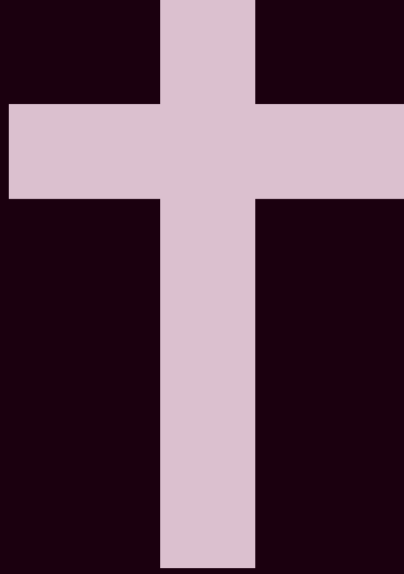

Ooratha Caaquwaa

New Testament in Dawro (ET:dwr:Dawro)

Ooratha Caaquwaa
New Testament in Dawro (ET:dwr:Dawro)

copyright © 2011 The Word for the World

Language: Dawro

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Contributor: The Word for the World Ethiopia

Dawro New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
5b570ff5-a6e8-534a-b573-14968b5f3d71

Contents

Maatoossa	1
Marqqoossa	59
Luuqaasa	96
Yohaannisa	156
Kiitetteeddawantu Oosuwaa	199
Roome	253
1 Qoronttoosa	278
2 Qoronttoosa	300
Galaatiyaa	315
Efesoona	324
Piliphphisiyoosa	333
Qolaasiyaasa	340
1 Teselonqqiyaa	346
2 Teselonqqiyaa	352
1 Ximootoosa	355
2 Ximootoosa	362
Tiita	367
Pilimoona	370
Ibraawe	372
Yayiqooba	390
1 Phexiroosa	396
2 Phexiroosa	402
1 Yohaannisa	406
2 Yohaannisa	412
3 Yohaannisa	414
Yihudaa	416
Saxaa	419

Maatoossi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Maatoossi xaafeedda mishiraachchuu, Yesuusi yaana geetettiyaa hidootay kase odetti utteedda dhaliyaa gidiyawaanne Xoossay kase Eca Caaquwaan bare asaassi immeedda hidootaa qaalaa poleeddawe Yesuusa bagganna gidiyawaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa oyqqeeddawaa. Ha mishiraachchuwaa qaalay Yesuusi untuntu gidon yelettiide dicceeddawe Ayihudatu xalalaassa gidennaan, alamiyaa ubbaan de7iyaa asaassa.

Maatoossi xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalay daro akeekan xaafetteedda maxaafaa. Yesuusa yeletan doommiide, I xammaqetteeddawaanne I paacetteeddawaa odi simmiide, Galiilaan I qaalaa odeeddawaa, tamariseeddawaanne hargganchchatuwaa patheeddawaa odee. Hewaappe kaalliide Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame beeddawaanne I ha alamiyaan gami77eedda wurssethaa saaminttaan haneedda yewatuwaa qonccissee. Hewanttukka I kaqettowaa, hayqqeeddawaanne denddeeddawaa odiino.

Ha Mishiraachchuwaa Qaalay Yesuusa, Xoossaa higgiiyaa bilethaa immanaw maatay de7iyaawaanne Xoossaa Kawutethaabaa erissiyaa wolqqaama tamarissiyawaa oothiide shiishsheedda. A timirttiyaappe dariya baggay, dumma dumma ogiyaan giigetteedda ichcheshu saan shaakettee.

1@ Xoossaa kawutethaan de7ana asaa eeshshaa, oosuwaa, maataanne wurssethaa qaadaa odiyaa Deriyaa Bolla Timirttiyaa (Mat 5:1-7:28).

2@ Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttu Mishiraachchuwaa Qaalaa tamarissanaw beedda wode untuntu imetteedda kaaletuwaa (Mat 10).

3@ Xoossaa kawutethaabaa tamarissishshin shiiqeedda dumma dumma leemisatuwaa (Mat 13).

4@ Yesuusa kaalliyaawanttubaa billi odiyaa timirttiyaa (Mat 18).

5@ Ha77i wodiya wurssethaanne Xoossaa Kawutethaa yuussaa xeeliyaawaan imetteedda timirttiyaa (Mat 24-25).

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Yesuusi Kiristtoosa guyye zerethaanne yeletaa (1:1-2:23)

Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-12)

Yesuusi xammaqettowaanne paacettowaa (3:13-4:11)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:12-18:35)

Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame boowaa (19:1-20:34)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wurssethaa saaminttaa (21:1-27:66)

Nu Godaa Yesuusa dendduwaanne qonccethaa (28:1-20)

*Yesuusi Kiristtoosa Yeletaa Maaraa
(Luq 3:23-38)*

¹ Hawe Daawita zariyaanne Abraahaame zare gideedda Yesuusi Kiristtoosa yeletaa odiyaa maxaafaa.

² Abraahaame, Yisaaqa yeledda; Yisaaqi, Yayiqooba yeledda; Yayiqoobi, Yihudaanne A ishatuwaa yeledda. ³ Yihuday Ti7imaarippe Paareesanne Zaraahaa yeledda; Paareese, Hexiroona yeledda; Hexiroone, Raama yeledda. ⁴ Raame Aminadaaba yeledda; Aminadaabe, Na7asoonaa

yeleedda; Na7asoone, Selimoona yeleedda. ⁵ Selimoone, Ra7aabo geetettiyyaa mishirattippe Boo7eeza yeleedda; Boo7eezi, Uruuto geetettiyyaa mishirattippe Iyyoobeeda yeleedda; Iyyoobeede, Issey yeleedda. ⁶ Issey Kaatiyaa Daawita yeleedda.

Kaatiyaa Daawite, Ooriyaa machchattippe Solomona yeleedda. ⁷ Solomone, Robi7aama yeleedda; Robi7aame, Aabiyaa yeleedda; Aabiyay, Aasaafa yeleedda. ⁸ Aasaafe, Yoosaafeexa yeleedda; Yoosaafeexe, Iyyooraama yeleedda; Iyyooraame, Ooziyaana yeleedda. ⁹ Ooziyaane, Iyyoo7aataama yeleedda; Iyyoo7aataame, Akaaza yeleedda; Akaaze, Hizqqiyaasa yeleedda. ¹⁰ Hizqqiyaase Minaasa yeleedda; Minaase, Amooxa yeleedda; Amooxe, Iyyoosiyaasa yeleedda. ¹¹ Isra7eeliya asay omodettiide, Baabiloone gadiya beedda wode, Iyyoosiyaase Ikkoniyaananne * A ishatuwaa yeleedda.

¹² Baabiloone omodduwaappe guyyiyan, Ikkoniyaananne Salaatiyaala yeleedda; Salaatiyaale, Zerubaabeela yeleedda. ¹³ Zerubaabeeli, Abiyuuda yeleedda; Abiyuude, Eeliyaaqeema yeleedda; Eeliyaaqeemi, Azooraa yeleedda. ¹⁴ Azooraa Saadooqa yeleedda; Saadooqe, Akiima yeleedda; Akiime Eliyuuda yeleedda. ¹⁵ Eliyuude, Ali7aazara yeleedda; Ali7aazare, Maataana yeleedda; Maataane, Yayiqooba yeleedda. ¹⁶ Yayiqoobe, Kiristtoosa geetettiyyaa Yesuusa yeleedda Mayraamo oochcheedda Yooseefa yeleedda.

¹⁷ Simmi yeletay ubbay Abraahaamoppe Daawita gakkanaw tammanne oyddu yeleta; Daawiteppe doommiide, asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeleta; asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiyaappe Kiristtoosi † yeletteedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeleta.

Yesuusi Kiristtoosa Yeletaa (Luq 2:1-7)

¹⁸ Yesuusi Kiristtoosa yeletay hawaa mala; A daaya Mayraama Yooseefoo ooshetta qashetta uttaaddu. He wode Yooseefonna gakettennaan de7aadde, Geeshsha Ayyaanan shahaaraaddu. ¹⁹ Izo giigissi wotheedda Yooseefo xillo asa ‡ gideedda diraw, izo kawushshanaw koyyibeenna; iibaa qonccissennaan izo agganaw qoppeedda. ²⁰ Shin I hewaa qoppishshin, Godaa kiitanchchay akumuwan § aananna gakettiide, “Daawite na7aa Yooseefoo, Mayraama Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw* izo akkanaw yayyoppa. ²¹ Iza attuma na7aa yelanawunnu; neenikka, I asaa nagaraappe ashshiyaa diraw A sunthaa Yesuusa gaade xeesanaassa” yaageedda.

²²⁻²³ Qassi Goday nabiyaa bagganna, “Wodoratta shahaaranawunnu; na7aakka yelanawunnu; A sunthaykka Ammaneela geetettanawaa” yaageeddawe polettana mala, hawe ubbay haaneedda; “Ammaneela” yaagiyaawe, “Xoossay nuunanna de7ee” yaagiyaawaa.

1:5 Uru 4:18-22; 10d 2:13-15 * **1:11** Hewaa guussay, Yo7aakina giyawaa; qassi payduwaa 12 de7iyaawookka bilethay ittuwaa. **1:11** 2Ka 24:14-15; 2Od 36:10; Erm 27:20 † **1:17** Kiristtoosa, giyaawe Griike qaalaana gidooode, Mesih guussay Ibraayisxxe qaalaana gidiide laa77uwaa bilethaykka “Oketteeddawaa” guussaa. ‡ **1:19** Yooseefo xillo asa giyaa qofaw heezzu ogiyaan bilethay imettana danddayee: 1@ Xoossaabaw ubbaw eeno giide azazettiyyaa asa; amaliyaa lo77o asa. 2@ Garaa (qaretanchchaa). 3@ Lo77uwaa. Hewaa guussay, ubba kaalla lo77obaa oothiyaa asa guussaa. § **1:20** Akumuwan guussay, cookka go77enna akumuwaa gidennaadan Ayihudatuwaa akumuwaa guussay, Xoossay likke qoncciyaa ogiyaa. * **1:20** Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw, guussay iza hawaa gakkanaashshin yelettanaadan naagiya Na7ay, Xoossaa Geeshsha Ayyaanaappe yee guussaa. **1:21** Luq 1:31 **1:22-23** Isa 7:14

²⁴ Yooseefo gemi77ishuwaappe beegottiide, Godaa kiitanchchay barena azazowaadan, Mayraamo bare golle afeedda. ²⁵ Shin na7ay yelettana gakkanaw Yooseefo izikko shiiqibeenna; qassi na7aakka Yesuusa giide suntheedda.

2

Awayfi Doliyaa Baggappe Yeedda Xoolinttiyaa Paydiyaa Asatuwaa

¹ Yesuusi Yihudaa gadiyan Beeteliheeme geetettiyaa katamaan Heroodise kawutiide de7iyaa wode yeletteedda; hewaappe guyyiyan, xoolinttiyaa paydiyaa asay * awayfi doliyaa baggappe Yeerusalaame yiide, ² “Ayihuda kaatiyaa gidanaw yeletteedda na7ay haqan de7ii? Nuuni awayfi doliyaa bagganna keseedda A xoolinttiyaa be7iide, aw goyinnanaw yeeddo” yaagiide oochcheeddino.

³ Kaatiyaa Heroodise, hewaa sisiide dagammeedda; Yeerusalaamen de7iyaa asay ubbaykka wozanaa bayeeddino. ⁴ Heroodise qeesatuwaa kaappatuwaa ubbatuwaanne Muse higgiiyaa tamarissiyaawantta xeesiide, “Kiristoosi haqan yelettanddeeshsha?” yaagiide oochcheedda.

⁵⁻⁶ Unttuntu zaariide, “Yihudaa gadiyan Beeteliheeme katamaan yeletanawaa. Nabii,

‘Yihudaa gadiyan de7iyaa Beeteliheeme,

neeni Yihudaa gadiyan de7iyaa woliqqaama katamatuwaappe laafakka.

Isra7eeliya mooddiyaawe neeppe kesanawaa’ giide xaafeedda” yaageeddino.

⁷ Hewaappe kaalla, Heroodise awayfi doliyaa baggappe yeedda asatuwaa geeman xeesiide, xoolinttii untunttoo beeteedda wodiyaawo untunttuppe geeshshiide ereedda. ⁸ Yaatiide Beeteliheeme untuntta yeddiidde, “Biide na7aa loythi koyyite; A demmeedda wode taanikka baade aw goyinnanaadan, taanikka erissite” yaageedda.

⁹ Unttuntu kaatii geeddawaa sisi biidde ogiyaan awayfi doliyaa bagganna untunttu kase be7eedda xoolinttiyaa be7eeddino; na7ay de7iyaasaa gakkiiide eqqana gakkanaw, xoolinttii untuntta kaaletheedda. ¹⁰ Unttuntu he xoolinttiyaa be7eedda wode, zaway bayinna daro nashechchaa nashetteeddino. ¹¹ Golle geliide, na7ay bare daayi Mayraamina de7iyaawaa be7eeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino; hewaappe kaalla, barenttu saaxiniyaa dooyyiide, worqqaa, ixaanaanne kawaraa † aw imotaa shisheeddino.

¹² Unttuntu Heroodisakko simmenna mala, Xoossay akumuwan untuntta, “Hinttena erite” giina hara ogiyaanna barenttu gade simmeeddino.

Gibxe Betussaa

¹³ Unttuntu beeddawaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchay akumuwan Yooseefo beettiide, “Heroodise na7aa wodhanaw koyyiyaa diraw, denddaade na7aanne A daayo akkaade Gibxe gadiyaa beta; taani new odana gakkanaw, yaani de7ashsha” yaageedda.

¹⁴⁻¹⁵ Yooseefo qamma denddiide, na7aanne A daayo akkiide, Gibxe gadiyaa beedda; Goday nabiyaawo bagganna, “Taani ta na7aa Gibxe gadiyaappe xeesaaddi” yaageeddawe polettana mala, Heroodise hayqqana gakkanaw I yaani de7eedda.

1:25 Luq 2:21 * **2:1** Xoolinttiyaa paydiyaa asaa guussay, eretteedda maaraa bilethaan eranchcha asatuwaa guussaa. **2:5-6** Mik 5:2 † **2:11** ixaanaanne kawaraa: Ixaanay, maaddiyaa dhiilliyaa gidiide, tamaan yeggiyaa wode sawanaassa; kawaraykka sawoo maaddiyaa dhiilliyaa gidiide shituwaadan maaddee. **2:14-15** Hos 11:1

Heroodise Qeeri Naanaa Wodhisseedda

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, Heroodise awayfi doliyaa baggappe yeeddawanntu barena cimmeeddawaa ereedda wode, daro hanqqettiide, xoolinttii kase beetteedda wodiya unttuntuppe siseeddawaadan, wottaaddaratuwaa yeddiide, Beeteliheemeninne yuushshuwaan de7iyaa laa77u laythaa attuma naanaanne laa77u laythaappe garssanna de7iyaa attuma naanaa ubbaa wodhisseedda.

¹⁷⁻¹⁸ Nabiya Ermiyaasi,
 “Yeekuunne zilassay Raama geetettiyaa katamaan sisettedda;
 Raaheela bare naanaw yeekkaw.
 Unttuntu hayqqidiggo diraw,
 agga giina, aggennaan ixxaaddu”
 giide odeeddawe polettedda.

Gibxeppe Simaa

¹⁹ Heroodise hayqqeeddawaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchay Gibxen Yooseefo akumuwan beettiide ²⁰ A, “Dendda; na7aanne A daayo akkaade, Isra7eeliya gadiya simma. Na7aa wodhanaw koyyiyawanttu hayqqidiggeeddino” yaageedda. ²¹ Yooseefo denddiide, na7aanne A daayo akkiide, Isra7eeliya simmeedda.

²² Shin Yooseefo Arkkelawoosi bare aawuwaa Heroodisa oydiyaan Yihudaa gadiyan kawuteeddawaa siseedda wode, yaa baanaw yayyeedda; Xoos-say aw akumuwan hinttena erite giina, Galiilaa gadiya beedda. ²³ Nabatuu, “Asay A, ‘Naazireetiyaa asa’ † giide xeesana” yaageeddawe polettana mala, Naazireete geetettiyaa katamaa biide de7eedda.

3*Xammaqiyaa Yohaannisi Qaalaa Odeedda*

(*Mar 1:1-8; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28*)

¹⁻² He wode Xammaqiyaa Yohaannisi asaa, “Saluwaa kawutethay matat-
 tedda diraw, hintte nagaraappe simmite” yaagiidde, Yihudaa mela biittaaan
 odiidde yeedda. ³ Ayissi gooppe, nabiya lisiyaase, Yohaannisabaa odiidde,
 “Ittuu mela biittaaan bare qaalaa dhoqqu udiide,

‘Godaa ogiyaa giigissite.
 I hemettana loossuwaakka
 aw sitti udite’ geedda”
 yaageedda.

⁴ Yohaannisaw gaaluwaa iskiyan dadetteedda mayuu de7ee; qassi bare
 xeessan dafuwaa dancceedda; I miyaa qumaykka booliyaanne bazzuwaa
 eessaa. ⁵ Asay he wode Yeerusalaameppe, Yihudaa gadiyaa ubba saap-
 penne Yorddaanoosa Shaafaa heeran de7iyaa gadiya ubbaappe aakko yiino.
⁶ Barenttu nagaraa paaxina, Yorddaanoosa Shaafan asaa xammaqeedda.

⁷ Shin Yohaannisi daro Parisaawatuunne * Saduqaawanatuu † xammaqet-
 tanaw barekko yiyaawantta be7iide, “Ha shooshshatoo, Xoossaa hanqquu
 yaana haniyawaappe attana mala, hinttew oone odeeddawe? ⁸ Simmi

2:17-18 Erm 31:15 † **2:23** Hawaa geeddawe oonentto eretenna. **2:23** Mar 1:24; Luq 2:39; Yoh 1:45 **3:1-2** Mat 4:17; Mar 1:15 **3:3** Isa 40:3 **3:4** 2Ka 1:8 * **3:7** Parisaawatuwaa, guussay Ayihuda asatuwaa kaaletiyaa asatuwaa giddoppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa gidдон de7iyaa Qaalaa Wogaa ubbaan ammaniyaawantta. † **3:7** Saduqaawanatuwaa, guussay Ayihuda asatuwaa kaaletiyaa asatuwaa giddoppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa gidдон de7iyaa Qaalaa Wogaappe Muse xaafeedda koyro ichcheshu maxaafatuwaa gidдон de7iyaa Wogatuwaa xalalaan ammaniyaawantta.

hintte, hinttenttu nagaraappe simmeeddawaa erissiyaa oosuwaa, oothite.
⁹ Hintte hinttenttu wozanaan, ‘Abraahaame nu aabba’ giide qoppiyaawaa hinttew malatoppo. Ayissi gooppe, taani hinttenttussi oday; Xoossay ha shuchchatuwaappe Abraahaamossi naanaa udi denthanaw danddayee.
¹⁰ Beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; lo77o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana.

¹¹ “Hintte hinttenttu nagaraappe simmiyaawaa bessanaw, taani hinttena haathan xammaqay; shin taappe guyyenna yiyaawe, hinttentta Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana. † I taappe daro minnee; A caammaa tookkanawukka taani bessiyaa asa gidikke. ¹² A kushiyan kathaa sexxiyaa layday de7ee. Uddummaan de7iyaa kaathaa loythi geeshshee; bare zarggaa diyyiyan qolana; shin dalaa to7enna tamaan guuddana” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteedda
(Mar 1:9-11; Luq 3:21-22)

¹³ Yesuusi he wode Yohaannisan xammaqettanaw, Galiilaappe Yord-daanoosa geetettiyaa shaafaa aakko beedda. ¹⁴ Shin Yohaannisi, “Taani neenan xammaqettanaw bessiyaa wode, neeni taakko yay?” yaagiide, A digganaw koyyeedda.

¹⁵ Shin Yesuusi zaariide A, “Nuuni xillotethaa oosuwaa ubbaa hawaadan polanaw bessiyaa diraw, ha77i taw eeno ga” yaageedda. Yohaannisikka aw eeno geedda.

¹⁶ Yesuusi xammaqettowaappe guyyiyan, ellekka haathaappe keseedda; saluu dooyettina, Xoossaa Ayyaanay haraphphiyaadan saluwaappe wodhdiide bare bolla yiyaa wode be7eedda; ¹⁷ qassi saluwaappe, “Taani siiqiyyaa, taana nashechchiyaa, ta Na7ay hawaa” yaagiyaa qalay yeedda.

4

Yesuusi Paacetteedda
(Mar 1:12-13; Luq 4:1-13)

¹ Hewaappe guyyiyan, xalahiyaan paacettana mala, Geeshsha Ayyaanay asay de7enna sa7aa Yesuusa afeedda. ² Yesuusi oytamu gallasaanne oytamu qammaa xoomowaappe guyyiyan koshatteedda. ³ Xalahii yiide A, “Neni Xoossaa Na7aa gidooppe, ane ha shuchchatuwaa ukithaa gidana mala ga” yaageedda.

⁴ Shin Yesuusi zaariide, “Xoossaa maxaafaan, ‘Asay Xoossay haasayiyaa qaalaa ubbaan de7anaappe attin, ukithaa xalalaan de7enna’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda.

⁵ Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa geeshsha katamaa afi Geeshsha Golliyyaa xeeraan essiide, ⁶ “Neni Xoossaa Na7aa gidooppe, ane duge kundda. Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafaan, ‘Xoossay bare kiitanchchatuwaa new azazanawaa’ qassi ‘Unttuntu ne gedi shuchchaan dhubettenna mala, barenttu kushiyan neena denthanawantta’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda.

⁷ Yesuusi zaariide A, “Qassikka Xoossaa maxaafaan, ‘Godaa ne Xoossaa paaccoppa’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda.

† **3:11** Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana, guussay Yesuusi yiide asaa garssa ayyaanaa asatethaa laammiyaawaa tamarissiyaawaa. **3:17** Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 12:18; 17:5; Mar 1:11; Luq 9:35 **4:4** Zar 8:3 **4:6** Maz 91:11-12 **4:7** Zar 6:16

⁸ Qassi xalahii Yesuusa itti daro wolqqaama deriyaa xeeraa kessiide, ha alamiyaan de7iyaa kawutethaa ubbaanne untunttu bonchchuwaa ⁹ bessiide A, “Neeni taw gulbbataade goyinnoope, taani hawaa ubbaa new immana” yaageedda.

¹⁰ He wode Yesuusi zaariide A, “Laa ha Seexaanaw haakka; ayissi gooppe, Xoossaa maxaafaan, ‘Godaw, ne Xoossaw goyinna; A xalalaa gosheta’ geetetti xaafetteedda” yaageedda.

¹¹ Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa aggina, kiitanchchatuu yiide, aw ootheeddino.

Yesuusi Bare Tamaariisyyaa Oosuwaa Galiilaan Doommeedda
(Mar 1:14-15; Luq 4:14-15)

¹² Yohaannisi qashetteeddawaa Yesuusi siseedda wode, Galiilaa geetettiyyaa gadiyaa beedda. ¹³ Naazireeteppe kesiide, Qifirinaahooma katamaa biide, yaani de7eedda; Qifirinaahoomi Zaabiloonaninne Nifttaaleeme gadiyan de7iyaa Galiilaa abbaa mataan de7ee. ¹⁴ Hawe haneeddawe nabiyyaa Iisiyaasi,

¹⁵ “Zaabiloone gadiyaninne Nifttaaleeme gadiyan, abbaa ogiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha baggan, Ayihuda gidenna asay de7iyaa Galiilaan,

¹⁶ dhumaani de7iyaa asay wolqqaama poo7uwaa be7eedda.

Qassi hayquwaa kuway de7iyaa gadiyan utteeddawanttoo poo7uu keseedda” yaageeddawe polettana malaassa.

¹⁷ He wodiyaappe doommiide Yesuusi, “Hintte nagaraa paaxite; ayissi gooppe, saluwaa kawutethay matatteedda diraassa” giide qaalaa oduwaa doommeedda.

Yesuusi Barena Kaalliyaa Oyddatuwaa Xeegeedda
(Mar 1:16-20; Luq 5:1-11)

¹⁸ Yesuusi Galiilaa Abbaa mataanna aadhdhiidde, laa77u ishataa Phexiroosa geetettiyyaa Simooninne A ishaa Inddiraasi, moliyyaa oyqqiyaawantta gido diraw, dabbaa * abbaan yeggiyaawantta be7eedda. ¹⁹ Untuntta, “Taana kaallite; taani hinttena moliyyaa oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamaarissana” yaageedda. ²⁰ Untunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

²¹ Yesuusi hewaappe sinthakko biidde, hara laa77u ishatawaa, Zabiddiyoosa naanaa Yayiqoobanne A ishaa Yohaannisa be7eedda; untunttu barenttu aawuwaa Zabiddiyoosanna haathaa bollan biyaa wonggiriyyaa gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be7iide, xeeseedda. ²² Untunttu ellekka haathan biyaa wonggiriyaanne barenttu aawuwaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Cora Asaa Tamaarisseeddanne Patheedda
(Luq 6:17-19)

²³ Yesuusi Ayihuda woosa golletuwan tamaarissiidde, kawutethaa mishi-raachchuwaa qaalaa odiiddinne qassi harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa pathiidde, Galiilaa gadiyaa ubbaan yuuyyeedda. ²⁴ A waarii

4:10 Zar 6:13 **4:16** Isa 9:1-2 * **4:18** dabbaa: Hawaa guussay moliyyaa phiranaw woy oyqqanaw haathan yeggiyaa amaaraathuwan marabiyaa giyaawaa.

Sooriyaa gadiyaa ubbaa gakteedda; dumma dumma harggiyaan oyqettiide harggeedda asaa ubbaa, xalahatuwaan oyqetteeddawantta, yiicuwwaa sakuu de7iyaawantta, qassi gunddeeddawantta asay Yesuusakko aheedda; I untuntta patheedda. ²⁵ Cora asay Galiilaappe, tammu katamatuwappe, Yeerusalaameppe, Yihudaappenne Yorddaanoosappe hefinthan de7iyaa gadiyaappe Yesuusa kaalleeddino.

5

Yesuusi Deriyaa Bollan Gidiide Tamaarisseedda Timirttiyaa (*Mat 5:1-7:29*)

¹ Yesuusi cora asaa be7iide, pude deriyaa kesiide utteedda. A kaalliyaawanttu aakko shiiqeeddino. ² Untuntta hawaadan yaagi tamaarisuwaa doommeedda.

Tumu Anjuwaa Akkiya Asatuwaa (*Luq 6:20-23*)

³ “Barenttu ayyaanaa de7uwaan hiyyeesaa gideeddawaa eriyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, saluwaa kawutethay untunttussa.

⁴ Kayyottiyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, Xoossay untuntta minissana.

⁵ Ashikke gideeddawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe,

untunttu sa7aa laattana.

⁶ Xillotethaa koshattiyaawanttunne saamettiyaawanttu * anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, Xoossay untuntta kalissana.

⁷ Maariyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe,

Xoossay untuntta maarana.

⁸ Wozanaa geeshshatuu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe,

untunttu Xoossaa be7ana.

⁹ Asaa sigethiyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, Xoossay untuntta,

bare naanaa giide xeesana.

¹⁰ Xillotethaa diraw

yedersettiyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, saluwaa kawutethay untunttussa. †

¹¹ “Hintte taana kaalliyaa diraw, asay hinttena boriyaa wodenne waayis-siyaa wode, qassi hintte bolla iitabaa ubbaa wordduwan haasayiyaa wode, hintte anjjetteddawantta. ¹² Hinttew saluwan wolqqaama woytay de7iyaa diraw, nashettite; hashshu giite; ayissi gooppe, asay hintteppe kase de7eedda nabatuwaa hewaadan yedersseeddino.

Maxiniyaanne Poo7uwaa Leemisuwaa (*Mar 9:50; Luq 14:34-35*)

¹³ “Asaa ubbaassi hintte maxine mala; shin maxinii mal77ana dhayooppe, zaariide A wooti mal77ethanee? Kare olina, asay A yedhdhi hamettanaappe attin, sinthaw aynne maaddenna.

^{5:4} Isa 61:2 ^{5:5} Maz 37:11 * ^{5:6} Hawaa bilethay Xoossaw eeno giyaawantta woy lo77obaa woy tumobaa oothiyaawantta guussaa. † ^{5:10} saluwaa kawutethay untunttussa: Guussay he asatuu saluwaa kawutethaa laattanaw danddayiyaawantta gidiyawaa bessee.

¹⁴ “Ha alamew hintte poo7o; deriyaa huuphiyan keexetteedda katamay geemmana danddayenna. ¹⁵ Xomppiyaa xomppiide, soyin de7iyaa asaa ub-baw poo7ana mala, dhoqqiyaa saan wotheeppe attin, kammiyaa miishshaa gidдон qum77i wothingaa asay ooninne baawa. ¹⁶ Hewaadankka, asay hintte oothiyaa lo77o oosuwaa be7iide, saluwan de7iya hintte Aawuwaa bonchchana mala, hintte poo7uu asaa sinthaan poo7o.

Muse Higgiyaabaa

¹⁷ “Taani Muse higgiyaanne nabatuu tamarissiyaawaa † dhayissanaw yeeddawaa hinttew malatoppo; taani polanaw yeeddawaappe attin, dhayissanaw yabeykke. ¹⁸ Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa oday; saluunne sa7ay aadhdhana gakkanaw, qassi ubbabaykka polettana gakkanaw, § higgiyaappe itti cachchaykka woy qeeri pidoliikka aadhdhenna. ¹⁹ Hewaa diraw, ha azazuwaa ubbaappe guuxxiyaa itti azazuwaa menthiyaa uray ooninne, qassi haratuukka barewaadan hananaadan tamarissiyaa uray ooninne, saluwaa kawutethaan ubbaappe guutha gidana; shin azazuwaa oothiyaawenne haranttukka oothanaadan tamarissiyaawe ooninne saluwaa kawutethaan dhoqqa gidana. ²⁰ Ayissi gooppe, hintte xillotethay Muse higgiyaa tamarissiyaawanttu xillotethaappenne Parisaawatuwaa xillotethaappe darana dhayooppe, saluwaa kawutethaa hintte mule gelennawaa taani oday.

²¹ “Beni asaw, ‘Asaa wodhoppa; asaa wodheedda ooninne pirddeetana’ geeddawaa siseeddita. ²² Shin taani hinttew oday; bare ishaa hanqqet-tiyaa ubbay pirddeetana; bare ishaa boriyaa ubbay shangguwaa pirddaw shiiqana; qassi bare ishaa, ‘Dhullowe’ giyaa ubbay Gaannamiyaa tamaa pirddaw shiiqana. ²³ Hewaa diraw, neeni yarshshiyaasaan yarshshishshin, ne ishaa naaqqeeddabay new hewaan hassayettooppe, ²⁴ ne yarshshuwaa hewaan aggaade ba; kasetaade ne ishaanna sigetta digga; hewaappe kaalla yaade, ne yarshshuwaa yarshsha.

²⁵ “Neena mootiyaawaanna wodii de7ishshin elle aananna sigetta digga; hewe dhayooppe, I neena daannaa sintha aathana; qassi daannay neena polisew aathi immina, polisii neena qasho gollen yeggana. ²⁶ Taani new tumuwaa oday; neeni itti santtimii attennaan, ne maggaccuwaa wurssaade ciggana gakkanaw, mulekka qasho golleppe kesakka.

Woshummaabaw Imetto Timirttiyaa

²⁷ “‘Woshummoppa’ geeddawaa siseeddita. ²⁸ Shin taani hinttew yaagay; ‘Maccawunno xeelliide amottiyaa ubbay, bare wozanaa gidдон he wode iinanna woshummeedda.’ ²⁹ Ne ushechcha ayfii neena nagaraa oosisooppe, neeppe woocaade olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a. ³⁰ Qassi ne ushechcha kushii neena nagaraa oosisooppe, neeppe qanxxaade olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a.

Machchiyaa Yeddennaadan Imetto Timirttiyaa (*Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18*)

† **5:17** Muse higgiyaanne nabatuu tamarissiyaawaa: Guussay Ayihudiyaa Geeshsha Maxaafaa; hewenneekka Eca Caaquwaa. § **5:18** Ubbabaykka polettana gakkanaw: guussay qaalay tamarissiyaa ubbay tumatethaan qonccana gakkanaw. **5:21** Kes 20:13; Zar 5:17 **5:27** Kes 20:14; Zar 5:18 **5:29** Mat 18:9; Mar 9:47

³¹ “Qassi bare machchatto yeddiyaa ooninne izo yeddiyaa paramaa immo’ geetettedda. ³² Shin taani hinttew yaagay; ‘Bare machchatta woshum-mennaan de7ishshin yeddiyaa ooninne izo woshumma kessee; qassi asinay yeddeeda mishiratto akkiyawe ooninne woshummee.’

Caaqqennaadaan Imetto Timirttiyaa

³³ “Qassi beni asaw, ‘Wordduwan caaqqoppa; shin ne Godaw caaqqeed-dawaa pola’ geeddawaa siseeddita. ³⁴ Shin taani hinttew yaagay; ‘Ubbakka caaqqoppite’; saluu Xoossaa kawutethaa oydiyaa gidiyaa diraw, ‘Saluwan caaqqoppite’ ³⁵ qassi sa7ay A gedi yedhdhiyaasaa gidiyaa diraw, ‘Sa7aan caaqqoppite’; qassikka, Yeerusalaame wolqqaama kaatiyaa kata-maa gidiyaa diraw, ‘Yeerusalaamenikka caaqqoppite’ ³⁶ Neeni itti binnanaakka bootha woy karethaa kessanaw danddayenna diraw, ‘Ne huphiyanka caaqqoppa.’ ³⁷ Shin hintte, ‘E’ woy, ‘Gidenna’ giite; hawanttuppe haray Seexaanaappe yee.

Iitaa Iitan Zaarenaadan Imetto Timirttiyaa (Luq 6:29-30)

³⁸ “ ‘Ayifiyaa diraw ayifiyaa; achchaa diraw achchaa’ geeddawaa siseeddita. ³⁹ Shin taani hinttew yaagay; ‘Hinttew iitabaa oothiyaa uraw iitan zaaroppite; ooninne ne ushechcha bagga shayyiyaa baqqooppe, ne had-dirssa bagga shayyiyaakka A besa; ⁴⁰ ne shaamiciyaa akkanaw itti uray neena mootooppe, he uraw ne kootiyaakka gujja imma. ⁴¹ Ooninne neena itti saatiyaa ogiyaa barenanna baanaadan wolqqanthooppe, aananna laa77u saatiyaa ogiyaa ba. ⁴² Neena woossiyaa uraw imma; qassi neeppe tal77ana kooyyiyaa urawukka diggoppa.’

Morkkiyaa Siiqana Mala Imetto Timirttiyaa (Luq 6:27-36)

⁴³ “ ‘Ne laggethatuwaa siiqa; ne morkkiyaa morkka’ geeddawaa siseeddita. ⁴⁴⁻⁴⁵ Shin taani hinttew yaagay; saluwan de7iyaa hintte Aawuwassi naanaa gidana mala, hintte morkketuwaa siiqite; hinttena sheqqiyaawantta anjjite; hinttena ixxiyaawanttoo lo77obaa udite; hinttena yederssiyaawanttoo, Xoossaa woossite; ayissi gooppe, iita asawukka lo77o asawukka Xoossay bare awaa awaxxissee; qassi xillatuwassikka nagaranchchatuwaassikka bare iraa bukissee. ⁴⁶ Hintte hinttena siiqiyaawanttu xalalaa siiqooppe, hinttew ay woytay de7ii? Haray atto, nagaranchchatuukka hewaadan udiino. ⁴⁷ Hintte hinttenttu ishathuwaa xalalaa sarotooppe, haratuu udiyaawaappe aadhdhiyaabaa ayaa udeedditee? Haray atto, Ayihude gidenna asaykka hewaadan udee. ⁴⁸ Hewaa diraw, saluwan de7iyaa hintte Aawuu polo gidowaadan, hinttekkka polo gidite.

6

Hiyyeesaw Immiyaa Maaraa Tamaarissuwaa

¹ “Hintte lo77o oosuwaa asaa bessanaw asaa sinthaan oothenna mala naagettite; hewe dhayooppe, saluwan de7iya hintte Aawuu hinttew gatiyaa immenna.

² “Hewaa diraw, hintte awudenne hiyyeesaw immiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatu barentta bonchchissanaw, Ayihuda woosa golleninne

5:31 Zar 24:1-4; Mat 19:7; Mar 10:4 **5:32** Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18; 1Qo 7:10-11 **5:33** Wog 19:12; Pay 30:2; Zar 23:21 **5:35** Isa 66:1; Maz 48:2 **5:38** Kes 21:24; Wog 24:20; Zar 19:21
5:43 Kes 19:18 **5:48** Kes 19:2; Zar 18:13

ogiyaan haraani be7ettanaw udiyaawaadan udoppite; taani hinttew tumuwaa oday; untuntu barenttu gatiyaa akkidiggeeddino. ³⁻⁴ * Shin neeni hiyyeesaw immiya wode, geeman immanaadan, ne ushechcha kushii oothiyaawaa haddirssa kushii eroppo. Geeman ootheeddawaa be7iyaa ne Aabbu, ne lo77o oosuwaa gatiyaa zaaranawaa.

Woosaabaa
(Luq 11:2-4)

⁵ “Xoossaa woossiide, lo77a malatiyaa iitatuwadan hanoppite; ayissi gooppe, barentta asay be7ana mala, Ayihuda woosa golleninne ogiyaa doonan eqqiide, Xoossaa woossiyaawaa dosiino; taani hinttew tumuwaa oday; untuntu barenttu gatiyaa ubbaakka akkeeddino. ⁶ Shin neeni Xoossaa woossiyaa wode, ne golle gela; ipithaa qachchaade, beettenna ne Aawuwaa woossa; geeman oosettowaa be7iyaa ne Aabbu new immanawaa.

⁷ “Xoossaa hintte woossiyaa wode, Xoossaa ammanenna asaadan, coo mela zaarethuwa darissoppite; untuntu haasayaa daruwan sisettee giide qoppiino. ⁸ Hewaa diraw, he asaadan hanoppite; ayissi gooppe, hintte Aabbu hinttena koshshiyawaa hinttenttu woossanaappe kasetiide eree. ⁹ Simmi hinttenttu hawaa mala woosaa woosite;

‘Saluwan de7iyaa nu Aabbu,
ne geeshsha sunthay anjjetto.

¹⁰ Ne Kawutethay yo;
ne shenii saluwan haneeddawaadan,
sa7ankka hano.

¹¹ Gallasaan gallasan koshshiyaa qumaa
nuussi hachche imma.

¹² Nuuni nuuna naaqqowanttussi
atto yaagiyaawaadan,
neenikka nu naaquwaa atto ga.

¹³ Nuuna iitabaappe ashshappe attin,
paaciyaan gelissoppa.
Kawutethay, wolqqayenne bonchchuu
medhinawukka neessa.

Amen77i’

¹⁴ “Hinttenttu hinttena naaqqeedda hara asaa naaquwaa atto gooppe, saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuukka hinttew atto gaana.

¹⁵ “Shin hinttenttu hinttena naaqqeedda hara asaa naaquwaa atto gaana dhayooppe, hinttenttu Aawuukka hintte naaquwaa atto geenna.

Xoomaabaa

¹⁶ “Qassi hinttenttu xoomiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatuwaadan, kayyottiyaawaa malatoppite; ayissi gooppe, untuntu xoomiyaawaa asay be7ana mala, barenttu som77iyaa bullaalissiino; taani hinttenttoo tumuwaa oday; untuntu barenttu gatiyaa akkeeddino.

¹⁷⁻¹⁸ “Shin hinttenttu xoomiyaa wode, hinttenttu Aabbu hintte xoomiyaawaa erooppe attin, asay erenna mala, hintte som77iyaa meecettite; hintte huuphiyaakka okettite; yaatoope, beettenna hintte Aawuu hinttenttu oothiyaawaa geeman be7iide, hintte gatiyaa immanawaa.

Saluwan De7iyaa Miishshaabaa
(Luq 12:33-34)

* **6:3-4** ushechcha kushii ootheeddawaa haddirssa kushiikka eroppo, guussay Xoossaappe attin, ooninne eroppo guussaa. **6:15** Mar 11:25-26

¹⁹ “Miishshaa bil77ay miyasaaninne biratay shi7iide bayizziyaasan, kayisuukka bookkiide wuu77iyaasan, ha sa7aan hinttenttu huuphiyaassi dagayoppite. ²⁰ Shin bil77ay meennasaaninne shi7enna saan, kayisuukka bookkiide wuu77enna saan hinttenttu huuphiyaassi saluwan miishshaa dagayite. ²¹ Ayissi gooppe, ne wozanay ne miishshay de7iyaasaan de7ana.

Bollaa Poo7uwaabaa
(Luq 11:34-36)

²² “Bollaa poo7uu ayfiyaa; hewaa diraw, ne ayfii paxa gidooppe, ne bollaa ubbay poo7o gidana. ²³ Shin ne ayfii paxa gidana dhayooppe, ne bollaa ubbay dhumana; simmi neenan de7iyaa poo7uu dhumooppe, dhumay ay keenaa daranee!

De7uwaassi Hirgganaw Bessenna
(Luq 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Laa77u godatuwaassi moodettanaw danddayiyaawe ooninne baawa; ayissi gooppe, ittuwaa ixxiide, yokkuwaa siiqee; woy ittuwaa bonchchiide, yokkuwaa kadhee; itti asay Xoossaassinne shaluwaassi moodettanaw danddayenna.

²⁵ “Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; hintte de7oo maanabawunne ushanabaw, woy hintte bollaw mayyanabaw hirggoppite; shemppuu gumaappe aadhdhennee? Qassi bollay mayuwaappe aadhdhennee? ²⁶ Paalliyaa kafatuwaa xeellite; untunttu zerikkino; cakkikkino; diyyiyanka qolikkino; shin saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu untuntta mizee; hinttenttu untunttuppe loythi darkkitee? ²⁷ Hinttenttu gidon darissi hirggiide, bare geesaa bolla itti wadhaa gujjanaw danddayiyaawe oonee?

²⁸ “Ayissi mayuwassi hirggiitee? Dembban de7iya ciishshatuu wooti diccinontto, akeeki xeellite; untunttu daaburikkino woy puuttuwaa suqqikkino.

²⁹ Shin taani hinttenttoo oday; haray atto, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa gidiidde, he ciishshatuwaappe ittuwaa malaakka mayyibeenna. ³⁰ Shin laafa ammanuu de7iyaawanttoo, Xoossay, hachche de7iide, wontti tamaan eexxiyaa dembbaa maataa mayizziyawee, hinttena untuwaappe aathiide wooti mayizzennee? ³¹ Simmi, ‘Nuuni ayaa maanee? Woy ayaa ushane? Woy ayaa mayyanee?’ yaagiide hirggoppite. ³² Ayissi gooppe, he ubbabaa Xoossaa ammanennawanttu darissiide koyyiino; he ubbay hinttena koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu eree. ³³ Shin kasetiide, Xoossaa kawutethaanne A xillotethaa koyyite; I hinttenttoo he ubbabaa immana. ³⁴ Hewaa diraw, wonttibaassi hirggoppite; ayissi gooppe, wontti gallassay barew hirggana; gallassaa ubbawukka A huuphew gidiyaa waayyii de7ee.

7

Hara Asaa Bolla Pirddanaw Koshshenna
(Luq 6:37-42)

¹ “Xoossay hinttenttu bolla pirddenna mala, hinttekka haratuwaa bolla pirddoppite. ² Ayissi gooppe, hinttenttu haratuwaa bolla pirddiyaawaadan, Xoossay hinttenttu bolla pirddana; qassi hinttenttu haratuwaassi immanaw makkiyaabaan I hintteew makkana. ³ Ne ayfiyan de7iyaa tuussaa be7akka; shin ne ishaa ayfiyan de7iyaa suullaa ayissi xeellay? ⁴ Woy ne ayfiyan tuussay de7ishshin, neeni ne ishaa, ‘Taani ne ayfiyaappe suullaa kessoo’

waanaade gaanaw danddayay? ⁵ Laa ha lo77uwaa malatiyaa iitaw! Kase-taade ne ayfiyaappe tuussaa kessadigga; hewaappe guyyiyan, ne ishaa ayfiyaappe suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa.

⁶ “Geeshshabaa kanatuwassi immoppite; untuntu guyye simmiide, hinttena sa77ana. Qassi inqquwaa geetettiyaa hinttenttu al77o shuchchaa gudunthatuwaa sinthan oloppite; untuntu barenttu gediyan yedhdhana.

Woossite, Koyyite, Kariyaakko Yiide Xeesite
(Luq 11:9-13)

⁷ “Woossite; hintte akkana. Koyyite; hintte demmana. Kariyaakko yiide xeesite; hinttew penggi dooyettana. ⁸ Ayissi gooppe, woossiyaa ubbay akkana; koyyiyaa uray demmana; qassi kariyaakko yiide xeesiyaa uraw penggi dooyettana. ⁹ Woy hinttenttu gidдон bare na7ay, ‘Ukithaa imma’ gooppe, shuchchaa immiyaa aawuu de7ii? ¹⁰ Qassi, ‘Moliyaa imma’ gooppe, aw shooshshaa immanawee? ¹¹ Hinttenttu iita gidiide, hinttenttu naanatuwassi lo77obaa immiyaawaa erooppe, yaatina, saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu barena woossiyaawanttussi lo77obaa wooti darissi immennee!

¹² “Hewaa diraw, hara asay hinttew oothanaw koyyiyaa ubbabaa hinttekka asaw oothite; ayissi gooppe, Muse higgiiyaa bilethaynne nabatuu tamarissiyaawe hawaa.

Un77a Penggiyaabaa
(Luq 13:24)

¹³ “Un77a penggiyaanna gelite. Ayissi gooppe, bayethaw afiyaa penggi aakuwaa; ogiikka woggaa. Hewaanna geliyaa asaykka cora.

¹⁴ “Shin, de7oo afiyaa penggi un77a; ogiikka xunthaa. Qassi hewaa demmiyaawanttukka guutha.

Mithay Bare Ayfiyan Erettee
(Luq 6:43-44)

¹⁵ “Bolla bagganna dorssaa malatiide, hinttekko yiyaa worddo nabatuwaappe nagettite; shin untuntu garssa bagganna wallatuwaa mala. ¹⁶ Untuntu ayfiya ayfiyaawaan hintte untunta erana; agunthay woddenthaa ayfiyaa ayfenna; gomi77oriikka kookiyaa ayfiyaa ayfenna. ¹⁷ Hewaadankka, lo77o mithaa ubbay lo77o ayfiya ayfee; shin iita mithay iita ayfiyaa ayfee. ¹⁸ Lo77o mithay iita ayfiyaa ayfanaw danddayenna; qassi iita mithaykka lo77o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. ¹⁹ Lo77o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana. ²⁰ Hewaa diraw, hintte untuntu ayfiyaa ayfiyaawaan untunta eranita.

²¹ “Saluwan de7iyaa Ta Aabbu geeddawaa oothiyaa uray saluwaa kawutethaa gelanaappe attin, ‘Godaw, Godaw’ giyaa ubbay gelenna. ²² Pirda gallassi daro asay taana, ‘Godaw, Godaw, nuuni ne sunthan Xoossay kiittowaa odibeykkoo? Ne sunthan xalahatuwaa kessibeykkoo? Qassi nuuni Xoossay oothiyaa maalalissiyaabaa ne sunthaan oothibeykkoo?’ yaaganawantta. ²³ Taani he wode untunta, ‘Taani hinttena ubbakka erikke; iitabaa oothiyaawanttu hintte ta matappe haakkite’ yaagana.

Laa77u Mala Gollatuwaa
(Luq 6:47-49)

²⁴ “Hewaa diraw, hawaa ta qaalaa sisiide oothiyaa ubbay mino zaallaa bolla bare golliya keexxeedda wozanaama asaa mala. ²⁵ Iray bukkiide, di7uu

di77eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya sugeedda. Shin golli mino zaallaa bolla keexetteedda diraw, kunddibeenna.

²⁶ “Hawaa ta qaalaa sisiide oothenna asay ubbay, bare golliya shafiyaa bolla keexeedda booza asaa mala. ²⁷ Iray bukkiide, di7uu di77eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya sugina, golli ellekka kunddeedda. He golli wolqqaama kunddethaa kunddeedda.”

²⁸ Yesuusi bare haasayiyawaa wursseedda wode, asay I tamarissiyawaan maalalletteeddino. ²⁹ Ayissi gooppe, I untuntta tamarissiidde, Muse higgiiya tamarissiyaawanttudaan gidennaan, maatay de7iyaa asaadan tamarisso diraassa.

8

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda (Mar 1:40-45; Luq 5:12-16)

¹ Yesuusi deriyaappe wodhdheedda wode, cora asay A kaalleedda. ² He wode oolluu * oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yi A sinthaan gulbbatiide, “Godaw, ne shene gidooppe, taana pathaade geeshshanaw danddayaa” yaageedda.

³ Yesuusi bare kushiyaa yeddi A bochchiide, “Taani koyyay; paxaade geeyya!” yaageedda. Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggeedda. ⁴ Yesuusi A, “Simmi hawaa oossinne odoppa; shin qeesaakko baade ne paxaade geeyyeeddawaa A bessa; ne paxaade geeyyeeddawaa asaa erissanaw Muse azazeedda yarshshuwaa Xoossaw yarshsha” yaageedda.

Yesuusi Xeeuwaa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda (Luq 7:1-10)

⁵⁻⁶ Yesuusi Qifirinaahooma katamaa geleedda wode, itti Roomaa gade Xeeuwaa Kaappuu aakko yiide, “Ta Godaw, ta qoomaa bollay gunddina, daro sakettiide, soyin giseedda; hayyagodo taw pathaarikki” yaagi woosseedda.

⁷ Yesuusi, “Taani baade A pathana” yaageedda.

⁸ Shin xeeuwaa kaappuu zaariide, “Ta Godaw, neena ta soy gelissanaw taw bessenna; shin neeni qaalaa xalalaa haasaya; ta qoomay paxanawaa. ⁹ Ayissi gooppe, taani taappe bollanna de7iyaawanttoo eeno giyaa asa; qassi taappe garssaanna wottaaddaratuu de7iino. Taani ittuwaa, ‘Ba!’ gooppe bee; qassi yokkuwaa, ‘Haaya!’ gooppe yee; ta qoomaa, ‘Hawaa ootha!’ gooppe oothee” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi hewaa siseedda wode maalallettiide, barena kaalliyaa asaa, “Taani hinttew tumuwaa oday; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Isra7eeliya gadiyankka be7abeykke. ¹¹ Cora asay awayfi doliyaa baggappenne wulliyaa baggappe yiide, Abraahaamonna, Yisaaqannanne Yayiqoobanna saluwaa kawutethaa gayitaan ittippe uttanawantta yaa-gay. ¹² Shin kawutethaan de7anaw bessiyyaa asay wolqqaama dhumaa garssa kare olettana; hewaan untunttu yeekkananne barenttu achchaa dhaqanawantta” yaageedda.

¹³ Hewaappe kaalla Yesuusi xeeuwaa kaappuwaa, “Ne soy ba; neeni ammaneeddawaadan new hano” yaageedda; xeeuwaa kaappuwaa qoomay he saatiyankka paxi aggeedda.

Yesuusi Cora Asatuwa Untunttu Harggiyaappe Patheedda (Mar 1:29-34; Luq 4:38-41)

* **8:2** Oolluu oyqqeedda asaa bollay booxxee. Hawe sakkiyaa asay hewode de7uwan asaanna de7iyaa wogaa ubbaappe shaakettiide de7ee. Qaykka geeshsha gidenna geetettiide hara asaan xeesettee. **8:4** Wog 14:1-32

¹⁴ Yesuusi Phexiroosa soy biide, A bollotatta qoxuwaa harggaade giseed-dawunno be7eedda. ¹⁵ Izi kushiyaa Yesuusi bochchina, qoxuu izo bashi aggeedda; izakka denddaade aw miyaabaa giigissaaddu.

¹⁶⁻¹⁷ Sa7ay omarsseedda wode, asay iita ayyaanatu oyqqeedda cora asaa Yesuusakko aheedda; nabiyaa Iisiyaasi, “I nu daaburaa barew akkeedda; qassi nu harggiyaakka tookkeedda” yaageeddawe polettana mala, Yesuusi iita ayyaanatuwaa bare qaalaan kessiide, harggeedda asaa ubbaakka patheedda.

*Yesuusa Kaalliyaawantta Gakkiyaa Metuwaa
(Luq 9:57-62)*

¹⁸ Yesuusi cora asay bare yuushshuwaan de7iyaawantta be7iide, abbaappe hefintha pinnana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. ¹⁹ Hewaappe guyyiyaan Muse higgiiyaa tamarissiyaa ittuu aakko yiide, “Tamarissiyaawoo, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana” yaageedda.

²⁰ Yesuusi A, “Worakanatuwassii ollay de7ee; kafatuwaassikka keethay de7ee; shin Taw, Asaa Na7aw, shemppa akkiyaasaykka baawa” yaageedda.

²¹ Qassi kaalliyaawanttuppe ittuu Yesuusa, “Godaw, taani sinthata baade ta abba mooganaw ba yaagaarikkii” yaageedda.

²² Shin Yesuusi A, “Neeeni taana kaalla; hayqqeeddawatantu barenttu anhaa moogino” yaageedda.

*Yesuusi Gotuwanne Beetaa Co77u Ootheedda
(Mar 4:35-41; Luq 8:22-25)*

²³ Yesuusi wonggiriyaan geloode, A kaalliyaawanttu aananna beeddino. ²⁴ Beetay wonggiriyaan mittana gakkanaw, abbaan wolqqaama hobbii denddeedda; shin Yesuusi gemi77isheedda. ²⁵ A kaalliyaawanttu aakko biide, gemi77ishuwaappe dentheeddino; hewaappe simmiide A, “Godaw, nuuni dhayeetto; nuuna ashshaarikkii” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi untuntta, “Ha ammanuu pacceddawatntoo, ayissi yayyiitee?” yaageedda. Hewaappe guyyiyan denddiide, gotuwanne beetaa aggite giina, gotuunne beetay co77u geedda.

²⁷ Asay maalalettiide, “Hawe laa haray atto, gotuunne beetay azazettiyaawe ayba asee?” yaageeddino.

*Yesuusi Iita Ayyanay Oyqqeedda Laa77u Asatuwaa Patheedda
(Mar 5:1-20; Luq 8:26-39)*

²⁸ Yesuusi Galiilaa abbaappe hefinthan de7iyaa Gerggesenoona geetetiyyaa gadiyaa pinneedda; iita ayyaanatuu oyqqeedda laa77u asatuu he gadiyaan de7iyaawanttu duufuwaappe kessiide, aananna gaketteddino. Untunttu daro iita gidiyaa diraw, ooninne he ogiyaanna aadhhanaw danddayibeenna. ²⁹ Untunttu barenttu qaala dhoqqu oothiide, “Xoossaa Na7aw, nuunanna new ayi allaalli de7ii? Wodii gakkennaan nuuna muranaw yaaddii?” yaageeddino.

³⁰ Untunttuppe laafaa haakkiyaasan gudunthaa wudii heemettee. ³¹ Iita ayyanatuu Yesuusa, “Neeeni nuuna kessiyawaa gidoope, hini gudunthaa wudiyaa giddo yeddaarkkii” yaagiide woosseeddino.

³² Yesuusi untuntta, “Biite!” giina untunttu bitanatuwaappe kesi biide, gudunthatuwan geleeddino. Gudunthaa wudii ubbay kakaa lanqqiyanna kajjottiide, abbaan geliide, mitetti aggeeddino.

³³ Gudunthaa wudiyaa heemmiyaawanttu baqatiide katamaa bi aggeeddino; beeddasaan iita ayyanatuu oyqqeedda asatuu haneeddabaa ubbaa odeeddino. ³⁴ Hewaa siseedda katamaan de7iyaa asay ubbay Yesuusanna gaketanaw keseeddino; A be7eedda wode, barenttu gadiyaappe baana mala woosseeddino.

9

Yesuusi Bollay Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda (Mar 2:1-12; Luq 5:17-26)

¹ Hawaappe kaalla Yesuusi wonggiriyaan geliide, abbaa pinniide, bare katamaa yeedda. ² Amareedda asay bollay gunddeedda itti bitaniyaa shanchchamaan tookkiide, Yesuusakko aheeddino; Yesuusi untunttu amanuwwaa be7iide, bollay gunddeedda bitaniyaa, “Ta na7aw, yayyoppa; ne nagaray atto geettedda” yaageedda.

³ Higgiyaa tamarissiyaawantuppe ittu ittu barenttu wozanaan, “Laa ha bitani Xoossaa bolla iitabaa haasayeette!” yaagi qoppeeddino.

⁴ Yesuusi untunttu qofaa eriide, untuntta hawadaan yaageedda; “Hinttenttu hintte wozanaan hawa mala iitabaa ayissi qoppiitee? ⁵ ‘Ne nagaray atto geettedda’ yaagiyaawe mateeyee? Woy, ‘Dendda eqqaade hametta’ yaagiyaawe matee? ⁶ Shin sa7aa bollan nagaraa atto gaanaw taw, Asaa Na7aw, maatay de7iyaawaa taani hinttena erissana” yaagiide, hewaappe guyye I he bollay gunddeedda bitaniyaa, “Dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa tookkaade, ne golle ba” yaageedda.

⁷ Gunddeedda bitaniikka denddi eqqiide, bare golle beedda. ⁸ Shin daro asay hewaa be7iide yayyeeddino; asaw hawaa mala maataa immeedda Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Maatoossa Xeeseedda (Mar 2:13-17; Luq 5:27-32)

⁹ Yesuusi hewaanna aadhdhiide, Maatoossa yaagiyaawe qaraxaa qanxxiyaa saan utteeddawaa demmiide A, “Taana kaalla” yaageedda.

Maatoossikka denddi eqqiide, A kaalleedda.

¹⁰ Yesuusi Maatoossa gollen qumaa maanaw utti de7ishshin, qaraxaa akkiya cora asayne nagaranchchatuu yiide, aanannanne A kaalliyawanttunna ittippe gayitaan utteeddino. ¹¹ Itti itti Parisaawatuu hewaa be7iide, Yesuusa kaalliyawantta, “Hinttena tamarissiyaawe qaraxaa qanxxiyaawanttunne nagaranchchatuwanna qumaa ayissi ittippe mii?” yaageeddino.

¹² Shin Yesuusi untunttu yaagiyaawaa sisiide, “Hargganchchatuwaassappe attin, paxatuwaassi aakimii koshshenna. ¹³ Shin hinttenttu biide, Xoossaa Maxaafay, ‘Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa koyyikke’ yaagiyaawe waagiyaawentto erite; ayissi gooppe, taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaageedda.

Xoomaabaa Oochcheedda Ooshaa (Mar 2:18-22; Luq 5:33-39)

¹⁴ He wode Yohaannisa kaalliyawanttu Yesuusakko yiide, “Nuuninne Parisaawatuu ubba wode xoomeetto; shin neena kaalliyawanttu ayissi xoomikkinoo?” yaagiide A oochcheeddino.

¹⁵ Yesuusi untuntta, “Bullachchaa yeedda asay machchatto akkiyawee barenttunna de7ishshin, kayyottanaw danddayiinoo? Danddayikkino; shin machchatto akkiyawaa untunttu matappe afana wodii yaana; untunttu he wode xoomanawantta” yaageedda.

¹⁶ “Eca mayuwaa bolla ooratha dhefiyaa wothiide sikkiyaa asay baawa; ayissi gooppe, ooratha dhefii eca mayuwaa peedhereethana; peedhethaykka kasewaappe daranawaa. ¹⁷ Ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa. Shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkana; barewukka woofettana; ogoruukka bayanawaa. Shin, ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwaan naa77anaw bessee; laa77uukka baykkino” yaageedda.

Yaa7iroosa Naattibaanne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishirattibaa (Mar 5:21-43; Luq 8:40-56)

¹⁸ Yesuusi untunttoo hewaa odishshin, Ayihude Woosa Golle kaappatuwaappe ittuu aakko yi A sinthaan gulbbatiide, “Ta naatta ha77i hayqqaaddu; shin neeni yaade ne kushiya izi bolla wothaarikkii; iza de7uwaan de7anawunnu” yaageedda.

¹⁹ Yesuusi denddiide, barena kaalliyawanttunna ittippe bitaniyaa kaallide beedda. ²⁰ He wode tammanne laa77u laythaa kumenthaa, izi bollaappe suuthay goggiyaa itti mishiratta guyyenna shiiqaade, Yesuusa mayuwaa macaraa bochchaaddu. ²¹ Hawaa iza udowe, iza bare wozanaan, “Taani A mayuwaa xalalaa bochchantto paxana” yaagaade qoppaaddu.

²² Shin Yesuusi yuuyyi izo xeelliide, “Ta naattee, yayyoppa; neena ne ammanuu patheedda” yaageedda. He man77iyankka mishiratta paxaa aggaaddu.

²³ Yesuusi Ayihuda Woosa Golle kaappuwaa soy gakkeedda wode, yeekuwan dinkkaa punniyaa asaanne yeekkiyaa asaa be7iide, ²⁴ “Kare kesite; guutha naatta gemi77ishaadduppe attin, hayqqabeykku” yaageedda. Hewaappe guyyiyan asay A bolla darii miicceedda. ²⁵ Shin cora asaa kare I kesseeddawaappe guyyiyan, golle geliide, naatti kushiya oyqqeedda; naattakka dendda aggaaddu. ²⁶ He waarii, he man77iyankka he gadiyan ubbaan sisetteedda.

Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda

²⁷ Yesuusi hewaanna aadhdhiide biyaa wode, laa77u qooqatuu barenttu qaalaa dhoggu udiide, “Daawite na7aw, nuuna maaraarikki” yaagiidde A kaalleeddino.

²⁸ Yesuusi golle geleedda wode, qooqatuu aakko yeeddino; Yesuusi untunttu, “Taani hawaa oothanaw danddayiyaawaa ammaniitee?” yaageedda.

Untunttu, “E Godaw” yaagi zaareeddino.

²⁹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi untunttu ayfiyaa bare kushiyaan bochchiide untunttu, “Hinttew hinttenttu ammanuwaadan hano” yaageedda. ³⁰ Untunttu ayfii dooyetti aggeedda; Yesuusi untunttoo, “Hawaa oossinne odoppite” yaagiide minissiide odeedda. ³¹ Shin untunttu biide, he gadiyaa ubbaan Yesuusabaa odeeddino.

Yesuusi Itti Duudiyaa Patheedda

³² Untunttu kesiide biya wode, amareedda asay iita ayyanay oyqqina duudeedda bitaniyaa Yesuusakko aheeddino. ³³ Yesuusi iita ayyaanaa kesseeddawaappe guyyiyan, duude bitani haasayeedda. Asay, “Hawe oorathabaa; hawaa malabay Isra7eeliyaa gadiyaan ubbakka hanibeenna” yaagi maalalteeeddino.

³⁴ Shin Parisaawatuu, “I iita ayyaanatuwaa kaappuwaa wolqqaan xalatuwaa kessee” yaageeddino.

Yesuusi Asaassi Qaretteedda

³⁵ Yesuusi untuntta Ayihuda woosa golletuwan tamarissiidenne kawutethaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, qassi harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa pathiidde, wogga katamatuwaninne qeeri katamatuwaa ubbaan yuuyeedda. ³⁶ Cora asaa be7iide, heemmiyaa asay bayna dorssaadan asay hirggettiyaa dirawunne asaa maaddiyaabay bayna diraw, asaw qaretteedda. ³⁷ Yaatiide barena kaalliyawantta, “Qoychchaw gakka kathay dara; shin cakkiyaa asay guutha. ³⁸ Simmi kathaa Goday kathaa cakkanaw oosanchchatuwaa yeddana mala, A woosite” yaageedda.

10

Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77u Asatuwaabaa (Mar 3:13-19; Luq 6:12-16)

¹ Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta xeesiide, untuntu iita ayyaanaa kessana mala, qassi harggiyaa ubbaanne sakuwaa ubbaa pathana mala, untunttoo maataa immeedda. ² Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuwaa sunthay, koyrowe Phexiroosa geetettiyaa Simoonanne A ishaa Inddiraasa, Zabiddiyooosa naanaa, Yayiqoobanne Yohaannisa, ³ Piliphphoosa, Barttalamoosa, Toomaasa, qaraxaa akkiya Maatoossa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqoobanne Taadoosa; ⁴ bare gadew qarettiyaa Simoonanne Yesuusa aathi immeedda Asqqorootu Yihudaa.

Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77atuu Tamarissanaw Kiitetteeddino (Mar 6:7-13; Luq 9:1-6)

⁵ Yesuusi ha tammanne laa77atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; “Ayihuda gidenna asaa gadiyaa booppite; qassi Samaaretuwaa katamaakka geloppite; ⁶ hewaa diraa bayeedda dorssaakko, Isra7eeliya asaakko ⁷ biide, ‘Saluwaa kawutethay mateedda’ yaagiide odite. ⁸ Hargganchchatuwaa pathite; anhaa hayquwaappe denthite; oolluu oyqqeeddawatnta pathite; iita ayyanatuwakka kessite. Hinttenttu coo akkeeddit; coo immite. ⁹ Worqqaa woy biraa woy santtimiyaa hinttenttu kiisiyan oyqqoppite; ¹⁰ woy ogew qarcciiyyaa, woy laa7ethiyaa mayuwaa, woy caammaa woy xam77aa oyqqoppite. Ayissi gooppe, oosanchchaw koshshiyaabay qumaa.

¹¹ “Hinttenttu geliyaa katamaan woy qeeri katamaa ubbaan hinttena mokkanaw nashettiyaawe oonentto akeekan xomoosite; hinttenttu hewaappe kesana gakkanaw, hewaan uttite. ¹² Qassi golle geliidde sarotite. ¹³ He gollen de7iyaa asay hinttena mokkooppe, hinttenttu saroteedda sarotay untuntta gakko. Shin untuntu hinttena mokennaan ixkooppe, hinttenttu saroteedda sarotay hinttew guyye simmo. ¹⁴ Qassi itti itti gollu woy katamay hinttena mokennaan woy hinttenttu odiyaawaa sisennaan ixkooppe, he golleppe woy he katamaappe kesiidde, hinttenttu gediyaappe baanaa shocite. ¹⁵ Taani hinttew tumuwaa oday; Xoossay pirddiyaa gallassi he katamaa asaappe, Sodoomaa katamaa asawunne Gamoora katamaa asaw pirddaa kawushissana.

Goday Yaanaappe Kasetiide, Yederssuunne Metuu Hanana (Mar 13:9-13; Luq 21:12-17)

¹⁶ “Be7ite! Taani hinttena dorssaa wallatuwaa giddo yeddiyaawaadan yedday. Hewaa diraw, shooshshaadan cinca gidite; qassi haraphphiyaadan, ashikke gidite. ¹⁷ Shin asaappe naagettite. Ayissi gooppe,

asay hinttena pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa golletuwaanikka hinttena lissuwan peeddana. ¹⁸ Gadiyaa ayissiyaawanttu sinthaaninne kaatatuwaa sinthaan ta diraw hinttenttu eqqiide, untuntussinne Ayihuda gidenna asaa sinthaan taw markka gidanita. ¹⁹ Shin untunttu hinttena pirddaw aathiyaa wode, hinttenttu haasayanabaa he saatiyaan Xoossay hinttew immiya diraw, hinttenttu gaanabawunne woy waagiide haasayanenttonne hirggoppite. ²⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu aqiide haasayaawe hinttenttu Aawuwaa Geeshsha Ayyaanaappe attin, haasayaawanttu hinttentta gidikkita.

²¹ “Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa bolla denddana; naanay barenttu aattinne aawuwaa bolla denddiide, untunttu wodhissana. ²² Qassi asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixkana; shin wursethay gakkanaw genciyaawe attanawaa. ²³ Untunttu hinttena itti katamaappe yederssooppe, hara katamaa biite. Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa gay; taani, Asaa Na7ay, yaana gakkanaw, hinttenttu hintte oosuwaa Isra7eeliyaa katamaa ubbaan oothiide wurssikkita.

²⁴ “Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaappe darena; qoomaykka bare godaappe darena. ²⁵ Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaa keena gidiyaawe, qoomaykka bare godaa keena gidiyaawe aw gidana; untunttu golle godaa Bi7eel-Zeebula giide xeesoppe, A golle asaa waagi xeesaneeshsha!

Oossi Yayyanaw Bessintto

(Luq 12:2-7)

²⁶ “Simmi asaassi yayyoppite; ayissi gooppe, genthi wotheeddabay qoncciyaa kesennaan antenna; qoseeddabaykka erettennaan antenna. ²⁷ Taani hinttenttoo dhumaani odiyabaa poo7uwan haasayite; hinttew haythaa saasukkiide odeeddawaa, dhogga saan awaayyite. ²⁸ Ashuwaa wodhiyaawanttoo yayyoppite; untunttu, shemppuwaa wodhanaw danddaykino. Shin shemppuwaanne ashuwaa Gaannamiyan dhayissanaw danddayiyaa Xoossaassi yayyite. ²⁹ Laa77u suunniyaa kafatuu santimiyaan zali77ettikkinoo? Hinttenttu Aawuwaa sheniyaa gidana dhayooppe, he suunniyaa kafatuwaappe ittinnakka sa7aan wodhdhaade bayukku. ³⁰ Shin haray atto, hinttenttu huuphiyan de7iyaa binnanay ubbaykka payduwaan de7ee. ³¹ Simmi yayyoppite; daro suunniyaa kafatuwaappe hinttenttu aadhdhiita.

Kiristtoosabaa Markkattanaw Bessee

(Luq 12:8-9)

³² “Hewaa diraw, asaa sinthaan tabaa markkattiyaa oossi gidooppenne, taanikka saluwan de7iya ta Aabbu sinthan markkattana; ³³ shin asaa sinthaan taana kaddiyaa oonanne taanikka qassi saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan A kaddana.

³⁴ “Taani sa7aassi sarotethaa ahanaw yeeddawaa hinttessi malatoppo; taani tooraa ahanaw yeeddawaappe attin, sarotethaa ahanaw yabeykke. ³⁵ Ayissi gooppe, taani na7aa A aabbuppe, naatto izi daayippe, na7aa machchattokka izi bollotattippe shaakkanaw yaaddi; ³⁶ asaassi morkketuu A golle asatuwaa gidanawantta.

³⁷ “Bare aabba woy bare daayo taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna; bare attuma na7aa woy bare macca naatto taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna. ³⁸ Bare masqqaliyaa tookkiide, ta

geeduwaa kaallennawe tawaa gidanaw bessenna. ³⁹ Bare shemppuwaa ashshiyaawe bayizzanawaa; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ashshanawaa.

⁴⁰ “Hinttentta mokkiyaawe taana mokkee; qassi taana mokkiyaawe taana kiitteeddawaa mokkee. ⁴¹ Nabiyaa, nabiyaa sunthaan mokkiyaawe, nabiyaa gatiyaa aananna gishettanawaa; qassi xilluwaa, xilluwaa sunthaan mokkiyaawe, xilluwaa gatiyaa aananna gishettanawaa. ⁴² Ooninne ha taana kaalliyawanttuppe guuxxiyaa ittoo, haray atto buliyaa haathaa xalalaa ushanaw immooppekka, taani hinttenttoo tumuwaa gay; I bare gatiyaa akkana” yaageedda.

11

Xammaqiyaa Yohaannisappe Yesuusakko Kiitetteedda Asatuwaa (Luq 7:18-35)

¹ Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta azaziyaawaa poleedda wode, hewaappe denddiide, katamatuwaan tamarissanawunne odanaw beedda.

² Xammaqiyaa Yohaannisi qasho gollen de7iidde, Yesuusi ootheeddawaa sisiide, barena kaalliyawantta aakko kiittiide, ³ “Yaanaawe neeneeyee? Woy haraa naagane?” yaagi oochchanaadan udeedda.

⁴ Yesuusi zaariide, untunttoo hawadaan yaageedda; “Biide hinttenttu be7iyaawaanne sisiyaawaa Yohaannisaw odite; ⁵ qooqatuu xeelliino; wob-batuu hamettiino; oolluu oyqqeeddawatuu paxiide geeyyiino; * tullatuu sisiino; hayqqeeddawatuu denddiino; hiyyeesatuu wonggalaa mishi-raachchuwaa sisiino. ⁶ Tabaa sidhenna uray anjjetteddaawaa” yaageedda.

⁷ Yohaannisa kaalliyawanttu simmi beedda wode, Yesuusi Yohaannisabaa shiiqeedda asaassi hawaadan yaagi haasayeedda; “Aya be7anaw asay de7enna mela biittaa keseedditee? Carckuu qaathiyaa maqqaa be7anaw keseedditee? ⁸ Yaatina, aya be7anaw keseedditee? Lo77iyaa mayuwaa mayyeedda bitaniyaa be7anaw keseedditee? Lo77iyaa mayuwaa mayyeeddawatuu kaatatuwaa gollen de7iino. ⁹ Yaatina, aya be7anaw keseedditee? Nabiyaa be7anaw keseedditee? E, Taani hinttew oday; nabiyappekka aadhdhiyaawaa be7eeddita. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafan, ‘Xoossay, “Be7a, taani kiittiyaawaa neeppe sinthaw yeddana.

I new ogiyaa giigissanawaa” yaageedda geetettiide Yohaannisabay xaafetteedda. ¹¹ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; aatti uluwaappe yeletteedda asaa ubbaan Xammaqiyaa Yohaannisappe aadhdhiyaawe ooninne denddibeenna; shin saluwaa kawutethaan ubbaappe laafiyaawe aappe aadhdhana. ¹² Xammaqiyaa Yohaannisa wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, saluwaa kawutethatta daro naaqqettaw; minni baaxetiyaawanttu izo demmiino. ¹³ Ayissi gooppe, nabatuu ubbatuunne Muse higgii Yohaannisa wodii gakkanaw, timbbitiyaa haasayeeddino; ¹⁴ simmi hinttenttu untunttu haasayowaa ammananawaa gidoope, yaanawaa geetetteedda Eelaas ha Yohaannisa. ¹⁵ Sisiyaa haythay de7iyaawe siso!

¹⁶ “Shin taani ha wodiya asaa ayaanna leemisoo? Untunttu qocaa uttiyaa naanaa malatiino; untunttu barenttu laggethatuwaa xeesiide, ¹⁷ ‘Nuuni hinttenttoo hixixiyaa punneeddo; shin duribeykkita;

* **11:5** Paxiide geeyyiino giyaawaa loythi akeekanaw 8:2 xadenna de7iyaa bilethaan xaafetteeddawaa be7ana danddayettee. **11:5** Isa 35:5-6; 61:1 **11:10** Mil 3:1 **11:14** Mil 4:5; Mat 17:10-13; Mar 9:11-13

yeekuwa yethaakka kesseeddo; shin yeekkibeykkita' yaagiino. ¹⁸ Ayissi gooppe, Yohaannisi xoomiidinne woyiniyaa eessaa ushennaan yiina untuntu, 'A bolla iita ayyanay de7ee' yaageeddino. ¹⁹ Taani, Asaa Na7ay, maaddenne ushaadde yiina, untuntu taana, 'Ha nafisaamaanne woyiniyaa eessaa ushiyaawaa be7ite; qaraxaa qanxxiyaawanttunanne nagaranchchatuwanna siiqettee' yaagiino; shin Xoossaa aadhdheedda eratethay bare oosuwaan tuma gidiide beettee" yaageedda.

Ammanennaan Ixweedda Diraw Toshetteedda Katamatuwaa
(Luq 10:13-15)

²⁰ Hewaappe guyyian, Yesuusi bare malaataappe dariya baggaa ootheedda katamatuwaan de7iya asay barenttu nagaraappe simmibeenna diraw, untuntu hawadaan yaagiide, toshiyaa doommeedda; ²¹ "Koraaziine katamaw, new aayyero; Beetesayda katamaw, newukka aayyero; ayissi gooppe, hinttenttu bolla Xoossay ootheedda malaatay Xiirsoo katamaaninne Sidoonaa katamaan oosettowaa gidintto, untuntu maaqiyaa mayyiide, bidintha okettiide, beni barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. ²² Taani hinttew oday; pirddaa gallassi Xoossay hintteppe Xiirsoo katamawunne Sidoonaa katamaw pirddaa kawushissana. ²³ Qassi Qifrinaahooma katamaw, neeni saluwaa pude dhoggu gaanaw koyyaaddii? Neeni Si7ooliyaa duge yegettana; ayissi gooppe, ne bolla Xoossay ootheedda malaatay Sodoomaa katamaan oosettowaa gidintto, Sodoomaa katamay hachche gakkanaassikka de7anawaashshin. ²⁴ Taani hinttew oday; pirddaa gallassi Xoossay neeppe Sodoomaw pirddaa kawushissana" yaageedda.

Yesuusan Shemppuwaa Demmiyaawaa
(Luq 10:21-22)

²⁵ Yesuusi he wode zaariide, hawadaan yaageedda; "Ta Aabboo, saluwaa sa7aa Godaw, neeni hawaa aadhdheedda eranchchatuwaappenne akeekanchchatuwaappe genthaade, erenna naanatuwassii qonccisseedda diraw, neena galatay; ²⁶ E ta Aabboo, ayissi gooppe, hawe ne sheniyaadan oosetteedda.

²⁷ "Ta Aabbu taw ubbabaa immeedda; Aawuwaappe haray Na7aa erenna; Na7aappenne Na7ay Aawuwaa qonccissanaw koyyiyaa asaappe attin, haray Aawuwaa erenna.

²⁸ "Daaburanchchatoo, deexuwaa tookkowitzoo ubbatoo, taakko haa yiite; taani hinttentta shemppissana. ²⁹ Taani garanne ta wozanaan ashikke gido diraw, ta morgge mithaan waaxettite; taappe tamarite; hinttenttu sheemppuwassikka hintte shemppuwaa demmana. ³⁰ Ayissi gooppe, ta morgge mithay giigaa; qassi taani hinttentta toosseeddawekka kawushsha" yaageedda.

12

Sambbataabaassi Shiiqueedda Ooshaa
(Mar 2:23-28; Luq 6:1-5)

¹ Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tisha banggaa gidonna aadhdhishshin A kaalliyawanttu koshattiide, tisha banggaa duuthiide, muussaa doommeeddino. ² Shin Parisaawatu hewaa be7iide Yesuusa, "Be7a, neena kaalliyawanttu Sambbata gallassi oothanaw woga gidennabaa oothiino" yaageeddino.

11:21 Isa 23:1-18; Hiz 26:1-28:26; Iyu 3:4-8; Amo 1:9-10; Zak 9:2-4 **11:23** Isa 14:13-15; Dom 19:24-28

11:29 Erm 6:16 **12:1** Zar 23:25

³ Shin Yesuusi untuntussi hawadaan yaageedda; “Daawitenne aananna de7iyaawanttu koshatteedda wode, Daawite otheeddawaa nabbabibeykkittee? ⁴ Daawite Xoossaa golle geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, iinne aananna de7iyaawanttu maanaw woga gidenna Xoossaassi yarshsheedda qumaa meedda. ⁵ Woy Sambbataa ubbaan Geeshsha Golliyan de7iya qeesatuu Sambbataa wogaa menthiyaawaa, qassi untuntussi hewe bayizzo gidennawaa Muse higgiiyan nabbabibeykkittee? ⁶ Shin taani hinttew oday; Geeshsha Golliyaappe aadhhiyaawe hawaan de7ee. ⁷ Xoossaa Maxaafay, “Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa koyyikke’ yaagiyaawe waagiyaawentto hinttenttu eriitentto, bayizzuu bayinna asaa bolla pirddikkita. ⁸ Ayissi gooppe, taani, Asaa Na7ay, Sambbataa Godaa” yaageedda.

Yesuusi Kushii Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mar 3:1-6; Luq 6:6-11)

⁹ Yesuusi hewaappe denddiide, Ayihuda woosa golle beedda. ¹⁰ Hewaan kushii gunddeedda itti bitani de7ee; Yesuusa mootanaw gaasuwa koyyiyaa asatuu, “Sambbataan, hargganchchaa pathiyaawe wogee?” yaagiide A oochcheeddino.

¹¹ Yesuusi untunttu, “Hinttenttu gidдон itti dorssay de7iya uray, he dorssay Sambbata gallassi ollaan kunddoope, oyqqiide kessennawe oone? ¹² Yaatina, asay dorssaappe wooti loythiide darennee! Hewaa diraw, Sambbata gallassi lo77obaa oothiyaawe woga” yaageedda. ¹³ Hewaappe guyyiyan bitaniyaa, “Ne kushiyaa pididi ootha” yaagina bitani pididi oothowaappe guyyiyan, A kushii yokko kushiyaawadankka paxi aggeedda. ¹⁴ Shin Parisaawatuu kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto maqqetteeddino.

Xoossay Dooreedda Ayilliyaa

¹⁵ Shin Yesuusi untunttu zoretaa eriide, hewaappe aggiide biya wode, daro asay A kaalleedda; harggeedda ubbaa patheedda. ¹⁶⁻¹⁷ Xoossay nabiya Isiyaasa bagganna odeeddawe polettana mala, Yesuusi asatuwassi, “Tabaa hara asaassi odoppite” yaageedda. ¹⁸ Xoossay Isiyaasa bagganna hawadaan yaageedda;

“Taani dooreedda ta ayillii,
taani siiqiyaa, taana nashechchiyaawe haweku.

Taani ta Ayyaanaa A bolla wothana.

I suure pirddaa asaw ubbaw odanawaa.

¹⁹ I palumettenna; woy waasseenna.

Bare qaalaakka ogiyaan sissenna.

²⁰ Suure pirdday xooni kesana gakkanaw,

tincetteedda maqqaa menthenna *

qassi cuwattiyaa muqaaddaa qunccuutiyaakka I toyissenna.

²¹ Ayihuda gidenna asay ubbay
aabolla barenttu hidootaa wothana”
yaageedda.

Yesuusabaanne Bi7eel-Zeebulabaa
(Mar 3:20-30; Luq 11:14-23)

12:3 1Sa 21:1-6 **12:4** Wog 24:9 **12:5** Pay 28:9-10 **12:7** Mat 9:13; Hos 6:6 **12:18** Isa 42:1-4

* **12:20** A@ Tincetteedda maqqaa menthenna; hawaa guussay, maaduu baynnawanttussinne daaburanchchatuwaassi Yesuusi keekanne garaa guussa. B@ Cuwattiyaa muqaaddaa qunccuutiyaakka I toyissenna guussay, Yesuusi daaburanchchatuwaassi guzuma gidennaadan keeka guussaa.

²² Hewaappe guyyiyan, amareedda asatuu iita ayyanay oyqqina duudeedda itti qooqa bitaniyaa Yesuusakko aheeddino; Yesuusi he duude bitaniyaa patheedda; bitaniikka haasayaanne xeelaa doommeedda. ²³ Asay ubbay maalalettiide, “Laa hawe Daawite na7aa gidanddeeshsha?” yaageeddino.

²⁴ Shin Parisaawatuu hewaa sisiide, “Ha bitani iita ayyaanatuwaa kaappuu ‘Bi7eel-Zeebuli’ barew wolqqaa immina, xalahatuwaa kessee” yaageeddino.

²⁵ Shin Yesuusi untunttu qofaa eriide, untuntta hawadaan yaageedda; “Bare giddon shaakettiyaa kawutethay ubbay dhayana; qassi bare giddon shaakettiyaa katamay woy gollen de7iyaa asaykka minnenna. ²⁶ Qassi Seexaanay Seexaanaa kessiyaawaa gidoope, bare giddon shaakettee; yaatina, A kawutethay waaniide minni eqqanawee? ²⁷ Taw Bi7eel-Zeebuli wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaawaa gidoope, hinttenttu asaw wolqqaa ooni immina xalahatuwaa kessanee? Hewaa diraw, untunttu hintte bolla pirddana. ²⁸ Shin Xoossaa Geeshsha Ayyaanay taw wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaawaa gidoope, simmi Xoossaa kawutethay hintte bolla yidiggeedda.

²⁹ “Woy asay kasetiide, wolqqaama asaa qachchennaan de7iidde, A golle geliide, A miishshaa bonqqanaw waaniide danddayii? Qachcheed-dawaappe guyyiyan, A miishshaa bonqqanaw danddayee.

³⁰ “Ta bagga gidenna uray tawaa ixxee; qassi taananna ittippe shiishshenawawe laalee. ³¹ Hewaa diraw, taani hinttew oday; Xoossay asaw ay nagaraa gidinakka, qassi ay bore gidinakka atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa boriyaawaa atto geenna. ³² Ta bolla, Asaa Na7aa bolla, iitabaa haasayiyaa O nagaraanne Xoossay atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iitabaa haasayiyaa O nagaraanne sa7aan gidina, saluwankka Xoossay atto geenna.

Lo77o Mithay Bare Ayfiyan Erettee
(Luq 6:43-45)

³³ “Lo77o ayfiyaa demmanaw lo77o mithaa dichchanaw bessee; iita mithaa hinttenttu dichchoope, iita ayfiyaa demmanita; ayissi gooppe, mithay erettiyaawe bare ayfiyaa ayfiyawaana. ³⁴ Shooshshatoo, hinttenttu iita gidiidde, wooti lo77obaa haasayanaw danddayiitee? Ayissi gooppe, doonay wozanaa giddon kumeeddawaa haasayee. ³⁵ Lo77o asay bare lo77o minjuwaappe lo77obaa kessee; qassi iita asay bare iita minjuwaappe iitabaa kessee. ³⁶ Taani hinttenttoo oday; asay bare haasayeedda maaddenna haasayaa ubbaw pirddaa gallassi zaaruwaa immanawaa. ³⁷ Ayissi gooppe, ne haasayay neena xillissana; woy ne haasayay ne bolla pirddisana” yaageedda.

Malaataa Be7anaw Shiiqueedda Ooshaa
(Mar 8:11-12; Luq 11:29-32)

³⁸ Hewaappe guyyiyan, higgiya tamarissiyaa itti itti asayanne Parisaawatuu zaariide Yesuusa, “Tamarissiyaawoo, neeni malaataa oothishshin, nuuni be7anaw koyyeetto” yaageeddino.

³⁹ Shin I zaariide, untunttoo hawadaan yaageedda; “Ha wodiya asay iitanne Xoossaa ammanenna diraw, malaataa koyyee; nabiyaa Yoonasa malaataappe attin, hara malaatay imettenna. ⁴⁰ Yoonasi wogga moliyaa uluwaan heezzu gallasaanne heezzu qammaa de7eeddawaadan, Asaa Na7aykka, biittaa giddon heezzu gallasaanne heezzu qammaa de7anawaa. ⁴¹ Nennewe asay Yoonasi odeeddawaan barenttu nagaraappe simmeedda

diraw, pirddaa gallassi denddiide, hinttentta mootanawantta; beyte, Yoon-aasappe aadhdiyaawe hawaan de7ee. ⁴² Duge bagga gadiya kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa sisanaw sa7aa gaxaappe yeedda diraw, pirddaa gallassi denddaade, hinttentta mootanawunnu; beyte, Solomoneppekka aadhdiyaawe hawaan de7ee.

Iita Ayyaanay Asaa Garssa Simmiide Geliyaawaa
(Luq 11:24-26)

⁴³ “Iita ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shemppiyaasaa koyyiide, haathay baynna melasaanna yuuyyee; shin demmenna. ⁴⁴ He wode, ‘Taani aggaade yeedda ta golle simmana’ yaagee; simmiide yiyaa wode, gollii mela de7iyaawaanne pitetti geeyyiide, giigi utteeddawaa demmee. ⁴⁵ Hewaappe guyyiyan, biide bareppe iitiya laappu hara ayyaanatuwa akkiide yee; he ayyaanatuu geliide, hewaan de7iino. He bitaniyaa de7uu kasewaappe darii iitee. Ha wodiya iita asawukka qassi hewaadan hanana” yaageedda.

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa
(Mar 3:31-35; Luq 8:19-21)

⁴⁶ Yesuusi daro asaw haasayishshin, A daayanne A ishataa aananna haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino. ⁴⁷ Hewaan de7iyaa asaappe ittuu A, “Ne daayanne ne ishataa neenanna haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino” yaageedda. †

⁴⁸ Shin Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Ta ishataa oone?” yaageedda. ⁴⁹ Bare kushiyan barena kaalliyaawanttukko xorssiide, “Beyte, ta daayanne ta ishataa hawanttushi. ⁵⁰ Ayissi gooppe, saluwan de7iyaa ta Aabbu sheniya oothiya ubbay, ta ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

13

Zeriyaawaa Leemisuwaa
(Mar 4:1-9; Luq 8:4-8)

¹ Yesuusi he gallassi soyippe kesiide, abbaa gaxaan utteedda. ² Daro cora asay bare yuushshuwaan yuuyyi aadhdiide shiiqina, wonggiriya giddo geliide utteedda; asay ubbay abbaa gaxaan eqqeedda. ³ Asaassi leemisuwan darobaa hawaadan yaagiide odeedda; “Itti bitani zerethaa zeranaw keseedda. ⁴ I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; yaatina kafuu yiide meedda. ⁵ Qassi itti itti zerethay ancco gideedda biittaa bolla wodhdheedda; daro biittay baynna diraw, he zerethay ellekka doleedda. ⁶ Shin away keseedda wode carshshay shulleedda; adussa xaphuwaa yeddibeenna diraw melii aggeedda. ⁷ Itti itti zerethay agunthaa gidдон wodhdheedda; hewaan doleeddawaa agunthay dicciide cuulleedda. ⁸ Itti itti zerethay tu7e biittaan wodhdhiide doleedda; ittuu xeetu ayfiyaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfeedda. ⁹ Sisiyaa haythay de7iyaa uray siso!” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odo Gaasuwaa
(Mar 4:10-12; Luq 8:9-10)

¹⁰ Yesuusa kaalliyaawanttu aakko shiiqiide, “Neeni ayissi asaassi leemisuwan oday?” yaageeddino.

¹¹ Yesuusi zaariide, untunttussi hawadaan yaageedda; “Hinttenttussi saluwaa kawutethaa xuuraa erussay imetteedda; shin untunttussi imet-tibeenna. ¹² Ayissi gooppe, de7iyaawoo gujettana; aw daranawaa; shin bayn-nawaappe haray atto, he de7iyaawekka akettanawaa. ¹³ Taani untuntu xeelliidde xeellennawaadan, sisiidde sisennawaadan haniyaa diraw, woy qassi akeekenna diraw untunttoo leemisuwan oday.

¹⁴ “Isiyaasi untunttubaa hawaadan odowe polettanawaa; ‘Hinttenttu sissaa sisana; shin hinttenttoo gelenna; hinttenttu xeelaa xeellana; shin be7ikkita.

¹⁵ Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda; barenttu haythaa tullisseeddino; barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino. Hawe baawentto, untuntu barenttu ayfiyan be7ana; barenttu haythaan sisana; barenttu wozananka akeekaanna; untuntu taakko, Xoossaakko simmana; taanikka untunta pathana’ yaagee.

¹⁶ “Shin hinttenttu ayfii xeelliyaa dirawunne hinttenttu haythaykka sisiyaa diraw, hinttenttu anjjetteddawannta. ¹⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; daro nabatuunne xillatuu hinttenttu be7iyaawaa be7anaw amotteed-dino; shin be7ibeykkino. Hinttenttu sisiyaawaa sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino.

*Yesuusi Zeriyaawaa Leemisuwaa Bilethaa Odeedda
(Mar 4:13-20; Luq 8:11-15)*

¹⁸ “Simmi kathaa zeriyaawaa leemisuwaa bilethay giyawaa sisite. ¹⁹ Kawutethaa qaalaa sisiide, akeekenna ooninne ogiyaa doonan wodhdheedda zerethaa mala; xalahiyaa kaappuu yiide, untuntu wozanaan zeretteeddawaa maxi diggee. ²⁰ Ancco biittaan wodhdheedda zerethay qaalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiyawantta malatee. ²¹ Shin he asatuu ha77issaappe attin, untunttun xaphuu baawa; qaalaa gaasuwan metuu woy yedesay yiyaa wode, ellekka dhubetti aggiino. ²² Qassi agunthaa gidon wodhdheeddawe qaalaa sisiyaawaa bessee; shin ha sa7aa de7uwaassi hirgussaynne duretethaa siiqussay qaalaa cuullee; ha gasuwaan he zerethaykka ayfennaan atti aggee. ²³ Tu7e biittaan zeretteeddawe, qaalaa sisiide, akeekiyaa asaa bessee; ikka ayfee; ittuu xeetuwwa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfee” yaageedda.

Zaaringgiyaa Leemisuwaa

²⁴ Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa hawaadan yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay bare goshshan lo77o zerethaa zereedda bitaniyaa malatee. ²⁵ Shin qamma asay gemi77ishidiggina, A morkkii yiide, zarggaa zereeddawaa bolla zaaringgiyaa zeriide beedda. ²⁶ Shin zarggay doli ayfeedda wode, zaaringgi he wode beetteedda.

²⁷ “A qoomatuu aakko yiide, ‘Godaw, neeni ne goshshan lo77o zerethaa zerabeykkii? Yaatina, zaaringgi haqappe yeeddee?’ yaageeddino.

²⁸ “Hewaappe guyyiyan goday, ‘Hewaa morkkii ootheedda’ yaageedda. “Qoomatuu, ‘Nuuni biide shoddanaadan dosay?’ yaageeddino.

²⁹ “Shin I, ‘Aggite, zaaringgiyaa hinttenttu shoddiidde, zarggaanna shod-danita. ³⁰ Bochchoppite; qoyciyaa wodii gakkanaw, ittippe diccino. Qoy-ciyaa wodii gakkooode, taani qoyciyaawantta, kasetiide zaaringgiyaa maxite; tamaan guuddanaw pochchiyan pochchiyan qachchite; shin zarggaa shi-ishshiide diyyiyan qolite’ gaana” yaageedda.

Sannaaficiyaa Geetettiyaa Mithatti Zerethaa Leemisuwaa
(Mar 4:30-32; Luq 13:18-19)

³¹ Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay sannaaficiyaa geetettiyaa guutha mithatti ayfiya malatee; he mithatti ayfiya asay akkiide, bare goshshan zereedda. ³² He zerethatta hara zerethaa ubbaappe guuxxaw; shin dicceedda wode, hara atakilttiyaa ubbaappe daraw; kafuu yiide, izi qankkaan keexxiyaawaa keena wogga mithaa gidaaddu” yaageedda.

Irshshuwaa Leemisuwaa
(Luq 13:20-21)

³³ Qassikka Yesuusi hara leemisuwaa untunttoo yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade, mu-naqqeedda munaqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda irshshuwaa malatee” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Tamariseedda Gaasuwaa
(Mar 4:33-34)

³⁴⁻³⁵ Yesuusi asaw he ubbaa leemisuwan odeedda; leemisuu baynnaan I ittibaakka odenna; nabii,
“Taani untunttoo haasayiyaa wode,
leemisuwan haasayay.
Alamii medhettoodeppe doommiide
geemmeedda yewatuwaa oday”
yaageeddawe polettana mala, hewaa I odeedda.

Yesuusi Zaaringgiyaa Leemisuwaa Bilethaa Odeedda

³⁶ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi asaa aggiide, soy geleedda; A kaal-liyaawanttu aakko biide, “Goshshan de7iyaa zaaringgiyaa leemisuwaa bilethaa nuussi oda” yaageeddino.

³⁷ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Lo77o zerethaa zeriyaawe Asaa Na7aa; ³⁸ goshshay ha alamiyaa; lo77o zerethay Xoossaa kawutethaa asaa; zaaringgi xalahiyaa kaappuwaa naanaa. ³⁹ Zaaringgiyaa zereeddawe morkkiyaa xalahiyaa; qoychchaa wodii, wodiyaawursethahaa; qassi qoy-ciyaawanttu kiitanchchatuwaa.

⁴⁰ “Hewaa diraw, zaaringgiyaa maxiide, tamaan guuddiyaawaadan, wodiyaawursethaan hewaa mala gidanawaa. ⁴¹ Asaa Na7ay, kiitanchchatuwaa kiittanawaa; untunttu A kawutethaa giddon nagaraw gaaso gidiyaa ubbatuwaanne iitabaa oothiyaawantta maxiide kessanawantta. ⁴² Yaatiide to7enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta. ⁴³ He wode xillatuu barenttu aabbu kawutethaan awaadan poo7ana. Sisiyaa haythay de7iya uray siso!

Moogetteedda Miishshaa Leemisuwaa

⁴⁴ “Saluwaa kawutethay goshshaan moogetteedda miishshaa bessee; itti bitani he miishshaa demmiide, zaariide moogi aggeedda; daro nashettiide biide, barew de7iyaawaa ubbaa zalii77iide, he goshshaa shammeedda.

Inqquwaa Geetettiyaa Daro Al77o Shuchchaa Leemisuwaa

⁴⁵ “Qassi saluwaa kawutethay inqquwaa geetettiyaa daro al77o shuchchaa shammanaw koyyiyaa zali77anchchaa malatee. ⁴⁶ He zali77anchchay daro al77o inqquwaa demmiide, biide barew de7iyaawaa ubbaa zali77iide, A shammeedda.

Dabbaa Leemisuwaa

⁴⁷ “Qassi saluwaa kawutethay ubba qommo moliyaa oyqqiyaa, abbaan yegetteedda dabbaa malatee. ⁴⁸ Moli dabbaa kumeedda wode, moliyaa oyqqiyaa asatuu abbaappe gaxaa kesiide utteeddino; yaatiide lo77o moliyaa qoriide, yeggiyaa miishshaan yeggeeddino; shin iita moliyaa wora oleeddino. ⁴⁹ Wodiyaa wurssethaan hewaadan hanana; kiitanchchatuu yiide, nagaranchchatuwaa xillatuwaa gidoope qoriide, ⁵⁰ to7enna tamaan olanawantta; hewaan untuntu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta.

⁵¹ “Hawe ubbay hinttentoo geleeddee?” yaagiide untunta oochcheedda. Untuntu, “E,” yaageeddino.

⁵² I, “Hewaa diraw, saluwaa kawutethaa xuuraa loythi eriyaa, higgiiyaa tamarissiyaa ubbay, bare miishshaa shiishshi wotheedda golliyaappe ooratha miishshaanne eca miishshaa shaakki kessiyaa izawa malatee” yaagi zaareedda.

*Naazireeten Yesuusa Gakkeedda Ixuwaa
(Mar 6:1-6; Luq 4:16-30)*

⁵³ Yesuusi ha leemisatuwaa odi wurssowaappe guyyiyan, hewaappe denddiide, ⁵⁴ bare katamaa Naazireete beedda. Ayihuda woosa gollen tamarissiyaawaa siseedda asay maalalettiide, hawaadan yaageedda; “Hawe ha aadho eratethaanne Xoossay oothiyaa malaataa oothanaw wolqqa haqappe akkeeddee? ⁵⁵ Hawe anaaxiyaa na7aa gidennee? A daaya Mayraamo gidekke? A ishatuu Yayiqoobaa, Yooseefa, Simoonanne Yihudaa gidikkinoo? ⁵⁶ A michchatuu ubbay nuunanna de7ikkinoo? Yaatina, I ha eraa ubbaa haqappe demmeeddee?” yaageeddino. ⁵⁷ Untuntu I giyaabaa akkennaan ixceeddino.

Shin Yesuusi he asaassi, “Nabii bare gadiyaninne bare soy asaan bonchchettenna; shin harasaa ubbaan bonchchettee” yaageedda. ⁵⁸ Untuntu ammanibeenna diraw, Yesuusi daro malaataa he saan oothibeenna.

14

*Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa
(Mar 6:14-29; Luq 9:7-9)*

¹ He wode Galiilaa gadiyaa ayissiyaa Heroodise Yesuusabaa siseedda; ² yaatiide bare qoomatuwaassi, “Hawe hayquwaappe denddeedda Xammaqiyaa Yohaannisa; Xoossay oothiyaa wolqqaama malaataa I oothiyaawe hewaassa” yaageedda.

³ Ayissi gooppe, Heroodisi bare ishaa Piliphphoosa machchatti Heeroodiyaadi gaasotaan Yohaannisa oythi qashissiide, qasho gollen yeggi wotheedda. ⁴ Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni Heeroodiyaado, ne ishaa machchatto akkanaw higgii diggee” yaageedda. ⁵ Heroodisi Yohaannisa wodhanaw koyyeedda; shin Yihudaa asay nabiyaadan Yohaannisa xeelleedda diraw, asaw yayyeedda.

⁶ Shin Heroodisi yeletteedda gallassaa baalay gakkina, Heeroodiyaadi naatta asaa sinthaan duraade Heroodisa nashechchaw. ⁷ Heroodisi naatto, “Neena lo77eeddawaa ayaanne gidoope, taana oochcha; taani new immana” yaagiide iziw caaqqedda. ⁸ Naatta bare daay zoriyaa akkaade Heroodisa, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa ha wociitiyaan wothaade taw imma” yaagaaddu. ⁹ Kaatii aw qarettedda; shin bare caaquwaa dirawunne barenanna maaddaan utteedda imathaa diraw, iziw Yohaannisa huuphii imettana mala azazeedda. ¹⁰ Kaatii kiittiide, Yohaannisa goodhiyaa qasho gollen muucisseedda. ¹¹ Huuphiyaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiwimmeeddino; naatta he huuphiyaa bare aattikko afaaddu. ¹² Yohaannisa kaalliyawanttu yiide, A anhaa afide moogeeddino; hewaappe simmiide ha yewuwaa Yesuusaw biide odeeddino.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Mizeedda
(Mar 6:30-44; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)

¹³ Yesuusi hewaa sisiide, wonggiriyaan geliide, hewaappe barekka asay baynnasaa beedda; asay hewaa sisiide, katamaappe denddiide, gediyan A kaalleeddino. ¹⁴ Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, daro asaa be7iide, he asaw qarettedda; yaatiide untuntunna de7iyaa hargganchchatuwaa patheedda.

¹⁵ Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynnasaa; ha77i sa7ay qammidiggeedda; asay ubbay qeeri katamatuwaa biide, barenttoo qumaa shammana mala, asaa moyizza” yaageeddino.

¹⁶ Shin Yesuusi untuntunna, “Asay baanaw koshshenna; asaw meetetiyaabaa hinttenttu immite” yaageedda.

¹⁷ Untuntunna zaariide A, “Nuussi hawaan ichcheshu ukithaappenne laa77u moliyaappe attin, haray baawa” yaageeddino.

¹⁸ Yesuusi untuntunna, “Hewantta, haa taakko ahite” yaageedda. ¹⁹ Asay maataani uttana mala, Yesuusi azazeedda; ichcheshu ukithaanne laa77u moliyaa oyqqiide, saluwaa pude xeelliide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthiide, barena kaalliyawanttussi immina, untuntunna cora asaw gisheeddino. ²⁰ Asay ubbay miide kalleedda; atteedda suuppa dokkaa tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa dentheeddino. ²¹ Meedda asay macca asaanne naanaa paydennaan, ichcheshu sha77aa gidiyaawaa keena.

Yesuusi Abbaa Bollanna Hameettiide Beedda
(Mar 6:45-52; Yoh 6:15-21)

²² Yesuusi cora asaa moyizziidde, barena kaalliyawantta wonggiriyaan geliide, bareppe sinthatiide, abbaappe hefintha pinnana mala azazeedda.

²³ Asaa moyizziide, Xoossaa woossanaw deriyaa huuphiyaa barekka keseedda; sa7ay qammi digginakka hawaan barekka de7ee. ²⁴ Shin wonggirii he wode, abbaa bollan de7ishshin, sintha bagganna carkkuu carkkiyaa diraw, beetay wonggiriyaan yaanne haanne sugee.

²⁵ Bayra kuttuu waassi simmina, Yesuusi abbaa bolla hamettiide, untuntutukko yeedda. ²⁶ A kaalliyawanttu abbaa bolla I hamettishshin be7i dagammiide, “Hawe moytilliyaa gidennee!” gi yayyiide waasseeddino.

²⁷ Shin Yesuusi ellekka untuntunna, “Aynne baawa; taanattennee; yayyopite!” yaageedda.

²⁸ Phexiroosi zaariide A, “Ta Godaw, hawe neena gidoope, taani haathaa bollanna neekko baana mala, taana azazaarikkii” yaageedda.

²⁹ Yesuusi Phexiroosa, “Haaya!” yaageedda.

Phexiroosi wonggiriyaappe wodhdhiide, haathaa bollanna hamettiide, Yesuusakko buussaa doommeedda. ³⁰ Shin carckuwaa wolqqaa be7iide, yayyeedda; haathay barena mituwaa doommeedda wode, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ta Godaw taana ashshaarikkii!” yaagi waasseedda.

³¹ He man77iyankka Yesuusi bare kushiya yeddi Phexiroosa oyqqiide, “Laa ha ammanuu laafeeddawoo! Ayissi sidhaaddii?” yaageedda.

³² Unttuntu laa77uu wonggiriyaan geleedda wode, carckuu woppu geedda. ³³ Wonggiriya gidдон de7iyaa A kaalliyawanttu Yesuusa, “Neeni Xoossaa Na7aa gideeddawe tuma” yaagiide aw goyinneeddino.

Yesuusi Gensaareexen Hargganchchaa Patheedda

(Mar 6:53-56)

³⁴ Unttuntu abbaa pinniide, Gensaareexa geetettiya gadiyaa gakeedidino. ³⁵ He gadiyaa asay Yesuusa gididiyaawaa ereedidino; hewaa heeraa gadiyaa ubbaa kiittiide, harggiyaa asaa ubbaa aakko aheedidino. ³⁶ Harggiyaa asay A mayuwaa macaraa xalalaa bochchana mala, A woosseedidino; A mayuwaa macaraa bochcheedda ubbaykka paxeedda.

15

Aawatuwaa Wogaabaa

(Mar 7:1-13)

¹ Hewaappe guyyiyan, higgia tamaarissiyaa itti itti asaynne Parisaawatuu Yeerusalaameppe Yesuusakko yiide, ² “Neena kaalliyawanttu ayissi nu aawotuwa wogaa bayzziinoo? Ayissi gooppe, unttuntu qumaa maanaappe kasetiide, barenttu kushiya meecettikkino” yaageedidino.

³ Yesuusi zaariide, unttunta hawadaan yaageedda; “Hinttenttu hintte wogaa diraw, Xoossaa azazuwaa poliyaawaa ayissi ixxiitee? ⁴ Ayissi gooppe Xoossay, ‘Ne aabbanne ne daayo bonchcha’ qassi, Bare aabba woy bare daayo boriyaawe hayqqo yaageedda. ⁵⁻⁶ Shin hinttenttu, ‘Itti asay bare aabba woy bare daayo maaddiyaabay barew de7iina, “Hewe Xoossaawaa” gooppe, bare aabba woy bare daayo bonchchanaw bessenna’ yaagiita; yaatiide hinttenttu hinttenttu wogaa polanaw Xoossaa qaalaw azzettikkita. ⁷ Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, Isiyaasi balennaan hinttenttubaw timbbitiyaa odiide,

⁸ ‘Xoossay hawadaan yaageedda;

“Hawe asay taana

bare bolla doonan bonchchee;

shin unttuntu wozanay

taappe haakuwan de7ee.

⁹ Asay taw mela goyinnee;

ayissi gooppe, asay ootheedda azazuwaa

Xoossaa higgia malatissiide

tamaarisseedidino” geedda’ ”

yaageedda.

Asaa Tunissiyaawantta

(Mar 7:14-23)

¹⁰ Yesuusi daro asaa barekko xeesiide, “Sisitenne akeekite; ¹¹ asaa tunissiyaawe doona giddo geliyaawaa gidenna; shin asaa tunissiyaawe doonappe kesiyaawaa” yaageedda.

¹² Hewaappe guyyiyan, A kaalliyawanttu aakko yiide, “Parisawatuu neeni haasayeeddawaa sisiide, hanqqetteeddawaa akeekay?” yaageeddino.

¹³ Shin Yesuusi zaariide, “Saluwan de7iya ta Aabbu tokkibeenna mithaa ubbay shodettanawaa. ¹⁴ Unttunttoo hirgoppite; untunttu qooqaa kaaletthiyaa qooqatuwaa; qooqay qooqaa kaaletthoophe, laa77uukka ollaan kundee” yaageedda.

¹⁵ Phexiroosi zaariide, “Ha leemisuwaa bilethaa nuussi odaarikkii” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; “Hinttenttoo qassi ha77i gakkanawukka gelibeennee? ¹⁷ Doonaanna geliyaa ubbay uluwaa giddo biide, qassi uluwaappe kare kesiyaawaa erikkitee? ¹⁸ Shin doonaappe kesiyaawe wozanaappe kesee; asaa tunissiyaawe hewaa malaa. ¹⁹ Ayissi gooppe, wozanaa gidoppe iita qofay, wodhiyaawe, woshummiyaawe, qassi woshummanaw kajjeeliyaawe ubbay, wuu77iyaawe, wordduwaan markkattiyaawe, borii kesee. ²⁰ Hewaa malatiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, meecibeenna kushiyaan miyaawe asaa tunissenna” yaageedda.

*Kanaane Asa Gideedda Itti Maccawunni Ammanuwaa
(Mar 7:24-30)*

²¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaappe aggiide, Xiirrosanne Sidoonaa geetettiya katamatuu de7iya gadiya beedda. ²² Kanaane geetettiya gadiya maccawunna ittinna hewaappe Yesuusakko yaade, bare kooshshaa dhoqqu oothaade, “Ta Godaw, Daawita na7aw, taw qarettaarikkii; ta naatto iita ayyanay lo77enna oythaa oyqqeedda” yaagaaddu.

²³ Shin Yesuusi iziw ay qaalaanne qaattibeenna; A kaalliyawanttu aakko yiide, “Ha mishiratta nu geeduwaa kaalla kaallaade, bare kooshshaa dhoqqu oothaade odaw; hewaa diraw, neeni izo yeddaarkkii” yaagiide woosseeddino.

²⁴ Yesuusi zaariide, “Taani bayeedda dorssaw, Isra7eeliya asa xalalaw kiitettaaddi” yaageedda.

²⁵ Shin iza yaade, “Ta Godaw, taana maaddaarikkii!” yaagaade aw goyinaaddu.

²⁶ Qassi I zaariide, “Naanaa qumaa akkiide, kana maraw oliyaawe lo77a gidenna” yaageedda.

²⁷ Mishiratta, “E ta Godaw, hewe tuma; shin haray atto kana maratuu barenttu godatuu miina, samppaappe laalettiedda suuppaa miinottennee” yaagaaddu.

²⁸ Yesuusi zaariide izo, “Ha mishirattee, ne ammanuu wolqqaama; neeni koyyeeddawaadan new hano” yaageedda. Izi naatta ellekka paxa aggaaddu.

Yesuusi Cora Harganchchatuwaa Patheedda

²⁹ Yesuusi hewaappe denddiide, Galiilaa Abbaa mataa beedda; qassi itti deriyaa bolla kesiide, hewaan utteedda. ³⁰ Daro asay wobbatuwaa, qooqatuwaa, quunatuwaanne duudetuwwaa, qassi hara coratuwaa aakko ahiide, A mataan wotheedda. Yesuusi untuntta patheedda. ³¹ Hewaa diraw, asay duudatuu haasayishshin, quunatuu suurishshin wobbatuu hamet-tishshin, qooqatuu xeellishshin be7i maalalettiide, Isra7eeliyaa Xoossaa galateeddino.

*Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda
(Mar 8:1-10)*

³² Yesuusi barena kaalliyawantta barekko xeesiide, “Ha cora asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gami77eedda diraw, taani ha asaw qarettay; untunttoo ha77i miyaawe baawa. Qassi untunttu

ogiyaan daaburiide kunddena mala, qumaa mizennaan untuntta mela yeddawukka koyyikke” yaageedda.

³³ A kaalliyawanttu zaariide Yesuusa, “Nuuni ha bazzuwan hawaa keena asaa kalissiyaa qumaa haqappe demmanee?” yaageeddino.

³⁴ Qassi Yesuusi untuntta, “Hinttentoo aappun ukithay de7ii?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Laappu ukithayne moletuwaappe amareeddawanttu de7iino” yaageeddino.

³⁵ Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaageedda. ³⁶ He laappu ukithaanne moliyaa oyqqiide, Xoossaa galateedda; menthereethiide barena kaalliyaawanttussi immeedda; qassi untunttu cora asaassi immeeddino.

³⁷ Asay ubbay miide kalleedda; miina atteedda laappu zambbeeliyaa kumeedda suuppaa A kaalliyawanttu dentheeddino. ³⁸ Meedda asay macca asaanne naanaa paydennaan, oyddu sha77a attuma asaa. ³⁹ Yesuusi asaa yeddowaappe guyyiyan, wonggiriyaan geliide, Megedoone geetettiya gadiya beedda.

16

Malaataa Be7anaw Oochcheedda Ooshaa (Mar 8:11-13; Luq 12:54-56)

¹ Itti itti Parisaawatuunne Saduqaawanatuu Yesuusakko yiide, A paacanaw koyyeeddino; yaatiide barentta saluwaappe malaata bessana mala woosseeddino. ² Shin Yesuusi zaariide, untuntta hawadaan yaageedda; “Sa7ay qammiyaa wode hinttenttu, ‘Saluu zo77eedda diraw, sa7ay shammanawaa’ yaagiita; ³ wonttumaathan qassi, ‘Saluu zo77iide gubba needda diraw, hachche iray bukkawaa’ yaagiita; saluwaa xeelliide, sa7ay hananawaa eranaw danddayiita; shin ta yuussaa wodiya malaata shaakki eranaw danddaykkitee? * ⁴ Ha wodiya asay iitayne woshumiyaawe, Xoossaw ammanettennawe, malaataa koyyee; nabiya Yoonasa malaataappe attin, hara malaatay aw imettenna” yaageedda. Hewaappe simmiide, untuntta aggiide beedda.

Parisaawatuwanne Saduqaawanatuwaa Irshshuwaa (Mar 8:14-21)

⁵ A kaalliyawanttu abbaa pinneedda wode, qumaa afanawaa dogeeddino. ⁶ Yesuusi untuntta, “Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduqaawanatuwaa irshshuwaappe hinttentta eriide naagetite” yaageedda.

⁷ Untunttu barenttu gidдон, “I hawaa yaagiyaawe nuuni qumaa ahibeenna diraassa” yaagiide haasayaa doommeeddino.

⁸ Shin untunttu giyaawaa Yesuusi eriide, “Ha ammanuu pacceddawanttoo, qumay bayna diraw, ayissi hinttenttu gidдон haasayiitee? ⁹ Ha77ikka hinttentoo gelibeennee? Taani ichcheshu ukithaa ichcheshu sha77a asaa mizaade kaliseeddawaa, qassi hinttenttu aappun zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa dentheeditentto wozanaa aathikkitee?

¹⁰ Woy taani laappu ukithaa oyddu sha77a asaa miza kaliseeddawaa, qassi hinttenttu aappun zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa dentheeditentto wozanaa aathikkitee? ¹¹ Taani hinttentta Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduqaawanatuwaa irshshuwaappe naagetite

* **16:3** Itti itti Geeshsha Maxaafaa beni bilethatuwan Yesuusa gaalatu ha paydatuwan baawa.

giyawaappe attin, ukithaabaa hinttenttoo haasayabeennaawaa hinttenttu waaniide akeekikkitee?” yaageedda.

¹² A kaalliyawanttu Yesuusi barenttoo odeeddawaa, Parisaawatuwaa timirttiyaappenne Saduqaawanatuwaa timirttiyaappe untunttu naagetana mala odettowaappe attin, munaqaan tigiyyaa irshshuwaappe naagetana mala gidennaawaa he wode akeekeddino.

Phexiroosa Ammanuwaanne Markkatethaa
(Mar 8:27-30; Luq 9:18-21)

¹³ Yesuusi Qiisaariyaa Piliiphphoosa geetettiyaa gadiya gakkeedda wode, barena kaalliyawantta, “Asay taana, Asa Na7aa oona gii?” yaagiide oochcheedda.

¹⁴ A kaalliyawanttu zaariide, “Neena itti itti asay, Xammaqiyaa Yohaannisa yaagee; haranttu qassi Eelaasa yaagiino; qassi haranttu Ermiyaasa woy nabatuwaappe ittuwaa yaagiino” yaageeddino.

¹⁵ Yesuusi untuntta, “Yaatina hinttenttu taana oona giitee?” yaageedda.

¹⁶ Simooni Phexiroosi zaariide, “Neeni de7uwa Xoossaa Na7aa Kiristtoosa” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi zaariide, hawadaan yaageedda; “Yoonaa na7aa Simoonaa, hawaa new saluwan de7iya ta Aabbu erisseeddawaappe attin, asay ooninne neena erissibeenna diraw, neeni anjjetteddaawaa. ¹⁸ Phexiroosaa, taani new oday; neeni shuchchaa; taani ha zaallaa bolla ta woosa golliya keexxana; ta woosa golliya haray atto, Si7ooliyaa wolqqaykka xoonanaw danddayenna. ¹⁹ Taani new saluwaa kawutethaa qulppiyaa immana; neeni sa7an hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwanka hanenna” yaageedda.

²⁰ Hewaappe guyyiyan, I Kiristtoosa gideeddawaa A kaalliyawanttu oossinne odenna mala, untuntta azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Koyro Oduwaa Odeedda
(Mar 8:31-33; Luq 9:22-27)

²¹ He wodiyaappe doommiide Yesuusi, “Taani Yeerusalaame biina, taana cimatu, qeesatuwaa kaappatuunne higgiiya tamarissiyaawanttu darii waayissanaw bessee; untunttu taana wodhanawunne taani heezzenotho gallassi hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide, barena kaalliyawanttussi geeshshiide oduwaa doommeedda.

²² Phexiroosi A itti bagga zaariide, “Ta Godaw, Xoossay neena hewaappe ashsho; hawe ne bolla ubbakka yeenna” yaagiide A zoranaw doommeedda.

²³ Shin Yesuusi guyye simmiide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, neeni ta matappe kichcha; neeni asay dosiyaawaa qoppiyaawaappe attin, Xoossay dosiyaawaa qoppenna diraw, taw dhubo gidaadda” yaageedda.

Yesuusa Kaallanaw Bessiyaa Ogiyaa
(Mar 8:34-9:1; Luq 9:23-27)

²⁴ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyawantta hawadaan yaageedda; “Taana kaallanaw koyyiyaa uray de7ooppe, barena kaado; yaatiide bare masqqaliyaa tookkiide, taana kaallo. ²⁵ Ayissi gooppe, bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin bare shemppuwaa ta diraw bayizziya uray ashshanawaa. ²⁶ Itti uray sa7an de7iya ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, A ayaa maaddanee? Woy itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayii? ²⁷ Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, ta Aabbu bonchchuwan ta kiitanchchatuwaanna yaana hanay; asaa ubbaw he wode A oosuwaa gatiyaa

immana. ²⁸ Taani hinttentoo tumuwaa gay; amareedda asatu, taani, Asa Na7ay, kaatiyaa gidaade yiyaawaa be7ana gakkanaw, hayqqennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.

17

Yesuusa Malay Laametteedda (*Mar 9:2-13; Luq 9:28-36*)

¹ Yesuusi usuppun gallasaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yay-iqoobanne, Yayiqooba ishaa Yohaannisa akkiide, untunttu xalalaa wogga deriyaa huuphiyaa kesseedda. ² Qassi untunttu xeellishshin, untunttu sinthaan laametteedda; A deemuu awayfiyaadaan poo7eedda; A mayuukka poo7uwaadan phooleedda. ³ Musenne Eelaas Yesuusanna haasayishshin, ha heezzu A kaalliyawanttu be7eeddino. ⁴ Phexiroosi Yesuusa, “Ta Godaw, nuuni hawaan de7iyaawe nuussi lo77a; neeni dosooppe, nuuni hawaan heezzu daasiyaa ittuwa new, ittuwa Musew, ittuwa Eelaasaw keexxana” yaageedda.

⁵ I haasayishshin, poo7iyaa shaarii yiinne untuntta kammi aggeedda; shaariyaa giddoppe, “Hawe taani siiqiyaa taana nashechchiyaa ta Na7aa; I giyaawaa sisite” giya qaalay yeedda.

⁶ A kaalliyawanttu he qaalaa siseedda wode, daro yayyiide, guufanni aggeeddino. ⁷ Yesuusi untunttukko yiide, untuntta bochchiide, “Denddite; yayyoppite” yaageedda. ⁸ Untunttu dhoqqu giide xeelliyaa wode, Yesuusa xalalaappe attin, hara asaa oonanne be7ibeykkino.

⁹ Untunttu deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi untuntta, “Taani Asa Na7ay, hayquwaappe denddana gakkanaw, ha hinttenttu be77eeddawaa oossinne odoppite” yaagiide azazeedda.

¹⁰ A kaalliyawanttu Yesuusa, “Yaatina, higgiiyaa tamarissiyaawanttu ayissi, ‘Eelaas kasetiide yaanaw bessee’ giinoo?” yaagiide oochcheeddino.

¹¹ I zaariide yaageedda; “Eelaas kaset yiide, ubbabaa giigissanawaa. ¹² Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas hawaappe kase yidiggeedda. Hewode asay A, barenttoo koyyeeddawaadan ubbaa ootheeddawaappe attin A eribeykkino; hewaadankka, qassi taana, Asa Na7aa, asay waayissanawaa” yaageedda.

¹³ A kaalliyawanttu he wode barenttoo Yesuusi Xammaqiyaa Yohaannis-abaa odiyaawaa akeekeeddino.

Yesuusi Iita ayyanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda (*Mar 9:14-29; Luq 9:37-43*)

¹⁴ Untunttu daro asaakko yeedda wode, itti bitani Yesuusakko yiide, A sinthaan gulbbatiide, ¹⁵ “Ta Godaw, ta na7aa wozanaa bayizziyaa harggii oyqqina, I daro wode tamaan, qassi daro wode haathan kunddiyaa diraw, I darii saketee; A pathaarikki. ¹⁶ Neena kaalliyaawanttukkokka A ahaaddi; shin pathanaw danddayibeykkino” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi zaariide untuntta, “Ammanenna ha wodiya geella asaw! Taani hinttenanna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttenttubaa awude gakkanaw danddayanee? Na7aa taakko haa akkiide yiite” yaageedda.

¹⁸ Yesuusi iita ayyaana, “Aappe kesa” giide azazina, iita ayyanay na7aappe kesi aggeedda; ellekka na7ay paxi aggeedda.

¹⁹ Hewaappe guyyiyan, A kaalliyawanttu barenttu xalala Yesuusakko yiide, “Nuuni iita ayyaana kessanaw ayissi danddayibeykkoo?” yaageeddino.

²⁰ Yesuusi untuntta yaageedda; “Hewe hinttenttu ammanuu guuxxeedda diraassa; taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttoo sannaaficiyaa geetettiyaa guutha mithatti ayfiya keena ammanuu de7intto, hinttenttu ha deriyaa, ‘Hawaappe yaa shiiqa’ yaagintto I shiiqana; hinttenttu ayaanne oothanawukka danddayanita. ²¹ Shin hawaa malaa woosaappenne xoomaappe harabay kessanaw danddayenna” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda
(Mar 9:30-32; Luq 9:43-45)

²² A kaalliyawanttu Galiilaan, ittippe shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi untuntta, “Taana, Asa Na7aa, asay asaw aathiide immana. ²³ Asay taana wodhanawaa; hewaappe guyyiyan taani heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe denddana” yaageedda. A kaalliyawanttu daro qaretteeddino.

Geshsha Golliyaa Giiraa Giiriyawaa

²⁴ Yesuusinne A kaalliyawanttu Qifirinaahooma katamaa yeedda wode, Geshsha Golliyaassi qaraxaa akkiyawanttu Phexiroosakko yiide, “Hinttentta tamarissiyaawe Geshsha Golliyaa giiraa giirenee?” yaageeddino.

²⁵ I zaariide, “Giiree” yaageedda.

Phexiroosi soy geleedda wode, Yesuusi kasetiide A, “Simoonaa, ne qofay ayee? Ha sa7aa kaatatuu qaraxaa woy giiraa ooppe akkiinoo? Barenttu gadiya asaappe akkiinoo woy hara gadiya asaappe akkiinoo?” yaageedda.

²⁶ Phexiroosi, “Hara gadiya asaappe akkiino” yaageedda.

Yesuusi Phexiroosa, “Yaatooppe, gadiya asay giiranaw bessenna. ²⁷ Shin nuuni ha asatuwa hanqqethanaw koyyokko; neeni abbaa baade aani dabbaa yegga; yaataade koyro kesiyaa moliyaa oyqqaade, A doonaa pooqiyaa wode, giiraw gidiyaa miishshaa neeni demmana. Hewaa akkaade, ta giiranne ne giiraa untunttoo imma” yaageedda.

18

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?
(Mar 9:33-37; Luq 9:46-48)

¹ A kaalliyawanttu Yesuusakko he wode yiide, “Saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdhiyaawe oonee?” yaageeddino.

² Yesuusi itti guutha na7aa xeesi untunttu gidдон essiide, hawadaan yaageedda; ³ “Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Xoossaakko hinttenttu simmiide, guutha naanaadan hanana dhayooppe, saluwaa kawutethaa ubbakka gelanaw danddayikkita. ⁴ Simmi ha guutha na7aadan, barena kawushshiyaa ooninne saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdhiyaawaa.

⁵ Qassi hawaa mala na7aa ta sunthaan mokkiyaa ooninne taana mokkee.

⁶ Shin taana ammaniyaa ha guutha naanaappe ittuwa balethiya ooninne, gaacciyaa wogga woxaa bare goodhiyaan qachchiide, abbaa ciimmuwaan mitettiyaawe aw lo77a.

Dhubuwaassi Gaaso Gidiyaawaa
(Mar 9:42-48; Luq 17:1-2)

⁷ “Alamii asaa dhubbiyaa diraw, sa7aw aayyero; ayissi gooppe, dhubbiyaabay yuussaa aggenna; shin dhubuu A gaasotaan yiyaa uraw aayyero.

⁸ “Neena kushii woy ne gedi neena balethoophe, neeppe qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaannanne laa77u gediyaanna medhinaa tamaan oletiyaawaappe wobba woy duuxa kushiyaanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁹ Qassi ne ayfii neena balethoophe, neeppe wooca kessa ola; neeni laa77u ayifiyanna Gaannamiyaa tamaan oletiyaawaappe itti ayifiyanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a.

¹⁰ “Hinttenttu ha guuthatuwappe ittuwanne kadhenna mala, hinttentta naagite; ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; saluwan untunttu kitanchchatuu ubba wode, saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan de7iino.

¹¹ Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, bayeeddawaa ashshanaw yaaddi.

Bayeedda Dorssaa Leemisuwaa
(Luq 15:3-7)

¹² “Itti asaw xeetu dorssatuu de7iyaawanttuppe ittuu bayooppe, udduppu tammanne udduppuuwaa deriyaan aggiide, he bayeeddawaa koyyanaw beennee? Hinttenttu waagiitee? ¹³ Taani hinttenttoo tumuwaa gay; I demmooppe, bayibeenna udduppu tammanne udduppu dorssatuwaappe aathiide, he itti dorssaan nashettee. ¹⁴ Hewaadankka, saluwan de7iya hinttenttu Aabbu ha guuthatuwappe ittuu bayanawaakka koyyenna.

Bayzeedda Asaassi Oothanaw Bessiyaabaa

¹⁵ “Ne ishay neena naaqqooppe, neerekka aakko baade, A naaquwaa aw oda; I newaa sisooppe, ne ishaa balaappe zaaraadda. ¹⁶ Shin I newaa sisennaan ixkooppe, laa77u woy heezzu markkay markkattowaan yewuu ubbay tumattiyaa diraw, hara itti woy laa77u asaa neenanna ittippe afa. ¹⁷ I untunttubaa sisennaan ixkooppe, ubbabaa ammaniyaa asaw oda; qassi ammaniyaa asay giyaawaakka I sisennaan ixkooppe, ammanenna asaadaaninne qaraxaa shiishshiyaa asaadan A payda.

¹⁸ “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; neeni sa7aan hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthaan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwanka hanenna.

¹⁹ “Qassikka taani hinttenttoo oday; hintteppe laa77u uray sa7an Xoossaa woossiyaawaan ay yewuwaaninne itti wozanaa gidooppe, saluwan de7iya ta Aabbu hewaa hinttenttoo immana. ²⁰ Ayissi gooppe, laa77u uray woy heezzu uray ta sunthaan shiiqiyaasaan, taani hewaan untunttu gidduwan de7ay” yaageedda.

Atto Giyaawaa

²¹ Phexiroosi; he wode Yesuusakko yiide, “Godaw, ta ishay taana aappu kaalla naaqqooppe taani aw atto gaanaw bessii? Laappunuwaa gakkanaw naaqqineeyee?” yaagiide A oochcheedda.

²² Yesuusi zaariide A, “Gidenna, taani neena laappun tammu kaalla laappunuwaa gayippe attin, laappunuwaa xalalaa giikke.

²³ “Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaanna miishshaa heetettanaw qoppeedda kaatiyaa bessee. ²⁴ He kaatii miishshaa heetettanaw doommeedda wode, daro miiloone biraa acuu de7iyaa itti bitaniyaa aakko aheeddino. ²⁵ Shin he qoomaw acuwaa ciggiyaawe dhayina, A goday he acuwaa cigganaw, A machchattanne iinne A naanay, qassi aw de7iya ubbabay zali77ettana mala, A azazeedda. ²⁶ Hewaa diraw, qoomay bare godaa sinthaan gulbbatiide, “Ta godaw, hayyagodo guutha wodiya naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana yaagiide A woosseedda. ²⁷ A goday aw qarettiide, A yeddi aggeedda; A acuwaaakka aw maarii aggeedda.

²⁸ “Shin he qoomay kesiide, bare laggethaa qoomatuwaappe ittuu bareppe xeetu biraa santtimiyaa tal77eeddawaanna gakettiide, ‘Ne bolla de7iya ta miishshaa cigga’ yaagi oyqqiide, A cuulleedda.

²⁹ “Yaatina he A laggethaa qoomay A sinthaan gulbbatiide, ‘Ha77i ta7ishay guutha wodiya naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana’ yaagiide A woosseedda.

³⁰ “Shin ixxi akki biide, A laggethay he acuwaa qanxxana gakkanaw, qasho golle gelisseedda. ³¹ Hewaa diraw, A laggethaa qoomatuu hewaa be7iide, daro yiloteeddino; barenttu godaakko biide, I ootheedda ubbabaaw odeeddino.

³² “Hewaappe guyyiyan, goday he qoomaa xeesiide, ‘Ha iita qoomaw, neeni taana woosseedda diraw, taani he acuwaa ubbaa new maaraa aggaaddi. ³³ Taani new he acuwaa maareeddawaadaan, neenikka ne laggetha qoomaw maaranaw bessennee?’ yaageedda. ³⁴ Hewaappe simmiide aw daro hanqqettiide, bare acuwaa ubbaa I ciggi wurssana gakkanaw, paxa kaa7ettana mala, qasho golle gelisseedda.

³⁵ “Hinttenttu huuphiyan huuphiyan hinttenttu ishaw wozanappe atto gaana dhayooppe, he goday bare qoomaa ootheeddawaadan, saluwan de7iya ta Aabbukka hinttentta hewaadan oothana” yaageedda.

19

Yesuusi Geluwaabanne Akaabaa Tamaarisseedda (Mar 10:1-12)

¹ Yesuusi he haasayaa wurssowaappe guyyiyan, Galiilaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefinthan de7iya Yihudaa gadiya beedda. ² Daro asay A kaalliide beeddawaa hewaan patheedda.

³ Itti itti Parisaawatuu paaccanaw Yesuusakko yiide, “Itti asay ay gaasuwaaninne, bare machchatto yeddana nu higgii azazii?” yaagiide A oochcheeddino.

⁴ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Xoossay koyro untuntta medhdhiide, attumawaanne maccawunno ootheedda. ⁵ Hewaa diraw, ‘Itti asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittippe de7ee; untunttu laa77uu itti asaa gidiino’ yaagiyaa qaalaa nabbabibeykkitee?”

⁶ Hewaa diraw, untunttu itti asa gidiyaawaappe attin, laa77u asa gidikkino; hewaa diraw, Xoossay ittippe de7anaadan gathowaa asay shaakkoppo” yaageedda.

⁷ Parisaawatuu Yesuusa, “Yaatina, Muse ayaw itti uray bare machchatto pirimaa peedhiide yeddana mala azazeeddee?” yaageeddino.

⁸ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu hinttenttu machchatuwaa yeddana mala, Muse hinttentta azazeeddawe, hinttenttu odina sisenna guzuma gido diraappe attin, koyro hewaa mala gidenna. ⁹ Taani hinttenttoo oday; bare machchatto woshummennaan de7ishshin yeddiide, hararo akkiya ooninne woshumme; haray yeddeeddawunno akkiyawekka woshumme” yaageedda.

¹⁰ Yesuusa kaalliyawanttu A, “Asinaa gidduwaninne machchatti gidduwaan de7iya wogay hewaa mala gidooppe, akkennaaninne gelennaan de7iyaawe lo77a” yaageeddino.

¹¹ Shin Yesuusi untuntta yaageedda; “Hewaa mala timirttii Xoossay immowantussappe attin, asaa ubbaassa gidenna; ¹² ayaw gooppe, barenttu daayi uluwaappe yelettiyaa wodekka, shuufa gideeddawanttu de7iino; qassi asay qaaratina mureesa gideeddawanttu de7iino; qassi saluwaa kawutethaa

diraw, barentta shuufa udeeddawanttu de7iino; ha timirttiyaa akkanaw danddayiyaawe ooninne akko” yaageedda.

Yesuusi Qeeri Naanaa Bolla Bare Kushiya Wotheedda
(Mar 10:13-16; Luq 18:15-17)

¹³ Yesuusi he wode bare kushiya guutha naanaa bolla wotheide, Xoossaa woossana mala, itti itti asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaaliyawanttu he asaa ahenna mala hanqqetteeddino. ¹⁴ Shin Yesuusi, “Qeeri naanay taakko yiyaawaa diggoppite; ayaw gooppe, saluwaa kawutethay hewanttu malaassa” yaageedda.

¹⁵ Hewaappe simmiide bare kushiya untunttu bolla wotheeddawaappe guyyiyan, hewaappe bashi beedda.

Yalaga, Dure Bitaniyaa Ooshaa
(Mar 10:17-31; Luq 18:18-30)

¹⁶ Itti bitani Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, taani medhinaa de7uwaa demmanaw lo77obaa ayaa oothoo?” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi A, “Lo77obay ayentto taana ayaw oochchay? Ittuwaa xalalay lo77a; shin neeni medhinaw de7anaw koyyoope, azazatuwaa naaga” yaageedda.

¹⁸ Bitani, “Haqawantta?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; wordduwaa markkattoppa; ¹⁹ ne aabbanne ne daayo bonchcha; ne shooruwaakka ne huuphiyaadaan siiqa” yaageedda.

²⁰ He yalaga bitani Yesuusa, “Taani hewaa ubbaakka guthatethaappe doommaade naagaaddi; yaatina, taw pacciyaawe ayee?” yaageedda.

²¹ Yesuusi bitaniyaa, “Neeni polo asa gidanaw koyyoope, baade new de7iyaawaa zali77aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neeni saluwan durettana; yaataade yaade taana kaalla” yaageedda.

²² Shin he yalaga bitani hewaa siseedda wode, I daro dure gidiyaa diraw, qarettiide bashi beedda.

²³ Yesuusi barena kaalliyawanttussi, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; dure asay saluwaa kawutethaa gelanawe daro meto gidanawaa. ²⁴ Taani gujjaadekka hinttenttoo oday; dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaappe, gaaluu marppiyaa lukuwaanna aadhdhanawe matatee” yaageedda.

²⁵ A kaalliyawanttu hewaa sisi maalalettiide, “Yaatina, ooni attanaw dand-dayii?” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi untuntta caddi xeelliide, “Hawe asaw danddayettenna; shin Xoossaw ubbabay danddayettee” yaageedda.

²⁷ Phexiroosi he wode zaariide Yesuusa, “Be7a, nuuni nuussi de7iya ub-babaa bashiide, neena kaalleeddo; yaatiide nuuni ayaa demmaneeshsha?” yaageedda.

²⁸ Yesuusi untuntta hawadaan yaageedda; “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; taani, Asa Na7ay, ooratha gadiyan ta kawutethaa oydiyaan uttiyaa wode, taana kaalleedda hinttenttukka tammanne laa77u Isra7eeliya zaratuwaa bolla pirddanaw, tammanne laa77u kawutethaa oydiyaan uttanita. ²⁹ Ta sunthaa diraw, golliya woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeedda ooninne, xeetu dakuwaappe daruwaa akkana; qassi medhinaa de7uwaakka laattana. ³⁰ Shin coratuu ha77i

sinthateeddawanttu guyyetanawantta; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaawanttu sinthatanawantta.

20

Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa

¹ “Saluwaa kawutethay woyiniyaa geetettiyaa turaa gidduwaa oothiyaawantta uniyaa oosissanaw, wontta guuraan keseedda woyiniyaa turaa godaa bessee. ² I he oosanchchatoo hachche hachche ootheeddawaa wolqqaa gatiyaa cigganaw untuntunna giigiide, bare woyiniyaa turaa gidduwaa oosissanaw untuntta yeddeedda.

³ “Qassi heezzu saatiyaa gidooode kesiide, oosuu baynnaan qocaan eqqeedda hara asatuwa be7iide, ⁴ untuntta, ‘Hinttentukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite; taani hinttentoo bessiyaa gatiyaa ciggana’ yaageedda; hewaappe guyyiyan untunttu beeddino. ⁵ Laa7ethuwaakka usuppun saatiyaaninne udduppu saatiyaan kesiide, hewaadan ootheedda. ⁶ Tammanne itti saatiyaa heran I kesiyya wode, haranttu hewaan eqqeeddawantta demmiide, ‘Oosuwaa oothennaan kumentha gallassaa hawaan ayaw eqqi peeshedditee?’ yaageedda.

⁷ “Untunttu, ‘Nuuna oosissiyaa asay dhayeedda diraw eqqi peesheeddo’ yaageeddino.

‘I, ‘Hinttunttukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite’ yaageedda.

⁸ “Sa7ay omarssiyaa wode, woyiniyaa turaa goday oothiyaawanttu kaappuwaa, ‘Oosanchchatuwaa xeesaade, wurssethaan oosuwan geleeddawant-tuppe doommaade koyro geleeddawantta gakkanaw, untunttu oosuwaa dirgguwaa cigga’ yaageedda.

⁹ “Tammanne itti saatiyaa heeran oosuwaa doommeeddawanttu yiide, huuphiyan huuphiyan oothiide peesheedda wolqqaa gatiyaa akkeeddino. ¹⁰ Koyro oosuwaa doommeedda asay yeedda wode, daruwaa akkanaw qoppeeddino; shin untunttukka huuphiyan huuphiyan barenttu oosuwaa wolqqaa gatiyaa akkeeddino. ¹¹⁻¹² Hewaappe guyyiyan, ‘Ha guyyeppe yeed-dawanttu itti saatiyaa xalalaa ootheeddino; kumentha gallassaa daaburiide cawotteedda nuwaanna untunttu oosuwaa dirgguwaa qaraa oothaadda’ yaagiide barentta oosuwan gelisseeddawaa bolla zuuzummeeddino.

¹³ “Shin I untunttuppe ittuwa hawadaan yaageedda; ‘Ta laggew, taani neena naaqqabeykki; oothaade peesheedda wolqqaa gatiyaa taananna gi-gigabeykkiyee? ¹⁴ Newaa akkaade ba; taani ha77i wurssethaan oosuwan geleeddawookka newaa keenaa immanaw koyyay. ¹⁵ Taani ta miishshaan ta koyyeeddawaadan oothanaw taw maatay baawee? Woy taani lo77a gideedda diraw, neeni qanaatay?’ yaageedda.

¹⁶ “Hewaadankka, qassi guyyeteeddawanttu sinthatanawantta; sinthateeddawanttu qay guyyetanawantta; ayaw gooppe, xesetteeddawanttu cora; shin dooretteeddawanttu guutha” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odeedda

(Mar 10:32-34; Luq 18:31-34)

¹⁷ Yesuusi Yeerusalaame biidde, ogiyaan barenanna biya tammanne laa77u barena kaalliyaawantta gaxaa kessiide, dumma untunttussi yaageedda. ¹⁸ “Be7ite, nuuni Yeerusalaame ha77i keseetto. Yaani taana, Asa Na7aa qeesatuwaa kaappatuwaassinne higgiiya tamarissiyaawanttussi aathiide immanawantta; untunttu ta bolla hayquwaa pirddaa

pirddanawantta. ¹⁹ Qassi Ayihuda gidenna asaassikka taana aathiide immanawantta; he Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccanawanttanne taana lissuwan shocanawantta; yaatiide masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, taana kaqqanawantta; taani heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe denddana” yaageedda.

Zabiddiyoosa Naanaa Daayi Woosaa
(Mar 10:35-45)

²⁰ He wode Zabiddiyoosa naanaa daaya bare naanaanna Yesuusakko yaaddu; A sinthaan gulbbataade ittibaa A woossaaddu.

²¹ Yesuusi izo, “Ayaa koyyay?” yaagiide oochcheedda.

Iza zaaraade, “Ha ta laa77u naanay ne kawutethaan ittuu neeppe ushechcha bagganna, qassi ittuu neeppe haddirssa bagganna uttino yaa-gaarikkii” yaagaade woossaaddu.

²² Shin Yesuusi zaariide naanaa, “Hinttenttu ayaa woossanaw bessintto erikkita. Taana gakkiiya woliqqaama metuwaa metootanitee? Taani xam-magettana xinqqataa xammaqettanaw danddayiitee?” yaageedda.

Unttuntu, “E danddayana” yaageeddino.

²³ Yesuusi, “Taana gakkiiya woliqqaama metuwaa tumakka hinttenttu metootanita; shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa bagganna uttanawantta dooranaw taw maatay baawa; shin he sa7ay ta Aabbu immanaw giigissi wotheeddawanttussa” yaageedda.

²⁴ Yokko tammu Yesuusa kaalliyawanttu hewaa siseedda wode, he laa77u ishaturwassi hanqqetteeddino. ²⁵ Shin Yesuusi untuntu ubbatuwakka barekko xeesiide, hawadaan yaageedda; “Ahizaabe asatuwaa kaappatuunne hawantta kaaletthiyaa asatu barenttu asaa ayissiyaawaa eriita. ²⁶ Hinttenttu gidduwaan hewaa mala gidenna; shin hinttenttu gidduwaan dhoqqatethaa koyyiyaa ooninne hinttenttoo qooma gidanaw bessee. ²⁷ Qassi hinttenttu gidduwaan ubbaappe bolla gidanaw koyyiyaaawe ooninne hinttenttoo aylle gidanaw bessee. ²⁸ Hewaadan taani, Asaa Na7ay, asaw oothanawunne daro asaa wozanaw ta shemppuwaa immanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala yabeykke” yaageedda.

Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda
(Mar 10:46-52; Luq 18:35-43)

²⁹ Yesuusinne A kaalliyawanttu Iyyarkkoppe kesishshin, daro asay untuntta kaalleedda. ³⁰ Laa77u qooqa asatuu ogiyaa doonaan utteeddawanttu Yesuusi hewaanna aadhdhiyaawaa sisiide, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuussi qarettaarikkii” yaageeddino.

³¹ Daro asay untuntta, “Hayzzite” giide hanqqetteedda; shin untuntu barenttu kooshshaa darii dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuuna maaraarikki!” yaageeddino.

³² Yesuusi ogiyaan eqqiide, untuntta xeesiide, “Taani hinttenttoo ayaa oothana mala koyyiitee?” yaageedda.

³³ Qooqatuu, “Godaw, nu ayfiyaa pathaarikki” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi untunttoo qarettiide, untuntu ayfiyaa bochcheedda; ellekka untuntu ayfi xelli aggina, A kaallii aggeeddino.

21

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda
(Mar 11:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19)

¹ Unttuntu Yeerusalaame matiide, Debre Zayte geetettiyaa deriyaa lanqqiyan de7iya Beetefaage geetettiyaa qeeri katamaa gakkeeddino; Yesuusi barena kaalliyawanttuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide, ² unttunta hawadaan yaageedda; “Hinttentuppe sinthaan de7iya qeeri katamaa biite; hewaan itti haratta qashuwan de7ewunno izi maraanna hinttentu bi simmo sankka demmanita; unttunta billiide, taw akki yiite. ³ Ooninne hinttentta oochchooppe, ‘Goday hawantta koyyee’ yaagite; ellekka I unttunta yeddi agganawaa.” * ⁴⁻⁵ Timbbitiyaa odiyaa nabii,

“Xiyooone katamaa asaw,

‘Be7a, ne kaatii ashikke gidiide,

hariyaa bolla, hare maraa bolla uttiide,

neekko yee’ yaagite”

yaagiide haasayeeddawe polettana mala, hawe haaneedda.

⁶ A kaalliyawanttu biide, Yesuusi barentta azazowaadan ootheeddino.

⁷ Harattonne hare maraa ahiide, barenttu mayuwaa unttuntu zokkiyaan wotheeddino; hewaappe simmina Yesuusi toggeedda. ⁸ He cora asaappe dariya baggay bare mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi haranttu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan yeggeeddino. ⁹ Yesuusappe sinthanna hamettiyaa cora asayne qassi A geeduwaa kaalliyaa cora asay, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide,

“Daawita na7ay galatetto!

Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteeddawaa!

Xoossay galatetto!”

yaageedda.

¹⁰ Yesuusi Yeerusalaame katamaa geleedda wode, katamaan de7iya asay ubbay, “Hawe oone?” yaagiide shabbiretteeddino.

¹¹ Asay, “Hawe Galiilaan de7iya Naazireete geetettiyaa katamaappe yeedda nabiyyaa Yesuusa” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyyaa Geleedda

(Mar 11:15-19; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22)

¹² Yesuusi Geeshsha Golliyyaa geliide, hewaan zali77iyaawanttanne shammiyaawantta ubbaa kare yedersseedda; qassi miishshaa laammiyaawanttu xaraphpheezanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyaa guphi yeggiide, ¹³ unttunta, “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta gollii Xoossaa woossiyaa golliyya geetettana’ yaagettiide xaafetti utteedda; shin hinttentu A bonqqiyaawanttu qosettiyaa gonggoluwaa kesseeddita” yaageedda.

¹⁴ Qooqatuunne gedi sileeddawanttu Yesuusakko Geeshsha Golliyya yina, I unttunta patheedda. ¹⁵ Shin qeesatuwaa kaappatuunne higgiiya taaarissiyaawanttu Yesuusi oothiyaa oorathabaa be7eedda wodenne, guutha naanay Geeshsha Golliyan barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawita na7ay galatetto” yaagiyaawaa be7eedda wode hanqqetteeddino.

¹⁶ Yaatiide Yesuusa, “Hawanttu giyaawaa sisay?” yaageeddino.

Yesuusi, “E sisay; Xoossaa Maxaafay, ‘Guutha naanayne dhammiyaa naanay neena galatana mala, unttunta erissaadda’ yaagiyaawaa ubbakka nabbabibeykkitee?” yaageedda. ¹⁷ Yesuusi unttunta aggiide, he katamaappe Biitaaniyya geetettiyaa katamaa biide, yaani aqeedda.

Ayfi dhayeedda Balasiyya Mithatto

(Mar 11:12-14,20-24)

* **21:3** Goday: Haratuwaa godaa guussaa. **21:4-5** Zak 9:9 **21:9** Maz 118:25,26 **21:13** Isa 56:7; Erm 7:11 **21:16** Maz 8:2

¹⁸ Yesuusi wontta guuraanna katamaa beedda diraw koshatteedda. ¹⁹ Ogiyaa doonaan itti balasiyaa geetettiyaa mithatto be7iide, iikko beedda; bi gakkiiya wode he mithattin haythaa xalalaappe attin, ayfiya aynne dem-mibeenna; izo, “Laa7ethuwaa medhinawukka ayfoppa” yaagina, he balasatta man77iyan melaa aggaaddu.

²⁰ A kaalliyawanttu hewaa be7iide maalalettiide, “Ha balasatta waanaade itti kuthaan mela aggaaddee?” yaageeddino.

²¹ Yesuusi zaariide, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; hinttenttu ammanuu de7iyaawanttanne sidhennawantta gidoope, ha balasatto taani ootheddawaa mala xalalaa oothikkita; shin haray atto hinttenttu ha deriyaa, ‘Dendaade abbaan kundda’ ginttokka hanana; ²² hinttenttu ammaniide Xoossaa woossiyawaa ayaa gidinttokka akkana” yaageedda.

*Yesuusa Maatay Yeeddasaa
(Mar 11:27-33; Luq 20:1-8)*

²³ Yesuusi Geeshsha Golliyaa yiide tamarissishshin, qeesatuwaa kaapatuunne Ayihuda cimatu aakko yiide, “Neni hawaa oothanaw new ay maatay de7ii? New ha maataa oone immeeddawee?” yaageeddino.

²⁴ Yesuusi zaariide untunttu, “Taanikka hinttentta ittibiaa oochchana; hinttenttu taw hewaa odoope, taani hawaa ay maataani oothaytantto, hinttenttoo odana; ²⁵ Yohaannisi xammaqiyaa maatay haqappe yeeddee? Xoossaappe yeeddeyee asaappe yeeddee?” yaageedda.

Untunttu barenttu gidduwaan palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoossaappe yeedda’ yaagoope I nuuna, ‘Yaatoope, Yohaannisi odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?’ yaaganawaa. ²⁶ Shin nuuni, ‘Asaappe yeedda’ yaagoope, asay ubbay Yohaannisi nabiyyaa gideeddawaa eriya diraw, asaw yayyeetto” yaageeddino. ²⁷ Untunttu Yesuusaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareeddino.

Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataani oothaytantto, hinttenttoo odikke” yaageedda.

Laa77u Naanaa Leemisuwaa

²⁸ “Shin hinttenttu ayaa qoppiitee? Laa77u naanay de7iya itti bitani de7ee; he bitani bayra na7aakko biide, ‘Ta na7aw, hachche baade ta woyiniyaa turaa ootha’ yaageedda. ²⁹ Na7ay zaariide, ‘Biikke’ geedda; shin guyyeppe bare wozanaan qoppi akkiide, woyiniyaa turaa oothanaw beedda. ³⁰ Aawuu yokko na7aakko biide, bayraw geeddawaadanka aw geedda; teefa na7ay zaariide, ‘Lo77a ta godaw’ yaageedda; shin bibeenna. ³¹ Ha laa77u naanaappe bare aawuu koyyeeddawaa ootheddawe haqawee?” yaageedda.

Untunttu, “Bayraa” yaageeddino.

Yesuusi untunttu hawaadan yaageedda; “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; qaraxaa akkiyawanttunne woshummiyaawanttu hintteppe sinthatiide, Xoossaa kawutethaa gelana. ³² Ayissi goope, Xammaqiyaa Yohaannisi xillotethaa ogiyaa tamarissiidde, hinttekkko yiina, I giyaawaa ammanibeykkita. Shin qaraxaa akkiyawanttunne woshummiyaawanttu I giyaawaa ammaneeddino; hinttenttu haray atto hewaa be7iidikka, hinttenttu nagaraappe simmiide, I giyyawaa ammanibeykkita” yaageedda.

*Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyaa Goshshanchchatuwaa Leemisuwaa
(Mar 12:1-12; Luq 20:9-19)*

³³ Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; “Hara leemisuwaa akka sisite; woyiniyaa geetettiyaa turaa tokkeedda itti bitani de7ee; woyiniyaa turaa yuushshi aathiide direedda; qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka

bookkeedda; hewaa naagiyaa asaw adussa shuchchaa gimbeedda. Hewaappe guyyiyan, kothaa oothiyaa asaw immiide, hara gade beedda.

³⁴ Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiiyawaa akkiide yaana mala, bare qoomatuwaa bare kothawatuwaakko kiitteedda.

³⁵ Kothaawatuu A qoomatuwaa oyqqiide, ittuwa wodheeddino; qassi yokkuwaa shuchchan phalqqeeddino. ³⁶ Qassikka he bitani kasewanttuppe dariya hara qoomatuwaa kiitteedda; kothawatuu he qoomatuwaakka kasewanttuwaadaan ootheeddino.

³⁷ “Shin wurssethaan I, ‘Ta na7aa untunttu bonchchanawantta’ yaagiide bare na7aa untunttukko kiitteedda.

³⁸ “Shin kothawatuu na7aa be7iide, barenttu gidduwaan, ‘Gadiyaa laatanawe hawaa; biide A wodhiide, gadiyaa nuuni laattana’ yaageeddino.

³⁹ Na7aa oyqqiide, woyiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessiide wodheeddino.

⁴⁰ “Simmi woyiniyaa turaa goday yiyaa wode, he kothawatuwaa wootanee?” yaagiide oochcheedda.

⁴¹ Untunttu, “I he iita asatuwa wodhi wurssiide, woyiniyaa turay ayfiya wode barena gakkiiyawaa wodiyaan sheedhdhiyaa hara kothaawatuwaassi immana” yaageeddino.

⁴² Yesuusi untunttu hawadaan yaageedda;

“Gimbbiyaawanttu kadhiide ixceedda shuchchay

godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdhiyaa shuchchaa gideedda.

Hawe Goday ootheeddawaa;

qassi nu xeelawukka maalalissiyaawaa’

yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe ubbakka nabbabibeykkitee?

⁴³ “Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; Xoossaa kawutethay hintteppe akettiide, lo77o ayfiyaa immiya asaw imettanawa. ⁴⁴ He shuchchaa bolla kunddiyaa ubbay me7erettana; qassi he shuchchay asaa bolla kunddooppe, he kunddeedda uraa liiqissana” yaageedda.

⁴⁵ Qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusi odeedda leemisuwaa siseedda wode, barenttuwaa haasayiyawaa ereeddino. ⁴⁶ Untunttu Yesuusa oyqqanaw koyyeeddino; shin Yesuusa daro asay nabiya giide qoppi utteedda diraw, he asaw yayyeeddino.

22

Akaanne Geluwaa Oduwaa Leemisuwaa (Luq 14:15-24)

¹ Yesuusi asaw laa7ethuwaa leemisuwan hawadaan yaagiide haasayeedda; ² “Saluwaa kawutethay bare na7aw machchiyaa immanaw ubbabaa makkeedda kaatiyaa mala. ³ He kaatii bullachchaw odi wotheedda asatuwa xeesanaw bare qoomatuwaa kiitteedda; shin asatu yaanaw koyyibeykkino.

⁴ “Qassi hara qoomatuwaa, ‘Xeesetteeddawantta, “Taani qumaa giigisaaddi; ta sanggatuunne ta modhdho miyatuu shuketteeddino; ubbabaykka maketteedda. Bulachchaa haa yiite” yaagite’ yaagiide kiitteedda. ⁵ Shin xeesetteeddawanttu koyyennaan ixxiide, barenttu oosoo beeddino; ittuu bare goshshaw biina, yokkuu bare zali77ew beedda. ⁶ Atteeddawanttu qassi kaatiyaa qoomatuwaa oyqqi wadhdhiide wodheeddino.

⁷ “Kaatii daro hanqqetteedda; qassi bare wottaaddaratuwaa yeddiide, he shemppuwaa wodheeddawantta wodhissiide, untuntu katamaa guudisseedda. ⁸ Hewaappe guyyiyan, bare qoomatuwaa, ‘Bullachchay maketteedda; shin xesetteeddawanttu bullachchaw bessiyaa asa gidikkino. ⁹ Hewaa diraw, wogga qadhdhaa biide, hinttenttu demmeedda asaa ubbaa bullachchaw xeesite’ yaageedda. ¹⁰ He qoomatuu qadhdhaa biide, barenttu demmeedda asaa ubbaa lo77uwaa iitaa shiishshiide, bullachchaa daasiyaa kuntheeddino.

¹¹ “Shin kaatii qumaa maanaw utteedda asaa be7anaw geleedda wode, bullachchaa mayuwaa mayyibeenna itti bitaniyaa hewaan be7iide, ¹² ‘Ta laggew, bullachchaa mayuwaa mayyennaan waanaade hawaa gelaaddii?’ yaagina bitani co77u geedda.

¹³ “Hewaappe guyyiyan, kaatii bare qoomatuwaa, ‘Ha bitaniyaa kushiyaanne gediya qachchiide, kare dhumaa kessi olite; I hewaan yeekkananne achchaa dhaqana’ yaageedda.

¹⁴ “Ayissi gooppe, xesetteeddawanttu dara; shin dooretteeddawanttu guutha” yaageedda.

Giiraa Wooti Giiranentto Oochcheedda Ooshaa (Mar 12:13-17; Luq 20:20-26)

¹⁵ Hewaappe guyyiyan, Parisaawatuu biide, A haasayaappe balaa demmiide, A oyqqana mala maqqetteeddino. ¹⁶ Qassi barentta kaalliyaaawantupenne Heroodisa baggatuwaappe amareeddawantta aakko kiitteeddino. Untuntu, “Tamaarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayaawaanne Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamarissiyaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaappe asaa shaakkakkanne dummayakka. ¹⁷ Ne qofay ayentto nuussi oda; nuuni Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaaawe wogeeyee woga gidennee?” yaageeddino.

¹⁸ Shin Yesuusi untuntu iita qofaa eriide, “Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, ayaw taana paacciitee? ¹⁹ Giiraa giiriyaa miishshaa taana bessite” yaageedda. Hewaappe guyye untuntu biraa santtimiyaa aw aheeddino. ²⁰ I, “Ha malayenne sunthay oowee?” yaageedda.

²¹ Hewaappe simmiide untunta oochchina, untuntu, “Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarewaa” yaageeddino.

Hewaappe guyyiyan, Yesuusi untunta, “Yaatooppe, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossaawaa Xoossaassi immite” yaageedda. ²² Untuntu hewaa siseedda wode, maalallettiide A aggiide beeddino.

Hayqqeeddawanttu Dendduwaabaa (Mar 12:18-27; Luq 20:27-40)

²³ Hayqqeedda asay denddenna giyaa Saduqaawanatuwaappe itti itti asatuu he gallassi Yesuusakko yiide, hawadaan yaaggiide, A oochcheeddino;

²⁴ “Tamaarissiyaawoo, Muse, ‘Itti asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishaya A machchatto laattiide, bare ishaya na7aa yelanaw bessee’ yaageedda. ²⁵ Nuunanna laappu ishata de7iino; bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda; hewaappe guyyiyan A machchatto A ishaya akkeedda. ²⁶ Qassi laa7ethiyaawekka hayqqeedda; heezethiyaawekka, laappuntha gakkanawukka hewaadan haneeddino. ²⁷ Ubaappe guyyiyan, he mishiratta hayqqaaddu. ²⁸ Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi he mishiratta laappunatuwaappe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatuu ubbaykka izo akkeeddino” yaageeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Xoossaa Maxaafatuwaa woy A wolqqa hinttenttu erenna diraw baliita. ³⁰ Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi, saluwan de7iya kiitanchchatuwa mala gidanaappe attin, attuma asaynne akkenna; macca asaynne gelenna. ³¹⁻³² Shin hayqqeeddawatntu denduwaabaa gidooppe, Xoossay, ‘Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide hinttew odeed-dawaa ubbakka nabbabibeykkitee? Xoossay paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidiyawaappe attin, hayqqeeddawatntu Xoossaa gidenna” yaageedda.

³³ Daro asay hewaa sisiide, A timirttiyaan maalaletteeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa
(Mar 12:28-34; Luq 10:25-28)

³⁴ Shin Yesuusi Saduqaawanatuwaa co77u ootheeddawaa Parisaawatuu siseedda wode, ittisaa shiiqeeddino. ³⁵ Unttuntu giddoppe higgiiya tamarissiyaa ittuu, Yesuusa paaccanaw ittibaa oochcheedda. ³⁶ “Tamarissiyaawoo, higgiiya gidduwaan ubbaappe aadhdhiyaa azazu haqawee?” yaagiide A oochcheedda.

³⁷ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “ ‘Neni Godaa ne Xoossaa ne kumentha wozanaappe, ne kumentha shemppuwaappe, ne kumentha qofaappe siiqa’ yaageedda. ³⁸ Hewe ubbaappe dariya azazuwaanne qassi ubbaappe aadhdhiyaa azazuwa. ³⁹ Qassi laa7ethiyaa azazuukka A mala; hewe, ‘Neni ne shooruwaa ne huuphiyaadaan siiqa’ giyaawaa. ⁴⁰ Muse higgiiya ubbaynne nabatuwaa timirttii ha laa77u azazatuwaan qashettee” yaageedda.

Kiristtoosabaa Oochcheedda Ooshaa
(Mar 12:35-37; Luq 20:41-44)

⁴¹⁻⁴² Parisaawatuu ittisaa shiiqeeddasaan Yesuusi untntunnta, “Kiristtoosabaa waagiide qoppiitee? I O na7ee?” yaagiide oochcheedda.

Untntunntu, “Kiristtoosi Daawita na7aa” yaageeddino.

⁴³ Yesuusi untntunnta, “Yaatina, Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina Kiristtoosa waagiide, ‘Godaa’ giide xeesii? ⁴⁴ Qassikka Daawite, ‘Goday ta Godaa,

“Taani ne morkketuwaa neeni yedhdha eqqiyaawaa oothana gakkanaw,

hawaan taappe ushechcha bagganna uttaade taananna ittippe daannata geedda’

yaageedda. ⁴⁵ Daawite Kiristtoosa, ‘Godaa’ giide xeesooppe, yaatina, Kiristtoosi waaniide Daawita na7aa gidii?” yaageedda.

⁴⁶ Yesuusaw itti qaala zaaranaw danddayeedda itti asaynne baawa; qassi he gallasaappe doommina, hara ooshaa A oochchanaw xaleeddawe ooninne baawa.

23

Muse Higgiiyaa Tamarissiyaawantntunne Parisaawatuwaa Iitatethaa
(Mar 12:38-39; Luq 11:43-46; 20:45-46)

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi shiiqeedda asawunne barena kaalliyawantntoo hawaadan yaagiide haasayeedda; ² “Higgiiyaa tamarissiyaawantntunne Parisaawatuu Muse higgiiyaa tamarissiyaa maataanna de7iino. ³ Hewaa diraw, hinttenttu oothana mala, untntunntu hinttentta azaziya ubbabaa oothitenne qassi naagite; shin untntunntu

oothiyaawaadan oothoppite; ayaw gooppe, untunttu barenttu odiyaawaa oothikkino. ⁴ Tookkanaw deexiyaa tookuwaa untunttu qachchiide, asaa toossiino; shin barenttu huuphiyaan haray atto, he tookuwaa biradhdhiyan bochchanawukka koyyikkino.

⁵ “Shin untunttu barenttu oosuwaa ubbaa asay be7anaadan oothino; ayaw gooppe, barenttu som77iyaaninne barenttu kushiya qessiyan qachchiyaa xiqisiyaanna de7iya kitaafaa aasiinonne barenttu mayuwaa macaraakka adussiino. ⁶ Asay barentta shoobbiide afosaan bonchcho utuwaa dosiino; qassi Ayihuda woosa golletuwaanikka daro lo77iyaa oydiyaa dosiino. ⁷ Asay gewaan barentta bonchchiide sarotana malanne ‘Tamarissiyaawoo’ giide barentta xeesanaadan koyyiino.

⁸ “Shin hinttentta tamarissiyaawe ittuwa xalalaa gideedda dirawunne hinttenttu ubbay ishatawaa gideedda diraw, ittuu ittuwa, ‘Tamarissiyaawoo’ giide xeesoppite. ⁹ Ha sa7an oonanne ‘Aawuwaa’ giide xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo saluwan de7iya itti Aawuu de7ee. ¹⁰ Ittu ittuwaa, ‘Tamarissiyaawoo’ giidekka xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo itti Goday, Kiristoosa xalalay de7ee. ¹¹ Hinttenttu gidдон ubbaappe dariyaawe hinttenttoo qooma gidanaw bessee. ¹² Barena darissiyaawe ooninne tooshettana; qassi barena toochchiyaawe ooninne dhooqqu gaana.

Higgiyaa Tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu Boretteeddino
(*Mar 12:40; Luq 11:39-42,44,52; 20:47*)

¹³ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo, asaw saluwaa kawutethaa hinttenttu gorddiya diraw, hinttenttoo aayyero; ayaw gooppe, hinttenttu huuphewunne gelikkita; qassi gelanaw koyyiyaawanttakka gelissikkita.

¹⁴ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo am77etuwa golliyaa hinttenttu bonqqiide, hinttenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa adussiita; hewaa diraw, hinttenttoo aayyero; ubbaappe aadhdhiyaa pirddaa hinttenttu akkana.

¹⁵ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo hinttenttu itti uraa ammanthanaw abbaaninne sa7an yuuyyiyaa dirawunne qassi hinttenttu A ammanthiya wode, he uraa hinttenttuwaappe laa77u kushiya iiteedda Gaannamew na7a oothiyaa diraw, hinttenttoo aayyero.

¹⁶ “‘Ooninne Geeshsha Golliyaa caaqqooppe, aynne baawa; shin Geeshsha Golliyaa de7iya worqqaan caaqqooppe, he caaquu A gakkee’ giya hinttenttoo qooqi uttiide asaa kaaletthiyaawanttoo, hinttenttoo aayyero. ¹⁷ Ha eeyatuu, ha qooqatuu, worqqay aadhdhiyee? Worqqaa geeshsha oothiyaa Geeshsha Golli aadhdhii? ¹⁸ Qassi hinttenttu, ‘Ooninne yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqooppe, aynneekka baawa; shin ooninne A bolla de7iya yarshshuwaan caaqqooppe, he caaquu A gakkee’ yaagiide tamarissiiita. ¹⁹ Ha eeyatuu, ha qooqatuu, yarshshuu aadhdhiyee? Woy yarshshuwaa geeshsha oothiyaa A yarshshiyaabay aadhdhii? ²⁰ Hewaa diraw, yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqiya uray he yarshshiyaawaanikka caaqqee; qassi A bolla de7iya ubbabankka caaqqee. ²¹ Geeshsha Golliyaa caaqqiya uray, he Geeshsha Golliyaa innne A gidдон de7iya Xoossaa caaqqee. ²² Saluwan caaqqiya uray, Xoossaa kawutethaa oydiyaaninne he oydiyaan uttiyaawan caaqqee.

²³ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, karethaa anugaappe,

shillaariyaappenne okashiyaappe asirataa hinttenttu immiita; shin higgiiyan de7iya darii kosshiyaawantta aggiita; hewanttu pirddaa, maarotethaanne xillotethaa. Haranttakka aggennaan, hinttenttu oothanaw bessiyaa yewatuu hawantta. ²⁴ Hinttenttoo qooqi uttiide, asaa kaaletthiyaawanttoo, hinttenttu usshaappe udunxxiyaa gacciide, gaaluwaa mittiita.

²⁵ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, hinttenttu shaataanne keriyaa bolla baggaa geeshshiita; shin A gidduwan bonqqiyaaninne uuzetethaan kuntheedita. ²⁶ Ha qooqa Parisaawew, shaataanne keriyaa garssaa kasetaade geeshsha digga; hewaappe guyyiiyan, bolla baggaykka geeshsha gidanawa.

²⁷ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, kare bagganna booshinchchaan okettiide, lo77i uttiide, qassi garssa bagganna hayqqeedda asaa meqethayenne woqqeeddabay ubbabay kumeedda duufotuwa malatiita. ²⁸ Hewaadankka, qassi bolla bagganna asaa ubbaw xilluwaa malatiita; shin hinttenttoo garssa bagganna lo77a malatiyaa iitatethayenne makkalay kumi utteedda.

²⁹ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiiya tamarissiyaawanttoonni Parisaawattoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, nabatuwaa duufuwaa bolla golliiyaa keexxiita; qassi xillatuwaa duufuwaakka loythiita. ³⁰ Qassi hinttenttu, ‘Nuuni beni nu aawotuwa wode de7eeddawannta gidintto, untuntunna ittippe nabatuwaa wodhokko shin’ yaagiita. ³¹ Hewaa gidoope, nabatuwaa wodheeddawanntu naanaa hinttenttu gideeddawaa hinttenttu huuphiyaan markkattiita. ³² Simmi hinttenttu aawotuu doommeeddawaa polikkitee!

³³ “Ha shooshshatoo, shooshshaa naanaw, Gaannamiyaa pirddaappe waaniide attanitee? ³⁴ Hewaa diraw, beyte, taani nabatuwaa aadho eranchchatuwaanne higgiiya tamarissiyaawantta hinttekkoo kiittana. Untuntuppe ittuwa ittuwa hinttenttu wodhananne masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanita; qassi ittuwa ittuwa hinttenttu woosa golletun lissuwan shocanitanne katamaappe katamaa yederssanita. ³⁵ Hewaa diraw, xilluwaa Aabeela wodhoodeppe doommiide, Geeshsha Golliyaappenne yarshshiyaasaappe gidduwan hinttenttu wodheedda Baraakiyya na7aa Zakkaraasa wodiya gakkanaaw, hayqqeedda xillatuwa ubbatuwaa suuthaa diraw, hinttenttu murettanita. ³⁶ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay ha wodiya asaa bolla gakkanaawaa.

Yeerusalaamessi Odetteedda Mino Oduwaa
(Luq 13:34-35)

³⁷ “Yeerusalaame katamaa asaw, Yeerusalaame katamaa asaw, nabatuwaa hinttenttu wodhiita; Xoossay hinttenttukko kiitteeddawanntakka shuchchan caddiita; kuttatta bare maratuwaa bare qefiiyan haphphiyaawaadan, taani hinttenttu asaa ittisaa shiishshanaw aappu kaalla koyyaaddita! Shin taana diggeedita. ³⁸ Be7ite, hinttenttu gollii ubbakka ona gidanawa. ³⁹ Ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; hinttenttu, ‘Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteddawaa gaana gakkanaaw, laa7enthuwaa taana be7ikkita’ gay” yaageedda.

24

Yesuusi Geeshsha Golli Kolettanawaa Kasetiide Odeedda
(Mar 13:1-2; Luq 21:5-6)

¹ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesiide biya wode, Geeshsha Golliyaa dirssaa gidдон de7iya golliya bessanaw A kaalliyawanttu aakko yeeddino. ² Yesuusi zaariide untтunтта, “Hewaa ubbaa be7iite? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha golletuwan de7iya itti shuchchaynne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Wodiyaa Wurssethaabaa
(Mar 13:3-13; Luq 21:7-19)

³ Yesuusi Debre Zayte geetettiyaa deriyaa bollan uttide7ishshin, A kaalliyawanttu barenttu xalalaa aakko yiide A, “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikkii; qassi ne yuussawunne wodiyaa wursethaw mallay ayaa gidanee?” yaageeddino.

⁴ Yesuusi zaariide, untтunтта hawaadan yaageedda; “Hinttentta ooninne balethenna mala naagettite. ⁵ Ayissi gooppe, daro asay ta sunthaan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde yaana; yaatiide daro asaa balethana. ⁶ Matan de7iya olaa waasuwanne haakuwan de7iya olaa oduwaa sisanaw hinttenttu de7iita; hewaa malabay hananaw bessiyaa diraw, naagettite; hirgoppite; shin wursethay bira. ⁷ Ayissi gooppe, itti gadiya asay hara gadiya asaanna olettana; qassi itti kawutethay hara kawutethaanna olettana; koshaynne biittaa qaathay ubbasan de7anawaa. ⁸ Hewe ubbaykka koyro oythaa mala.

⁹ “Asay he wode hinttentta wayyissananne wodhanawaa; ta sunthaa diraw, gade ubbay hinttentta ixzanawaa. ¹⁰ He wode cora asay ammanuwaa agganawantta; barenttu gidдон ittuu ittuwa aathiide immananne ittuu ittuwa ixzanawaa. ¹¹ Qassi worddo nabatuu coratuu denddiide, daro asaa cimmanawantta. ¹² Makkalay dariya diraw, cora asaa siiquu irxxanawa. ¹³ Shin wursethay gakkanaw gencciyaa uray attanawaa. ¹⁴ Asaw ubbaw markka gidana mala, kawutethaa wonggalaa mishiraachchuu sa7aa ubbaan odttanawaa; hewaappe guyyiyan, wursethay gakkanawaa.

Bashshaa tunatethaa
(Mar 13:14-23; Luq 21:20-24)

¹⁵ “Hewaa diraw, nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay geeshsha saan eqqeeddawaa hinttenttu be7ana; hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko.

¹⁶ “Yihudaa gadiyan he wode de7iyaawanttu deriyaakko kesino. ¹⁷ Golliyaa huuphiyan de7iya uraykka bare soyin de7iyaawaa akkanaw wodhdhoppo. ¹⁸ Gaden de7iyaawe bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. ¹⁹ He wode shahaara maccawanttussinne dhanthiyaa maccawanttussi aayyero. ²⁰ Balgguwan woy Sambbataan hinttenttu betenna mala, Xoossaa woossite; ²¹ ayaw gooppe, alamii medhettoodeppe hachche gakkanaw de7ibeennabaynne qassi hawaappe sinthawukka ubba de7enna iita waayyii he wode de7anawaa. ²² Xoossay he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attenna; shin I bare dooreedda asatuwa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guuthanawaa.

²³ “He wode ooninne hinttentta, ‘Be7ite. Kiristtoosi hawaan de7ee’ woy, ‘Hewaan de7ee’ yaagoooppe awaa ammanoppite. ²⁴ Ayissi gooppe, worddo Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddana; yaatiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoossay dooreeddawanttakka balethanaw wolqqaama malaataanne maalalissiyaabaa bessanawaa. ²⁵ Be7ite, taani hinttew hewaa kasetaade odaaddi.

²⁶ “Hewaa diraw, asay hinttentta, ‘Be7ite, Kiristtoosi bazzuwan de7ee’ gooppe, yaa booppite; woy hinttentta, ‘Be7ite, qol77on de7ee’ ginttokka, untuntubaa ammanoppite. ²⁷ Ayissi gooppe, walqqanthay awayfi doliyaa baggappe walqqammiide, awayfi wulliyaa bagga gakkanaw pholqqugiyaawaadan, ta yuussay, Asaa Na7aa yuussay, hewaadan hananawaa.

²⁸ “Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqana.

*Asaa Na7ay, Kiristtoosi Laa7ethuwaa Yaana
(Mar 13:24-27; Luq 21:25-28)*

²⁹ “He wode waayyiyaappe guyyiyan, man77iyan away dhumaana; agenay poo7iyaawaa agganawaa; xoolinttatuu saluwaappe kunddanawantta; qassi saluwan de7iya wolqqatuukka qaaxettanawantta.

³⁰ He wode ta mallay, Asa Na7aa mallay, saluwan beettanawaa; sa7an he wode de7iya asaa zarii ubbay yeekkanawantta. Qassi taani, Asaa Na7ay, wolqqaannanne wolqqaama bonchchuwaanna saluwaappe shaariyaa gid-donna yiishshin, untunttu be7ana. ³¹ I bare kiitanchchatuwa wolqqaama malakataanna kiittana; kiitanchchatuu alamew ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaw, qassi sa7aan oyddu baggappe aw doorettedda asaa shiishanawaa.

*Goday Yaana Gallassaa Malaataa
(Mar 13:28-31; Luq 21:29-33)*

³² “Leemisuwaa balasatto geetettiyaa mithattippe akeekite; balasatta aaciya wodenne izi haythay qolettiiyaa wode, bonii mateeddawaa hinttenttu eranita. ³³ Hewaadankka, hinttenttu he ubbabaa be7iyaa wode, I matiide penggiyaa shiiqeeddawaa erite. ³⁴ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiya asay hayqqidiggenna. ³⁵ Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qalay ubbakka aadhdhenna.

*Goday Yaana Gallassaa Ooninne Erenna
(Mar 13:32-37; Luq 17:26-30,34-36)*

³⁶ “Shin he gallassanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe attin, haray atto saluwan de7iya kiitanchchatuwa gidina, woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaawe baawa. ³⁷ Ta yuussay, Asaa Na7aa yuussay, Nohe wode hanowaa mala gidanawa. ³⁸ Ayissi gooppe, bashshaa haathaa yuussaappe kase wode, Nohe markkabiyaan geledda gallassay gakkanaw, asay meenne usheenne; qassi attuma asay akkeenne macca asay asinaa gelee. ³⁹ Bashshaa haathay yiide, untuntta ubbaa afana gakkanaw, untunttu akeeki beykkino; taani, Asa Na7ay, yiyaa wodii, hewaa mala gidanawa.

⁴⁰ “He wode laa77u asatuu gaden oothiyaawanttuppe ittuwa afana; ittuu attanawaa. ⁴¹ Laa77u maccawanttu woxaan gaacciyaawanttuppe ittinno afana; ittinna attana.

⁴² “Simmi hintte Goday ay gallassi yaanawentto hinttenttu erenna diraw, naagi uttite. ⁴³ Shin kayisuu qammaappe woysa wodiyaan yaanentto golliya goday ereeddentto, bare gollii bookettenna mala, beegottiide naagi uttanawaa erite. ⁴⁴ Hewaa diraw, hinttenttukka giigi uttite; ayaw gooppe, taani, Asaa Na7ay, hinttenttu qoppenna saatiyaan yaana.

Iitanne Lo77o Qoomaa Leemisuwaa
(Luq 12:41-48)

⁴⁵ “Yaatina, bare soy asaw qumaa koshshiyaa wodiyaan immana mala, A goday suntheedda ammanetteedda wozanaama qoomay oonee? ⁴⁶ I hewaadan oothishshin, A goday yiide demmiyaa qoomay anjjetteddaawaa. ⁴⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; goday he qoomaa barewaa ubbaa bolla sunthana. ⁴⁸ Shin qoomay iita gidoope, ‘Ta goday gami77iide yaanawaa’ yaagiide bare wozanaan qoppiide, ⁴⁹ bare laggethaa qoomatuwaa wadhaa doommoope, mathottiyaawanttunna mooppenne ushoope, ⁵⁰ he qoomaa goday I qoppibeenna gallasaaninne I eribeenna saatiyaan yaana. ⁵¹ Hewaappe guyyiyan A qanxxereethiide, * lo77a malatiyaa iita asatuu de7iyaasaan wothana; hewaan I yeekkananne achchaa dhaqana.

25

Tammu Wodoratuwaa Leemisuwaa

¹ “He wode saluwaa kawutethay barenttu kuraaziyaa oyqqiide, machchatto akkiyawaa mokkanaw kare kaseedda tammu wodoratuwaa malatana. ² Unttuntuppe ichcheshatuu boozatuwaa; qassi ichcheshatuu cincca. ³ Boozatuu barenttu kuraaziyaa oyqqeeddino; shin lambbaa oyqqibeykkino. ⁴ Shin cinccatuu barenttu kuraaziyaanne xaarumusiyaa lambbaa oyqqeeddino. ⁵ Machchatto akkiyawe yeennaan gami77ina, he wodoratuu barentta gemi77ishissina gisii aggeeddino.

⁶ “Bilahe gideedda wode, ‘Be7ite, machchatto akkiyawe gakteedda; A mokkanaw kare kesite’ yaagiyaa wolqqaama cabbuu dendeedda.

⁷ “He wode he wodoratuu ubbatuu beegottiide, barenttu kuraaziyaa gigeeseeddino. ⁸ Boozatuu cinccatuwaa, ‘Nu kuraazi to7ana haniyaa diraw, hinttenttu lambbaappe nuussi immeerikkitee’ yaageeddino.

⁹ “Shin cinccatuu zaariide unttunta, ‘Aggite, nuussinne hinttenttussi gidenna; hewaa dira hinttew zali77iyaawanttukko biide shammi akkite’ yaageeddino. ¹⁰ Hewaappe guyye boozaa wodoratuu lambbaa shammanaw bidiggina, machchatto akkiyawe puttu giina, giigi utteedda ichcheshu wodoratuu aananna ittippe bullachchaa golliyaa geleeddino; ipithaykka gorddetti aggeedda.

¹¹ “Guyyeppe qassi yokko wodoratuu yiide, ‘Godaw, godaw, nuussi dooyyaarikki’ yaageeddino.

¹² “Shin machchatto akkiyawe zaariide, ‘Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani hinttentta erikke’ yaageedda.

¹³ “Simmi taani, Asaa Na7ay, yaana gallassaa woy saatiyaa hinttenttu erenna diraw, naagi uttite.

Heezzu Qoomatuwaa Leemisuwaa
(Luq 19:11-27)

¹⁴ “Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaa xeesiide, barew de7iyaawaa untunttoo sheedhdhiide, ogiyaa baana haniyaa bitaniyaa bessee. ¹⁵ Unttuntu huuphiyan huuphiyan untuntu wolqqa keena ittoo ichcheshu sha77a biraa, ittoo laa77u sha77a biraa, qassi ittoo itti sha77a biraa immiide, bare ogiyaa beedda. ¹⁶ Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay ellekka biide zali77iide, hara ichcheshu sha77a biraa wodhisseedda. ¹⁷ Hewaadankka, qassi laa77u sha77a biraa akkeedda

* **24:51** A qanxxereethiide, guussay kessi kare olanawaa giyaawaa.

qoomay hara laa77u sha77a biraa wodhisseedda. ¹⁸ Shin itti sha77a biraa akkeeddawe biide, ollaa bookkiide, bare godaa miishshaa moogi aggeedda.

¹⁹ “Daro wodiyaappe guyyiyan, he qomatuwaa goday yiide, bare miishshaa untuntunna heetetteedda. ²⁰ Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay yiide, hara ichcheshu sha77a biraa sheedhdhiidde, ‘Ta godaw, neeni taw ichcheshu sha77a biraa immaadda; be7a, hara ichcheshu sha77a biraa wodhissaaddi’ yaageedda. ²¹ A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiya qoomaa; neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana; haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.

²² “Qassi laa77u sha77a biraa akkeeddawekka yiide, ‘Ta godaw, neeni taw laa77u sha77a biraa immaadda; be7a, taani hara laa77u sha77a biraa wodhissaaddi’ yaageedda. ²³ A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiya qoomaa; neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana; haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.

²⁴ “Itti sha77a biraa akkeeddawe qassi yiide, ‘Ta godaw, neeni zerabeennasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeennasaappe maxiyaa meqethi baynna asa gidiyaawaa taani eray. ²⁵ Taani yayyaaddi; yaataade baade ne biraa biittaaan moogaaddi; be7a, ne biray haweku’ yaageedda.

²⁶ “A goday zaariide, A hawadaan yaageedda; ‘Ha iita azalla ashikkarew, taani zerabeennasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeennasaappe maxiyaa asa gidiyaawaa eraaddii? ²⁷ Yaatina, neeni ta miishshaa wodhissiyaawanttu matan wotheeddawaa gidintto, taani simmiyaa wode ta miishshaa wodhiyaanna akkanawaashshin atteedda. ²⁸ Hewaa diraw, he miishshaa aappe wothi akkiide, tammu sha77a biray de7iyaawoo immite. ²⁹ Ayissi gooppe, de7iya ubbaw haray gujettana; I barew gidiyaawaappe darissiide akkana; shin baynnawoo haray atto, he aw de7iya guuthaykka aappe akettanawaa. ³⁰ Go77enna qoomaa kare dhumaa kessi olite; hewaan I yeekkananne bare achchaa dhaqana’ yaageedda.

Wodiya Wursethaan Hanana Pirdaa

³¹ “Taani, Asaa Na7ay, kiitanchchatuwa ubbatuwanna bonchchuwan yiyaa wode, ta bonchcho kawutethaa oydiyaan uttana. ³² Sa7aan de7iya asay ubbay ta sintha shiiqanawantta; heemmiyaawe dorssatuwaa deeshshatuwaappe shaakkiyawaadan, taani he asaa laa77u kessaade shaakkana. ³³ Qassi dorssatuwaa taappe ushechcha bagganna essaade, deeshshatuwaa taappe haddirssa bagganna essana.

³⁴ “Hewaappe guyyiyan, taani kaatii taappe ushechcha bagganna de7iyaawantta hawaadan yaagana; ‘Ta Aabbu anjeeddawantto, haa yiide sa7ay medhettoodeppe hachche gakkanaw, hinttenttoo giigeedda kawutethaa laattite. ³⁵ Ayissi gooppe, taani koshattina mizeeddita; saamettina ushsheeddita; imatha gidaade biinakka mokkeeddita. ³⁶ Taani kallottina mayizzeeddita; harggina be7eeddita; qashettina taakko gakkiiide oochcheeddita’ yaagana.

³⁷ “Hewaappe guyyiyan, xillatuu zaariide, A hawaadan yaagana; ‘Godaw, neeni koshattina, awude be7iide mizeeddoo? Woy neeni saamettina, awude be7iide ushsheeddoo? ³⁸ Neeni imatha gidaade yiina awude be7iide mokkeeddoo? Woy neeni kallottina awude mayizzeeddo? ³⁹ Qassi neeni harggina, woy qashettina neekko biide awude neena be7eeddoo?’ yaaganawantta. ⁴⁰ Taani kaatii zaaraade, ‘Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ta ishaturwaa ubbaappe haray atto, laafiyaa ittoo otheeddawaa gidinttokka, hewaa taw otheeddita’ yaagana.

⁴¹ “He wode, taappe haddirssa bagganna de7iyaawantta taani yaagana; ‘Ha sheqetteeddawanttoo, ta matappe kichchite; biide xalahiyaa kaap-poonne A kiitanchchatuwaassi giigeedda medhinaa tamaan gelite. ⁴² Ayissi gooppe, taani koshattina, taana mizibeykkita; saamettina ushshibeykkita. ⁴³ Taani imatha gidaade biina, taana morkibeykkita; kallottina may-izzibeykkita; qassi harggina, qashettinakka taana be7ibeykkita’ yaagana.

⁴⁴ “He wode untunttu qassi hawaadan yaagiide zaaranawantta; ‘Godaw, neeni koshattina woy saamettina, woy imatha gidaade biina woy kallottina, woy harggina woy qashettina, awude be7iide, neena maaddennaan ixceed-doo?’ yaaganawantta.

⁴⁵ “He wode taani kaatii zaaraade untuntta, ‘Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ubbaappe laafiyaa ittuwa maaddennaan ixceeddawe, taana maaddennaan ixceeddawaa’ yaagana. ⁴⁶ Hewanttu medhinaa muraw baana; shin xillatuu medhinaa de7oo baana” yaageedda.

26

Yesuusa Bolla Maqqetteeddino

(Mar 14:1-2; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53)

¹ Yesuusi ha timirttiyaa ubbaa wurisseedda wode, barena kaalliyawantta, ² “Laa77u gallasaappe guyyiyan, Paasigaa Baalaa bonchchiya gallassa gidiyawaa eriita. He gallassi Taana, Asa Na7aa, asay masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanaw aathiide immana” yaageedda.

³ He wode qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatu Qayaafaa geeteti-yaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa wogga golliyan shiiqiide, ⁴ asay erennaan Yesuusa oyqqiide, wodhanaw maqqetteeddino. ⁵ Shin untunttu, “Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa gallassi hewaa oothokko” yaageeddino.

Itti Macca Mishiratta Yesuusa Shittuwaa Caccafaaddu

(Mar 14:3-9; Yoh 12:1-8)

⁶ Yesuusi Biitaaniyaa katamaan oolluwaa harggiyaa Simoona soyin de7ishshin, ⁷ itti mishiratta albbasxxiroosa geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda bilqqaasiyaa kumeedda darii al77o shittuwaa akkaade yeed-dawunna qumaa I miina, he shittuwaa Yesuusa huuphiyan caccafaaddu. ⁸ Shin Yesuusa kaalliyawanttu hewaa be7iide, “Ha shittuwaa coo bayiz-zussay ayaasee? ⁹ Ayissi gooppe, ha shittuwaa al77o gatiyaan zali77iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee” yaageeddino.

¹⁰ Yesuusi untunttu giyaawaa eriide, untuntta hawaadan yaageedda; “Ha mishiratto ayaw waayyissitee? Iza taw lo77obaa oothaaddu. ¹¹ Hiyyeesatuu ubba wode hinttenanna de7iino; shin taani hinttenanna ubba wode de7ikke;

¹² Iza ha shittuwaa ta bolla tigiyaawe taana mooganaw giigissanaassa. ¹³ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; sa7aa ubbaan ha wonggalaa mishi-raachchuwaa odiyaasan haqaninne, asay izo wozanaa aathana mala, iza ootheddawe odettanawaa” yaageedda.

Yihuday Yesuusa Aathiide Immanaw Yewuwaan Giigeedda

(Mar 14:10-11; Luq 22:3-6)

¹⁴ He wode tammanne laa77u Yesuusa kaalliyawanttuppe ittuu Yihudaa Asqqorootu yaagettiyaawe qeesatuwaa kaappatuwakko ¹⁵ biide, “Taani hinttenttussi Yesuusa oythoophe, taw ayaa immanitee?” yaagina untunttu

aw hattamu biraa qoppiide immeeddino. ¹⁶ Hewaappe guyyiyan, Yihuday Yesuusa aathi immanaw injjetiyaa wodiyaa wochchee.

Yesuusi Ayihudatu Paasigaa Kawuwaa Barena Kaalliyawanttunna Meedda

(Mar 14:12-21; Luq 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

¹⁷ Baalaa daabbuwaa miyaa gallassaa bonchchiya koyro gallassi, Yesuusa kaalliyawanttu aakko yiide, “Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa haqan giigissanee?” yaageeddino.

¹⁸ Hewaappe guyye Yesuusi untuntunna, “Katamaa biide, itti bitaniyaa, ‘Tamarissiyaawe neena, ‘Taw wodii gakeedda; taani taana kaalliyawanttunna Paasigaa bonchchiya gallassaa ne soyin aathana” geedda’ giite” yaageedda.

¹⁹ A kaalliyawanttu Yesuusi barentta azazowaadan oothiide, Paasigaa bonchchiya gallassi maana qumaa giigisseeddino.

²⁰ Sa7ay omarsseedda wode, Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyawanttunna qumaa maanaw utteedda. ²¹ Untunttu miishshin, Yesuusi untuntunna, “Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hintteppe itti uray taana aathiide immanawaa” yaageedda.

²² Untunttu darii dagammiide, huuphiyan huuphiyan, “Godaw, tumu taaneeshsha?” guussaa doommeeddino.

²³ Yesuusi zaariide, “Bare kushiya taananna ittippe wociitiyaappe yeddiide tushiyaawe taana aathi immana. ²⁴ Taani, Asaa Na7ay, Xoossaa Maxaafay hayqqana geeddawaadan hayqqana; shin Taana, Asaa Na7aa, aathi immiya uraw aayyero; he uray yelettennaan atteeddentto aw lo77ashshin” yaageedda.

²⁵ A aathi immiyaa Yihuday zaariide, “Tamarissiyaawoo, neeni giyaawe tanee?” yaageedda.

Yesuusi zaariide A, “Neeni ne huuphiyaan gaadda” yaageedda.

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa

(Mar 14:22-26; Luq 22:15-20; 1Qo 11:23-25)

²⁶ Untunttu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthereethiide, barena kaalliyawanttussi immiidde, “Heyte; miite; hawe ta ashuwaa” yaageedda.

²⁷ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galateedda. Untunttoo immiidde, “Ubbay hawaappe ushite; ²⁸ ayaw gooppe, hawe daro asaa nagaray atto geetettana diraw gukkiyaa ta suuthaa; ta suuthay ooratha caaquwaa. ²⁹ Shin taani hinttenttoo oday; taani ta Aabbu kawutethaan ooratha woyiniyaa eessaa hinttenttunna ushana gallassay gakkanaw, laa7ethuwaa ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.

³⁰ Mazimuriyaa yexxowaappe guyyiyan, Debre Zayte geetettiyaa deriyaa beeddino.

Yesuusi Phexiroosi Kaddanawaa Kasetiide Odeedda

(Mar 14:27-31; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

³¹ Yesuusi he wode untuntunna, “Hachche qamma hinttenttu ubbay taana aggiide kichchana; ayaw gooppe, Xoossaa Maxaafay, ‘Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhanawaa;

hewaappe guyyiyan dorssaa wudii laalettanawaa’ yaagee. ³² Shin taani hayquwaappe denddowaappe guyyiyan, hintteppe kasetaade Galiilaa baana” yaageedda.

³³ Phexiroosi zaariide, “Unttuntu ubbatuu neena aggiide kichchanawantta; taani neena ubbakka yeggaade kichchikke” yaageedda.

³⁴ Yesuusi Phexiroosa, “Taani new tumuwaa oday; hachche gamma kuttuu waassanaappe kase, neeni taana heezzu kaalla kaadanaassa” yaageedda.

³⁵ Phexiroosi zaariide, “Taani haray atto, neenanna ittippe hayqqinttokka, neena ubbakka kaddikke” yaageedda. Qassi Yesuusa kaalliyawanttu ubbatuukka hewaadan geeddino.

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda
(Mar 14:32-42; Luq 22:39-46)

³⁶ Yesuusi he wode barena kaalliyawanttunna Geetesemaaniyaa geetetiyaasaa biide untuntta, “Taani hini baade Xoossaa woosishshin, hinttenttu hawaan uttiishshite” yaageedda. ³⁷ Hewaappe guyye Phexiroosanne Zabiddiyoosa naanaa laa77uwaa barenanna afiide, daro kayyuwaanne ugaa doommeedda. ³⁸ Qassi untuntta, “Taani hayqqana gakkanaassikka kayyot-tay; hawaan beegottiide, taananna naagite” yaageedda.

³⁹ Laafaa sinthakko shiiqiide, sa7aan guufanniide, “Ta Aabboo, danddayettiyaawaa gidoope, ha xuu7aa taappe digga; shin neeni koyyiyaawadan hanoppe attin, taani koyyiyaawadan hanoppo” yaagiide Xoossaa woosseedda.

⁴⁰ Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmiide yeedda; gemi77ishowantta demmiide Phexiroosa, “Hinttenttu itti saotenttonneekka gemi77ishennaan taananna naaganaw danddayibeykkitee? ⁴¹ Paaciyaan hinttenttu gelenna mala, minnitenne Xoossaa woosite; ayyaanay giigi utteedda; shin asatethaa eeshshay daaburanchchaa” yaageedda.

⁴² Yesuusi qassi laa7enthuwaa biide, “Ta Aabboo, taani ha woliqqaama metuwaa akkennaan de7ishshin xuu7aa denthanaw danddayettenawaa gidoope, neeni giyaawe hano” yaagiide Xoossaa woosseedda. ⁴³ Qassikka simmi yiide, A kaalliyaawanttu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi wotheedda diraw, gemi77ishowantta demmeedda.

⁴⁴ Qassikka untuntta yeggi biide, hezenthuwaa kase qaalaa zaariide, Xoossaa woosseedda. ⁴⁵ Hewaappe guyyiyan, barena kaalliyaawanttoo yiide, “Ha77i gakkanawukka gemi77ishiiteenne shemppiitee? Be7ite, Taana, Asaa Na7aa, nagaranchcha asatuwassi aathiide immiya wodii gakkeedda. ⁴⁶ Denddina boytte; be7ite, taana aathi immiyaawe haweku gakkeedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwan Oyqetteedda
(Mar 14:43-50; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

⁴⁷ Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaalliyaawant-tuppe ittuu, Yihuday, gakki wodhdheedda; qassi qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatu kiittina, mashshaanne xam77aa oyqqeedda cora asay aananna ittippe yeedda. ⁴⁸ Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaa, “Taani yeriyaawe A; A oyqqite” yaagiide mallaa odi wotheedda.

⁴⁹ Ellekka Yesuusakko shiiqiide, “Tamaarissiyaawoo, saro de7ay” yaagiide A yeri akkeedda.

⁵⁰ Yesuusi Yihudaa, “Ta laggew, neeni oothanabaa ootha agga” yaageedda. Hewaappe guyyiyan, he cora asay shiiqiide, Yesuusa loythi oyqqeedda. ⁵¹ Yesuusanna de7iyaawanttuppe ittuu bare mashshaa kessiide qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa haythaa qanxxi oleedda. ⁵² Yesuusi he wode A hawaadan yaageedda; “Ne mashshaa akkeeddasaani zaaraade wotha; ayaw gooppe, mashshaa denthiyaa ubbay mashshaan hayqqana. ⁵³ Ta

Aabbu daro sha⁷⁷a kiitanchchatuwa itti kuthaan yeddiide, taana maadana mala, taani A woossanaw danddayiyaawaa erikkii? ⁵⁴ Yaatina, Xoossaa qaalay hawaadan hananaw bessee yaageeddawe waaniide polettanaw danddayii?” yaageedda.

⁵⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaan shiiqeedda cora asaa hawaadan yaageedda; “Taana kayiso kessiide, kayisuwaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw mashshaanne xam⁷⁷aa oyqqiide yeedditee? Taani Geeshsha Golliiyan tamarissaadde, gallassan gallassan hinttentunna oothiyaa wode taana oyqqibeykkita; ⁵⁶ shin hawe ubbay haneeddawe nabatuu Xoossaa qaalaan xaafeddawe polettanaassa” yaageedda.

Yesuusa kaalliyawanttu he wode ubbatuu A yeggi beeddino.

Yesuusi Pirdda Shanggoo Aadhdheedda

(Mar 14:53-65; Luq 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Yesuusa oyqqeeddawanttu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa Qayaafaakko, higgsiya tamarissiyaawanttunne cimatu shiiqeeddasaa aakkiide beeddino. ⁵⁸ Shin Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa giddo gakkanaw, haakuwan A kaalleedda; yewuwaa wurssethaa be⁷anaw dirssaa giddo geliide, naagiyaawanttunna utti aggeedda.

⁵⁹ Qeesatuwaa kaappatuunne shiiqeedda asay ubbay Yesuusa wodhanaw A bolla wordduwaa markkaa demmanaw koyyeeddino. ⁶⁰ Shin haray atto cora asay yiide, A bolla wordduwaan markkattinakka aappe aynne demmibeykkino. Guyyeppe laa⁷⁷atuu yiide, ⁶¹ “Ha bitani, ‘Taani Xoossaa Geeshsha Golliyaa kolaade, heezzu gallasaan zaaraade keexxanaw danddayay’ geedda” yaageeddino.

⁶² Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu dendi eqqiide Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?” yaageedda. ⁶³ Shin Yesuusi co⁷⁷u geedda; qassikka qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu A, “Taani neena de⁷uwa Xoossaa sunthaan callay; neeni Xoossaa Na⁷aa Kiristtoosa gidoope nuussi oda” yaageedda.

⁶⁴ Yesuusi zaariide, “Neeni ne huuphewukka gaadda; shin taani hinttentussi oday; hawaappe sinthaan, hinttenttu taana, Asaa Na⁷aa, wolqqaama Xoossaappe ushechcha bagganna utteeddawaanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be⁷ana” yaageedda.

⁶⁵ Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa pheedhi oliide, “Hawe boreedda; nuuna hawaappe sinthan ayaw hara markkaa koshshii? I ha⁷⁷i boriyaawaa hinttenttu siseeddita. ⁶⁶ Hinttenttu qofay ayee?” yaageedda.

Unttenttu, “Aw hayquu bessee” yaagiide zaareeddino.

⁶⁷ Hewaappe guyyiyan, untunttu A deemuwaan cuchchiide, A dechcheeddino; haranttu qassi A baqqiide, ⁶⁸ “Kiristtoosaa! Neen neena nabe gaasashshin, neena shoceeddawe oonentto ane nuussi oda!” yaageeddino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mar 14:66-72; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Phexiroosi golliyaappe karenna dirssaa giddon uttide⁷ishshin, itti ashikkaratta aakko yaade, “Neenikka Galiilaa Yesuusanna ittippe de⁷aa” yaagaaddu.

⁷⁰ Shin I untunttu ubbaa sinthaan he ashikkaratto, “Neeni giyaawe ayentto taani erikke” yaagiide kaadeedda.

⁷¹ Qassi biide dirssaa penggiyaakko kesishshin, hara ashikkaratta A be7aade, hewaan de7iya asatuwassi, “Ha bitani Naazireetiyaa Yesuusanna de7ee” yaagaaddu.

⁷² Phexiroosi laa7enthuwaa caaqqiidde, “Taani hewaa bitaniyaa erikke” yaageedda.

⁷³ Laafaa gami77ishshin, hewaan eqqeedda asay Phexiroosakko yiide, “Neenikka tuma untuntunna ittippe de7aa; ayaw gooppe, neeni haasayiyaa haasayaykka neena erissee” yaageeddino.

⁷⁴ Hewaappe guyyiyan Phexiroosi, “Taani hewaa bitaniyaa erikke!” yaagiide, barena sheqaanne caaquwaa doommeedda.

He wode ellekka kuttuu waassi aggeedda. ⁷⁵ Phexiroosi barena Yesuusi, “Neeni kuttuu waassanaappe kase heezzu kaalla taana kaadanaassa” geed-dawaa hassayiide, kare kesiide, seeletti yeekkeedda.

27

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Pirddaw Shiiqueedda (Mar 15:1; Luq 23:1-3; Yoh 18:28-32)

¹ Wontta guuraan qeesatuwaa kaappatuu ubbatuunne gadiyaa cimatuu Yesuusa wodhanaw maqqetteeddino; ² untunttu Yesuusa qachchi afiide, gadiyaa ayissiyaa Philaaxoosaw aathi immeeddino.

³ Yesuusa he wode oytheedda Yihuday Philaaxoosi Yesuusa bolla pird-deeddawaa be7iide, “Aayyeero! Oythennaan aggaarikkita!” yaagiide, he man77iyankka hattamu biraa qeesatuwaa kaappatoonne gadiyaa cimato guyye zaariide, ⁴ “Taani geeshsha asaa oythaade nagaraa oothaaddi” yaageedda.

Shin untunttu A, “Hewe nuussi ayaa metee? Hewe ne shene” yaageeddino.

⁵ Yihuday biraa Geeshsha Golliyan oli aggeedda; untunttu matappe biide, suletti hayqqeedda.

⁶ Qeesatuwaa kaappatuu biraa akkiide, “Ha biray suuthaa miishshaa gidishshin, nuuni Geeshsha Golliyaa miishshaanna gathiyaawe woga gidenna” yaageeddino. ⁷ Hewaappe guyye ittippe zorettiide, imatha asaw moogo gadiya oothanaw urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu gadiyaa shammeeddino. ⁸ Hewaa diraw, he gadii hachche gakkanawukka, suuthaa gadiya geetettiide xeesettee.

⁹ Nabiyaa Ermiyaasi, “Untunttu aw immanaw qoppeedda hattamu shuchchaa biraa akkiide, ¹⁰ Goday taana azazowaadan, urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu gadiya shammanaw immeeddino” geetettowe he wode poletteedda geedda.

Philaaxoosi Yesuusa Ubbabaa Oochcheedda (Mar 15:2-5; Luq 23:3-5; Yoh 18:33-38)

¹¹ Yesuusi gadiyaa ayissiyaawaa sintha shiiqina, gadiyaa ayissiyaawe A, “Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi A, “Neenikka gade7aa” yaageedda.

¹² Qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu A mootina, untunttoo aynne zaaruwaa immibeenna. ¹³ He wode, Philaaxoosi Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaabaa ubbaa sisikkii?” yaageedda.

¹⁴ Yesuusi haray atto, itti qaalaakka zaarennaan ixxina, gadiyaa ayissiyaawanttu darii maalaletteedda.

Yesuusi Hayqoo Pirddeetteedda

(Mar 15:6-15; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16)

¹⁵ Gadiyaa ayissiyaawe Paasigaa bonchchiya gallasaan, asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee. ¹⁶ He wode itti Barbbaana geetettiyaa Yesuusi daro eretteedda iita bitani qasho gollen de7ee. ¹⁷ Hewaa diraw, cora asay ittisaa shiiqeeddaaan Philaaxoosi, “Taani hinttentoo Barbbaana giyaa Yesuusa billoo, woy Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa billoo?” yaagiide asaa oochcheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, untuntu qanaatiide Yesuusa ootheeddawaa I eree.

¹⁹ Philaaxoosi pirdda gollen uttide7ishshin, A machchatta aw, “He xillo bitaniyaa aynne oothoppa; ayaw gooppe, taani hachche qamma akumuwan aabaan daro metootaaddi” yaagaade kiittaaddu.

²⁰ Shin qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatu Philaaxoosi Barbbaana billiide, Yesuusa wodhanaadan, shiiqeedda asay A woossana mala, asaa cimmeddino.

²¹ Philaaxoosi zaariide untunttu, “Taani untunttu laa77atuwaappe hint-tew oona billanaadan koyyiitee?” yaagina untunttu, “Barbbaana bil-lanaadan koyyeetto” yaageeddino.

²² Philaaxoosi, “Yaatina, Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa wootoo?” yaagi-ide untunttu oochchina ubbay, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishetti-ide kaqetto” yaageeddino.

²³ Philaaxoosi asaa, “Ayissi? Ay iitabaa ootheeddee?” yaageedda. Shin asay kasewaappekka barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetto” yaageeddino.

²⁴ Walassay denddanawaappe attin, aynne hanennawaa Philaaxoosi be7iide, haathaa akkiide, “Ha bitani hayqqiyaawaan taani gelikke; hewaa hinttenttu erite” yaagiide shiiqeedda asaa sinthaan bare kushiya meecetteedda.

²⁵ Shiiqeedda asay ubbay zaariide, “A suuthaa gomii nuunanne nu naanaa gakko” yaageedda.

²⁶ Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Barbbaana untunttoo billeedda; lissuwan Yesuusa shociide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanaw untunttoo aathiide immeedda.

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qilllicceeddino

(Mar 15:16-20; Yoh 19:2-3)

²⁷ Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosa wottaaddaratuu Yesuusa gadiyaa ayissiyaawaa beeruwaa afina, wottaaddaratuu ubbay A miyyiyaan yuuyyi aadhdhiide eqqeeddino. ²⁸ A mayuwaa qaari akkiide, zo7o mayuwaa A mayizzeeddino. ²⁹ Qassi agunthaa akililiyaa giigissiide, A huuphiyan wotheeddino; A ushechcha kushiyan maqqaa xam77aa oythiide, A sinthan gulbbatiide, “Ayihudatuwaa kaatew, saro de7ay!” yaagiide, A bolla qill-licceeddino. ³⁰ A bolla cuchcheeddino; he maqqaa xam77aa akkiide, A huuphiyaa shoceeddino. ³¹ Untunttu A bolla qilllicceeddawaappe guyyiyan, zo7o mayuwaa aappe qaari akkiide, A mayuwaa A mayizzeeddino; qassi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide A kaqqanaw afeeddino.

Yesuusi Kaqetteedda

(Mar 15:21-32; Luq 23:25-43; Yoh 19:17-27)

³² Untunttu kare kesiide, itti Simoona geetettiyaa Qereena gade asaa demmiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino. ³³ Golgootaa geetettiyaasaa gakeeddino. “Golgootaa” yaagettiyaawe “Huuphiyaasaa”

giyaawaa. ³⁴ Hewaan untuntu cammeedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; I hewaa ganxxi xeelliide, ushennaan ixceedda.

³⁵ Untuntu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide A kaqqowaappe guyyiyan, A mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggiide akkeeddino.

³⁶ Hewaappe guyyiyan, A naaganaw hewaan utti aggeeddino. ³⁷ Qassi, “Hawe Ayihudatu Kaatiyaa Yesuusa” yaagiide mootuu xaafettowaa A huuphe bagganna wotheeddino. ³⁸ Yesuusanna he wode laa77u kayisatuwaa ittuwa aappe ushechcha bagganna, qassi ittuwa aappe haddirssa bagganna, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino.

³⁹ Ogiyaanna aadhdhiya asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa qaathiidde boreeddino. ⁴⁰ “Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallassa gid-don keexxiyaawoo, ne huuphiyaa ashsha; neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane masqqaliyaa bollappe wodhdha” yaageeddino.

⁴¹ Hewaadankka, qeesatuwaa kaappatuu higgsiya tamarissiyaawant-tunne cimatuwaanna ittippe Yesuusa bolla qilliicciidde, hawaadan yaageeddino; ⁴² “Harantta ashsheedda; shin barena ashshanaw dand-dayenna. I Isra7eeliya kaatiyaa; ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho; nuunikka qassi aani ammanana. ⁴³ Xoossaan I ammanettee; Xoossay A ashshanaw koyyoope ane ashsho; ayaw gooppe, I barena, “Taani Xoossaa Na7aa’ gee” yaageeddino.

⁴⁴ Qassi haray atto, aananna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteedda kayisatuukka hewaadan giide, A bolla qilliicceeddino.

Yesuusi Hayqqeedda

(Mar 15:33-41; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30)

⁴⁵ Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, biittay ubbay dhumeedda. ⁴⁶ Udduppu saate gidiyaa heeran Yesuusi bare qaalaa dhooqqu oothiide, “Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” yaageedda. Hewaa guussay, “Ta Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi co77u gaaddi?” guussaa.

⁴⁷ Hewaan eqqeedda asaappe ittuu hewaa sisiide, “Ha bitani Eelaasa xeese” yaageedda. ⁴⁸ He man77iyankka untuntuppe ittuu woxxiidde, ispponjjiyaa akkiide, caala woyiniyaa eessaa giddo yeggiide, hewaa maqqaa xam77aa xeeraan wothiide, ushshanaw A doonaakko shiishsheedda.

⁴⁹ Shin yokkonttu, “Ane de7ashsha, Eelaas A ashshanaw yaanawentto be7ana” yaageeddino. ⁵⁰ Yesuusi laa7enthuwaa bare qaalaa dhooqqu oothi waassiide, hayqqi aggeedda.

⁵¹ Akeekite; Geeshsha Golliyan kaqetteedda gaariiduu qommoppe duge gakkanaw, laa77u kesiide, pooshetti wodhdheedda; sa7ay qaaxxeedda. Qassi zaallaykka phalqqetteedda; ⁵² cora duufuu dooyetteedda. Xoossaa asaappe coratuu hayqqeeddawatuu, hayquwaappe denddeeddino.

⁵³ Untuntu duufuwaappe kesiide, Yesuusi hayquwaappe denddowaappe guyyiyan, geeshsha katamaa beeddino; hewaan untunta cora asay be7eedda.

⁵⁴ Xeetuwwa kaappuunne aananna Yesuusa naagiyaa wottaaddaratuu sa7ay qaaxxiyaawaanne hewaan haneeddawaa ubbaa be7eedda wode daro yayyeeddino; yashshaa gaasuwaan, “Tumu hawe Xoossaa Na7aa” yaageeddino.

⁵⁵ Hewaan cora maccawanttu, Galiilaappe doommiide, Yesuusa maaddidde kaalliyaawanttu, haakuwan eqqiide xeelliino. ⁵⁶Unttuntu gidдон Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama, Yayiqoobanne Yooseefo daaya Mayraamanne Zabiddiyooosa naanaa daaya de7iino.

Yesuusi Moogetteedda

(Mar 15:42-47; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42)

⁵⁷ Sa7ay omarssiyaa wode, Yooseefa geetettiyaa itti dure bitani, Armmaatiyaasa katamaa bitani yeedda; I bare huuphewukka Yesuusa kaalliyaawaa. ⁵⁸Yooseefo Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda; Philaaxoosi Yooseefo imettana mala azazeedda. ⁵⁹Yesuusa anhaa akkiide, geeshsha mooguwaa mayuwaan ⁶⁰xaaxiide barew moogettanaw shuchchaa woosseedda ooratha gonggoluwaa gidдон A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaa doonan wogga shuchchaa gonddorssi wothiide, bashi beedda. ⁶¹Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama hewaan gonggoluwaaakko simmiide utteeddino.

⁶²Sambbataassi gigettiyaa gallasaappe wonttetha gallassi, qesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Philaaxoosanna gakettiide, hawaadan yaageeddino; ⁶³“Godaw, he wordduu paxa de7iya wode, ‘Taani heezzu gallasaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana’ yaagowaa nuuni hassayeeddo. ⁶⁴Hewaa diraw, A moogeedda gonggoluwaa heezzu gallassa gakkanaw, loythi naagana mala azazaarikkii; hewe dhayooppe A kaalliyaawanttu biide, A anhaa wuu77iide asaw, ‘Hayquwaappe denddeedda’ yaaganawantta; laa7enthiyaa balay kase balaappe ubba yaa iitana” yaageeddino.

⁶⁵Philaaxoosi untntunta, “Hinttenttoo naagiyaawanttu de7iino; biide hinttenttoo danddayettiyaa keenaa naagishshite” yaageedda.

⁶⁶Hewaappe guyye untntuntu biide, shuchchaa bolla maatafaa attamiide, qassi naagiyaawaa yaani wothiide, Yesuusa moogeedda gonggoluwaa naagisseeddino.

28

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda

(Mar 16:1-10; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10)

¹Sambbatay aadhdhina Woggaa gallassi wonttaa bakkaaliyan, Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa be7anaw beeddino. ²Godaa kiitanchchay saluwaappe wodhdheedda diraw, sa7ay daro qaaxxeedda; he kiitanchchay yiide, shuchchaa gonddorssi oliide, A bolla kesi utteedda. ³A malay walqqantha malatee; A mayuukka shachchaadan boothaa. ⁴Naagiyaawanttu kiitanchchaw yashshaa kokkoriide, hayqqeedda asaadan haneeddino.

⁵Kiitanchchay maccawantta hawaadan yaageedda; “Yayyoppite; ayaw gooppe, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeedda Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa taani eray. ⁶I hawaan baawa; ayaw gooppe, I bare geeddawaadankka hayquwaappe denddi diggeedda; haa yiide, I moogetti gisosaa be7ite. ⁷Hinttenttu ha77i ellekka biide, Yesuusa kaalliyaawanttoo, ‘Yesuusi hayquwaappe denddi diggeedda. Qassi I hintteppe kasetiide, Galiilaa bee; hinttenttu A yaani be7ana’ yaagiide odite. Be7ite, taani hinttenttussi odaaddi” yaageedda.

⁸ Unttuntu yayyiiddinne qassi daro nashettiidde, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa matappe ellekka kichchiide, Yesuusa kaalliyawanttoo odanaw woxxeeddino.

⁹ He man77iyankka Yesuusi untuntunna gakettiide untunta, “Saro de7iitee” yaagi aggeedda; untuntu aakko shiiqi A gediya oyqqiide, aw goyinneeddino. ¹⁰ Yesuusi he wode untunta, “Yayyoppite; ta ishata Galiilaa baana mala, biide untunttoo odite; untuntu taana yaani be7anawantta” yaageedda.

¹¹ He maccawanttu biya wode, gonggoluwaa naagiyaa wottaadaratuwaappe amareeddawanttu katamaa biide, haneeddawaa ubbaa qeesatuwaa kaappatoo odeeddino. ¹² Qeesatuwaa kaappatuu cimatuwanna ittippe shiiqi zorettiide, wottaaddaratoo daro miishshaa immiide, ¹³ “Nuuni gemi77ishuwaan de7ishshin A kaalliyawanttu qamma yiide, A anhaa wuu77eeddino’ yaagite. ¹⁴ Ha yewuwaa gadiyaa ayissiyaawe sisoope, nuuni aw odi ammanthana; qassi hinttentta aynne hirggissennaan oothana” yaageeddino.

¹⁵ Wottaaddaratuu miishshaa akkiide, barenttoo odeeddawaadan otheeddino. Ha yewuu Ayihudatuwaa mataan hachche gakkanaw, odettiide de7ee.

Yesuusi Barena Kaalliyawanttoo Beetteedda

(Mar 16:14-18; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8; 1Qo 15:3-8)

¹⁶⁻¹⁷ Shin tammanne itti A kaalliyawanttu Yesuusi barentta biite geedda Galiilaa gadiyaa biide A be7eedda wode, aw goyinneeddino; shin untuntuppe ittu ittu sidheeddino.

¹⁸ Yesuusi untunttukko shiiqiide, untunta hawaadan yaageedda; “Maatay ubbay saluwaaninne sa7aan taw imetteedda. ¹⁹ Hewaa diraw, hinttenttu biide, asaa ubbaa taana kaalliyawantta oothite; Aawuwaa sunthaan, Na7aa sunthaaninne Geeshsha Ayyaanaa sunthaan untunta xammaqite. ²⁰ Taani hinttentta azazeeddabaa ubbaa untuntu naagana mala, untunta tamarissite; taani wodiya wursethay gakkanaassikka ubba wode hinttenttunna de7iyaawaa akeekite” yaageedda.

Marqqoossi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Marqqoossi xaafeedda mishiraachchuu koyro doommiiddikka, “Hawe Xoossaa Na7aa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaw doomethaa” yaagee. Ha mishiraachchuwaa qaalaa gidдон Yesuusi oosuwaa asanne maatay de7iyaa asa gidiide shiiqeedda. Yesuusa maatay A timirttiyaan, xalahiyaa citaa bolla aw de7iyaa wolqqaaninne asaa nagaraa atto giyaawaan be7etteedda. Yesuusi, “Taani Asaa Na7ay yeeddawe, asaa, nagaraa ayiletthaappe la77a kessanaw ta de7uwaa aathaade immanaassa” yaagiide I bare huuphew haasayeedda.

Marqqoossi Yesuusa taarikiyaa suurenne wolqqa kumeedda ogiyaan odeedda. I gaanaw koyyo qofaykka Yesuusa qaalaanne timirttiyaa gidennaan I ootheedda maalalissiyaa oosatuwaa bollana. Xammaqiyaa Yohaannisa taarikiyaa, Yesuusa xinqqataanne paaciyaa qanthaan erissi simmiide, Yesuusa timirttiyaanne pathuwaabaa aassiide odeedda. Wodiyaappe guyyiyan Yesuusa kaalliyaawanttu A loythi eri beeddawaa keena aananna eqettiyaawanttu A loythi ixceeddino. Wurssethaa shemppatuu Yesuusa de7uwan wurssethaa saaminttaa gidдон poletteedda oosatuwaa; hewantukka A kaqethaabaanne A dendduwaabaa odiyaawantta.

Marqqoossa mishiraachchuwaa wurssethaan qinnfiyaa gidдон de7iyaa 16:9-20 paydatuu Geeshsha Qaalaa itti itti bilethaa xalalaan de7iyaawantta.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Mishiraachchuwaa doomethaa (1:1-13)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommeeddawaa (1:14-9:50)

Yesuusi Yeerusalaamen oothowaa (10:1-52)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wurssethaa saaminttaa (11:1-15:47)

Godaa Yesuusa dendduwaa (16:1-8)

Hayquwaappe denddeedda Godaa qonccethaanne saluwaa buussaa (16:9-20)

Xammaqiyaa Yohaannisa Awaajjuwaa

(Mat 3:1-12; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28)

¹ Xoossaa Na7aa * Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa doomethaa. ² Nabiyyaa Isiyaasi xaafeedda Maxaafan Xoossay, “Be7a; ta kiittiyaawaa taani neeppe sinthaw yeddana.

I new ogiyaa kessanawaa.

³ Itti bitani biittaa bazzuwan bare kooshshaa dhoqqu oothiide,

‘Godaa ogiyaa giigissite.

I hamettana loossuwakka

aw suurissite’ geeddawaadan”

haneedda.

⁴ Xammaqiyaa Yohaannisi asaa xammaqiiddinne, “Xoossay hintte nagaraa atto gaana mala, hinttenttu nagaraappe simmiide xammaqettite” yaagi qaalaa odiidde biittaa bazzuwan kesi wodhdheedda. ⁵ Yihudaa gadiyaan de7iyaa asay ubbayne Yeerusalaame katamaa asay ubbay

* 1:1 Xoossaa Na7aa: Beni xaafetteedda itti itti bilethaan hawe baawa. 1:2 Mil 3:1

Yohaannisakko yeeddino. Barenttu nagaraakka paaxina, Yohaannisi he asaa Yorddaanoosa Shaafan xammaqeedda.

⁶ Yohaannisi gaaluwaa iskiyaappe dadetteedda mayuwaa mayyiide, bare xeessan dafuwaa dancceedda; qassi booliyaanne woraa eessaa meedda.

⁷ Yohaannisi qaalaa odiidde, “Taappe guyyenna daro minniyaawe yee; haray atto, A caammaakka gediyaappe kessa tookkanaw taani bessikke. ⁸ Taani hinttentta haathan xammaqay; shin I hinttentta Geeshsha Ayyaanay xammaqanawaa” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteeddawaanne Paacetteeddawaa
(Mat 3:13-17; 4:1-11; Luq 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Yesuusi he wode Galiilaa gadiyaan de7iyaa Naazireete katamaappe yiina, Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafan A xammaqeedda. ¹⁰ Yesuusi haathaappe kesosaanna saluu dooyettishiinne Geeshsha Ayyaanay bare bolla haraphphiyaadan wodhdhishshin be7eedda. ¹¹ Qassi saluwaappe, “Taani siiqiyaa ta Na7ay neena; taana nebay nashechchee” yaagiyaa qalay sisettedda.

¹² Ellekka Geeshsha Ayyaanay asay bayinna melasaa A yeddeedda. ¹³ Yesuusi asay bayinnasaani barena Seexaanay paaccishshin, oytamu gallasaa gatheedda; du7aannakka de7eedda; kiitanchchatuukka yiide, aw ootheddino.

Yesuusi Moliyaa Oyqqiyaa Oyddu Asatuwaa Xeeseedda
(Mat 4:12-22; Luq 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yohaannisi qashettowaappe guyyiyan, Yesuusi Xoossaa kawutethaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Galiilaa gadiyaa biide, ¹⁵ “Wodii gakkeedda; Xoossaa kawutethaykka matatteedda. Hinttenttu nagaraappe simmiide, wonggalaa mishiraachchuwaa ammanite” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi Galiilaa Abbaa lanqqiyanna aadhdhiidde, moliyaa oyqqiyaawantta, Simoonanne A ishaa Inddiraasa, barenttu dabbaa abbaan yeggiyaawantta be7eedda. ¹⁷ Yaatiide untunta, “Taana kaallite; taani hinttentta moliyaa oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamarissana” yaageedda. ¹⁸ Hewaappe guyyiyan untuntu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

¹⁹ Yesuusi guuthaa sinthawukko biide, Zabiddiyoosa naanaa laa77u ishatawaa, Yayiqoobanne Yohaannisa wonggiriya gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be7eedda. ²⁰ I be7osankka untunta xeesina, barenttu aawuwaa, Zabiddiyoosa, A oosanchchatuwanna wonggiriya gidдон aggiide, Yesuusa kaalliide beeddino.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitani Paxeedda
(Luq 4:31-37)

²¹ Untuntu Qifirinaahooma geetettiyaa katamaa yiide geleeddino; Yesuusi Sambbata gallasay gako wode, Ayihuda woosa golle geliide, tamarissuwaa doommi aggeedda. ²² Barew maatay de7iyaa asaadan, asaa I tamarissiyaawaappe attin, higgiiyaa tamarissiyaawanttudun tamarissenna diraw, asay A timirttiyaan maalalteeedda.

²³ He wode iita ayyaanay de7iyaa itti bitani Ayihuda woosa golle gelosaan akka bare kooshshaa dhoqqu oothiide, ²⁴ “Naazireetiya Yesuusaa, Neeni nuuppe ayaa koyyay? Nuuna dhayissanaw yaaddi? Neeni oonentto eray; neeni Xoosaappe kiitetteedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.

²⁵ Yesuusi he iita ayyaanaa, “Hayzza; bitaniyaappe kesa” yaaggiide azazeedda.

²⁶ Iita ayyaanay bitaniyaa bucerethi, darii waasisside, aappe kesii aggeedda. ²⁷ Asay ubbay maalalettiide, “Hawe ayee? Ha bitani bare maataani haray atto, iita ayyaanatuwakka azazeedda; untuntukka qassi aw azazettiino; hawe aybe ooratha timirttee?” yaagiide, bare gidдон ittu ittuwaa oochheedda.

²⁸ Galiilaa gadiyaan de7iyaa heeray ubbay ellekka Yesuusa waariyaa siiseeddino.

Yesuusi Daro Hargganchchatuwaa Patheedda
(Mat 8:14-17; Luq 4:38-41)

²⁹ Yesuusi Ayihuda woosa golliyaappe kesosaan, Yayiqoobannanne Yohaannisanna ittippe Simoonanne Inddiraasa soy bi aggeedda. ³⁰ Simoonna bollotatta qoxuwaa harggaade giseeddawunnibaa I yaa gakkosaannakka aw odi aggeeddino. ³¹ I izikko shiiqiide, izi kushiyaa oyqqiide, izo denthi esseedda; qoxuu izo aggina, iza untunttoo oothaaddu.

³² Harggeedda asaa ubbaanne iita ayyaanatuu oyqqeedda asaa ubbaa omarssi away wulleeddawaappe guyyiyan, asay aakko aheeddino. ³³ Katamaan de7iyaa asay ubbay he kariyaa shiiqeedda. ³⁴ Yesuusi dumma dumma harggiyan oyqetteedda cora asaa pathiide, cora xalahatuwakka kesseedda. I Kiristtoosa gidiyaawaa iita ayyaanatuu ereedda diraw, untuntta haasayissennaani diggeedda.

Yesuusi Galiilaan Tamaarisseedda
(Luq 4:42-44)

³⁵ Yesuusi guura wonttumaathaani denddiide, soyippe kesiide, asay baynnasaa biide yaani Xoossaa woosseedda. ³⁶ Simooninne aananna de7iyaawanttu A koyyiide beeddino. ³⁷ Untunttu A demmiide, “Asay ubbay neena koyyee” yaageeddino.

³⁸ Hewaappe guyye Yesuusi qassi untuntta, “Hewaa heeran de7iyaa hara katamatuwaa boytte; taani hewaan qaalaa odanaw bessee; ayissi gooppe, taani yeeddawe hewaassa” yaageedda. ³⁹ Ayihuda woosa golletuwaan qaalaa odiiddinne iita ayyaanatuwaa kessiide, Galiila gadiyaa ubbaa yuuyeedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 8:1-4; Luq 5:12-17)

⁴⁰ Oolluu oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yiide, A sinthan gulbbatiide, “Neeni koyyoope, taana geeshsha pathanaw † danddayaa” yaagiide woosseedda.

⁴¹ Yesuusi aw qaretteedda; bare kushiyaa yeddi, A bochchiide, “Taani koyyay; geeyya; paxa!” yaageedda. ⁴² Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggina, bitani geeyyi paxi aggeedda. ⁴³ Yesuusi darii hanqqettiide, ellekka A kessi yeddeedda. ⁴⁴ I bitaniyaa, “Neena era! Hawaa oossinne odoppa; shin baade ne bollaa qeesaa besa; qassi neeni ha77i geeshsha gideeddawaa asaa erissanaw, Muse azazeedda yarshshuwaa yarshsha” yaageedda.

⁴⁵ Shin bitani biide, yewuwaa ubbasan asaa ubbaw oduwanne laalethaa doommeedda; hewaa diraw, Yesuusi qoncciyaa kesiide, katamaa gelanaw danddayibeenna; shin asay baynnasaa gaxaan de7eedda; qassi asay ubbasaappe aakko yeeddino.

† 1:40 taana geeshsha patha: Hawaa guussay, ha harggii qofetteeddawe laamettanaw danddayenna eretteedda gade wogaanne maaraani, hara asaa qofaan itti asay geeshsha gidenna gaana mala odiyaawaa.

2

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda (Mat 9:1-8; Luq 5:17-26)

¹ Amareedda gallassaappe guyyiyan, “Yesuusi Qifirinaahooma guyye simmiide, soyin de7ee” giyaa haasayay sisettedda. ² Gollii akkennaan ixxina, haray atto, kariikka un77ana gakkanaassi cora asay shiiqeedda; hewantussi Yesuusi qaalaa odee. ³ Oyddu asatuu bollay sileedda itti bitaniyaa tookkiide, aakko aheeddino. ⁴ Asay coreedda diraw, bitaniyaa Yesuusakko afanaw untunttoo danddayetennan ixxina, Yesuusi de7iyaa bagganna goliya qaariide, kaaraa lukkeeddino; he lukkeeddasaanna bitaniyaa I giseedda shanchchamaanna duge wotheeddino. ⁵ Yesuusi untunttu ammanuwaa be7iide, he bollay sileedda bitaniyaa, “Ta na7aw, ne nagaray atto geettedda” yaageedda.

⁶ Higgiyaa tamarissiyaawantuppe hewaan utteedda ittu ittu barenttu wozanaani, ⁷ “Laa ha bitani hawaa mala iitabaa Xoossaa bolla ayissi haasayi? Xoossaa xalalaappe attin, haray oone nagaraa atto gaanaw danddayaawe?” yaagiide qoppeeddino.

⁸ Untunttu barenttu wozanaan hewaadan qoppowaa Yesuusi ellekka bare ayyaanan eriide, untunta “Hinttenttu hintte wozanaan ayissi hewaadan qoppiitee? ⁹ Bollay sileedda bitaniyaa, ‘Ne nagaray atto geettedda’ giyaawe mateeyee? Woy, ‘Dendda eqqaade ne shanchchamaa tookkaade hametta’ giyaawe matee? ¹⁰ Shin taani, Asaa Na7aw, sa7aa bollan nagaraa atto gaanaw maatay de7iyaawaa taani hinttentta erissana” yaagiide he bollay sileedda bitaniyaa, ¹¹ “Neena gay; dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa tookkaade ne soy ba” yaageedda.

¹² Bitani ellekka denddi eqqiide, bare shanchchamaa tookkiide, asay ubbay xeellishshin biina asay ubbay maalalettiide, “Nuuni hawaa malabaa ubbakka be7i erokko” yaagiide Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Xeeseedda (Mat 9:9-13; Luq 5:27-32)

¹³ Yesuusi gujjikka Galiilaa Abbaa doonaa beedda; asay ubbay aakko yeeddawannta tamarisseedda. ¹⁴ Hewaanna aadhdiidde, Ippiyooosa na7aa Leewiyaa, giyaawe qaraxaa qanxxiyaasaan utteeddawaa demmiide, “Taana kaalla” yaageedda. Hewaappe guyye Leewii denddi eqqiide, A kaalleedda.

¹⁵ Yesuusi qumaa maanaw Leewiyaa soyin utteedda wode, qaraxaa akkiya cora asayne nagaranchchatuu aanannanne A kaalliyaawantunna ittippe utteeddino. A kaalliyaawanttu gidдон hewanttu mala asatuu dareeddino. ¹⁶ Higgiyaa tamarissiyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusi nagaranchchatuwaannanne qaraxaa akkiyawantunna qumaa miishshin be7iide, “I ayissi nagaranchchatuwaannanne qaraxaa akkiyawantunna qumaa mii?” yaagiide, A kaalliyaawantta oochcheeddino.

¹⁷ Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, “Hargganchchatuwappe attin, paxa asaw aakimii koshshenna; taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaagiide untunttoo zaa-reedda.

Xoomaabaa Eranaw Shiiqeedda Ooshaa (Mat 9:14-17; Luq 5:33-39)

¹⁸ Xammaqiyaa Yohaannisa kaalliyaawantunne Parisaawatuu xoomino; amareedda asatuu Yesuusakko yiide, “Yohaannisa kaalliyaawantunne

Parisaawatuwaa kaalliyaawanttu xoomiino; shin neena kaalliyaawanttu ayissi xoomikkinoo?” yaageeddino.

¹⁹ Yesuusi untuntta “Bullachchaa yeedda asatuu machchatto akkiyawee barenttunna de7ishshin, xoomanaw danddayiinoo? Machchatto akkiyawee untuntunna de7ishshin, xoomanaw danddaykkino. ²⁰ Shin machchatto akkiyawaa untunttu matappe afana wodii yaanawaa; untunttu he wode xoomanawantta.

²¹ “Eca mayuwaa bolla ooratha dhefiyaa wothi sikkiyaa asay baawa; ecaa wothi sikkooppe, ooratha dhewii eca mayuwaa peedherethee; peed-hethaykka koyrowaappe darana. ²² Qassi ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa; shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkee; barewukka woofettee; ogoruukka bayee; shin ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwan naa7ettee” yaageedda.

Sambbataabaa Eranaw Shiiqueedda Ooshaa

(Mat 12:1-8; Luq 6:1-5)

²³ Yesuusi itti Sambbata gallassi tisha bangгаа gidonna aadhdhishshin, A kaalliyaawanttunna aananna biidde, bangгаа tishaappe duusaa doom-meeddino. ²⁴ Parisaawatuu Yesuusa, “Be7a; neena kaalliyaawanttu Sambbata gallassi higge gidennabaa ayissi oothiinoo?” yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untuntta, “Daawite koshattiide, miyaabaa koyyeedda wode, barenanna de7iyaawanttunna otheeddawaa ubbakka nabbabibeykkitee?

²⁶ Abiyaataari qeesatoo ubbatoo kaappo gideedda wode, Daawite Xoossaa golliya geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, ooninne maanaw higge gidennawaa Godaa sinthan wotheedda qumaa miide, barenanna de7iyaawanttookka immeedda” yaageedda.

²⁷ Qassikka Yesuusi untuntta, “Sambbatay asaw medhetteeddawaappe attin, asay Sambbatay medhettibeenna. ²⁸ Hewaa diraw, taani, Asaa Na7ay, haray atto, Sambbatawukka Godaa” yaageedda.

3

Kushii Sileedda Bitaniyaa

(Mat 12:9-14; Luq 6:6-11)

¹ Yesuusi Ayihuda woosa golliyaa shirettikka geleedda; hewaan kushii sileedda itti bitani de7ee. ² Itti itti asay Yesuusa mootanaw koyyiide, kushii sileedda bitaniyaa Sambbataan I pathooppe be7anaw naagee. ³ Yesuusi he kushii sileedda bitaniyaa, “Dendda eqqaade sinthaw haa ya” yaageedda. ⁴ Hewaappe guyyiyan asaa, “Sambbataan lo77obaa oothiyaawe wogeeyee iitabaa oothiyaawe wogee? Asaa shemppuwaa ashshiyaawe wogeeyee wodhiyaawe wogee?” yaagiide oochcheedda.

Shin asay co77u geedda. ⁵ Yesuusi hanqqettiide, untuntta yuushshi aathi xeelliide, untunttu odina sisennawantta gidiyaa diraw, untunttoo darii kayyotteedda; he bitaniyaa, “Ne kushiyaa pididi ootha” yaageedda; bitani pididi oothina, A kushii paxi aggeedda. ⁶ Parisaawatuu Ayihuda woosa golliyappe kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto Heroodisanna de7iyaawanttunna maqqetteeddino.

Asay Abbaa Lanqqiyan Yesuusakko Shiiqueeddino

⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttunna Galiilaa Abbaa beedda; Galiilaappe cora asay A kaalleedda. ⁸ Qassikka cora asay Yihuudaappe, Yeerusalaameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha

baggappe, Xiiroosa katamaappenne Sidoonaa katamaappe Yesuusi ootheddawaa sisiide, aakko yeedda. ⁹ Yesuusi cora asay barena sugi un77ethenna mala, barena kaalliyaawantta wonggiriya barew gami77ethana mala azazeedda. ¹⁰ Daro asaa I patheedda diraw, harggiyaa asay ubbay A bochchanaw sugerettee. ¹¹ Iita ayyaanay de7iyaa asatuukka A be7eedda wode ubbaan A sinthan guufanniide, barenttu qaalaa dhoqqu oothiide, “Neen Xoossaa Na7aa gidikkii!” yaageeddino.

¹² Yesuusi he iita ayyanatuu barebaa asaw odiide, barena qoncciyaa kessenna mala, untuntta minissiide azazeedda.

Yesuusi Bare Kiittiyaawantta Dooreedda
(Mat 10:1-4; Luq 6:12-16)

¹³ Yesuusi deriyaa bolla kesiide, bare koyeedda asatuwaa barekko xeeseedda; hewaappe guyye aakko beeddino. ¹⁴⁻¹⁵ Untunttu barenanna de7ana malanne qaalaa odanaw untuntta kiittana mala, iita ayyaanatuwaa asaappe kessanaw untunttoo maatay de7ana mala, tammanne laa77u asatuwaa dooreedda.

¹⁶ I dooreedda tammanne laa77atuu hawantta: Phexiroosa yaagiide suntheedda Simoona, ¹⁷ Bo7aanerggeessa yaagiide suntheedda Zabiddiyoosa naanaa Yayiqoobanne Yayiqooba ishaa Yohaannisa. “Bo7aanerggeessa” giyaawe “Wolqqaama asatuwaa” giyaawaa. ¹⁸ Inddiraasanne Piliphphoosa, Barttalamoosanne Maatoossa, Toomaasanne Ippiyooosa na7aa Yayiqooba, Taadoosanne bare biittaw seelettiyaa Simoona, ¹⁹ Yesuusa aathi immeedda Yihudaa Asqqoroota.

Yesuusanne Bi7eel-Zebuula
(Mat 12:22-32; Luq 11:14-23; 12:10)

²⁰ Yesuusi soy beedda; laa7enthuwaakka qassi cora asay shiiqina, inne A kaalliyaawanttunna haray atto, qumaa maanawukka danddaybeykkino; ²¹ asay A, “Gooyee” giyaa diraw, A dabbatuu hewaa sisiide, A akkanaw beeddino.

²² Higgiiyaa tamarissiyaa itti itti asatuu Yeerusalaameppe yiide, “Yesuusa bolla Bi7eel-Zebuul de7ee” yaageeddino; qassi, “Xalahatuwaa kaappuu barew wolqqa immina, iita ayyaanatuwaa kessee” yaagiide haaseyed-dino.

²³ Yesuusi asaa barekko xeesiide, leemisuwaa odiide, “Seexaanay Seexaanaa wooti kessanaw danddayi? ²⁴ Itti kawutethay bare giddon shaakettooppe, he kawutethay eqqanaw danddayenna; ²⁵ qassi itti golle asaykka bare giddon shaakettooppe, he golle asaykka eqqanaw danddayenna. ²⁶ Seexaanay barenanna walaqettiide shaakettooppe, bayanaappe attin, de7ana danddayenna.

²⁷ “Shin wolqqaama asaa golle geliide kasetiide A qachchennaan de7iidde, A miishshaa bonqqanaw danddayiyaa asay baawa; qachcheeddawaappe guyyiyan, A golliya bonqqanaw danddayee.

²⁸ “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; Xoossay asaa naanaw nagaraa ubbaanne untunttu boriyaa boriyaa * ubbaa atto gaana; ²⁹ shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iita boriyaa haasayiyaa oossinne medhinaw nagaraa gidanaappe attin, Xoossay ubbakka atto geenna” yaageedda. ³⁰ Yesuusi hewaa geeddawe, itti itti asatuu, “Yesuusa bolla iita ayyaanay de7ee” yaageedda diraassa.

3:19 14:10 **3:22** Mat 9:34; 10:25
haasayiyaa iita, balanne geella haasayaa.

* **3:28** Boriyaa boriyaa: Guussay Xoossaa bollan asay
3:29 Luq 12:10

Yesuusa Daayonne Ishatuwaa
(*Mat 12:46-50; Luq 8:19-21*)

³¹ Yesuusa daayanne A ishatuu yiide, karen eqqi aakko asaa kiittiide, A xeesisseeddino. ³² Cora asay A matan utteeddino; he kiitetteeddawe A, “Be7a; ne daayanne ne ishatuu karen eqqiide, neenanna gaketanaw koyyiino” yaageedda.

³³ Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Qassi ta ishatuu oone?” yaageedda. ³⁴ Bare matan utteedda asaa yuushshi aathi xeelliide, “Be7ite; ta daayanne ta ishatuu hawanttushi. ³⁵ Xoossay koyyiyaawaa oothiyaa ubbay ta ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

4

Zerethaa Zeriyawaa Leemisuwaa
(*Mat 13:1-9; Luq 8:4-8*)

¹ Yesuusi shirettikka Galiilaa Abbaa mataan tamarissuwaa doommeedda; cora asay bare miyyiyaan yuuyyi aadhdhiide shiiqi uttina, abbaan de7iyaa wonggiriya giddo geliide, aani utteeddino; qassi he asay ubbay abbaa miyyiyaan de7ee. ² I untunta darobaa leemisuwan tamarissiidde,

³ “Sisite; itti bitani zerethaa zeranaw keseedda. ⁴ I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; hewaa kafuu yiide meedda. ⁵ Itti itti zerethay ancco biittaa bolla wodhdheedda; daro biittay bayinna diraw, he zerethay ellekka mokkeedda. ⁶ Away keseedda wode shulleedda; adussa xaphuwaa yeddibeenna diraw, melii aggeedda. ⁷ Itti itti zerethay agunthaa gidдон wodhdheedda; hewaan mokkeeddawaa agunthay dicciide cuullina, ayfennaan atteedda. ⁸ Itti itti zerethay tu7e biittaaan zerettiide mokkeedda; dicciide ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xeetuwaa ayfeedda.” ⁹ Qaykka Yesuusi, “Sisanaw haythay de7iyaa uray siso” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odeedda Gaasuwaa
(*Mat 13:10-17; Luq 8:9-10*)

¹⁰ Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttunne I odeeddawaa siseedda hara asatuu I barekka de7ishshin aakko shiiqiide, he leemisuwaa bilethaa A ochcheeddino. ¹¹⁻¹² Yesuusi untuntussi, “Hinttentoo Xoossaa kawutethaa xuuraa yewuwaa eray imetteedda; shin haratuu kawutethaappe karenna de7iyaawanttu, xeelaa xeelliidde be7enna mala, qassi sissaa sisiiddikka akeekenna mala, untuntu shirettiide Xoossaakko simmina, I untuntu nagaraa atto geenna mala, untunttoo ubbabay leemisuwan odettee” yaageedda.

Zeriyawaa Leemisuwaa Bilethaa
(*Mat 13:18-23; Luq 8:11-15*)

¹³ Yesuusi untunta, “Ha leemisuwaa erikkitee? Yaatina, leemisuwaa ubbaa wooti eranitee? ¹⁴ Zeriyawe Xoossaa qaalaa zeree. ¹⁵ Qaalay zerettiyaa ogiyaa doonan de7iyaawanttu hawantta; untuntu qaalaa sisiyaa wode, Seexaanay ellekka yiide, untuntu wozanaan zeretteedda qaalaa afidiggeedda. ¹⁶ Hawaadankka qassi ancotiyyaa biittaaan zeretteed-dawanttu hawantta; untuntu qaalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiino. ¹⁷ Untuntu ha77iw de7iinoppe attin, untunttoo mino xaphuu baawa; guyyeppe qaalaa gaasuwan waayyii woy yederssuu yiyaa wode,

unttuntu ellekka dhubetti aggiino. ¹⁸ Qassi agunthaa gidдон zeretteed-dawanttu hawantta; unttuntu qaalaa sisiyaawantta. ¹⁹ Shin ha sa7aa de7oo hirggiyaawe duretethaa dosiyaawenne harabaa amottiyaawe unttuntu wozanaan geliide, qaalaa cuullina ayfennaan atti aggeedda. ²⁰ Shin tu7e biittaa zeretteeddawanttu qaalaa sisiide akkiyawantta; ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xeetuwwa ayfeedda” yaageedda.

Xomppiyaa Leemisuwaa
(Luq 8:16-18)

²¹ Yesuusi gujjiide, “Xomppiyaa ahiide, gillaappe woy arssaappe garssanna wothiyaa asay de7ii? Dhoqqasaan wothennee? ²² Ayissi gooppe, qoseed-dabay ubbay qoncciyaa kesanaawaa; qassi geeman wotheeddabay ubbay beettannaan antenna. ²³ Sisanaw haythay de7iyaa uray de7ooppe siso” yaageedda.

²⁴ Qassikka unttunta, “Hinttenttu sisiyaawaa akeekiide sisite; Xoossay hintte makkeedda qun77aan hinttenttoo makkanawaa. I hinttenttoo darissiide immana; ²⁵ de7iyaa uraw gujji immana; baynnawaappe haray atto, aw de7iyaa he guthattokka akkidiggana” yaageedda.

Dicciyaa Zerethaa Leemisuwaa

²⁶ Yesuusi qassikka, “Xoossaa kawutethay gaden kathaa zeriya asaa mala. ²⁷ He bitani qamma gemi77ishee; guura denddee; I bare huuphew waanintto erennaan, he zerethay mokkeenne diccee. ²⁸ Biittay kathaa barekka mokkeenne ayfee; koyro carshshay caaree; guyyeppe ayfanaw kuukumme; qassi wurssethaan kumentha ayfiyaa ayfee. ²⁹ Shin kathay gakkiiyaa wode, kathaa shiishshiyaa wodii gakeedda diraw, bitani ellekka baacaan cakuwaa gelii aggeedda” yaageedda.

Sannaaficiyaa Zerethaa Leemisuwaa
(Mat 13:31-34; Luq 13:18-19)

³⁰ Yesuusi, “Nuuni Xoossaa kawutethaa ayaa malatee gaanee? Woy ayaanna leemisanee? ³¹ Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa ayfatto malatee. He ayfatta zeriya wode, sa7aan de7iyaa mithaa ayfiyaa ubbaappekka guuxxaw; ³² henno zerina mokkaade hara atakilttiyaa ubbaappe daraw; daro daashshaa daashaw. Kafuu izi qankkaa kuwaan golliya keexxana danddayee” yaageedda.

³³ Yesuusi hawaa mala daro leemisuwan asay sisanaw danddayiyaawaa keenaa, bare qaalaa odeedda. ³⁴ Asaw leemisu baynnaan odenna; shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu xalalaanna de7iyaa wode, unttunttoo ubabaa billiide odee.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda
(Mat 8:23-27; Luq 8:22-25)

³⁵ He gallassi sa7ay omarsina, Yesuusi barena kaalliyaawantta “Abbaappe hefintha pinnoytte” yaageedda. ³⁶ A kaalliyaawanttu asaa aggiide, Yesuusi kase geli utteedda wonggiriyaan geliide, Yesuusa barenttunna afeeddino; hara wonggiratuukka hewaan de7iino. ³⁷ Wolqqaama gotuu denddina, beetay wonggiriya shocina, haathay kumana gakkanaw wonggiriya giddo geleedda. ³⁸ He wode Yesuusi wonggiriyaan guyye bagganna borkkothaa borkkotiide gemi77isheedda. Yesuusa kaalliyaawanttu A dentiide, “Tamaarissiyaawoo, nuuni dhayiyaa wode co77u gaade xeellay?” yaageeddino.

³⁹ I beegottiide gotuwaa, “Co77u ga” giide, abbaakka, “Woppu ga” geedda; gotuukka co77u giina, ubbabaykka woppu geedda. ⁴⁰ Yesuusi barena kaalliyaawantta “Ayissi hawaadan yayyiitee? Hinttenttu waani ammanikkitee?” yaageedda.

⁴¹ Unttuntu daro yayyiide barenttu gidon, “Hawe laa haray atto, gotunne abbay azazettiyaawe oone?” yaageeddino.

5

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda (*Mat 8:28-34; Luq 8:26-39*)

¹ Yesuusinne A kaalliyaawanttu abbaappe hefinthaw pinniide, Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa gakeeddino. ² Asaa moogiyaa duufuu de7iyaasaappe iita ayyaanay de7iyaa itti bitani kesiide, Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, Yesuusanna gakettedda. ³ Bitani he duufuu de7iyaasaan aqi peeshiide, yaani de7ee; A ooninne haray atto, santhalataan qachchanawukka danddaybeenna. ⁴ Ayissi gooppe, I daro wode uqqinnaaninne santhalataan qashettiide de7ee; shin santhalataa duseretheedda; uqqinnaakka menthereetheedda; A xoonanaw danddayeeddawe ooninne baawa. ⁵ I ubba wode gallassinne qamma, he duufuu de7iyaasaaninne deriyaa bolla waassee; bare bollaakka shuchchan gaaree.

⁶ Yesuusa haakuwaan be7eedda wode, aakko woxxi yiide aw goyinneedda. ⁷ He bitani bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ubbaappe Bolla Xoossaa Na7aw, Yesuusaa, neenanne taana ayee gathii? Taana murenna mala, taani neena Xoossaa sunthan woosay” yaageedda. ⁸ I hewaa ayissi geeddee gooppe, Yesuusi A, “Laa ha iita ayyaanaw, ha bitaniyaappe kesa” yaageddawaassa.

⁹ Yesuusi A, “Ne sunthay oone?” yaagiide oochcheedda.

I, “Nuuni cora gidiyaa diraw, ta sunthay Leegiyoona” yaageedda. ¹⁰ Iita ayyaanatuwaa he gadiyaappe kessi yeddenna mala, Yesuusa minissiide woosseedda.

¹¹ He deriyaa bollan cora gudunthaa wudii heemettee; ¹² iita ayyanatuu Yesuusa, “Nuuna hini gudunthaa wudiyaakko yeddaarkkii; untuntun biide gelana” yaagiide woossina, ¹³ Yesuusi, “Biite” yaageedda. Iita ayyanatuu bitaniyaappe kesiide, gudunthatuwaan geleeddino; laa77u sha77a gidiyaa gudunthaa wudii kakaa huuphiyaanna kajjottiidde, abbaan geliide, mitetti aggeedda.

¹⁴ Gudunthaa wudiyaa heemmiyaawanttu baqatiide, haneeddawaa katamaaninne katamaappe gaxaa gadiyaan odeeddino; hewaa be7anaw asay yeedda. ¹⁵ Asay Yesuusakko yiide, cora iita ayyanatuu beni oyqqeedda bitani bare wozanay simmina, mayuwaa mayyiide, hewaan utteeddawaa be7iide, ubbay yayyeedda. ¹⁶ Hewaa be7eedda asatuu iita ayyanatuu oyqqeedda bitani haneeddawaanne qassi gudunthaa wudiyaabaa he asaasi odeeddino. ¹⁷ Hewaa diraw, asay barenttu gadiyaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommeedda.

¹⁸ Yesuusi wonggiriyaan gelishshin, iita ayyanatuu oyqqeedda bitani Yesuusanna de7ana mala, Yesuusa woosseedda. ¹⁹ Shin Yesuusi ixxiide A, “Ne soy simmaade, Goday new ay mala wolqqaamabaa ootheeddenttonne qassi I new ay mala keekentto ne soy asaw oda” yaageedda. ²⁰ Bitani biide, Tammu Katamaa * giyaasan yuuyyiide, Yesuusi barew ay mala wolqqaam-

* **5:20** Tammu Katamaa: Hawanttu itti cita gideedda katamatuu Sammaariyaappenne Galiilaa gadiyaa away doliyaa bagganna de7iyaawantta gidiide, hewantun de7iyaa asatuwaa eeshshaykka Griike asatuwaa de7uwaa ogiyaa kaalliyaawaa bessee.

abaa ootheeddentto, oduwaa doommeedda; I odeeddawaa siseedda asay ubbay maalaletteedda.

*Yaa7iroosa Naattonne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishiratto
(Mat 9:18-26; Luq 8:40-56)*

²¹ Yesuusi simmiide, wonggiriyaan geliide, abbaa pinneeddawaappe guyyiyan, cora asay abbaa mataan Aakko yuuyyi aadhdiide shiiqeeddino.

²² Yaa7iroosa giyaawe, Ayihuda woosa golliya kaappatuwaappe ittuu, Yesuusa be7eedda wode aakko yi A gediyaan kunddiide, ²³ “Ta naatta harggaade hayqqana hanaw; iza paxaade lo77o de7ana mala, yaade ne kushiya iza bolla wothaarikkii” yaagiide Yesuusa minissiide woosseedda.

²⁴ Yesuusi Yaa7iroosanna beedda; I biishshin cora asay A kaalliide metootheeddino.

²⁵ Tammanne laa77u laythaa ubbaa iza bollaappe suuthay goggiyaa itti mishiratta de7aw. ²⁶ Cora aakimatuu izo aakimishshinka, iza paxa kaa7ettaaddu; bare miishshaa ubbaa wurssin akka iziw haa iiteeddawaappe attin, aynne izo maaddibeenna. ²⁷ He mishiratta Yesuusabaa sisaade, asaa gidonna Yesuusappe guyyenna yaade, A mayuwaa bochchaaddu. ²⁸ Ayissi gooppe iza, “Taani haray atto, A mayuwaa bochchooppekka paxana” yaa-gaade qoppaaddu.

²⁹ Iippe goggiyaa suuthay ellekka eqqi aggeedda; iza bare waayyiyaappe paxeeddawaa bare bollaana eraa aggaaddu. ³⁰ Yesuusi bareppe wolqqay kesseeddawaa bare huuphew eriide, ellekka cora asaa gidon guyye simmiide, “Ta mayuwaa bochcheeddawe oone?” yaageedda.

³¹ Yesuusa kaalliyaawanttu A, “Asay neena sugiyaa wode be7aadde, ‘Taana oone bochcheeddawe?’ yaagay?” geeddino.

³² Yesuusi hewaa oone ootheeddenttonne be7anaw yuushshi aathiide xeelleedda; ³³ shin mishiratta barew haneeddawaa eraade, yashshaa kokko-raade yaade Yesuusa sinthan guufannaaddu; qassi tumatethaan haneeddawaa ubbaa aw odaaddu. ³⁴ Yesuusi izo, “Ta naattee, neena ne ammanuu patheedda; saruwan ba; ne waayyiyaappenne paxa” yaageedda.

³⁵ Yesuusi biro hewaa giishshin, Ayihuda woosa golliya kaappuwaa soyippe kiitetteedda asatuu yiide, “Ne naatta hayqqadiggaaddu; simmi tamaarssiyaawaa ayissi daaburssay?” yaageeddino.

³⁶ Shin Yesuusi untuntu giyaawaa sisiide, Ayihuda woosa golliya kaappuwaa, “Ammano xalalaa ammanappe attin, yayyoppa” yaageedda.

³⁷ Yesuusi Phexiroosappe, Yayiqoobappenne Yayiqooba ishaa Yohaannisappe haray ooninne barena kaallenna mala diggeedda. ³⁸ Untuntu Ayihuda woosa golliya kaappuwaa soy gakeedda wode, Yesuusi asay loythi yeekkiyaawaanne zilaliyaawaa be7eedda. ³⁹ Geliide asaa, “Ayissi loythi yeekkiitee? Naatta gemi77ishaaduppe attin, hayqqabeykku” yaageedda.

⁴⁰ Hewaappe guyye asay A bolla miiccedda; shin asaa ubbaa kare kessiide, naatti aawuwaanne aatto hewaan barenanna de7iyaa A kaalliyaawant-tanne akkiide, naatta de7iyaasaa geleedda. ⁴¹ Yesuusi naatti kushiya oyyqiide, “Xaalitaa, qumii” † yaageedda; hewaa bilethay, “Guutha naattee, taani neena dendda gay” giyaawaa.

⁴² Naatta ellekka dendda eqqaade hamettaaddu; iza tammanne laa77u laythaa naatto; hewe haniyaawaan asay daro maalaletteedda. ⁴³ Yesuusi

† 5:41 Xaalitaa, qumii: Ha qaalatuu Aramaayike geetettiya qalaan Yesuusa wodiyaan Paalestine gaden haasayettiyaawaa. Xaalitaa giyaawenne quumi giyaawe amarithuwaa qaalaa gidenna. Shin Griikiyaa qaalaa.

hewaa untuntu oossinne odenna mala, untunta minissi azaziide, “Iziw miyaabaa immite” yaageedda.

6

Yesuusa Naazireeten Akkennaan Ixxeeddino (Mat 13:53-58; Luq 4:16-30)

¹ Yesuusi hewaappe kesiide, bare gadiyaa Naazireete katamaa beedda; A kaalliyawanttukka A kaalliide beeddino. ² Sambbataa gallassi Ayihuda woosa golliyaa tamarissuwaa doommeedda; I tamarssiyaawaa siseedda cora asay maalallettiide, “Hawe ha ubbabaa haqappe demmeeddee? Ha aw imetteedda aadho eratethay ayee? Xoossay oothiyaa malaataa I wooti oothii? ³ Hawe anaaxiyaa * gidennee? Mayraami na7aa, Yayigooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa, Simoona ishaa gidennee? A michchatuu nu-unanna hawaan de7iyaawantta gidikkinoo?” yaagiide, I giyaawaa akkennaan ixceeddino.

⁴ Yesuusi he asaassi, “Nabii bare gadiyaan, bare dabbatuwaaninne barenttu soy asaan bonchchettennawaappe attin, ubbasan bonchchettee” yaageedda. ⁵ I hawaan bare kushiyaa amareedda asatuwaa bolla wothiide, untunta patheeddawaappe attin, cora malaataa oothanaw aynne dandday-beenna. ⁶ Asay ammanibeenna diraw maalalleteedda.

Yesuusi Tammanne Laa77u Barena Kaalliyawanttu Tamarissanaadan Kiitteedda (Mat 10:5-15; Luq 9:1-6)

Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaa heeran de7iyaa qeeri katamatuwaan yuuyyi yuuyyiide, asaa tamarssedda. ⁷ Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyawantta barekko xeesiide, laa77uwaa laa77uwaa kiitteedda; qassi untunttoo iita ayyaanatuwaa kessiyaa maataa immeedda. ⁸ Untunta, “Ogiyaa xam77aappe attin, qumaa, qarcciiyaa, hinttew miishshaa ayaanneekka oyqqoppite. ⁹ Hinttenttu gediyaan caammaakka wothite; shin laa77u mayuwaa mayyoppite” yaageedda. ¹⁰ Qassikka untunta, “Hinttentta asay haqan mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, he golliyaa utti aggite. ¹¹ Hinttentta asay mokkennasaa woy hintte odiyaabaa sisenasaa haqa gidoopekka, he gadiyaan de7iyaa asaw hewe markka gidana mala, hewaappe kesiidde, hintte gediyaappe baanaa shocite” † yaageedda.

¹² Tammanne laa77u A kaalliyawanttu biide, asay barenttu nagaraappe simmanaadan, qaalaa odeeddino. ¹³ Untuntu asaappe daro iita ayyaanatuwaa kessiide, harggiyaa asaa coraa zaytiyaa okkiide patheeddino.

Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa (Mat 14:1-12; Luq 9:7-9)

¹⁴ Asay Yesuusa sunthaa denthiyaa diraw, Kaatiyaa Heroodise hewaa ubbaa siseedda; itti itti asay, “Xammaqiyaa Yohaannisi hayquwaappe denddeedda; hewaassi aw wolqqaama malaataa oothiyaa wolqqay de7ee” yaageedda.

¹⁵ Shin haranttu A, “Hawe Eelaasa” yaageeddino.

Haranttu qassi, “Hawe beni wode nabatuwaa malatiyaa nabiyyaa” yaageeddino.

* **6:3** anaaxiyaa: Griike bilethaan shuchchaa woy urqqa melissiide medhdiyyaa asaa giide go77ettee. † **6:11** hintte gediyaappe baanaa shocite: Hawe asay ixceeddawaa bessiyaawaa. **6:13** Yay 5:14

¹⁶ Shin Heroodise hewaa siseedda wode, “Hewe taani goodhiyaa muucisseedda xammaqiyaa Yohaannisa. I hayquwaappe paxeedda” yaageedda.

¹⁷ Ayissi gooppe, Heroodise bare ishaa Piliphphoosa machchatto Heroodiyaado akki wotheedda; Heroodise izi diraw, bare huuphew asaa kiittiide, Yohaannisa oythiide, qashissi wotheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni ne ishaa machchatto akkanaw bessenna” yaagi wotheedda.

¹⁹ Heroodiyaada Yohaannisaw uluwaan morkkiyaa oyqqaade A wodhissanaw koyyaaddu; shin danddayabeykku. ²⁰ Yohaannisi xillo asanne geeshsha asaa gideeddawaa Heroodise ereedda diraw, aw yayyiide, loythi naagi wotheedda; Yohaannisi giyaawaa sisiide, bare wozanaan darissi metootiiddeikka aabaa nashechchaan siseedda.

²¹ Heroodise bare yeletteedda gallassi, gadiyaa ayissiyaawanttoo, shaalaqatuwaassinne Galiilaan de7iyaa wolqqaama asaw shoobiyaagiigisseedda wode, wurssethaan Heroodiyaada injje gallassaa demmaaddu.

²² Heroodiyaadi naatta imathaa mokkiyaasaa gela duraade, Heroodisanne A imathatuwaa nashechchaaddu; Hewaappe guyye kaatii naattiw, “Neena lo77eeddawaa ayaa gidooppenne taana oochcha; taani new immana” yaageedda. ²³ Qassi iziw darii caaqqiide, “Neeni oochcheeddawaa ayaa gidoopekka, taani new immana; haray atto, ta kawutethaappe baggaa gidoopekka, taani new immana” yaageedda.

²⁴ Naatta kare kesaade bare daayo, “Ayaa imma goo?” yaagaade oochchaaddu.

I daaya, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa imma ga” yaagaaddu.

²⁵ Naatta ellekka kaatiyaakko baade A, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa wociitiyaan wothaade, neeni ha77i taw immanaadan koyyay” yaa-gaaddu.

²⁶ Hewaappe guyye kaatii darii qaretteedda; shin bare caaquwaa dirawunne bare imathatuwaa diraw iziw caaqeedda caaquwaa kolanaw koyyibeenna. ²⁷ Hewaa diraw, ellekka naagiyaawaa kiittiide, Yohaannisa huuphiyaa ahana mala azazeedda; naagiyaawe qasho golle biide, Yohaannisa goodhiyaa muuceedda. ²⁸ He muuceeddawaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiw immeedda; naatta qassi bare aattiw immaaddu. ²⁹ Yohaannisa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode yiide, A anhaa afide moogeeddino.

*Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Miziide Kalsseedda Taarikiyaa
(Mat 14:13-21; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)*

³⁰ Yesuusi kiitteeddawanttu simmiide, Yesuusanna gakettiide, barenttu ootheeddabanne barenttu tamaarsseeddabaa ubbaa Yesuusassi odeeddino. ³¹ Biya asayne yiyaa asay darina, haray atto qumaa maanawukka untuntta gathennaan ixweedda diraw, Yesuusi untuntta, “Nuurekka guuthaa shemppi akkanaw asay baynnasaa boytte” ‡ yaageedda. ³² Yesuusinne untunttu barenttu xalalaa wonggiriyaan uttiide, asay baynnasaa beeddino.

³³ Untunttu biishshin, cora asay untuntta be7iide ereedda; katamaa ubbaappe gediyaan woxxiidde, untunttu biyaasaa untunttuppe kasetiide gakkeeddino. ³⁴ Yesuusi wonggiriyaappe kesiide, cora asaa be7eedda; asay heemmiyaa asay baynna dorssaa mala gideedda diraw, qarettiide asaa darobaa tamarissuwaa doommeedda.

‡ **6:31** asay baynnasaa: Hawe Galiilaa geetettiyaa wombbaappe pudehaa dola bagganna de7ee. 6:45 xeellite. **6:34** Pay 27:17; 1Ka 22:17; 2Od 18:16; Hiz 34:5; Mat 9:36

³⁵ Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynna sa7aa; ha77i sa7aykka qammidiggeedda; ³⁶ asay heer-
aanne qeeri katamatuwaa giddo biide, barenttoo miyaabaa shammana
mala, asaa moyizza” yaageeddino.

³⁷ Shin Yesuusi zaariide untuntta, “Asaw miyaabaa hintte immite”
yaageedda.

Hewaappe guyye untunttu, “Nuuni biide, laa77u xeetu biraa santtimiyaa
§ qumaa shammiide, asay maanaw immanee?” yaagiide A oochcheeddino.

³⁸ Yesuusi untuntta, “Hinttenttoo aappun daabbuu de7ii? Biide be7ite”
yaageedda.

Untunttu be7iide, “Ichcheshu daabbuwaanne laa77u moliyaa” yaageed-
dino.

³⁹ Yesuusi barena kaalliyaawantta asaa ubbaa citan citan shaakki shaakki-
ide, maataan utissana mala azazeedda. ⁴⁰ Asay xeetuu xeetunne ishatamuu
ishatamuu citan citan utteeddino. ⁴¹ Yesuusi ichcheshu daabbuwaanne
laa77u moliyaa oyqqiide, pude saluwaa xeelliide, Xoossaa galateedda;
daabbotuwaa menthiide asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttussi
immeedda; qassi laa77u moliyaakka untunttu ubbaw shaakkeedda. ⁴² Asay
ubbay miide kalleeddino. ⁴³ Hewaappe guyye atteedda daabbotuwaa
dokkayenne moliyaa dokkay tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa
Yesuusa kaalliyaawanttu dentheeddino. ⁴⁴ Daabbuwaa meedda attuma asay
ichcheshu sha77a.

Yesuusi Abbaa Bollan Hamettiidde Beedda
(Mat 14:22-33; Yoh 6:15-21)

⁴⁵ Ellekka Yesuusi he cora asaa moyizziide, barena kaalliyaawanttu
wonggiriyaan geliide, abbaappe hefinthan de7iyaa Beetesayda giyaa kata-
maa bareppe sinthatiide baanaadan azazeedda. ⁴⁶ Untuntta moyizzeed-
dawaappe guyyiyan, Xoossaa woossanaw zooziyaa keseedda.

⁴⁷ Sa7ay qammiyaa wode wonggirii wombbaa gidduwan de7ishshin,
Yesuusi wombbaappe gaxaan barekka de7ee. ⁴⁸ Carkkuu A
kaalliyaawanttukko carkkiyaa diraw, barena kaalliyaawantta wombbaa
beetay metoothiyaawaa Yesuusi be7iide, kuttuu waassana haniyaa wode
wombbaa bollan hamettiidde, untunttukko yeedda; untuntta yeggi
aadhdhanaw koyyeedda. ⁴⁹ Shin wombbaa bollan I hamettishshin,
untunttu A be7iide, barenttoo moytilliyaa malatina waasseeddino. ⁵⁰ Ayissi
gooppe, untunttu ubbay A be7iide, yashshaa kokkoreeddino; shin ellekka
Yesuusi untuntta, “Aynnebaawa; taanattennee yayyoppite” yaageedda.

⁵¹ Yesuusi untunttunna ittippe wonggiriyaan gelina, carkkuu woppu
geedda; untunttu daro maalaletteeddino. ⁵² Ayissi gooppe, untunttu
wozanay jolleedda diraw, untunttu ukithaabaa akeekibeykkino.

Yesuusi Gensaareexen Harganchchatuwaa Patheedda
(Mat 14:34-36)

⁵³ Untunttu abbaa pinniide, Gensaareexa giyaa biittaa gakteeddino;
yaani wonggiriyaan gaxaa shiishshi qachcheeddino. ⁵⁴ Untunttu
wonggiriyaappe wodhdhiyaawaan, asay ellekka Yesuusa erinne ⁵⁵ hewaa
heeran de7iyaa gadiyaa ubbaan woxerettiide, harganchchatuwaa
shanchchamaan tookkiide, “Yesuusi de7ee” giina siseeddasaa ahuwaa
doommedda. ⁵⁶ Yesuusi beeddasaa ubbaan qeeri katamaan gidina,
wolqqaama katamaan gidina, heeraa giddon gidinakka, geyaa denbbaan

§ 6:37 biraa santtimiyaa: Beni wodiyaan asaa gadiyan itti gallassaa uniyaa oothi peesheedda asaw
itti biraa santtimii imettee. Mat 20:2 xeellite.

asay hargganchchatuwaa aakko afee. Yesuusi bare mayuwaa macaraa gidooppenne hargganchchatuwaa boshissana mala, asay A woosseedda; bochcheedda ubbay paxeedda.

7

Yesuusi Asaa Wogaappe Koshshennawaa Phalqqeedda (Mat 15:1-9)

¹ Parisaawatuunne Yeerusalaameppe yiide, Muse higgiiyaa tamaarissiyaa amareedda asatuu Yesuusakko shiiqeeddino. ² Yesuusa kaalliyaaawanttuppe ittu ittu tuna kushiyan, hewaa giyaawe meecettennaan qumaa miyaawantta * be7eeddino.

³ Ayissi gooppe, Parisaawatuunne Ayihuda asay ubbay barenttu aawatuwa wogaa naagiide, barenttu kushiya loythi meecettennaan miikkino. ⁴ Qassi geyaappe yiidekka meecettennaan de7iidde miikkino. Qassi untuntu barenttu aawatuwappe akkeedda hara cora wogay de7ee; hewekka wanccaa, keriyaa, birataappe medhdheedda miishshaanne arssaa meeciyaa wogaa.

⁵ Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu Yesuusa, “Neena kaalliyaaawanttu ayissi nu aawatuwa wogaa kaallennaan ixxiide, barenttu kushiya meecettennaan qumaa miinoo?” yaagiide oochcheeddino.

⁶⁻⁷ Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; “Isiyaasi timbbitiyaa odeedda wode, hinttentubaa, lo77a malatiyaa iitatubaa xaafeddawaadankka, ‘Xoossay, ‘Hawe asay taana

bare bolla doonan bonchchee.

Shin untuntu wozanay taappe haakuwaan de7ee;

asay taw mela goyinnee.

Ayissi gooppe, asay ootheedda azazuwaa

Xoossaa higgiiyaa malatissiide tamarsee” geedda’

yaagiide timbbitiyaa tumuwaa odeedda.

⁸ “Xoossaa azazuwaa hintte aggiide, asaa wogaa minissiide naagiita” yaageedda.

⁹ Qassikka Yesuusi, “Hinttenttu hintte wogaa naaganaw Xoossaa azazuwaa aggiita. ¹⁰ Ayissi gooppe Muse, ‘Ne aabbanne ne daayo bonchcha’ Qassi, ‘Bare aabbanne bare aatto boriyaawe hayquwan muretto’ yaageedda.

¹¹ Shin itti uraw bare aawuwaa woy bare aatto maaddiyaabay de7ishshin I, ‘Hawe qurbbaaniyaa; hawaa guussay Xoossaabaa giyaawaa’ gooppe, ¹² I bare aawuwaa woy bare aatto wodeppe maaddanaawaa aynne koyyikkita.

¹³ Ha hanotaan hintte hinttenttu wogaa naaganaw, Xoossaa qaalaa koliide, hewaa mala darobaa oothiita” yaageedda.

Asaa Tunissiyaawantta (Mat 15:10-20)

¹⁴ Yesuusi cora asaa qassikka barekko xeesiide, “Ubbay taani giyaawaa sisenne akeekite. ¹⁵ Asaappe kesiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, kareppe asaa giddo geliide, asaa tunissiyaabay aynne baawa; ¹⁶ sisanaw haythay de7iyaa uray ooninne siso” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi cora asaa aggiide soy geleedda wode, A kaalliyaaawanttu he leemisuwaabaa A oochcheeddino. ¹⁸ I untuntta, “Hinttenttookka qassi

* **7:2** meecettennaan qumaa miyaawantta: Ayihude asatuwaa wogaan meecettenna kushiyan qumaa muussay tunaadan paydettee. Hewaassi qumaa maanappe kasenna kushiya meechchaa loythi minissiino. **7:6-7** Isa 29:13 **7:10** Kes 20:12; 21:17; Wog 20:9; Zar 5:16

gelibeennee? Kareppe asaa wozanaan geliyaabay aynnee asaa tunisanaw danddayennawaa akeekiitee? ¹⁹ Ayissi gooppe, qumay asaa uluwaa giddo geliide, karew kesiyaawaappe attin, asaa wozanaa giddo gelenna” yaageedda. Hawaadankka Yesuusi qumaa ubbay tuna gidennawaa erisseedda.

²⁰ Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; “Asaa tunissiyaabay asaa wozanaa giddoppe kesiyaabaa. ²¹ Ayissi gooppe, asaa wozanaa giddoppe kesiyaawe iita qofaa; woshummiyaawaa; wuu77iyaawaa; wodhiyaawaa; caaratethaa; ²² yoratethaa; uuziyaa woy barena dosiyaawaa; iitatethaa woy cimmiyaawaa; geniyaa; maccawaa amottiyaawaa; qanaatiyaawaa; boriyaawaa woy zigiriyaawaa; ayyuwaa; eeyatethaa. ²³ Ha iitabay ubbay asaa wozanaa giddoppe kesiide, asaa tunissee” yaageedda.

*Itti Giriike Mishiratti Ammanuwaa
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Yesuusi hewaappe aggiide, Xiiroosanne Sidoonaa giyaa katamatuwaa matan de7iyaa gadiyaa biide, itti golliya geleedda; qassi I yaani de7iyaawaa ooninne eranawaa koyyibeenna; shin qosettiide gami77anaw danddayibeenna. ²⁵ Shin bare guutha naatti bolla iita ayyaanay de7iyaa itti mishiratta Yesuusabaa sisaade, ellekka aakko yaanne A gediyaan guufannaa aggaaddu. ²⁶ He mishiratta Ayihuda asa gidukku; A yeletteeddawekka Sooriyaa giyaa gadiyaana; A bare naattippe xalahiyaa kessana mala, Yesuusa woossaaddu.

²⁷ Shin Yesuusi zaariide, “Naanay kasetiide qumaa kallino; ayissi gooppe, naanaa qumaa akkiide, kanatuwassii † oliyaawe lo77a gidenna” yaageedda.

²⁸ Mishiratta zaaraade, “Tumakka ta Godaw, haray atto samppaa miyyiyaan de7iyaa kanatuukka naanatuwappe atteedda suuppaa miino” yaagaaddu.

²⁹ Yesuusi qassi izo, “Ha neeni hasayeedda qaalaa diraw, xalahii ne naattippe keseedda; simmi ne soy ba” yaageedda.

³⁰ Mishiratta bare soy biyaa wode, izi naattippe xalahii kesina, hiixan giseeddawunno demmaaddu.

Yesuusi Tullenne Duude Gideedda Itti Bitaniyaa Patheedda

³¹ Yesuusi Xiiroosa gadiyaappe kesiide, Sidoonaannanne Tammu Kata-maa giyaa gadiyaanna kanthiide, Galiilaa Abbaakko beedda. ³² Asay tullenne duude gideedda bitaniyaa Yesuusakko ahiide, bare kushiyaa A bollan wothana mala, Yesuusa woosseeddino. ³³ Yesuusi barekka he bitaniyaa cora asaappe gaxaa kessiide, bare biradhdhiyaa A haythaan yeddeedda; qassi cuchcha cuhchiide, A inxxarssaa bochcheedda. ³⁴ Saluwaa pude xeelliide, tookki shemppiide, “Eftahi” ‡ yaageedda; hewaa giyaawe dooyetta giyaawaa. ³⁵ Bitaniyaa haythay ellekka dooyetti aggeedda; qassi A haasayenna inxxarssaykka biletti aggeedda; bitani aynne waayyettennan haasayii aggeedda.

³⁶ Yesuusi asaw, “Hawaa oossinne odoppite” yaagiide odeedda; shin I darissi minissi odina, asay qassi oduwaa yaa darisseedda. ³⁷ Hewaa siseedda asay ubbay daro maalalettiide, “Ubbabaakka I loythi oothee. Haray atto tulliyaakka sisee; qassi duudiyaakka haasayissee” yaageeddino.

† 7:27 kanatuwaassi: Ha qaalaa itti itti Ayihude asay, Ayihude gidenna asatuwaassi go77ettiyaawaa.

‡ 7:34 “Eftahi”: Ha qaalay Yesuusi ha alamiyaan de7iidde tamarissiyaa wode, go77ettiyaara-maayike yaagettiya qalaan haasayeeddawaa.

8

Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda
(Mat 15:32-39)

¹ Hewode, cora asay qassi Yesuusakko shiiqeedda; asaw miyaabay dhayina, Yesuusi barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, ² “Ha cora asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gami77iide, miyaabaa aynne demmibeenna diraw, taani untunttoo qarettay. ³ Taani untuntta koshaanna soy yeddooppe, biidde ogiyaan daaburiide kunddana; ayissi gooppe, ittu ittu haakosaappe yeedda” yaageedda.

⁴ A kaalliyaawanttu zaariide, “Ha asay bayinna saan ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa qumaa demmanaw danddayiyaawe oone?” yaageeddino.

⁵ Yesuusi untuntta, “Hinttenttoo aappun daabbuu de7ii?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Laappu daabbuu de7ee” yaageeddino.

⁶ Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaagiide azazeedda; qassi laappu daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttoo immeedda. Yesuusa kaalliyaawanttu he cora asaassi gisheeddino. ⁷ Untunttoo qassikka amareedda suuppaa moletuu de7iino; Yesuusi hewanttookka Xoossaa galatiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. ⁸ Asay ubbay miide kallina atteedda dokkay laappu zambbeeliyaa kumeeddawaa A kaalliyaawanttu dentheeddino. ⁹ Qumaa meedda asay oyddu sha77a gidana; hewaappe guyyiyan, Yesuusi asaa yeddeedda. ¹⁰ I qassi barena kaalliyaawanttunna ellekka wonggiriyaan geliide, Dalmanutaa * giyaa gadiyaa beedda.

Parisaawatuu Barenttoo Malaatay Oosettana Mala Oochcheeddino
(Mat 16:1-4)

¹¹ Parisaawatuu yiide, Yesuusanna palumaa doommeeddino.

Yesuusa paaccanaw koyyiide, saluwaappe malaataa barentta bessana mala oochcheeddino. ¹² Yesuusi darissi tookki shemppiide, “Ha wodiya asay ayissi malaataa koyyii? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha wodiya asaw malaatay ubbaakka imettenna” yaageedda. ¹³ Qassi untuntta hewaan aggiide, zaari wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintha pinneedda.

Parisaawatuwaa Irshshuwaanne Heroodisa Irshshuwaa
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa afanawaa dogeeddino; untunttoo wongiriya gidдон itti ukithaappe haray baawa. ¹⁵ Yesuusi untuntta, “Hinttentta erite; Parsaawatuwaa irshshuwaappenne Heroodisa † irshshuwaappe naagettite” yaagiide azazeedda.

¹⁶ Untunttu barenttu gidдон, “I hawaa giyaawe nuussi qumay bayinna diraassa” yaagiide haasayaa doommeeddino.

¹⁷ Yesuusi untunttu giyaawaa eriide, “Hinttenttoo daabbuu bayinnawaa ayissi haasayiitee? Ha77i gakkanaw hinttew gelennee? Woy akeekikkittee? Hintte wozanay jolleeddee? ¹⁸ Hinttenttoo ayfii de7ee; be7ikkitee? Qassi haythay de7ee; siskkitee? Hinttenttoo hassayettennee? ¹⁹ Taani ichcheshu daabbuwaa ichcheshu sha77a asaw mentha immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?” yaageedda.

Untunttu, “Tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheeddo” yaageeddino.

* **8:10** Dalmanutaa: Hawe erettenna sa7aa. † **8:15** Heroodisa: Hawe Heroodise Anttiphaasa geetetiyyaa wogga Heroodisa geetetiyyaawaa na7aa. **8:18** Erm 5:21; Hiz 12:2; Mar 4:12

²⁰ “Taani qassikka laappu daabbuwaa oyddu sha77a asaw menthaade immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?” yaageedda.

Untuntu, “Laappu zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheeddo” yaageeddino.

²¹ I qassi, “Ha77ikka akeekibeykkitee?” yaageedda.

Yesuusi Beetesaydan Itti Qooqaa Patheedda

²² Yesuusinne A kaalliyawanttu Beetesayda giyaa katamaa beeddino; asatuu qooqa bitaniyaa Yesuusakko ahiide, he bitaniyaa bochhana mala, A woosseeddino. ²³ Yesuusi qooqa bitaniyaa kushiyaay oqqiide, heeraappe gaxaa kesseedda; A ayfiyaan cuchchiide, bare kushiyaay A bolla wothiide, “New ayentto beettii?” yaagiide oochcheedda.

²⁴ Bitani dhoqqiide, “Taani asaa be7ay; shin asay hamettiide, mithaa malatee” yaageedda.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi shirettiide bitaniyaa ayfiyaan bare kushiyaay wotheedda. A ayfii paxeedda; bitaniikka loythi xeelleedda; qassi ubbabaakka geeshshiide be7eedda. ²⁶ Yesuusi bitaniyaa, “Heeraa geloppa” yaagi A soy yeddeedda.

Phexiroosa Ammanuwaanne A Markkatethaa (Mat 16:13-20; Luq 9:18-21)

²⁷ Yesuusi barena kaalliyawanttunna Qiisaariyaa Piliiphphoosa de7iyaa qeeri heeratuwaa beedda; I biishshin ogiyaan Yesuusi, “Taana asay oona gi?” yaagiide barena kaalliyawantta oochcheedda.

²⁸ A kaalliyawanttu, “Itti itti asay neena, ‘Xammaqiyaa Yohaannisa’ gee; haranttuu, ‘Eelaasa’ giino; qassi haranttuu, ‘Nabatuwaappe ittuwaa’ giino” yaageeddino.

²⁹ Yesuusi untunttu, “Hinttेशi taana oona giitee?” yaagiide oochcheedda. Phexiroosi, “Neeni Dooretteedda Kiristtoosa” yaagiide zaareedda.

³⁰ Yesuusi, “Tabaa oossinne odoppite” yaagiide untunttu azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Waayyiyaabaa Koyruwaa Haasayee

(Mat 16:21-28; Luq 9:22-27)

³¹ Yesuusi barena kaalliyawanttu, “Taani, Asaa Na7ay, darii waayyettanaw bessee; cimatu, qeesatuwaa kaappatuunne higgiiya tamarssiyaawanttu taana ixnanaw bessee; untunttu taana wodhanawunne taani heezzenhiyaa gallasaappe guyyiyan, hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide tamarissuwaa doommeedda. ³² Hewaa I untunttu geeshshiide odeedda; Phexiroosi A itti bagga zaariide, zoretaa doommeedda.

³³ Shin Yesuusi guyye simmiide, barena kaalliyawanttu xeelliide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, kichcha ta matappe! Neen asay qoppiyaawaa qoppaasappe attin, Xoossay qoppiyaawaa gidenna” yaageedda.

Yesuusa Kaalussay Oochchiyaay Gatiyaa (Mat 10:38-39; 16:24-28; Luq 9:23-27; 14:26-27)

³⁴ Yesuusi cora asaanne barena kaalliyawanttu barekko xeessiide, “Taana kaallana koyyiyaa uray de7ooppe, barena kaddo; yaatiide bare masqqaliyaa tookkiide, taana kaallo. ³⁵ Ayissi gooppe, bare shemppuwaa † ashshana koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin ta dirawunne wonggalaa

† 8:35 shemppuwaa: Griikiyaa qaalaan izaawaa woy asaa shemppuwaa geetetti billetteedda.

mishiraachchuwaa diraw bare shemppuwaa bayizziyaa uray ashshanawaa. ³⁶ Itti uray sa7aan de7iyaa ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, A ayaa maaddanee? ³⁷ Itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayi? ³⁸ Xoossaa ammanenna ha nagaranchcha yeletaa wodiyaan, itti uray taananinne ta qaalaan yeellatooppe, taanikka, Asaa Na7ay, qassi ta Aawuwaa bonchchuwan geeshsha kiitanchchatuwaanna yiyaa wodekka, aani yeellatana” yaageedda.

9

Yesuusa Malay Laametteeddawaa Odiyaa Taarikiyaa (Mat 17:1-13; Luq 9:28-36)

¹ Yesuusi untuntunna, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareedda asatuu Xoossaa kawutethay wolqqaanna yiyaawaa be7ennaan hayqqennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.

² Yesuusi usuppun gallasaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa akkiide, untuntunna xalalaa wolqqaama deriyaa bolla kesseedda; untuntunna sinthaan laametteedda; ³ A mayuukka phooleedda; sa7aan mayuwaa meeciyaa ooninne geeshshanaw danddayennawaa keenaa darii booxeedda. ⁴ He heezzu Yesuusa kaalliyaa wanttu, Eelaasinne Muse Yesuusanna haasiyaawantta be7eeddino.

⁵ Phexiroosi Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, nuuni hawaan de7iyaawe nuussi lo77a; nuuni heezzu daasatuwaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, qassi ittuwaa Eelaasassi keexxana” yaageedda. ⁶ I waaganenttonne eribeenna; ayissi gooppe, ikka yokkonttukka darii yayyeeddino.

⁷ Hewaappe guyyiyan, shaarii yiide untuntunna kammina shaariyaappe, “Hawe taani siiqiyaa ta Na7aa; I giyaawaa sisite” giyaa qalay yeedda. ⁸ Ellekka untuntunna yuushshi aathi xeelliyaa wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne barenttu matan be7ibeykkino.

⁹ Untuntunna deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi untuntunna, “Taani, Asaa Na7ay, hayquwaappe denddana gakkanaw, hintte be7eeddabaa oossinne odoppite” yaagiide azazeedda.

¹⁰ I azazeeddawaa untuntunna, “ ‘Eeno’ giide, ha hayquwaappe denddiyaawaa giyaawe waagiyaawe” yaagiide, barenttu gidдон haasayetteeddino.

¹¹ Untuntunna Yesuusa, “Higgiyaa tamarissiyaawanttu ayissi, ‘Eelaas kasetiide yaanaw bessee’ giinoo?” yaagiide oochcheeddino.

¹² I zaariide yaageedda; “Tumakka, Eelaas kaset yiide, ubbabaa giigissee; yaatina, ayissi Xoossaa Maxaafay, ‘Asaa Na7ay darii waayyettanne ixetana’ yaagii? ¹³ Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas yeedda; qassi aabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaadankka, asay A bare koyyeeddabaa ootheedda” yaageedda.

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda (Mat 17:14-21; Luq 9:37-43)

¹⁴ Yesuusi, Phexiroosi, Yayiqoobinne Yohaannisi yokko Yesuusa kaalliyaa wanttukko simmiide yiyaa wode, cora asay he kaalliyaa wanttu yuushshuwaan eqqeeddawaanne higgiyaa tamarissiyaa amareedda asatuu untuntunna palumettiyaawantta be7eeddino. ¹⁵ He cora asay Yesuusa be7eedda wode maalaletti dagammiide, ellekka aakko woxxi yiide, A saroteedda. ¹⁶ Yesuusi barena kaalliyaa wantta “Untuntunna ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda.

¹⁷ He cora asaa giddoppe itti bitani zaariide, “Tamaarissiyaawoo, ta na7aa bollan haasayaa diggiyaa iita ayyaanay de7iyaa diraw, A neekko akkaade yaaddi. ¹⁸ Ha iita ayyaanay A oyqqiyaa wode ubbaan, A olee; A doonaan-akka hoommuu paarottee; qassi achchaa garccissee; bollaakka zoolissee. Aappe ha iita ayyaanaa kessana mala, neena kaalliyaawanttoo odaaddi, shin kessanaw danddaybeykkino” yaageedda.

¹⁹ Yesuusi zaariide untuntta, “Ammanenna ha wodiya asaw! Taani hinttentunna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Na7aa taakko haa akki yiite” yaageedda.

²⁰ Untunttu na7aa aakko aheeddino; he iita ayyaanay Yesuusa be7eedda man77iyankka na7aa kokkorssii aggeedda; na7ay sa7aan kunddiide, doonaanna hoommuu goppu giishshin gondoretteedda. ²¹ Yesuusi he na7aa aawuwaa, “Hawe ne na7aa oyqqoodeppe woysa wode gidanee?” yaagiide oochcheedda.

Na7aa aabbu, “I na7atethaan de7iyaa wodiyaappe doommeedda. ²² A wodhanaw daro wode tamaaninne haathan oleedda; shin neeni dandday-oppe, nuussi qarettaade nuuna maaddaarikkii” yaageedda.

²³ Yesuusi A, “Neeni danddayoeppe gay? Ammaniyaa asaw ubbabay danddayettee” yaageedda.

²⁴ Ellekka na7aa aabbu bare kooshshaa dhoggu oothiide, “Taani amanay; shin gujja ammananaadan, taana maaddaarikkii” yaageedda.

²⁵ Yesuusi asay dari dari biyaawaa be7iide, iita ayyaanaa, “Na7aa tullenne duude udeedda ayyaanaw, ha na7aappe kesa gaade neena ta azazay; qassi zaarethaade aani geloppa” yaageedda.

²⁶ He iita ayyaanay waassiide, na7aa darissi kokkorssiide, aappe ke-seedda. Na7ay hayqqeeddawaa malatina, daro asay, “Na7ay hayqqeedda” yaageedda. ²⁷ Shin Yesuusi na7aa kushiya oyqqiide denthina, na7ay denddi eqqeedda.

²⁸ Yesuusi soy geleeddawaappe guyyiyan, A kaalliyaawanttu Yesuusa dumma, “Nuuni he iita ayyaanaa kessanaw ayissi danddaybeykkoo?” yaagiide oochcheeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide, “Hewaa malay woosappenne xoomaappe attin, harabaan kesanaw danddayenna” yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabanne Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda

(Mat 17:22-23; Luq 9:43-45)

³⁰ Untunttu hewaappe denddiide, Galiilaanna aadhdhiide beeddino; Yesuusi bare de7iyaasaa ooninne erana mala koyyibeenna. ³¹ Ayissi gooppe, I barena kaalliyaawantta “Taana, Asaa Na7aa, asay asaw aathiide immananne wodhana; taani qassi heezzu gallassaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana” yaagiide tamarissee.

³² Shin untunttoo I giyaawe gelibeenna; qassi A oochchanawukka yayyeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?

(Mat 18:1-5; Luq 9:46-48)

³³ Untunttu Qifrinaahooma giyaa katamaa beeddino; soy geleeddawaappe guyyiyan, Yesuusi untuntta, “Ogiyaan ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda. ³⁴ Shin untunttu biidde ogiyaan, “Nu gidдон nu ubbaappe aadhdhiyaawe oonee?” yaagiide palumetteedda diraw, co77u geeddino. ³⁵ Yesuusi uttiide, tammanne laa77u barena kaalliyaawantta

xeesiide untuntta, “Ooninne sinthaw aadhdhana koyyoope, ubbaappe guyye aadhdhiide, he ubbaw qooma gidanaw bessee” yaageedda.

³⁶ Itti guutha na7aa oyqqiide, untunttu gidon esseedda; he guutha na7aa idimmiide untuntta, ³⁷ “Hawanttu mala guutha naanaappe ittuwaa ta sunthan mokkiyaa ooninne taana mokkee; qassi taana mokkiyaa ooninne taana kiitteeddawaa mokkiyaawaappe attin, ta xalalaa morkenna” yaageedda.

*Yesuusi, “Nubaa Eqettenna Uray Nu Bagga” Yaageedda
(Luq 9:49-50)*

³⁸ Yohaannisi A, “Tamaarissiyaawoo, itti asay ne sunthan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A diggeeddo” yaageedda.

³⁹ Shin Yesuusi yaageedda; “Ooninne ta sunthan malaataa oothiide, ellekka ta bolla iitabaa haasayanaw danddayiyaawe bayinna diraw diggopite; ⁴⁰ ayissi gooppe, nubaa eqettenna uray nu bagga. ⁴¹ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hintte tawantta Kiristtoosawantta gidiyaa diraw, ooninne hinttenttoo ta sunthan buliyaa haathaa ushanaw immooppekka, bare gatiyaa akkanawaa.

*Nagaraa Gaasuwaa
(Mat 18:6-9; Luq 17:1-2)*

⁴² “Taana ammaniyaa ha guuthatuwaappe ittuwaa balethiya oonanne, gaacciyaa wogga woxaa A qoodhiyaan qachchiide, abbaan A oliyaawe aw lo77a. ⁴³⁻⁴⁴ Ne kushii neena balethooppe, qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaanna * qassi ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan geliyaawaappe, duuxa kushiyaanna de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne gedi neena balethooppe, qanxxa ola; neen laa77u gediyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, dooma gidaade de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ne ayfii neena balethooppe, wooca ola; neeni laa77u ayfiyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, itti ayfiyaanna Xoossaa kawutethaa geliyaawe new lo77a.

⁴⁹ “Qumaan maxiniyaa yeggiyaawaadan, tamay asaa ubbaa bolla yegettana. ⁵⁰ Maxinii lo77a; shin I mal77ana dhayooppe, zaariide A wooti mal77ethanitee? Hinttenttun maxinii de7o; † yaatiide ittu ittuwaanna sarotethaan de7ite” yaageedda.

10

*Machchatto Yeddaw Bessenna
(Mat 19:1-2; Luq 16:18)*

¹ Yesuusi hewaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagganna Yihudaa gadiyaa beedda. Cora asay shirettiide aakko shiiqina, kase I oothiyaawaadanka he asaa tamarissuwaa doommeedda.

² Itti itti Parisaawatuu paaccanaw Yesuusakko yiide, “Itti asay bare machchatto yeddaw nuussi higgii azazii?” yaagiide A oochcheeddino.

³ I zaariide, “Muse hinttentta waagi azazeeddee?” yaageedda.

⁴ Untunttu, “Muse, ‘Itti asay bare machchatto paramaa immiide yeddo’ geedda” yaageeddino.

* **9:43-44** Hara Geeshsha Maxaafaa bilethatuu, guxinii mule hayqgennasaanne qassi mulekka to7enna Gaannamiyaa tamaan, yaagee. 9:45, 47 xeellite. † **9:50** Hinttenttun maxinii de7o: Hawaa guussay Yesuusan ammaniyaawanttu barenttu ammanuwaappe denddo gaasuwan untunttu bolla metuu gakkintokka ittu ittuwanna sarotethaan de7anaw bessee. **10:4** Zar 24:1-4; Mat 5:13

⁵ Yesuusi zaariide untuntta, “Hinttenttu odina sisennawantta gidiyaa diraw, Muse ha azazuwaa hinttenttoo xaafeedda. ⁶ Shin Xoossay koyro medhdhiyaa wode, attuma asanne macca asa oothiide, untuntta meddheedda. ⁷ Hewaa diraw, itti asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittuwaa gidee; ⁸ untunttu laa77atuu itti asho gidiino; hewaa diraw, untunttu itti asa gidiyaawaappe attin, laa77u asa gidikkino. ⁹ Hewaa diraw, Xoossay ittippe gatheeddawaa asay shaakkoppo” yaageedda.

¹⁰ Untunttu soy simmeedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu ha yewuwaabaa Yesuusa zaari oochcheeddino. ¹¹ Yesuusi untuntta, “Bare machchatto yeddiide, hararo akkiyaa uray ooninne izinna woshummee. ¹² Qassi maccawunnakka bare asinaappe kesaade hara asinaa gelooppe woshummaw” yaageedda.

Yesuusi Guutha Naanaa Anjjeedda
(*Mat 19:13-15; Luq 18:15-17*)

¹³ Yesuusi guutha naanaa bochchana mala, itti itti asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyaawanttu he asaa seereeddino. ¹⁴ Yesuusi hewaa be7iide, barena kaalliyaawantta hanqqetteedda; untuntta, “Guutha naanay taakko yiyaawantta diggoppite; ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay hawanttu malaassa. ¹⁵ Taani hinttenttoo tumuwaa gay; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan akkenna uray ooninne he kawutethaa ubbakka gelenna” yaageedda. ¹⁶ Guutha naanaa idimmiide, bare kushiyaawanttu bolla huuphiyan huuphiyan wothiide, untuntta anjjeedda.

Miishshaa Siiqussay Ahiyaa Metuwaa
(*Mat 19:16-30; Luq 18:18-30*)

¹⁷ Yesuusi baanaw kaseedda wode, itti bitani woxxiidde yi A sinthan gulbbatiide, “Lo77o tamarssiyaawoo, medhinaa de7uwaa laattanaw taani ayaa oothoo?” yaagiide A oochcheedda.

¹⁸ Yesuusi, “Ayissi taana lo77oo gay? Xoossaa xalalaappe attin, hara lo77uu ooninne baawa. ¹⁹ Xoossaa azazuwaa, ‘Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; wordduwaa markkattoppa; cimmoppa; ne aabbanne ne daayo bonchcha’ yaagiyaawaa eraasa” yaageedda.

²⁰ Bitani Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, taani hewaa ubbaa na7atethaappe doommaade ha77i gakkanawukka naagay” yaageedda.

²¹ Yesuusi bitaniyaa doseedda; A caddi xeelliide, “New ittibay pacceedda; baade new de7iyaabaa ubbaa zal77aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neen saluwan durettana. Yaatoawaappe guyyiyan yaade taana kaalla” yaageedda. ²² Shin bitani hewaa sisiide, I daro dure gidiyaa diraw, bare som77iyaa dhumissiide, nashettennaan aggiide beedda.

²³ Yesuusi barena kaalliyaawantta yuushshi aathi xeelliide, “Daro dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaw waani metanddeeshsha!” yaageedda.

²⁴ A kaalliyaawanttu A haasayaa sisiide maalaletteeddino; shin Yesuusi qassikka untuntta, “Naatoo, Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha! * ²⁵ Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe, gaaluu marppiyaa xoo7iyaanna aadhdhanawe matattee” yaageedda.

²⁶ Yesuusa kaalliyaawanttu maalalettiide, “Yaatina, oone attanaw dand-dayiyaawe?” yaagiide ittu ittuwaa oochcheeddino.

10:6 Dom 1:27; 5:2 **10:8** Dom 2:24 **10:19** Kes 20:12-16; Zar 5:16-20 * **10:24** wooti metanddeeshsha: Hawaa itti itti bilethay barew de7iyaabaan ammanettiya asaa yaage.

²⁷ Yesuusi untuntta caddi xeelliide, “Hawe Xoossaw danddayettiyaawaappe attin, asaw danddayettenna; ayissi gooppe, Xoossaw ubbabaykka danddayettee” yaageedda.

²⁸ Phexiroosi Yesuusa, “Be7a; nuuni nubaa ubbaa aggiide, neena kaalleeddo” yaageedda.

²⁹ Yesuusi, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw, golliya woy ishaturwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa ageedda asay ooninne, ³⁰ ha77i ha wodiyaan xeetu dakkuwaappe dariya golletuwaa, ishaturwaa, michchatuwaa, aatto, naanaa, gadiyaa, qassi metuwakka akkanawaa. Sinthappe yaana wodiyanikka medhinaa de7uwaa akkanawaa.

³¹ Shin coratuu ha77i sinthan de7iyaawanttu guyye aadhdhana; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaawanttu sinthaw aadhdhana” yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odeedda

(Mat 20:17-19; Luq 18:31-34)

³² Unttuntu Yeerusalaame biidde, ogiyaan de7iino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuupe sinthanna hamettee. Unttuntu maalaletteeddino; A kaalliyaawanttu yayyeeddino. Zaariide tammanne laa77u barena kaalliyaawantta gaxaa kessiide, barena gakkanabaa dummayiide untuntussi hawaadan yaagiide odeedda; ³³ “Be7ite; nuuni Yeerusalaame ha77i kesoytte; yaani taana, Asaa Na7aa, qeesaturwaa kaappaturwassinne Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttussi aathiide immana. Unttuntu ta bolla hayquwaa pirddaa pirddana; qassi Ayihuda gidenna asaassikka taana aathiide immana. ³⁴ He Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccananne cuchchana; taana lissuwan shocananne wodhana; taani qassi heezzu gallasaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana.”

Yayiqoobinne Yohaannisi Woosseedda Woosaa

(Mat 20:20-28)

³⁵ Zabiddiyoosa naanay Yayiqoobinne Yohaannisi Yesuusakko yiide, “Tamarssiyaawoo, nuuni neena woossiyaabaa ubbabaa nuussi oothaarikkii” yaageeddino.

³⁶ Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttoo ayaa oothoo?” yaageedda.

³⁷ Unttuntu A, “Ne bonchcho kawutethaan neeni uttiyaa wode, nuuppe ittuwaa neeppe ushechcha bagganna qassi ittuwaa haddirssa bagganna utissaarikkii” yaageeddino.

³⁸ Shin Yesuusi untuntta, “Hinttenttu ayaa woossanaw bessinttokka erikkita; taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa ushanaw danddayiitee? Qassi taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataa † xammaqettanaw danddayiitee?” yaageedda.

³⁹ Hewaappe guyye untunttu zaariide, “E danddayeetto” yaageeddino.

Yesuusi qassi, “Taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa hintte ushana; taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataakka hintte xammaqettana. ⁴⁰ Shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa bagganna uttanawantta dooriyawe taana gidikke; shin he sa7ay Xoossay immanaw giigissi wotheeddawanttussa” yaageedda.

⁴¹ Yokko tammu Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode, Yayiqoobanne Yohaannisa hanqqetteeddino. ⁴² Yesuusi untuntta ubbaa

† **10:38** xinqqataa: Hawaa guussay Yesuusa gakkedda metuwaa xu7aa guussaa.

barekko xeesiide, hawaadan yaageedda; “ ‘Ayihuda gidennawantta mood-diyaawantta’ giide qoppiyaawanttunne hewantta kaaletiyaa asatuu barenttu asaa mooddiyaawaa eriita. ⁴³ Shin hintte giddon hewaa mala gidenna; hintte giddon woggatana koyyiyaa ooninne hinttenttoo qoomaa gidanaw bessee. ⁴⁴ Qassi hintte giddon ubbaappe bolla gidana koyyiyaa ooninne hintte ubbaw ayille gidanaw bessee. ⁴⁵ Ayissi gooppe, haray atto taani, Asaa Na7aykka, asaw oothanawunne coratuwaa wozanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala yabeykke” yaageedda.

Yesuusi Qooqaa Barxxamoosa Ayfiyaa Patheedda
(*Mat 20:29-34; Luq 18:35-43*)

⁴⁶ Unttuntu Iyarkko giyaa katamaa beeddino; Yesuusi barena kaalliyawanttunne cora asaanna Iyarkkoppe kesishshin, Ximoosa na7ay qooqay, Barxxamoosa giyaawe, ogiyaa doonan woossiide utteedda. ⁴⁷ Barxxamoos Naazireetiyaa Yesuusa gideeddawaa sisiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawite na7aa † Yesuusaa, taana maaraarikki!” yaagussaa doommeedda.

⁴⁸ Cora asay A, “Hayzza!” giide hanqqetteedda.

Shin, I bare kooshshaa kasewaappekka darissi dhoqqu oothiide, “Daawite na7aw, taana maaraarikki!” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusi ogiyaan eqqiide, “A haa xeesite” yaageedda.

Unttuntu qooqaa, “Aynne baawa; dendda eqqa; neena xeesee” yaagiide xeeseeddino. ⁵⁰ Qooqay bare mayuwaa olii aggiide, guppi denddi eqqiide, Yesuusakko beedda.

⁵¹ Yesuusi A, “Taani new ayaa oothanaw koyyay?” yaageedda.

Qooqay, “Tamaarissiyaawoo, taani xeellanawaa koyyay” yaageedda.

⁵² Yesuusi A, “Ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda. Elekka A ayfii xeellii aggina, ogiyaan Yesuusa kaallii aggeedda.

11

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda
(*Mat 21:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19*)

¹ Unttuntu Yeerusalaame matiide, Debre Zayte Deriyaa matan de7iyaa Beetefaagenne Biitaaniyaa gakkeeddino; Yesuusi barena kaalliyawanttuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide, ² “Hinttenttuppe sinthan de7iyaa heraa biite; yaa gelosaanna ooninne ubba toggibeenna qashuwan de7iyaa hare maraa hintte demmana; A billi haa akkiide yiite. ³ Ooninne hinttentta, ‘Hewaa ayissi oothite?’ yaagiide oochchooppe, ‘Godaw * hawe koshshee; ellekka zaari haa yeddanawaa’ yaagite” yaageedda.

⁴ Unttuntu biide, hare maraa penggiyaa matan ogiyaan qachchi wotheeddawaa demmiide billeeddino. ⁵ Hewaan eqqeedda itti itti asatuu unt-tunnta, “Hare maraa wootanaw billiitee?” yaageeddino. ⁶ Yesuusa kaalliyawanttu Yesuusi barentta azazeeddawaa odina, asatuu yeddii aggeeddino. ⁷ Unttuntu hare maraa Yesuusakko ahiide, barenttu mayuwaa A zokkiyaan wotheeddino; Yesuusi he hare maraa toggeedda. ⁸ Cora asay barenttu mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi harantuu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan hiixxeeddino. ⁹ Yesuusappe sinthanna hamettiyyaa asaynne A geeduwaa kaalliyaa asay barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Xoossay galatetto!

† **10:47** Daawite na7aa: Ayihude asatuu Xoossaan Okettowe Daawite zerethaappe yelettanawaa yaagiide qoppiyaa diraw, Xoossaan Okettowe “Daawite na7aa” yaagetti xeesettee. * **11:3** Godaa: Hawaa guussay hariyaa godaa.

Godaa sunthan yiyaawe anjjetteddawaa.

¹⁰ Godaa sunthan yiyaa nu aawuwaa
Daawite kawutethay anjjetteddawaa.
Saluwaa ubbaappe bolla saluwan
de7iyaa Xoossay galatetto”
yaageeddino.

¹¹ Yesuusi Yeerusalaame biide, Geeshsha Golliyaa geleedda; qassi ubbabaa yuuyyi yuuyyi xeelleeddawaappe guyyiyan, sa7ay qammiyaa diraw, tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaa wanttunna Biitaaniyaa beedda.

Yesuusi Sheqqeedda Balasiyaa Mithatto
(Mat 21:18-19)

¹² Wonttetha gallassi untunttu Biitaaniyaappe kesiide biishshin, Yesuusi koshatteedda. ¹³ Haakuwan itti balasiyaa giyaa mithatto haythaa mayya utteeddawunno be7iide, ooni eri I bolla ayfii beettooppenne giide, be7anaw izikko beedda; shin izikko I biyaa wode, haythaa xalalaappe attin, aynne ayfiyaa demmibeenna; ayissi gooppe, balasii ayfiyaa wodii gakkibeenna. ¹⁴ Yesuusi he balasatto, “Neepe shirettiide medhinaw ooninne ayfiyaa mooppo” yaageedda. Yesuusa kaalliyaa wanttu I giyaawaa siseeddino.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Zali77iyaawantta Kesseedda
(Mat 21:12-17; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22)

¹⁵ Untunttu Yeerusalaame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zali77iyaawanttanne shammiyaawantta kare yederssuwaa doommeedda; qassi miishshaa laammiyaawanttu xaraphpheezanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyaa aathi yeggiide, ¹⁶ ooninne ayentto tookkiide, Geeshsha Golliyaa gibbiyaa gidonna aadhdhanawaa diggeedda. ¹⁷ Yesuusi asaa hawaadan yaagiide tamarisseedda: “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta golli Ayihuda gidenna asay ubbay Xoossaa woossiyaa golle geetettana’ yaagettiide xaafeetti utteedda; shin hintte A bonqqanchchatuu qosettiyyaa gonggoluwaa kesseeddita.”

¹⁸ Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu hewaa sisiide, A wodhana ogiyaa koshshaa doommeeddino; shin cora asay I tamarissiyaawaan maalalettiyaa diraw, aw yayyeeddino.

¹⁹ Sa7ay omarsseedda wode, Yesuusinne A kaalliyaa wanttu katamaappe gaxaa kesseeddino.

Balasiyaa Giyaa Mithatta Melaaddu
(Mat 21:20-22)

²⁰ Untunttu wonttetha gallassi guura ogiyaanna aadhdhiidde, he balasatta xaphuwaanna meladiggeeddawunno be7eeddino. ²¹ Phexiroosi hasayyiide, “Tamarissiyaawoo, be7a; neen sheqqeedda balasatta meladigaaddu” yaageedda.

²² Yesuusi zaariide, untunttu hawaadan yaageedda; “Xoossaa ammanite. ²³ Taani hinttenttoo tumuwaa gay; ooninne bare wozanaan sidhennaan bare geeddabay hananawaa ammaniide, ha deriyaa, ‘Denddaade abbaan kundda’ gooppe hanana. ²⁴ Hewaa diraw, Xoossaa hintte woossiyaabanne oochchiyaabaa ubbaa akkidiggowaadan ammanite; hintte akkana. ²⁵ Xoossaa woossanaw hintte eqqiyyaa wode, saluwan de7iyaa hintte Aawuu hintte nagaraa atto gaana mala, ooninne hinttentta naaqqeeddabay de7ooppe, aw atto giite. ²⁶ Shin asaa nagaraa hintte atto gaana dhayooppe, saluwan de7iyaa hintte Aawuukka hintte nagaraa hinttenttoo atto geenna.”

Yesuusi Ayaa Maataani Oothii Giyaa Ooshaa
(*Mat 21:23-27; Luq 20:1-8*)

²⁷ Unttuntu qassikka Yeerusalame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliiyan hamettishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawantunne cimatuu Yesuusakko yeeddino. ²⁸ A, “Neeni hawaa oothanaw new ay maatay de7ii? Woy new ha maataa immeeddawe oone?” yaageeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide untuntta, “Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; taw odite; taani qassi hawaa ay maataan oothaytantto, hinttenttoo odana. ³⁰ Yohaannisi xammaqiyaa maataa akkeeddawe Xoossaappeeyee woy asaappee? Taw odite” yaageedda.

³¹ Unttuntu barenttu gidдон palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoossaappe yeedda’ yaagoope, I nuuna, ‘Yaatina, Yohaannisi odeeddawaa ayissi ammanibeykkitee?’ yaagana. ³² Shin, ‘Asaappe yeedda gaanee?’ ” yaageeddino; qassi asay ubbay Yohaannisi nabiyyaa gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yayyeeddino. ³³ Hewaa diraw, unttuntu Yesuusaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareeddino;

Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataan oothaytantto, hinttenttoo odikke” yaageedda.

12

Woyiniyaa Turaa Tokkiyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa
(*Mat 21:33-46; Luq 20:9-19*)

¹ Yesuusi untunttoo oduwaa leemisuwan yaagiide doommeedda; “Itti bitani woyiniyaa giyaa turaa tokkiide, dirssaa yuushshi aathiide direedda; qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyaa asaw naagiyaasaa keexxeedda; hewaappe guyyiyan, kothaa oothiyaa asaw immiide, hara gade beedda. ² Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiyawaa akkiide yaana mala, itti qoomaa bare kothaawatuwaakko kiitteedda. ³ Kothaa oothiyaawanttu A qoomaa oyqqi wadhdhiide, kushe mela yeddeeddino. ⁴ Laa7ethuwaa hara qoomaa untunttukko kiitteedda; untunttu he qoomaa huuphiyaa phalqqiide pokkissi yeddeeddino. ⁵ Woyiniyaa turaa goday qassikka hara qoomaa kiitteedda; he qoomaa wodheeddino; qassi hara coratuwakka hewaadan ootheeddino; ittuwaa ittuwaa wadhdhiide, haratuwaa wodheeddino.

⁶ “Woyiniyaa turaa godaw kiittanaw ubbaappe wurssethaan I darii siiqiyaa A na7aa xalalay atteedda; I, ‘Unttuntu ta na7aa bonchennaan aggikkino’ giide, bare na7aa untunttukko kiitteedda.

⁷ “Shin kothaa oothiyaawanttu barenttu gidдон, ‘Laattanawe hawaa; biide A wodhoytte; aw de7iyaawe nuwaa gidana!’ yaageeddino. ⁸ Na7aa oyqqi wodhiide, A anhaa woyiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessi oleeddino.

⁹ “Simmi woyiniyaa turaa goday wootanee? Yiide he kothawatuwaa wodhi wurssiide, woyiniyaa turaa kothaa oothiyaa hara asaw immanawaa.

¹⁰⁻¹¹ ‘Gimbbiyaawanttu kadhi ixxeedda shuchchay godaa xaphuwaa minissiyaa,

ubbaappe aadhdhiyaa shuchcha gideedda.

Hawe Goday ootheeddawaa;

qassi nuunakka maalalissiyaawaa’

yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe nabbabibeykkitee?” yaageedda.

¹² Qeesatuwaa kaappatuu, higgiiyaa tamaarissiyaawanttunne cimattuu Yesuusi he leemisuwaa barenttun leemiseeddawaa ereedda diraw, A oyqqanaw koyyeeddino; shin asaw yayyiide, bashi beeddino.

Giiraa Giiranees Agganees Giyaa Ooshaa

(Mat 22:15-22; Luq 20:20-26)

¹³ Qassi A haasayaappe balaa demmana mala, Parisaawatuwaappenne Heroodisa baggatuwaappe * amareeddawanttu aakko kiittina yiide, ¹⁴ “Tamaarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayaawaanne asaappe asaa shaakkeennawaa nuuni ereetto; ayissi gooppe, neeni asaa dummayakka; qassi Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaarissaa. Nuuni Roomaa Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyee woga gidennee? Giiraa giiraneeyee digganees?” yaageeddino.

¹⁵ Shin untunttu lo77a malatiyaa iita asaa gideeddawaa Yesuusi eriide, “Taana ayissi paaciiitee? Itti santtimiyaa haa taakko ahite; taani ane be7ana” yaageedda. ¹⁶ Untunttu aw aheeddino; “Ha malayenne sunthay oowee?” yaagiide untuntta oochcheedda.

Untunttu, “Qeesaarewaa” yaageeddino.

¹⁷ Yesuusi zaariide untuntta, “Yaatooppe, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossaawaa Xoossaassi immite” yaagina untunttu aabaa maalalteeeddino.

Hayquwaappe Dendduwaa Ooshaa

(Mat 22:23-33; Luq 20:27-40)

¹⁸ Hayqqeedda asay denddenna giyaa Saduqaawanatuwappe itti itti asatuu Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, A oochcheeddino; ¹⁹ “Tamaarissiyaawoo, Muse nuussi higgiiyaa xaafiide, ‘Machchatto akkeedda asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishay A machchatto laattiide, bare ishaw na7aa yelanaw bessee’ yaagiyaawaa xaafeedda. ²⁰ Itti wode laappu ishatuu de7iyaawanttuppe bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda. ²¹ Laa7ethiyaa ishay izo akkeedda; ikka na7aa yelennaan hayqqeedda; heezzenhiyaawekka hewaadan haneedda. ²² Laappunatuukka izo akkiide, na7aa yelennaan hayqqeeddino; ubbaappe guyyiyan, qassi he mishiratta hayqqaaddu. ²³ Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, iza untunttuppe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatuukka izo akkeeddino”.

²⁴ Yesuusi zaariide untuntta, “Hinttenttu balettiyaawe, Xoossaa Maxaafatuwaanne A wolqqaa erenna diraassa! ²⁵ Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa mala gidanaappe attin, attuma asayenne akkenna; macca asayenne gelenna. ²⁶ Shin hayqqeeddawanttu dendduwaabaa gidooppe, Muse maxaafan xaafetteedda xaragay miyaa buuraabaa odiyaa sa7aan, Xoossay Musa, ‘Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ gidiyaawaa ubbakka nabbabibeykkitee? ²⁷ I paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidiyaawaappe attin, hayqqeeddawanttu Xoossaa gidenna; hintte darissi baleedda” yaageedda.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa

(Mat 22:34-40; Luq 10:25-28)

* **12:13** Heroodisa baggatuwaa: Hawantta guussay hewode de7iyaa kawutethaa poletikaa bagganna kase wogga Heroodisanne A na7aa Herood Anttiphaasa baggatuwanne untuntta kaalliyaa asatuwaa.

12:19 Zar 25:5 **12:26** Kes 3:6

²⁸ Higgiyaa tamarissiyaawantuppe ittu untuntu palumettiyaawaa shi-qiide siseedda; qassi Yesuusi untuntu lo77o zaareeddawaa sisiide, “Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuu haqawee?” yaagiide Yesuusa oochcheedda.

²⁹ Yesuusi zaariide, A “Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuwaa, ‘Is-
raa7eeliyaa asay sisite, Goday nu Xoossay itti Godaa. ³⁰ Hinttenttu Godaa
hintte Xoossaa hintte kumentha wozanaappe, hintte kumentha shemp-
puwaappe, hintte kumentha qofaappe, hintte kumentha wolqqaappe siiqite’
yaagee. ³¹ Qassi azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa laa7entho azazuu hawaa;
‘Neeni ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa’ giyaawaa; hawantuppe aad-
hdhiyaa hara azazuu baawa” yaageedda.

³² Higgiyaa tamarissiyaawe Yesuusa yaageedda; “Tamarissiyaawoo,
tumuwaa gaadda; neeni ‘Xoossay itti Xoossa xalala. Aappe attin, haray
baawa’ geeddawe tuma. ³³ Xoossaa kumentha wozanaappe, ku-
mentha qofaappenne kumentha wolqqaappe dosiyaawenne qassi bare
shooruwaakka bare huuphiyaadan siiqiyaawe, guuddiyaa yarshshuwaap-
penne hara yarshshuwaa ubbaappe aadhdhee” yaageedda.

³⁴ Yesuusi higgiyaa tamarissiyaawaa zaaruu aadho eranchcha
asaa zaaruwaa gideeddawaa be7iide, “Neeni Xoossaa kawutethaappe
haakkabeykka” yaageedda; hewaappe guyyiyan, Yesuusa harabaa
oochchanaw ooninne xalibeenna.

*“Yesuusi O Na7ee” Yaagiyaa Ooshaa
(Mat 22:41-46; Luq 20:41-46)*

³⁵ Yesuusi Geeshsha Golliyan tamarissiidde, “Higgiyaa
tamarissiyaawanttu Kiristtoosa wooti Daawite na7aa giinoo? ³⁶ Daawite
barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina,
‘Goday ta Godaa, “Taani ne morkketuwaa
neeni yedhdha eqqiyaabaa oothana gakkanaw,
hawaan taappe bonchchettaade ushechcha bagganna utta” geedda’
yaageedda. ³⁷ Daawite bare huuphew Kiristtoosa, ‘Godaa’ giide xeesoophe,
yaatina, Kiristtoosi waaniide, Daawite na7aa gidii?” yaageedda.
Cora asay Yesuusi giyaawaa nashechchaan siseedda.

*Yesuusi, “Muse Higgiyaa Tamarissiyaawantuppe Naagettite” Yaageedda
(Mat 23:1-36; Luq 20:45-47)*

³⁸ Yesuusi tamarissiidde, “Higgiyaa tamarissiyaawantuppe naagettite;
untuntu adussa mayuwaa mayyiide yuuyiyaawaanne geyaa heerankka
asay untunta bonchchiide sarotiyaawaa dosiino. ³⁹ Untuntu Ayihuda
woosa golletuwaan darii lo77iyaa oydiyaa dosiino; qassi asay barentta
imathatethaan mokkiyaasankka bonchcho sa7aa dosiino. ⁴⁰ Untuntu
am77etu golliya bonqqiidde, barenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa
adussiino; untuntu ubbaappe aadhdhiyaa muraa akkanawantta”
yaageedda.

*Am77atti Mixuwaataa
(Luq 21:1-4)*

⁴¹ Yesuusi Geeshsha Golliyan imotaa yeggiyaa saaxniyaa matan uttiide,
asay bare miishshaa he saaxniyaan yeggiyaawaa be7eedda; cora dure asay
daro miishshaa he saaxniyaan yeggeeddino. ⁴² Itti hiyyeesaa am77atta
yaade, itti santtimiyaan laamettiya laa77u sembberatuwaa he saaxniyaan
yeggaaddu. ⁴³ Yesuusi barena kaalliyawantta xeesiide, “Taani hinttenttoo

tumuwaa gay; imotaa saaxniyaan yeggeedda asaa ubbaappe ha hiyyeesaa am77atta darissaade yeggaaddu. ⁴⁴ Ayissi gooppe, haratuu ubbay barenttoo palaheedda miishshaappe yeggeeddino; shin iza bare pacaappe, barew de7iyaa de7uwaa mulekka immaa aggaaddu” yaageedda.

13

Yesuusi Geeshsha Golli Kolettanawaa Kasetiide Odeedda (Mat 24:1-2; Luq 21:5-6)

¹ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesishshin, A kaalliyaawantuppe ittu A, “Tamaarissiyaawoo, hawe aybe lo77o shuchchatenttonne qassi aybe lo77o shuchchaa gollatuwaa be7ay!” yaageedda.

² Yesuusi zaariide, “Ha wolqqaama shuchchaa gollatuwaa be7ay? Ha gollatuwaan de7iyaa itti shuchchayne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Goday Yaanaappe Kasetiide Gakkana Yederssuwaanne Waayiyaa (Mat 24:3-14; Luq 21:7-19)

³ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe hini bagganna Debre Zayte Deriyaa bollan utteedda wode, Phexiroosi, Yayiqoobi, Yohaannisinne Inddiraasi barenttu xalala aakko yiide A, ⁴ “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikkii; qassi hewe ubbay polettana wodiya erissiyaa mallatuu ayaa gidanee?” yaagiide oochcheeddino.

⁵ Yesuusi qassi untunttoo hawaadan yaagiide, oduwaa doommeedda; “Hinttentta ooninne balethenna mala naagettite. ⁶ Cora asatuu ta sunthan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde yaanawaa; cora asaa balethana. ⁷ Matan de7iyaa olaa kooshshaanne haakuwaan de7iyaa olaa oduwaa hintte sisiyaa wode, hirggoppite; hewaa malabay hananaw bessee; shin wurssethay bira. ⁸ Ayissi gooppe, itti gade asay hara gade asaanna olettana; qassi itti kawutethay hara kawutethaanna olettana; biittaa qaathay ubbasan de7ana; koshaykka de7ana; shin hewe koyro yeluwaa oythaa mala.

⁹ “Shin hintte hinttenttu huuphew naagettite; ayissi gooppe, asay hinttentta oyqqiide, pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa gollatuwanikka hinttentta lissuwan shocana; gadiyaa mooddiyaawanttu sinthaaninne kaatatuwaa sinthan ta diraw hintte markkattanaw eqqana. ¹⁰ Mishiraachchuwaa qaalay koyronna asaw ubbaw odettidigganaw bessee. ¹¹ Unttuntu hinttentta pirdda golle ahiyaa wodenne aathiide immiyaa wode, wooti haasayanitentto koyronna hirggoppite; he saatiyaan Xoossay hinttenttoo immiyaabaa haasayite. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay haasayanaappe attin, haasayiyaawanttu hinttentta gidikkita.

¹² “Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa wodhissana; qassi naanay barenttu aawatuwa bollaninne barenttu aayetuwwa bolla denddiide, untunttu wodhissana. ¹³ Asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixkana; shin wurssethay gakkanaw gencciyaawe attana.

Yeerusalaame Gakkana Wolqqaama Iita Metuwaa (Mat 24:15-28; Luq 21:20-24)

¹⁴ “Shin nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay eqqanaw bessennasan eqqishshin hintte be7iyaa wode, hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko; Yihudaa gadiyaan he wode de7iyaawanttu deriyaakko betino. ¹⁵ Golliya huuphiyan de7iyaa uraykka ittibiaa akkanaw duge wodhdhiide, bare soy geloppo. ¹⁶ Gaden de7iyaawekka bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. ¹⁷ He wode shahaara maccawanttoonni

dhanthiyaa maccawanttoo aayyeero. ¹⁸ Shin hawe ubbay haniyaa wodii balgguwaa gidenna mala, Xoossaa woossite; ¹⁹ ayissi gooppe, Xoossay sa7aa koyro medhdheeddawaappe doommiide, ha77i gakkanaw, ubbakka de7ibeenna metuu, qassi hawaappe sinthawukka ubba de7enna metuu asaa bolla he wode de7ana. ²⁰ Goday he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attenna; shin I bare dooreedda asatuwaa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guutheedda.

²¹ “He wode ooninne hinttentta, ‘Be7ite; Kiristtoosi hawaan de7ee’ woy, ‘Be7ite; Kiristtoosi hawaan de7ee’ yaagooppe, hewaa ammanoppite. ²² Ayissi gooppe, worddanchcha Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoossay dooreeddawanttakka balethanaw malaataanne maalalissiyaabaa bessana. ²³ Shin hintte naagetite; taani hinttenttoo ubbabaa kasetaade odaaddi.

Kiristtoosa Laa7entho Yuussaa
(Mat 24:29-31; Luq 21:25-28)

²⁴ “Shin he wode he waayyiyaappe guyyiyan, away dhumaana;

agenay poo7iyaawaa aggana;

²⁵ xoolinttatuu saluwaappe kunddana;

qassi saluwan de7iyaa wolqqatuukka qaaxettana.

²⁶ He wode taani, Asaa Na7ay, wolqqaama wolqqaannanne bonchchuwaanna shaariyaa gidonna yiishshin, untuntu be7ana. ²⁷ He wode taani kiitanchchatuwaa sa7aa oyduu bagga kiittana; sa7aa gaxaappe saluwaa gaxaa gakkanaw, Xoossay dooreedda asaa shiishshana.

Wodiyaa Wurssethay Gakkeeddawaa Malaataa Bessiyaa Balasiyaa Mithatto

(Mat 24:32-35; Luq 21:29-33)

²⁸ “Leemisuwaa balasatto giyaa mithattippe tamarite; balasatta aaciya wodenne izi haythay haytiyaa wode, bonii mateeddawaa hintte eriita.

²⁹ Hawaadanka hintte he ubbabay haniyaawaa be7iyaa wode, I* matattiide penggiyaa shiiqeeddawaa † erite. ³⁰ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiyaa yeletay hayqqidiggenna. ³¹ Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay ubbakka aadhdhenna.

Wurssetha Gallasaanne Saatiyaa Ooninne Erenna
(Mat 24:36-44)

³² “Shin he gallasaanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe attin, haray atto saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa gidina, woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaabay baawa. ³³ He wodii awude gidanentto, hintte erenna diraw, naagettite; minnite; Xoossaa woossite. ³⁴ Ta yuussay bare golliya aggide, ogiyaa biyaa bitaniyaa mala; bitani bare qoomatuwassi huuphiyaan huuphiyaan oosuwaa immiide, untuntta bare oosuwaassi kaappo ootheedda; qassi kariyaa naagiyaawekka minniide naagana mala azazeedda.

³⁵ “Hewaa diraw, minnite; ayissi gooppe, golliyaawu omarssa gidina, woy qamma bilahе gidina, woy kuttuu waassiyaa wode gidina, woy guura wonttumaathaana gidina awude yaanentto, hintte erikkita. ³⁶ Hinttenttu akeekennaan I yooppe, hinttentta gemi77isheeddawannta demmenna mala minnite. ³⁷ Taani hinttenttoo odiyaawaa asaa ubbaw oday; minnite.”

13:19 Dan 12:1; Sax 7:14 **13:24** Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:10,31; 3:15; Sax 6:12 **13:25** Isa 34:4; Iyu 2:10; Sax 6:13 **13:26** Dan 7:13; Sax 1:7 * **13:29** I: Yesuusa guussaa. † **13:29** matiide penggiyaa shiiqeeddawaa: Guussay, Yesuusa yuussay mateedda guussaa.

14

Kiristtoosa Bolla Maqqetteeddino

(Mat 26:1-5; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53)

¹ Paasigaa Baalaa giyaawaa bonchchiya gallassaynne Caalibeenna ukithaa muussaa bonchchiya baalaa gallassay gakkanaw laa77u gallassay atteedda; qeesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamaarssiyaawanttu asay erennaan Yesuusa oyqqiide wodhana ogiyaa koyyiino. ² “Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiya gallassi hewaa oothokko” yaageeddino.

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto

(Mat 26:6-13; Yoh 12:1-8)

³ Yesuusi Biitaaniyaa gadiyan oolluwaa harggiyaa Simoona soyin qumaa maanaw utteedda wode, itti mishiratta bilqqaasiyaa kumeedda narddoosa giyaa darii al77o shittuwaa * akkaade yaaddu; he bilqqaasiyaa menthaade shittuwaa Yesuusa huuphiyan tigaaddu. ⁴⁻⁵ Hewaan de7iyaa asaappe ittu ittu hanqqettiide, “Ha shittuwaa coo ayaw bayizzay? Ha shittuwaa heezzu xeetu biraa santtimiyaan † zali77iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee” yaagiide barenttu gidдон haasayiino; yaatiide he mishiratto darissi hanqqetteeddino.

⁶ Shin Yesuusi hawaadan yaageedda; “Ha mishiratto aynne gooppite; izo ayissi metoothiitee? Iza taw lo77obaa oothaaddu. ⁷ Hiyyeesatuu ubba wode hinttentunna de7iino; hintte koyyeedda wode awudenne untunta maadanaw danddayiita; shin taani ubba wode hinttentunna de7ikke. ⁸ Iza barew danddayetteeddawaa oothaaddu; qassi ta asatethay mogettanaappe kasetaade moogoo giigissanaw shittuwaa okkaaddu. ⁹ Taani hinttentoo tumuwaa oday; sa7aa ubbaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaasan haqaninneekka, asay izo qoppaana mala, ha iza ootheeddawe odettana” yaageedda.

Yihudaa Asqqorootu Yesuusa Aathiide Immanaw Zorettaa Eeno Geedda

(Mat 26:14-16; Luq 22:3-6)

¹⁰ Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu Yihudaa Asqqorootu ‡ giyaawe, Yesuusa qeesatuwaa kaappatuwaassi aathiide immanaw untuntukko beedda. ¹¹ Untuntu hewaa siseedda wode nashettiide, “Nuuni new miishshaa immana” yaageeddino; Yihudaa Asqqorootu Yesuusa aathiide immanaw injjetiyaa wodiya wochchee.

Yesuusi Barena Kaalliyaawanttunna Paasigaa Quumaa Meedda

(Mat 26:17-25; Luq 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

¹² Caalibeenna ukithaa miyaa baalaa gallassaa bonchchiya koyro gallassi, Paasigaa qumaa maanaw dorssaa shukkiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu A, “Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa nuuni haqa biide giigissanee?” yaagiide oochcheeddino.

¹³ Yesuusi barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; “Katamaa biite; hintte biishshin, otuwan haathaa tookkeedda itti bitani hinttentunna gaketanawaa; A kaallite. ¹⁴ I biide geliyaa golliyaawuwaa, “Tamaarissiyaawe neena, “Taani taana kaalliyaawanttunna Paasigaa qumaa maanaw ta imathaa kifili haqanee?” yaagee’ yaagite. ¹⁵ Golliyaawuu hinttentta pooqiyaa bollan de7iyaa giigi utteedda aako kifiliyaa bessana; hewaan nuussi giigissite” yaageedda.

14:1 Kes 12:1-27 * **14:3** darii al77o shittuwaa: Guussay loythi sawiyaawaa guussaa. † **14:4-5** biraa santtimiyaan: 6:37 xeellite. **14:7** Zar 15:11 ‡ **14:10** Yihudaa Asqqorootu: 3:19 xeellite.

¹⁶ He laa77u Yesuusa kaalliyaawanttu kesiide, katamaa beeddino; Yesuusi barenttoo odeeddawaadanka ubbabaa demmiide, Paasigaa qumaa giigsseeddino.

¹⁷ Sa7ay omarssiyaa wode Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyaawanttunna yaa beedda. ¹⁸ Unttuntu uttiide sampaappe qumaa miishshin, Yesuusi unttunta, “Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttuppe ittu taananna miyaawe, taana aathiide immanawaa” yaageedda.

¹⁹ A kaalliyaawanttu loythi sisetina, huuphiyan huuphiyan A, “Tumu taaneeshsha?” giyaawaa doommeeddino.

²⁰ Yesuusi zaariide, “I ha hinttenttu tammanne laa77atuwaappe ituwaa; I taananna ittippe tushanaw bare daabbuwaa shaataan yediyaawaa. ²¹ Taani, Asaa Na7ay, Xoossaa maxaafay hayqqana geed-dawaadan hayqqana; shin taana, Asaa Na7aa, aathiide immiyaa uraw aayyeero; he uray yelettennaan atteeddentto, aw lo77a shin” yaageedda.

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa

(Mat 26:26-30; Luq 22:14-20; 1Qo 11:23-25)

²² Unttuntu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthiide, barena kaalliyaawanttoo immiide, “Heyte; hawe ta ashuwaa” yaageedda.

²³ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, unttunttoo immeedda; ubbay he xuu7aappe usheeddino. ²⁴ Yesuusi, “Hawe ooratha caaquwaan § cora asaa diraw gukkiyaa ta suuthaa. ²⁵ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani Xoossaa kawutethaan ooratha woyiniyaa eessaa ushana gallassay gakkanaw, laa7enthuwaa ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.

²⁶ Mazimuriyaa yexxeeddawaappe guyyiyan, Debre Zayte Deriyaa beeddino.

Phexiroosi Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda

(Mat 26:31-35; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

²⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, “Hinttenttu ubbay taana yeggiide woxxanita; ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, ‘Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhana; hewaappe guyyiyan dorssay ubbay laalettana gee’ yaageedda. ²⁸ Shin taani hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, hinttenttuppe kasetaade Galiilaa baana” yaageedda.

²⁹ Phexiroosi zaariide, “Unttuntu ubbatuu neena yeggiide booppekka, taani neena mulekka yeggikke” yaageedda.

³⁰ Yesuusi Phexiroosa, “Taani new tumuwaa oday; hachche qamma kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase, neen taana heezzu gede kaddanaassa” yaageedda.

³¹ Shin Phexiroosi kasewaappekka minissiide, “Taani haray atto, neenanna ittippe hayqqinttokka, neena mulekka kaddikke” yaageedda. Qassi haratuu ubbatuukka hewaadan geeddino.

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda

(Mat 26:36-46; Luq 22:39-46)

³² Geetesemaane giyaa sa7aa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantta “Taani Xoossaa woossanaassi, hinttenttu hawaan uttiishshite” yaageedda.

14:18 Maz 41:9 § **14:24** ooratha caaquwaa: Xoossay bare asaassi Yesuusa hayquwaa bagganna qaalaa geleedda ooratha qaalaa caaquwaa. Hewenneekka A gakkiiyaa xuu7aa, I bare suuthaa gussiide aathi immeedda A de7uwaa. Hewenneekka, nu eca asatethay ubbay laamettina, ooraxxeedda Xoossaa higgii nu wozanaani xaafetteeddawaa odee. **14:24** Kes 24:8; Erm 31:31-34 **14:27** Zak 13:7

³³ Yesuusi Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa barenanna afeedda; darii kayyotteeddanne metooteedda. ³⁴ Qassi untuntta, “Taani hayqqana gakkanawukka kayyottay; hawaan takkishshite; gemi77ishoppite” yaageedda.

³⁵ Guuthaa sinthakko shiiqiide, sa7aan guufanniide, danddayettiyaawaa gidoope, he wodii bareppe aadhdhana mala, Xoossaa woosseedda. ³⁶ Qassikka, “Abbabbo, * ta Aabboo, ubabay new danddayettee; ha xuu7aa taappe digga; shin ne sheniyaadan hanoppe attin, ta sheniyaadan hanoppo” yaageedda.

³⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi yiide, gemi77isheeddawantta demmiide Phexiroosa, “Simoonaa, gemi77ishaaddii? Neen itti saatenttonne naaganaw danddayabeykkii? ³⁸ Paaciyaan hintte gelenna mala, naagettitenne Xoossaa woosite; ayyaanay giigi utteedda; shin ashuu daaburanchcha” yaageedda.

³⁹ Qassikka biide kasewaadankka Xoossaa woosseedda. ⁴⁰ A kaalliyaawanttukko guyye simmiide I yiyaa wode, gemi77isheeddawantta demmeedda; untuntu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi wotheedda diraw, aw ayaa haasayiionttokka eribeykkino.

⁴¹ Heezzenhuwaa untunttukko yiide, “Ha77i gakkanawukka gemi77ishiiteenne shemppiitee? Gidana; wodii gakeedda; be7ite, taana, Asaa Na7aa, nagaranchcha asatuwaa kushiyaan aathiide immiyaa wodii gakeedda. ⁴² Denddina boytte; be7ite, taana aathiide immiyaawe haweku gakeedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda
(Mat 26:47-56; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

⁴³ Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaalliyaawanttuppe ittuu, Yihudaa Asqqorootu, ellekka gakki wodhdheedda; qassi qeesatuwaa kaappatuu higgiiyaa tamarissiyaawanttunne cimatu kiittina, mashshaanne xam77aa oyqqeedda cora asay aananna ittippe yeedda. ⁴⁴ Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaw, “Taani yeriyaawe A; A oyqqiide loythi naagiide, afite” yaagiide mallaa odi wotheedda.

⁴⁵ Yihudaa Asqqorootu gakkosaannakka Yesuusakko shiiqiide, “Tamaaris-siyaawoo” yaagiide Yesuusa yeri akkeedda. ⁴⁶ He cora asay Yesuusa minissi oyqqeedda. ⁴⁷ Shin matan eqqeeddawanttuppe ittuu bare cubiyaa shod-dinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A haythaa qanxxi oleedda.

⁴⁸ Yesuusi zaariide, he shiiqeedda cora asaa, “Taana bonqqanchcha kessiide, bonqqanchchaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw cubiyaanne xam77aa oyqqiide yeedditee? ⁴⁹ Taani Geeshsha Golliyan tamarissaadde, gallasan gallasan hinttentunna de7iyaa wode taana oyqqibeykkita; shin Xoossaa Maxaafatuu geeddawe polettanaw bessee” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusa kaalliyaawanttu ubbatuu A yeggiide bii aggeeddino.

⁵¹ Naxalaa xalalaa mayyeedda itti yalaga bitani Yesuusa kaalliyaawaa asay oyqqeedda. ⁵² Shin he bitani naxalaa oliide, kallo xiira woxxeedda.

Yesuusa Pirddiyaa Shangatuwaakko Afeeddino
(Mat 26:57-68; Luq 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24)

* **14:36** Abbaa: Guussay Griike qaalankka “Abbaa” gidiyaa wode, Aramaayike qaalaani “Abba” giyaawaa.

⁵³ Asay Yesuusa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa soy, qeesatuwaa kaappatuwaa ubbatuu, cimatuunne higgiiyaa tamarssiyaawanttu shiiqeed-dasaa afeeddino. ⁵⁴ Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa gidduwaa gakkanaassi haakuwaan A kaalleedda; yaani naagiyaawaanna tamaa kashiidde, utti aggeedda.

⁵⁵ Qeesatuwaa kaappatuunne hewaan shiiqeedda asay ubbay Yesuusa wodhanaw A bolla markkaa koyyeeddino; shin aynne demmibeykkino. ⁵⁶ Ayissi gooppe, cora asatuu A bollan wordduwaa markkatteddino; shin untunttu markkatethay itti mala gidenna.

⁵⁷⁻⁵⁸ Itti itti asatuu denddi eqqiide Yesuusa bolla, “I, ‘Taani asay keexxeedda ha Geeshsha Golliyaa kolaade, asay keexxibeenna hara Geeshsha Golliyaa heezzu gallasaa gidдон keexxana’ giishshin, nuuni siseeddo” yaagiide wordduwaa markkatteddino. ⁵⁹ Shin haray atto untunttu markkatethay hewaan itti mala gidibeenna.

⁶⁰ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa ubbaa sinthan denddi eqqiide Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?” yaagiide oochcheedda. ⁶¹ Shin Yesuusi co77u giide, aynne zaaribeenna; qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu A, “Anjjettedda Xoossaa Na7ay Kiristtoosi neenee?” yaagiide laa7enthuwaa oochcheedda.

⁶² Yesuusi zaariide, “E, taana; hintte taana, Asaa Na7aa, wolqqaama Xoos-saappe ushechcha bagganna uttide7ishshinanne saluwaa shaariyaanna yi-ishshin be7ana” yaageedda.

⁶³ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa peedhi oliide, “Nuuna hawaappe sinthan ayissi hara markkaa koshshii? ⁶⁴ Hinttenttu A boriyaa siseeddita; hintte qofay ayee?” yaageedda; untunttu ubbay, “I hayqqana bessee” yaagiide A bolla pirddeeddino.

⁶⁵ Unttunttuppe ittu ittu A bolla cushethaa doommeeddino; A ayfiyaa kammi dechchiide, “Neena dechcheeddawe oone? Ane timbbitiyaa oda!” yaageeddino; qassi naagiyaawanttukka A qinxxalliyaa baqqiide afeeddino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mat 26:69-75; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Phexiroosi dirssaa gidдон hirkkinna de7ishshin, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa macca ashikkaratuwaappe ittinna yaaddu.

⁶⁷ Phexiroosi tamaa kashiyaawaa be7aade, cadda xeellaade, “Neenikka Naazireetiyaa Yesuusanna ittippe de7aa” yaagaaddu.

⁶⁸ Shin Phexiroosi, “Neeni giyaawe ayentto taani erikke; taw akeeket-tenna” yaagiide kaddeedda; yaatiide dirssaa penggiyaakko keseedda; kuttuukka waasseedda. †

⁶⁹ He ashikkaratta Phexiroosa be7aade, A matan eqqeedda asatuwaa, “Ha bitaniikka untunttunna de7ee” gaade gujjaade oduwaa doommaaddu.

⁷⁰ Shin Phexiroosi qassikka kaddeedda.

Guuthaa gami77ishshin, matan eqqeedda asatuu laa7enthuwaa Phexiroosa, “Neeni tuma untunttunna ittippe de7aa; ayissi gooppe, neeni Galiilaa gadiyaa asaa” yaageeddino.

⁷¹ Shin Phexiroosi, “Taani hewaa hintte giyaa bitaniyaa erikke!” yaagiide barena sheqaanne caaquwaa doommeedda.

^{14:62} Dan 7:13 ^{14:64} Wog 24:16 † ^{14:68} kuttuukka waasseedda: Ha qaalay beni biletteedda itti itti bilethaani baawa.

⁷² Elekka kuttuu laa7ethuwaa waassii aggeedda; Phexiroos barena Yesu-usi, “Neeni kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase heezzu gede taana kaddanaassa” geeddawaa hassayiide, darii yeekkeedda.

15

Yesuusa Philaaxoosakko Afeeddino

(Mat 27:1-2,11-14; Luq 23:1-5; Yoh 18:28-38)

¹ Wontta guuran ellekka qeesatuwaa kaappatuu cimatuwaannanee Muse higgiiyaa tamarissiyaawaantunna hewaan shiiqeedda Ayihuda shanggatuwaa ubbaanna maqqettiide, Yesuusa qachchi afiide, Philaaxoo-saw aathiide immeeddino.

² Philaaxoosi A, “Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide A, “Ne giyaawaadana” yaageedda.

³ Qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa daroban mooteeddino. ⁴ Philaaxoosi shirettiide Yesuusa, “New zaariyaabay baawee? Unttuntu ne bolla woyisa mootuwaa ahintto be7ikkii?” yaagiide oochcheedda.

⁵ Shin Yesuusi harabaa zaarennan ixxina, Philaaxoosi maalalteeedda.

Yesuusa Bolla Hayquwaa Pirddeeddino

(Mat 27:15-26; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16)

⁶ Philaaxoosaw Paasigaa Baalaa bonchchiya gallasaan asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee. ⁷ He wode itti Barbbaana giyaa bitani walassaa kessiide shemppuwaa wodheedda asatuwaanna ittippe qasho golliyan de7ee. ⁸ Shiiqeedda cora asay Philaaxoosi kase erettowaadankka barenttoo maarotaa oothana mala, A oochcheeddino. ⁹ Philaaxoosi asaa zaariide, “Taani hinttentoo Ayihudatuwaa kaatiyaa billiyaawaa koyyiitee?” yaagiide oochcheedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa qanaatiide aathi immeeddawaa Philaaxoosi ereedda.

¹¹ Shin qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa kotaa Barbbaana billanaadan, he shiiqeedda asay Philaaxoosa woossana mala, asaa maqqeeddino.

¹² Philaaxoosi laa7enthuwaa zaariide, “Yaatina, ha Ayihuda kaatiyaa hinttenttu giyaawaa wootoo?” yaageedda.

¹³ Asay Philaaxoosaw zari zari barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

¹⁴ Philaaxoosi asaa, “Ayissi? I ay iitabaa ootheeddee?” yaageedda.

Shin asay kasewaappekka bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

¹⁵ Philaaxoosi asaa nashechchanaw koyyiide, Barbbaana asaw billeedda; yaatiide lissuwan Yesuusa wottaaddaratuwaan shocissiide, kaqqana mala untunttoo aathi immeedda.

Wottaaddaratuu Yesuusa Qilliicceeddino

(Mat 27:27-31; Yoh 19:2-3)

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, wottaaddaratuu Yesuusa gadiyaa mooddiyaawaa gibbiyaa afiide, hara wottaaddaratuwaa ubbaa ittippe xeeseeddino.

¹⁷ Qassi zo7o mayuwaa A mayizzeeddino; agunthaa akililiyaa giigissiide, A huuphiyan wotheeddino. ¹⁸ Hewaappe guyyiyan A, “Ayihudatuwaa kaatew, sarotay new gido” yaagi sarotiide, A qilliiccuwaa doommeeddino.

¹⁹ Yesuusa huuphiyaa maqqaa xam77aan shoceeddino; qassi A bollan cuchcheeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino. ²⁰ A bolla qilliicceeddawaappe guyyiyan, zo7o mayuwaa aappe qaari akkiide, A mayuwaa A mayizzeeddino; yaatiide masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishiide, A kaqqanaw afeeddino.

*Yesuusa Kaqqeeddino**(Mat 27:32-44; Luq 23:26-43; Yoh 19:17-27)*

²¹ Unttuntu biide, Iskkinddiranne Rufoosa yeledda aawuwaa, itti Simoona giyaa Qereena gadiyaa asay, gaxaappe katamaa yiyaawaanna gaketiiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino. ²² Yaatiide Golgootaa geetettiyaasaa Yesuusa afeeddino. “Golgootaa” giyaawe “Huuphiyaa Gosiyaasaa” * giyaawaa. ²³ Kawaraa giyaa dhali walaketteedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; shin I ushennaan ixceedda. ²⁴ Unttuntu A kaqqeeddino; qassi oona oona gakkanentto eranaw A mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggeeddino.

²⁵ Unttuntu A kaqqiyaa wode, wonttaappe heezzu saate. ²⁶ “Ayihudatuwaa kaatiyaa” yaagi A mootiyaa xaafuu xaafeetti utteedda. ²⁷ Yesuusanna laa77u kayisatuwaa ittuwaa aappe ushechcha bagganna, qassi ittuwaa aappe haddirssa bagganna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. ²⁸ Xoossaa Maxaafay, “Iitabaa ootheedda asatuwaanna I paydetteedda” yaagiyaawe poletteedda.

²⁹ Ogiyaanna aadhdhiyaa asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa qaathiide boreeddino; “Simmi, Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallasaa gidдон keexxiyaawoo, ³⁰ ane masqqaliyaa bollappe wodhdhaade, ne huuphiyaa ashsha” yaageeddino.

³¹ Hawaadankka qeesatuwaa kaappatuu Muse higgiiyaa taaaris-siyaawaantunna ittippe Yesuusa bolla, “Hara asatuwaa ashsheedda; shin barena ashshanaw danddayenna; ³² nuuni be7iide ammanana mala, Kiristtoosi Israa7eeliyaa kaatii, ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho” giide qilliiceeddino. Qassi haray atto, aananna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawanttukka A bolla qilliiceeddino.

*Yesuusa Hayquwabaa**(Mat 27:45-56; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30)*

³³ Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, gadiyaa ubbay dhumeedda. ³⁴ Udduppu saatiyaan Yesuusi bare qaalaa dhooqqu oothiide, “Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” † yaageedda. Hewaa giyaawe, “Ta Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi aggaaddii?” giyaawaa.

³⁵ Hewaan eqqeedda asaappe ittu ittu hewaa sisiide, “Be7ite; Eelaasa xeese” yaageedda. ³⁶ He asaappe ittu woxxi yiide, zanzaa malatiyaawaan caala woyiniyaa eessaa kuntheedda; hewaa maqqaa gatimaa xeeraan wothiide, “De7ishshite ane; Eelaas masqqaliyaappe A wothanaw yaanenttonne ane be7oytte” yaagiide Yesuusa doonaakko ushshanaw shiishsheedda.

³⁷ Yesuusi qaalaa dhooqqu oothi waassiide, hayqqi aggeedda.

³⁸ Geeshsha Golliyan qashetteedda gaariduu qommoppe duge gakkanaw, laa77u kesiide pooshetti wodhdheedda. ³⁹ Masqqaliyaappe sintha bagganna hewaan eqqeedda itti xeetuwwa Kaappuu, hewaa keenaa Yesuusi waassiide hayqqeeddawaa be7eedda wode, “Ha bitani tumu Xoossaa Na7aa” yaageedda.

15:21 Rom 16:13 * **15:22** “Huuphiyaa Gosiyaasaa” geetettiyaawe, asaa huuphiyaa malatiyaa shuchchay hewaan de7iyaa diraw, huuphiyaa gosiyaasaa geetetteedda. **15:24** Maz 22:18 **15:28** Isa 53:12 **15:29** Maz 22:7; 109:25; Mar 14:58; Yoh 2:19 † **15:34** “Elohee ... laamaa sabaqitaani”: Ha qaalatuu Yesuusi ha alamiyaan ashuwaa mayyiide simerettiya wode haasayettiya Aramaayike geetettiya qalaan haaseyettowaa. **15:34** Maz 22:1 **15:36** Maz 69:21 **15:38** Kes 26:31-36

⁴⁰ Hewaan haakuwaan eqqiide xeelliyaa amareedda maccawanttu de7iino; untunttu gidon Magdala giyaa katamaappe yeedda Mayraama, tefaa Yayiqoobanne Yoosa daaya Mayraamanne Salooma de7iino. ⁴¹ He macca asatuu Yesuusi Galiilaan de7iyaa wode, A kaalleeddawanttanne A maaddeeddawantta; qassi Yesuusanna ittippe Yeerusalaame beedda hara cora macca asatuu hewaan de7iino.

Yesuusa Mooguwaabaa

(Mat 27:57-61; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Sa7ay omarsseedda wode, hewaan shiiqeedda asaan bonchcheteedda itti Yooseefa giyaa bitani, Xoossaa kawutethay yaanawaa naagi utteeddawe, Armmaatiyaasa giyaa katamaa asay yeedda; he gallassay wonttetha Sambbatay giigettiyyaa gallassaa gideedda diraw, Yoosefo xaliide Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. ⁴⁴ Philaaxoosi, Yesuusi man77iyankka hayqqidiggeeddawaa siseedda wode maalalteeedda; xeetuwwa kaappuwaa xeesiide, “I hayqqoodeppe gami77eeddee?” yaagiide oochcheedda. ⁴⁵ Philaaxoosi Yesuusi hayqqeeddawaa xeetuwwa kaappuwaappe sisiide, A anhaa Yoosefo akkanaadan udeedda. ⁴⁶ Yoosefo mooguwaa mayuwaa shammeedda; Yesuusa anhaa masqqaliyaappe wothi mayuwan xaaxiide, shuchchaa wooccedda asaa moogiyaa gonggoluwaa gidon A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaa doonaan wolqqaama shuchchaa gonddorssiide wotheedda. ⁴⁷ Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne Yoosa daaya Mayraama Yesuusa anhaa untunttu haqan wothintto be7iino.

16

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda

(Mat 28:1-8; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10)

¹ Sambbatay aadhdheeddawaappe guyyiyan, Magdala katamaappe yeedda Mayraama, Yayiqooba daaya Mayraamanne Salooma biide, Yesuusa anhaa okkanaw shittuwaa shammeeddino. ² Woggaa gallassi wonttumaatha daro guuran xalqqii kesishshin, he gonggoluwaa beeddino. ³ Untunttu barenttu gidon ittu ittuwaanna, “Gonggoluwaa doonaappe nuussi shuchchaa oone gonddorssiide digganaweeshsha?” yaagiide haasayiino.

⁴ Untunttu xeelliyaa wode, he daro wolqqaama shuchchaa gonddorssidiggeeddawaa be7eeddino. ⁵ Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa giddo geliyaa wode, itti wodalla bitani bootha mayuwaa mayyiide, ushechcha bagganna utteeddawaa be7iide dagammeeddino.

⁶ Shin I untuntta, “Dagammoppite. Masqqaliyaa bolla kaqetteedda Naazireetiyyaa Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa eray. I hawaan baawa; denddidiggeedda. Untunttu A wotheeddasaa hawaa be7ite. ⁷ Shin biide Yesuusi barena kaalliyaa wanttoonni Phexiroosaw, ‘Yesuusi hinttenttuppe kasetiide Galiilaa bee; I hinttenttoo odeeddawaadankka hinttenttu A yaani be7ana’ yaagiide hawaa odite” yaageedda.

⁸ Macca asatuu yashshaan kokkoriidde, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaaappe kesiide baqati aggeeddino; qassi untunttu yayyeedda diraw, asaw hewaa oossinne aynne odibeykkino.

Macca asatuu biide, barenttoo odetteeddabaa ubbaa Phexiroosawunne aananna de7iyaawanttoo qanthaan odeeddino; hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare huuphew barena kaalliyaa wanttu bolla, medhinaw ashshiyaa laamettenna geeshsha mishiraachchuwaa qaalaa, away mokkiyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw kiitteedda.

Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda
(*Mat 28:9-10; Yoh 20:11-18*)

⁹ Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, Woggaa gallassi guura, laappu iita ayyaanatuwaa kesseedda Magdala katamaappe yeedda Mayraamiw kasetiide beetteedda. ¹⁰ Iza baade kase aananna de7iyaawanttoo, qarettiiddinne yeekkiidde utteeddawanttoo odaaddu; ¹¹ shin Yesuusi paxa de7iyaawaanne iziw beetteeddawaa untunttu siseedda wode, Izi oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Laa77u Barena Kaalliyaawanttussi Beetteedda
(*Luq 24:13-35*)

¹² Hewaappe guyyiyan, untuntuppe laa77atuu katamaappe kesiide biishshin, ogiyaan Yesuusi koyrowaappe dummatiide, untunttoo beetteedda. ¹³ Untunttu guyye simmiide, haratuwassi odeeddino; shin hewanttu untunttu oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Tammanne Itti Barena Kaalliyaawanttussi Beetteedda
(*Mat 28:16-20; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8*)

¹⁴ Guyyeppe tammanne itti Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa miishshin, Yesuusi untunttoo beetteedda. Untunttoo ammanuu baynna diraw, I untuntta seereedda; qassi hayquwaappe I denddeeddawaa be7eeddawanttu untunttoo odina, untunttu ammanennaan ixseedda dirawunne odina sisenawantta gidiyaa diraw, I untuntta seereedda.

¹⁵ I untuntta hawaadan yaageedda; “Alamiyaa ubbaa biide, asaa ubbaw wonggalaa mishiraachchuwaa qaala odite. ¹⁶ Ammanowenne xammaqettowe attana; shin ammanennawaa bolla Xoossay pirddana. ¹⁷ Taanan ammaniyaawanttu ha malaatatuwaa oothanawantta: untunttu ta sunthan iita ayyaanatuwaa kessanawantta; qassi untunttu dumma dumma oratha qaalaan haasayanawantta. ¹⁸ Untunttu shooshshaa oyqqoopekka, woy ayaanne wodhiyaa marzziyaa ushinttokka untuntta qohenna. Qassi untunttu barenttu kushiyaa hargganchchatuwaa bolla wothana; he hargganchchatuu paxana” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Pude Keseedda
(*Luq 24:50-53; Kit 1:9-11*)

¹⁹ Godaa Yesuusi barena kaalliyaawanttunna haasayeeddawaappe guyyiyan, Xoossay A pude saluwaa afina, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda. ²⁰ A kaalliyaawanttu biide, ubbasan wongalaa mishiraachchuwaa odeeddino. Godaykka untunttunna ittippe oothee; untunttu odiyaa qalaykka tuma gideeddawaa untunttu oothiyaa malaatatuwaan eriseedda.*

* **16:20** Itti itti beni Geeshsha Maxaafatuwan ha paydatuu baawa.

Luuqaasi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Luuqaasi xaafeedda mishiraachchuu, Yesuusa koyro yaanawaa yaagetti nabatuwaan aabay odetteeddawaa, daro wodiyaappe naagetteedda hidootaw huuphe gideeddawe, Israa7eeliyaa asay naagiidde de7iyaa Xoossaani Oketteeddawe, asaa zerethaa ubbaa ashshiyaawaa gidiyaawaa qonccissee. Yesuusi Xoossaa Aawuwaappe hiyyeesatoo mishiraachchuwaa qaalaa odanaw kiitetteeddawaa gidiyaawaanne ha Mishiraachchuwaa Qaalay asaassi de7iyaa dumma dumma metuwaa qaariyaa wolqqaa oyqqeeddawaa gidiyaawaa Luuqaasi odee. Luuqaasa Mishiraachchuwaa Qaalaa gidдон, Yesuusa yuussaabaa odiyaa koyro shemppatuwaaninne qassikka Yesuusi saluwaa pude keseeddawaa odiyaa wursethaa shemppatuwaan loythiide, odetteeddawe nashechchaabaa. Yesuusi saluwaa keseeddawaappe guyyiyan ammanuwaabay waani dicceeddenttonne waani aakkeeddento odiyaa taarikiyaa ha maxaafaa xaafeedda bitani Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa maxaafaan odeedda.

Kiitanchchatuwaa yethaabay, Yesuusi yeletteedda wode wudiyaa heem-miyaawanttu biide be7eeddawaa odiyaa taarikii, Yesuusi na7atethaan de7iidde Geeshsha Golliyaa beeddabay, qaretanchcha Saamiraawiyaanne bayiide beetteedda na7aa taarikii Luuqaasa Mishiraachchuwaa xalalaan beettiyaawantta. Ha Mishiraachchuwaa Qaalaa gidдон ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaw huuphe gidiide xeeletteeddabay woosaabaa, Geeshsha Ayyaanaabaa, Yesuusa oosuwaa gidдон macca asaw de7iyaa saabaanne Xoossay nagaraa atto yaagiyaabaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Xammaqiyaa Yohaannisanne Yesuusa yeletaa (1:5-2:52)

Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-20)

Yesuusa xinqqataanne paaciyaa (3:21-4:13)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:14-9:50)

Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame boowaa (9:51-19:27)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wurssethaa saaminttaa (19:28-23:56)

Godaa Yesuusa dendduwaa, qonccethaanne saluwaa buussaa (24:1-53)

1-4 Bonchchetteedda Toofiloosa, koyro barenttu ayfiyan be7eeddawanttunne barenttu qaalaan markkatteddawanttu nuussi odeeddino. Xaafetteedda yewuwaa ta baggan ubbaa xaphuwappe bidda xeellowaappe guyye, taarikiyaa maaraa naageedda ogiyaan new xaafanaw lo77a gideeddawe taw beetteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Yeletay Koyro Odetteedda

⁵ Yihudaa gadiyaa Kaatiyaa Heroodisa wodiyaan, * Aabiyaa qeesatethaa oosuwaa baggappe gideedda Zakkaraasa geetettiyaa itti qeesay de7ee. Machchattakka Elssaabeexo geetettiyaa Aaroone yaraappe yeletteeddawunno. ⁶ Laa77atuukka Godaa azazuwanne seeraa darissiide naagiyaawanttanne kadhee banttaan Xoossaa sinthan de7iyaa xillatuwaa.

* 1:5 Yihudaa: Hawaani Yihudaa gadiyaa geetetteeddawe Filsxxeeme gadiyaa ubbaa bessiyaawaa.
1:5 10d 24:10

⁷ Gidoppe attin Elssaabeexa mantha gido diraw, yeluu untunttoo baawa. Laa77atuukka laythaa sugeeddawantta.

⁸ Itti gallassi Zakkaraasi bare bagga kaallaan Xoossaa sinthan Qeesatethan oothiyaa wode, ⁹ bare Qeesatethaa wogaa dooyaadan Geeshsha Golliiyaa geliide ixaanaa cuwissuwaa † saamay A gakeedda. ¹⁰ Ixaanay cuwiyaa wode asay ubbay karen eqqiide woossi de7ee.

¹¹ Godaa kiitanchchay ixaanaa yarshshuwaasaappe ushechchanna eqqiide aw beetteedda. ¹² Zakkaraasikka be7eedda wode dagammiide yashshaan mitetteedda. ¹³ Kiitanchchaykka qassi yaageedda, “Zakkaraasaa, yayyoppa; ne woosay sisettedda, ne machchatta Elssaabeexa attuma na7aa yelanawunnu. ¹⁴ A yeletaan nashetaynne ishaluu new hananawaa; coratuukka I yeletto diraw hashshu gaanawantta; ¹⁵ Ikka Godaa sinthan dara gidanawaa. Mathoyiyaa woyiniyaa ushshaa gido haraa mathoyiyaa ushshaa aynne ushenna; bare daay uluwaan de7ishshin Ayyaanaa Geeshshay aani kumanawaa.

¹⁶ “Isra7eeliyaa asatuwaappekka coratuwaa untunttu Godaa Xoossaakko, I zaaranawaa. ¹⁷ Ikka giigenna asaa Godaw giigissanaw, aawatuwaa wozanaa naanatuwaakko, azazetennawanttakka xillotethaa eraakko zaaranaw, Eelaasa‡ ayyaanaaninne wolqqaan Godaappe sinthanna bee.”

¹⁸ Zakkaraasikka kiitanchchaa, “Taani cimaaddi, tamachchattakka bare laythaan sugeeddawunno, hawaa taani ayaan eranitaa?” geedda.

¹⁹ Kiitanchchaykka zaariide, “Taani Xoossaa sinthan eqqiyaa Gabreela; hawaa mishiraachchuwaa new odanaw neekko kiitettaaddi; ²⁰ Hekko he wodiyaan hanana ta qaalaa ne ammana beenna diraw, ha yewuu hanana gallassay gakkanaw neeni duude gidanaassa; haasayanawukka danddayakka” geedda.

²¹ He wode asay, Zakkaraasi Geeshsha Golliyaappe kesennaan ayaw gami77eeddentto maalalettiidde naagiino. ²² Keseedda wodiyanikka haasayanaw danddaybeenna; Geeshsha Golliyan saxaa I be7eeddawaa akeekeeddino; ikka haasayanaw danddayibeennawaa xorssi bessiide, duude gidiide de7eedda.

²³ Zakkaraasikka bare oosuwaa wodiya wursso wode, bare golle simmeedda. ²⁴ Hewaappe guyyiyan A machchatta Elssaabeexa shahaaraade ichcheshu agenaar barena genthaaddu. ²⁵ Elssaabeexakka, “Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw§ Goday bare maarotethaan taana xeello wode, hawaadan taw ootheedda” gaaddu.

Yesuusa Yeletay Kasetiide Odetteedda

²⁶ Usuppuntha agenaar Xoossaa kiitanchchaa Gabreel Galiilaa gadiyaan Naazireete Katamaa ²⁷ Daawita yaraappe gideedda Yooseefa geetettiyaan bitanew ooshetta qashetteedda wodorattikko Xoossaa matappe kiitetteedda; wodoratti sunthaykka Mayraamo geetettee. ²⁸ Kiitanchchaykka

† **1:9** ixaanaa cuwissuwaa: Hawaa guussay cuway woosaa kotaa Xoossaakko gakee giide wonttanne omarssi wode cuwissiyaa wogaa. **1:15** Pay 6:3 ‡ **1:17** Eelaasa: Hawe geetetteeddawe, kase Eca Caaquwaa maxaafaan Nabiya Eelaas oorathabaa oothiyaa wolqqaani eretteeddawaa diraassa.

1:17 Mil 4:5,6 **1:19** Dan 8:16; 9:21 § **1:25** Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw: Asinaa geleedda mishiratta na7aa yelennaan attooppe, Isiraa7eeliyaa asaa qofaan, “Xoossay izo muri de7ee” yaagettaw. **1:27** Mat 1:18

Mayraamikko yiide, “Darissaade dosettawunne, sarotethay new gido; Godaykka neenanna gatho de7ee; Neenikka maccawanttu gidдон anjjetteddawunno” * yaageedda.

²⁹ Mayraamakka A haasayaappe denndowaan darissa dagammaade, “Hawe ayaa mala sarotaa gidanee” gaade yewuwaa qoppaaddu. ³⁰ Kiitanchchay izo, “Hanne Mayraamee, Xoossaa matan sabaa demmaadda yayyoppa. ³¹ Neeni shahaaraade, attuma na7aa yelanaassa; A sunthaakka Yesuusa gaanaassa. ³² Ikka dara gidanawaa; Ubbaappe Dhoqqa Xoossaa Na7aa geetettana; Godaa Xoossay A aabbu Daawita kaawutethaa oydiyaa aw immanawaa. ³³ Ikka Yayiqooba gollen medhinaw kawutanawaa; A kawutethawukka wurssethay baawa” yaageedda.

³⁴ Mayraamakka kiitanchchaa, “Taani wodoratto gido diraw, hawe wooti hananawee?” yaagaaddu.

³⁵ Kiitanchchaykka zaariide iziwi, “Ayyaanaa Geeshshay ne bolla yaanawaa; Dhoqqa Xoossaa wolqqay neenan shemppanawaa. Hewaa diraw, neeppe yelettiyaawe geeshsha Xoossaa Na7aa geetettana. ³⁶ Ne dabbatta Elssaabeexa bare cimatethaa wodiyaan attuma na7aa shahaaraaddu. Mantha geetetteeddawunna Elssaabeexa shahaaroodeppe usuppuntha agenaa oyqqaaddu. ³⁷ Xoossaa xooniyaa yewuu baawa” yaageedda.

³⁸ Mayraamakka, “Taani Godaa ayllatto; neeni goowaadan hano” gaaddu. Hewaappe guyyiyan kiitanchchay izi matappe beedda.

Mayraamakka Elssaabeexo Oochchanaw Baaddu

³⁹ Mayraamakka he agenaa gidдон denndaade killi zoozetiyyaa Yihudaa gaden de7iyaa itti katamaa elleella kesaaddu. ⁴⁰ Zakkaraasa golle gelaade Elssaabeexo sarotaaddu. ⁴¹ Elssaabeexakka Mayraami sarotaa siseedda wode, izi uluwaan de7iyaa shahaaray guppeedda; Elssaabeexakka Ayyaanaa Geeshshaan kumaaddu. ⁴² Bare kooshshaakka dhoqqu oothaade, “Neeni maccawanttu gidдоppe anjjetteddawunno. Neeppe yelettiyaawekka anjjettoowa. ⁴³ Neeni ta Godaa daaya taakko yaanaw taani oone? ⁴⁴ Hekko ne sarotaa kooshshay ta haythaan sisettedda wode, ta uluwaan de7iyaa shahaaray nashechchaan guppeedda. ⁴⁵ Goday polettee giide iziwi odeeddawaa ammaneeddawunna iza anjjetteddawunno” yaagaaddu.

Mayraami Galataa Yethaa

(1:46-53)

⁴⁶ Mayraamakka,
“Ta shemppatta ta Godaa bonchchaw,
⁴⁷ Ta ayyaanaykka ta Xoossaa, ta dhaliyan
loytha nashettaw.
⁴⁸ Ikka bare ayllatti tooshiyaa
xeelleedda.
Hachcheppe dommiide yeletay ubbay
anjjetteddawunnee giino.
⁴⁹ Wolqqaama gideedda I daro
yewuwaa taw ootheedda;
A sunthaykka geeshshaa.
⁵⁰ A maarotay yayyiyaawanttussi yeletaappe yeletay

* **1:28** Neenikka maccawanttu gidдон anjjetteddawunno: Ha qofay beni cimeedda Griikiyaa maxaafaan baynawaa gidiyaa diraw, itti itti Ingilizeethuwaaninne Amaaraathuwaa maxaafaanikka baawa. **1:31** Mat 1:21 **1:33** 2Sa 7:12,13,16; Isa 9:7 **1:37** Dom 18:14

gakkanaw de7ee.

⁵¹ Bare wolqqaan mino kiitaa kiitetteedda;
barenttu wozanaa qofaan otorettiyaawantta
laaleedda.

⁵² Mooddiyaawantta kawutethaa maataa oydiyaappe wotheedda;
ashikkatuwaakka qassi dhoqqu dhoqqu ootheedda.

⁵³ Koshatteeddawantta lo77o yewuwaan kalisseedda;
duratuwaa qassi mela yedersseedda

⁵⁴ Bare maarotethaa qoppiide
bare aylliyyaa Israa7eeliyyaa maaddeedda.

⁵⁵ Nu aawatoo I odeeddawaadan
Abraahaamewunne A yaraw geeddawaa
medhinaw naagana diraassa”
yaagaaddu.

⁵⁶ Mayraamakka heezzu agenaa keena Elssaabeexi matan
gami77owaappe guyyiyan bare golle simmaaddu.

Xammaqiyaa Yohaannisa Yeletaa

⁵⁷ Elssaabeexiwukka yeliyaa wodii gakkina, attuma na7aa yelaaddu. ⁵⁸ Izi
shooratuunne izi dabbo gideeddawanttu, Goday maarotethaa iziw ootheed-
dawaa sisiide izinna ittippe nashetteeddino.

⁵⁹ Hosppuntha gallasaan na7aa qaxxaranaw yeeddino; A, aawuwaa
sunthaan Zakkaraasa giide sunthanaw koyyeeddino. ⁶⁰ A daaya qassi,
“Hanenna, Yohaannisa geetettanaw koshshee” yaagaaddu.

⁶¹ Unttunttukka izo, “Ne dabbatuwaappe hachche gakkanaw ittuukka ha
sunthaan xeesettibeenna” yaageeddino.

⁶² A aabba, oona giyaa sunthan xeegettanaw koyyintto xorssi oochcheed-
dino.

⁶³ A aabbukka xaafiyaabaa oochchi akkiide, “Na7aa sunthay Yohaannisa”
giide xaafina, ubbatuukka yewuwaan maalaletteeddino. ⁶⁴ Hewankka Za-
kkaraasa doonay dooyetteedda, A inxxarssaykka biletina haasayaa doom-
meedda, Xoossaakka galateedda.

⁶⁵ A shooratuukka de7iyaasaa ubbaan yashshaan kumeeddino. Ha
yewuukka zoozetiyyaa Yihudaa gadiyaa ubbaan darii haasayetteedda.

⁶⁶ Hawaakka siseeddawanttu ubbatuu, “Ha na7ay ayaa gidaneeshsha?”
yaagiide yewuwaa barenttu wozanaan oyqqeeddino; Xoossaykka aananna
de7iyaawaa ereeddino.

Zakkaraasa Galataanne Timbbitiyyaa Oduwaa

⁶⁷ Yohaannisa aabbu Zakkaraasi Ayyaanaa Geeshshaan kumiide timb-
bitiyaa yaagi odeedda:

⁶⁸ “Israa7eeliyyaa Goday Xoossay anjjetto;
yiide bare asaa xomooseeddanne wozeedda.

⁶⁹ Bare aylliyyaa Daawite golliyan;
wolqqaama ashshiyaawaa nuussi giigisseedda.

⁷⁰ Hawekka beni Godaa geeshsha nabatuwaa
doonan odettowaadan,

⁷¹ I nuuna, nu morkketuwaappenne
nuunanna eqettiyaawanttu kushiyaappe ashshanaassa.

⁷² Hawaakka I ootheeddawe, nu aawatoo
maarotethaa bessanaassanne,
bare geeshsha caaquwaa wozanaa aathanaassa.

- 73 Nu aawuwaa Abraahaamossi
caaggeedda caaquwaa qoppanaw,
74 nu morkketuwaa kushiyaappe kesiide
yashshay banttaan aw oothanaadan
maataa nuussi immeedda.
75 Hawenneekka, nuuna nu wodiya ubbaan
geeshshatethaaninne xillotethaan
bare sinthaan essana diraassa.
76 Zaariidekka, neenoo, ta na7aw,
Dhoqqa Xoossaa nabiya
geetettanaassa;
ogiyaa giigissanaw Godaappe sinthanna
baanaassa.
77 Asaa nagaraa maariya atotethaa eraa
unttunttoo immanaassa.
78 Hewekka killippe yeedda poo7uu,
nuuna xomooseeddawe nu Xoossaa maarotethaanne
qaretaa gaasuwana.
79 A poo7uukka dhumaaninne hayquwaa kuwaan
utteeddawanttoo poo7issee;
nu gediyaakka sarotethaa ogiyaan suurissee.”
80 Na7aykka dicciide, ayyaanaan minneedda; Israa7eeliya asaw beet-
teedda gallassay gakkanaw mela biittaa de7eedda.

2

Yesuusa Yeletaabaa (Mat 1:18-25)

1 He wode * Roomaa kawutethaa garssan de7iyaa asay ubbay sunthaa xaafettanaadaninne paydettanaadan Awugisxxoose Qeesareppe † azazuu kseedda. 2 Hewenneekka, Qereneyoose‡ Sooriya gadiya mooddiya wode haneedda koyro asaa payduwaa.

3 Hawaa diraw itti itti asay xaafettanaw bare katamaa bare katamaa beedda. 4 Yooseefokka Daawita golliyaappenne yaraappe gidiya diraw Galiilaa Awuraajaan de7iyaa Naazireete katamaappe denddiide Daawita katamaa gideeddawunnikko Yihudaan de7iyaa Beeteliheeme geetettiyaa katamaa kseedda. 5 He wode yeliya wodii mateedda aw ooshetta utteedda Mayraamakka aananna ittippe baaddu. 6 Unttuntu hewaan de7ishshin iziw yeliya wodii gakkii aggeedda. 7 Izakka bayra Na7aa § gideedda attuma Na7aa yelaaddu; imathay shemppiyaasaa demma beenna diraw, na7aa mayuwan xaaxaade gaphatiyaan * qeraaddu.

Wudiya Heemmiyaawanttanne Kiitanchchatuwaa

8 He gadiyaan qamma barenttu wudiya heemmiide dembban aqiyaawanttu de7iino. 9 Xoossaa kiitanchchay qoppennaan yiide unttuntu miyyiyaan eqqeedda; Godaa bonchchuu unttuntu yuushshuwaan poo7eedda wode, wolqqaama yashshay unttunta oyqqeedda.

* 2:1 Hewode, geetettowe Xammaqiyaa Yohaannisi yeletti simmiide biro guthatethaan de7ishshin Yesuusi yelotto wodiyaana. † 2:1 Qeesaara, giya sunthay kaatiya guussa. Hewenneekka cora gadiya mooddiya wolqqay de7iyaa cora kaatatuwaa kaatiya guussaa. ‡ 2:2 Qereneyoosa, geetettiyaawe Roomaa kaatii Awugisxxoose, Sooriya geetettiyaa Yihudaanne Galiilaa Awuraajjatuwaa oyqqeedda gadiyan sunthayeeddawa. § 2:7 bayra na7aa: Isiraa7eeliya asay yeletteedda na7aa ubba golliyaankka Xoossaw bessiyaawaa giino. * 2:7 gaphatiya: Ha miishshay miyay miyaabay sa7aan laalettanna maana mala yeggiide immiyaabaa.

10 Kiitanchchay untuntta, “Yayyoppite, asaw ubbaw haniyaa daro nashechchiyaa mishiraachchuwaa taani hinttenttoo ahaaddi. ¹¹ Hachche Daawita katamaan ashshiyaawe yeletteedda. Ikka Godaa Kiristtoosa. ¹² Hawe hinttenttoo malla gido: Gacino na7ay mayuwan xaaxettiide gaphatiyaa gidдон giseeddawaa demmanita” yaageedda.

¹³ Qoppennaan cora Xoossaa kiitanchchatuu koyro kiitanchchaanna it-tippe qoncceddino.

¹⁴ Xoossaakka galatiide, hawadan geeddino:

“Bonchchuu Xoossaw
bolla saluwan gido.

sa7an I dosiyaa asaw
sarotethay gido”

yaageeddino.

¹⁵ Kiitanchchatuu untunttuppe shaakettiide saluwaa kesowaappe guyye, wudiyaa heemmiyaawanttu, “Goday nuussi qonccisseeddawaa, hawaa ha-needda yewuwaa be7anaw Beeteliheeme boytte” geetetteeddino.

¹⁶ Untunttukka elleelliide beeddino. Mayraamonne Yooseefa demmi-ide, gacino na7aykka gaphatiyaan giseeddawaa be7eeddino. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan guutha na7aa diraw odetteeddawaa qonccissiide odeeddino.

¹⁸ Hawaa siseedda ubbay untunttu odeedda yewuwaan maalalteeeddino.

¹⁹ Mayraama qay hawaa ubbaa bare wozanaan oyqqaade qoppaadde gami77aaddu. ²⁰ Wudiyaa heemmiyaawanttukka ubba yewuu untunttoo odetteeddawaadan hanina demmo diraw, siseeddawoonne be7eeddawoo ubbaw Xoossaa bonchchiiddinne galatiidde simmeeddino.

²¹ Na7aw hosppun gallassa gidina qaxxarettiyyaa wodii gakko wode, I aatti uluwaan attanaappe kase, kiitanchchay kesso sunthaan, Yesuusa geetetteedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Xoossaw Sheedhetteedda

²² Muse wogaa maaraadan geeyiyaa wodii † poletteedda wode Yooseefonne Mayraama gacino na7aa Xoossaw sheedhdhanaw Yeerusalaame akki beeddino. ²³ Hewenneekka Godaa wogaan, “Attuma na7aa gideedda bayra na7ay ‡ ubbay Xoossaw dummateeddawaa gidanawaa” geetetti xaafetteeddawaadaninne, ²⁴ qassikka Godaa wogaan, “Laa77u dogommatuwaa woy laa77u haraphphe maratuwaa” geetettowaadan, Godaw yarshshuwaa yarshshanaw afeeddino.

²⁵ He wode xillonne gencca gideedda Simoona geetettiyyaa itti bitani Yeerusalaamen de7ee. Ikka, Israa7eeliyaa asaw atatethaa hidootaa naagiyaawaanne Ayyaanaa Geeshshay A bolla shemppeedda asa.

²⁶ Godan oketteedda Kiristtoosa be7ennaan hayqqennawaa Ayyaanaa Geeshshaan aw qonccisseedda.

²⁷ Ikka he wode Ayyaanaa Geeshshay kaaletthina, Geeshsha Golliyaa geleedda. Na7aa yelawanttu eriya wogaa maaraadan, koshshiyaawaa aw polanaw guutha na7aa Yesuusa oyqqiide gelo wode, ²⁸ Simoone mokki akki na7aa idimmiide Xoossaa galatiidde hawaa yaageedda:

²⁹ “Godaw, Neeni qaalaa gelo maaraadan

ha77i taana ne ayliyyaa saruwan neekko afa.

30-31 Gaasuukka, ta ayfatuu

2:21 Wog 12:3; Luq 1:31 † **2:22** geeyiyaa wodi: Ayihudatuwaa macca asay attuma na7aa yelowaappe guyyiyan, “Geeshsha gidukku” yaagi qoppiino. Qaykka he na7ay qaxxarettana gakkanaw iza soyippe kesennaadaan udetaw. Ha wodii, geeyiyaa wudiyaa geetettee. ‡ **2:23** bayra na7ay: 2:7 xeellite. **2:23** Kes 13:2,12

asaa ubbaa sinthan Neeni giigisseedda,
ashshiyaa hidootaa be7eeddino.

³² Hewekka Israa7eeliyaa gidenna asaw
qonccethaa immiya poo7uwaa.

Qassi Ne asaw Israa7eelew bonchchuwaa.”

³³ Yooseefonne A daaya A diraw haasayetteedda yewuwaassi maalaletteeddino. ³⁴ Simoonikka anjjiide Mayraamo, “Hawe Na7ay Israa7eeliyan coratuwassi dendduwassinne kunddethaw gaaso gidanaw, qassikka iitaa haasayiyaawanttussi malla gidanaw dooretteedda. ³⁵ Coratookka wozanaa qofay qonccowaa gidanaw, ne shemppuukka mashshaan qanxxowaadan seelettanawaa” yaageedda.

³⁶ Qassikka Aaseera yaraappe gideedda Paanu7eela naatta Haanno geetetiyyaa nabatta de7aw; Izakka loythaa cimaaddu. Bare wodorotethaan geleedda asinaanna laappu laythaa de7eeddawunno. ³⁷ Izi laythaykka hosppun tammanne oydduwaa gidana gakkanaw gallaanne qammaa geeshsha golliyaappe shaakettennaan xoomaaninne woosaan kiitettaadde am77e § gidaade gami77aaddu.

³⁸ He wodekka shiiqaade Xoossaa galataaddu; Qassikka Yeerusalaame asay wozettanaw naagiyaawanttoo ubbatoo gacino Na7aa Yesuusabaa odaaddu.

Yooseefonne Mayraama Naazireete Simmeeddino

³⁹ Yooseefonne Mayraama Godaa higgiiyan azazetteeddawaa ubbaa polowaappe guyye Galiilaa Awuraajjaan de7iyaa barenttu katamaa Naazireete simmeeddino. ⁴⁰ Guutha na7aykka dicciidenne minniidde beedda; aadho eraanikka kumeedda; Xoossaa aadho keekatethay Aabolla shemppedda.

Guutha Na7aa Yesuusi Geeshsha Golliyan

⁴¹ Yooseefonne Mayraama laythaan laythaan Paasigaa Baalaa bonchchanaw Yeerusalaame katamaa biino. ⁴² Na7awukka tammanne laa77u laythaa gido wode dooyaadan baalaw hini Yeerusalaame keseeddino. ⁴³ Baalaa polowaappe kaalla barenttu golle untuntu simmoode guutha na7aa Yesuusi Yooseefonne Mayraama erennaan Yeerusalaamen atti aggeedda. ⁴⁴ Untuntunna ittippe de7iyaawaa malatina itti gallassaa ogiyaa hametteeddino. Guyyeppe qassikka barenttu dabbatuwaannanne barenttu siiqettiyaawanttu matan koshshaa dommeeddino.

⁴⁵ Dhayo wode koyyiidde hini Yeerusalaame simmeeddino. ⁴⁶ Heezzu gallaappe guyye, tamarissiyaawanttu gidon Yesuusi uttiide untuntu giyaawaa sisiidenne untunta oochchiidde Geeshsha Golliyaa garssan de7iyaawaa be7eeddino. ⁴⁷ Sisiyaawanttu ubbatuukka, A akeekaaninne A zaaruwan maalaletteeddino.

⁴⁸ Yooseefonne A daaya A be7o wode maalaletteeddino. A daayakka, “Ta Na7aw, ayaw nuuna hawadan oothay? Ne aabbunne taanne Neena koyyiidde, daro metooteeddo” yaagaaddu.

⁴⁹ Yesuusikka untunttoo, “Ayaw taana koyyiitee? Ta aabbu gollen* de7anaw taw koshshiyaawaa eribeykkitee?” yaagi zaareedda. ⁵⁰ Hewaa yaagi odoppe attin, untunttoo I odeedda yewuu ayaa gintto gelibeenna.

§ 2:37 am77e: Am77e guussay asinay hayqqina gelennaan gami77eedda maccawunno. Ha payduwaan xaafetteedda mishiratta laappu laythaa xalalaa asinaanna gami77owaappe guyye ⁸⁴ laythaa ubbaa am77e gidaade gami77aaddu. 2:39 Mat 2:23 2:41 Kes 12:1-27; Zar 16:1-8 * 2:49 Ta aabbu gollen: Guussay, Ta aabbu kiitteedda oosuwwa polanaw bessee guussaa.

⁵¹ Hewaappe simmiide, untuntunna ittippe hini Naazireete beedda; hewanka untunttoo azazettee. A daayakka hewaa ubbaa bare wozanaan wothaaddu. ⁵² Yesuusikka eraaninne geesan, sabaanikka Xoossanne asaa sinthan dicceedda.

3

Xammaqiyaa Yohaannisi Yesuusaw Ogiyaa Giigissee (*Mat 3:1-12; Mar 1:1-8*)

¹ Xibaariyoosa geetettiyaa kaatii kawuteedda tammanne ichcheshethiyaa laythaan Phenxxenaawiyaa Philaaxoosi Yihudaa mooddiyaa wode, Heroodise Galiilaan oyddenthiyaa shaakuwaa mooddiyaa wode, A ishay Piliphphoosikka Ixuuriyaaninne Xirkkonddoosan oyddenthiyaa shaakuwaa mooddiyaa wode, Lisaaniyoosikka Abileeney oyddenthiyaa shaakuwaa mooddiyawaa gidiide mooddi de7ishshin, ² Haanninne Qeyyaafay qeesatuwaa kaappatuwaa * gidiide de7ishshin, Xoossaa qaalay Zakkaraasa na7aa Yohaannisakko mela biittaaan yeedda. ³ Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafaa heeraa ubbaa biide, “Hintte nagaray atto geetettana mala nagaraa paaxiide xammaqettite” yaagi tamarisseedda.

⁴ Nabiyyaa Iisiyaasa maxaafan xaafetteedda qaalaadan,
“Mela biittaaan waassiyaa bitaniyaa kooshshay,

‘Godaw ogiyaa giigisite;
A ogiyaakka suurissite.

⁵ “ ‘Ollay ubbay kumo;
deriinne zoozii denbbaa gido,
giigenna ogi ubbay giigo,
hanchchiro ogi ubbay liiqo.

⁶ “ ‘Hewaa gidoope Asay ubbay Xoossay ashshiyaawaa be7ana’ ”
yaageedda.

⁷ Hawaa diraw Yohaannisi A kushiyan xammaqettanaw keseedda asaw hawaadan oduwaa doommeedda, “Hentteno, shooshshaa naatoo; yiyaa hanqquwaappe attana mala hinttentta ooni maqqeeddee? ⁸ Simmi hinttenttu nagaraappe simmeeddawanttoo bessiyaa ayfiyaa ayfite. Hinttenttu wozanaan Abraahaamo nu aabbu de7ee gooppite. Xoossay Abraahaamossi † naanaa ha shuchchatuwaappe denthanaw danddayee yaagaade taani hinttenttoo oday. ⁹ Ha77i ubba beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; simmi lo77o ayfiyaa ayfenna mithay ubbay qanxxettiide tamaan olettanawaa.”

¹⁰ “Yaatina ha77i nu ayaa udanee?” yaagiide A cora asay oochcheedda.

¹¹ Yohaannisikka, “Laa77u mayuu de7iyaawe baynnawoo immo; qumay de7iyaawekka baynnawoo gisho” yaagi zaareedda.

¹² Qaraxaa shiishshiyaawanttukka xammaqettanaw yiide,
“Tamaarsiyaawoo, nu ayaa udanee?” yaagi oochcheeddino.

¹³ I untunttoo, “Geetettowaappe aadho qaraxaa aathi shiishshoppite”
yaagi odeedda.

2:52 1Sa 2:26; Lem 3:4 * **3:2** qeesatuwaa kaappatuu Haanninne Qeyyaafay: Haanna kaappotethaa wodi Yesuusi yelettanaappe kase 6-15 laythaa gakkanaassa. Qeyyaafaa geetettiyaa Haanna bolluu 18-37 laythaa kaappo gidiide Yesuusa yeletaappe kase gami77eedda. **3:4** Isa 40:3-5 **3:7** Mat 12:34; 23:33 † **3:8** Abraahaamossi naanaa: Ayihuda asatuu barentta Xoossay dooreedda asaa yaagi qoppiino. Gaasuunneekka, beni hidootaa qaalay Xoossaa nu aabbu Abraahaamossi imetteedda yaagiide qoppiyaa diraassa. **3:9** Mat 7:19 **3:12** Luq 7:29

¹⁴ Hewaappe kaalla wottaaddaratuu, “Nuunishi, ayaa udanee?” yaagi A oochcheeddino.

Yohaannisikka, “Asaa shaluwaa naaquwaan bonqqi akkoppite, oonanne wordduwan mootoppite, hinttenttu dirgguu hinttenttoo gidana” yaagi zaa-reedda.

¹⁵ He wode asay ubbay Kiristtoosa yuussaa naagiidde de7iyaa diraw Yohaannisa, “Hawekka Kiristtoosa gidennaan attenna” yaagiide barenttu wozanaan maleeddino. ¹⁶ Yohaannisi ubbatuwaakka, “Taani haathan xammaqay; gidoppe attin taappe wolqqaamayne taanikka A caammaa qashuwaa billana danddayennawe † biro yaanawaa; ikka Ayyaanaa Geeshshaanne tamaan xammaqanawaa; ¹⁷ A kushiyan katha dalaappe shaakki geeshshiyaa layday de7ee. Kathaa uddummaan bukkowaa geeshshi punniide ayfiyaa diyyiyan qolee; shin dalaa to7enna tamaan guuddee.”

¹⁸ Yohaannisikka hara cora qaalaan cora asaa maqqiidde mishi-raachchuwaa qaalaa odeedda.

Heroodise Xammaqiyaa Yohaannisa Qachcheedda

¹⁹ Galiilaa mooddiyaa Heroodisa qassi bare ishaa Piliphphoosa machchatto Herodiyaado I akkeedda dirawunne haraakka cora iita kiitaa kiitetto diraw, Yohaannisi seereedda. ²⁰ Hawaa diraw ha ubbaa gujjiide Heroodise Yohaannisa qasho golle gelsseedda.

Yohaannisi Yesuusa Xammaqeedda

(Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

²¹ Asay ubbay xammaqetti simmowaappe guyyiyan Yesuusi xammaqetteedda. I woossi de7ishshinkka saluu dooyetti aggeedda.

²² Geeshsha Ayyaanaykka haraphphiya malatiide A bollaan wodhdheedda. Saluwaappekka, “Ta dosiyaa na7ay neena; neenan Taani nashettay” yaagiyaa qaalay yeedda.

Yesuusa Yeletay Kase Guyye Mayizzaappe De7iyaa Payduwaa

(Mat 1:1-17)

²³ Yesuusi tamarssuwaa doommoode aw hattamu laythaa gideedda; cora asaykka barenttoo malatowaadan A Yoosefo na7aa yaagiino; Yoosefo Eele na7aa; ²⁴ Eele Maate na7aa; Maate Leewiyaa na7aa; Leewii Milkke na7aa; Milkke Yoonaa na7aa; Yooni Yoosefo na7aa; ²⁵ Yoosefo Maataatiyaa na7aa; Maataati Amooxe na7aa; Amooxe Naahooma na7aa; Naahooma Esiliime na7aa; Esiliime Naage na7aa; ²⁶ Naage Maa7aate na7aa; Maa7aate Maataatiyyu na7aa; Maataatiyyu Seemeye na7aa; Seemeyi Yoosefo na7aa; Yoosefo Yooda na7aa; ²⁷ Yoodi Yoonana na7aa; Yoonana Reese na7aa; Reese Zerubaabeela na7aa; Zerubaabeeli Salaatiyaala na7aa; Salaatiyaale Neele na7aa; ²⁸ Neeli Milkke na7aa; Milkke Haadde na7aa; Haadde Yoosaase na7aa; Yoosaase Qoosaama na7aa; Qoosaami Elmaadoome na7aa; Elmaadoome Eere na7aa; ²⁹ Eere Yoosee7e na7aa; Yoosee7e, Eli7eezera na7aa; Eli7eezere, Yooraame na7aa; Yooraami Maaxaate na7aa; Maaxaate Leewiyaa na7aa; ³⁰ Leewii Simoona na7aa; Simoone Yihudaa na7aa; Yihuday Yoosefo na7aa; Yoosefo Yoonana na7aa; Yoonana Eeliyaaqeema na7aa; ³¹ Eeliyaaqeemi Meeliya na7aa; Meeliye Mayinaana na7aa; Mayinaani Maaxaate na7aa; Maaxaate Naataane na7aa; Naataane Daawite na7aa; ³² Daawite Issey na7aa; Issey Iyyoobeeda na7aa; Iyyoobeedi Boo7eeza Na7aa; Boo7eezi Salmoona na7aa; Salmooni Nahishoona na7aa;

† **3:16** A caammaa qashuwaa billana danddayennawe: Hawe qoomaa woy danggaaxiratti oosuwaa.

3:20 Mat 14:3-4; Mar 6:17-18 **3:22** Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 1:17; Mar 1:11; Luq 9:35

³³ Nahishooni Aminadaaba na7aa; Aminaadaabi Raama na7aa; Raami Ariina na7aa; Ariinay Hezroona na7aa; Hezrooni Pereeza na7aa; Pereezi Yihudaa na7aa; ³⁴ Yihuday Yayiqooba na7aa; Yayiqoobi Yisaaqa na7aa; Yisaaqi Abraahaamo na7aa; Abraahaamo Taara na7aa; Taari Naakoor na7aa; ³⁵ Naakoori Seeroohe na7aa; Seeroohi Ragawa na7aa; Ragawi Pel-ega na7aa; Pelegi Abeera na7aa; Abeeri Saalla na7aa; ³⁶ Saalli Qaynaana na7aa; Qaynaani Arfaakisiide na7aa; Arfaakisiide Seeme na7aa; Seemi Nohe na7aa; Nohe Laameehe na7aa; ³⁷ Laameehi Maatusaala na7aa; Maatusaali Heenooke na7aa; Heenooki Yaareda na7aa; Yaaredi Malaali7eela na7aa; Malaali7eeli Qaynaana na7aa; ³⁸ Qaynaani Heenoosa na7aa; Heenoosi Seete na7aa; Seeti Addaama na7aa; Addaami Xoossaa na7aa.

4

Yesuusaw Shiiqeeda Xalahiyaa Paaciyaa

(4:1-13; Mat 4:1-11; Mar 1:12,13)

¹ Yesuusi Geeshsha Ayyaanaan kumiide Yorddaanoosa Shaafaappe simmeedda; Ayyaanaan mela sa7aa kaalesettiide beedda. ² Hewaan oytamu gallassaa daabiloosan paacetteedda. He gallassatuwan ayaanne mibeenna diraw wurssethaa poluwaa heeran I koshatteedda.

³ Daabiloosikka, “Neeni Xoossaa Na7aa gidoope ha shuchchaa, ‘Ukitha gida’ gaade azaza” yaageedda.

⁴ Yesuusikka, “ ‘Asay Xoossaa Qaalaa ubbaappe attin ukithaa xalalaan de7enna’ geetetti Xoossaa Qaalaan xaafetteedda” yaagi zaareedda.

⁵ Daabiloosikka dhoqqa gideedda deriyaa Yesuusa kessiide alamiyaa kawutethaa ubbaa lipho ayfii simmanaw besseedda. ⁶ Daabiloosikka, “Ha kawutethaa maataynne bonchchuu ubbay taw imetteedda. Taani ta dosiyaa oossinne immana; newukka immana. ⁷ Hewaa gidiyaa diraw, ne ta sinthaan taw goyinnoope ha ubbay neessa gidanawaa” yaageedda.

⁸ Yesuusikka zaariide, “ ‘Godaa Xoossaw goyinna, A xalalaa Godaya’ geetetti Xoossaa Qaalaan xaafetteedda” yaageedda.

⁹⁻¹¹ Daabiloosikka Yesuusa Yeerusalaame afide Geeshsha Golliyaa huuphiyaa kessiide,

“ ‘Xoossay neena naagana mala
kiitanchchatuwaa kiittanawaa,
untuntukka ne gedi shuchchaan dhubettenna mala
barenttu kushiyaan neena denthanawantta’
yaagettiide Geeshsha Maxaafaan xaafetteedda;
ane Neeni Xoossaa Na7aa gidoope
hawaappe duge neena ola”
yaageedda.

¹² Yesuusikka zaariide, “ ‘Ne Godaa Xoossaa paaccoppa’ geetetteedda” yaageedda.

¹³ Daabiloosikka paaciyaa ubbaa wurssoawaappe guyye guutha wodew Yesuusappe shaakettedda.

Yesuusi Galiilaan Oosuwaa Doommeeedda

(Mat 4:12-17; Mar 1:14,15)

¹⁴ Yesuusikka Ayyaanaa wolqqaan Galiilaa gadiyaa simmeedda. A waarikka yuushshuwaan de7iyaa ubbaa gakkeedda. ¹⁵ Yesuusikka Ayihudatuwaa Woosa Golliyaa tamarissiide asaan ubbaan galatetteedda.

Naazireeten Yesuusa Ixceeddino
(*Mat 13:53-58; Mar 6:1-6*)

¹⁶I bare dicco katamaa Naazireete yeedda; kase oothiyaawadankka sambata gallassi Ayihudatuwaa woosa golle geliide nabbabanaw denddiide eqqeedda. ¹⁷⁻¹⁹Nabiyaa Isiyaasan xaafettiide xaaxetteedda maxaafaa aw immeeddino. He maxaafaa billiide:

“Taani hiyyesatuwassi mishiraachchuwaa odanaw oketteedda diraw Godaa Ayyaanay Ta bollan de7ee.

Qashetteeddawanttussi bilethaa,
gooqatuwassi xeellana mala odanaw,
gaykka naaqetteeddawantta naaquwaappe
kessana mala dosetteedda Godaa laythaa
odana mala, Taana kiitteedda”
geetetti xaafetteeddasaa demmeedda.

²⁰Maxaafaakka xaaxiide Ayihudatuwaa woosa golliyan oothiyaawoo immiide utteedda. Ayihudatuwaa woosa golliyan de7iyaa asay ubbay A caddi xeelleedda. ²¹Yesuusikka, “Hachche hinttew nabbabettina hinttenttu siseedda qaalay poletteedda” yaageedda.

²²Ubbay aw markkateeddino. A doonaappe kesiyaa aadho keekatethaa qaalaappe denddeeddawaan maalallettiidde, “Hawe Yooseefo na7aa gidennee?” geeddino.

²³Yesuusikka sidhe banttaan ha leemisuwan, “Hinttenttu taw ‘Dhaliyaa Godaw, ne huuphiyaa patha, neeni Qifirinaahooman oothina nu sisowaa ubbaa ha ne katamaanikka qassi ootha’ yaagiide odiita” yaageedda. ²⁴Qassikka, “Tumuwaa yaagay, nabii bare yeletto gadiyaan gammakka bonchchettenna.

²⁵“Yewuwaan qassi tumuwaa oday: Eelaasa wodiyaan heezzu laythanne usuppun agenaa iray bukkennaan ixgina sa7aa ubbaan wolqqaama koshay geleedda wode, Israa7eelen cora am77atuu de7iino. ²⁶Eelaasikka Sidoonaa gadiyaan de7iyaa Seraafta heeraa itti am77attikko kiitetteed-dappe attin ookkonne kiitetti beenna. ²⁷Nabiyaa Elssaa7a wodiyaankka Israa7eeliyaan cora oolluwaa harggiyan * oyqetteeddawanttu de7iino; Sooriyaa biittaaan de7iyaa Ni7imaaneppe attin untuntuppe ooninne paxi beenna” yaageedda.

²⁸Ayihudatuwaa woosa golliyan de7iyaawanttu ubbatuu hawaa sisiide darissiide hanqqetteeddino. ²⁹Untunttu dendiide Yesuusa katamaappe gaxaa kessiide duge olanaw katamay keexetteedda deriyaa huuphiyaa afeeddino. ³⁰Shin Yesuusi untunttu gidduwanna aadhdiide beedda.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitaniyaa
(*4:31-37; Mar 1:21-28*)

³¹Hewaappe guyyiyaan Yesuusi Galiilaa gadiyaan de7iyaa Qifirinaahooma katamaa beedda. Sambata gallassaankka asaa tamarisseedda.

³²I tamarisseyaa timirttii maataan gidiyaa diraw siseedda asay ubbay maalalteeeddino.

³³Ayihudatuwaa woosa golliyan iita ayyaanay oyqqeedda bitani de7ee; bare kooshshaa dhoqqu udi waassiide, ³⁴“Hayya godo aggaarikki Naazireetiyyaa Yesuusa; nuussi neenanna ay ittippetethay de7ii? Nuuna

4:17-19 Isa 61:1-2 **4:24** Yoh 4:44 **4:25** 1Ka 17:1 **4:26** 1Ka 17:8-16 * **4:27** oolluwaa harggiyaa: Xoossaa qaalay tamarisseyiyaa wodiyaan ubbaan, “Oolluwaa” giyaa qaalay galbbaa bollann sakkiiyaa sakuwaa ubbaassi akettiyaawaa. **4:27** 2Ka 5:1-14 **4:32** Mat 7:28,29

bayizzanaw yaaddi? Neeni oonentto eraaddi; Neeni Xoossaa Aawuu kiitteedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.

³⁵ Yesuusikka, “Co77u ga, aappekka kesa” yaagi seereedda. Iita ayyaanay bitaniyaa untuntu gidduwan kunddissiide aynne qohennaan aappe ke-seedda.

³⁶ Asay ubbay maalalettiide ittu ittoo, “Hawe ayaa qaalee? Barew de7iyaa maataaninne wolqqaan iita ayyaanatuwaa seeree; qassi iita ayyaanaykka kese” yaagiidde haasayeeddino. ³⁷ A waariikka he yuushshuwaan de7iyaa gadiyaa ubbaa gakeedda.

Yesuusi Cora Hargganchcha Asaa Patheedda

(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)

³⁸ Yesuusi Ayihudatuwaa woosa goliyappe denddiide Simoona goliyaa geleedda, Simoona bolotatta wolqqaama qoxuwaa harggiyan harggettaade giseeddawunniw Yesuusi izo pathanaadan asay A woosseedda. ³⁹ I matan eqqiide qoxuwaa harggiyaa seerina, harggii yeddiisheedda; hewodiyankka denddaade untuntu kiitettaaddu.

⁴⁰ Away wullo wodiyaan dumma dumma harggiyan oyqetteedda hargganchchatuwa ubbaa aakko aheeddino; ikka ittuwa ittuwa bolla bare kushiyaa wothiide patheedda. ⁴¹ Iita ayyaanatuukka, “Neni Kiristtoosa Xoossaa Na7aa” yaagi waassiidde cora asaappe keseeddino. I Kiristtoosa gidowaa untuntu ereedda diraw haasayenna mala diggeedda.

Yesuusi Galiilaan Tamaarisseedda

(Mat 4:23-25; Mar 1:35-39)

⁴² Sa7ay wontto wode asay baynnasaa beedda; asay ubbay A koyyiidde I de7iyaasaa yeeddino. Barenttuppe shaaketti beennaadan digganaw koyy-eeddino. ⁴³ I qay, “Hini hara katamatuwassii baade Xoossaa Kawutethaa mishiraachchuwaa Qaalaa odanaw koshshee; taani kiitetteeddawe hawaa diraassa” yaageedda.

⁴⁴ Galiilaan de7iyaa Ayihudatuwaa woosa gollen Qaalaa tamarisiiidde gami77eedda.

5

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyawantta Dooreedda

(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)

¹ Itti gallassi Yesuusi Gensaareexe Abbaa * gaxaan eqqiide de7ishshin cora asay aakko shiiqiide Xoossaa qaalaa sisanaw sugetti de7iino.

² He wode laa77u wongiratu † Abbaa gaxaan eqqowaa I be7eedda; moliyaa phiriyaawanttu qassi wonggiratuwappe wodhdhiide barenttu dab-baa meecci de7iino. ³ Yesuusi wonggiratuwaa giddoppe Simoonawunno gideeddawunnini geliide sa7aappe yaa abbaakko guuthaa shiishshanaadan oochcheedda. Hewaappe guyye wonggiriya bollan uttiide asaa tamaris-suwaa doommeedda.

⁴ Tamarissuwaa bethowaappe guyyiyan Simoona, “Wonggiriya yaa abbaa ciimuwakko shiishshite; hinttenttu dabbaakka moliyaa phiranaw olite” yaageedda.

* **5:1** Gensaareexe Abbaa: Galiilaa Abbaassi imetteedda dumma sunthaa. **5:1** Mat 13:1,2; Mar 3:9,10; 4:1 † **5:2** wonggiriya: Wonggiriya geetettowe, wogga haathaa woy abbaa bolla asay hefintha bagga pinnanaw go77ettiyaa miishshaa. Hayqqo asay moogettiyaawaa gidennawaa eranaw koshshee.

⁵ Simoonikka, “Godaw, qammaa kummenthaa daaburi aqiide ayinneekka oyiqqibeykko; shin ha77i Neeni goowaadan dabbaa oleetto” yaagi zaa-reedda.

⁶ Hewaadankka ootheedda wode, daro cora moliyaa oyqqeeddino. Unt-tuntu dabbatuukka duuxerettanaw haneeddino. ⁷ Hara wonggiriyaan de7iyaa laggethatuu yiide maaddanaadan wutteeddino; untuntu laa77u wonggiratuwankka moliyaa kunthina wonggiratuu mitettussaa doommeed-dino.

⁸ Simooni Phexiroosikka hawaa be7eedda wode Yesuusa gulbbatan kunddiide, “Godaw, taani nagaranchcha asa gido diraw taappe shaaketta” yageedda. ⁹ Hawaa geeddawe inne aananna ittippe de7iyaawanttu ubbay barenttu oyqqeedda moliyaa coratethaan maalaletteeddino.

¹⁰ Hewaadankka qay Simoona laggethaa gideeddawanttu Zabiddiyoosa naanatuu Yayiqoobinne Yohaannisi maalaletteeddino.

Yesuusikka Simoona, “Yayyoppa hawaappe guyyiyan asaa phiriyaawaa gidanaassa” geedda.

¹¹ Unttunttukka wonggiratuwaa haathaappe gaxaa kessiide, ubbabaa ag-giide Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(*Mat 8:1-4; Mar 1:40-45*)

¹² Yesuusi katamatuwaappe ittuwan de7ishshin oolluu ‡ bollaa ubbaa meedda bitani de7iyaawe Yesuusa be7iide A sinthankka kunddiide, “Godaw, neeni koyyoope taana pathanaw danddayaa” yaagiide woosseedda.

¹³ Yesuusikka bare kushiya yeddi bochchiide, “Dosay geeyya!” geedda. Heman77iyankka oolluu A yeddeedda.

¹⁴ Yesuusi A, “Hawaa oossinne odoppa. Shin qeesaakko baade neena besa. Hewaappe guyye oolluwaa harggiyaappe paxeeddawaassi markka gidanaadan Muse higgiiyan azazetteedda yarshshuwaa shiishsha” geedda.

¹⁵ Gidoshshin A waarii loythi aakkiide beedda; daro cora asaykka Yesu-usi odiyaawaa sisanawunne barenttu harggiyappe paxanaw shiiqeeddino.

¹⁶ Yesuusi cora wode geemasaa biide woossee.

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda
(*5:18-26; Mat 9:2-8; Mar 2:3-12*)

¹⁷ Itti gallassi Yesuusi taaarissiidde de7ishshin Galiilaappenne Yihu-udaa heeraa ubbaappe, Yeerusalaame yeedda Parisaawatuunne higgiiya taaarissiyaawanttu utti de7ishshin hargganchchatuwaa pathana mala Xoossaa Aawuwaa wolqqay aw imetteedda. ¹⁸ He wode bollay sileedda § itti bitaniyaa amareedda asay shanchchamaan tookki ahi golle gelssiide Yesuusa sinthan wothanaw koyyeeddino. ¹⁹ Asaa coratethaappe denddeed-dawaan Yesuusakko shiiqanaw danddayi beykkino. Hewaa diraw bollaw gi77i golliyaa kaaraa * qaariide A, shanchchamaanna asaa giddon Yesuusa sinthaan wotheeddino.

²⁰ Yesuusikka untuntu ammanuwaa be7iide, “Ha bitanew, ne nagaray atto geettedda” yaageedda.

5:5 Yoh 21:3 **5:6** Yoh 21:6 ‡ **5:12** oolluwaa: 4:27 xeellite. § **5:18** bollay sileedda: Hawaa guussay Griike qaalaan “Paralumoo7ay” geetettiyaawaa. Ha qaalaa bilethay Inggilizeethuwaan “Paraalayizid” guussaa. Ha laa77atuwaakka Dawuroothuwan bilethaa immoode, keechcheeddawaa woy qaaxxenna mala daabureeddawaa guussaa. * **5:19** kaaraa: Ha payduwaan geettedda golliyaa kaaray Dawurowaa mala gidennaadan, Palestine gaden golliyaa bollan de7iyaa kaaray gede qerettiide keexettee. Hewe yaatiide qay dufettiide gaxaan gaxaan hara mithay tecettina loythi keexettee. Hewaa mala keexay ooratha qaalaa caaquwaa wodiyaan eretteeddawaa.

²¹ Muse higgiiyaa tamarissiyaawantunne Parisaawatu, “Hawe Xoossaa boriyaawe oone? Itti Xoossaappe attin nagaraa atto gaanaw ooni dand-dayii?” yaagi qofaa doommeeddino.

²² Yesuusikka untunttu qofaa ero diraw hawaadan geedda, “Ayissi hinttenttu wozanaan hawaadan qoppiitee? ²³ ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ gaanawaappenne ‘Denddaade ba’ gaanawaappe haqawe matee? ²⁴ Yewuwaan qassi hawaa taani geeddawe, Asaa Na7ay biittaa bollan nagaraa maaranaw maatay de7iyaawaa hinttenttu eranaadana.” Hewaappekka gunddeedda bitaniyaa, “Dendda ne shanchchamaa tookkaade ne golle ba gay” yaageedda.

²⁵ Gunddaykka asaa sinthaan dendowaashshin bare shanchchamaa tookkiide Xoossaa galatiidde bare soy beedda. ²⁶ Ha wode ubbatuukka darii maalalletteeddino; Xoossaakka galatiidde, “Hachche malabaa be7eeddo” yaagiide yashshaan kumeeddino.

Yesuusi Leewiyaa Dooreedda
(5:27-32; Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

²⁷ Hewaappe guyyiyan Yesuusi kesiide beedda; Leewiyaa geetettiyya qaraxaa shiishshiyaawe, qaraxaa shiishshiyaasan uttowaa be7iide, “Taana kaalla” geedda. ²⁸ Ikka denddiide ubbabaa aggiide A kaalleedda.

²⁹ Hewaappe simmiide Leewii bare gollen daro shoobiyaa giigisseedda; cora qaraxaa shiishshiyaawantunne hara cora asaykka untuntunna uttiide mide7iino. ³⁰ Parisaawatuunne higgiiyaa tamarissiyaa, untuntunna oothiyaawanttu, Yesuusa kaalliyawanttu bollan, “Ayissi qaraxaa qanxxiyaawanttunne nagaranchchatuwaanna miiteennee ushiitee?” yaagiide zuuzummeeddino.

³¹ Yesuusikka, “Hargganchcha asaappe attin paxa asaassi aakimiyaa koshshenna. ³² Taani yeeddawe, nagaranchchatuu barenttu nagaraa paaxiide simmanaadanappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaagi zaareedda.

Yesuusi Xoomaabaa Ooshetteedda
(5:33-39; Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

³³ Hawaappe guyyiyan Yesuusa, “Yohaannisa kaalliyawantunne Parisaawatuwaa kaalliyawanttu ubba wode xoomiinonne woossiino; shin Neena kaalliyawanttu qassi ubba gallassi miinonne ushiino” yaagiide ochcheeddino.

³⁴ Yesuusikka, “Mishiray untuntunna de7ishshin miyaatatuu xoomanaw danddayiino? ³⁵ Yewuwaan qassi mishiray untuntuppe shaakettiide baana wodii yaanawaa; he wode xoomanawantta” yaagi zaareedda.

³⁶ Yesuusikka kaalliyaa leemisuwaa odeedda: “Ooratha mayuwaappe peedhi akkiide eca mayuwaa bollan dheppiyaawe baawa; gaasuukka hawaada udooppe ooratha mayuwaa peedhee; ooratha dhefiikka eca mayuwaan giigenna. ³⁷ Hawaadankka eceedda cilggiyaan † ooratha woyiniyaa eessaa wothiyaawe baawa; wothooppe qay ooratha woyiniyaa eessay cilggiyaa dhuussee; eessaykka gukkee; cilggayikka bayee. ³⁸ Ooratha woyiniyaa eessaa, ooratha cilggiyaan wothanaw bessee. ³⁹ Eca woyiniyaa eessaa ushiide oorathaa koyyiyaawe ooninne baawa; gaasuukka eca mal77ee giya diraw.”

5:30 Luq 15:1,2 † **5:37** cilggiyaa: Hawoo Dawuroothuwan imettiyya guja bilethay eessaa naa77iyaa ogoruwaa.

6

Yesuusa Kaalliyaawanttu Sambbataan Tishaa Duutheeddino

(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

¹ Sambbata gallassi Yesuusi barena kaalliyaawanttunna ittippe itti goshshaa gidduwana aadhdhiya wode A kaalliyaawanttu zarggaappe tishaa duuthiide barenttu kushiyan shigechchiide muussaa doommeeddino.

² Parisaawatuwaa giddoppe, “Sambbata gallasaan oothanaw woga gidennawaa ayaw oothiitee?” yaageeddino. ³ Yesuusi, “Kaatiyaa Daawitenne ittippe de7iyaawanttu koshatteedda wode ootheeddawaa nabbabi beykkitee? ⁴ Daawite Xoossaa golliya geliide qeesatuwaappe attin hara asay meennaadan digetteedda, Xoossaw yarshshetteedda qumaa meedda. Ittippe de7iyaawanttukka I imminaade meeddino” yaagi zaareedda.

⁵ Hawaappe kaalliide Yesuusi, “Asaa na7ay sambbataw Godaa!” geedda.

Yesuusi Kushii Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

⁶ Hara sambbata gallasaan Yesuusi Ayihudatuwaa woossiyaa golliyaa geliide tamarissi de7ee. Hewankka ushechcha kushii sileedda bitani de7ee. ⁷ Higgiyaa tamarssiyaawanttunne Parisaawatu Yesuusa mootiyaa gaasuwa demmanaw I sambbataan asaa pathooppe be7ana giide naagi de7iino. ⁸ Ikka untunttu qofaa eriide kushii sileedda bitaniyaa, “Dendda asaa gidduwan eqqa” yaageedda. Bitaniikka denddi eqqeedda.

⁹ Hewaappe simmiide Yesuusi, “Haninttonne sambbata gallasaan lo77obaa oothanaw bessiyee iitabaa oothanaw bessii? Shemppuwaa ashshanaw bessiyee wodhanaw bessii?” yaageedda. ¹⁰ Yesuusi bare yuushshuwaan de7iyaa asaa ubbaa xeellowaappe guyyiyan bitaniyaa, “Ne kushiya micca!” yaageedda. Ikka micciide paxeedda.

¹¹ Untunttu loythi hanqqeettiide Yesuusa bolla oothanawaa barenttu gidдон maqqetteeddino.

Yesuusi Tammanne Laa77u Kiitetteeddawantta Dooreedda

(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

¹² He wodiyaan Yesuusi deriyaa bolla woossanaw keseedda; hewankka qamma kumenthaa Xoossaakko woossiide aqeedda. ¹³ Sa7ay wonttowaan barena kaalliyaawantta xeeseedda. Hewanttuppekka tammanne laa77atuwaa dooriide, “Kiitetteeddawantta” * yaagiide suntheedda.

¹⁴ Untunttu sunthaykka: Phexiroosa giide I suntheedda Simoona, A ishaa Inddiraasa, Yayiqooba, Yohaannisa, Piliphphoosanne Barttalamoosa, ¹⁵ Maatoossa, Toomaasa, Ilpiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadew seelettiyaa Simoona, ¹⁶ Yayiqooba na7aa Yihudaanne Yesuusa aathi immedda asqqorttu Yihudaa. †

Yesuusi Cora Asaa Tamarisseeddanne Patheedda

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Yesuusikka untunttunna ittippe deriyaappe wodhdhiide dembbasaan eqqeedda. A kaalliyaawanttuppekka cora asay hewaan de7ee. Qaykka Aappe sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw Yihudaa gadiyaappe,

6:4 Wog 24:9 * **6:13** Kiitetteeddawantta: Hawaa guussay tammanne laa77u Yesuusi kiitheedda hawaaratuwaa guussaa. † **6:16** asqqorttu: Hawaa guussay Ayihuda gadiyaan de7iyaa Asqqorootu geetettiyaa gadiyaappe yeennaan attenna guussa. Ha sunthaa bilethay, “Worddanchchaa”. Qaykka, “Hayqoo aathi immiyaawaa” guussaa.

Yeerusalaame katamaappe, abbaa matan de7iyaa Xiirrosappenne Sidon-aappe yeedda cora asay hewaan de7iino. ¹⁸ Ha asaykka A sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw yeeddino. Tuna ayyaanan oyqettiide metootiyaawanttukka paxeeddino. ¹⁹ Wolqqay aappe kesiide ubbaa pathiyaa diraw asay ubbay A bochchanaw koyyee.

Anjuwaabaanne Metuwaabaa

(Mat 5:1-12)

²⁰ Barena kaalliyaawantta xeelliide yaageedda:

“Hinttenttu manqqatuu anjjetteddawantta;
Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay hinttenttuwaa.

²¹ Hinttenttu ha77i koshattiyaawanttu anjjetteddawantta;
gidini kaallanita; hinttenttu ha77i yeekkiyaawanttu
anjjetteddawantta;
gidini miiccanita.

²² “Asaa na7aa diraw hinttentta asay ixxiyaa wodenne toochchiyaa wode, hinttenttu sunthaakka iitaan denthiyaa wode, anjjetteddita. ²³ Saluwan hinttenttu akkana woytay dara gidiyaa diraw he gallassi nashechchaan guppite; gaasuukka kase hinttenttu aawotuu nabatuwaa bollan hawaadan oothiide de7eeddino.

²⁴ Yewuwaan qassi dure asatoo
hinttenttoo aayyee; hinttenttu ishalo de7uwan de7eeddita.

²⁵ Hinttenttoo ha77i kalleeddawanttoo aayyee;
gidini koshattanita;
hinttenttoo ha77i miicciyaawanttoo aayyee;
gidini kayyottanitanne yeekkanita.

²⁶ Asay ubbay hinttenttu lo77otethaabaa haasayiyaa wode,
hinttenttoo aayyee;
kase hinttenttu aawotuu worddo nabatoo
hawaadan ootheeddino.

Morkkiyaa Siiqanaw Bessee

(Mat 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Shin Taani odiyaawaa sisiyaawanttoo yaagay: hinttenttu morkketuwaa dosite; hinttena ixxiyaawanttoo, lo77uwaa oothite; ²⁸ hinttena sheqqiyaawantta anjjite, hinttena naaqqiyaawanttoo, woossite. ²⁹ Itti bagga shayyiyaa baqqiyaawoo, laa7ethuwaakka besa; ooninne ne kootiya akkiyaawoo, ne shaamiciyaakka diggoppa.

³⁰ “New de7iyaawaa neena woossiyaawoo, imma; newaa akkeeddawaa, zaara gaade oochchoppa. ³¹ Asay hinttenttoo oothana mala hinttenttu dosiyaawadan, hinttenttukka haraw hawaadan oothite.

³² “Hinttentta dosiyaawantta xalalaa dosooppe ay galatay de7ii? Hawaa gidooppe nagaranchchatuukka barena dosiyaawantta dosiino. ³³ Hinttenttoo lo77obaa oothiyaawanttu xalalaw hinttenttu lo77obaa oothooppe hewoo ay galatay de7ii? Nagaranchchatuukka hawaadan oothiino. ³⁴ Tal77iide hinttew zaaranaw danddayiyaawanttu xalalaw tal77ooppe ay galatay de7ii? Bare tal77eeddawaa zaariide akkanaw nagaranchchatuukka barenttu garssan tal77ettiino. ³⁵ Shin hinttenttu, hinttenttu morkkiyaa dosite; untunttookka lo77obaa oothite; hinttenttuppe tal77owaa zaariidi akkanaw qoppoppite. Hawaa hinttenttu polooppe hinttenttoo gatii daranawaa. Qassi hinttenttu Ubbaappe Bolla Xoossaa naanaa gidanita. I iitatoonne galatenawanttookka keeka. ³⁶ Hinttenttu aabbu maariyaawaa gidowaadan hinttenttukka maariyaawantta gidite.

Hara Asaa Pirddanaw Bessenna
(Mat 7:1-5)

³⁷ “O bollankka pirddoppite, hinttenttu bollankka pirddettenna; haraa bolla kunaaniyaa oothoppite; hinttenttu bollankka kunaani oosettenna. Atto giite; Xoossay hinttenttoo atto gaana. ³⁸ Immite; hinttenttoo imettana. Hinttenttu makkeedda makaan hinttenttoo makettana. Baqqi naaqqina siilli kumi palah laalettiiyaa makaan hinttenttu kiwuwaan idinthana” geedda.

³⁹ Qassikka Yesuusi hawaappe kaalliyaa leemisuwaa odeedda; “Qooqay qooqaa kaaletanaw danddayii? Qooqay qooqaa kaalet hooppe laa77atuukka oyqettiide ollaan kunddikkinoo? ⁴⁰ Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaappe aadhdhenna; tamariyaawe minni tamarooppe barena tamarissowaa mala gidanaw danddayee.

⁴¹ “Ne ayfiyaa gidдон de7iyaa tuussaa kessennaan de7aadde hara ne laggiyaa ayfiyaa gidдон de7iyaa suullaa ayaw xeellay? ⁴² Ne ayfiyaa garssan de7iyaa tuussaa be7ennaan hara asaakko shiiqaade, “Ta ishaw, ne ayfiyaa garssappe suullaa ta kessoo?” yaaganaw woota danddayay? Ha lo77uwaa malatiyaa iitaw, koyrottaade ne ayfiyaa gidдон de7iyaa tuussaa kessa. Hewaappe guyyiyan ne ishaa ayfiyaa gidдон de7iyaa suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa.

Mithattonne Iza Ayfedda Ayfiyaa
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Lo77o mithay iita ayfiyaa ayfenna; hewaadankka iita mithay lo77o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. ⁴⁴ Mithay ubbay bare ayfiyaa ayfiyaawan erettee. Agunthaappe woddenthaa ayfi maxettenna; hewaadankka, xundduqiyaappe † laadiyaa ayfiyaa maxanaw danddayettenna. ⁴⁵ Lo77o asay bare lo77o wozanaappe lo77o yewuwaa haasayee. Qay iita asay bare iita wozanaappe iita yewuwaa haasayee. Ayissi gooppe, asay bare doonan haasayiyawe bare wozanaan kumeeddawaa doonay haasayiyaa diraassa.

Laa77u Qommo Golliiyaa Keexxiyaa Asaa
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Taani odowaa oothikkita, shin ayaw Godaw, Godaw, yaagiide Taana xeegiitee? ⁴⁷ Taakko yiyaa ubbay ta qaalaakka sisiide oosuwan peeshshiyaawe oona malatintto ta hinttentta bessana; ⁴⁸ ikka golliiyaa keexxiide daro ollaa bookkiide zaallaa bolla ginbbiide keexxedda asaa malatee; di7uu di77iide he golliiyaa suginakka, mino zaallaa bolla keexetto diraw qaathanaw danddaybeenna. ⁴⁹ Qay Ta qaala sisiide oosuwaan peeshshenna uray baasuu banttasaa shafiyaa bollan golliiyaa keexxeddawaa malatee. Di7uu di77iide he golliiyaa sugo wode man77iyankka kunddeedda; he golliikka iita wodaa woddiide bayeedda” yaageedda.

7

Yesuusi Xeeuwaa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda
(Mat 8:5-13; Yoh 4:43-54)

¹ Yesuusikka hawaa ubba asaa sinthan haasay wurssowaappe guyyiyan hini Qifirinaahooma beedda. ² Hewankka itti xeeuwaa kaappuu de7ee. I daroppe dosiyaa A qoomay harggiide hayyanaw mateedda. ³ Ikka Yesusabaa siseedda wode, bare qoomaa woossiide pathana mala Yihudaa cimatuwaa hini aakko kiitteedda.

6:39 Mat 15:14 † **6:44** xundduqiyyaa: Ha mithay gomi77oriyaa zariyaa gidiide A ayifi ayawunne maaddennawaa. **6:44** Mat 12:34

⁴ Unttunttukka Yesuusakko yiide, “Ha bitani, Neeni A maaddanaadan daroppe koyyeedda; ⁵ gaasuukka nu asaa I daroppe dosiide Ayihudatuwaa woossiyaa golliiyaa keexissowekka A” yaagiide daroppe woosseeddino.

⁶ Yesuusikka untntunttunna ittippe beedda. Ikka hini golliiyaa heeraa gakeedda wode xeetuwaawaa kaappuu bare laggethatuwaa barekko xeesiide, “Ta Godaw, daaburoppa; ayissi gooppe, neena ta golliiyaa kaaraappe garssa bagganna gelssanaw taw bessenna. ⁷ Hawaa diraw ne sinthaan eqqanawukka haray atto bessiyaawaa gidikke. Shin neeni qaalaa xalalaa oda; ta qoomaykka paxanawaa. ⁸ Taani taappe bollanna maatay de7iyaawanttussi eeno gaade de7iyaa asa. Taappe garssannakka taani kiitissiyaa wottaadaratuu de7iino. Ittuwaa, ‘Ba’ yaagiyaa wode, bee; haraakka qay, ‘Haaya’ gooppe yee. Ta qoomaykka, hawaa ‘Ootha’ giyaa wode azazettee; oothee” yaageedda.

⁹ Yesuusikka hawaa sisiide A yewuwaan maalaletteedda; guyye simmiide A kaalliyaa daro asaa, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa7eeliyaa garssankka be7abeykke” yaageedda.

¹⁰ Kase kiitetteedda asatuukka xeetuwaawaa kaappuwaa golle guyye simmiyaa wode, A qoomay paxowaa be7eeddino.

Yesuusi Am77atti Na7aa Hayquwaappe Dentheedda

¹¹ Wonttissa gallassi Yesuusi barena kaalliyaaawanttunanne cora asaanna ittippe Nayno geetettiyaa katamatto beeddino. ¹² Yesuusi katamaa gakkana mato wode, asay hayqqeedda anhaa tookkiide keseeddino. Hayqqowekka bare daayiw mexxi itti na7aa; aattakka asinay bayinna am77atto. Daro katamaa asaykka izo kaalleeddino.

¹³ Yesuusikka izo be7eedda wode qarettiide, “Yeekkoppa!” yaageedda. ¹⁴ Shiikiide shanchchamaa bochcheedda; tookkowanntukka eqqeeddino. Yesuusi, “Neeno yalagaw, dendda gay!” yaagina, ¹⁵ bitani suuri utteedda. Hasayaakka doommeedda. Yesuusikka A, A daayiw immeedda.

¹⁶ Ubbaykka yashshaan kumiide, “Wolqqaama nabii nu garssan dendeedda; Xoossaykka bare asaa ashshanaw yeedda!” yaagiide Xoossaa gala-teeddino. ¹⁷ Hewenneekka Yesuusa waarii Yihudaa yuushshuwaan de7iyaa gadiyaa ubbaan sisettedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa

(Mat 11:1-19)

¹⁸ Yohaannisa kaalliyaaawanttu hanowaa ubbaa aw odeeddino. Yohaannisikka barena kaalliyaaawanttuppe laa77atuwaa xeesiide, ¹⁹ “Yaanaawee neeneyee? Woy nuuni haraa naagane?” yaagi, untuntu oochchana mala hini Yesuusakko kiitteedda.

²⁰ Asatuukka Yesuusakko yiide, “Xammaqiyaa Yohaannisi, yaana getetteeddawe neeneyee? Woy haraa naagane? Yaagiide oochchana mala neekko kiitteedda” yaageeddino.

²¹ He wodiyaan Yesuusi cora asaa dumma dumma harggiyaappe patheedda; tuna ayyaanatuwaakka asaappe kesseedda; cora qooqatuwaa ayfiyaa dooyeedda. ²² Yesuusikka Yohaannisi kiittowanttoo, “Biide hinttenttu be7eeddawaanne siseeddawaa Yohaannisaw odite; qooqatuu xeellanawantta; gunddatuu hamettanawantta; oolluu oyqqowanttu geeyyanawantta; tulleeddawanttu sisanawantta; hayqqeeddawanttu denddanawantta; hiyyeesatuwaasikka mishiraachchuwaa qaalay odettanawaa. ²³ Taanan dhubettenna asay ubbay anjjetteddawannta” yaageedda.

²⁴ Yohaannisi kiitteeddawanttu bidiggowaappe guyyiyan Yesuusi asaw Yohaannisabaa oduwaa doommeedda: “Ayya be7anaw biittaa bazzuwaa keseedditee? Carkkuu qaathiyaa uusunthaa? ²⁵ Woy ayya be7anaw keseedditee? Lo77o mayuwaa mayyeedda asaa de7uwaa? Lo77o mayuwaa mayyeeddawanttunne barena giigissiyaawanttu kaatiyaa gollen de7iino. ²⁶ Woy ayya be7anaw keseedditee? Nabiyya be7anaw keseedditee? E; taani hinttenttoo yaagay; hinttenttu be7anaw kesowe nabiyaappekka aadhuwaa. ²⁷ Xoossaa Maxaafan, ‘Ne ogiyaa neeppe sinthanna giigissiyaa kiitanchchaa neeppe sinthayaade kiittana’ geetetti Yohaannisabay xaafetteed-dawe hawaa. ²⁸ Maccawanttuppe yeletteeddawanttu garssan xammaqiyyaa Yohaannisappe aadhdhiyaa ooninne baawa. Xoossaa kawutethaan qassi ubbaappe laafa geetettiyaawekka aappe aadhdhanawaa” yaageedda.

²⁹ Haray attoshshin qaraxaa kessiyaawanttu attennaan hawaa Yesuusi haasayowaa siseedda ubbay Yohaannisa kushiyan xammaqettowanttu Xoossaw bessiyaa bonchuwaa immeeddino. ³⁰ Shin higgiiyaa taaaris-siyaawanttunne Parisaawatuu Yohaannisan xammaqettibeenna diraw, Xoossay untunttoo qoppeeddawaa ixceeddino.

³¹ Yesuusi, “Simmi Taani ha wodiyyaa asaa ayaanna leemisoo? Untunttu ayya malatiinoo? ³² Untunttu geyaasan uttiide ittu ittuwa xeeseide, ‘Suusuliyaa hinttenttoo punninakka

kaa7ibeykkita;

yeekuwwa yethaa kesseeddoshshinkka

yeekkibeykkita

yaagettiyyaa naanaa malatiino’ geedda.

³³ Xammaqiyyaa Yohaannisi qumaa meennaan woyiniyyaa eessaakka ushennaan yiina, ‘A bollaana gaaleenay de7ee’ yaageeddita. ³⁴ Taani Asaa Na7ay maaddenne ushaadde yiina, ‘Hawe nafisaamaa; woyiniyyaa eessaakka ushiyaawaa; qaraxiyaawanttoonni nagaranchchattoo dabduwaa’ yaagiita.

³⁵ Gidoppe attin Xoossaa aadho eratethay bare oosuwan tuma gidide beettedda” yaageedda.

Parisaawiyaa Simoona

³⁶ Parisaawatuwaappe ittu barenanna qumaa maana mala shoobbina, Yesuusi A soy biide maanaw utteedda. ³⁷ He katamaan nagaranchchaa geetetteedda itti mishiratta de7ewunna, Yesuusi A soyin utteeddawaa sisaade, albasxxiroosa geetettiyyaa shuchchaappe oosetteedda bilqqaasiyyaa kumeedda shittuwaa akka yaaddu. ³⁸ Guyyenna A gediyyaa mataan eqqaade, yeekkaadde A gediyaakka bare afothaan okaa doommaaddu; izi afothay bayizzeedda A gediyaakka bare huuphiyyaa binnanaan quccaaddenne A gediyyaa yeraadde gediyan shittuwaakka caccafaaddu.

³⁹ Yesuusa bare soy xeeseedda Parisaawiikka hawaa be7iide, “Hawe nabiyya gideeddentto, hanna A bochchiyya mishiratta oonenttonne qaykka iza nagaranchchaa gidiaawaa I eranashshin” yaageedda.

⁴⁰ Yesuusikka zaariide, “Simoona, taani new odiyya yewuu de7ee” yaagina,

Simoonikka, “Taaarissiyaawoo, oda” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi, “Itti bitaniyaappe miishshaa tal77eedda laa77u asatuu de7iino. Ittuwaa matan ichcheshu xeetu diinaari, qay yokkuwaa matan ishatamuu de7ee. ⁴² Laa77atookka ciggiyaawe dhayina, laa77atuwaa acuwaakka

maarii aggeedda. Hawanttuppe haqawe loythi dosiyawaa malatii?” yaageedda.

⁴³ Simoonikka zaariide, “Daruwaa aggowa malatee” yaageedda. Yesu-usikka, “Tumuwaa zaaraadda” yaageedda.

⁴⁴ Yesuusi mishirattikko xeelliide, Simoona hawaadan yaageedda; “Hanno mishiratto be7aaddii? Taani ne golle yiina haray attoshshin haathaakka ta gedew immabeykka; shin iza bare afothaan tagediyaa irxxissaaddu; bare huuphiyaa binnanaanikka quccaaddu. ⁴⁵ Neeni Taana yera beykka; shin iza taani geloodeppe doommaade tagediyaa yeriyaawaa agga beykku. ⁴⁶ Neeni ta huuphiyan zaytiyaa okka beykka; shin iza ta gediyan shittuwaa caccafaaddu. ⁴⁷ Hawaa diraw ta hinttenttoo oday: daroppe iza doseeddawaa diraw, daro nagaray iziw de7iyaawe maaretteedda; guuthay maarettiyaawe guuthaa dose” yaageedda.

⁴⁸ Yesuusi mishiratto, “Ne nagaray qucetteedda” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusanna ittippe qumaa maanaw utteeddawanttu barenttu wozanaan, “Nagaraa maaranaw danddayiyaawe hawe oone?” yaageeddino.

⁵⁰ Yesuusi mishiratto, “Ne ammanuu neena ashsheedda, sarotethaan ne golle ba” yaageedda.

8

Yesuusa Kaalleedda Maccawantta

¹ Yesuusi hawaappe simmiide, sabbakiiddinne Xoossaa kawutethaa mishi-raachchuwaa qaalaa katamaaninne heeraan odiidde aadhdheedda. Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttukka aananna ittippe de7iino. ² Iita ayyaanaappenne wolqqaama harggiyaappe paxeeddawanttu itti itti mac-cawanttukka de7iino. Hewanttukka: Laappu xalahii keseedda Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamonne, ³ Heroodisa golliyan suntha gideedda Kuuza machchatti Yohaanno, Soosina geetettewunanne hara coratuwanna ittippe gidiide, Yesuusanne A kaalliyaawantta miishshaan maaddeeddino.

Zerethaa Leemisuwaa (*Mat 13:1-9; Mar 4:1-9*)

⁴ Cora asay daro katamatuwaappe shiiqiide, Yesuusakko yeedda wodiyaan leemisuwan, ⁵ “Zeriyaaawe zerethaa zeranaw keseedda. Zeriyaa wode itti itti zerethay, ogiyaa doonan wodhdhiide yedhettedda. Yatina saluwaa kafuu hewaa meedda. ⁶ Haray qay zaallaa bolla wodhdhiide doleedda wode koshshiyaa haathaa demmenna diraw meleedda. ⁷ Hara zerethay agun-thaa garssan wodhdheedda. Agunthay ittippe dicciide mitteedda. ⁸ Haray lo77iyaa tu7e biittaaan wodhdheedda. Dolowaappe guyyiyan, zerettowaappe xeetu kushiyaa dakkuwaa mokkeedda” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Haasayeedda Gaasuwaa (*Mat 13:10-17; Mar 4:10-12*)

Yesuusi hawaa haasayiide, “Haythay de7iyaa ubbay siso” yaagi qaalaa dhoggu udiide waaseedda.

⁹ A kaalliyaawanttu, “Ha leemisuu ayaa guussee?” yaagi A oochcheeddino.

¹⁰ Ikka zaariide,

“Hinttenttoo Xoossaa kawutethaa xuuraa eray imetteedda; shin haratoo, xeelliiddikka erenna mala, sisiiddikka akeekenna mala leemisuwan oday” yaageedda.

Yesuusi Zerethaa Leemisuwaa Billiide Odeedda
(*Mat 13:18-23; Mar 4:13-20*)

¹¹ Yesuusi, “Zerethaa leemisuu hawaa: Zerethay Xoossaa qaalaa.
¹² Ogiyaa gaxaan wodhdheedda zerethay, guutha wodew qaalaa sisiyaa asaa; ellekka xalahii yiinne, untuntu sisowaan amman attenna malanne qaalay wozanaappe dogettana mala oothee. ¹³ Zaallaa bollan wodhdheedda zerethay, koyro qaalaa nashechchaan sisiyaawantta. Hewanttukka guutha wodiyaan ammaninnee paacii gakkiiyaa wodiyaan xaphuu bantta diraw ellekka ammanuwaa kaddiino. ¹⁴ Agunthaa garssan wodhdheedda zerethay, qaalaa sisiyaawantta; shin de7uwaa hirggayenne duretethaa ishalue cuulleeddawantta. Hewanttu lo77o ayfiyaa immanaw danddayikkino. ¹⁵ Lo77o tu7e biittaaan wodheedda zerethay bessiyaawe, lo77anne xillo wozanaan qaalaa sisiide naagiyaa asaanne he qaalaan minni eqqiide lo77o ayfiyaa ayfiyaawantta.

Xomppiyaa
(*Mar 4:21-25*)

¹⁶ “Xomppiyaa sathiide ittibaan qum77i aggiyaawe woy arssaappe garssanna wothiyaawe ooninne baawa. ¹⁷ Qonccennaan qosuwan attiyaabay itti yewuunne baawa. Erettennaaninne beettiyaasaa kesennaan attanabay aynne baawa. ¹⁸ Hewaa gidiyaa diraw loythi akeekaan sisite. Wozanaappe sisiyaawoo ubbaw gujji akeekay imettana; akeekennawaappe he aw de7iyaawaa malatiyaa akeekaykka akettanawaa” yaageedda.

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa
(*Mat 12:46-50; Mar 3:31-35*)

¹⁹ He wodiyaan aattanne ishata Yesuusanna gaketanaw aakko yeeddino; shin asaa coratethaappe dendo gaasuwan A demmanaw danddaybeykkino. ²⁰ Itti bitani, “Ne daayanne ne ishata neenanna gaketanaw koyyo diraw karen yiide eqqeeddino” yaagi odeedda.

²¹ Ikka, “Ta daayanne ta ishata, Xoossaa qaalaa sisiide oosuwa bollan peeshshiyaawantta” yaagi zaareedda.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda
(*Mat 8:23-27; Mar 4:35-41*)

²² Itti gallassi Yesuusi barena kaalliyawanttunna ittippe wonggiriya geliide, “Abbaappe hefintha boytte” geedda. Unttuntukka denddiide hametaa doommeeddino. ²³ Pinni de7iyaa wode, Yesuusi gemi77isheedda. Abbaan gotuwaa carkkuu dendo diraw, wonggiriya garssan haathay kumina daro metooteeddino. ²⁴ Unttuntu Yesuusakko shiiqiide, “Godaw, Godaw! Nuuni bayoyttette!” yaagiide A beegotheeddino.

Ikka beegottiide gotuwaanne haathaa beetaa seerina, gotuunne haathaa beetay eqqeedda; ubbaykka co77u geedda. ²⁵ Ikka, “Hinttentoo amanuu haqan de7ii?” yaageedda.

Unttuntukka yayyi maalalettiide ittu ittuwaa, “Hawaadan carkkuunne haathay co77u giite giina azazettiyaawe hawe oone?” yaagetteeddino.

Yesuusi Xalahii Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(*Mat 8:28-34; Mar 5:1-20*)

²⁶ Galiilaa Abbaappe hefinthanna de7iyaa Gerggesenoona geetettiya gadiyaa, Yesuusinne A kaalliyaawanttu, wonggiriyaan pinniide gakeeddino. ²⁷ He haathaappe pinni sa7aa wodhdho wode, iita ayyaan oyqetteedda itti bitani, katamaappe kesiide aananna gakettedda. Daro

wodiyaappe doommiide mayuwaa mayyennaan kallo golliyaa aggiide duufuwan de7ee.

²⁸ Yesuusa demmowaappe guyyiyan, waassi A sinthaan guufanniide wolqqaama kooshshaan, “Wolqqaama Xoossaa na7aa Yesuusaa, tawunne new aybe ittippetethay de7ii? Taana waayissoppaarikki; ta neena woossay” yaageedda. ²⁹ I hewaa ayissi geeddee gooppe, bitaniyaa yeggi kesana mala Yesuusi A azazo diraassa.

Iita ayyaanay bitaniyaa oyqgoodeppe daro wode gido diraw, birataa santhalataan gediyaanne kushiya qashettiide naagetee. Santhalataa duuthi akkiide iita ayyaanay kaaletthina bazzuwaa bee.

³⁰ Yesuusikka, “Ne sunthay oone?” yaagi oochcheedda. Ikka cora iita ayyaanay geli utto diraw, “Leegiyoona” * yaageedda. ³¹ Barentta Yesuusi, “Hini ciimmo ollaa biite” yaagenna mala woosseeddino.

³² Hewaan de7iyaa zooziyaa gaxaan hemettiyaa cora gudunthatuu de7iino. Cora tuna ayyaanatuu, he gudunthatuwaa garssa, “Gelite” gaana mala Yesuusa woosseeddino. Ikka, “Biide gelite” geedda.

³³ Iita ayyaanatuukka bitaniyaappe kesiide gudunthatuwaa garssa geleeddino. Gudunthaa wudiikka lanqqiyappe kajjottiidde ellekka abbaan mitetteeddino.

³⁴ Gudunthaa heemmiyaawanttu hanowaa ubbaa be7o wode harasaa biide, he katamaaninne yuushshuwaan hanowaa odeeddino. ³⁵ Ayee hanneeddentto be7anaw kesiide, asay Yesuusakko yeeddino. Iita ayyaanay keseedda bitani, A wozanay simmina mayuwaa mayyiide Yesuusa gediya mataan uttowaa be7iide yayyeeddino.

³⁶ Iita ayyaanay oyqetteedda bitani wooti paxeeddentto be7eedda asay, hara asaw odeeddino. ³⁷ Gerggesenoona gadiyaaninne he heeran de7iyaa asay ubbay darii yayyeedda diraw, Yesuusi barenttu matappe baana mala woosseeddino. Ikka wonggiriyaan geliide beedda. ³⁸ Iita ayyaanay keseedda bitaniikka Yesuusanna baana giide, A woosseedda; shin Yesuusi, ³⁹ “Ne golle simmaade Xoossay new ootho wolqqaamabay ayentto markkatta” yaagi yeddeedda.

Hayqqeedda Naattonne Sakettiyaa Mishiratto

(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

⁴⁰ Yesuusi simmeedda wode asay ubbay naagi de7iyaa diraw, A mokki akkeeddino. ⁴¹ He wode, Ayihude asaa woosa gollew sunthaa gideedda Yaa7iiraa yaagettiyaa bitani aakko yeedda. Ikka Yesuusa gediya sinthaan kunddiide, bare golle gelana mala woosseedda. ⁴² Gaasotethaykka tammanne laa77u laythay kumeedda aw de7iyaa itti naatta hayqqanaw mata utto diraassa.

Yesuusi biya wode cora asay A yuushshuwaan sugettiidde metoothereddino. ⁴³ He asaa gidon he wodiyaan tammanne laa77u laythaa ubbaa suuthay goggiyaa mishiratta de7aw. Bare de7iyaa shaluwaa ubbaa dhaliyaa eriyaawanttoo wurssinakka pathanaw danddayowe ooninne baawa.

⁴⁴ Guyyenna yaade A mayuwaa macaraa bochchaaddu; he man77iyankka iippe goggiyaa suuthay eqqii aggeedda. ⁴⁵ Yesuusi, “Oone taana bochchowe?” yaageedda.

Ubbay kaddina Phexiroosi, “Godaw, asay sugettiidde metoothiyaa wode, ‘Oone taana bochchowe’ yaagay?” geedda.

* **8:30** Leegiyoona: Ha sunthay Giriike geetettiyaa qaalaappe aketteedda. Sunthaa bilethay “Cora” guussaa.

⁴⁶ Shin Yesuusi, “Itti asay taana bochcheedda; wolqqaykka taappe kesowaa taani eray” yaageedda. ⁴⁷ Mishirattakka, Yesuusa iza bochchowe erettennaan attibeennawaa eraade, kokkoraadde yonna Yesuusa sinthan kunddaa aggaaddu. Aya gaasuwan Yesuusa bochchaaddentto iza paxowaa ubba asaa sinthan odaaddu.

⁴⁸ Ikka iziw, “Ha mishirattee! Ne ammanuu neena patheedda; saro ba” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusi haasay de7ishshin, Ayihuda asaa ammaniyaawanttu sunthaa soyippe itti bitani yeeddawe, “Ne naatta hayyaaddu; simmi tamaris-siyaawaa metoothoppa” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi hawaa sisiide, “Yaa7iroosaa, ammanappe attin, yayyoppa! Iza paxanawunnu” yaagi zaareedda.

⁵¹ Soy geliide: Phexiroosappe, Yayiqoobappe, Yohaannisappe, naatti aabbuppenne naatti daayippe attin, ooninne gelanaadan eeno gibeenna.

⁵² Ubbay he naattiw yeekkiidenne kayyottiiddi de7iino. Shin Yesuusi, “Yeekkoppite, gisaadduppe attin hayyabeykku” yaageedda.

⁵³ Iza hayqqeeddawaa eriide A bolla miicceeddino. ⁵⁴ Gidoppe attin Yesuusi izi kushiyaa ooyqqiide, “Ha naattee, beegotta!” yaageedda. ⁵⁵ Izi shemppuukka simmina ellekka dendda eqqina maanabaa immana mala, Yesuusi azazeedda. ⁵⁶ Izi aabbunne izi daaya maalalteeeddino; shin Yesuusi untuntta, hano yewuwaa oossinne odenna mala azazeedda.

9

Yesuusi Barena Kaalliyaa Tammanne Laa77atuwaa Kiitteedda (Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

¹ Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyaawantta ittippe barekko xeesiide, xalahiyaa ubba asaappe kessanawunne harggiyaawantta pathana mala wolqqaanne maataa immeedda. ² Xoosaa kawutethaabaa odanawunne hargganchchatuwaa pathana mala untuntta kiitteedda. ³ I untuntta kiit-tiide, “Ogiyaa biidde, xam77aa gidinakka, woy qarcciitiyaa, woy qumaa, woy miishshaa gidinakka ayaanne oyqqoppite; laa7ethiyaa mayuwaakka oyqqoppite. ⁴ Hinttena asay haqan mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, hinttenttu geleedda golliyan gami77ite. ⁵ He katamaa asay hinttena mokkennaan ixxoope, hewaappe kesiidde, untunttu hinttena mokkennaan ixxowoo markka gidana mala, hinttenttu gediyaappe baanaa shoci diiggiide biite” yaageedda.

⁶ A kaalliyaawanttu biide, qeeri katamaa ubbaan mishiraachchuwaa qaala odiidenne hargganchchaa pathiidde yuuyyeeddino.

Heroodise Ootheeddabaa (Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

⁷ Ha77i Galiilaa biittaa kaatiyaa Heroodisekka haneedda yewuwaa sisiide yatti geedda. Gaasotethaynneekka itti itti asay, “Yohaannisi hayquwaappe denddeedda” yaagee. ⁸ Hara asay, “Eelaasi kesiide beetteedda” yaagiya wode, haranttu qassi, “Beni nabatuwaappe ittu hayquwaappe denddeedda” yaagiino. ⁹ Heroodisekka, “Taani Yohaannisa qoodhiyaa qanxxissa dig-gaaddishshin, hawaadan asay haasayiyaa bitani oonee?” yaagiide, Yesuusa be7anaw koyyeedda.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Miziide Kalisseedda (Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Yoh 6:1-14)

¹⁰ Yesuusi kiittowanttu simmiide, untunttu ootheeddawaa ubbabaa Yesu-usaw odeeddino. Ikka untuntta akkiide, Beetesayda yaagettiya katamaa matan de7iyaa takkasaa beedda. ¹¹ Asay I de7iyaasaa eriide kaallina, untuntta mokki akkiide Xoossaa kawutethaabaa odeedda; harggiyaappe paxanaw bessiyaawanttakka patheedda.

¹² Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaa tammanne laa77atuu aakko yiide, “Ha asay ubbay nu yuushshuwaan de7iyaa heeraa gid donne qeeri katamatuwaa gid do biide, aqiyaasaanne qumaa demmana mala moyizza; ayaw gooppe nuuni hawaan asay baynnasan de7eetto” yaageeddino.

¹³ Shin Yesuusi untuntta, “Asaw meetettiyaabaa hinttenttu immite” yaageedda.

Untunttu zaariide, “Ane biide, ha ubba asaw qumaa shammennaan dhayooppe nuussi ichcheshu soolluwaappenne laa77u moliyaappe haray baawa; hewaassi nuuni ha cora asaw qumaa shammana mala koyyay?” yaageeddino. ¹⁴ (Gaasuukka, hewaan de7iyaa asay ichcheshu sha77a keena)*

Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Ishatamu ishatamu asaa citan citan shaakki shaakki utissite” yaageedda.

¹⁵ Untunttukka I gowaadan ubba asaakka utisseeddino. ¹⁶ Yesuusikka ichcheshu soolluwanne laa77u moliyaa oyqqiide, pude saluwaa bonggotti xeelliidde Xoossaa galateedda; duuthiide, asaw gishana mala A kaalliyaawanttoo immeedda. ¹⁷ Asay ubbaykka miide kalleeddino. Untunttuppe atteedda dokkaa, tammanne laa77u samppaa kumeeddawaa den theeddino.

Phexiroosi Yesuusabaa Awaayyeedda

(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

¹⁸ Itti gallassi Yesuusi barekka woossiyaa wode, A kaalliyaawanttukka aananna ittippe de7ishshin, “Asay taana oona giinoo?” giide untuntta oochcheedda.

¹⁹ Untunttu zaariide, “Asay neena xammaqiyaa Yohaannisa yaagee; hara asay qassi Eelaasa † yaagee; haray qassi beni nabatuwaappe ittu denddeedda yaagee” yaageeddino.

²⁰ Yesuusi untuntta, “Hintteshi, taana oona giitee?” yaageedda.

Phexiroosikka zaariide, “Neeni Xoossay okkeedda Kiristtoosa” yaageedda.

Yesuusa Kaalliyaawanttu Hananaw Bessiyaabaa

(Mat 10:38-39; 16:24-26; Mar 8:34-38; Luq 14:26-27)

²¹ Yesuusikka untuntta, “Hawaa oossinne odoppite” yaagi minissi azaziidde, ²² “Taani, Asaa Na7ay, daro metuwaa akkanaw bessee; cimatuwan, qeesatuwaa kaappatuwaaninne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttun ixettanaw koshshee; untunttu taana wodhanawantta; taanikka heezzen tho gallassi hayquwaappe denddanaw bessee” yaageedda.

²³ Yesuusikka asaa ubbaa, “Taana kaallanaw dosiyaawe de7ooppe, bare huuphiyaa kaddo; bare masqqaliyaa ‡ gallasaan gallasaan tookkiide taana

* **9:14** ichcheshu sha77a: Israa7eeliyaa wogaan maccawenne qeeri naanay paydettenna diraw, ichcheshu sha77a guussay maccawaanne qeeri naanaa paydennaan kumeeddawaa. Ha payduu de7iyaa koyro maaray beni maxaafaa ittuwa ittuwan baawa. † **9:19** Eelaasa: Ha nabii I hayqqoodeppe daro wodeppe guyye, Yesuusi Kiristtoosi biittaa bolla tamarissiidde deriyaa bolla woosaw kesiide laametti booxeeddawaappe guyye baggaan aanannanne Musenna haasayeedda. Hewaa guussay hayqqi simmiide daro cora wodiyaappe guyye paxa qonceedda guussaa. **9:19** Mat 14:1,2; Mar 6:14,15; Luq 9:7,8 **9:20** Yoh 6:68,69 **9:23** Mat 10:38; Luq 14:27 ‡ **9:23** masqqaliyaa: Hawaa guussay, itti asay bare laythaa ubbaan Xoossaa kaalliidde shaakettennaan tookkanaw bessiyaawetuwaanne waayiyaa.

kaallo. ²⁴ Bare shemppuwaa ashshanaw dosiyaawe ubbay bayizzee; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ubbay ashshee. ²⁵ Itti uray ha alamiyaabaa ubbaa ashshiide bare shemppuwaa bayizzooppe woy barew pacissooppe, ayaa maaddii? ²⁶ Asay taananinne taqaalaan yeellatooppe, taani Asaa Na7ay, ta bonchchuwaannanne geeshsha kiitanchchatuwa bonchchuwana yiyaa wode aani yeellatanawaa. ²⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa yaagay; hawaan de7iyaa asaappe, Xoossaa kawutethaa be7ana gakkanaw hayquwaa hayqqennawanttu ittu ittu de7iino” yaageedda.

Yesuusa Malay Laametteedda

(Mat 17:1-8; Mar 9:2-8)

²⁸ Yesuusi hawaa goowaappe guyyiyan, itti saaminttaa keena gami77iide, Phexiroosanne Yohaannisa, Yayiqoobakka akkiide, woossanaw deriyaa huuphiyaa keseedda. ²⁹ I woossishshin, A deemuwaa malay laametteedda; A mayuukka booxxiide pholqqeedda. ³⁰ Qoppennaan laa77u asatuu, Musenne Eelaas kesi beettiide, Yesuusanna haasay de7iino. ³¹ Unttuntu bonchchuwan qoncci beettiide, Yesuusi Xoossaa qofaa polanaw Yeerusalaamen hayqqanawaa § aananna haasayeeddino. ³² Phexiroosanne aananna ittippe de7iyaawantta gemi77ishuu geeroyeeddashshin, ellekka beegottiide A bonchchuwanne aananna gatho eqgeedda laa77u asatuwaa be7eeddino. ³³ He laa77u asatuu, Yesuusa miyyiyaappe shaakettiyaa wode, Phexiroosi Yesuusa, “Godaw, hawaan de7iyaawe nuussi lo77a gidiyaa diraw, heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw keexxana” yaageedda.

³⁴ Phexiroosi hewaa haasay de7ishshin, shaarii yiide unttunta kammi aggina Yesuusa kaalliyaawanttu yayyeeddino. ³⁵ Shaariyaappekka, “Taani dooreedda ta Na7ay hawaa; I giyaawaa sisite” yaagiyaa qaalay yeedda.

³⁶ Qaalay sisettowaappe guyyiyan, Yesuusi bare xalalaa gidiiide beettedda; unttuntukka yewuwaa barenttu wozanaan oyqqiide he wodiyan oninneekka ayaanne odibeenna.

Yesuusi Iita Ayyaanaan Oyqetteedda Laa77u Asatuwaa Patheedda

(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

³⁷ Wonttetha gallassi, Yesuusinne heezzu A kaalliyaawanttu deriyaappe duge wodhdhiyaa wode, cora asay Yesuusanna gakettedda. ³⁸ He wode asaappe itti bitani bare kooshshaa dhoggu oothiide, “Tamaarissiyawoo, taw de7iyaawe itti na7aa gido diraw, neeni A be7ana mala neena woossay; ³⁹ qassi iita ayyaanay wozanaa aathennaan denddiide A waasissee; doonaanna paaroyana gakkanaw A kokkorssiide, ubba gallassi metoothiyaawaappe attin, A elle yeddenna. ⁴⁰ Neena kaalliyaawanttu he iita ayyaanaa kessana mala, taani unttunta woossaaddi; shin danddaybeykino” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi zaariide unttunta, “Ammanenna ha wodiyaaw desha asaw, taani hinttenanna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttenttubaa awude gakkanaw danddayanee? Ne na7aa haa akkaaya” yaageedda.

⁴² Na7ay yiidde de7ishshin, iita ayyaanay A sa7aan oliide kokkorsseedda; Yesuusi iita ayyaanaa agga gi na7aa pathiide A aabboo zaariide immeedda. ⁴³ Asay ubbaykka Xoossaa wolqqaama wolqqaappe denddowaan maalaletteeddino.

9:28 2Ph 1:17,18 § **9:31** hayqqanawaa: Griike maxaafaa qofaan hawaa guussay, “Yesuusi saluwaa biyaawaa”; hawe qay I hayquwaappe denddiyaawaanne yaatiide saluwaa biyaawaa ubbaa shiishshi oyqqeedda qofaa.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda
(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

⁴⁴ “Taana Asaa Na7aa, asay asaa kushiyaan aathiide immanawaa; hinttenttu ha yewuwaa dogoppite” yaageedda. ⁴⁵ Shin I giyaawaa untunttu akeekibeykkino. Untunttoo gelenna mala untunttuppe geemmedda diraw, ha yewuwaa Yesuusa oochchanaw yayyeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Ooneesha? Yaagiyaa Ooshaa
(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)

⁴⁶ A kaalliyaawanttu, “Nu giddoppe dariyawe oonee?” yaagiide palumetteeddino. ⁴⁷ Yesuusi untunttu wozanaa qofaa eriide, guutha na7aa ahiide, bare matan essiide, ⁴⁸ “Ha guutha na7aa ta sunthaan mokkiyaawe ooninne taana mokkeedda; qassi taana mokkiyaa ubbay, taana kiitteedda ta aabba mokkee. Hinttenttu ubbaappe guuxxiyaawe ubbaappe dara” yaageedda.

Hinttenttu Giyaawaa Phalqqenna Uray Hinttenttu Bagga
(Mar 9:38-40)

⁴⁹ Yohaannisikka zaariide, “Godaw, itti asay ne sunthaan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A diggeeddo” yaageedda.

⁵⁰ Shin Yesuusi A, “Hinttenttu giyaawaa phalqqennawe hinttenttu bagga gidiyaa diraw, A diggoppite” yaageedda.

Sammariyaa Katamaa Asatuu Yesuusa Mokkanaw Koyyibeykkino

⁵¹ Yesuusi saluwaa biyaa wodii matina, bare wozanaa qofaa Yeerusalaamekko zaareedda. ⁵² Bareppe sinthaw ubba yewuwaa giigissana mala, kiitettiyaa asaa Sammariyaa katamaa kiitteedda. ⁵³ Shin I Yeerusalaame baanaw denddeedda diraw, asay A mokiibeykkino. ⁵⁴ A kaalliyaawanttu Yayiqoobinne Yohaannisi hewaa be7iide, “Godaw, nuuni Eelaasi udowaadan, * tamay saluwaappe yiide untunttu maanaadan xeesana mala koyyay?” yaageeddino.

⁵⁵ Shin Yesuusi guyye simmiide, untunttu seereedda. † ⁵⁶ “Taani, Asaa Na7ay, asaa shemppuwaa ashshanaw yoowaappe attin, bayizzanaw yabeykke” yaageedda. Untunttu harasaan de7iyaa qeeri katamaa beeddino.

Yesuusa Kaalliyaawantta Gakkiyaa Paaciyaa
(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Untunttu ogiyanna biishshin, itti bitani Yesuusa, “Godaw, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana” yaageedda.

⁵⁸ Yesuusi A, “Worakanatoo ollay, saluwaa kafatookka gollii de7ee; shin taani, Asaa Na7ay, gela shemppa akkiyasay taw baawa” yaageedda.

⁵⁹ Yesuusi hara uraa, “Taana kaalla” yaageedda.

Shin, bitani, “Godaw, taani kasiyan baade ta aabba moogana” yaageedda.

⁶⁰ Yesuusi, “Hayqqowantta barenttu hayqqowanttu moogino; neeni baade, Xoossaa kawuteethaabaa oda” yaageedda.

⁶¹ Qassi hara bitani, “Godaw, taani neena kaallana; shin koyruwaan ta soy asaa baade sarotana” yaageedda.

⁶² Shin Yesuusi A, “Booraa goshanaw doommowe ooninne guyye xeel-loophe Xoossaa kawutethaw bessenna” yaageedda.

^{9:46} Luq 22:24 * ^{9:54} Eelaas udowaadan: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, “Ha asaa wurssanaw” yaagee. † ^{9:55} untunttu seereedda: Itti itti Geeshsha Maxaafaan de7iyaa bilethay, “Neeni ayi mala ayyaanentto, neena erikkii? Asaa Na7ay asaa shemppuwaa ashshanaw yeeddappe attin, bayizzanaw yibeenna” yaagee. ^{9:61} 1Ka 19:20

10

Mishiraachchuwaa Qaalaw Kiitetteedda Asatuwaa

¹ Hawaappe kaalla Goday hara laappun tammu * asaa sunthiide laa77uwaa laa77uwaa udiide I baanaw de7iyaa katamaa ubbaa kiitteedda.

² Yesuusi untuntta,

“Qoychchaw gakkeedda kathay dara; kiitettiya asay guutha. Simmi qoycettiya kathaa Goday, qoychchaw kiitettiyaawantta yeddana mala woosite. ³ Taani dorssatuwaadan wallatuwaa giddo hinttena kiittay, biite.

⁴ Hinttenttu ogew ayaanne oyqqoppite: borssaa, qarcciiyyaa, caammaa, gidinakka oyqqoppite; asaanna sarotettiidde ogiyaan wodiya wursoppite.

⁵ “Hinttenttu geliyaa golle ubbaa kasiyan, ‘Sarotethay ha gollew gido’ yaagite. ⁶ He golliyan sarotethaa dosiyaa asay de7ooppe, hinttenttu sarotay he golliyan aqanawaa; koyyennawaa gidoope, hinttenttu sarotay hinttenttoo simmanawaa. ⁷ He golliyan untunttoo de7iyaawaappe miiddinne ushiidde de7ishshite; oosanchchaw A dirguwaa cigay koshshee; itti golliyaappe hara golliya yuuyyoppite.

⁸ “Ay katamaanne hinttenttu geliyaa wode, asay hinttena mokki akkiide mizanaw shiishshowaa ayaanne miite. ⁹ He katamattin de7iyaa hargganchchatuwaa pathiidde asaw, ‘Xoossaa Kawutethay hinttekk mateedda’[‡] yaagiide odite. ¹⁰ Yewuwaan qassi ay katamaanne geloode, asay hinttentta mokki akkennawantta gidoope he katamaa qadhdhaakko kesinee, ¹¹ ‘Nuuni hinttena yeellayanaw, haray atto nu gediya bollan de7iyaa hinttenttu katamaa baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto§; yewuwaan qassi, Xoossaa Kawutethay hinttenttukko mateeddawaa erite’ yaagite. ¹² Pirda gallassi ha katamattippe Sodoomaa katamaa gakkeedda muray kawushanawaa yaagaade taani hinttew oday.

Ammanennaan Ixxeedda Katamatuwaa (Mat 11:20-24)

¹³ “Aayye new Koraaziine; aayye new Beetesayde; hinttenttun haneedda malaatatu Xiirsoosa katamaaninne Sidoonaa katamaan haneeddentto, hewaan de7iyaa asatu karyuwaa mayuwaa mayyiide, bidintha bollan uttiide, benippe barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. ¹⁴ Hawa diraw, murettiya gallassi hinttenttuppe aathiide Xiirsoosa katamawunne Sidoonaa katamaw muray kawushanawaa. ¹⁵ Hanne Qifirinaahome, neeni saluwaa pude dhoqqu gaanaw koyyaaddi? Duge Si7ooliyaa wodhdhanaassa.

¹⁶ “Hinttenttu giyaawaa sisiyaa asay, taani giyaawaa sisee; hinttentta ixxiyaa uray taana ixxee; taana ixxiyaa uray taana kiitteeddawaakka ixxee” yaageedda.

A Kaalliyawanttu Kiitetteeddasaappe Simmeeddino

* **10:1** laappun tammu: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, “Laappun taamanne laa77a”. Ayihuda wogaan biittaa bollan de7iyaa asaa zerethay laappun tamma. Shin kase Eca Griike Maxaafaa bilethaan de7iyaawe, “Laappun tammanne laa77a”. Ooni eri Yesuusi bare qaala alamiyaa yushshuwaan gathanaw ha payduwaanna qara asaa sunthiide kiittennaan aggenna yaagiyaa qofay de7ee. **10:2** Mat 9:37,38 **10:3** Mat 10:16 † **10:4** asaanna sarotettiidde ogiyaan wodiya wursoppite: He gallasaan garatethaan udiyaa sarotay wodiya loythi miyaa diraw, hawe haasayetteedda. **10:4** Mat 10:7-14; Mar 6:8-11; Luq 9:3-5 **10:7** 1Qo 9:14; 1Xi 5:18 ‡ **10:9** Xoossaa Kawutethay hinttekk mateedda: Hawa guussay, “Xoossaa Kawutethay hawaan woy hinttenttu gidon de7ee” guussaa. § **10:11** baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto: Hawa guussay, ixuwaa bessiyawaa. **10:11** Kit 13:51 **10:12** Dom 19:24-28; Mat 10:15; 11:24 **10:15** Isa 14:13-15 **10:16** Mat 10:40; Mar 9:37; Luq 9:48; Yoh 13:20

¹⁷ Laappun tammu asatuukka, “Godaw, iita ayyaanatuukka ne sunthaan nuussi azazetteeddino” yaagiidde nashechchaan simmeeddino.

¹⁸ Yesuusikka untunttoo, “Seexaanay walqqanthaadan saluwaappe wodhdhishshin be7aaddi. ¹⁹ Simmi shooshshaanne sogguwaa yedhdhanaadan hinttenttu morkkiyaa xalahiyaa wolqqaa xoonana mala maataa immaaddi. Hinttentta qohanawe aynneekka de7enna. ²⁰ Gidoppe attin hinttenttu sunthay saluwaa maziggobiyaan xaafetto diraw, nashettiteppe attin iita ayyaanatuu azazetto diraw nashettopite” yaageedda.

Yesuusi Bare Nashechchaa Qoncciseedda
(Mat 11:25-27; 16:13-17)

²¹ He wodiyaan Yesuusi Ayyaanaa Geeshshaan daro nashettiide, “Saluwaanne sa7aa Godaw, neeni ha yewuwaa tamarowanttuppenne aadho eranchchatuwaappe genthaade, qeeri naanaw qonccisso diraw, neena galatay; E, ta Aabboo, ayissi gooppe, hawaa oothanaw ne lo77o shene gideedda.

²² “Ubba yewuu taw ta Aabbuppe imetteedda. Na7ay oonentto Aawuwappe attishshin ooninne eriyaawe baawa; hewaadankka Aawuu oonentto Na7aappenne I qonccissanaw koyyo uraappe attin, haray ooninne eriyaawe baawa” yaageedda.

²³ Kaalliiddeekka Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi wodhdhiide, untunttu xalalaa, “Hinttenttu be7iyaawaa xeelliyaa ayfatuu anjjetteddawannta. ²⁴ Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, cora nabatuunne kaatatu hinttenttu be7iyaawaa be7anaw amotteeddinoshshin be7ibeykkino; hinttenttu sisiyawaakka sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino” yaageedda.

Asaw Qarettiyyaa Sammaariyaa Bitaniyaa

²⁵ Itti gallassi higgiiyaa eriyaawe ittu Yesuusa paaccanaw aakko yiide, “Tamarissiyaawoo, medhinaa de7uwa laattanaw, taani ayaa udoo?” yaagi oochcheedda.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Muse higgiiyaa maxaafan xaafettowe ayee? Neeni ayaa gaade billay?” yaageedda.

²⁷ Bitaniikka, “Muse higgiiyaa maxaafay, ‘Xoossaa ne Godaa polo ne wozanaappe, polo ne shemppuwaappe, polo ne wolqqaappenne polo ne qofaappe siiqa; hewaadankka ne laggethaakka ne huuphiyaadan dosa’ gee” yaageedda.

²⁸ Yesuusi A, “Likke, tumuwaa gaadda; simmi neenikka hawaa ootha; de7uwan de7anaassa” yaageedda.

²⁹ Muse higgiiyaa tamarissiyaa bitani qay barena xillo oothanaw koyyiide Yesuusa, “Hanoshshin, ta laggethay oonee?” yaagiide oochcheedda.

³⁰ Yesuusi zaariide, “Itti bitani Yeerusalaameppe Iyyarkko biidde de7ishshin, ogiyaa bollan paannatuu A demmiide, A mayuwaa qaarowaappe gyye shociide, hayqqanaw pollu goode oliide beeddino. ³¹ Qoppennaan itti qeesay he ogiyaanna bide7iyaawe, shocettiide kunddeedda bitaniyaa be7eedda wode, ayaanne udennaan miyyiyaanna aadhdhiide beedda. ³² Hewaadankka itti Leewii he ogiyaanna bide7ee. Ikka bitaniyaa be7iide, miyyeti aadhdheedda. ³³ Shin Sammaariyaa asa gideedda itti bitani, he bagganna aadhdhiidde, ha bitaniyaakko yeedda. A be7eedda wode aw qarettedda. ³⁴ Aakkokka shiiqiide, zaytiyaanne

woyiniyaa eessaa * A maythaan tigiide, qachcheedda. Hewaappe guyye bare hariyaa togissiide, imathay aqiyaa golliyaa akki beedda; hewaan bidhayiidde naageedda. ³⁵ Wonttetha gallassi guutha biraa bare kiisiyaappe kessiide, imathay aqiyaa golliyaa godaw immiide, ‘Ha bitaniyaa taw loytha bidhaya; hawaappe daruwaa neeni kessooppekka, taani simmiyaa wode new ciggana’ yaageedda.

³⁶ “Simmi ha heezzu asatuwaappe, paannatuwaa kushiyan shocettiide kundeedda bitanew, lagge gideeddawe haqawaa malatii?” yaageedda.

³⁷ Higgiyaa tamarissiyaawekka, “He aw qarettowaa” yaageedda.

Yesuusikka A, “Simmi baade neenikka hewaadan ootha” yaageedda.

Yesuusi Marttinne Mayraami Soy Beedda

³⁸ Yesuusi barena kaalliyaawanttunna ogiyaa biidde, itti heeraa garssa gakkeedda. Hewaan Martto geetettiyaa itti mishiratta bare gollen mokkaaddu. ³⁹ Iziwukka Mayraamo geetettiyaa michchatta de7aw; hennakka Yesuusa gediya mataan uttaade, Iodiyaawaa hayzzaadde de7aw. ⁴⁰ Martta qay soybaa giigissaadde daabura de7aw; hewaa diraw Yesuusakko shiiqaade, “Hanna ta michchatta, kiitaa ubbaa ta bolla olina, taani taarekka labbanode xeellaadde co77u gay? Hayyanaa taana maaddanaadan iziw oda” yaagaaddu.

⁴¹ Yesuusikka zaariide izo, “Marttee, Marttee, neeni cora yewuwaa goppaadde hirggaa; qassikka metootaa. ⁴² Shin koshshiyaawe ittibaa; Mayraama bareppe ooninne akkenna lo77obaa dooraaddu” yaageedda.

11

Yesuusi Woosaabaa Tamarisseedda (Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Itti gallassi Yesuusi ittisaan woosaa woossi de7ee. Woosaa wursowaappe guyye A kaalliyaawanttuppe ittuu, “Godaw! Yohaannisi barena kaalliyaawantta woosaa tamarissowaadan, nuunakka neeni waagi woosanentto tamarissa” yaageedda.

² Ikka untuntta, “Xoossaa woossiide yaagi woossite:

‘Saluwan de7iyaa nu aabboo,

ne sunthay anjjetto;

ne kawutethay yo;

ne shenii saluwan hanowaadan sa7ankka hano;

³ “Gallasaan gallasaan koshshiyaa qumaa

nuussi hachche imma;

⁴ “Nuuni nuuna naaqqeeddawatuuwaa

ubbaa atto goowaadan,

neenikka nunaquwaa atto yaaga;

nuuna iitaappe naagappe attin,

paaciyaan gelssoppa’

yaagite” yaageedda.

⁵ Qaykka Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Hinttentuppe ittoo siiqo laggi de7intto giddo bilahiyan aakko yiide, ‘Ta siiqo laggew, taw heezzu soolluwaa tal77a; ⁶ Ayissi gooppe, itti ta laggethay yiina A miziyaawaa dhayaaddi’ yaagi woosseedda goytte. ⁷ Bare gollen de7iyaa A siiqo laggi soyippe haasayi-idde, ‘Taana metoothoppa; penggi qashetteedda; tanaanaykka taananna

* **10:34** zaytiyaanne woyiniyaa eessaa: Ooratha Caaquwaa wodiyaan hawanttu dhalliyaawantta geetettiide akettiino. Ubba hawaani xaafetteedda zaytii, ooratha dhalliyaa malaataa geetettee. Yay 5:14 xeellite. **10:38** Yoh 11:1

giseeddino; hewaa diraw taani denddaade new aynne immanaw dand-daykke' gaanawee? ⁸ Taani hinttenttoo odiyaawe ayee gooppe, I aw siiqo laggiyaa gido diraw, immennenttonneekka un77etho diraw I koyyiyaawaa ubbaa immee. ⁹ Hawaa diraw, 'Woossite, hinttenttookka imettanawaa; koyyite, demmanita; kariyaa yiide xeesite, hinttenttoo dooyettanawaa' yaagay. ¹⁰ Gaasuukka, woossiyaa ubbay akkanawaa; koyyiyaay uraykka demmanawaa; kariyaa yiide xeesiyaa uraw, kari dooyettanawaa.

¹¹ "Hinttenttu giddoppe bare na7aw, moliyaa woossina shooshshaa, qumaa imma giina shuchchaa immiya aawuu de7ii? ¹² Woy quuquulliyaa woossina sogguwaa immiyee? ¹³ Hinttenttu iita gidi de7iidde hinttenttu naanaw lo77obaa immiyaawaa erooppe, yaatina saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu barena woossiyaawanttoo Ayyaanaa Geeshshaa wooti darisiide immanddeeshsha?" yaageedda.

Yesuusanne Bi7eel-Zebuula
(*Mat 12:22-30; Mar 3:20-27*)

¹⁴ Itti gallassi Yesuusi itti bitaniyaappe duudissiyaa ayyaanaa kessowaappe guyye duude bitani haasayaa doommina, asay maalalteeedda. ¹⁵ Shin untuntuppe ittu ittu, "Gaaalenatuwaa kaappuwaa Bi7eel-Zebuuli aw wolqqaan immiina gaaleenatuwaa kessaa" yaageeddino.

¹⁶ Ittu ittu qassi Yesuusa paaccanaw saluwaappe malaataa bessanaadan aappe koyyeeddino. ¹⁷ Shin Yesuusikka untuntu qofaa eriide untunta hawaa yaageedda: "Bare gidon shaakettiyaa kawutethay ubbay dhayanawaa; shaakettiyaa golliikka kunddee. ¹⁸ Yaatina Seexaanaa kawutethay bare gidon shaakettooppe A kawutethay wooti eqqanawee? Hinttenttu taana, 'Xalahiyaa kaappuwaa Bi7eel-Zebuuli new wolqqaan immiina kessaa' yaagi haasayiita. ¹⁹ Simmi taani bi7eel-zebuula wolqqaan gaaleenatuwaa kessiyaawaa gidoooppe hinttenttu naanay O wolqqaan kessanawanttee? Hawaa gidiyaa diraw, untuntu hinttenttu bollan pirdiyaawantta gidanawantta. ²⁰ Shin taani gaaleenatuwaa kessiyaawe Xoossaa wolqqaana gidoooppe, simmi Xoossaa kawutethay hinttenttukko yeeddawaa erite.

²¹ "Wolqqaama asay bessiyaawaadan minniide bare golliiyaa naagoooppe, A shaluu loythi naagettanawaa. ²² Yewuwaan qassi aappe minuwaa dariyaawe yiide A qohoopenne xoonoooppe I ammanetteedda tooraanne gondalliyaa aappe wothi akkiide, aw de7iyaa miishshaa gishetti akkee.

²³ "Ta bagga gidennawe taananna eqettee; taananna shiishshi beennawekka laalee.

Tuna Ayyaanay Kase Yegga Beedda Asaakko Simmiide Yiyaa Gaasuwa
(*Mat 12:43-45*)

²⁴ "Tuna ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shemppiyaasaa koyyiide, haathay bantasaana aadhdhi bee. Shemppiyaasaa demmennaan attooppe, 'Taani kase yegga keseedda ta golliiyaa simmana' yaagee; ²⁵ simmiyaa wodekka golli pitettiide giigowaa demmee. ²⁶ Hewaappe kaalla, biide haraa aappe iita laappu tuna ayyaanatuwaa akki yaa geliide, hewaan de7iino; he bitaniyaa de7uu koyrowaappe kaallawe iitowaa gidee" yaageedda.

²⁷ Yesuusi hawaa haasay de7ishshin, itti mishiratta cora asaa gidoppe bare kooshshaa dhooqqu oothaade, "Neena yeleddawunnanne dhantheedda ne daaya anjjetteddawunno" yaagaaddu. ²⁸ Yesuusi qassi, "Anjjetteddawanttu Xoossaa qaalaa sisiide azazettiyaawantta" yaagi zaareedda.

Xoossaappe Oosetto Malaataa
(*Mat 12:38-42; Mar 8:12*)

²⁹ Cora asay shiiqo wode Yesuusi, “Ha yeletay iita; ooratha malaataa koyyee; shin nabiya Yoonasa malaataappe haray imettenna. ³⁰ Gaasuukka Yoonasi Nennewe katamaa asaw malaata gidowaadan, Taani, Asaa Na7aykka, ha yeletaw malaata gidana. ³¹ Away mokkiyaasaa xeelliyaa wode, ushechcha dugebagganna de7iyaa gadiyaa kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa sisanaw biittaa gaxaappe yeedda diraw, pirddaa wode ha yeletaan denddaade pirddanawunnu; be7ite, Solomoneppekka aadhdhiyaawe hawaan de7ee. ³² Nennewe asay pirddaa wode hinttenttu bolla denddiide pirddanawantta; ayaw gooppe, untunttu Yoonasi odowaa sisiide barenttu nagaraa paaxi simmeedda diraassa; be7ite, Yoonasappe aadhdhiyaawe hawaan de7ee.

Bollaa Poo7issiyaa Xomppiyaa
(*Mat 5:15; 6:22-23*)

³³ “Soy geliyaa asaw poo7anaadan, Xomppiyaa xomppiide dhoqqasaan wothanaappe attin, geemasaan woy poo7uwaa kammiyaa yewuwaappe garssanna wothiyaawe ooninne baawa. ³⁴ Ne asatethaw ne ayfii xomppiyaa mala; ne ayfi paxa gidooppe ne kumentha asatethaykka poo7uwaa demmee; shin ne ayfi harggooppe ne kumentha asatethaykka dhumaa. ³⁵ Akeeka; hewaa gidiyaa diraw, ne garssan de7iyaa poo7uu dhumennaadan naagetta. ³⁶ Simmi ne asatethay ubbay poo7uwan kumeeddawaa gidooppenne, dhumeedda asatethay neenan baynnawaa gidooppe, ne asatethay ubbay, xomppii bare poo7uwaa ne bollan poo7issiyaawadan, ne bollan wagagga poo7uwaa gidanawaa” yaageedda.

Yesuusi Parisaawatuwaanne Muse Higgiyaa Tamaarissiyaawantta Kunaa-needda
(*Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luq 20:45-47*)

³⁷ Yesuusi haasayaa wurssowaappe kaalla, itti Parisaawe bitani bare gollen qumaa maanaadan ataalleedda; Yesuusikka ittippe geliide gayitaan utteedda. * ³⁸ Parisaawiikka Yesuusa qumaa maanaappe kasiyan kushiya meecetti beennawaa be7iide maalalettina, ³⁹ Godaykka, “Hinttenttoo Parisaawatoo, xuu7aanne shaataa bolla bagga geeshshiita; shin hinttenttu garssay uuziyaaninne iitatethaan kumeedda. ⁴⁰ Hinttenttoo eeyatoo! Bolla bagga medhdheeddawe garssaa medhdhibeennee? ⁴¹ Shin hinttenttu xuu7aaninne shaataa garssan de7iyaawaa hiyyeesatoo immite; hewode ubbabaykka hinttew geeshsha gidanawaa.

⁴² Shin hinttenttoo Parisaawatoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, anuugaappenne xalotiyaappe, aguppiyaa do7uwaappe, tammu kushiyaappe itti kushiya Xoossaw immiita; shin tumu pirddaanne Xoossaa siiqiyaawaa hinttenttu aggiita. Yewuwaan qassi hewaa aggennaan hawaa oothanaw bessee.

⁴³ Hinttenttoo Parisaawatoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, Ayihuda asaa woosa gollen bonchcho utuwaa, geyaa giddonikka bonchcho sarotaa koyyiita.

⁴⁴ Asay erennaan bollanna hamettiyaa beettenna duufuwaa malatiyaa diraw hinttew aayyee!” yaageedda.

11:29 Mat 16:4; Mar 8:12 **11:30** Yon 3:4 **11:31** 1Ka 10:1-10; 2Od 9:1-12 **11:32** Yon 3:5 **11:33** Mat 5:15; Mar 4:21; Luq 8:16 * **11:37** gaytaan utteedda: Qumaa maanaw utteedda guussa. **11:42** Wog 27:30

⁴⁵ Muse higgiiyaa tamaarissiyaawantuppe ittuu, “Tamaarissiyaawoo, neeni hawaa yaaga haasayo diraw nuuna boraadda” yaagi zaareedda.

⁴⁶ Yesuusi, “Hintteno higgiiyaa eriyaawantto, henttew aayyee! Ayaw gooppe, asay tookkiide danddayenna deexo tookuwaa haraa toossiita; shin hinttenttu hintte huuphew biradhdhiyankka bochchikkita.

⁴⁷ Hinttenttu aawotuu wodheedda nabatuwaa duufuwaa loythiyaa diraw hinttew aayyee! ⁴⁸ Simmi hinttenttu aawotuu nabatuwaa wodhina, hinttenttu untunttu duufuwaa bollan golliiyaa keexxiyaa diraw, ‘Nabatuwaa oosuu lo77a’ yaagiide, untunttuwaa markkattiita. ⁴⁹ Hawaa diraw, Xoossaa aadho eratethay, ‘Taani nabatuwaanne Yesuusi kiittowantta untunttukko kiittana; untunttukka hewanttuppe ittuwaa ittuwaa wodhanawantta; ittuwaa ittuwaa metoothanawantta’ yaageedda. ⁵⁰ Hawaa gidiiyaa diraw, ha alami medhettoodeppe doommiide gukkeedda nabatuwaa suuthaw ha yeletay ooshettee. ⁵¹ Aabeelappe doommiide yarshshuwaasaappenne geeshsha golliyaappe gidduwan gukkeedda Zakkaraasa † suuthaa gakkanaw koyettee. E! Taani gay; ha yeletay hawoo ooshettiyaawaa.

⁵² “Hinttentto Muse higgiiyaa eriyaawantto, hinttew aayyee! Ayaw gooppe eraa penggiyaa dooyiyaa qulppiyaa akkeeddita. Hinttenttu hintte huuphewukka gelibeykkita; qassi gelanaw koyyiyaawanttakka diggeeddita” yaageedda.

⁵³ Yesuusi hewaappe kesowaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu A ooshaan urgunthusaanne eqettussaa doommeeddino. ⁵⁴ A doonaappe lo77ennabay kesooppe ooyqqanaw geeddiino; shin demmibeykkino.

12

Lo77a Malatiyaa Iitatethaappe Naagettana Mala Seeraa (Mat 10:26,27)

¹ He wodiyaan cora sha77aan paydettiiyaa asay ittu ittuwaa yedhdhana gakkanaw shiiqi de7ishshin, Yesuusi barena kaalliyaawantto koyro odanaw doommiidde, “Parisaawatuwaa irshshuwaappe naagettite; hawekka lo77a malatiyaa untunttu immiyaa iita timirttiyaa. ² Shin ayaaninne kametteedda yewuu qoncciyaa kesennaan antenna; qassikka geemmeedda yewuu erettennaan antenna. ³ Hewaa diraw hintte dhumaani haasayowe ubbay, gallassi poo7uwan sisetanawaa; hinttenttu asay baynasaan hini giso golliyaan haythaan saasukkowe ubbay dhoqqu geedda sisetiiyaa qonccesaan awaajjetanawaa.

Itti Xoossaa Xalalaw Yayyana Bessee (Mat 10:28-31)

⁴ “Taanaadan ammaniyaawantto, taani hinttew yaagay; ha77i ashuwaa wodhiyaawantta, hewaappe kaalla qay ayaanne oothanaw danddayenawantta yayyoppite. ⁵ Yewuwaan qassi hinttenttu oossi yayyanaw bessinto taani hinttentta erissana; hawekka wodhowaappe guyyiyaan gaanamiyan olanaw maatay de7iyaa Xoossaa xalalaw yayyite; E, aw yayyite yaagay.

† **11:51** Aabeelappe doommiide ... Zakkaraasa: Ayihudatuwaa Maxaafatuwaa garssan doomethaa maxaafay koyro maxaafaa. Ikka, Aabeeli asaa ubbaappe koyruwaan ishay A wodheeddawaa odee. Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaan wursethaa maxaafay Laa7ethiyaa Oduwaa Maxaafaa. He maxaafaan Zakkaraasi wursethaan hayqqeeddawaa odiiyaa diraassa Luuqaasi Aabeelappe Zakkaraasa gakkanaw geeddawe. **12:1** Mat 16:6; Mar 8:15

⁶ “Ichcheshu suunniyaa kafatuu santtimiyaan shamettikkinoyee? Hewanttuppe ittinnonne usa Xoossay dogenna. ⁷ Shin haray atto hinttenttu huuphiyan de7iyaa binnanay ubbaykka paydetteeddawaa; hawaa diraw yayyoppite; hinttenttu cora suunniyaa kafatuwaappe dariita.

Yesuusan Ammaniyaawanttanne A Ixxiyaawantta
(Mat 10:32,33; 12:32; 10:19,20)

⁸ “Taani hinttew oday; tabaa asaa sinthan markkattiyaawoo oossinne Taanikka Asaa Na7ay, qassi Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan markkat-tana; ⁹ shin asaa sinthan taana kaddiyawantta taanikka asaa na7ay, qassi Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan kaddana.

¹⁰ “Ta bolla, asaa na7aa bolla, boriyaa qaalaa haasayiyaawe de7ooppe A naaqqu atto geetettana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla boriyaa qaalaa haasayiyaawe de7ooppe qay A naaqqu atto geetettenna.

¹¹ “Asay hinttentta Ayihude woossiyaa golliyaakko, gadiyaa ayis-siyaawanttukonne maatay de7iyaawanttu sintha pirddaassi shiishshiyaa wode, ‘Waagi zaaraneeshsha? Woy ayaa giide haasayaneeshsha?’ yaagiide hirgoppite; ¹² ayaw gooppe, hinttena Ayyaanaa Geeshshay hinttenttu he saatiyaan haasayanaw bessiyaabaa tamaarissanawaa” yaageedda.

Dure Bitaniyaa Boozatethaa Odiyaa Leemisuwaa

¹³ Asaa garssappe itti bitani Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, nu aabbu hayqqina nuuni laattana mala atteeddabaa, taw gishana mala hayyagodo ta ishaw oda” yaageedda.

¹⁴ Yesuusi qay, “Ha bitanew, hinttenttu bollan pirddiyaawaa gidanaadanne hewaa hinttew gishanaadan taana oone suntheeddawe?” yaageedda.

¹⁵ Gujjiidekka ubbatuwaa, “Asaa shemppuwaassi shaluwaa duretethay de7uwaa immenna diraw, yaaretiyaawaappenne yorattiyaawaappe naaget-tite; duretethaa amuwaa ubbaappekka hinttena naagite” yaageedda.

¹⁶ Kaalliidekka hawaadan yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda: “Aw de7iyaa biittay darissiide kathaa mokkeedda itti dure bitani de7ee. ¹⁷ Ha bitani, ‘Taw ta kathaa wothanaw gidiyaa sa7ay banttawaa diraw ayaa udooshsha?’ yaagiide, bare wozanaan qoppeedda; ¹⁸ hawaadan yaagi maleedda; ‘Taani wootane gooppe, taw de7iyaa yeesiyaa kolaade, hara aakkiya yeesiyaa medhdhana yaagiide maleedda; hewaan ta kathaanne taw de7iyaa miishshaa ubbaa wothana. ¹⁹ Yaataade taana, ‘Ne kaacay daro lo77a; new daro wodiyaassi gidiyaa maxuwaa shiishshaadda; simmi shemppaade ma, usha, nashetta’ gaana’ yaageeddu.

²⁰ “Shin Xoossay A, ‘Ha boozaw, hachche qamma neeni hayqqaa. Yaatina ha neeni shiishsheedda maxuu ubbay oossi gidanawee?’ yaageedda.

²¹ “Barew biittaa bollan shaluwaa shiishshiyaawe, Xoossaa sinthan qay manqqo gideedda asay habitaniyaa mala” yaageedda.

Ubba Wode Xoossaan Ammanettussaa Koshshee
(Mat 6:25-34)

²² Hawaappe kaalla Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Hawaa diraw, ta hinttew oday: hinttenttu paxa de7anaw ayaa maanee? Hinttenttu bollaassi ayaa mayyanee? yaagiide hirgoppite.

²³ “Gaasuukka, shemppuu qumaappe, qassi asatethay mayuwaappe aad-hdhennee? ²⁴ Ane quuratuwaa xeellite; untuntu zerikkino; cakkikkino; untunttoo kathaa shiishshiyaa sa7ay woy yeesii baawa; hanoppe attin,

untuntta Xoossay mizee; hinttenttu kafatuwaappe daroppe darikkitee?
²⁵ Hinttenttuppe darii qoppiide daro wodiya de7anaw danddayiyaawe oonee?

²⁶ “Simmi hinttenttu ha laafabaa oothanaw danddayennawantta gidoope ayaw harabaw hirggettiitee? ²⁷ Ciishshatuu wooti dicciinontto ane xeellite; untunttu kiitaan daaburikkino; puuttuwaa suqqikkino; gidoshshin taani hinttew odiyaaawe, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa * gidiide, he ciishshatuwaappe ittuwaa malaanne mayyibeenna. ²⁸ Hinttenttoo laafa ammanuu de7iyaawanttoo, yaatoope Xoossay hachche beettiide, wontti tamaan eexxanaw olettiiyaa, denbban doliyaa maataa hawaadan mayizziyaawaa gidoope, hinttentta wootiide untunttuppe aathiide mayizennee?

²⁹ “Hawaa diraw, ‘Ayya maanee? Ayya ushanee?’ yaagiide ubba wode koyyoppitenne hirgoppite. ³⁰ Ayaw gooppe, hawaa demmanaw ha alamiyaan de7iyaa Xoossaan ammanettenna asay hirggettiino. Hinttenttoo hawe ubbay koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu eree. ³¹ Hewaa haniyaawaa aggiide, Xoossaa kawutethaa koyyite; I hinttentta koshshiyaawaa ubbaa immanawaa.

Sa7aan Bare Duretethaan Ammanettowe Saluwan Waanii?
(Mat 6:19-21)

³² “Hinttenttu guutha gidinttonne, saluwaa hinttenttu aawuu bare kawutethaa hinttenttoo immanaw nashetteedda diraw yayyoppite.

³³ “Hinttew de7iyaawaa zali77iide manqqoo immite; kayisuu shiigenasaan, bil77aykka meennasaan, saluwan wurenna miishshaa dagayiide, ecenna qarccitatuwaa hinttenttu huuphew wothite. ³⁴ Ayaw gooppe, hinttenttu wozanay hintte miishshay de7iyaasaan de7anawaa.

Mino Oosanchchaa

³⁵ “Hintte xeessay dancsettowaa, hintte xomppiikka po7eeddawaa gido. ³⁶ Hinttenttukka, barenttu Goday yiide penggiyaa qoxxiyaa wode, ellekka dooyyanaw bullachchaappe simmana gakkanaw naagiya oosanchchatuwaa malatite. ³⁷ Barenttu Goday soy yeedda wode beegotti de7ishshin demmiyaa he oosanchchatuu anjjetteddawannta. Taani tumuwaa gay; I untuntta, ‘Uttite’ giide, bare dancuwaa minissiide untunttoo qumaa aathiide shoobbanawaa. ³⁸ Goday hekka bilahiyan woy hekka bilahiyaappe kaalla yeedda wode, beegottiide genci naagiide beettiya qoomatuu anjjetteddawannta. ³⁹ Hawaa qay erite; kayisuu ay saatiyaan yintto golliyaawuu erintto, golli bookettiya wode co77u giide xeellennashshin. ⁴⁰ Asaa na7ay qoppenna saatiyaan yaanawaa; hinttenttu giigetti naagite” yaageedda.

⁴¹ Phexiroosikka “Godaw, ha leemisuwaa neeni odiyaaawe nuxalalaassee haraa ubbaassikka ittippe oday?” yaageedda.

⁴² Godaykka, “Simmi untunttu bare soy asaw qumaa immanaw beessiya saatiyaan immana mala, A goday sunthiyaa ammanetteeddanne eranchcha miziyaa qoomay oonee?” yaageedda. ⁴³ Goday simmiyaa wode hawaadan kiitettiina demmiyaa qoomay I anjjetteddawaa. ⁴⁴ Taani hinttew tumuwaa oday; de7iyaa maxuwaa ubbaa bollan A sunthanawaa. ⁴⁵ Yewuwaan qassi he qoomay, “Ta goday elle yeenna; gami77anawaa” yaagi bare wozanaan qoppooppenne attumanne

* **12:27** Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa: Ayihuda asay Solomone bare de7eedda laythaa ubbaan daro duretethaan de7eedda giide qoppiino. **12:27** 1Ka 10:4-7; 2Od 9:3-6 **12:35** Mat 25:1-13 **12:36** Mar 13:34-36 **12:39** Mat 24:43,44

macca qoomatuwaa shochchaa doommooppe, qaykka koyyowaadan muussaanne ushshaa, mathottussaakka doommooppe,⁴⁶ he qoomaa goday, I qoppenna gallassinne sidhibeenna saatiyaan yaanawaa; he wodiyan A qanxxereethiide, A gishuwaa maadaaraakka ammanennawanttunna ittisaa udanawaa.

⁴⁷ Bare godaa sheniyaa eriide giigennawenne aasheniyaadan kiitettenna qoomay, I iita dhoobaa dhoobettanawaa. ⁴⁸ Eribeennawe qay dhoobettanaw bessiyaawaa udeeddawe, guuthaa dhoobettee. Darobay imetteedda asaa ubbaappe, aappe darobay koyettee; wolqqaama hadaray imettowaappe, aappe darissiide koyettee.

⁴⁹ Yesuusi, “Taani yeeddawe, ha sa7aa bolla tamaa sathanaassa; ha77ikka eexceeddentto, taana ay keena nashechchanaweeshsha. ⁵⁰ Taani xammagettana metuwaa xinqqatay polettana gakkanaw waanaade un77ettaytaa!

⁵¹ Ha sa7aa taani yeeddawe, sarotethaa ahanaassa malatiyee? Hinttew malatoppo. Taani yoowe, sarotaassi gidennaan shaakkanaassappe attin. ⁵² Ayaw gooppe, ha77ippe doommuna itti golliyaa de7iyaa ichcheshu asatuu shaakettanawantta; heezzatuu laa77atuwaa bolla, laa77atuukka heezzatuuwaa bolla denddiide walaqettanawantta. ⁵³ Aawuu na7aa bolla, na7aykka aawuwaa bolla, aatta naatti bolla, naattakka aatti bolla, bollotatta na7aa machchi bolla, na7aa machchakka bollotatti bolla, walassaan denddiide shaakettanawantta” yaageedda.

Wodiyaa Hanotaa Eruwaa (Mat 16:2-3)

⁵⁴ Qaykka Yesuusi asaassi, “Away wulliyaa bagganna hintte shaariyaa be7ooppe, ‘Ha77i ha saatiyan hekko wolqqaama iray bukkana hanee’ yaagi-ita; tumukka qay bukkee. ⁵⁵ Duge bagganna carkkuu carkkoode, ‘Hachche shammanawaa’ yaagiita; geetettowaadankka qay hanee. ⁵⁶ Hintteno lo77a malatiyaa iitadoo, sa7aanne saluwaa xeelliide, hananawaa eriita; shin ha wodiyaabaa wooti eranaw danddaykkitee?”

Sigatethaabaanne Mootuwaabaa (Mat 5:25-26)

⁵⁷ “Wode hinttenttu xillo gideedda yewuwaa hinttenttoo ayaw pirddikkittee? ⁵⁸ Ne morkkiyaanna ittippe pirddiyaa daannaa sinthan shiiqanaw boode, biro ogiyaa bolla de7ishshin sigetta digga. Hewe dhayooppe neena goochchiide pirddiyaa daannaakko afana; daannaykka polisew aathi immanawaa; polisii qasho gollen yegganawaa. ⁵⁹ Taani new odiyaawe, wursethaa acuwaa ciggana gakkanaw hewaappe kesakka” yaageedda.

13

Nagaraappe Simmenna Ubbay Dhayana

¹ He wodiyaan itti itti asatuu Yesuusakko yiide Philaaxoosi Galiilaa asaa wodhiide untunttu suuthaa jaarshshuwanna ittippe walakkeeddawaa aw odeeddino. ² Yesuusikka zaariide, “Hawanttu Galiilaa asatuu hayqqeedda diraw, yaatina untunttoo hara Galiilaa asaa ubbaappekka aadhdhiide nagaranchchatuwaa gidowantta malatiinoo? ³ Taani yaagay, hawaadan gidenna; yewuwaan qassi hintte nagaraa paaxiide nagaraappe simmennaan ixxoopspe, hinttenttu ubbatuukka hewaadan hayqqiita. ⁴ Woy Salihooma gimbbii untunttu bolla kunddiide, wodheedda tammanne hosppun asatuwaa Yeerusalaamen de7iyaawanttu ubbaappe aadhdhiide naaqqowantta

malatiinoo? ⁵ Hawaadan gidenna yaagay; yewuwaan qassi nagaraa paaxana dhayooppe ubbatuukka hawaadan bayanita” yaageedda.

⁶ Yesuusikka hawaadan yaagi leemisuwaa odeedda, “Itti bitanew woyiniyaa turaa goshshaa gaden toketteedda balasiyaa geetettiyaa ayfii meetettiyaa mithatta de7aw; he bitaniikka mithatta ayfaaddenttonne giide yeeddawe, aynneekka ayfiyaa demmibeenna. ⁷ Woyiniyaa turaa naagiyaawaa I, “Taani ha balasiyaa geetettiyaa mithattippe ayfiyaa demmanaw heezzu laythaa simerettaade ayaanne demmabeykke. Hewaa diraw deka dentha digga; ayaw biittaa coo melissay?” yaageedda. ⁸ Naagiyaawekka zaariide, ‘Godaw, taani I yuushshuwaa harumanaassinne pituwaa olanaassi, ha laythaa xalalaw basha. ⁹ Sinthaw ayfooppe lo77a; shin ayfennaan ixkooppe dekettu’ geedda” yaageedda.

Yesuusi Quuna Mishiratto Sambbata Gallassa Patheedda

¹⁰ Yesuusikka itti Sambbataa gallassi Ayihudaa woosa gollatuwappe ituwaan tamarri de7ee. ¹¹ Hewaanikka tammanne hosppun laythaa kumenthaa tuna ayyaanay quuniseedda mishiratta de7aw. Izakka suuraade eqqanaw aynne danddayabeykku. ¹² Yesuusikka izo be7eedda wode xeesiide, “Ha mishiratte, ne harggiyaappe paxaadda” yaageedda. ¹³ Yesuusi bare kushiya izi bolla wothina, hewode suura sitti ga eqqaade bare Xoossaa galataaddu.

¹⁴ Shin Ayihuda woosa golle kaappuu qassi Yesuusi Sambbataan patheeddawaa diraw hanqqetti zaarowaashshin asatuwaa, “Kiitettanaw bessiyaa usuppun gallassatuu de7iino; he gallassatun yiide paxiteppe attin Sambbataan gidenna” yaageedda.

¹⁵ Godaykka zaariide, “Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, hinttenttuppe ituunneekka Sambbata gallassi booraa magaduwappe woy hariyaa gaaxaataappe billiide haathaa ushshanaw afennee? ¹⁶ Hanna Abraahaamo yaraa gideeddawunna, tammanne hosppun laythaa kumenthaa xalahii qachcheeddawunna sambbata gallassi he qashuwaappe biletanaw bessekee?” yaageedda. ¹⁷ Hawaa odeedda wode eqettiyaawanttu ubbay yeelateeddino; asay ubbay qay I ootheedda maalalissiyaa oosuwan ubbaan nashetteeddino.

Sannaaficiyaa Ayfiyaa Zerethaa Leemisuwaa (Mar 4:30-32)

¹⁸ Yesuusikka, “Xoossaa kawutethay ayaa malatii? I ayaa malatintto, taani hinttentta woota bessoo? ¹⁹ Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa geetettiyaa qeeri mithatti ayfiyaa malatee. He mithatti ayfiyaa asay akkiide goshshaa garssan zereedda; zettoonna diccaade wogga mithaa gidaaddu; yaatina saluwaa kafatuukka izi aacaa bolla barenttoo golliyaa keexxeddino” yaageedda.

Irshshuwaa Leemisuwaa (Mat 13:33)

²⁰ Yesuusikka zaariide, “Xoossaa kawutethay ayaa malatintto, taani hinttentta woota bessoo? ²¹ Itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade, munaqqeedda munaqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda irshshuwaa malatee” yaageedda.

Un77a Penggiyaabaa (Mat 7:13,14,21,22)

²² Hewaappe kaalla Yesuusi Yeerusalaame biide, wogga katamaaninne qeeri katamaan de7iyaa asaa tamarissiidde aadhdheedda. ²³ He wode itti bitani shiiqiide A, “Godaw, Xoossaa pirdaappe attiyaawanttu guutha asa xalalee?” yaageedda.

Hewaappe guyye Yesuusi untuntta,

²⁴ “Taani hinttenttoo oday; un77a penggiyaanna gelanaw baaxetite. Cora asay gelanaw koyyiino; shin danddaybeykino. ²⁵ Golliyaawuu denddiide, ipithaa qachchowaappe guyye hinttenttu karen eqqiide, ‘Godaw, Godaw, nuussi dooyyaarikki’ yaagiide xeessaa doommiyaa wode, ikka zaariide, ‘Haqappe yeedditentto, taani hinttentta erikke’ yaaganawaa.

²⁶ “He wode hinttenttu, ‘Nuuni neenanna ittippe meeddo; usheeddo; neeni nu heeranka tamarissaadda’ yaaganawantta.

²⁷ “Yesuusi qassi, ‘Taani hinttenttoo oday; hinttenttu haqappe yeedditentto, taani hinttentta erikke; ubbatuukka makkalanchchatuu tamatappe haakkite’ yaaganawaa.

²⁸ “Abraahaamo, Yisaaqi, Yayiqoobinne nabatuu ubbay hinttenttu karen eqqishshin, Xoossaa kawutethaan de7iyaawantta hinttenttu be7iyaa wode, hinttenttoo yeekonne achchaa dhaquwaa gidanawaa.

²⁹ “Asay away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, qassi killibaggappenne hirkibaggappe yiide, Xoossaa kawutethaa gayitaan uttiino. ³⁰ Be7ite; guyyeteeddawanttu, sinthatanawantta; sinthateeddawanttu qay guyyetanawantta” yaageedda.

Yesuusi Yeerusalaamen Ootheeddabaa (Mat 23:37-39)

³¹ He wode Parisaawatuwaappe ittu ittu Yesuusakko yiide, “Heroodise neena wodhanaw koyyiyaa diraw, hawaappe badigga” yaageeddino.

³² Yesuusi zaariide, “Biide he worakanaassi, ‘Hachchenne wontti iita ayyaanatuwaa kessana; hargganchchatuwakka pathana; heezzenotho gallassi ta oosuwaa wurssana’ yaagite. ³³ Hanoppe attin nabii Yeerusalaameppe harasaan hayqqanaw bessenna diraw, taani hachche, wonttinne wonttipeeshi ogiyaa bolla de7anaw bessee.

³⁴ “Yeerusalaame katamaa asaw, Yeerusalaame katamaa asaw, Nabatuwaa wodhiyaawanttoo, hinttenttukko kiitettowantta shuchchaan caddiyaawanttoo, kuttatta bare maratuwaa bare qefiyaappe garssanna shiishsha haphphiyaawaadan, taani hinttenttu naanaa itti gadiyaa shiishshanaw aappu gede koyyaadditaa! Shin taana diggeedita. ³⁵ Be7ite; Xoossay hinttenttu golliyaa aynne olibeenna; taani hinttenttoo yaagay; hinttenttu, ‘Goda sunthaan yiyaawe anjjetteddawaa’ gaana gakkanaw, taana be7ikkita” yaageedda.

14

Yesuusi Hargganchchaa Sambataan Patheedda

¹ Sambata gallassi Parisaawatuwaa sunthatuwaappe ittuwaa golle Yesuusi qumaa maanaw geleedda wode, ayaa kiitettintto be7anaw asatuu naagide7iino. ² Bollay gaafina metootiyaa itti bitani Yesuusappe sinthanna de7ee. ³ Yesuusi higgiiyaa tamarissiyaawanttanne Parisaawatuwaa, “Sambataan pathanaw danddayetti danddayettennee?” giide oochcheedda.

⁴ Unttunttukka co77u geeddino. I he bitaniyaa bolla bochchi pathiide A moyizzeedda. ⁵ Yesuusi unttunta, “Hinttentuppe harii woy booray ollaan kunddinto, Sambbataa giide elleelli kessennawe oonee?” geedda.

⁶ Unttunttukka ha yewuwaassi itti zaaruwanne immanaw dandday-ibeykkino.

Ashikketethaabaa

⁷ Yesuusi shoobettowanttu bonchchosaa dooriyaa wode xelliide, ⁸ “Ooninne bullachchaa xeesoppe, bonchchetteeddasaan uttoppa; ooni eri neeppe aathiide bonchchettowe xeesetteeddawaa gidanawaa. ⁹ Neenanne aanne xeesawe yiide, ‘Hawo, utuwaa aw yeedda’ yaagina; hewodiyann yeellataade xadenna de7iyaasaan utuwaa doommaasa; ¹⁰ Yewuwaan qassi neeni xeseetto wode neena xesowe yiide, ‘Ta laggew, killi dhoqqasaan utta’ gaana mala, baade ubbaappe hokasaan utta; he wode neenanna ittippe utteeddawanttu ubbatuwaa sinthan new bonchchuu imettanawaa; ¹¹ Bare huuphiyaa dhoqqu udiyaa ubbay tooshettanawaa; bare huuphiyaa toochchiyaawanttu dhoqqu giino” yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda.

¹² Yesuusi barena xeseeddawaa zaariide, “Neeni laaxaa woy kawuwaa giigisseedda wode, ne laggethatuwaa woy ne ishaturawaa woy dure ne shooraturawaa xeesoppa; ayaw gooppe, untunttu neena barenttu taraan xeesiide kushiyaa ciggana danddayiino. ¹³ Shin ataalliyaabaa giigisseedda wode, hiyyeesaturawaa, gunddatuwaa, doomatuwaanne qooqaturawaa xeesa. ¹⁴ Unttunttu new kushiyaa zaaranaw danddayennawantta gidiyaa diraw, neeni anjettanaassa. Xillatuu hayquwaappe denddiyaa wode Xoossay new kushiyaa zaaranawaa” yaageedda.

Wolqaama Baalaa Leemisuwaa (Mat 22:1-10)

¹⁵ Yesuusi haasayaa wurssiyaa wode, qumaa maanaw utto asaappe ittuu hawaa sisiide, “Xoossaa kawutethaa gayitaan uttiyaawe anjetteeddawaa” geedda.

¹⁶ Yesuusikka hawaadan geedda; “Itti bitani daro lo77o kawuwaa giigisiide, cora asaturawaa xeseedda. ¹⁷ Kawuwaa wodii gakkina, kase xesettowantta, ‘Ha77i kawuu giigeedda, haayite’ giide xesana mala bare gollen kiitettiyaa qoomaa untunttukko kiitteedda. ¹⁸ Shin ubbatuukka ittippe, beennaadan aggana mala woosseeddino; koyro bitani qoomaw odiidde, ‘Taani biittaa shammeedda diraw baade be7anaw koshshee; hewaa diraw hayya godo taw hanqqettoppaarikki’ geedda.

¹⁹ “Laa7ethiyaawe qassi, ‘Taani ichcheshu waatha booraturawaa shammeeddawantta waaxa be7anaw biya diraw, hayya godo taw hanqqettoppaarikki’ geedda.

²⁰ “Haray qassi, ‘Taani machchatto akkeedda diraw, yaanaw daanddayabeykke’ geedda.

²¹ “Qoomaykka yiide bare godaw, hanowaa ubbaa odeedda. He wode Goday daro hanqqettiide, bare golliyan kiitettiyaa qoomaa, ‘Hini katamaa ogiyaanne loosso ogiyaa elleellaade kesa; manqqatuwaanne gunddatuwaa, doomatuwaanne qooqaturawaa haa akkaade ya’ geedda.

²² “A qoomaykka, ‘Godaw, neeni taana azazowaadan oothaaddi; shin ha77ikka hara asaa akkiyasay de7ee’ geedda. ²³ Godaykka bare qoomaa, ‘Ta gollii kumanaadan hini ogiyaappe kare bagganne dirssaa gaxaa ubbaa

kesaade, asaa ta golle akkaade ya. ²⁴ Ayaw gooppe, koyro ta golle shoobet-teeddawanttuppe itti asaynne ta qumaa meenna' geedda" yaageedda.

Yesuusa Kaallanaw Barena Yarshshussaa Koshshee
(Mat 10:37-38)

²⁵ Cora asay Yesuusanna ittippe bide7iyaa wode, ikka asaakko guyye simmiide, ²⁶ "Ooninne taakko yiyaawe de7ooppe bare aabbanne aatto, bare machchattonne bare naanaa, bare ishatuwaanne michchatuwaa, bare de7uwaa ashshennaan taappe aathi dosooppe, taana kaalliyaaawaa geetet-tanaw danddayenna. ²⁷ Ooninne bare masqqaliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennaan dhayooppe, taana kaalliyaaawaa gidanaw danddayenna.

²⁸ "Hinttenttuppe ittuu shuchchaa golliyaa keexxanaw koyyoooppe, kiitaa wurssanaw gidiyaa shaluwaa kasetiide utti heettennawe oonee? ²⁹ Hewe dhayooppe, golliyaa doommiide, kiitaa wurssanaw wolqqay ixxoooppe, ³⁰ be7eeddawanttu ubbay, 'Ha bitani keexxanaw doommedda; shin kiitaa wurssanaw ixetteedda' giide qilliicciino.

³¹ "Woy tammu sha77a olanchchatuwaa oyqqeedda itti kaatii, hara laatamu sha77a olanchchatuwaa oyqqeeddawatunna olettanaw dand-dayooppenne koyronna, taani xoonanee xoonikkitaashsha giide utti qopp-enee? ³² Barew danddayettennaan dhayooppe, olaw yiyaa yokko kaatii haakuwan de7ishshin kiittiide sigettanaw woossee. ³³ Simmi hawaadankka hinttenttuppe ooninne barew de7iyaawaa ubbaa aggenawe, taana kaal-liyaawaa gidanaw danddayenna.

Go77enna Maxiniyaabaa
(Mat 5:13; Mar 9:50)

³⁴ "Maxinii lo77a; shin loqiloqennaan dhayooppe, laa7etho A wooti loqil-oqissanaw danddayettii? ³⁵ Biittawukka lo77enna; tu7eyanawukka maad-dennawaa gido diraw, asay A oli aggee. Sisiyaa haythay de7iyaawe hawaa siso" yaageedda.

15

Bayeedda Dorssaa
(Mat 18:12-14)

¹ Itti gallassi, qaraxaa shiishshiyaawanttunne nagaranchchatuu ubbay Yesuusa sisanaw aakko shiiqeeddino. ² Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, "Ha bitani, nagaranchchatuwaa shiishshiyaawaanne untuntunna qumaa miyaawaa" yaagiide zuuzummeeddino. ³ Yesuusikka leemisuwan zaaruwaa hawaadan yaagi odeedda:

⁴ "Xeetu dorssay de7iyaa uray hinttenttu giddoppe de7intto hewaappe ittuu bayintto udduppu tammanne udduppunuwaa denbban aggiide bay-eeddawaa beettana gakkanaw koyyennawe oonee? ⁵ Demmeedda wode nashechchaan bare hashiyaa bollan dorssaa tookki, ⁶ bare golle sim-miide, bare dosiyaawanttanne shooratuwaa ittippe xeesiide, 'Bayeedda ta dorssaa demmo diraw, taananna ittippe nashettite' yaagiide odee. ⁷ Hewaadankka nagaraa paaxethaa koshshenna udduppu tammanne ud-duppu xillatuwaappe aathiide nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaan saluwan daro nashechchay gidanawaa.

Bayiide Beetteedda Santtimiyaa

⁸“Qaykka tammu nahaasiyaa santtimii* de7iyaa mishiratta tammuwappe ittuu bayintto demmana gakkanaw xomppiyaa xomppaade, golliyaa pit-taade loythaa koyyennawunna iza oonee? ⁹ Izakka demmeedda wodiyaan bare dosiyaawantanne bare shooratuwaa ittippe xeesaade, ‘Taappe bayeedda santtimiyaa demmeedda diraw, taananna ittippe nashettite’ yaa-gaade odaw. ¹⁰ Hewaadanka nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaa gaa-sotethaan Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan nashechchay hananawaa” yaageedda.

Baya Na7aa

¹¹ Gujjiide Yesuusi, “Laa77u naanay de7iyaa itti bitani de7ee; ¹² untuntuppekka teefa na7ay, ‘Ne maxuwaappe taana gakkiiyawaa imma’ geedda. Aawuukka bare maxuwaappe naanattoo gisheedda. ¹³ Guutha wodiyaappe guyyiyan teefa na7ay barena gakkeeddawaa ubbaa shiishshi akkiide hini haako gade beedda; hewaan bare akkeedda miishshaa ubbaa laali wurssi aggeedda. ¹⁴ Ikka de7iyaawaa ubbaa wursseeddawaappe guyyiyan he gaden wolqqaama koshay geleedda; ikka metuwan un77ettussaa doommeedda. ¹⁵ Hawaa diraw he gaden de7iyaawantuppe ittuwakko shiiqiide, ‘Taana new qoomaa oothaariikkii?’ yaagina, bitaniikka bare gudunthaa wudiyaa heemmana mala A dembbaa yeddeedda. ¹⁶ Gudunthaa wudii miyaa hal77uwaa maanaw amotteedda; shin hewenttokka aw immiyaawe beettibeenna.

¹⁷ Bare bayizzuwaa ero wode, ‘Qumay xooniide sa7aan attiyaa ta aabboo oothiyaawanttu aappunee; shin taani hawaan koshaan hayqqana matay-taa? ¹⁸ Denddaade ta aabbukko baanne’ hawaadan yaagana; ‘Ta aabboo, Xoossaakka neenakka naaqqaaaddi; ¹⁹ Hannippe guyye ne na7aa yaaget-taade xesettanaw bessikke; new kiitettiyaawantuppe ittuwaadan taana wothaariikkii gaana’ geedda. ²⁰ He man77iyankka denddiide bare aabbukko yeedda.

“I biro haakuwan de7ishshin, aawuu be7iide, aw qaretteedda; aakko woxxi biide, A idimmi yereedda.

²¹ “Na7aykka, ‘Ta aabboo, taani Xoossaakka neenakka naaqqaaaddi; han-nippe guyye ne na7aa geettaade xesettanaw bessikke’ yaageedda.

²² Shin aawuu bare oosanchatuwaa, ‘Elleelli biide, ubbaappe dooret-teedda lo77o mayuwaa ahiide, A mayizzite; A biradhdhiyan migiduwaawaa, A gediyanakka caammaa † wothite. ²³ Modhdheedda korumaa ahiide shukkite; moytte, nashettoytte. ²⁴ Ayaw gooppe, hawe ta na7ay hayqqeedda; shin ha77i paxeedda; bayeedda; shin ha77i beetteedda’ yaagina, nashechchaa doommeeddino.

²⁵ “He wodiyaan, bayra na7ay gaden de7iyaawe yiide gollekkoo matiyaa wode, yethaanne duruwaa kooshunchchaa siseedda. ²⁶ Ikka yewuu ayentto eranaw koyyiide, qoomatuwaappe ittuwaa xeesiide, ‘Hawe ayee?’ giide ochcheedda. ²⁷ Qoomatuukka, ‘Ne ishaya saro yeedda diraw, ne aabbu modhdho korumaa aw shukkeedda’ yaagi odeeddino.

²⁸ Bayra na7ay hanqqettiide golle gelikke yaagi ixxina, aawuu karew keesiide, gelanaada woosseedda. ²⁹ Shin I zaariide bare aabba, ‘Hekko

* **15:8** nahaasiyaa santtimii: Griike qaala bilanthaani ittinna, itti gallassaa muumiyaa oothi peesheedda wolqqa oosanchchaw cigettiyyaa miishshaa keenaa gidyaawaa odee. † **15:22** migiduwaawaa ... caammaa: Ha qaalatuu na7aa aabbu, A polo wozanaappe akkowaa bessiyaawantta. Migiduu, he na7ay gollen de7iyaa asatuwaa ubbaappe lo77o xeeletteeddawaa bessee. Caammay qay, I bare aabussi aayle gidennaadan na7aa gidyaawaa bessee. Ayallatuu hewode caammaa wothikkino.

hawaa keena wodiya qoomaadan new kiitettaaddi; ne azazowaappe it-tuwanneekka pacissa beykke; ta laggethatuwanna ittippe nashettana mala haray atto itti deeshshaa bul77uwanne taw imma beykka; ³⁰ shin hawe ne na7ay ne miishshaa caaratuwaanna ittippe diifssiide yiina, dhiiko booraa shukkaadda' yaageedda.

³¹ Aawuukka A, 'Ta na7aw, neeni ubba gallassa taananna ittippe de7aa; taassa gideeddabay ubbaykka newaa. ³² Shin hawe ne ishay, hayqqeed-dawe paxo dirawunne bayeeddawe beetto diraw, nuuni miiddinne ushiidde nashettanaw bessee' yaageedda" giide odeedda.

16

Garssanna Sunthatethaa Akkeedda Cincca Bitaniyaa

¹ Yesuusi barena kaalliyaawanttoo odiidde, "Itti dure bitani, bare gol-liyaa ubbaa bolla suntheedda itti bitani de7ee; shin ha bitani A miishshaa bayizzee yaagiyaa zigirssay A gakkeedda; ² hewaa diraw bare suntheedda bitaniyaa xeesiide, 'Hawe taani sisiyaa yewuu ayee? Hannippe guyye neeni ta Golliyaaninne ta miishshaa bolla taappe garssanna sunthettaade kiitettanaw danddayabeenna diraw, hachche gakkanaw kiitetteeddawaa heettaade sheedhdha' yaageedda.

³ "Sunthetteeddawe bare wozanaan, 'Ta goday taana sunthatethaappe kolana hanee; shin ta waanooshsha? Goshanaw wolqqay taw baawa; woosanaw qassi taw pokkee. ⁴ Ta oothanabaa ta eray; I taana sunthatethaappe kessooppe, barenttu golle biina, taana mokkiyaa laggethatuwaa taani demmana' yaageedda.

⁵ "Bare godaappe shaluwaa tal77eedda asatuwaa huuphiyan huuphiyan xeesiide, koyro bitaniyaa, 'Neeeni ta godaappe woysa keena shaluwaa tal77aaddii?' yaageedda.

⁶ "Ikka, 'Taani xeetu baareetaa kumeedda zaytiyaa tal77aaddi' yaageedda. "Sunthetteedda bitaniikka, Neeeni paramana waraqataa hey; uttaade ellekka 'Ishatama' gaade xaafa yaageedda.

⁷ "Hewaappe hara bitaniyaa, 'Neeeni aappunuwa tal77aaddii?' yaageedda. "Xeetu qun77aa zarggaa' yaageedda.

"Sunthaykka, 'Waraqataa hey; hosppun tamma gaade xaafa' yaageedda.

⁸ "He sunthay cinctatethaan ootheedda diraw, A goday A galateedda; ayaw gooppe, ha alamiyaa asay barenttuwoo poo7uwaa asaappe aadhdheedda cinctatuwaa.

⁹ "Taani hinttenttoo yaagay, 'Ha alamiyaa shaluu wuriyaa wode, medhinaw wurenna golliyan hinttentta mokkana mala, ha miishshaan hinttenttoo laggiyaa demmite. ¹⁰ Laafa yewuwaan ammanetteeddawe, woggabaanikka ammanettee. Shin laafa yewuwaan ammanettibeennawe, woggabaanikka ammanettenna. ¹¹ Simmi hinttenttu ha alamiyaa shaluwaan ammanettenawaa gidoope, tumatethaa shaluwaa hinttenttoo oone hadara giide immanawe? ¹² Hinttenttu hara asaa shaluwaan ammanettenawaa gidoope, hinttenttu miishshaa oone hinttenttoo immanawe?' geedda.

¹³ "Itti kaalla laa77u godatoo qoomatanaw danddayiyaawe ay qoomaykka baawa; ayaw gooppe, ittuwaa ixxiide, haraa dosee; woy ittuwaa bonchchiide, haraa kadhee; Xoossawunne shaloo modettanaw danddaykkita" yaageedda. ¹⁴ Shaluwaa dosiyaa Parisaawatuu hawaa ubbaa sisiide, Yesuusa bolla qilliicceeddino. ¹⁵ Shin Yesuusi untuntta, "Hinttenttu asaa sinthan hinttentta xillo asa oothiyaawantta; shin Xoossay hinttenttu

wozanaa eree; ayaw gooppe, asaa sinthan bonchchetteeddawe Xoossaa sinthan tuna gidee.

Muse Higgiyaabanne Geluwaa Akaabaa
(*Mat 5:31-32; 11:12-13; Mar 10:11-12*)

¹⁶ “Muse higgiyaanne nabatuu xaafeedda maxaafaa * Yohaannisa wodiya gakkanaaw asay azazettiide de7eeddino; hewaappe kaalla qay Xoossaa kawutethay odetteedda; asay ubbay yaa gelanaw keesettee. ¹⁷ Shin higgiyaappe ittibay attiyaawaappe saluunne sa7ay aadhdhiyaawe matattee.

¹⁸ “Bare machchatto billiide hararo akkiyawee ubbay woshumme; qassi asinaappe biletteedda maccawunno akkiyawee ooninneekka woshumme.

Dure Bitaniyaabanne Manqqo Gideedda Ali7aazarabaa

¹⁹ “Gatii loythiide al77o gideedda mayuwaa mayyiiddinne gallasaan gallasaan otoruwan nashettiide de7iyaa itti dure bitani de7ee. ²⁰ Qassikka kumentha asatethan maythay de7iyaa itti Ali7aazara geetettiya hiyyeesay, ha dure bitaniya kariyan giseedda. ²¹ Ha dure bitaniya sampaappe laaletteedda suuppaa maanaw amottee; haray atto kanatuukka yiide A maythaa laacciino.

²² “Ha hiyyeesaa bitani hayqqina, kiitanchchatuu A Abraahaamo bagga bonchchosaa afeeddino; dure bitaniikka qassi hayqqiide moogetteedda. ²³ Si7ooliyan daro seelettiide de7ishshin, dhoqqu giide haakuwan Ali7aazara, Abraahaamo baggan de7iyaawaa be7eedda.

²⁴ “Ikka bare kooshshaa dhoqqu udiide, ‘Abraahaamo, ta aabboo, taw qaretta. Ha tamaa seelaan metoota de7iyaa diraw, Ali7aazar bare biradhdhiya xeeraa haathan bochchiide, ta inxxarssaa irxxissanaadan hayyanaa taakko kiittaarikii’ yaageedda.

²⁵ “Abraahaamo qassi, ‘Ta na7aw, neeni paxa de7aadde, lo77o de7uwaa de7ina, Ali7aazar lo77enna meto de7uwaa de7eeddawaa qoppa. Ha77i qay I hawaani nashettiya wode, neeni metuwaa bolla de7aa.

²⁶ “ ‘Hawaappe haray qay, hawaappe yaa hinttenttukko aadhdhanaw koyyiyaawanttu aadhdhennaadan, yaani de7iyaawanttukka qassi haa nuukko pinnennaadan, nu giddoninne hinttenttu giddon wogga aafuu medhetteedda’ yaageedda.

²⁷ “Dure bitaniikka, ‘Abraahaamo, simmi hewaa gidoope, neeni Ali7aazara ta aabbu golle yeddana mala, neena woossay. ²⁸ Ayaw gooppe, taw ichcheshu ishatuu de7iyaa diraw, untunttu qay ha metuwasaa yeenna mala, untunttoo Ali7aazar biide markkatto’ yaageedda.

²⁹ “Abraahaamo qassi, ‘Musenne nabatuu xaafeedda maxaafay untunttoo de7ee; he maxaafay giyaawaa untunttu sisiino’ yaageedda.

³⁰ Dure bitani, ‘Hi77ii; Abraahaamo, ta aabboo, hewaa gidenna; shin itti bitani hayquwaappe denddiide, untunttukko bintto, untunttu barenttu nagaraa paaxiide, simmanawantta’ yaageedda.

³¹ “Abraahaamokka, ‘Untunttu Musenne nabatuu xaafeedda maxaafaa sisennawaa gidoope, haray atto itti uray hayquwaappe denddi yinttokka ammanikkino’ geedda” yaageedda.

* **16:16** Muse higgiyaanne nabatuu maxaafaa: Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaa; hewantta guussay Eca Caaquwaa maxaafaa. **16:16** Mat 11:12,13 **16:17** Mat 5:18 **16:18** Mat 5:32; 1Qo 7:10,11

17

Nagaraabaa Yesuusi Odeedda

(Mat 18:6,7,21,22; Mar 9:42)

¹ Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Asaa balethiyaawe yeennaan attenna; shin balethiyaawaa ahiyaa uraw aw aayyee; ² He bitani ha guuthatuwappe ittuwaa balethiyaawaappe, gaacciyaa woxaa bare qoodhiyaan qashettiide abbaan mitettiyaawe aw lo77a. ³ Hintte huuphew naagettite.

“Ne ishaya neena naaqqooppe, A zora. Qassi nagaraappe I simmoope, aw atto yaaga. ⁴ Itti gallassi I neena laappu gede naaqqiide, laappu gedekka, ‘Neena ta naaqaaddi, taana maara’ giidde neekko yooppe, aw atto ga” yaageedda.

⁵ Kiitetteeddawanttukka Godaa, “Nuussi ammanuwaa gujja” yaagiide oochcheeddino.

⁶ Godaykka, “Hinttew sannaaficiyaa ayfiyaa keena ammanuu de7intto, hinttenttu ha boo7iyaa, ‘Hawaappe shodettaade, abbaan tooketta’ gintto hinttew eeno gaana” yaageedda.

Qoomay Oothanaw Bessiyaa Oosuwaa

⁷ Qassikka Yesuusi, “Hintteppe goshiyaawe woy miyaa heemmiyaa qoomay de7iyaa asay haqet de7ooppe, goshsha gadeppa woy miyaa gadeppa simmo wode ellekka, ‘Haaya shemppa akka, qumaa maanaw utta’ yaagiyaawe oonee? ⁸ Yewuwaan qassi, ‘Ta maana kawuwaa giigissa; ta maananne ushana gakkanaw minnaade taana eqqaade miza. Hewaappe guyye new ma, usha’ yaagiyaawaa gidennee? ⁹ He qoomay kiitetteeddabaa ootheedda diraw, he bitani galatanaw bessennee? ¹⁰ Hewaadankka hintte qassi asay hinttena kiitto oosuwaa ootheedda wode, ‘Nuuni maaddenna qoomatuwaa; nu ooso xalalaa ootheeddo’ yaagite” yaageedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Tammu Asatuwaa Patheedda

¹¹ Yesuusi Yeerusalaame biidde, Galiilaappenne Sammaariyaa giyaa gadatuwaappe gidduwanna aadhdheedda. ¹² I itti guutha katamatto geliyaa wodiyaan, haakuwan eqqeedda tammu oolluwan oyqetteeddawanttu A be7eeddino. Unttuntukka haakuwan eqqiide, ¹³ barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Yesuusa, Godaw, hayya godo nuuna pathaarikki!” yaageeddino.

¹⁴ Yesuusi untuntta be7iide, “Biide, hinttenttu bollaa qeesatuwaa bessite” yaageedda.

Unttunttukka qeesatuwaakko bide7iidde oolluwaappe paxeeddino.

¹⁵ Unttunttuppe ittuu bare harggiyaappe paxeeddawaa be7iide, bare kooshshaa dhoqqu udiide, Xoossaa bonchchiidde simmeedda.

¹⁶ Galatiiddekka Yesuusa gediya matan gulbbateedda. He bitani Sammaariyaa asa.

¹⁷ Yesuusi zaariide, “Tammuu paxibeykkinoo? Yaatina uduppunatuu haqan de7iinoo? ¹⁸ Ayihuda asa gidenna Sammariyaa bitaniyaappe attin, Xoossaa bonchchanaw simmeeddawanttu baawa guussee?” yaageedda.

¹⁹ Yesuusi A, “Dendda ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda.

Xoossaa Kawutethay Yuussaabaa

(Mat 24:23-28,37-41)

²⁰ Parisaawatuu itti gallassi, “Xoossaa kawutethay awude yaanee?” giide oochchina Yesuusi, “Xoossaa kawutethay hinttenttu naagiyaa ogiyaan yeenna” yaagi zaareedda. ²¹ Qassikka, “Ooninne, ‘Xoossaa Kawutethay

hawaan de7ee', woy 'Hewaan de7ee' gaanaw danddayenna; Xoossaa Kawutethay hinttenttu wozanaa gidдон de7ee" yaageedda.

²² Yesuusi barena kaalliyawanttoo odiidde, "Asaa Na7ay qoncciyaa gallassatuwaappe ittuwaa be7anaw hinttenttu amottiyaa wodii yaana; shin be7ikkita. ²³ Qassi untunttu hinttena, 'Haweku hawaana' woy 'Hewaana' yaaganawantta. Shin untuntta kaalliide, untunttunna booppite. ²⁴ Walqqanthay saluwan wolqqaamiyaa wode, ha gaxaappe hini gaxaa poo7uu po7iyaawaadan, asaa na7aa yuussaykka hewaadan hananawaa. ²⁵ Shin koyrottiide Asaa Na7ay daro metuwaa metootanawunne he wodiyan de7iyaa yeletaan ixettanaw bessee.

²⁶ "Nohe wodiyaan hanowaadankka, Asaa Na7ay qoncciyaa gallassankka hewaadan hananawaa. ²⁷ Nohe markkabiya gello gallassay gakkanaw untunttu, miiddinne ushiidde, akkiiddinne akettiidde de7ishshin, bashshaa haathay yiide ubba asaakka bayizzeedda.

²⁸ "Hewaadankka, Looxe * wodiyaan, asay miiddinne ushiidde, zali77iidde, tokkiiddinne golliiyaa keexxiidde de7eeddino. ²⁹ Shin Looxe, Sodoomaappe keso gallasaan qassi saluwaappe tamayenne eexxiyaa bonqqo shuchchay bukkeedda; ubbabaakka miide wursseedda.

³⁰ "Asaa na7ay qoncciyaa gallassaankka hewaadan hananawaa. ³¹ He gallasaan, golliiyaa huuphiyaan de7iyaawe, golle garssan de7iyaa miishshaa akkanaw wodhdhoppo; hewaadankka goshsha gaden de7iyaawe, guyye simmoppo. ³² Ane Looxe machchattibaa qoppite! ³³ Bare shempuwaa ashshanaw koyyiyaa ubbay, bayizzee; bare shemppuwaa bayizziyaa ubbay, de7uwan naagee. ³⁴ Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, he qammaan laa77u asatuu itti gisuwan gisanawantta; untunttuppe ittuu akettina laa7ethiyaawe attanawaa. ³⁵ Laa77u macca asatuu itti woxaan gaaccanawantta; ittinna akettina, ittinna attanawunnu. ³⁶ Laa77u asatuu goshsha garssan de7iino; ittuu akettanawaa, laa7ethiyaawe attanawaa" yaageedda.

³⁷ A kaalliyaawanttu Yesuusa, "Godaw, hewe haqan hananawee?" yaageeddino.

Ikka zaariide, "Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqanawaa" yaageedda.

18

Manqqo Gideedda Am77attibaanne Makkalanchcha Daannaabaa

¹ Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, salettennaan ubba gallassi woosanaadan leemisuwan odeedda. ² Ikka, "Itti katamaan Xoossaw yayyennawe, asaakka bonchchenna itti daannay de7ee. ³ He katamaan am77e mishiratta de7aw. Izakka he daannaakko yaade, 'Ta morkkewunne taw de7iyaa yewuwaa pirdda' yaagaaddu.

⁴ "Daro wodiyaan iziw pirddennaan ixceedda. Shin bare wozanaan qoppide, 'Taani, ubba Xoossaw yayyana dhayooppekka, asaakka qay bonchchana dhayooppe, ⁵ ha am77e mishiratta taana labbanthiyaa dirawunne ubba wode taakko yaade taana daaburssenna mala, taani iziw pirddana' geedda.

17:26 Dom 6:5-8 **17:27** Dom 7:6-24 * **17:28** Nohe ... Looxe: Xoossay biittaa bashshaa haathan bayizzeedda wode, I Nohanne A golle asaa ashsheedda. Xoossay Sodoomaanne Gamooraa katamatuwaa, izin de7iyaa iitaa asatuwaa ubbaa tamaan bayizzeedda wode, Looxanne A golle asaa ashsheedda (Dom 19:1-29 xeellite). **17:29** Dom 18:20-19:25 **17:31** Mat 24:17,18; Mar 13:15,16
17:32 Dom 19:26 **17:33** Mat 10:39; 16:25; Mar 8:35; Luq 9:24; Yoh 12:25 **17:36** Mat 24:40

⁶ “He makkalanchcha daannay goowaa akeekite. ⁷ Xoossay gallassinne gamma barentta maaddana mala, danddayaan aakko waassiyaa dooret-tawanttussi pirddenneyee? I untunttoo ellekka zaarenee? ⁸ Taani hinttenttoo yaagay; untunttoo elleelli pirddana; shin Asaa Na7ay yiyaa wode ha biittaan ammanuwaa demmaneeshsha?” yaageedda.

Otorettiyaa Parisaawiyaa Barena Kawushisseedda Qaraxaa Qanxxiyaa Bitaniyaa

⁹ Barentta geeshsha giide ammanettiyaawanttoonni haraa ubbaa darii kadhiyaawanttoo, Yesuusi ha leemisuwaa odeedda: ¹⁰ “Laa77u asatuu woosanaw geeshsha golliyaa * geleeddino. Hewanttuppe ittu Parisaawiyaa; ittu qay qaraxaa qanxxiyaawaa. ¹¹ Parisaawii denddi eqqiide bare wozanaan woossiide, ‘Xoossaw, taani hara asaadan: bonqqiyaawanttudani, makkaliyaawanttudani, woshummiyaawanttudani, woy hawaadan qaraxaa shiishshenna diraw neena galatay. ¹² Saaminttaan laa77u kaalla xoomay; taani demmiyaa ubbaappe tammu kushiyaappe ittuwaa immay’ yaageedda.

¹³ “Shin qaraxiyaa bitani haakuwan eqqiide, bare ayfiyan pude saluwaa dhoqqu giide xeellanawukka koyyibeenna. Shin bare tiraa baqqiidde, ‘Xoossaw, taani nagaranchchaa; taana maara’ yaageedda. ¹⁴ Taani hinttenttoo odiyaawe ayee gooppe, kase bitaniyaappe aadhdhiide ha bitani xillo gidiide bare golle simmeedda; barena dhoqqu oothiyaa ubbay kawushana; barena qay kawushisseyyaa uray dhoqqu gaana” yaageedda.

*Yesuusi Guutha Naanaa Anjjeedda
(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)*

¹⁵ Yesuusi bare kushiya wothiide anjjana mala asay guutha naanaa akkiide aakko yeeddino. A kaalliyaawanttukka be7iide, asaa ahenna mala geeddino. ¹⁶ Yesuusi qassi guutha naanaa barekko xeesiide, “Guutha naanay taakko yaana mala aggite, diggoppite; Xoossaa kawutethay hawanttu malaassa. ¹⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan akkennawanttu ubbay he kawutethaa mulekka gelenna” yaageedda.

¹⁸ Yihudaa biittaa Mooodiyaawanttuppe ittu, “Lo77o tamarisseyyaaawoo, taani medhinaa de7uwaa laattanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheedda. ¹⁹ Yesuusikka aw, “Ayaw taana lo77oo, yaagay? Itti Xoossaappe attin, lo77uu ooninne baawa; ²⁰ Xoossaa azazatuwaa, ‘Woshummoppa, wodhoppa, wuu77oppa, wordduwaa markkattoppa, ne aabbanne ne daayo bonchcha yaagiyaawaa eraa’ ” yaagiide zaareedda. ²¹ Bitani zaariide, “Hawaa ubbaa, na7atethaappe doommaade naagaaddi” yaageedda.

²² Yesuusikka hawaa sisiide, “Ittibay neeni biroon oothennaani attowe de7ee; hewenneekka, new de7iyaawaa ubbaa zali77aade manqqatoo imma; hawaa oothooppa saluwankka neeni durettana; hewaappe guyye ta geeduwaa kaalla” yaageedda. ²³ He bitani qassi hewaa sisiide daro dure gido diraw daro kayyotteedda.

²⁴ Yesuusikka ha bitani daro kayyottowaa be7iide, “Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha! ²⁵ Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe gaaluu marppiyaa xoo7iyaanna aadhdhanawe matattee” yaageedda. ²⁶ Hewaa siseedda asay, “Simmi ooni attanaw dandayii?” yaageeddino.

* **18:10** woossanaw geeshsha golliyaa: Ayihuda asay ubba wode Geeshsha Golliyan wontta guuraninne gallassa woossino.

²⁷ Ikka qay zaariide, “Asaw danddayettennawe Xoossaw danddayettee” yaageedda. ²⁸ Phexiroosi zaariide, “Simmi nuuni nuussi de7iyaa ubbaa aggiide neena kaalleeddo” yaageedda. ²⁹ Ikka, “Tumuwaay gay, Xoosaa kawutethaa diraw bare golliiyaa, woy barena yelawantta, woy bare machchiyaa, woy bare naanaa, woy ishatuwaa aggeeddawe, ³⁰ hawodiyaa daro dakkuwaa, sintha yiyaa kawutethaanikka medhinaa de7uwaa akkenawawe ooninne baawa” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odeedda
(*Mat 20:17-19; Mar 10:32-34*)

³¹ Yesuusikka tammanne laa77u barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, “Simmi Yeerusalaame baana; Asaa Na7aabaykka nabatuu maxaafan xaafetteeddabay ubbay yaani polettana. ³² Ayihude gidennawanttoo A aathi immana, qilliiccana, daro metothana, A bollan cuchchana; ³³ shocowaappe guyyiyan wodhana, heezzenhiyaa gallassi I denddana” yaageedda.

³⁴ Unttunttukka ha yewuwaappe ayaanne akeekibeykkino; hayiquukka unttunttoo akeekettibeenna diraw I haasayobaakka eribeykkino. ³⁵ Yesuusi Iyarkkokko mateedda wodiyaan, itti qooqa bitani woossiide ogiyaa gaxaan utteedda. ³⁶ Cora asay aadhdhiyaawaa sisiide, “Hawe ayeeshsha?” yaagi oochcheedda. ³⁷ Asaykka aw, “Naazireetiyyaa Yesuusi hawaanna aadhdhiide de7ee” yaagi zaareeddino.

³⁸ Ikka, “Daawite na7aa Yesuusaa, taana maaraarikki” giide waasseedda. ³⁹ Aappe sinthanna biidde de7iyaawanttukka, co77u gaanaadan hanqqetteeddino. I qay, “Daawite na7aw, taana maaraarikki” giide darii waasseedda.

⁴⁰ Yesuusikka eqqiide, barekko ahanaadan asaw odeedda. ⁴¹ Yesuusakko I mato wodiyaan, Yesuusi, “Taani new ayaa oothanaadan koyyay?” yaagiide A oochcheedda.

Ikka zaariide, “Godaw, xeellanaw koyyay” geedda.

⁴² Yesuusikka, “Xeella, ne ammanuu neena patheedda” yaageedda. ⁴³ He wodiyanikka xeellii aggeedda; Xoosaa akka bonchchiidde A geeduwaa kaalleedda.

Asay ubbay bitaniyaa xeelliide, Xoosaa galateeddino.

19

Yesuusanne Zakkiyoosa

¹ Yesuusi hini Iyarkko katamaa geliide, hewaanna aadhdhi de7ee. ² Sunthay Zakkiyoosa geetettiyyaa itti dure bitani hewaan de7ee. Ikka qaraxiyaawanttussi kaappuwaa. ³ Zakkiyoosi Yesuusa geetettiyaawe haqawentto be7anaw koyyishshin qantha gideeddawaa diraw, asaa coratethaappe denddowaan be7anaw danddayibeenna. ⁴ Yesuusi he ogiyanna aadhdhiyaa diraw, sinthaw aadhdhiide itti boo7iyaa bolla kesseedda.

⁵ Yesuusi he sa7aa gakkiiide, dhoqqu gi pude xeelliide, “Zakkiyoosa, hachche ne gollen peeshanaw bessiyaa diraw elle wodhdha” yaageedda. ⁶ Ikka elleelli boo7iyaappe wodhdhiide, nashechchaan Yesuusa mokkeedda. ⁷ Hewaan de7iyaa asaa ubbay hawaa be7iide, “Hawe nagaranchchaa gollen geliide imatha gidiide shoobettana hanee” giide ubbatuukka zuuzunthaa doommeeddino.

⁸ Zakkiyoosikka qassi eqqiide Godaa, “Godaw, simmi taw de7iyaawaa ubbaappe baggaa hiyyesatoo immana; ooppenneekka wordduwan akkeed-dawaa gidoope, ooyddu dakkuwaa udaade zaarana” yaageedda.

⁹ Yesuusikka Zakkiyoosaw odiidde, “Neenikka Abraahaamo sheeshshaa gidiyaa diraw, hachche atotethay ha golle asaw yeedda. ¹⁰ Ayaw gooppe, Asaa Na7ay bayeeddawaa koyyanawunne ashshanaw yeedda” yaageedda.

Tammu Qoomatuwaa Leemisuwaa
(Mat 25:14-30)

¹¹ Asay hawaa sisiidde de7ishshin Yesuusi, hini Yeerusalaame mato dirawunne untunttoo Xoossaa kawutethay ha77ikka qoncciyaawaa malato diraw leemisuwaa odeedda. ¹² Hawaadan yaagi doommeedda; “Itti wolqqaama bitani barew kaawutethaa bonchchuwaa akkiide simmanaw, hini haako gadiyaa beedda. ¹³ Bare qoomatuwaa gidoppe tammuwaa xeesiide, untunttoo tammu miinaa * geetettiyaa miishshaa immowaashshin, ‘Taani simmaade yaana gakkanaw, hamiishshaan zali77ishshite’ yaageedda.

¹⁴ “Shin A gadiyaa asay A ixxo diraw, ‘Ha bitani nu bolla kawutanaadan nu-uni koyyokko’ yaagiide, guyyenna I de7iyaasaa asaa kiitteeddino. ¹⁵ Gidoppe attin, ha bitani kaate gidiide hini bare gade simmeedda. He qoomatuu huuphiyan huuphiyan I immo miishshaan zali77iide ay keena wodhisseed-dinontto eranaw xeesisseedda.

¹⁶ “Koyro qoomay shiiqiide, ‘Godaw, neeni taw immeedda tammu miinaa wodhiyaa tammuwaa demmaaddi’ yaageedda. ¹⁷ A Goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77o qoomaa; neeni guutha yewuwaan ammanetteeddawaa gidaade beetto diraw, tammu katamatuwaa bollan maatay new imetteedda’ yaageedda.

¹⁸ “Laa7ethiyaawekka shiiqiide, ‘Godaw, neeni taw immeedda ichcheshu miinaa geetettiyaa miishshay ichcheshuwaa wodhdheedda’ yaageedda. ¹⁹ A Godaykka A, ‘New ichcheshu katamatuwaa bollan maatay imetteedda’ yaageedda. ²⁰ Hara heezzenhiyaa qoomay shiiqiide, ‘Godaw, curqqaan xaaxa wotheedda ne miishshaa hawaa be7a. ²¹ Ayaw gooppe, neeni wothabeennasaappe akkiyawaa; zerabeennawaa qoyciyaa meqethi bayinna asa gidiyaa diraw, new yayyaaddi’ yaageedda.

²² “Godaykka, ‘Ha iita qoomay; neeni haasayo qaalaan ne bolla taani pirddana. Wothabeennawaa akkiyawaa, zerabeennawaa qoyciyaa meqethi bayinna asa gidiyaawaa erooppe, ²³ taani yaade ta miishshaa wodhiyaanna akkana mala, ayissi wodhissiyaawanttoo immabeykkii?’ yaageedda.

²⁴ “Godaykka, hewaan eqqowantta, ‘Ha miishshaa aappe wothi akkiide tammu miinay de7iyaawoo immite’ yaageedda. ²⁵ Untuntukka, ‘Godaw, aw tammu miinay de7ee’ yaageeddino.

²⁶ “Ikka, ‘Taani hinttenttoo odiyaawe, de7iyaawoo ubbaw gujettanawaa; baynawaaappe qassi he de7iyaawekka akettanawaa. ²⁷ Yewuwaan qassi taani untunttu bollan kawutennaadan koyyeedda ta morkkatuwaa taakko ahiide ta sinthaan shukkite’ geedda” yaageedda.

Yesuusi Daro Bonchchuwaa Yeerusalaame Geleedda
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Yoh 12:12-19)

²⁸ Yesuusi hawaa goowaappe kaalla hini Yeerusalaame kewanaw barena kaalliyaawanttuppe sinthatiide beedda. ²⁹ Debre Zayte geetettiyaa de-riyaa matan de7iyaa hini Beetefaagen Biitaaniyaa geetettiyaa heeraa kata-matuwaakko shiiqeedda wode barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwaa,

19:10 Mat 18:11 **19:11** Mat 25:14-30 * **19:13** miinaa: Miinaa geetettiyaawe, Griike qaalaan ‘Minas’ giyaawaa. Hawaa bilethay, hewode de7iyaa oosanchcha asaw imettiyaa heezzu agenaa dirguwaa. **19:26** Mat 13:12; Mar 4:25; Luq 8:18

³⁰ “Hinttentuppe sinthan de7iyaa qeeri katamatuwaa biite; yaa hinttenttu geliyaa wode, ooninne biro uttibeenna hare maray qashetti utteeddawaa demmanita; A billiide haa akki yiite. ³¹ Ooninne hinttentta, ‘Hawaa ayaw billiitee?’ giide oochchooppe, ‘I bare godaw † koshshiyaa diraassa’ yaagite” yaageedda.

³² Kiiitetteeddawanttukka biide, Yesuusi untunttoo odowaadan hanina demmeeddino. ³³ Untunttu hare maraa billiyaa wode be7iide hariyaa Goday, “Hare maraa ayaw billiitee?” yaageedda. ³⁴ Untunttukka, “Godaw hawe koshshee” yaagiide, ³⁵ hare maraa Yesuusakko aheeddino; barenttu mayuwaa A bollan wothiide Yesuusa hariyaa togisseeddino. ³⁶ Asaykka Yesuusi biya ogiyaa bolla barenttu mayuwaa hiixxeeddino. ‡

³⁷ I Debre Zayte geetettiyaa deriyaa dugethaa afiyaa ogiyaa mateedda wode, daro cora gideedda A kaalliyaa wanttu be7eedda Xoossay ootheedda malaataw ubbaw nashettiide, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, ³⁸ “Godaa sunthaan yiyaa kaatii anjjetteddawaa;

saluwan sarotay gido.

Qassi killi dhoqqa saluwan

de7iyaa Xoossay bonchchetto”

yaageeddino.

³⁹ Asaa garssan de7iyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusa, “Tamarssiyaa-woo, neena kaalliyaa wantta co77u oothaarikki” yaageeddino. ⁴⁰ Ikka zaariide, “Taani hinttenttoo oday, untunttu co77u gooppe, shuchchaykka waassanawaa” yaageedda. ⁴¹ Yesuusi Yeerusalaame mateedda wode, katomatto be7iide, yeekkiide, ⁴² “Ne sarotaw gidiyaawaa neeni hachche er-aaddintto lo77a; shin ha77i hewe ne ayfiyaappe geemmeedda. ⁴³ Ayaw gooppe, ne bolla yaana wodii de7ee; he wode neena ixxiyaawanttu ne yuushshuwaan dirssaa diriide, yaappenne haappenne doodiide, neena un77ethiyaa wodii yaanawaa. ⁴⁴ Neenanne ne dirssaa garssan de7iyaa ne asaa menthereethana. Xoossay neena be7anaw yeedda wodiya neeni erabeenna diraw, neena ixxiyaawanttu shuchchaa ubbaa ittuwaa ittuwaa bollappe dentiide laalanawaa” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyaa Zali77iyaawantta Yedersseedda

(Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Yoh 2:13-22)

⁴⁵ Hawaappe kaalla Yesuusi geeshsha golliyaa geliide, zali77iyaawantta hewaappe kesseedda. ⁴⁶ Yesuusi zaariide, “ ‘Ta golli Xoossaa woossiyaa golliya gidanawaa’ geetettiide Xoossaa qaalaan xaafetteedda. Shin hinttenttu A paannuwaa gonggoluwaa ootheedda” yaageedda. ⁴⁷ Yesuusi ubba wode geeshsha golliyaa tamarissi de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne asaa ayissiyaawanttu A wodhanaw koyyiino. ⁴⁸ Shin asay ubbay A haasayaappe ittunne attennaan sisi utto diraw, A wodhiyaa ogiyaa untunttu dhayeeddino.

20

Yesuusa Maataa Bolla Denddeedda Ooshaa

(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

† **19:31** godaw: Haawaan godaw geetettowe, hare maraa godaappeshshin, Xoossaa gidenna.

‡ **19:36** mayuwaa hiixxeeddino: Hawaa guussay, Ayihuda asaa wogaan, eretteeddanne bonchchet-tiyaa asaw udettiyaa imathaa mokaa wogaa. **19:38** Maz 118:26 **19:46** Isa 56:7; Erm 7:11 **19:47** Luq 21:37

¹ Itti gallassi Yesuusi asaa geeshsha golliyan tamarissiidenne mishi-raachchuwaa qaala odiidde de7iyaa wode, qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu gadiyaa cimatuwanna ittippe Yesu-usakko yeeddino. ² Unttunttukka, “Ha yewuwaa neeni udiyaawe ay maataa-mentto oda; ha maataakka new immeeddawe I oonee?” yaagiide oochcheed-dino. ³ Ikka, “Ta hinttana itti ooshaa oochchiyawe de7iyaawaa ane zaarite. ⁴ Yohaannisa xinqqatay Xoossaappee woy asaappee?” yaagi oochcheedda.

⁵ Unttuntu bare gidon maqqettiidde, “Xoossaappe gooppe, hewaa gidoope ‘Ayaw ammanibeykkitee’ nuuna yaaganawaa; ⁶ ‘Asaappe’ gooppe, asay ubbay Yohaannisi nabiya gidiyaawaa ammaniyaa diraw shuchchaan nuuna dechchanawantta” yaageeddino. ⁷ Hawaassi, “Haqappe yeeddentto erokko” giide aw zaareeddino. ⁸ Yesuusikka, “Hawaa gidoope taakka, taani O maataan ha yewuwaa oothaytantto hinttenttoo odikke” yaageedda.

⁹ Hawaappe simmiide Yesuusi asaw ha leemisuwaa yaagi oduwaa doommeedda: “Itti bitani daro woyiniyaa turatuwaa tokkeedda. Goshshanchchatuwassi kothaw immiide, I hini hara gadiyaa biide cora wodiya gami77eedda. ¹⁰ Woyini ayfiyaa ayfo wode, woyiniyaa goshshaa Goday barena gakkiiyawaa ahanaadan itti qoomaa kothaawatuwakko kiitteedda. Kiitetti beeddawaakka dhoobbiide, mela kushiya yeddeeddino. ¹¹ Hewaappe hara qoomaa kiitteedda. Unttuntu hewaakka qassi dhoobbiide, toochchiide, mela kushiya yeddeeddino. ¹² Ha77ikka haraa heezzenhiyaa qoomaa kiitteedda. Unttunttukka qassi A masunthiide, hini kare oleeddino.

¹³ “He woyiniyaa turaa Godaykka, ‘Simmi ayaa udo? Ane ha77i ta dosiyaa na7aa kiittana; ooni eri A bonchchooppenne’ geedda. ¹⁴ Goshshanchchatuu qassi na7aa be7eedda wode, ‘Hawe A laattiyaawaa gido diraw, hayite wod-hoytte; hewaappe guyye, biittay nuussa gidanawaa’ giide zoretteeddino. ¹⁵ Woyiniyaa turaa sa7aappe, hini karew kessiide A wodheeddino.

“Woyiniyaa turaa Godaykka untunta ayaa oothanddeeshsha? ¹⁶ Yooppe he goshshanchchatuwaa, wodhanawaa; woyiniyaa turaa sa7aakka harant-too immanawaa” yaageeddino.

Asatuukka hawaa siso wode, “Hawaa malabaa ahoppo” yaageeddino. ¹⁷ Yesuusikka hini untunttukko xeelliide,

“ ‘Simmi shuchchaa golliya keexxiyaawanttu kadheedda shuchchay,

I waanna golliya minissiyaa huuphe shuchchaa gideedda’
geetettiide xaafetteeddawaa bilethay ayee? ¹⁸ Ha shuchchaa bollan kunddiyaa ubbay me7erettee; shuchchaykka A bollan kunddiyaa ubbay bunchchettanawaa” yaageedda.

Giiraa, Giiranee Agganee Giyaa Ooshaa
(*Mat 22:15-22; Mar 12:13-17*)

¹⁹ Muse higgiiyaa xaafiyaawanttunne qeesatuwaa kaappatuu Yesuusi haasayeedda leemisuu, untuntu bollan geetettowaa ero diraw, he saatiyanka A oyqqanaw koyyeeddino. Shin asaw yayyeeddino. ²⁰ Yesuusa, he gadiyaa mooddiyawaassinne A maataassi aathiide immanaw A doonaappe kesiyaa qaalaan oyqqanaw injjetiyaa wodiya naagiino. Hewaa diraw geeshshaa malatiidde oythanaw wochchiyaawantta kiitteeddino. ²¹ He kiitettowanttukka Yesuusa, “Tamarissiyaawoo, neeni tuma yewuwaa haasayiyaawaanne tamarissiyaawaa, hewaadanka qay Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamarissiyaawaanne oossinne dummayennawaa nuuni

ereetto. ²² Qassikka untunttu, Roomaa kaatiyaa Qeesaarew giiraa cigganaw koshshii woy koshshennee?" yaagi oochcheeddino.

²³ I qassi untunttu deshathaa eriide, ²⁴ "Ane taana itti diinaariyaa * bessite; hewaa bollan de7iyaa misiliinnee xaafettowe oona bessii?" geedda. ²⁵ Untunttukka, "Qeesaarewaa" giide zaareeddino. Inneekka, "Hewaa gidoope: Qeesaarewaa, Qeesaarew immite; Xoossaawaa, Xoossaw immite" yaageedda. ²⁶ Untunttukka, I haasayeedda qaalaan asaa sinthan oyqqanaw danddayi beykkino. A zaaruwan maalalettiide co77u geeddino.

Hayquwaappe Dendduwaabaa Ooshaa

(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

²⁷ Saduqaawanatuppe ittu ittuu Yesuusakko yiide, ooshaa aw shiishsheeddino. ²⁸ Untunttukka Yesuusa, "Tamaariissiyaawoo, itti bitani machchatto akkiide na7aa yelennaan hayyiyaawaa gidoope, mishiratto hewaa ishay laataa akki na7aa yeliide bare ishaw zerethaa wothana mala Muse nuussi xaafeedda. ²⁹ Itti wodiyaan laappu ishatuu de7iyaawanttuppe, bayray machchatto akkiide yelennaan hayqqii aggeedda. ³⁰ Laa7ethiyaawekka izo laattedda. ³¹ Heezzenhiyaawekka qassi izo akkeedda; laappunatuukka izo akkiide na7aa yelennaan hayqqeeddino. ³² Wursethaan mishirattakka hayqqaa aggaaddu. ³³ Simmi laappunatuukka he mishiratto akkeedda diraw, hayquwaappe denddeedda wode, iza oossi machche gidanee?" yaagi oochcheeddino.

³⁴ Yesuusikka, "Ha alamiyaa naanay akkiinonne akettiino. ³⁵ Shin hayquwaappe denddiide, sinthappe yiyaa wodiyaan de7anaw bessiyaawanttu akkikinonne akettikkino. ³⁶ Untunttu Xoossaa kiitanchchaa malatiide de7iyaa diraw, hewaappe simmiide hayqqikkino. Hayquwaappe denddiyaawantta gidiyaa diraw untunttu Xoossaa naanaa. ³⁷ Muse, Xoossay aw qonceedda woraabaa xaafeedda taarikiyaa garssan, Godaa Xoossaa, "Abraaamo Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa" yaagiide xeesussay, hayqqawanttu denddiyaawaa bessee. ³⁸ Ubbaykka aw hayqqi beennawantta gidiyaa diraw, I hayqqibeennawanttu Xoossaappe attin, hayqqowanttuwaa gidenna" yaageedda.

³⁹ Itti itti Muse higgiiyaa xaafeddawanttukka, "Tamaariissiyaawoo, lo77uwaa haasayaadda" yaageeddino. ⁴⁰ Hawaappe simmiide, ittuukka A oochchanaw xalowe baawa.

Yesuusi Oonee Giya Ooshaa

(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

⁴¹ Hawaappe kaalla Yesuusi untunttu, "Asay Kiristtoosa wooti 'Daawite na7aa' yaagiinoo? ⁴²⁻⁴³ Gasotethaynneekka, Daawite bare huuphew Mazimure Maxaafaa garssan, 'Goday ta Godaa, "Taani ne morkketuwaa ne gediyaappe garssanna de7anaadan oothana gakkanaw, ta ushechchaan utta" geedda' yaageedda.

⁴⁴ "Simmi Daawite Kiristtoosa, 'Godaa', giide xeesiyaawaa gidoope, wooti aw na7aa gidana danddayii?" yaageedda.

Muse Higgiiyaa Tamaariissiyaawanttuppe Naagettana Mala, Yesuusi Seereedda Seeraa

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

* **20:24** dinaariyaa: Hewode Roomaa biittaa asay go77ettiyyaa miishshaa. **20:27** Kit 23:8 **20:28** Zar 25:5 **20:37** Kes 3:6

⁴⁵ Asay ubbay sisishshin barena kaalliyaa wanttoo, ⁴⁶ “Muse higgiiyaa tamarissiyaa wanttuppe naagettite; untuntukka, adussa qamishiyaa mayyiide yuuyyanaw, geyay de7iyaasaan bonchcho sarotaa akkanaw, woossiyaa gollen bonchcho oydiyan uttanaw, shoobetteddasan bonchchosaa koyyiya wantta. ⁴⁷ Hewantukka am77atuwaa golliyaa kalloyiya wantta; barentta bessanaw woosaa adussiyaa wantta; untuntta iita pirdday naage” yaageedda.

21

Am77atti Imotaa (Mar 12:41-44)

¹ Yesuusi dhoggu giide xeelliyaa wode, dure asay geeshsha golliyan imotaa shiishshiyaa miishshaa gidдон barenttoo de7iyaawaappe untunttu yeggiyaa wode be7eedda. ² Qassikka itti hiyyeesaa am77e mishiratta laa77u sembbერიyaa hewaan yeggiyaa wode be7iide, ³ “Ta hinttew tumuwaa gay, ha hiyyeesaa am77e mishiratta, ooppenne daruwaa immaaddu. ⁴ Ha asay ubbay barenttoo palahowaappe immeeddino; shin iza bare hiyyeesatethaa wolqqaan barew de7iyaawaa ubbaa immaaddu” yaageedda.

Geeshsha Golli Kolettanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda (Mat 24:1-2; Mar 13:1-2)

⁵ A kaalliyaa wanttuppe ittu ittuu, “Geeshsha golli lo77o shuchchaaninne baalaa shiiquwaa imotaan lo77eeddawaa” yaagi haasayiyaa wode Yesuusi, ⁶ “Hawe hinttenttu be7iyaawe ubbay kolettennaan, shuchchay shuchchaa bollan keelettiide antenna wodii yaanawaa” yaageedda. ⁷ Untuntukka, “Tamarissiyaa woo, simmi hawe hananawe awudee? Qassikka hawe hananaw mallay ayee?” yaagiidi oochcheeddino.

Yesuusi Metuwaa Wodiinne Nashechchaa Wodii Yaanawaa Odeedda (Mat 24:3-13; Mar 13:3-13)

⁸ Ikka, “Ooninne balethennaadan naagettite; cora asay, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde qassikka, ‘Wodii mateedda’ yaagiidde ta sunthaan yaanawantta; hinttenttu qassi untuntta kaaloppite. ⁹ Olaa yewuwaanne asaa makkalaabaa sisiyaa wode dagammoppite; hawe koyro hananaw bessiyaawaa gido diraappe attin wursethay bira” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe kaalliide asaw, “Asay asaa bolla, kawutethaykka kawutethaa bolla, denddanawaa; ¹¹ wolqqaama biittaa qaathay hananawaa; koshayne harggii, dumma dummasaan medhettanawaa; yashshiyaa yewuunne ubbaakka wolqqaama malaatay saluwaappe hananawaa.

¹² “Hawe ubbay hananaappe kasiyan qassi asay hinttentta oyqqanawantta, metoothanawantta; hini Ayihudatuwaa woosa golle asaw aathi immanawantta; qasho gollekka gelissanawantta; kaatatuwaa sinthaninne mooddiyaawanttu sinthan shiishshanawantta; hawe ubbay ta sunthaa gaasuwan hinttentta gakkanawaa. ¹³ Hawekka markkattanaw hinttew lo77o qaada gidanawaa. ¹⁴ Hawaa gidiyaa diraw, ay zaaruwaa immanee giidde koyrottiide hinttenttu un77ettenna mala hawaa wozanaa aathite. ¹⁵ Eqettiyaawanttu ubbay, eqettanawunne lakanaw danddayenna qaalaanne aadho cinccatethaa taani hinttenttoo immana. ¹⁶ Hinttentta yeleeddawanttunne hinttenttu ishatuu, hinttenttu dabbatuunne hinttenttu laggethatuukka attennaan hinttentta aathi immanawantta; hinttenttuppekka ittuwaa ittuwaa wodhanawantta. ¹⁷ Ta sunthaa diraw asaa ubbaa matan ixetteeddawantta gidanita. ¹⁸ Yewuwaan

qassi hinttenttu huuphiyaa binnanaappekka ittinnanne bayukku. ¹⁹ Minni eqqiide hinttenttu shemppuwaa ashshiita.

Yesuusi Yeerusalaame Bayethaabaa Odeedda
(*Mat 24:15-21; Mar 13:14-19*)

²⁰ “Yeerusalaame olaa asaan doodetteedda wode, izi bayethay mateeddawaa erite. ²¹ He wode Yihudaan de7iyaawanttu deriyaakko baqatino; katamaan de7iyaawanttu qay hewaappe kesino; baalaagariyan de7iyaawanttukka yaa katamaakko geloppino; ²² Xoossaa qaalaan xaafetteeddawe ubbay polettanaadan hawe haluwaa kesiya wodiya.

²³ Biittaa bollan wolqqaama metuu hananawaa; ha77i de7iyaa asaa bollan hanqquu yaanawaa; hewaa diraw hewodiyaa shahaarowanttoonni dhanthiyawanttoo aayyee! ²⁴ Asay ubbay mashshaan hayqqanawantta; Xoossaa erenna gadiyaa ubbatuukka omodduwaan baanawantta; Yeerusalaamekka Ayihudaa gidennawanttu wodii polettana gakkanaw, untuntun yedhetteddawunno gidanawunnu.

Kiristtoosa Laa7etho Yuussaa
(*Mat 24:29-31; Mar 13:24-27*)

²⁵ “Awwa, agenaaninne xoolinttiyaa bolla malaatay hananawaa; abbaappenne beetaa kooshshaappe dendo gaasuwan biittaa bollan de7iyaa asay ubbay un77ettanawantta; hirgganawantta. ²⁶ Saluwaa wolqqay ubbay qaaxxiyaa * diraw asay yashshaaninne alamiyaa bolla ayee yaanaweeshsha yaagiidde naaguwaan daaburanawantta. ²⁷ He wode Asaa Na7ay wolqqaaninne wolqqaama bonchchuwan shaariyaan yiyaa wode be7anawantta. ²⁸ Hinttenttukka, ha yewuu polettussaa doommiiyaa wode, wozuu mato diraw sitti giide eqqite; pude dhoqqu giide xeellite” geedda.

Balasiyaa Geetettiyaa Mithaa Leemisuwaa
(*Mat 24:32-35; Mar 13:28-31*)

²⁹ Kaalliiddeekka, hawaa yaagi leemisuwaa odeedda, “Woddenthaappenne hara mithaa ubbaappe xeellite; ³⁰ Haythay aacina be7iyaa wode, he wode bonii mateeddawaa hinttenttu eriita. ³¹ Hewaadankka qassi yewatuu polettiaawaa be7iyaa wode, Xoossaa Kawutethatta mateeddawunno erite.

³² “Taani hinttew tumuwaa gay; hawe ubbay polettana gakkanaw ha yeletay aadhdhenna. ³³ Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay aadhdhenna. ³⁴ Simmi zaway bayinna de7uwan, ushshaa daruwanne de7uwaaban un77ettishshin hinttenttu wozanay leppennaadaninne he gallasay phiriyaadan qoppennaan hinttena gakkennaadan naagettite; ³⁵ Hawe biittaa ubbaan de7iyaawanttu ubbatuwaa bollan gakkanawaa. ³⁶ Simmi yiyaa iitabaa ubbaappe hinttenttu attanaadaaninne asaa na7aa sinthankka eqqanaw danddayana mala, ubba wode minni woossite” yaageedda.

³⁷ Yesuusi gallassi gallassi geeshsha golliyan tamarissiide, qamma qamma Debre Zayte yaagettiyaa deriyaakko kesiide aqee. ³⁸ Asay ubbay A sisanaw guuran yaa geeshsha golliyaa aakko yiino.

22

Kiristtoosa Wodhanaw Maqqetteeddino
(*Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Yoh 11:45-53*)

21:22 Hos 9:7 **21:25** Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:31; Sax 6:12,13 * **21:26** Saluwaa wolqqay ubbay qaaxxee: Hawaa guussay, beni wode asay, saluwan de7iyaa xoolintii ubbay ayyaanaa wolqqaanna de7ee giide qoppee. **21:27** Dan 7:13; Sax 1:7

¹ Paasigaa geetettiyaa magaage Ukithaa Miyaa Baalay mateedda.
² Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa xaafiyaawanttu Yesuusa wooti wodhanentto, wodhiyaa ogiyaa geeman koyyiino; shin asaw yayyiino. ³ Xalahiikka tammanne laa77u kaalliyaawantuppe ittuwaa gideedda Asqgorootu Yihudaan geleedda. ⁴ Ikka biide, Yesuusa wooti aathi immanentto qeesatuwaa kaappatuwaannanne geeshsha golliiyaa naagiyaawanttu kaappattuwaanna ittippe haasayeedda. ⁵ Unttuntukka nashettiide, miishshaakka Yihudaw immanaw wuletteeddino. ⁶ Ikka eeno geedda; asay bayinna saan Yesuusa aathi immanaw injjetiyaa wodiyyaa koyyee.

*Yesuusi Ayihudatuwaa Paasigaa Maanaw Giigetteedda
 (Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Yoh 13:21-30)*

⁷ Magaage Ukithaa Miyaa Baalaa bonchchiya wodii gakteedda; he wodiikka Paasigaw dorssaa shukkanaw bessiyaa wodiyyaa. ⁸ Yesuusi Phexiroosanne Yohaannisa, “Paasigaa qumaa nuuni maanaadan biide giigissite” giide kiitteedda.

⁹ Unttuntukka zaariide, “Haqan giigissanaadan koyyay?” yaagi oochcheeddino. ¹⁰ Ikka, “Hinttenttu, katamaa geliyaa wode otuwaanna haathaa tookkeedda bitani * hinttenttunna gaketanawaa; I geliyaa golliiyaa A kaalliide gelite; ¹¹ He golliyaawaakka, “Tamarissiyaawe neena, “Taani, taana kaalliyaawanttunna ittippe Paasigaa qumaa miyaa imathaa kifili haqa bagganna de7ii?” yaagee’ giite. ¹² He bitaniikka pooqiyaa bollan de7iyaa hiixetti utteedda aako kifiliyaa hinttentta bessanawaa; hewaanikka sa7aa giigissite” yaageedda.

¹³ Unttunttu biide, Yesuusi goowaadanka bitaniyaa demmiide Paasigaa qumaa giigisseeddino. ¹⁴ Paasigaa qumay meetettiyaa saati gakkoo wode, tammanne laa77u kiitettowanttunna ittippe qumaa maanaw utteedda. ¹⁵ Ikka, “Taana metuu gakkanaappe kasiyan hinttenttunna ha Paasigaa qumaa maanaw daro amottaadde de7ay. ¹⁶ Ayissi gooppe, ta hinttew odiyaawe, hawe Xoossaa kaawutethan polettana gakkanaw, taani laa7ethuwaa hawaappe miikke” yaageedda.

¹⁷ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, “Hawaa heyte, hinttenttu gidduwan gishetti ushite. ¹⁸ Ayissi gooppe, ta hinttenttoo yaagay, Xoossaa Kawutethay yaana gakkanaw, hachcheppe doommaade woyiniyaa eessaa ushikke” yaageedda.

¹⁹ Qassi magaage ukithaa akkiide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthi untunttoo immiidde, “Hawe hinttenttoo imettiyawe ta ashuwaa; hawaan taana qoppaana mala hawaa miite” yaageedda. ²⁰ Kawuwaa moowaappe guyyiyan, kasewaadan xuu7aa denthi untunttoo immiidde, hawaadan yaageedda: “Ha xuu7ay, ta hinttenttu diraw gussiyaa ta suuthaa qopethiyaa ooratha caaquwaa. ²¹ Shin be7ite, taana aathi immanaw de7iyaa bitani gayitaan taananna ittippe mee. ²² Ayaw gooppe, taani Asaa Na7ay Xoossay goowaadan bay; shin taana aathiide immiyaa uraw aw aayyee” yaageedda. ²³ Unttunttu gidloppe hewaa oothanaw de7iyaawe oona gidanentto, barrenttu gidдон ooshaa doommeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee? Yaagiyaa Ooshaa

22:1 Kes 12:1-27 * **22:10** haathaa tookkeedda bitani: He wode he gaden asaa gollen kiitettiyaa attuma qoomay haathaa tookkooppe, he golli dure gidiyawaa bessee. **22:20** Mat 26:26-28; Mar 14:22-24; 1Qo 11:23-25

²⁴ Qassi barenttu giddoppe ooni aadhentto yaagettiya palumay untunttu gidдон kесеedda. ²⁵ Yesuusi untuntta yaageedda: “Ha alamiyaa mooddiyaawanttu barenttu asaa bolla godattiino; untuntta mooddiyaawanttu keekatuwaa geetettiino. ²⁶ Shin hinttentu hawaadan hanoppite; yewuwaan qassi hinttentuppe dhogga gideeddawe hintte ubbaappe guxxiyawaa; hinttentta moddiyaawekka, hinttenttoo qoomaadan hano.

²⁷ “Qumaa maanaw utteeddawaappenne qumaa asaw aathiyaawaappenne ooni bonchchettii? Qumaa maanaw utteeddawaa gidенnee? Taani qassi hinttenttu gidдон qumaa aathiyaa qoomaa mala. ²⁸ Qassi taani paacettiya wodiyaan hinttenttu taananna ittippe minni eqgeeddawantta. ²⁹⁻³⁰ A kawutethaa oydiyaan uttana mala Ta aabbu taana sunthowaadan, Taani qassi Ta kawutethaan ta gaytaappe maanaadaaninne ushanaadan, tammanne laa77u Israa7eeliyaa yaratuwaa bolla pirdiidde, kawutethaa oydiyaan uttana mala hinttentta sunthaaddi” yaageedda.

Phexiroosi Kaadanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda
(*Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Yoh 13:36-38*)

³¹ Goday, “Simoonaa, Simoonaa, taani odiyaa waa sise; xalahii hinttentta asay zarggaa hal77iyaawaadan, hal77anaw Xoossaa woosseedda. ³² Shin taani ne ammanuu bayennaadan ne diraw gaannataaddi. Neeni taakko simmiyaa wode ne ishatuwaa minissa” yaageedda. ³³ Simooni zaariide, “Godaw, taani neenanna qashettanawunne neenanna ittippe hayqqanaw giiga uttaaddi” yaageedda.

³⁴ Yesuusi qassi, “Phexiroosa, taani new yaagay; hachche bilahiyan, kuttuu waassanaassi heezzu gede taana neeni, ‘A taani erikke’ gaade kaadanaassa” yaageedda. ³⁵ Yesuusi barena kaalliyaa wanttoo, “Korojuu, qarcciitiinne caamay banttaan taani hinttentta kiitto wode, hinttenttoo ittibay paccowe de7ii?” yaageedda.

Untunttukka, “Itti bayenne nuussi pacci beenna” yaageeddino.

³⁶ Ikka zaariide, “Ha77i qassi korojuu de7iyaawe akki bo; qarcciiti de7iyaawekka hewaadan udo; baynnawe qay bare mayuwaa zali77iide mashshaa shammo. ³⁷ Ayaw gooppe ta hinttew yaagay, ‘Hawe makkalanchchatunna ittippe paydetteedda’ yaagetti Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawe, taanan polettennaan antenna. E, taw geetetteeddawe ha77i polettanawaa” yaageedda.

³⁸ A kaalliyaa wanttu, “Godaw, hawaan laa77u mashshay de7ee” yaagina ikka, “Hewe gidanawaa” yaageedda.

Yesuusi Debre Zayte Deriyaan Woosseedda
(*Mat 26:36-40; Mar 14:32-42*)

³⁹ Yesuusi katamaappe kesiide, hara gallassi biyaawaadankka Debre Zayte beedda. Qassi A kaalliyaa wanttukka A geeduwaa beeddino. ⁴⁰ He sa7aa gakkiiide, “Paaciyaan hinttenttu gelennaan attana mala, woosite” yaageedda. ⁴¹ Shuchchaa olina gakkiiyaasaa keena untuntuppe haakki beedda. Gulbbatiide, ⁴² “Ta Aabboo, neeni koyyiyaawaa gidoppe, ha metuwaa xuu7aa taappe digga; shin ta shene gidoppo; ne shene gidoppe attin” yaagiide woosseedda. ⁴³ Saluwaappe yiide minissiyaa kiitanchchay aw beetteedda. ⁴⁴ Bare wozanaa gidдон seelettiidde, darii woosseedda. I cawottiyaa cawuukka sa7aa bollan xokiyaa suuthaa malateedda.

⁴⁵ Woosaappe denddiide, barena kaalliyaawanttukko guyye biide, untuntu daroppe qaretteedda diraw, daaburiide gemi77ishowantta xeellide, ⁴⁶ “Ayaw gemi77ishiitee? Paaciyaan gelennaadan denddi woossite” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda
(*Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Yoh 18:3-11*)

⁴⁷ Yesuusi hewaa haasay de7ishshin, cora asay yeeddino. Tammanne laa77u A kaalliyaawanttuppe ittuwaa gideedda Yihudaa geetettiyaawe he asaa kaalettiide yeranaw Yesuusakko shiiqeedda. ⁴⁸ Yesuusi qay, “Yihudaw, neeni taana Asaa Na7aa yeraade aatha immay?” yaageedda.

⁴⁹ A yuushshuwaan de7iyaa A kaalliyaawanttu hanettiyaaw yewuwaa be7o wode A, “Godaw, ha asaa nuuni mashshaan qanxxanee?” yaageeddino. ⁵⁰ Unttuntuppe ittu, Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A ushechcha haythaa qanxxi oleedda.

⁵¹ Yesuusi qay zaariide, “Aggite, bashite” yaageedda. Bitaniyaa haythaakka bochchiide patheedda. ⁵² Yesuusikka barekko yeedda qeesatuwaa kaappatoo, geeshsha golliyaa naagiyaawanttoo, sunthatuwaassinne gadiyaa cimato, “Paanuwaa oyqqiyaawaadan mashshaanne xam77aa oyqqiide yiitee? ⁵³ Geeshsha golliyan taani gallasaan, gallasaan hinttentunna de7iyaa wode, taana oyqqibeykkita; shin ha77i hawe hinttenttu wodenne dhumaa wolqqaa wode” yaageedda.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda
(*Mat 26:57-58,69-72; Mar 14:53-54,66-72; Yoh 18:12-18,25-27*)

⁵⁴ Yesuusa oyqqi qachchiide, Qeesatuwaa ubbaa kaappuwaa golle afiide geliseeddino. Phexiroosikka untuntuppe guyye haakuwan untuntu geeduwaa kaallee. ⁵⁵ Dirssaa gidдон tamaa eethiide, ittippe utti de7ishshin, Phexiroosi untuntu gidдон yiide utti aggeedda. ⁵⁶ Tamay poo7iyaa bagganna Phexiroosi uttiide de7ishshin, itti ashikkaratta loythaa xeellaade, “Hawekka aananna ittippe de7ee” yaagaaddu.

⁵⁷ Phexiroosi qay, “Hanne mishiratee, taani A erikke” yaagi kaddeedda. ⁵⁸ Guutha wodiyaappe guyyiyan, hara bitani Phexiroosa be7iide, “Neni untuntunna gatho de7aa” yaagina;

Phexiroosi qassi, “Hawo bitanew, taani aananna gatho de7ikke” yaageedda.

⁵⁹ Itti saate gidiyaawaa gammi77iide hara bitani qonccissiide, “I Galilaa gade asa gidiyaa diraw, ha bitani aananna ittippe de7iyaawe tuma” yaageedda. ⁶⁰ Phexiroosi qassi, “Ha bitanew, neeni giyawee ayentto taani erikke” yaageedda. He wodiyan I birookka haasay de7ishshin, ellekka kutuu waassi aggeedda. ⁶¹ Goday guyye simmiide, Phexiroosa xeelleedda. Phexiroosi Goday barena, “Hachche kuttuu waassana gakkanaw, heezzu gede taana kaddanaassa” geedda Godaa qaalay aw qofetti aggeedda. ⁶² Phexiroosi dirssaappe kare kesiide, seelettiide yeekkeedda.

⁶³ Yesuusa oyqqeedda asay qilliicciinonne shociino. ⁶⁴ A ayfiya goozzi baqqiide, “Neena baqqeeddawe oonee? Nabiyaaw gidoope neena dechchawaa ane oda” yaagiide A oochcheeddino. ⁶⁵ Qassi A hara cora boriya boreeddino.

Yesuusa Pirddaw Afeeddino
(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Yoh 18:19-24*)

⁶⁶ Sa7ay wonttina gadiyaa cima asatuu, qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, Yesuusa barenttu shiiqeeddasaa afiide, ⁶⁷ “Kiristtoosi neenee? Ane nu oda” yaageeddino.

Shin I, “Taani hinttenttoo odooppe taana ammanikkita; ⁶⁸ Qassi hinttentta taani oochchooppe odikkita; woy qashuwaappe taana billikkita. ⁶⁹ Shin ha saatiyaappe doommin taani Asaa Na7ay, ha77ippe doommaade, wolqqaama Xoossaa ushechcha bagganna uttana” yaageedda.

⁷⁰ Unttuntu ubbay Yesuusa, “Yaatina neeni Xoossaa Na7ee?” yaageeddino.

Ikka zaariide, “Taani Xoossaa Na7aa gidowaa hinttenttu haasayeeddita” yaageedda. ⁷¹ Unttunttukka, “Nuuni nu huuphew A doonaappe siseeddo; hawaappe sinthaw ay markkaa koshshii?” yaageeddino.

23

Philaaxoosi Yesuusa oochcheedda

(*Mat 27:1,2,11-14; Mar 15:1-5; Yoh 18:28-38*)

¹ Hewaan shiiqeedda ubbatuukka ittippe denddiide, Yesuusa Philaaxoosakko afeeddino. ² Unttunttukka, “Habitani nu asaa balethiide, asay Roome biittaa kawuwaa Qeesaraw giiraa immenna mala diggiide, qassi, ‘Taani Kaatiyaa’ yaagishshin demmeeddo” yaagiide mootuwaa doommeddino.

³ Philaaxoosikka Yesuusa, “Hawo, Ayihudatuwaa kaatii neenee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide A, “Neeni ga de7aasa” yaageedda. ⁴ Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaassinne asaassi odiidde, “Taani ha bitaniyaa bollan aynne iita oosuwa demma beykke” yaageedda.

⁵ Gidoppe attin untuntu, “Ha bitani Galiilaappe doommiide, haray atto hawaa gakkanawukka, Yihudaa gadiyaa ubbaa bare timirttiyaan qaathiidde de7ee” yaagiide minissi odeeddino.

Yesuusi Heroodisa Sintha Shiiqeedda

⁶ Philaaxoosikka hawaa sisiide, “I Galiilaa asee?” yaagiide eranaw oochcheedda. ⁷ Philaaxoosi Heroodise mooddiyaa gadiyaappe Yesuusi yeeddawaa ereedda wode, Heroodisekka qay hewodiyan Yeerusalaamen de7iyaa diraw, aakko Yesuusa yeddeedda.

⁸ Heroodise daro wodiyaappe doommiide Yesuusa be7anaw amotti de7iyaa diraw, A be7eedda wode daroppe nashetteedda. Yesuusa waariyaa siseeddawaa diraw, I oorathabaa oothishshin be7anaw hidootaan gami77eedda. ⁹ Heroodise Yesuusa darobaa oochcheedda; shin Yesuusi aw ayaanne zaaribeenna. ¹⁰ Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu hewaan eqqiide, Yesuusa loythi mootiidde de7iino. ¹¹ Heroodisenne A wottaaddaratuu Yesuusa kadhiide, A bolla qilliicceeddino. Bonchchetteedda mayuwaa A mayizziide, Philaaxoosakko zaariide yeddeeddino. ¹² Heroodisenne Philaaxoosi hawaappe kasenna morkkiyan de7iino; shin he gallassi sigetteeddino.

Yesuusa Hayqqana Mala Mooteeddino

(*Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Yoh 18:39-19:16*)

¹³ Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaa, ayissiyaawanttanne hara cora asaa ittippe xeesiide, ¹⁴ Hawaadan yaageedda, “ ‘Ha bitani asaa makkalatethaw denthethee’, yaagiide taakko aheeddita; taakka hinttenttu sinthaan bidda xeellaade, hinttenttu shiishsheedda mootuwan itti balaanne A bollan demma beykke. ¹⁵ Qassi Heroodisekka A bollan aynne demmibeenna diraw, haa nuukko zaari yeddeedda; hinttenttu

be7iyaawaadankka, habitani A hayqoo gathiyaabaa aynne udibeenna.

¹⁶ Hawaa diraw taani A muraade billana” yaageedda. ¹⁷*

¹⁸ Asay ubbay ittippe gidiide, “Ha bitaniyaa yaa digga! Barbbaana giya Yesuusa nuussi billa!” yaagiide cabbotteeddino. ¹⁹ Barbbaan katamaan walassaa dentiide, asaa wodheedda diraw, qashetteeddawaa.

²⁰ Philaaxoosi Yesuusa billanaw koyyiide, asaw laa7ethuwaa gujjiide haasayeedda. ²¹ Shin untuntu, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqa! Kaqqa!” yaagi waasseeddino.

²² Philaaxoosikka heezzenhuwaa untuntu, “Ayaw? Habitani otheedda iita oosuu ayee? Taani A hayqoo gathiyaa naaquwaa aynne aappe demmabeykke; hawaa diraw, A muraade billa yeddana” yaageedda. ²³ Shin untuntu barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, kaqettanaadaan darii waasseeddino. Untuntu waasuukka Philaaxoosa qofaa laammeedda.

²⁴ Hawaa diraw, Philaaxoosikka untuntu ooshay simmanaadan Yesuusa bollan pirddeedda. ²⁵ Asaa makkalaw denthethiiddenne shemppuwaa wodhiide, qashetteedda bitaniyaa bilettanaadan untuntu woosso diraw, he bitaniyaa billeedda. Shin Yesuusa barenttu sheniyaadan koyyowaa oothana mala, aathi immeedda.

Yesuusi Masqqaliyan Kaqetteedda

(Mat 27:31-44; Mar 15:21-32; Yoh 19:17-27)

²⁶ Yesuusa oyqqi afiidde de7ishshin, Simoona geetettiyaa Qereena bitani heeraappe yiide de7ishshin demmiide, masqqaliyaa toossiide Yesuusanna baana mala udeeddino. ²⁷ Daro cora asaynne yeekkiyaa mac-cawanttu guyyenna kaalliino. ²⁸ Yesuusi guyye simmiide untuntu, “Hintteno, Yeerusalaame maccawantto, hinttentu huuphewunne hinttentu naanaw yeekkiteppe attin, taw yeekkoppite; ²⁹ ‘Mantha gideeddawanttunne yelibeenna uluu, dhanthibeenna dhanthay, anjjetteddawatnta’ geetettiyaa wodii yaanawaa. ³⁰ He wodiyan, ‘Zoozato, nu bolla woddite; zukkullatuwaakka, nuuna qosite’ yaaganita. ³¹ Simmi qayye mithaan hawaadan hanoope, mela mithaan waanannawee?” yaageedda.

³² Yesuusanna ittippe kaqettana mala, iita oosuwaa otheedda hara laa77u asatuwaakka afeeddino. ³³ Qeeraanew geetettiyaasaa gakeedda wodiyaan, Yesuusa kaqqeeddino. Iitaa oothowanttakka, ittuwaa ushechchanna, yokkuwaa haddirssanna kaqqeeddino.

³⁴ Yesuusi, “Ta Aabboo, untuntu barenttu oothiyaawaa erenna diraw, untuntu nagaraa atto ga” yaageedda.

Untuntukka A mayuwaa saamaa yegettiide gishetti akkeeddino. ³⁵ Asay eqqii xeellishshin, gadiyaa mooddiyaawanttu, “Harantta ashshee; Xoossaan dooretteedda Kiristtoosi A gidoope, ane bare huuphiyaa ashshennee?” yaagiide qilliicceeddino.

³⁶ Qassi wottaaddaratuukka shiiqiide qilliicceeddino; cammeedda woyiniyaa eessaa aw ahi immiide, ³⁷ “Hawo, neeni Ayihudaa kaatiyaa gidoope, ne huuphiyaa ashsha!” yaageeddino.

³⁸ Huuphissannakka, “Hawe Ayihudaa kaatiyaa” yaagiyaa xaafuwaa xafeeddino. ³⁹ Iitaa oothiide kaqetteeddawanttuppe ittuu, boriiddinne toochchiide, “Hawo neeni Kiristtoosa gidikkii? Ane A gidoope, ne huuphiyanne nuuna ashsha” yaageedda.

* **23:17** Ha payduu, “Philaaxoosaw Paasigaa Baalaa bonchuwaa gallasaan itti uraa qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee” yaagee. Shin, Dawroothuwaa Geeshsha Maxaafaa Ooratha Caaquwaa gidduwaan ha payduu xaafetti beenna gaasuu, hara Geeshsha Maxaafatuwaa bilethatuwaan ubbatuwankka xaafetti beenna diraassa. **23:30** Hos 10:8; Sax 6:16

⁴⁰ Yokkuu qay A, “Neeni hawaa malatiyaa pirddaa bolla de7aaddeekka Xoossaw yayyikkii? ⁴¹ Nuuni kiitetteedda balaan muraa akkiidde de7eetto; nuussi bessiyaa muraa bollan de7eetto; shin ha bitani itti iitabaanne oothibeenna” yaagi zaareedda.

⁴² I Yesuusa, “Neeni ne kawutethaa wolqqaan yiyaa wode, taana qoppa” yaageedda. ⁴³ Yesuusikka, “Taani new tumuwaa oday, hachche taananna ittippe gannatiyaan de7anaassa” yaageedda.

Yesuusa Hayquwaa

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Yoh 19:28-30)

⁴⁴ He wode usuppun saate gidiyaa keena; hewaappe udduppu saatiyaa gakkanaw, biittaa ubbaa bollan dhuma gideedda. ⁴⁵ Awaykka bare poo7uwaa diggeedda; geeshsha golliyaa gaariduukka peedhettiide laa77uwaa keseedda. ⁴⁶ Yesuusikka daro dhooqqu geedda qaalaan waassiide, “Ta Aabboo, taani ta shemppuwaa ne kushiyaan aatha immay!” yaagi simmowaappe guyyiyan I hayqqeedda.

⁴⁷ Xeeuwaa kaappuu haneedda yewuwaa be7eedda wode, “Ha bitani tumakka xillo asa” yaagiide Xoossaa galateedda. ⁴⁸ Hawaa be7anaw ittisaa shiiqeedda asay ubbay haneedda yewuwaa be7iide, barenttu tiraa baqqiidde simmeeddino. ⁴⁹ Yesuusa eriyaa asay ubbayne Galiilaappe doommiide A kaalleedda maccawanttu hawaa xeelliide, haakuwan eqqeeddino.

Yesuusi Moogetteedda

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Yoh 19:38-42)

⁵⁰ Ayihudaa shanggatuwaa gideeddawanttuppe ittuu, Yooseefa geetetiyyaa lo77anne xillo bitani de7ee. ⁵¹ Ha bitani shanggatuwaa maqquwaanne untunttu oosuwan ittippetethaa oothibeenna. Xoossaa kawutethaa yuussaa hidootaan naagiidde de7ee. ⁵² Yooseefokka Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. ⁵³ Akkanaadan geetettowaappe guyye, anhaa bollappe wothiide, lo77o mooguwaa mayuwaan xaaxiide, shuchchaappe woocettiide medhettedda, ooninne kase moogetti beenna ollaa giddon wotheedda. ⁵⁴ Gallassaykka sambbataa mokkanaw giigiyaa gallassaa; sambbataykka gelana hanee.

⁵⁵ Galiilaappe doommiide Yesuusanna ittippe yeedda maccawanttu kaalliidde, duufuwan A anhaa wootiide wotheedinontto be7eeddino. ⁵⁶ Untunttu hawaappe soy simmiide, shittuwanne okkiyaawaa anhaw giigisseeddino.

Higgiyaa maaraadan sambbata gallassi shempeeddino.

24

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda

(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Yoh 20:1-10)

¹ Saaminttaappe koyro gallassa, maccawanttu giigisseedda shittuwaa oyqqiide darii guuriide duufuwakko beeddino. ² Shuchchaykka duufuwaa doonaappe gondoretina be7eeddino. ³ Untunttu duufuwaa garssa ollaa gelo wode, Godaa Yesuusa anhaa demmibeykkino. ⁴ Maccawanttu sidhiidde de7ishshin, waciwaciyaa mayuwaa mayyeedda laa77u asatuu, qoppennaan untunttu miyyiyaan eqqeeddino.

⁵ Maccawanttukka yashshaappe denddowaan sa7aa xeelliidde de7ishshin, laa77u asatuu, “De7uwan de7iyaawaa, A ayaw hayqqowanttu giddoppe koyyiitee? ⁶⁻⁷ I denddeedda; hawaan baawa. Qaykka Galiilaan de7iyaa wodiyaan, ‘Asaa na7ay nagaranchchatuwaa kushiyan aadhdi

imettanawaa; masqqaliyaa bollan kaqettanawaa, heezzen tho gallassi hayquwaappe denddanawaa' yaagettowaa qoppite" yaageeddino.

⁸ Maccawanttukka he wode qaalaa akeekeddino. ⁹ Unttunttukka duufuwappe simmiide ha ubba yewuwaa tammanne itti kiitettowanttoon ne untunta kaalliyaawanttoo ubbatoo odeeddino. ¹⁰ Hawaa Yesuusi kiittowanttoo odeeddawanttu: Magdalappe yeedda Mayraamo, Yohaanno, Yayiqooba daayo Mayraamon ne untuntunna ittippe de7iyaa hara Maccawantta. ¹¹ Unttunttoo maccawanttu odiyaa qaalay qaajjiyaawaa malatina ammanibeykkino.

¹² Shin he wode Phexiroosi denddiide duufuwakko woxxeedda. Yaa gakkide hokki xeelliyaa wode, garssan moogu waa mayo xalalay de7iyaawaa be7eedda. Hano yewuwankka maalalettiide, golle simmeedda.

Emaahuusa Ogiyaan Yesuusi Laa77u Asatuwassii Qoncceddada (Mar 16:12,13)

¹³ He gallassi Yesuusa kaalliyaawanttuppe laa77u asatuu Yeerusalaameppe laa77u saatiyaa haakkiyaa Emaahuusa geetettiya heeraa biidde; ¹⁴ ittu ittuwanna haneedda yewuwaa ubbaa haasay de7iino. ¹⁵ Unttuntu haasayiiddinne zorettiide de7ishshin, Yesuusi bare huuphew yiide unttuntu miyyiyaa shiiqiide untuntunna biidde de7ee. ¹⁶ Shin unttuntu bare ayfiyan xeelliide A gidiaawaa shaakki eranaw danddaybeykkino.

¹⁷ Yesuusi, "Hinttentu ogiyaa bollan ittu ittuwanna haasayiyaawe ayee?" yaagi oochcheedda. Unttunttukka dagaman lechchummiide eqqeeddino. ¹⁸ Unttunttuppe ittuu Qeliyoophaa geetettiyaawe, "Ha gidduwan Yeerusalaamen hano yewuwaa erennawe ne xalalay hagadew imathee?" yaagi zaareedda.

¹⁹ Yesuusi, "I ayee?" yaagina, unttunttukka, "Xoossaa sinthaninne asaa ubbaa sinthan qaalaaninne kiitaan mino nabiya gideedda Naazireetiya Yesuusabaa haasayeetto. ²⁰ Aakka qeesatuwaa kaappatuunne nuuna mooddiyaawanttu hayquwaa pirddaw aathi immeeddino; masqqaliyaa bollan wodheeddino. ²¹ Nuuni kasenna, 'Israa7eeliyaa asaa wozanawaa' yaagi hidootowe A; shin ha yewuu hanettiide aadhdhoodeppe heezzu qamma gideedda. ²² Nu giddoppe itti itti maccawanttu nuuna maalalisseeddino. Unttuntu guuraan hini duufuwaa beeddino, ²³ shin Yesuusa anhaa untunttu dhayo wode shiretti simmiide, "I denddeedda; yaagiyaawaa kiitanchchatuu odishshin be7eeddo" yaagi odeeddino. ²⁴ Nu giddoppekka itti itti asay duufuwaa biide unttuntu goowaadan hanina be7eeddino; shin Yesuusa anhaa demmibeykkino" yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untunttoo, "Hintteno, akeekenna asatoo, hinttentu wozanaan nabatuu odowaa ubbaa elle ammanennawanttoo; ²⁶ Kiristtoosi ha metu waa akkanawunne bare bonchchuwaakko gelanaw bessennee?" yaageedda. ²⁷ Hewaappe simmiide Yesuusi Muse maxaafatuwaappen ne Nabatuu xaafeedda maxaafatuwaappe doommiide, Xoossaa Maxaafatuwaa ubbaan xaafetteedda barebaa untunttoo billiide odeedda.

²⁸ Unttuntu bide7iyaa heeraa mateedda wode, Yesuusi harasaa biyaawaa malateedda. ²⁹ He wode untunttu A, "Gallassay qammiide de7iyaa diraw, omarsay mateedda; nuunanna ittippe aqa!" yaagi minissi woosseeddino. Hawaa diraw, ikka untuntunna ittippe aqanaw geleedda. ³⁰ Unttuntu ittippe gayitaan utteedda wode, daabbuwaa dentiide anjeedda; mentiide untunttoo immeedda. ³¹ Unttuntu ayfiikka A akeekaanna mala dooyettina, Yesuusa gidiaawaa ereeddino. Ikka untunttu sinthaappe geemmedda.

³² Unttunttukka ittu ittuwaa, “Qadhdhaan ittippe nu de7ishshin, nuuna I haasayissiyaa wodiyaaninne Xoossaa maxaafatuwakka nuussi qonccissiide I odiyaa wodiyaan, nu wozanaa gidдон tamaadan seellee gidennee?” geetetteeddino.

³³⁻³⁴ He woddiyankka denddiide Yeerusalaame simmeeddino. Yesuusi kiitto tammanne ittatoonne untтunttunna ittippe de7iyaawantтоо, “Goday tumuwaakka denddeedda, Simoonawukka beetteedda” yaagiide hewaan ittippe shiiqi utteeddawantta demmeeddino.

³⁵ He laa77atuu, qadhdhaan haneeddawaanne Yesuusi daabbuwaa menthiyaa wode wooti A ereeddinontтоо untтuntтоо odeeddino.

Yesuusi Barena Kaalliyawantтоо Beetteedda

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8)

³⁶ Hawaa untтunttu haasay de7ishshin, Yesuusi untтunttu gidдон eqqiide, “Sarotethay hinttew gido” yaageedda. ³⁷ Untтuntтоо moytilliyaa be7owaa malatina dagammiide, yashshaan kumeeddino. ³⁸ Ikka untтuntta, “Ayaw dagammiitee? Ayaa diraw hinttenttu wozanay sidhii? ³⁹ Taani Yesuusa gidiyawaa eranaw, ane ta kushiyaanne ta gediya be7ite; taanan hinttenttu be7iyaawaadan, moytillew ashuunne meqethay baawa. Ane taana hinttenttu kushiyaan oyyqi be7ite” yaageedda.

⁴⁰ Hawaa yaagi simmiide, bare kushiyaanne bare gediya besseedda. ⁴¹ Untтunttukka nashechchaappe denddowaan, ammanennaan maalaletti de7ishshin I, “Hawaan meetettiyaawe hinttentтоо de7ii?” yaagi untтuntta oochcheedda. ⁴² Untтunttukka, xiixetteedda moliyaappe laafa puruwaa awimmeeddino. ⁴³ Ikka akkiide untтunttu sinthaan meedda.

⁴⁴ Ikka, “Taani hinttenttunna ittippe de7aadde, ‘Muse maxaafaan, nabatuwaa maxaafaaninne qaalaan xaafetto mazimuratun ta diraw xaafetteedda ubbay polettanaw bessee’ yaagaade hinttentтоо odeedda yewuu hawaa” yaageedda.

⁴⁵ He wodiyankka Xoossaa Maxaafatuwan geetettowaa akeekaanna mala, untтunttu wozanaa dooyeedda. ⁴⁶ Untтuntтоо, “ ‘Kiristtoosa metuu gakkanawaa; heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe denddanawaa. ⁴⁷ A asunthan nagaraa paaxethayenne maarotaa demussay Yeerusalaameppe doommiide asaw ubbaw odettanawaa’ yaagettiide xaafetteedda.

⁴⁸ “Hinttenttukka hawoo markkatuwaa. ⁴⁹ Ta hinttentтоо, Ta aabbu qaalaa geleedda hidootaa yeddana; hewe gakkanawunne hinttentтоо wolqqay saluwaappe imettana gakkanaw, Yeerusalaame katamaan naagishshite” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Simmiide Beedda

(Mar 16:19,20; Kit 1:9-11)

⁵⁰ Hawaappe guyyiyan, Biitaaniyaa geetettiya katamaa gakkanaw, untтuntta afeedda; bare kushiya micciide untтuntta anjjeedda. ⁵¹ Untтunttuppe shaakettiide, saluwaa beedda. ⁵² Untтunttu aw goyinniide, daro nashechchaan Yeerusalaame simmeeddino. ⁵³ Qassi paccennaan Xoossaa galatiide, Geeshsha Golliyan de7eeddino.

Yohaannisi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Yohaannisi xafeedda mishiraachchuu, Yesuusi ashuwaa mayyiide asaa gid-duwan beetteedda De7uwaa Xoossaa Qaalaa gidiyaawaa qonccissee. Ha maxaafay bare huuphew qonccissiyaawaadan ha Mishiraachchuwaa Qaalay xaafetteeddawe, A nabbabiyaa asay Yesuusi asaa ashshiya dhaliyaa gidiide yaanawaa getetteedda Xoossaa Na7aa gidiyaawaa ammanana malanne aani ammano gaasuwan medhinaa de7uu untuntussi de7anaawaa untuntu erana mala xaafetteedda (20:31).

Mishiraachchuwaa Qaalaw koyro shaakuu Medhinaa Xoossaa qaalaynne Yesuusinne ittuwa gidiyaawaa odi simmiide, Yesuusi ashshiyaawaa gidiide yaana geetteedda Xoossaa Na7aa gidiyaawaa bessiyya dumma dumma malaatatuwaa shiishshee. Hewaappe kaalliide qasi ha malaatatuwappe beetteedda ayfiyaa odiyaa taarikatuu kaalliino. Ha kifili itti itti asay Yesuusani ammaniide, A kaalliyaawantta gideeddawaa odee; haratuu qassi A ayaw ixceeddenttonne aani ayaw ammanokko geeddentto odiino. (Shemppuwaa 13-17) Yesuusi oygetteedda omarssi aw A kaalliyaawanttunna ay keena mino ittipetethay de7inttonne, qassi I kaqettanaw mateedda wonttetha gallasii untuntussi gigettana malanne minnana mala I haasayeedda qaalaa odiino. Wurssethaa shemppatuu Yesuusi oygetteeddawaanne pirddaw shiiqeeddawaa, A kaquwaanne A dendduwaa, qassikka dendduwaappe guyyiyan barena kaalliyaawanttussi I qoncceedda hanotaa odiino.

Yohaannisi Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna beettiyya Medhinaa De7uwaa qoncciyaan bessiyya ha aadho keekatethay ha77ippe doommiide Yesuusi oge, tumanne de7o gidiyaawaa ammaniyaawanttussa. Yohaannisi xaafeedda mishiraachchuwaa qaalaa haratuwappe dummayiyaawe, ayyaanaa tumatethatuwaa tamarissanaw de7uwaa ubbaan asay meezeedda qaalatuwaa go77ettiyya diraassa. Hewanttukka, haathaa, sooluwaa, poo7uwaa, henthanchchaa, dorssaa, woyiniyaa mithaa, woyiniyaa ayfiyaanne hewantta malatiyaawantta.

Woshummaade oygetteedda mishiratti taarikiyaa 7:53-8:11 cora bilethatuunne beni maxaafatuu barenttun gujjikkino; haratuu Yohaannisa mishiraachchuwaan 21:24 guyyiyan gelissiino; haranttu qassi Luuqaasa mishiraachchuwaa 21:38 guyyiyan gelissiino; itti beni xaafetteedda bilethay Yohaannisa mishiraachchuwaa 7:36 guyyiyaan geliseedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ha Maxaafaa xaafeddawaa qofaa (1:1-18)

Xammaqiyaa Yohaannisanne Yesuusa koyro kaalleeddawantta (1:19-51)

Yesuusa oosuwaa domethaa (2:1-12:50)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan wurssethaa gallasatuwan haanneedda Yesuusa oosuwaa (13:1-19:42)

Godaa Yesuusa dendduwaanne qonccethaa (20:1-31)

Wurssethaa qutiyya, Galiilaan zaariide barena kaalliyaawanttussi Yesuusi qoncceddawaa (21:1-25)

De7uwa Qaalaa

¹ Qaalay koyro de7ee; qaalaykka Xoossaanna ittippe de7ee; qaalaykka Xoossaa. ² I koyroppekka Xoossaanna de7ee. ³ Ubbabay qaalaa bagganna

medhetteedda. Medhetteeddabaani ubbabaani I baynnaan ittibaynne medhettibeenna. ⁴ Aani de7uu de7ee; de7uu asaw poo7uwaa. ⁵ Poo7uu dhuumaani poo7ee; dhumay poo7uwaa xoonibeenna.

⁶ Xoossaappe kiitetti yeedda A sunthay Yohaannisa geetettiyaa itti bitani de7ee. ⁷ Asay ubbay A bagganna ammanana mala, poo7uwaabaa markkattanaw yeedda. ⁸ Poo7uwaabaa markkattanaw yeeddappe attin, I bare huuphew poo7uwaa gidenna. ⁹ Ikka tumu poo7uwaa gideeddawe asaw poo7issanaw ha sa7aa yiyaawaa.

¹⁰ Qaalay alamiyaan de7ee; Xoossay Qaalaan alamiyaa medhdheedda; shin alami A eribeenna. ¹¹ I bare baggatuwakko yeedda; shin untunttu A shiishshi akkibeykkino. ¹² Gidoppe attin I barena shiishshi akkeedda ubbatoo, bare sunthaani ammaneeddawanttoo, Xoossaa naanaa gidana mala, maataa immeedda. ¹³ Untunttu Xoossaappe yeletteeddinoppe attin, asay yeliyaa maaraani woy ashuwaa sheniyaan woy attuma asaa sheniya xalalaan yelettibeykkino.

¹⁴ Qaalay asa gidiiide, aadho keekatethaaninne tumatethaan kumiide nu gidduwan de7eedda. Nuuni, I bare aabboo itti Na7aa gidiiide akkeedda aw de7iyaa bare Aawuwaa bonchchuwaa be7eeddo.

¹⁵ Yohaannisi aabaa bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Taani, ‘Taappe kaalla yiyaawe taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yellettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade hinttenttoo odowe hawaa” yaagi markkatteedda.

¹⁶ Nuuni ubbay A kumentha aadho keekatethaan palaheedda anjuuwaa akkeeddo. ¹⁷ Xoossay higgiiyaa Muse bagganna immeedda; shin aadho keekatethaynne tumatethay Yesuusi Kiristtoosa bagganna yeedda. ¹⁸ Xoossaa be7eedda asay ooninne baawa; bare Aawuwaa matan de7iyaa bare huuphew Xoossaa gideeddawe itti Na7aa xalalay aabaa markkatteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Markkatethaa
(*Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luq 3:1-18*)

¹⁹ Yeerusalaamen de7iyaa Ayihudatuwaa ayissiyaawanttu qeesatuwaanne Leewatuwaa Yohaannisakko, “Neeni oonee?” giide A oochchana mala kiittina, Yohaannisi untunttussi markkatteedda markkatethay hawaa.

²⁰ Yohaannisi, “Taani Kiristtoosa gidikke” yaagiide geeshshi markkatteeddawaappe attin, markkattussa ixxiibeenna.

²¹ Untunttu, “Yaatina, neeni oonee? Neeni Eelaasee?” yaagiide oochcheeddino.

Yohaannisi, “A gidikke” yaageedda.

Qassikka untunttu, “Neeni nabee?” yaagiide oochcheeddino.

Yohaannisi, “Gidikke” yaagi zaareedda.

²² Untunttu, “Yaatina neeni oonee? Nuuni nuuna kiitteeddawanttoo odana mala, neeni neena oona gay?” yaageeddino.

²³ Yohaannisi zaariide, “Nabiyaa Isayaase geddawaadan, woraan bare qaalaa dhoqqu udiide, ‘Godaa ogiyaa sitti oothite!’ giyaa kooshshay tawaa” yaageedda.

²⁴ Qassi Parisaawatuu kiitteedda asatuu ²⁵ Yohaannisa, “Neeni Kiristtoosa woy, Eelaasa woy nabiyaa gidana dhayooppe, yaatina ayissi xammaqay?” yaagiide oochcheeddino.

²⁶ Yohaannisi, “Taani haathan xammaqay; shin hinttenttu erennawe ittu hawaani hinttenttu gidduwan de7ee. ²⁷ I taappe kaalla yee. Taani A caammaa qashuwaa billanawukka bessikke” yaagi zaaredda.

²⁸ Hawe ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagga Yohaannisi xam-maqiyaasaa Biitaaniyaan haneedda.

Xoossaa Orgge Dorssaa

²⁹ Yohaannisi wonttetha gallassi Yesuusi barekko yiyaawaa be7iide, “Xoos-saa orgge dorssaa, * Alamiyaa asaa nagaraa dhayissiyaawe, haweshi! ³⁰ Taani, ‘Taappe kaalla ittu yaanawaa; I taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yelettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade odeeddawe hawaa. ³¹ I oonentto taani erikke; shin Israa7eliyaa asaw A qonccissanaw haathan xammaqaadde yaaddi” yaageedda.

³² Yohaannisi markkattiidde, “Geeshsha Ayyaanay saluwaappe haraph-phiyaadan wodhdhishiinne A bolla uttishshin, taani be7aaddi. ³³ Taani A erikke; shin haathani xammaqana mala taana kiitteedda Xoossay, ‘Geeshsha Ayyaanay wodhiide, itti asaa bolla shemppishshin, neeni be7ana; ikka Geeshsha Ayyaanaan xammaqee’ yaagiide taw odeedda. ³⁴ Taani hewaa be7aaddi; I Xoossaa Na7aa gidiyawaakka markkattay” yaageedda.

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyawantta Dooredda

³⁵ Wonttetha gallassi Yohaannisi shirettiidekka barena kaalliyawant-tuppe laa77atuwana ittippe eqqeedda; ³⁶ I Yesuusi aadhdhishshin be7iide, “Xoossaa dorssay haweshi!” yaageedda.

³⁷ Yohaannisa kaalliyaa laa77atuu Yohaannisi giyaawaa sisiide, Yesuusa kaalleeddino. ³⁸ Yesuusi barena kaalliyawantta guyye simmi be7iide, “Aya kooyiitee?” yaagi oochcheedda.

Unttuntu zaariide, “Rebii, neeni haqan de7ay?” yaageeddino. “Rebii” guussay “Tamarissiyaawoo” giyaawaa.

³⁹ Yesuusi untuntta, “Haa yiide be7ite” yaageedda. Unttuntu biide, I de7iyaasaa be7eeddino; he gallassi sa7ay tammu saate heera gidiyaa diraw, untunttu aananna peesheeddino.

⁴⁰ Yohaannisi geeddawaa sisiide, Yesuusa kaalleedda laa77u asatuwaappe ittuu, Simoona Phexiroosa ishaa Inddiraasa. ⁴¹ Inddiraase koyro bare ishaa Simoona demmiide, “Nuuni Xoossay kiitteeddawaanna gaketteddo” yaageedda. Hewaa guussay “Kiristtoosa” giyaawaa. ⁴² Inddiraase Simoona Yesuusakko aheedda.

Yesuusi Simoona be7iide, “Neni Yohaannisa na7aa Simoona; ne sun-thay Keefaa geetetanawaa” yaageedda. “Keefaa” giyaawaa bilethay “Phexiroosa” woy “Zaallaa” giyawaa.

Yesuusi Piliphoosanne Naatinaa7eela Xeegeedda

⁴³ Wonttetha gallassi Yesuusi Galiilaa baanaw qofaa qachcheedda; I Piliph-phoosanna gakettiide, “Taana kaalla!” yaageedda. ⁴⁴ Piliphoosi, Inddi-raasinne Phexiroose de7eedda Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda asa.

* **1:29** Xoossaa orgge dorssaa: Paasigaa (kessuwaa), Ayihude asatuwaa payduwaan Niisaan geet-tiyaa agenaa gidiide Tophiyaa asaa payduwaan laappuniyaanne hosppuniyaa agenatuwaa. Ayi-hude asaan Paasigaa geetettowe, Xoossay Israa7eliyaa asatuwaa Gibxeppe wolqqaama malaataan kesseedda wodiya gidiyaa diraassa. Wog 23:5-8 xeellite. Xoossaa Orgge Dorssaa, Ooratha Caaquwaan Kiristtoosan xeeseetto gaasuu, I ha alamiyaa asaa hayquwassi barena aathi immiide medhinaa muraappe kessi akko diraassa. 1Qo 5:7; 1Ph 1:18-19 xeellite.

⁴⁵ Piliphoosi Naatinaa7eelanna gakettiide, “Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan † aabay xafetteeddawaadan, Yoosefo na7aa Yesuusi Naazireete katamaan de7iyaawaanna nuuni gaketteeddo” yaagi odeedda.

⁴⁶ Naatinaa7eeli zaariide, “Naazireete katamaappe lo77obay kesanaw danddayii?” yaageedda.

Piliphoosi, “Yaade be7a” yaageedda.

⁴⁷ Naatinaa7eeli barekko yiyaawaa Yesuusi be7iide, “Makkalay baynna tumu Israa7eliyaa asay hawaa!” yaageedda.

⁴⁸ Naatinaa7eeli Yesuusa, “Neeni taana haqan eray?” yaagi oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Piliphoosi neena xeesanaappe kase, neeni balasiyaa geetettiyaa mithaappe hirkkinna de7ishshin, taani neena be7aaddi” yaageedda.

⁴⁹ Naatinaa7eeli zaariide, “Tamaarissiyaawoo, neeni Xoossaa Na7aa! Neeni Israa7eliyaa kaatiyaa!” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi, “Taani neena balasiyaa geetettiyaa mithaappe hirkkinna be7aaddi geedda diraw ammanay? Neeni hawaappe aadhdhiyaawaa be7ana!” yaageedda. ⁵¹ Qassikka Yesuusi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; saluu dooyettina, Xoossaa kiitanchchatuu ta bolla, Asa Na7aa bolla, pude kesishshiinne duge wodhdhishshiina, hinttentu be7ana” yaageedda.

2

Yesuusi Qaanaa Katamaa Bullachchaasaa Beedda

¹ Heezzenho gallassi Galiilaa gadiyan Qaanaa geetettiyaa katamaan bullachchay bullachchetteedda; Yesuusa daaya he bullachchaan de7aw.

² Yesuusikka barena kaalliyawantunna ittippe he bullachchaa xeesetteedda. ³ Woyiniyaa ushshay wuridiggina, Yesuusa daaya A, “Unttuntussi woyiniyaa ushshay wuridiggeedda” yaaga oochchaaddu.

⁴ Yesuusi zaariide, “Ta daayee, hawe ta oosuwaa gidiyaa diraw, ne yayyana koshshenna. Ta wodii * biro gakkibeenna” yaageedda.

⁵ Yesuusa daaya kiitettiyaawantussi, “I hinttentussi odiyaawaa ayaa giddoppennee oothite” yaaga odaaddu.

⁶ Ayihudatu kase oothiyaa dooyaadan, meechchaa wogaw ittu ittuu xeetu xaarimusiyaa oyqqiyaa usuppun shuchchaa baathatu hewan de7iino.

⁷ Yesuusi kiitettiyaawantta, “Baathatuwani haathaa kunthite” yaageedda; geetettowaadanka untuntu baathatuwani doonaa gakkanaw haathaa kuntheeddino. ⁸ Yesuusi untuntta, “Ha77i duuqqiide, bullachchaa kaappoo immite” yaageedda; untuntu aw afiide immeeddino.

⁹ Bullachchaa kaappuu woyiniyaa ushshaa gideedda haathaa ganxxi xeelliide, haqappe yeeddentto eribeenna; shin haathaa kuntheedda oosanchchatuu eriino. Bullachchaa kaappuu machchatto akkiyawaa xeesiide, ¹⁰ “Ooninne ayife gideedda woyiniyaa ushshaa imatha asaa kasetiide ushshae; yaatiide asay darissi usheeddawaappe guyyiyaan, qiraariyaa ushshae. Shin neeni ayife gideedda woyiniyaa ushshaa hanno gakkanaw naagaadda!” yaageedda.

† 1:45 Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan: Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa. 1:51 Dom 28:12 * 2:4 Ta wodii: Hawaa guussay Yesuusa tumu bonchchuu be7ettanaw bessee I Xoossaa Na7aa gidowe erttanaw bessee giyaawaa.

¹¹ Yesuusi bare ootheedda wolqqaama malaatatuwaappe hawaa koyruwaa Galiilaa gadiyan Qaanaa geetettiyaa heeraan ootheedda; hewan bare bonchchuwaa I qonccissina, A kaalliyaawanttu aani ammaneeddino.

¹² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare daayinna, bare ishātuwaannanne barena kaalliyaawanttunna ittippe Qifirinaahooma geetettiyaa katamaa biide amareedda gallassaa takkeeddino.

*Yesuusi Geeshsha Golliyyaa Gibbiyaappe Zali77iyaawantta Kesseedda
(Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luq 19:45-46)*

¹³ Ayihudatu bonchchiya Paasigaa Baalaa gallassay matattina, Yesuusi Yeerusalaame beedda. ¹⁴ Geeshsha Golliyyaa gibbiyan mizzaa, dorssaanne dogommatuwaa zali77iyaa asaa demmeedda; qassi haratuu barenttu oydiyan uttiidde, miishshaa laammiyaawantta demmeedda. ¹⁵ I golaa jiraafiyaa dooqqiide, asaa ubbaa dorssaannanne miyaanna Geeshsha Golliyyaa gibbiyaappe karew kessiide yederisseedda. Miishshaa laammiyaawanttu oydiyaakka aathi yeggiide, untunttu miishshaa laaleedda. ¹⁶ Dogommuwaa zali77iyaawantta I, “Ha dogommatuwaa hawaappe kessite; Ta Aabbu golliyyaa geyaa oothoppite!” yaageedda.

¹⁷ Yesuusa kaalliyaawanttu Xoossaa maxaafan, “Taani ne gollew seelettiyaa seelay taana tamaadan guudde” geetettiide xaafetteeddawaa hassayeeddino.

¹⁸ Hewaappe guyye, Ayihude asaa ayissiyaawanttu zaariide, “New hawaa oothanaw danddayiyaa maatay de7iyaawaa nuuna ayaa malaataa bessanii?” yaageeddino.

¹⁹ Yesuusi, “Ha Geeshsha Golliyyaa kolite; taani heezzu gallassaani zaaraade keexxana” yaageedda.

²⁰ Qassikka Ayihude asaa ayissiyaawanttu, “Ha Geeshsha Golliyyaa keexxanaw oytamanne usuppun laythaa akkeedda; shin neeni heezzu gallasaani keexxanii?” yaageeddino.

²¹ Shin I haasayeedda Geeshsha Golli bare asatethaabaa. ²² Hewaa diraw, Yesuusi hayquwappe denddeeddawaappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaawanttu I hewaa geeddawaa hassayeeddino. Qassi untunttu Xoossaa Maxaafay geeddawaanne Yesuusi haasayeeddawaa ammaneeddino.

²³ Paasigaa baalaa bonchchiya wode, Yesuusi Yeerusalaamen de7ishshin, I ootheedda malaataa be7iide, cora asay A ammaneeddino. ²⁴ Shin Yesuusi asaa ubbaa eriya diraw, hewantta ammanibeenna. ²⁵ Asaabaa ooninne aw markkattana mala koyyibeenna; ayissi gooppe, asaa wozanaani ayee de7intto, I bare huuphew eriyaa diraassa.

3

Yesuusanne Niqoodimoosa

¹ Parisaawatuwaappe gideedda kaappuwaa Niqoodimoosa geetettiyaa itti bitani de7ee. ² Niqoodimoosi qamma Yesuusakko yiide, “Tamaariissiyawoo, neeni nuuna tamarissana mala Xoossay kiitteedda gidiyawaa nuuni ereetto; ayissi gooppe, Xoossay aananna de7iyaa asaappe attin, ha neeni oothiyaa wolqqaama malaatatuwaa oothanaw danddayiyaa asay baawa” yaageedda.

³ Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay laa7enthuwa yelettana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa be7anaw danddayenna” yaageedda.

⁴ Niqoodimoosi, “Cima asay waaniide laa7enthuwa yelettanaw danddayii? Bare daay uluwaa simmi geliide, laa7enthuwa yelettanaw asay danddayii?” yaageedda.

⁵ Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay haathaappenne Geeshsha Ayyaanaappe yelettana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa gelanaw danddayenna. ⁶ Asay ashuwan asaappe yelettee; shin asay ayyaanaani Geeshsha Ayyaanaappe yelettee; ⁷ ‘Hinttenttu laa7enthuwa yelettanaw bessee’ gaade taani odeedda diraw, maalalettoppa. ⁸ Carkkuu bare koyyeed-dasaa carkkee. Neeni A kooshunchchaa sisaasa; shin I haqappe yintto woy haqa bintto erakka. Geeshsha Ayyaanaappe yeletteedda ubbay hewaa mala” yaageedda.

⁹ Niqoodimoosi, “Hawe waaniide hananaw danddayii?” yaagiide oochcheedda.

¹⁰ Yesuusi zaariide, “Neeni Israa7eelatuwaa tamarissiyaawaa gidaadde hawaa erikkii? ¹¹ Taani new tumuwaa oday; nuuni eriyaawaa haasayeet-tonne be7eeddawaa markkattetto; shin nuuni markkattiyaawaa hinttenttu akkikkita. ¹² Taani hinttenttussi sa7aabaa odina, ammanennawantta gidoope, saluwaabaa odina waani ammananitee? ¹³ Saluwaappe wodhd-heedda taappe attin, saluwaa keseeddawe ooninne baawa; saluwan de7iya Asaa Na7ay taana.

¹⁴⁻¹⁵ “Muse woraan xanqqimaaluwaa shooshshaa sulleeddawaadan, taana ammaneedda ubbay medhinaa de7uwa akkana mala, taani Asa Na7ay masqqaliyaa bolla pude denddana bessee.

¹⁶ “Xoossaa Na7aa ammaniyaa ubbay medhinaa de7uwa akkanaappe attin, dhayenna mala, Xoossay ha alamiyaa asaa loythi siiqeedda diraw, bare mexxi itti Na7aa immeedda. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossay bare Na7aa ha alamiyaa asaa pirddanaw kiittibeenna; shin untuntta A bagganna ashshanaw kiitteedda.

¹⁸ “A Na7aa ammaniyaa ooninne pirddettenna; shin Na7aan ammanenna ooninne, Xoossaa Na7aa ittuwa ammanibeenna diraw, ha77ikka pirddetti utteedda. ¹⁹ Asaa bolla yiyaa pirdday hawaa: Poo7uu ha alamiyaa yeedda; shin asaa kiitay iita gidiyaa diraw, poo7uwaappe aathiide, dhumaa siiqeedda. ²⁰ Iitabaa oothiyaa ooninne poo7uwaa ixxee; ayissi gooppe, bare kiitay qonccenna mala, poo7uwaakko shiiqenna. ²¹ Shin tumuwaa oothiyaa ooninne Xoossay azazeeddawaadan, I ootheeddawaa poo7uu qonccissana mala, poo7uwaakko shiiqee” yaageedda.

Yesuusanne Xammaqiyaa Yohaannisa

²² Hewaappe guyyiyan, Yesuusine A kaalliyawanttu Yihudaa gadiyaa beeddino; Yesuusi he gadiyan untuntunna amareedda wodiya uttiide, asaa xammaqiidde de7ee.

²³ Qassi Yohaannisi Saaleeme mataan de7iyaa Henoona giyaa saan wogga haathay de7iyaa diraw, asay aakko yiina xammaqee. ²⁴ Hewe haneeddawe Yohaannisi qashettanaappe kasenna.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Yohaannisa kaalliyaawantunna amareedda Ayihudatuwaa meechchaa wogaabaa * palumetteeddino. ²⁶ Untunttu Yohaannisakko biide, “Tamarissiyaawoo, Yorddaanoosa Shaafaappe hefinthan neenanna de7iyaawe, neeni aabaa markkattowe, be7a ha77i xammaqee; asay ubbaykka aakko bee” yaageeddino.

3:14-15 Pay 21:9 * **3:25** Ayihudatuwaa meechchaa wogabaa: Hawaa guussay Ayidatuu barenttu goynaanna gathanaw oothiyaa dumma dumma barentta meechchaabayne barenttu saaniyaa meec-ciyaa wogatuu de7iyaawaa bessee.

²⁷ Yohaannisi zaariide, “Xoossay immana dhayooppe, asay aynne akkanaw danddayenna. ²⁸ ‘Taani Kiristtoosa gidikke; shin taani aappe sinthaw kiitettaaddi’ geeddawaassi hintte hinttenttu huuphew markka. ²⁹ Mishira maccawunna de7iya uray iikka mishiraa; he mishiraa miyaatay eqqiide, I giyaawaa sisiyaawe A haasayaan daro nashettee. Hewaa diraw, hawe ta nashechchay poletteedda. ³⁰ I darina ta guuxxana bessee” yaageedda.

³¹ Bollappe yiyaawe ubbaappe bollaa. Sa7aappe beetteeddawe sa7aassa. Ikka sa7aabaa haasayee. Saluwaappe yiyaawe ubbaappe bollaa. ³² I bare be7eeddabaanne siseeddabaa markkattee; shin A markkattethaa akkiyawe baawa. ³³ A markkattethaa akkiya ooninne Xoossay tumanchcha gidiyawaa hewan markkattee. ³⁴ Xoossay kiitteeddawe Xoossaa qaalaa odee; ayissi gooppe, Xoossay bare Geeshsha Ayyaanaa palahissiide immee. ³⁵ Xoossay bare Na7aa siiqiide ubbabaa A kushiyan wotheedda. ³⁶ Na7aa ammaniyaaw uraw medhinaa de7uu de7ee; shin Na7aa ammanennaawaa bolla Xoossaa hanqquu de7anaawaappe attin, I de7uwaa be7enna.

4

Yesuusanne Sammaariyaa Mishiratto

¹⁻³ Yesuusi Yohaannisawaappe dariyaa barena kaalliyaawantta barekko shiishsheennee xammaqee giyaawaa Parisaawatuu siseeddawaa Yesuusi ereedda wode, Yihudaa aggiide, Galiilaa beedda; gidooppenne, Yesuusa kaalliyaawanttu xammaqeeddawaappe attin, Yesuusi bare huuphew oonanne xammaqibeenna. ⁴ Galiilaa biidde, Sammaariyaana aadhdhanawe A ashshennabaa gideedda.

⁵ Hewaa diraw, Yayiqoobi bare na7aa Yooseefoo immeedda gadiyaa matan de7iya Sikaaro geetettiyaa Sammaariyaa katamaa beedda. ⁶ He sa7an Yayiqooba haathaa ollay de7ee; Yesuusi hametan daaburiide, he haathaa ollaa matan utteedda. He wode sa7ay usuppun saatiyaa heera.

⁷ Sammaariyaa mishiratta haathaa duuqqanaw yeeddawunno Yesuusi, “Taana haathaa ushshaarikkii!” yaageedda. ⁸ Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa shammanaw katamaa beeddino.

⁹ He Mishiratta zaaraade A, “Neeni Ayihuda asaa gidaadde, Sammaariyaa macca asa gideedda taana, woota de7uwaa immiyaa haathaa ushsha gay?” yaagaaddu; ayissi gooppe, Ayihudatoonne Sammaariyaa asaw ittipetethay baynna diraassa.

¹⁰ Yesuusi zaariide izo, “Neeni Xoossaa imotaanne qassi neena ‘Taana haathaa ushsha’ giyaawe oonentto eriyaawaa gidintto, A woossanaassa; iikka new de7uwa immiyaa haathaa immana” yaageedda.

¹¹ Mishiratta zaaraade, “Godaw, new duuqqiyaabay baawa; ollaykka ciimmuwaa. Yaatina, de7uwa immiyaa haathaa haqappe akkani? ¹² Nuussi ha haathaa ollaa immeedda nu aawuwaa Yayiqoobappe neeni daray? I, A naanaynne A mehii hawaappe usheeddino” yaagaaddu.

¹³ Yesuusi zaariide, “Ha haathaappe ushiyaa ooninne laa7enthuwaa saamettanawaa. ¹⁴ Shin taani immiyaa haathaa ushiyaa ooninne laa7enthuwaa saamettenna. Taani immiyaa haathay he A giddon medhinaa de7uwaassi pulttiyyaa pulttuwaa gidanawaa” yaageedda.

¹⁵ Mishiratta, “Godaw, taani saamettenna malanne haathaa tikkanawukka haa yeenna mala, taw he haathaa imma!” yaagaaddu.

¹⁶ Yesuusi izo, “Baade ne asinaa xeesaade haa simma” yaageedda.

¹⁷ Mishiratta zaaraade, “Taw asinay baawa” yaagaaddu.

Yesuusi, “Taw asinay baawa giyaawaan tumuwaa gaadda. ¹⁸ Neeni ichcheshu asinaa gelaadda; ha77i neenanna de7iyaa bitani ne asinaa gi-denna. Neeni ha77i taw odeeddawe tuma” yaageedda.

¹⁹ Mishiratta qay, “Godaw, neeni nabiya gidiyaawaa ta ha77i eraaddi; ²⁰ nu Sammaariyaa asaa aawatuu ha deriyaan * goyinneeddino; shin Ayihudatu hinttenttu asay Xoossaw goyinnanaw bessiyaa sa7ay Yeerusalaamena yaagiita” yaagaaddu.

²¹ Yesuusi, “Ha mishirattee, taana ammana; ha deriyaan woy Yeerusalaamen Aawuwaa Xoossaw hinttenttu goyinnenna wodii yaanawaa.

²² Hinttenttu Sammaariyaa asay hintte erennabaw goyinniita; Xoossay nuuna Ayihudatuwaa go77ettiide atothaa ahiyaa diraw, nuuni nu eriyaawoo goyinnetto. ²³ Shin Aawuwaa Xoossaw tumuwaappe goyinniyaawanttu A, Geeshsha Ayyaanaa wolqqaaninne Xoossaa Xoossaatethaadan goyinniya wodii matatteedda; ubba ha77ikka gakeedda.

Ayissi gooppe, asaa barew goyinnana mala, Aawuu Xoossaykka ha ogyaan goyinniyaawantta koyyee. ²⁴ Xoossay Ayyaanaa; aw goyinniyaawanttukka Geeshsha Ayyaanaa wolqqaani Xoossaa Xoosatethaadan goyinnanaw bessee” yaageedda.

²⁵ Mishiratta, “Masihiyaa geetettiyaa Okettowe yaanawaa taani eray. I yiyaa wode nuussi ubbabaa odanawaa” yaagaaddu.

²⁶ Yesuusi, “Ha neenanna haasayyaawe taani A” yaageedda.

²⁷ Hawaa untunttu haasayishshin, Yesuusa kaalliyaawanttu beeddasaappe simmeeddino. Yesuusi mishirattinna haasayishshin untunttu be7iide darissi maalaletteeddino; shin mishiratto, “Aya koyyay?” woy Yesuusa, “Iinanna ayissi haasayay?” giide oochchowe ooninne baawa.

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Mishiratta bare haathaa otuwaa agga basha guyye katamaa baade asaw, ²⁹ “Taani ootheddawaa ubbaa taw odeedda bitaniyaa be7anaw denddite; hewe Kiristtoosa gidaanddeeshsha?” yaa-gaaddu. ³⁰ Asay katamaappe kesiide, Yesuusakko beedda.

³¹ Hewe hanishshin, A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Guuthabaa maarikkii!” yaagiide woosseeddino.

³² Shin I, “Taw hinttenttu erenna qumay taani miiyaawe de7ee” yaageedda.

³³ Hewaa diraw, A kaalliyaawanttu barenttu gidдон, “Aw miyaabaa aheedda asay de7anddeeshsha?” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi untunttussi, “Ta qumay taana kiitteeddawaa sheniya udus-saanne A oosuwaa polussaa. ³⁵ Hinttenttu, ‘Oyddu agenaappe guyyiyan, kathay cakettanawaa’ giikkiteeyee? Taani hinttenttussi oday; goshshaa loythi xeellite; kathay caka besseedda. ³⁶ Zeriyaawenne cakkiyaawe ittippe nashettana mala, cakkiyaawe dirguwaa akkeenne kathaa medhinaa de7oo shiishshee. ³⁷ Ha gaasuwaan, ‘Ittu zeree; qassi ittu cakkee’ giyaa haasayay tuma. ³⁸ Hinttenttu daaburibeennawaa cakkana mala, taani hinttentta kiittaaddi; haratuu oothi daabureeddino; hinttenttu haratuwaa daaburan geleeddita” yaageedda.

³⁹ Mishiratta, “I taani oothedda ubbabaa odeedda” gaade markkatteedda diraw, he katamaan de7iyaa Sammaariyaa asaappe coray Yesuusa amma-needda. ⁴⁰ Sammaariyaa asay Yesuusakko yeedda wode, barenttu mataan gami77ana mala, Yesuusa woossina I yaani laa77u gallassaa utteedda.

* **4:20** ha deriyaan, giyaawe deriyaa Geerizaana giidiide Seekeema geetettiyaa katamaa matan de7iyaawaa.

⁴¹ I odiiyaa qaalaa diraw, kasewaappe cora asay ammaneedda; ⁴² qassi untunttu mishiratto, “Nuuni nu huuphew I giyaawaa sisiide ammaneeddawaappe attin, neeni markkattedda diraassa gidenna; I tumu alamiyaa asaa ashshiyawaa gidiyawaa akka nuuni ereeddo” yaageeddino.

Yesuusi Itti Kaappuwaa Na7aa Patheedda

⁴³ Laa77u gallasaappe guyyiyan, Yesuusi Sammaariyaappe kesiide, Galiilaa gadiya beedda. ⁴⁴ Ayissi gooppe, I bare huuphew, “Nabii bare gadiyan bonchchettenna” yaagi odeedda. ⁴⁵ Yesuusi Galiilaa gakkedda wode, Galiilaa asay A mokkeedda; Paasigaa bonchchiya gallassi untunttu Yeerusalaamen de7iya diraw, I ootheedda ubbabaa be7eeddino.

⁴⁶ Yesuusi haathaa woyiniyaa ushshaa kesseedda, Galiilaan de7iya Qaanaa katamaa beedda. Qifirinaahooman A na7ay sakettiyyaa, kaatiyaa gollen oothiyaa itti kaappuu de7ee. ⁴⁷ Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yeeddawaa he kaappuu sisiide, aakko yiide hayqqanaw mateedda bare na7aa biide pathana mala, Yesuusa woosseedda.

⁴⁸ Yesuusi he kaappuwaa, “Xoossay oothiyaa malaataanne hechcho giisiyaabaa be7ennaani de7iidde, hinttenttu ayinne ammanikkita” yaageedda.

⁴⁹ He kaappuu zaariide, “Godaw, ta na7ay hayqqennan de7ishshin, taananna baarikkii” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi, “Ba; ne na7ay paxa de7anawaa!” yaageedda.

He kaappuu Yesuusi geeddawaa ammaniide beedda. ⁵¹ I bare golle biishshin, A qoomatuu aananna ogiyaan gakkettiide A, “Ne na7ay paxa de7ee” geeddino.

⁵² I bare qoomatuwaa bare na7aw ay saatiyaan keekeeddentto oochchina untunttu, “Zino laappu saatiyaan qooxuu A aggeedda” yaageeddino.

⁵³ Na7aa aawuu Yesuusi barew, “Ne na7ay paxa de7anawaa” geeddawe he saatiyaana gideeddawaa hassayeedda. Hewaa diraw, inne A soy asay ubbay ammaneeddino.

⁵⁴ Hawe Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yiide ootheedda laa7entho malaataa.

5

Yesuusi Gundda Bitaniyaa Dagatti Utteedda Haathaa Mataan Patheedda

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Ayihudatuu bonchchiya baalaw Yeerusalaame beedda. ² Yeerusalaamen dorssaa penggiyaa matan Ibraayisxxe qaalaan Beetesayda geetettiyyaa dagatti utteedda haathay de7ee; he dagatti utteedda haathaa yuuyyi aadhdheedda ichcheshu kashay de7ee.

³ Hewaan cora hargganchchatuu, qooqatuu, wobbatuunne sileeddawanttu giseeddino. [Haathay qaaxxiyaawaa naagiino. ⁴ Ayissi gooppe, itti itti gede Godaa kiitanchchay he dagatteedda haathaakko geliide, haathaa qaathee; haathay qaaxxeeddawaappe guyyiyan, koyro geleedda uray barena oyqqeedda ay harggiyaappekka paxee.] * ⁵ Hewaan hattamanne hosppun laythaa saketteedda itti bitani de7ee. ⁶ He bitani hewan giseeddawaa Yesuusi be7iide, daro wodiyyaa saketteeddawaakka eriide bitaniyaa, “Paxanaw koyyay?” yaageedda.

⁷ Sakettiyyaa bitani zaariide, “Godaw, haathay qaaxxiyaa wode, taana haathan yeggiyaa asay dhayeedda; taani gelana haniyaa wode, hara uray taappe kasetiide geli aggee” yaageedda.

⁸ Yesuusi A, “Dendda eqqa; neeni gisowaa tookkaade ba” yaageedda.

⁹ Bitani elekka paxi aggeedda; bare gisuwaa tookkiide beedda.

* **5:4** Ha payduu itti beni koyrottiide xaafetteedda Geeshsha Maxaafatuwan baawa.

Hewe haneeddawe Sambbata gallassaana. ¹⁰ Hewaa diraw, Ayihudatu paxeedda bitaniyaa, “Hachche sa7ay Sambbataa; neeni ne gisuwaa tookka biyaawe woga gidenna” yaageeddino.

¹¹ Shin bitani, “Taana patheeddawe, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’ yaageedda” giide untuntussi zaareedda.

¹² Unttuntu A, “Neena, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’ geeddawe I oonee?” giide oochcheeddino.

¹³ Shin hewaan cora asay de7iyaa dirawunne, Yesuusikka geemetteedda diraw, bitani barena patheeddawe oonentto erenna. ¹⁴ Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Geeshsha Golliyan demmiide, “Be7a, neeni ha77i paxaadda; hawaappekka itabay neena gakkenna mala, laa7entho nagaraa oothoppa” yaageedda. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, bitani biide, barena patheeddawe Yesuusa gidiaawaa Ayihuda asaa kaappatoo odeedda.

¹⁶ Yesuusi hawaa Sambbataan oothedda diraw, unttuntu Yesuusa yedesaan waayissuwaa doommeeddino. ¹⁷ Yesuusi zaariide untuntussi, “Ta Aabbu ubba wode oothee; taanikka oothanaw bessee” yaageedda.

¹⁸ Hewaa diraw, Yesuusi Sambbata gallassaa bonchchenna diraa xalalaassa gidennaan, barena Xoossaanna qarayiide, “Xoossay ta Aabba” geedda diraw, Ayihuda asaa kaappatuu A wodhanaw kasewaappe minissiide koyyiino.

Xoossaa Na7aa Maataa

¹⁹ Yesuusi zaariide untuntussi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; Na7ay barekka aynne oothenna. I bare Aabbu oothishshin be7iyaawaa xalalaa oothee; Aawuu oothiyaawaa Na7aykka oothee. ²⁰ Ayissi gooppe, Aawuu bare Na7aa siiqee; qassi I oothiyaa oosuwaa ubbabaa bare Na7aa bessee. Ubba hinttentu maalalettana gakkanaw, I hawaappe aadhdiya oosuwaakka bare Na7aa bessanawaa. ²¹ Gaasuunnee, Aawuu hayqqeeddawannta hayquwaappe dentiide shemppuwaanna wothiyawaadan, Na7aykka qassi bare koyyowannta shemppuwaanna wothee. ²²⁻²³ Asay ubbay Aawuwaa bonchchiyawaadan, Na7aakka bonchchana mala, Aawuu pirddaa ubbaa Na7aw immeeddawaappe attin, I oonanne pirddenna; Na7aa bonchchenna uray, A kiitteedda Aawuwaakka bonchchenna.

²⁴ “Taani hinttentussi tumuwaa oday; ta gaalaa sisiyaawoonne taana kiitteeddawaan ammaniyaawoo medhinaa de7uu de7ee. Hayquwaappe de7oo I pinneeddawaappe attin, pirddetenna. ²⁵ Taani hinttentussi tumuwaa oday; hayqqeedda asay Xoossaa Na7aa kooshshaa sisiyaa wodii yaanawaa; hewenneekka ha77a. He kooshshaa sisiyawanttu shemppuwaanna de7ana. ²⁶ Ayissi gooppe, Aawoo de7uwaa immiyaa wolqqay de7iyaawaadan, de7uwaa immiyaa he wolqqaa bare Na7awukka immeedda. ²⁷ Xoossaa Aawuu bare Na7aw pirddiyaa maataa immeedda; ayissi gooppe, Na7ay Asaa Na7aa.

²⁸ “Hawaan malalettoppate; ayissi gooppe, duufuwan de7iyaawanttu A kooshshaa sisiyaa wodii yee. ²⁹ Sisiide untuntu duufuwaappe gaxaa kesana; lo77obaa ootheddawanttu de7uwaan de7anaw denddana; qassi itabaa ootheddaawanttu pirddetanaw denddanawantta.

Yesuusassi Markkatteedda Asatuwaa

³⁰ “Taani taappe aynne oothanaw danddayikke; Xoossay taw odeeddawaadan pirdday. Ta pirdday tuma; ayissi gooppe, taani taana kiitteed-dawaa sheniya poliyaawaappe attin, taani dosiyaawaa oothikke.

³¹ “Taani ta huuphew tabaa markkattooppe, ta markkatethay tuma gidenna. ³² Tabaa markkattiyaawe haray de7ee; I tabaa markkattiyaawe tuma gidiyaawaa taani eray.

³³ “Hinttenttu Yohaannisakko asaa kiittina, I untunttoo tumuwaa markkatteedda. ³⁴ Taani hewaa hinttentta attino gaade giyaawaappe attin, asaa markkatethay taw koshshina gidenna. ³⁵ Yohaannisi muqaaddaadan, eexceeddanne poo7isseedda; hinttenttukka amareedda wodiya A poo7uwan nashettanaw koyyeedita.

³⁶ “Shin taw Yohaannisawaappe aadhdiyaa markkatethay de7ee; ayissi gooppe, taani wurssanaw Ta Aabbu taw immeedda kiitay, ha taani oothiyaawe, I taana kiitteeddawaa gidiyaawaa markkattee.

³⁷ “Qassi taana kiitteedda Ta Aabbu bare huuphew tabaa markkattee. Hinttenttu A kooshshaa aynne sisibeykkita; A malaakka be7ibeykkita. ³⁸ I kiitteeddawaa ammanenna diraw, A qaalay hinttenttu wozanaan baawa.

³⁹ “Xoossaa Maxaafatuwaappe medhinaa de7uwaa demmiyaawaa hinttew malatina, untuntta biddiita; untunttukka tabaa markkattiyaawantta.

⁴⁰ Shin de7uwaa demmanaw taakko yiyaawaa hinttenttu koyyikkita.

⁴¹ “Taani asaappe bonchchuwaa koyyikke. ⁴² Shin taani hinttenttu wozanaan Xoossaa siiquu baynnawaa eray. ⁴³ Taani ta Aabbu sunthan yaaddi; shin taana akkibeykkita. Shin hara asay bare sunthan yiyaa wode, A akkiita. ⁴⁴ Hinttenttu ittu ittuwaa bonchchiita; shin itti Xoossaappe yiyaa bonchchuwaa koyyikkita. Yaatina, waaniide ammananaw danddayiite?

⁴⁵ “Taani Ta Aabbu sinthan hinttentta mootiyaawaa hinttew malatoppo; hinttentta mootiyaawe, hintte hidootaa wothiyaa Musa. ⁴⁶ Hinttenttu Musa ammaneeddabaa gidintto, taanakka ammananita; ayissi gooppe, tabaa xaafeeddawe A. ⁴⁷ Shin hinttenttu I xaafeeddawaa ammanennaan ixxoopspe, taani giyaawaa wooti ammananitee?” yaageedda.

6

Yesuusi 5000 Asaa Mizeedda (Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luq 9:10-17)

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Galiilaa Abbaappe woy Xibiriyaadoosa Abbaappe hefintha pinneedda. ² I hargganchchatuwaa bolla ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda diraw, cora asay A kaalleedda. ³ Yesuusi deriyaa kesiide, yaani barena kaalliyaawanttunna ittippe utteedda. ⁴ Ayihudatu bonchchiya Paasigaa gallassay gakkeedda. ⁵ Yesuusi sinthakko xeelliide, cora asay barekko yiyaawaa be7iide Piliphphoosa, “Ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa qumaa haqappe shammanee?” yaageedda. ⁶ I hewaa Piliphphoosa paaccanaw geedda; ayissi gooppe, I bare huuphew ayaa oothana bessintto oothanabaa eree.

⁷ Piliphphoosi zaariide Yesuusa, “Huuphiyan huuphiyan, haray atto itti itti barssuwa gathanaw, laa77u xeetu dinaariyaan shammeedda ukithaykka gidenna” yaageedda.

⁸ Qassi Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittu, Simooni Phexiroosa ishay Indiraasi, ⁹ “Bangгаа ukithaa ichcheshuunne laa77u molii de7iyaa itti na7ay hawaan de7ee; shin ha asaa ubbaw hewe wooti gidanee?” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Asay uttanaadan udite” yaageedda. He sa7an daro maatay de7ee. Asay ubbay utteedda; attuma asay ichcheshu sha77aa gidiyaawaa. ¹¹ Yesuusi ukithaa akeedda; Xoossaa galatiide, hewan utteedda asaw gisheedda. Moliyaakka hewaadan oothina asay bare koyyeeddawaa keenaa meedda. ¹² Untunttu ubbay kalleeddawaappe guyyiyan,

Yesuusi barena kaalliyawantta “Ittibaykka coo bayenna mala, atteedda dokkaa shiishshite” yaageedda. ¹³ Hewaa diraw, untunttu ubbaakka shiishsheeddino; asay kallina atteedda banggaa ukithaa dokkaa shiishshiide, tammanne laa77u zambbeeliyaa kuntheeddino.

¹⁴ Asay Yesuusi ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda wode, “Hawe tumuwaappe ha sa7aa yaana geedda nabiyaa” yaageeddino. ¹⁵ Untunttu yiide barena wolqqan oyqqi kaatiyaa oothanaw haniyaawaa Yesuusi eriide, barekka deriyaa bolla shirettiide keseedda.

Yesuusi Abbaa Bollan Hamettiidde Beedda
(Mat 14:22-33; Mar 6:45-52)

¹⁶ Sa7ay omarisseedda wode, Yesuusa kaalliyawanttu abbaakko beeddino; ¹⁷ Sa7ay qammeedda; shin Yesuusi untunttukko he saati gakkanaw yibeenna; hewaassi untunttu wonggiriyaan geliide, abbaa pinni hefintha Qifirinaahooma beeddino. ¹⁸ Wolqqaama carkkuu carkkeedda diraw, abbay qaaxxeedda; ¹⁹ itti saatiyaa keenaa untunttu abbaa shaagowaappe guyyiyan, Yesuusi abbaa bollanna hamettiidde yiyaawaa be7iide yayyeeddino. ²⁰ Shin I, “Yayyoppite; taanatte!” yaageedda. ²¹ Untunttu wonggiriyaan A gelissanaw koyyeeddino; wonggirii untunttu biyaasaa abbaa gaxaa ellekka gakki aggeedda.

Yesuusi De7uwa Ukithaa

²² Wonttetha gallassi, abbaappe hefinthanna atteedda cora asay abbaa bolla itti wonggiriyaan xalalay de7iyaawaa be7eeddino; Yesuusi barena kaalliyawanttunna wonggiriyaan geliide, untunttunna beennaan, untunttu barekka beeddawaa akeekeeddino. ²³ Shin Xibiriyaadoosappe hara wonggiratuu Yesuusi Xoossaa galatina, asay ukithaa meeddasaa mataa yeeddino. ²⁴ Asay Yesuusi woy A kaalliyawanttu hewaan baynnawaa be7iide, Yesuusa koyyanaw wonggiriyaan geliide, Qifirinaahooma beeddino.

²⁵ Asay Yesuusa abbaappe hefinthan demmeedda wode, “Tamaariissiyawoo, hawaa awude yaaddii?” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; hinttentu taana koyyiyaawe ukithaa meedda diraassanne kalleedda diraassa gidiaawaappe attin, wolqqaama malaataa be7eedda diraassa gidenna. ²⁷ Medhinaa de7uwa qumaw, taani Asa Na7ay hinttentussi immanawoo, oothiteppe attin, samiyaa qumaw oothoppite; ayissi gooppe, Aawuu Xoossay hewaa dhiishissanaw maatafaa attami wotheedda” yaageedda.

²⁸ Hewaappe guyyiyan untunttu, “Nuuni Xoossaa oosuwa oothanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide, “Hinttentu oothana mala, Xoossay koyyiyaa kiitay hawaa; I kiitteeddawaan ammanite” yaageedda.

³⁰ Untunttu zaariide, “Nuuni be7iide, neenan ammanana mala, ay wolqqaama malaataa oothanii? Ayaa kiitettanii? ³¹ Xoossaa maxaafaan, ‘Untunttu mannaa * mala saluwaappe ukithaa immeedda’ yaagetti xaafetowaadan, nu aawatuu mela biittaa mannaa meeddino” yaageeddino.

³² Yesuusi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; hinttentussi saluwaappe tumu ukithaa immiyaawe ta Aabbappe attin, hinttentussi saluwaappe ukithaa immeeddawe Musa gidenna. ³³ Ayissi gooppe, tuma gideedda

* **6:31** mannaa: Israa7eliyaa asay Gibxe gadiyaappe kesi Kanaane biidde mela biittaa hamettiidde biyaa wode, untunttu maanaadan Xoossay immeedda mal77iyaa qumaa. Manna guussay Ibraayisxxiyaa qaalaan “Hawe ayee?” giyaawaa. **6:31** Kes 16:4,15; Maz 78:24

Xoossaa ukithay, saluwaappe wodhdhiyaawe ha alamiyaa asaw de7uwaa immee” yaageedda.

³⁴ Unttuntu zaariide, “Godaw, nuukka he ukithaa ubba wode imma” yaageeddino.

³⁵ Yesuusi, “Taani de7uwaa ukithaa; taakko yiyaa uray ubbakka koshatenna. Qassi taana ammaniyaa uray aynne saamettenna. ³⁶ Shin taani hinttentussi odeeddawaadan, hinttenttu taana be7eeddita; shin ammanikkita. ³⁷ Ta Aabbu taw immiya ubbay taakko yaanawaa; qassi taakko yiyaa oonanne ubbakka taani kare yeddikke. ³⁸ Ayissi gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniyaa polanaw saluwaappe yaaddippe attin, ta sheniyaa polanaw yabeykke. ³⁹ Taana kiitteeddawe koyyiyaawe hawaa; taani I taw immeedda ubbatuwaakka wurssethaa gallassi denthanaappe attin, ittuwakka bayizana mala koyyenna. ⁴⁰ Ayissi gooppe, ta Aabbu koyyiyaawe hawaa; taana Na7aa be7iide, ammaniyaa ubbatuu medhinaa de7uwa akkanawantta; taanikka he ubbatuwaa wurssethaa gallassi denthana” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi, “Taani saluwaappe wodhdheedda ukithaa” geedda diraw, Ayihudatuu A bolla zuuzummeeddino. ⁴² Unttuntu, “Hawe nuuni A aawuwanne A aatto eriya Yooseefo na7aa Yesuusa gidennee? Yaatina, I waagiide, ‘Taani saluwaappe wodhdhaaddi’ gaanaw danddayii?” yaageeddino.

⁴³ Yesuusi zaariide, “Ittu ittuwaanna zuuzummiyaawaa aggite. ⁴⁴ Taana kiitteedda ta Aabbu taakko aheedda asaappe attin, taakko yaanaw danddayiyaa asay baawa; taanikka wurssethaa gallassi A denthana. ⁴⁵ Nabatuu ‘Xoossay asaa ubbaa tamarissana’ yaagiide xaafeeddino; Aawuu giyaawaa sisiyaawenne Aawuwaappe tamariyaawe ooninne taakko yee. ⁴⁶ Xoossaa matappe yeeddawaappe attin, Xoossaa be7eedda asay baawa; A xalalay Xoossaa be7eedda.

⁴⁷ “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; taana ammaniyaa uraw medhinaa de7uu de7ee. ⁴⁸ Taani de7uwa ukithaa. ⁴⁹ Hinttenttu aawatuu mela biittaaan mannaa meeddino; shin hayqqeeddino. ⁵⁰ Asay aappe miide hayqqenna ukithay saluwaappe yiyaawe hawaa. ⁵¹ Saluwaappe wodhdheedda de7uwaa ukithay taana; ooninne ha Ukithaappe mooppe, medhinaw de7anawaa; qassi ha alamiyaa asaw de7o gidana mala, taani immana ukithay ta ashuwaa” yaageedda.

⁵² Ayihudatuu, “Ha bitani bare ashuwaa nuuni maana mala, nuussi wootiide immanaw danddayii?” yaagiide barenttu gidduwan palumetteeddino.

⁵³ Hewaa diraw, Yesuusi unttunta, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; ta ashuwaa, Asa Na7aa ashuwaa, hinttenttu maana dhayooppe, qassi ta suuthaakka ushana dhayooppe, hinttew de7uu baawa. ⁵⁴ Ta ashuwaa miyaa urawunne, ta suuthaa ushiyaa uraw medhinaa de7uu de7ee. Taani wurssetha gallassi unttunta denthana. ⁵⁵ Ayissi gooppe, ta ashuu tumu qumaa; ta suuthaykka tumu ushshaa. ⁵⁶ Ta ashuwaa miyaa uraynne ta suuthaa ushiyaa uray taanan de7ee; taanikka aanani de7ay. ⁵⁷ De7uwa Aawuu taana kiittina, taani A gaasuwan de7iyaawaadan, taana miyaa uraykka ta gaasuwan de7ana. ⁵⁸ Saluwaappe wodhdheedda ukithay hawaa; hinttenttu aawatuu miide hayqqeedda mannaa mala gidenna; ha ukithaa miyaa uray medhinaw de7ana” yaageedda.

⁵⁹ Yesuusi Qifirinaahooma katamaan Ayihuda woosa gollen tamarissiidde, hawaa odeedda.

Medhinaa De7uwa Qaalaa

⁶⁰ Yesuusa kaalliyaawanttuppe dariya baggay hewaa siseedda wode, “Hawe gelenna timirttiyaa; hawaa ooni akkanawee?” yaageeddino.

⁶¹ Shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu hewoo zuuzummeeddawaa eride, “Hawe hinttentta dhubbii? ⁶² Simmi taani, Asaa Na7ay, kase de7iyaasaa pude kesishshin be7intto ayaa gaanitee? ⁶³ Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immee; asaa minotay aynne go77enna. Taani hinttenttussi odeedda qaalay ayyaanaanne de7uwaa. ⁶⁴ Shin hinttenttu gidduwan ammanennawanttu de7iino” yaageedda; ayissi gooppe, ammanennawanttu haqawanttenttonne barena aathi immanawe oonentto Yesuusi koyroppe doommiide ereedda. ⁶⁵ Qassikka Yesuusi, “Ta Aabbuppe gidana dhayooppe ooninne taakko yaanaw danddayenna yaagaade ta odeeddawe hewaa diraassa” yaageedda.

⁶⁶ Hewaa gaasuwan, Yesuusa kaalliyaawanttuppe coratuu A aggiide, guyye simmeeddino; laa7entho A kaallibeykkino. ⁶⁷ Yesuusi qassi tammanne laa77u barena kaalliyaawantta “Hinttekka aggiide baanaw koyyitee?” yaageedda.

⁶⁸ Simooni Phexiroose zaariide, “Godaw, nuuni ookko baanee? New medhinaa de7uwaa qaalay de7ee. ⁶⁹ Neeni Xoosaa Geeshshaa gidiyaawaa nuuni ammanettonne ereetto” yaageedda.

⁷⁰ Yesuusi untuntta, “Taani hinttentta tammanne laa77atuwaa doorabeykkita? Qassi hintteppe ittu xalahiyaa” yaageedda. ⁷¹ Yesuusi hewaa Simoonaa na7aa Yihudaa Asqqoroota † gee; ayissi gooppe, Yihuday Yesuusa kaalliyaa tammanne laa77atuwaappe ittuwa; I Yesuusa aathi immanawaa.

7

Yesuusi Daasiyaa Baalaassi Yeerusalaame Beedda

¹ Hewaappe guyye, Yesuusi Galiilaan yaa haa yuuyyeedda; Ayihudatuu A wodhanaw koyyiyaa diraw, Yihudaan yuuyyana koyyibeenna. ² Ayihudatuu bonchchiya Daasiyaa Baalay gakkii utteedda. ³ Hewaa diraw, Yesuusa ishatuu A, “Neena kaalliyaawanttu neeni oothiyaawaa be7ana mala, hawaappe denddaade Yihudaa gadiya ba. ⁴ Ayissi gooppe, barew erettanaw koyyiyaa asay ooninne bare oosuwaa genthenna. Neeni hawantta oothina, nebaa alamiyaa ubbay ero!” yaageeddino. ⁵ Ayissi gooppe, haray atto A ishatuukka A ammanibeykkino.

⁶ Yesuusi untuntta, “Taw injjetiyaa wodii gakkibeenna; shin hinttenttussi ay wodekka injjetee. ⁷ Sa7ay hinttentta ixnanaw danddayenna; shin taani sa7aa kiittay iita gidiyaawaa markkattiyaa diraw, taana ixneedda. ⁸ Baalaa bonchchiyaasaa hinttenttu biite; taw injjetiyaa wodii gakkibeenna diraw, taani baalaa bonchchiyasaa baanawe bira” yaageedda. ⁹ I hawaa giide, Galiilaan atteedda.

Yesuusi Daasiyaa Baalaasan Beetteedda

¹⁰ Shin A ishatuu baalaa gallassaa bonchchiyasaa beeddawaappe guyyiyan, ikka asay be7ennaan geeman yaa beedda. ¹¹ Ayihudatuu baalaa gallassaa bonchchiyaasan A koyyiinonne, “I haqan de7ii?” yaagiidde, A labiino.

¹² Asaa gidduwan daro zuuzunthay denddeedda. Amareedda asay, “I lo77o asa” yaagee; haratuu qassi, “A, I asaa balethee” yaagiino. ¹³ Shin Ayihudatuu yayyeedda diraw, ooninne aabaa qoncciyaan haasayenna.

† **6:71** Asqqoroota: Ha qaalaa bilethay, “Woretiyaa bitaniyaa” woy “Hayqoo aathi immiyaa bitaniyaa” giyaawaa. **7:2** Wog 23:34; Zar 16:13

¹⁴ Baalaa bonchchiya gallassaa baggan, Yesuusi Geeshsha Golliyaa biide, tamaarissuwaa doommeedda. ¹⁵ Ayihudatuu maalalettiide, “Ha bitani aynne tamaarennan hawaa keena waani ereeddee?” yaageeddino.

¹⁶ Hewaa diraw, Yesuusi zaariide, “Taana tamaarissiyaawe taana kiit-teedda Xoossaa matappe yiyaawaappe attin, tawaa gidenna. ¹⁷ Xoossaa sheniyaa oothanaw dosiyaa ooninne ha taani tamaarissiyaawe Xoossaa matappe yintto woy qassi taani taappe haasayayitanto erana. ¹⁸ Barewaa haasayiyaa uray bare huuphiyaassi bonchchuwaa koyyee; shin barena kiit-teeddawe bonchchettana mala koyyiyaa uray tumanchchaa; aani word-dobay baawa. ¹⁹ Muse hinttentussi higgiiyaa immibeennee? Shin hintteppe ittuunne higgiiyaa naagenna. Taana ayissi wodhanaw koyyiitee?” yaageedda.

²⁰ Asay zaariide, “Neenan xalahii de7ee; neena wodhanaw oonee koyyeed-dawe?” yaageedda.

²¹ Yesuusi, “Taani itti wolqqaamabaa oothina, hinttenttu ubbay maalalet-teeddita. ²² Hinttenttu naanaa hinttenttu dookaalana mala, Muse hinttentta azazeedda. Shin dookaalussay hinttenttu aawatuwanna yeed-dawaappe attin, Musenna yibeenna; hewaassi hinttenttu Sambbataan attuma naanaa dookaaliita. ²³ Muse higgii azazeedda diraw, hinttenttu Sambbataan dookaaliyaawaa gidoope, yaatina taani itti asaw kumentha bollaa patheedda diraw, taana ayissi hanqqettiitee? ²⁴ Tumu pirddaa pirdditeppe attin, asaa deemuwaa xeelliide pirddoppite” yaageedda.

Hawe Kiristtoosee?

²⁵ Hewaa diraw, Yeerusalaame asaappe ittu ittuu, “Untunttu wodhanaw koyyiyaa bitani hawaa gidennee? ²⁶ Be7ite, qoncciyaan I haasayee; untunttu A aynne giikkino. Hawe Kiristtoosa gidiyaawaa nu kaappatuu tumu eriinooshsha? ²⁷ Shin nuuni A haqappe yeeddentto eroytte; Kiristtoosi yiyaa wode, I haqappe yinttonne ooninne erenna” yaageeddino.

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Geeshsha Golliyan tamaarissiidde, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Hinttenttu taana eriita; qassi taani haqappe yeeddenttokka eriita. Taani ta sheniyaan yabeykke; shin taana kiit-teeddawe tumanchchaa; hinttenttu A erikkita. ²⁹ Shin taani A eray; ayissi gooppe, I taana kiittina, taani A matappe yaaddi” yaageedda.

³⁰ Hewaa diraw, untunttu A oyqqanaw koyyeeddino; shin A wodii biro gakkibeenna diraw, ooninne A bolla kushiya wothibeenna. ³¹ Shin daro asay Yesuusa ammaniide, “Kiristtoosi yiyaa wode, ha bitani ootheedda malaataappe dariyaawaa oothaneeyee?” yaageeddino.

Yesuusa Oyqqanaw Wottaaddaratuu Kiitetteeddino

³² Parisaawatuu daro asay Yesuusabaa zuuzummiyaawaa siseeddino; qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu A oyqqi qashissanaw amareedda wottaddaratuwaa kiitteeddino.

³³ Yesuusi, “Taani hinttenanna laafaa gami77ana; hewaappe guyyiyan, taana kiit-teeddawaakko baana. ³⁴ Hinttenttu taana koyyana; shin demmikkita; ayissi gooppe, taani de7iyaa sa7aa hinttenttu baanaw dand-dayikkita” yaageedda.

³⁵ Ayihudatuu ittu ittuwanna, “Hawe nuuni A demmennaassa haqa baana hani? Ayihudatuu de7iya Giriike katamaa biide, Giriike asatuwaa tamaaris-sana hani? ³⁶ I, ‘Hintte taana koyyana; shin demmikkita’ qassi, ‘Taani de7iyaasaa hinttenttu baanaw danddayikkita’ yaagee; hewaa giyaawe waagiyaawee?” yaageeddino.

De7uwa Immiyaa Haathaa

³⁷ He baalaa gallassaa bonchchiya gallassaappe waannatiyaa wurssetha gallassaani Yesuusi dendi eqqiide, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Saamettedda uray ooninne taakko yiide usho. ³⁸ Taanan ammaniyaawoo, Xoossaa Maxaafay giyawaadan, A uluwaappe de7uwaa immiyaa haathaa pulttuu gogganawaa” yaageedda. ³⁹ I hewaa A ammaneeddawanttu akkana Geeshsha Ayyaanaabaa haasayeedda. Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna * diraw, he wode Geeshsha Ayyaanay untunttoo imettibeenna.

Asaa Giddon Medhetteedda Phalqqethaa

⁴⁰ He asaappe dariya baggay I giyaawaa sisiide, “Tumu hawe naagettiyyaa Nabiyyaa” yaageeddino.

⁴¹ Haranttu, “Hawe Kiristtoosa” yaageeddino.

Shin haranttu qassi, “Kiristtoosi Galiilaappee yeenna. ⁴² Xoossaa Maxaafay, ‘Kiristtoosi Daawite zariyaappe, Daawite de7eedda Beeteliheeme katamaappe yaana’ geenneyee?” yaageeddino. ⁴³ Yesuusa gaasuwan asay bare gidduwan shaaketteedda. ⁴⁴ He asaappe ittu ittu A oyqqanaw koyyeeddino; shin kushiyaaninne A bochchibeykkino.

⁴⁵ Geeshsha Golliyyaa naagiyaawanttu qeesatuwaa kaappatuwaakkonne Parisaawatuwaakko simmi yeedda wode untunttu naagiyaawantta, “Ayissi A ahibeykkitee?” yaagiide oochcheeddino.

⁴⁶ Geeshsha Golliyyaa naagiyaawanttu untunttussi, “Ha bitani haasayeeddawaadan, ubbakka ooninne haasayibeenna!” yaagiide zaareeddino.

⁴⁷ Parisaawatuu zaariide, “I hinttenakka balethuwwa? ⁴⁸ Kaappatuwaappe woy Parisaawatuwaappe A ammaneedda asay de7ii? ⁴⁹ Shin higgiiyaa erenna ha asay sheqetteeddawaa” yaageeddino.

⁵⁰ Untunttuppe ittuu kasenna Yesuusakko beedda Niqoodimoosi untuntta, ⁵¹ “Itti uray giyaabaa sisennaan woy I ayaa ootheeddentto erennaan de7iidde, kasetiide A bolla pirddiyaawe nu higgiiyan de7ii?” yaageedda.

⁵² Untunttu zaariide A, “Neenikka qassi Galiilaa gadiya asee? Galiilaa gadiyaappe Nabii beettennawaa Xoossaa Maxaafatuwaa biddaade era” yaageeddino.

Woshummaade Oyqetteedda Mishiratto

⁵³ Asay ubbay aggiide, bare soy bare soy beedda.

8

¹ Shin Yesuusi Wogaraa Mithaan eretteedda Deriyaakko beedda. ² Wonttetha gallassi guuran Geeshsha Golliyyaa simmeedda; ubba asay aakko yiina, uttiide untuntta tamarissuwaa doommeedda. ³ Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu woshummishshin oyqetteedda itti mishiratto aakko aheeddino. Untunttu asaa ubbaa sinthan izo essiide Yesuusa, ⁴ “Tamarissiyaawoo, ha mishiratta woshummaade oyqettaaddu. ⁵ Higgiiyaa bollan Muse hannu mala macca asaa shuchchaan caddana mala, nuuna azazeedda. Yaatina neeni waagay?” yaageeddino.

⁶ Untunttu hewaa geeddawe Yesuusa mootiyaawaa demmiide A paacanaassa; shin Yesuusi hokkiide, bare biradhdhiyan biittaa bolla xaafedda.

7:37 Wog 23:36 **7:38** Hiz 47:1; Zak 14:8 * **7:39** Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna: Yohaannisa mishiraachchuwwa qaalaan, Yesuusaw kumentha bonchchuu imetteeddawe, I masqqaliyyaa bollan kaqetteedda wodenne bare Aabbu ushechcha baggan uttanaw hayquwaa xooniide dendeedda wodiyaana gidiyaawaa qonccissee. **7:42** 2Sa 7:12; Mik 5:2 **8:5** Wog 20:10; Zar 22:22-24

⁷ Unttuntu A oochchiide aggennaan ixxina, pude dhoqqu giide, “Hinttenttu gidduwan nagaraa oothibeenna asay kasetiide, izo shuchchan caddo” yaageedda. ⁸ Qassikka hokkiide, biittaa bolla xaafeedda.

⁹ Unttuntu hewaa siseedda wode, kasetiide cimatuu kesina, ittu ittuu kesiidde wureeddino; A sinthaan mishiratta eqqa de7ishshin, Yesuusi bare xalalaa atteedda. ¹⁰ I pude dhoqqu giide mishiratto, “Mishirattee, asatuu haqan de7iino? Ooninne ne bolla pirddibeennee?” yaageedda.

¹¹ Mishiratta, “Godaw, ooninne ta bolla pirddibeenna” yaagaaddu.

Yesuusi izo, “Taanikka ne bolla pirddikke; ba; laa7enthaade nagaraa oothoppa” yaageedda. *

¹² Qassikka Yesuusi asaw, “Taani alamew poo7uwaa; Taana kaalliyaa ooninne de7uwa immiyaa poo7uwaa demmanappe attin, dhumaani ubbaakka hamettenna” yaagiide haasayeedda.

¹³ Hewaappe guyye Parisaawatuu, “Neeni nebaa markkattaasa; ne markkatethay tuma gidenna” yaageeddino.

¹⁴ Yesuusi zaariide, “Taani Tabaa markkattooppekka, Ta markkatethay tuma; ayissi gooppe, Taani haqappe yaadditanttonne qassi haqa baytantto eray; shin hinttenttu erikkita. ¹⁵ Asay pirddiyaa ogiyaan hinttenttu pirddiita; Taani itti uraa bollaakka pirddikke. ¹⁶ Shin Taani pirddiyaawaa gidooppenne, Ta pirdday tuma; ayissi gooppe, Taana kiitteedda Ta Aabbu Taananna de7eeppe attin, Taani Taarekka de7ikke. ¹⁷ Laa77u asaa markkatethay tuma gidiyaawe hinttenttu higgiaayan xaafetti utteedda. ¹⁸ Taani Tabaa Ta huuphew markkattaaddi; qassi Taana kiitteedda Ta Aabbukka Tabaa markkattee” yaageedda.

¹⁹ Unttuntu, “Ne aabbu haqan de7ii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.

Yesuusi zaariide, “Hinttenttu Taanakka woy Ta Aabbakka erikkita; Taana ereeddawaa gidintto, Ta Aabbakka eranita” yaageedda.

²⁰ Yesuusi Geeshsha Golliyyaa tamarissiidde, imotaa miishshay uttiyaa saaxiniyaa matan hewaa haasayeedda. A ooninne oyqqibeenna; ayissi gooppe, A wodii biro gakkidiggibenna.

Ammanennaan Ixxeeddawayanttussi Imetteedda Mino Akeekissuwaa

²¹ Qassikka Yesuusi untuntta, “Taani baana hinttenttu Taana koyyana; shin hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayqqanita. Taani biyaa sa7akka baanaw hinttenttu danddayikkita” yaageedda.

²² Ayihudatuu, “I, ‘Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddayikkita’ yaagee; I barena barekka wodhaneeyee?” yaageeddino.

²³ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu garssa asa; Taani bolla asa. Hinttenttu ha alamiyaa asa; Taani ha alamiyaa asa gidikke. ²⁴ Hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayiqqanawaa Taani hinttenttussi odeeddawe hawaassa; Taani Taana † gidiyaawaa hinttenttu ammanana dhayooppe, hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayyanita” yaageedda.

²⁵ Unttuntu, “Neeni oonee?” yaagiide oochcheeddino.

Yesuusi zaariide, “Taani Taana. ²⁶ Taani hinttebaa haasayiyabayenne pirddiyaabay darobay de7ee. Shin Taana kiitteeddawe tumanchchaa; qassi Taani aappe siseeddawaa alamiyaa asaw oday” yaageedda.

²⁷ I bare Aawuwabaa haasayiyawaa untunttu akeekibeykkino. ²⁸ Hewaa diraw, Yesuusi untuntta, “Taana Asaa Na7aa hinttenttu masqqaliyaa bolla pude denthiyaa wode, Taani Taana gidiyaawaanne qassi Taani Ta Aabbu

* **8:11** Itti itti beni xaafetteedda Geeshsha Maxaafatuwan ha payduu baawa. **8:17** Zar 19:15

† **8:24** Taani Taana: Ayihude asaassi wolqqaamanne geeshsha gideedda Xoossaa sunthay “Yahweh” gidiide, hawaa bilethaykka Taani Taana giyaawaa.

Taana taaarisseeddawaadan haasayiyawaappe attin, Ta sheniyaan aynne oothennawaa hinttenttu eranita. ²⁹ Qassi taana kiitteeddawe Taananna de7ee; Taani ubba wode A nashechchiyaawaa oothiyaa diraw, I Ta xalalaa aggibeenna” yaageedda.

³⁰ Yesuusi hewaa haasayishshin siseedda daro asay A ammaneeddino.

Nagaraa Aylletethaappe La77a Kessaa

³¹ Yesuusi barena ammaneedda Ayihudatuwaa, “Hinttenttu Taani taaarissiyaawoo azazettooppe, tumu Taana kaalliyaawantta. ³² Hinttenttu tumatethaakka eranita; qassi tumatethay hinttentta aylletethaappe kessanawaa” yaageedda.

³³ Unttuntu zaariide, “Nuuni Abraahaamo zare; nuuni oossinneekka aylletibeykko. Yaatina neeni waagaade, ‘Aylletethaappe hinttenttu kesanita’ gay?” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; nagaraa oothiyaa ooninne nagaraa ayliyyaa. ³⁵ Aylli ubba wode soyin de7enna; shin na7ay medhinaw gollen de7ee. ³⁶ Na7ay hinttentta aylletethaappe kesooppe, hinttenttu aylletethaappe tumu kessanita. ³⁷ Hinttenttu Abraahaamo zare gidiyaawaa Taani eray; shin Ta taaarissiyaawaa hinttenttu akkenna diraw, Taana wodhanaw koyyiita. ³⁸ Taani Ta Aabbu Taana beseddawaa haasayay; qassi hinttenttukka hinttenttu aawuwaappe siseeddawaa oothiita” yaageedda.

³⁹ Unttuntu zaariide, “Nu aabbu Abraahaama” yaageeddino.

Yesuusi untuntta, “Hinttenttu Abraahaamo naanaa gideeddentto, I oothedda oosuwaa malaa oothanita. ⁴⁰ Shin Xoossaappe siseedda tumuwaa odeedda Taana hinttenttu wodhanaw koyyiita; Abraahaame hewaadan oothibeenna. ⁴¹ Hinttenttu, hinttenttu aawuu ootheddawaa oothiita” yaageedda.

Unttuntu zaariide, “Nuuni woshumaan diqaalatethaa yelettibeykko; nuussi itti Aawuu, Xoossaa xalalay de7ee” yaageeddino.

⁴² Yesuusi untuntta, “Hinttenttu Xoossaa naanaa tumu gideeddentto, Taana siiqana; ayissi gooppe, Taani Xoossaa matappe yaade hawaan de7ay. Taana I kiitteeddawaappe attin, Taani Ta sheniyaan yabeykke. ⁴³ Taani taaarissiyaawaa hinttenttu akeekennawe ayaassee? Taani taaarissiyaawaa hinttenttu akkenna diraassa. ⁴⁴ Hinttenttu, hinttenttu aawuwaa iita ayyaanaa naanaa; qassi hinttenttu, hinttenttu aawuu amottiyaawaa oothanaw koyyiita. I kaseppe doommiide, shemppuwaa wodheeddawaa; tumatethay aani bayinna diraw, tumatethaakko shiiqi erenna. I wordduwaa haasayiyaa wode, bareppe haasayee; ayissi gooppe, I worddanchchaanne qassi worddookka aawuwaa. ⁴⁵ Shin Taani tumuwaa haasayiyaa diraw, hinttenttu Taana ammanikkita. ⁴⁶ Hintteppe Taana nagaraa oothishshin be7aaddi gaanaw danddayiyaawe oonee? Taani tumuwaa haasayiyaawaa gidoppe, Taana ayissi ammanikkitee? ⁴⁷ Xoossaa asa gideedda uray Xoossay giyaawaa sisee; hinttenttu Xoossaa asa gidenna diraw, Xoossay giyaawaa sisikkita” yaageedda.

Yesuusi Abraahaamoppe Kasennakka De7ee

⁴⁸ Ayihudatuu zaariide, “Nuuni neena, ‘Neeni Sammaariyaa asa; neenan iita ayyaanay de7ee’ giidde bayizzeeddoo?” yaageeddino.

⁴⁹ Yesuusi untuntta, “Ta bolla iita ayyaanay baawa. Taani Ta Aabba bonchchay; shin hinttenttu Taana kawushshiita. ⁵⁰ Taani Ta huuphiyassi bonchchuwaa koyyikke; hewaa Taw koyyiyaawenne pirdiyaawe de7ee.

⁵¹ Taani hinttentussi tumuwaa oday; Taani tamarissiyaawaa naagiyaa ooninne ubbakka hayqqenna” yaageedda.

⁵² Ayihudatuu zaariide, “Ne bolla iita ayyaanay de7iyaawaa nuuni ha77i ereeddo. Abraahaame hayqqeedda; nabatuu hayqqeeddino; shin neeni, ‘Ta qaalaa naagiyaa ooninne ubbakka hayqqenna’ yaagaa. ⁵³ Neeni hayqqeedda nu aawuwaa Abraahaamoppe daray? Nabatuu qassi hayqqeeddino. Neeni neena oona gaade qoppay?” yaageeddino.

⁵⁴ Yesuusi, “Taani Taana bonchchooppe, Ta bonchchuu mela; hinttenttu nu Xoossaa giya Ta Aabbu Taana bonchchee. ⁵⁵ Hinttenttu A erana dhayooppekka, Taani A eray. Taani A erikke gooppe, hinttenttuwaadan worddo giday; shin Taani A eray; qassi A qaalaakka naagay. ⁵⁶ Hinttenttu aawuu Abraahaame, Ta yuussaa wodiya be7anaw laamoteedda; be7iidekka nashetteedda” yaageedda.

⁵⁷ Ayihudatuu zaariide A, “New haray atto ishatamu laythaa kumibeen-nawe Abraahaama be7aaddii?” yaageeddino.

⁵⁸ Yesuusi untunttu, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Abraahaamo yelettanaappekka kase Taani Taana” yaageedda.

⁵⁹ Hewaa diraw, untunttu Yesuusa caddanaw shuchchaa akkeeddino; shin Yesuusi untunttuppe gemettiide, Geeshsha Golliyaappe beedda.

9

Yesuusi Qooqa Gidiide Yeletteedda Bitaniyaa Patheedda

¹ Yesuusi biidde, yelettoodeppe qooqa gidiide de7iya itti bitaniyaa be7eedda. ² Yesuusa kaalliyawanttu Yesuusa, “Tamarissiyaawoo, ha bitani qooqa gidiide yelettanaadan, nagaraa ootheeddawe oonee? I ootheeddeyee? Woy A yeleddawanttu ootheeddinoo?” yaagiide oochcheeddino.

³ Yesuusi, “Xoossaa kiitay A bollan qonccana mala qooqeeddappe attin, I woy A daayanne A aabbu nagaraa oothibeykkino. ⁴ Nuuni sa7ay qammennaan de7ishshin, Taana kiitteeddawaa oosuwwa oothanaw bessee. Ooninne oothanaw danddayenna qammay yee. ⁵ Taani alamiyaan de7aadde alamew poo7o” yaageedda.

⁶ Yesuusi hewaa giide, sa7an cuchcheedda; bare cuchchaani guutha urqqaa shugissiide, he urqqaaani qooqa bitaniyaa ayfiyaa okkiide, ⁷ “Baade Saliihooma giya dagatteedda haathan ne ayfiyaa meecca” yaageedda. “Saliihooma” giyaawe “Kiitetteeddawaa” guussaa. Hewaa diraw, bitani biide, bare ayfiyaa meecettiide, xeelliidde simmeedda.

⁸ Bitaniyaa shooratuunne bitani kase woossishshin be7eedda asay, “Hawe uttiide woossiyaa bitaniyaa gidenneeyee?” yaageeddino.

⁹ Qassi amareeddawanttu, “Hawe aattennee” yaageeddino.

Haranttu qassi, “Tuytti, hawe A malatiyaawappe attin, A gidenna” yaageeddino.

Shin bitani, “Taani aattee” yaageedda.

¹⁰ Untunttu bitaniyaa, “Yaatina, ne ayfi waani xeelleeddee?” yaagiide oochcheeddino.

¹¹ I zaariide, “Yesuusa geetettiyaa bitani guutha urqqaa shugissiide, ta ayfiyaa okkiide, ‘Saliihooma geetettiyaa dagatteedda haathani baade ne ayfiyaa meecetta’ yaageedda. Taani baade meecettaade xeellaaddi” yaageedda.

¹² Untunttu A, “I haqan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.

Bitani, “Taani erikke” yaageedda.

¹³Unttuntu kase qooqiide xeelledda bitaniyaa Parisaawatuwakko afeeddino. ¹⁴Yesuusi urqqaa shugissiide, bitaniyaa ayfiyaa patheedda gallasay Sambbata gallassaa. ¹⁵Hewaa diraw, bitani waani xeelleeddenttonne Parisaawatuu A gujjiide oochcheeddino. Bitani untuntussi, “I ta ayfiyan guutha urqqaa wotheedda. Ta ayfiyaa meecettaade ha77i xeellaaddi” yaageedda.

¹⁶Parisaawatuwaappe ittu ittuu, “Hawaa ootheedda bitani Sambbataa higgiiyaa naagenna diraw, Xoossaa mataappe yibeenna” yaageeddino.

Shin haranttu, “Nagaranchcha asay hawaa mala wolqqaama malaataa waani oothanaw danddayii?” yaagiide untuntu barenttu gidduwan shaaketteeddino.

¹⁷Hewaa diraw, Parisaawatuu bitaniyaa itti kaalla gujjiide, “I ne ayfiyaa dooyeedda diraw, aabaa waagay?” yaageeddino.

Bitani, “I nabiyya” yaageedda.

¹⁸Ayihudatuu he xeelledda bitaniyaa aattonne aawuwaa xeesiide oochchana gakkanaw, bitani qooqa gideeddawaanne ha77i I xeelliyawaa ammanibeykkino. ¹⁹Ayihudatuu A aattonne aawuwaa, “Hinttenttu, ‘Qooqa gidiide yeletteedda’ giya hinttenttu na7ay hawee? Yaatina, ha77i waaniide xeelleeddee?” yaagiide oochcheeddino.

²⁰Bitaniyaa daayanne aawuu, “Hawe nu na7aa gideeddawaanne qooqa gidiide yeletteeddawaa nuuni ereetto. ²¹Shin ha77i I waani xeelleeddentto, nuuni erokko; woy A ayfiyaa ooni patheeddentto, nuuni erokko. A oochchite; I donzza asa; barebaa haasayanaw danddayee!” yaageeddino. ²²Bitaniyaa daayanne aawuu Ayihudatoo yayyeedda diraw, hewaa geeddino; ayissi gooppe, Ayihudatuu Yesuusi Kiristtoosa yaagiide markkattiyaa uray de7ooppe, he uraa Ayihuda woosa golliyaappe kessanaw kaset qofaa qachchi wotheeddino. ²³A daayanne aawuu, “I donzza asa; A oochchite!” geeddawe hawaassa.

²⁴Hewaa diraw, qooqa gidiide yeletteedda bitaniyaa untuntu laa7enthuwaa xeesiide, “Xoossaa galata; ha bitani nagaranchcha gidiiyaawaa nuuni ereetto” yaageeddino.

²⁵Bitani, “I nagaranchcha gidiiyaawaanne, gidennawaa erikke; taani qooqa gidiiyaawaanne ha77i xeelliyawaa he ittiba eray” yaageedda.

²⁶Unttuntu zaariide bitaniyaa, “I new ayaa otheeddee? I ne ayfiyaa wooti patheeddee?” yaageeddino.

²⁷I untunta, “Taani hinttenttussi odaaddi; sisibeeykkita. Ayissi laa7enthuwa sisanaw koyyiitee? Hintteikka Yesuusa kaalliyawantta gidanaw koyyiitee?” yaageedda.

²⁸Unttuntu A boriidde, “Neeni he bitaniyaa kaalliyawaa; nuuni Musa kaalliyawantta. ²⁹Xoossay Musessi haasayeeddawaa nuuni ereetto; shin ha bitaniyaa gidoope, I haqappe yeeddenttonne nuuni erokko” yaageeddino.

³⁰Bitani, “I haqappe yeeddenttonne hinttenttu erennawe maalalisiyaawaa; shin I ta ayfiyaa patheedda! ³¹Xoossaw yayyiya urayne Xoossay koyyiyaawaa oothiyaa uray de7ooppe, he uraaba Xoossay sisiyaawappe attin, nagaranchchatuwaabaa sisenna. ³²Qooqa gidiide yeletteedda asaa ayfiyaa ooninne pathina, sa7ay medhettoodeppe doommina, sissetti erenna. ³³Ha bitani Xoosaappe yibeennawaa gidintto, ittibaanne oothanawukka danddayenna” yaageedda.

³⁴Unttuntu zaariide aw, “Neeni nagaraan yelettaade dicceeddawe nuuna tamarissanaw koyyay?” yaageeddino; Ayihuda woosa golliyaappe kare A kesseeddino.

Wozanaa Qooqatethaa

³⁵Unttuntu bitaniyaa kare kesseeddawaa Yesuusi siseedda; Yesuusi bitaniyaa demmiide, “Asa Na7aa ammanay?” yaageedda.

³⁶Bitani Yesuusa, “Godaw, taani A ammananaan I oonee? Taw odarikkii!” yaageedda.

³⁷Yesuusi bitaniyaa, “Neeni A be7aadda; ha neenanna haasayiyaawekka A” yaageedda.

³⁸Bitani zaariide, “Godaw, ammanay” yaagiide Yesuusaw goyinneedda.

³⁹Yesuusi, “Qooqatuu xeellana malanne xeelliyaawanttu qooqana mala, taani pirddanaw ha sa7aa yaaddi” yaageedda.

⁴⁰Aananna de7iyya amareedda Parisaawatuu hewaa sisiide, “Nuunikka qooqeyee?” yaagiide oochcheeddino.

⁴¹Yesuusi, “Hinttenttu qooqa gideeddento, hinttenttussi nagaraa gidenna; shin ha77i hinttenttu, ‘Nuuni xeelleetto’ yaagiita; hinttenttu nagaraanna de7iita” yaageedda.

10

Yesuusi Lo77o Henthanchchaa

¹Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; dorssaa sikkuwaa penggiyaanna gelennaan harasaanna geliyaa ooninne kaysuwaanne paanuwaa.

²Shin penggiyanna geliyaawe dorssaa heemmiyaa asaa. ³Penggiyaa naagiyaawe aw penggiyaa dooyyee; dorssatuukka A kooshshaa sisana; I bare dorssatuwaa untunttu sunthan sunthan xeesiide, kare kaaletana.

⁴I barewantta kare kesseeddawaappe guyyiyan, untuntuppe sinthanna hamettee; untunttukka A kooshshaa eriya diraw, A kaalliino. ⁵Hara uraa kooshshaa untunttu erenna diraw, aappe baqatanaappe attin, A geeduwaa kaallikkino” yaageedda.

⁶Yesuusi untunttussi ha leemisuwaa odeedda; shin I untunttussi ay odinttonekka untunttu akeekibeykkino.

⁷Yesuusi qassikka untunttussi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; taani dorssatoo geliyaa penggiyaa. ⁸Taappe kase yeedda ubbay kayisuwaanne paanuwaa; shin dorssatuu untunttu giyaawaa sisibeeyikkino. ⁹Penggi taana; taanan geliyaa ooninne attanawaa. I gelanne kesana; qassi lo77o maatay de7iyaa sa7akka demmanawaa. ¹⁰Kayisuu wuu77anaw, wodhanawunne dhayissanaw yiyaawaappe attin, harabaw yeenna; taani untunttussi de7uu de7ana malanne kumiide palahana mala yaaddi.

¹¹“Taani dorssaa loytha heemmiyaawa; dorssaa loyhi heemmiyaawe he dorssatuwaa diraw hayqqee. ¹²Miishshaa akkiide heemmiyaa uray walliyaa yiyaawode be7iide, dorssatuwaa yeggi bashiide baqatee. Ayissi gooppe, dorssatuu aawantta gidikkino; qassi ikka dorssatuwaa heemmiyaawa gidenna. Hewaa diraw, dorssatuwaa oyqqeenne laalee. ¹³Shaluwaa akkiide heemmiyaawe bare shaloo heemmiyaa dirawunne dorssaabay A qofethenna diraw, dorssatuwaa aggiide baqatee.

¹⁴⁻¹⁵“Taani dorssaa loytha heemmiyaawa; Ta Aabbu Taana eriyawaadan, Taanikka qassi Ta Aabba eray. Hewaadankka, Taani Ta dorssatuwaa eray; Ta dorssatuukka Taana eriino. Qassi Taani Ta dorssatuwaa diraw, hayqqanaw koyaaddi. ¹⁶Ha sikkuan baynna hara dorssatuukka Taw de7iino. Taani

unttunttakka ahanaw bessee. Qassi untunttu Ta kooshshaa sisana; itti wudii de7ana; heemmiyawekka ittuwa gidanawaa.

¹⁷ “Taani Ta shemppuwaa zaaraadde akkana mala, aathaade immanaw koyyiyaa diraw, Ta Aabbu Taana siqee. ¹⁸ Taani dosaade Ta shemppuwaa aatha immiyaawaappe attin, Taappe ooninne akkenna. Taw Ta shemppuwaa aatha immiyaa maatay de7ee; qassi zaaraadde akkanawukka maatay de7ee. Taani ha azazuwaa Ta Aawuwaappe akkaaddi” yaageedda.

¹⁹ He haasayaa diraw, Ayihudatuwaa gidduwaan qassikka shaakuu medhettedda. ²⁰ Unttuntuppe dariya baggay, “Aani xalahii de7ee! I gooyee! A haasayaa ayissi sisiitee?” yaageeddino.

²¹ Haratuu qassi, “Xalahii oyqqeedda asay hawaadan haasayenna; xalahii qooqa asaa ayfiya xeelissanaw danddayiyyee?” yaageeddino.

Yesuusi Ixetteedda

²² Yeerusalaamen Geeshsha Golliiyaa anjisseedda gallassaa hassayissiyaa Baalay gakkeedda; sa7ay he wode balgguwa. ²³ Yesuusi Geeshsha Golliyaan Solomona baranddaan, yaanne haanne hamettee. ²⁴ Ayihudatuu Yesuusa matan yuuyyi aadhhiide, “Neeni nuuna awude gakkanaw sidhissaadde wothanii? Neeni Kiristtoosa giddoppe, nuussi geeshshaade oda” yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untunttussi zaariide, “Taani hinttenttussi odaaddi; shin Taana ammanikkita; Taani Ta Aabbu sunthan oothiyaa kiitay Tabaa markkattee. ²⁶ Shin hinttenttu Ta dorssaa gidenna diraw ammanikkita. ²⁷ Ta dorssatuu Ta kooshshaa sisiino; Taani untuntta eray; untunttukka Taana kaalliino. ²⁸ Taani untunttussi medhinaa de7uwaa immay; qassi untunttu ubbakka hayqqikkino. Ooninne Ta kushiyaappe untuntta wothi akkanaw danddayenna. ²⁹ Untuntta Taw immeedda Ta Aabbu ooppenne * aadhhee; ooninne Ta Aabbu kushiyaappe untuntta wothi akkanaw danddayenna. ³⁰ Tanne Ta Aabbu ittuwa” yaageedda.

³¹ Ayihudatuu Yesuusa caddanaw qassikka shuchcha dentheeddino. ³² Yesuusi untuntta, “Taani oothanaw Ta Aabbu Taw immeedda daro lo77o oosuwaa hinttentta besaaddi; hewantuppe haqawanttu diraw, Taana shuchchan caddanaw koyyiitee?” yaageedda.

³³ Ayihudatuu zaariide, “Nuuni neena lo77o oosuwaa diraw, shuchchan caddanaw koyyokko; shin neeni Xoossaa bolla boriyaa qaala haasayiyaa dirawunne qassi asaa gidaadde ne huuphiyaa Xoossaa ootheedda diraw, caddanaw koyyeetto!” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu higgayan Xoossay, ‘Hintte xoossatuwaa’ geeddawe xaafettibeennee? ³⁵ Xoossaa Maxaafatuwaa laamanaw danddayettenna; Xoossay bare qaalay yeedda asatuu, ‘xoossatuwaa’ giide xeeseeddawaa gidoope, ³⁶ Taani, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ geedda diraw, Ta Aabbu anjiide, sa7aa kiitheedda Taana, ‘Xoossaa bolla boriyaa qaala haasayaa’ yaagiitee? ³⁷ Taani Ta Aabbu oothiyaawaa oothana dhayooppe, Taana ammanoppite. ³⁸ Shin Taani oothiyaawaa gidoope, haray atto hinttenttu Taana ammanana dhayooppekka, Ta Aabbu Taanan de7iyaawaanne Taanikka Ta Aabbun de7iyaawaa eranaadaaninne akekanaadan, Ta oosuwaa ammanite” yaageedda.

³⁹ Qassikka untunttu A oyqqanaw koyyeeddino; shin I untunttuppe kessi akkiide beedda.

* **10:29** ooppenne: Ubbaappe guussaa. **10:33** Wog 24:16 **10:34** Maz 82:6

⁴⁰ Yohaannisi kase xammaqiyaasaa Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha Yesuusi pinniide, yaani de7eedda. ⁴¹ Daro asay Yesuusakko yiide, “Yohaannisi wolqqaama malaata oothibeenna; shin I ha bitaniyaabaa haasayeed-dabay ubbay tuma” yaageeddino. ⁴² Yaani daro asay Yesuusa ammaneedda.

11

Ali7aazara Hayquwaa

¹ Biitaaniyaa giya qeeri katamaan Ali7aazara giya itti bitani harggeedda; he katamay Mayraamane izi michchatta Martta de7eedda katamaa.

² Godaa gediya shittuwaa okkaade, bare binnanaan A gediya qucceed-dawunna he Mayraamo; harggeeddawe qassi izi ishaa Ali7aazara. ³ Hewaa diraw, michchatuu, “Godaw, neeni siiqiyaawe harggeedda” giide Yesuusaw kiiiteeddino.

⁴ Yesuusi hewaa siseedda wode, “Taani Xoossaa Na7ay harggiyaa gaa-suwan bonchchettana mala, Xoossaa bonchchuwaassi ha harggii Ali7aazara oyqqeeddappe attin, wodhiyaa harggiyaa gidenna” yaageedda.

⁵ Yesuusi Martto, izi michchattonne Ali7aazara siiqee; ⁶ Ali7aazar harggeeddawaa Yesuusi siseedda wode, bare de7iya sa7an laa77u gallas-saa peesheedda. ⁷ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyaawantta “Laa7enthuwaa Yihudaa gadiya boytte” yaageedda.

⁸ Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, “Tamaariissiyaawoo, guutha wodiyaappe kase Ayihudatu neena shuchchan caddanaw koyyeeddino; qassikka yaa baanii?” yaageeddino.

⁹ Yesuusi, “Itti gallasan tammanne laa77u saati de7enneeyee? Gallassi hamettiyaa asay dhubettenna; ayissi gooppe, I ha sa7aa poo7uwaa be7ee.

¹⁰ Shin qamma hamettiyaa uray de7ooppe, poo7uu aani bayinna diraw, dhubettee” yaageedda. ¹¹ Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, qassikka untuntussi, “Nu dabbu Ali7aazar gemi77isheedda; shin gemi77ishuwaappe A denthanaw Taani bay” yaageedda.

¹² Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, “Godaw, I gemi77isheeddawaa gi-dooppe, aw lo77anawaa” yaageeddino.

¹³ Ali7aazar hayqqeeddawaa Yesuusi odeedda; shin Ali7aazar gemi77ishiide giseeddawaa odeedda giide, untuntu qoppeeddino.

¹⁴ Hewaa diraw, Yesuusi geeshshiide untuntta, “Ali7aazar hayqqeedda.

¹⁵ Hinttenttu ammanana mala, taani he sa7an de7ennawoo, hinttenttu diraw nashettay. Shin denddite; aakko boytte” yaageedda.

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, manttiyaa geetettiyaa Toomaasi bare laggeth-atuwaa Yesuusa kaalliyaawantta, “Yesuusanna hayqqanaw nuunikka qassi boytte!” yaageedda.

Yesuusi, Dendduwaanne De7uwaa

¹⁷ Yesuusi gakkiiya wode, Ali7aazaraw moogettoodeppe oyddu gallassa gideeddawaa demmeedda. ¹⁸ Biitaaniyaa katamay Yeerusalaameppe heezzu kiilo miitiriyaa keenaa haakkee. ¹⁹ Daro Ayihudatu Marttonne Mayraamo untunttu ishaya hayqqeeddawoo menthethanaw yeeddino.

²⁰ Martta Yesuusi yeeddawaa sisaadde, A mokkanaw kessaaddu; shin Mayraama gollen attaaddu. ²¹ Martta Yesuusa, “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gidintto, ta ishaya hayqqenna. ²² Shin neeni woossiyaawaa ay gidooppenne, Xoossay new haray atto ha77ikka immanawaa taani eray” yaagaaddu.

²³ Yesuusi, “Ne ishaya hayquwaappe denddana” yaageedda.

²⁴ Martta, “Wodiyaa wurssethaan * dendduwaa gallassi, I hayquwaappe denddanawaa taani eray” yaagaaddu.

²⁵ Yesuusi iziw, “Taani dendduwaanne de7uwa; Taana ammaniyaa uray haray atto, hayqqoppekka de7uwan de7anawaa. ²⁶ Qassi de7uwan de7iya urayne Taana ammaniyaa uray ubbay ubbaakka hayqqenna; hewaa neeni ammanay?” yaageedda.

²⁷ Martta zaaraadde, “Godaw, E taani ammanay; neeni Xoossaa Na7aa, sa7aa yaanaw de7iya Kiristtoosa gidiyaawaa taani ammanay” yaagaaddu.

²⁸ Martta hewaa geeddawaappe guyyiyan, baade bare michchattiw geeman xeessaade, “Tamaarissiyaawe yiide, neena koyyee” yaagaaddu.

²⁹ Mayraama hewaa siseedda wode, elleela dendda eqqaade Yesuusakko baaddu. ³⁰ Yesuusi Martta A mokkeedda sa7an de7eeppe attin, biro qeeri katamaa gakkibeenna. ³¹ Mayraamo menthethiidde, gollen izinna de7iya Ayihudatu, iza ellekka dendda eqqaade kare kesiyaawaa be7iide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaa baade yaani yeekkanaw hanaw yaagiide, izo kaalliide keseeddino.

³² Mayraama Yesuusi de7iyaasaa baade Yesuusa be7eedda wode, A gediya bollan kunddaaddu; “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gidintto, ta ishaya hayqqenna shin!” yaagaaddu.

³³ Yesuusi iza yeekkiyaawaanne qassi izinna yeedda Ayihudatuukka yeekkiyaawaa be7iide, bare wozanaan daro seeletteedda; qassi tookki shempeedda. ³⁴ Unttunta, “Haqan moogeedditee?” yaagiide oochchina, “Godaw, yaade be7a” yaagiide zaareedino.

³⁵ Yesuusi afoxxeedda. ³⁶ Hewaa diraw, Ayihudatu, “Ali7aazara I ay keenaa siiqintto be7ite!” yaageeddino.

³⁷ Shin untuntuppe ittu ittu, “Hawe qooqa bitaniyaa xeeliseeddawe ha bitani hayqqennaadan udanaw danddayenne?” yaageeddino.

Yesuusi Ali7aazara Hayquwaappe Dentheedda

³⁸ Yesuusi qassikka wozanaappe qarettiide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaakko beedda; he duufuu gonggoluwaa gidiide shuchchan qum77etti utteedda. ³⁹ Yesuusi, “Shuchchaa diggite!” yaagiide azazeedda.

Hayqqeedda bitaniyaa michchatta Martta, “Godaw, I hayqqoodeppe oyddu gallassa gideedda diraw, ha77i xinqqanawaa!” yaagaaddu.

⁴⁰ Yesuusi Martto, “Ammaniyaawaa gidoope, neeni Xoossaa bonchchuwaa be7anawaa Taani new odabeykittaa?” yaageedda.

⁴¹ Unttuntu shuchchaa dentheeddino; Yesuusi saluwaa pude xeelliide, “Aawoo, Taani giyaawa neeni siseedda diraw, neena galatay. ⁴² Neeni ubba wode sisiyaawaa Taani eray; shin hawaan yuuyyi aadhhiide eqqeedda asay neeni Taana kiitteeddawaa ammanana mala, hawaa Taani unttuntu diraw gay” yaageedda. ⁴³ Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare qaala dhooqqu udiide, “Ali7aazaraa, haa kessa!” yaageedda. ⁴⁴ Hayqqeedda Ali7aazara kushiinne gedi shaluwaan qashetti uttiide A demuuka aflan kametti utteeddawe kesina Yesuusi unttunta, “Billii aggite! Bo!” yaageedda.

Kiristtoosa Bolla Maqqetteeddino

(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luq 22:1-2)

⁴⁵ Hewaa diraw, Mayraamikko yeedda Ayihudatuwaappe coratuu Yesuusi ootheeddawaa be7iide, A ammaneeddino. ⁴⁶ Shin untuntuppe ittu ittuu Parisaawatuwaakko biide, Yesuusi ootheeddawaa untuntussi odeeddino.

⁴⁷ Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatu yaa7aa

* **11:24** Wodiyaa wurssethaan: Xoossay asaa zerethaa ubbaa pirddaw shiishshiyaa wode guussaa.

shiishshiide, “Ha bitani daro wolqqaama malaataa oothiyaa diraw, ayaa oothanee? ⁴⁸ Nuuni A co77u giide, aggooppe, asay ubbay A ammananawaa; qassi Roome gadiya asatu yiide, nu Geeshsha Golliyaanne nu asaa dhayisana” yaageeddino.

⁴⁹ Unttuntuppe ittu Qayaafaa giyaa, he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gideeddawe, “Hinttenttu aynne erikkita! ⁵⁰ Asay ubbay dhayiyawaappe asa ubbaa diraw, itti asay hayqqiyaawe lo77a gidiyawaa hinttenttu akeekite?” yaageedda. ⁵¹ I hewaa bareppe gibeenna; shin he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gidiyaa diraw, Yesuusi Ayihuda asaa diraw hayqqanaw bessiyawaa Nabii odeedda. ⁵² Qassi Yesuusi Ayihuda asaa xalalaw hayqqenna; shin laaletti de7iya Xoossaa naanaa ittuwaa udi shiishshanaw hayqqanawaa.

⁵³ He gallasaappe doommiide, untunttu A wodhanaw maqqetteeddino. ⁵⁴ Hewaa diraw, Yesuusi Ayihudatu gidduwaan qoncciyaan yaa haa hametibeenna; shin mela biittaa gaxaan de7iya gadiya, Efireema geetettiya katamaa beedda. Barena kaalliyaawanttunna hewaan takkeedda.

⁵⁵ Ayihudatu Paasigaa bonchchiya gallasay mateedda; qassi daro asay barena geeshshanaw, Paasigaa bonchchiya gallasay gakkanaappe kase dumma dumma saappe Yeerusalaame beedda. ⁵⁶ Unttuntu Yesuusa koyyiino; Geeshsha Golliyaan eqqiide, “Ayaa qoppiitee? Paasigaa bonchchiyaasaa Yesuusi yeennee?” yaagiide ittu ittuwaa oochcheeddino. ⁵⁷ Qassi qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusa qachchanaw, I de7iyaasaa eriyaawe ooninne barenttoo odana mala azazeeddino.

12

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto (Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)

¹ Paasigaa bonchchiya gallasaappe usuppun gallasaa kasetiide, Yesuusi I hayquwaappe dentheedda Ali7aazar de7iya Biitaaniyaa giya katamaa beedda. ² He sa7an untunttu aw kawuwaa katheeddino; Ali7aazar aananna uttiide ittippe miyaawanttu gidдон utti de7ishshin, Martta kawuwaa gisha mizaaddu. ³ Mayraama daro shalluwaan zali77ettiya itti xaarimusiya gidiyaa narddoosa geetettiya geeshsha shittuwaa ahaade, Yesuusa gediya okkaade bare binnanaan A gediya quccaaddu; golliya ubbay shittuwaa sawuwaan toshikku gee.

⁴ Shin Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yesuusa aathi immanawe, Yihudaa Asqqorootu, ⁵ “Ha shittuu heezzu xeetu diinaariyaani zali77ettina, ayaassi hewe hiyyeesaw imettennee?” yaageedda. ⁶ I kayisuwaa gideedda diraw, hewaa geeddappe attin, hiyyeesaw qarettiide gibeenna; I miishshaa qarcciitiya oyyqiyaawaa gidiyaa diraw, ubba wode aappe barew akkeedda.

⁷ Yesuusi, “Ha shittuwaa Taani moogettiya gallasay gakkanaw iza ayaw minjjanee? Izo aggite. ⁸ Hiyyeesatu ubba wode hinttenanna de7ana; shin Taani ubba wode hinttenaana de7ikke” yaageedda.

⁹ Ayihudatuwaappe daro asay Yesuusi Biitaaniyan de7iyaawaa sisiide, yaa beedda; untunttu Yesuusa be7ana gishsha xalalaw gidennaan, I hayquwaappe dentheedda Ali7aazarakka be7anaw beeddino. ¹⁰ Hewaa diraw, qeesatuwaa kaappatu Ali7aazarakka qassi wodhanaw maqqetteeddino. ¹¹ Ayissi gooppe, Ali7aazara gaasuwaan daro Ayihudatu barena kaalethiyaawantta aggiide, Yesuusa ammaniino.

Yesuusi Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda
(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luq 19:28-40*)

¹² Wonttetha gallassi Paasigaa bonchchiyaasaa yeedda daro asay Yesuusi Yeerusalaame biyaawaa siseedda. ¹³ Yaatiide zambbaa haythaa oyqqiide, * A mokkanaw keseeddino. Barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Xoossay galatetto!

Xoossaa sunthan yiyaa Israa7eeliyaa kaatii anjjetteddawaa!” yaageeddino.

¹⁴⁻¹⁵ Xoossaa Maxaafay, “Xiyoone katamaw, yayyoppa!

Be7a, ne kaatii hare maraa bolla uttiidde yee” giyawaaddan, Yesuusi hare maraa demmiide, A toggeedda.

¹⁶ Yesuusa kaalliyawanttu hewaa kase akeekibeykkino; shin Yesuusi bonchchetteeddawaappe guyyiyaan, Xoossaa Maxaafay hewaa ubbaa geeddawaanne qassi untuntukka hewaa ubbaa Yesuusaw ootheeddawaa hasayeeddino.

¹⁷ Ali7aazar moogetteedda gonggoluwaaappe Yesuusi A xeesiide, hayquwaaappe dentheedda wode, Yesuusanna de7iya daro asay Yesuusaw markkatteedda. ¹⁸ Daro asay A mokkanaw kesseeddawe, I he wolqqaama maalaliyaawaa ootheedda diraassa. ¹⁹ Hewaa diraw, Parisaawatuu ittu ittuwaa, “Hinttenttu aynne oothanaw danddayennawaa be7iite! Be7ite, gade ubbay A geeduwaa kaalleedda” yaageeddino.

²⁰ Paasigaa bonchchiya gallassi goyinnanaw Yeerusalaame beeddawanttu gidдон itti itti Giriike asatuu de7iino. ²¹ Unttuntu Galiilaa gadiyan Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda Piliphphoosakko biide, “Godaw, nuuni Yesuusa be7anaw koyetto” yaagiide woosseeddino. ²² Piliphphoosi biide, Inddiraasaw odina laa77atuukka biide, Yesuusaw odeeddino.

²³ Yesuusi untuntussi hawaadan yaageedda; “Taani, Asa Na7ay, bonchchettiyaa saati gakkeedda. ²⁴ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; itti zarggaa ayfatta biittaan wodhdhaade wooqqana dhayooppe, barekka attaw. Shin he zarggaa ayfatta wooqqooppe, daro ayfiyaa ayfaw. ²⁵ Bare shemppuwaa siiqiyaa ooninne bayizzee; qassi bare shemppuwaa ha sa7an ixxiyaa ooninne medhinaa de7oo ashshee. ²⁶ Ooninne Taw oothooppe, Taana kaallanaw bessee; qassi Taani de7iya sa7an Taw oothiyaawekka de7anawaa. Taw oothiya oonanne, Ta Aabbukka A bonchchanawaa.

²⁷ “Ha77i Ta shemppuu daro un77etteedda; yaatina waagoo? Taani, ‘Ta Aabboo, Taana ha saatattippe ashsharkki’ yaagoo? Tuytti, Taani ha saatiyaan yeeddawe hawaa diraassa. ²⁸ Ta Aabboo, ne sunthaa bonchcha” yaageedda.

He wode saluwaappe, “Taani Ta sunthaa bonchchaaddi; qassikka gujjaade bonchchana” yaagiyaa qaalay yeedda.

²⁹ He sa7an eqqeedda cora asay he qaalaa sisiide, “Hewe guugunthaa” yaageedda.

Haranttu qassi, “Kiitanchchay aw haasayeedda” yaageeddino.

³⁰ Yesuusi zaariide untuntta, “Ha qaalay hinttenttu diraw yeeddawaappe attin, Ta diraassa gidenna. ³¹ Ha sa7ay pirddettiyaa wodii ha77a; ha sa7aa † mooddiyaawe ha77i kare olettanawaa. ³² Qassi Taani masqqaliyaa bolla

* **12:13** zambbaa haythaa oyqqiide: Hawe Ayihuda asay eretteedda asaa mokkiyaa wogaa. **12:13** Maz 118:25 † **12:31** ha sa7aa: Guussay ha alamiyaa gidiide ha Yohaannisa mishiraachchuwaan de7iyaa ha sa7aa giyaawe ha sa7aa bolla de7iyaa asaanne untunttu kaha baressa udiide mooddiyaa iitaa ayyaanaa wolqqa bessee.

kaqettiyyaa wode, asa ubbaa Taakko goochchana” yaageedda. ³³ I hewaa geeddawe ay mala hayquwaa I hayqqanenttonne untuntta erissanaassa.

³⁴ Daro asay zaariide Yesuusa, “Nu higgii Kiristtoosi medhinaw de7iyaawaa ode. Yaatina, neeni waagaade, ‘Asa Na7ay masqqaliyaa bolla kaqettana’ gay? He Asa Na7ay oonee?” yaageeddino.

³⁵ Yesuusi, “Poo7uu hinttenanna guutha wodiya gami77annawaa. Hinttentussi dhumenna mala, poo7uu de7ishshin, poo7uwaan hamettite. Dhumaani hamettiyyaa uray haqa binttonne erenna. ³⁶ Poo7uwaa asa gidana mala, hinttentussi poo7uu de7ishshin, poo7uwaa ammanite” yaageedda.

Ayihudatu Ammanennaan Ixxeedda Hanotaa

Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, biide untuntuppe geemetteedda. ³⁷⁻³⁸ I hewaa keena wolqqaama malaata untunttu sinthan oothooppekka, nabiyyaa Isayaase,

“Godaw, nu markkatethaa ooni ammaneeddee?

Goday bare wolqqa oona besseedee?”

geeddawe tuma gidana mala, untunttu A ammanibeykkino.

³⁹⁻⁴⁰ Isayaase qassikka,

“Untunttu ayfi xeellenna mala,

untunttu wozanaykka akeekenna mala,

untunttu Xoossaakko simmina, I untuntta pathenna mala,

Xoossay untunttu ayfiyaa qooqisseedda.

Untunttu wozanaa dammisseedda”

geedda diraw, untunttu ammananaw danddayibeyikkino.

⁴¹ Isayaase Yesuusa bonchchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw, † hewaa geedda.

⁴² Hewaa gidinakka, haray atto Ayihudatu kaappatuwaappekka coratuu Yesuusa ammaneeddino. Shin Parisaawatuu barena Ayihudatu woosa golliyaappe kessiino giide yayyeedda diraw, ammaneedda giide markkatibeykkino. ⁴³ Ayissi gooppe, untunttu Xoossaa sabaappe aathiide, asa sabaasiiqeeddino.

⁴⁴ Yesuusi bare qaalaa dhoqqu udiide yaageedda; “Taana ammaniyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka ammaniyaawaappe attin, Ta xalalaa ammanenna. ⁴⁵ Taana be7iyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka be7ee. ⁴⁶ Taana ammaniyaa ubbay dhumaani de7enna mala, Taani poo7uwaa gidaade sa7aa yaaddi. ⁴⁷ Ta qaalaa sisiide azazetenna uraa oonanne Taani pirddikke; ayissi gooppe, Taani alamiyaa ashshanaw yeeddawaappe attin, pirddanaw yabeykke. ⁴⁸ Taana ixxiyaa oonanne qassi Ta qaalaa akkenna oonanne pirddiyaawe de7ee. Taani odeedda qaalay wurssethaa gallassi he uraa pirddana. ⁴⁹ Ayissi gooppe, Taani hawaa Taappe haasayabeykke; shin Taana kiitteedda Ta Aabbu Taani gaanawaanne haasayanawaa Taana azazeedda. ⁵⁰ Qassi A azazuu medhinaa de7uwa ahiyaawaa Taani eray; hewaa diraw, Taani odiyaawe Ta Aabbu Taana oda giide odeeddawaa” yaageedda.

13

Yesuusi Bare Kaalliyawanttu Gediyya Meecceedda

¹ Paasigaa bonchchiya gallassay gakkanaappe kasetiide, ha sa7aappe shaakettiide, Aawuwaakko biya wodii gakkeddawaa Yesuusi ereedda; ha

12:34 Maz 110:4; Isa 9:7; Hiz 37:25; Dan 7:14 **12:37-38** Isa 53:1 **12:39-40** Isa 6:10 † **12:41** Isayaase Yesuusa bonchchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw, Woy Isayaase Xoossaa bonchchuwaa be7eedda dirawunne qassi Yesuusabaa haasayeedda diraw,

sa7an de7iya barewantta ubba wode siiqeedda; wurssethay gakkanaw untuntta siiqqeedda.

² Yesuusinne kaalliyaawanttu kawuwaa miishshin, Simoona na7aa Yihudaa Asqqorootu Yesuusa aathi immanaadan, xalahii A qofissi wotheedda.

³ Yesuusi bare Aawuu ubbabaa A kushiyan wotheedawa, qassi Xoossaa matappe I yeeddawaanne, simmiide aakko baanawaa ereedda. ⁴ Yesuusi miyasaappe dendra eqqiide, bolla bagga mayuwaa qaari wothiide, pooxaa bare xeessan danceedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, haathaa meechchaa miishshaan tigiide, barena kaalliyaawanttu gediya meechchaanne bare xeessan danceedda pooxan qucussaa doommeedda.

⁶ Yesuusi Simooni Phexiroosakko yiina Phexiroose, “Godaw, neeni ta gediya meeccanaw hanayiyee?” yaageedda.

⁷ Yesuusi zaariide A, “Taani oothiyaawaa neeni ha77i erakka; shin guyyeppe eranaassa” yaageedda.

⁸ Phexiroose, “Neeni ta gediya ubbakka meeccakka!” yaageedda.

Yesuusi A, “Taani ne gediya meeccana dhayooppe, newunne Tawunne ittipetethay baawa” yaagiide zaareedda.

⁹ Simoona Phexiroose Yesuusa, “Godaw, yaatoope, ta gediya xalalaa meeccoppa; ta kushiyaakka ta huuphiyaakka meecca!” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi zaariide, “Bollaa meecettidiggeedda uray ooninne gediyaappe harabaa meecettanaw koshshenna; aw ubbasaykka geeshsha. Qassi hinttentukka geeshsha; shin ubbay geeshsha gidikkita” yaageedda. ¹¹ Ayissi gooppe, Yesuusi barena aathi immana uray oonenttonne ereedda; I, “Hinttenttu ubbay geeshsha gidikkita” geeddawe hawaassa.

¹² Untunttu gediya meeceeddawaappe guyyiyan, Yesuusi bare mayuwaa mayyiide, baresaa guyye simmi bi uttiide untuntta yaageedda; “Taani hinttenttussi otheeddawaa akeekiitee? ¹³ Hinttenttu Taana, taaaris-siyaawoonne Godaw giita; Taani he hinttenttu giyawaa gidiyaa diraw, loytheeddita. ¹⁴ Taani hinttenttussi Godaanne hinttentta taaaris-siyaawaa gidaadde, hinttenttu gediya meecciyaawaa gidoope, hinttenttukka ittu ittuwa gediya meeccanaw bessee. ¹⁵ Ayissi gooppe, Taani hinttenttussi otheeddawaadan, hinttenttukka oothana mala, hinttenttussi leemisuwaa gidaaddi. ¹⁶ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; qoomay bare godaappe aadhenna. Qassi kiitetteedda uraykka barena kiitteeddawaappe aadhenna. ¹⁷ Hinttenttu hewaa eriide oothiyaawaa gidoope anjjetted-dawantta.

¹⁸ “Taani hinttenttoo ubbabaa haasayikke. Taani dooreeddawantta eray; shin Xoossaa Maxaafay, ‘Taani barsseeddawe Ta kushiya sa77eedda’ geeddawe tuma giddanaw bessee. ¹⁹ Hewe haniyaa wode Taani Taana * gidiyaawaa hinttenttu ammanana mala, hewe hananaappe kasetaade hinttenttussi hananawaa oday. ²⁰ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani kiittiya oonanne mokkiyaa uray taanakka mokkee; qassi Taana mokkiyaa ooninne Taana kiitteeddawaa mokkee” yaageedda.

Yesuusi Barena Aathi Immanawe Oonentto Kasetiide Odeedda
(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luq 22:21-23)

²¹ Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, bare wozanaan daro metootiide, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taana hintteppe ittuu aathi immanawaa” giide qoncciyaan odeedda.

²² I oona haasayinttonne, kaalliyaawanttussi ubbaakka erettennaan ixxina, ittuu ittuwa xeelleeddino. ²³ Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu,

Yesuusi siiqiyaawe, Yesuusa matan utteedda. ²⁴ Hewaa diraw, Simoona Phexiroose he kaalliyaawaa simi77iide, “I oona gintto, ane A oochcha” yaageedda.

²⁵ Hewaa diraw, he kaalliyaawe Yesuusa haythaakko shiqiide, “Godaw, I oonee?” yaageedda.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Taani ukithaan cabbaa tushaade immiyaawe A” yaageedda. Qassi ukithaa menthi akkiide, cabbaa tushiide, Simoona na7aa, Yihudaa Asqqorootussi immeedda. ²⁷ Yihuday ukithaa menthowaa akowaappe guyyiyan, Seexaanay elekka Yihudaan geleedda. Yesuusi A, “Neeni oothanawaa elleella ootha!” yaageedda. ²⁸ Shin he sa7an utteeddawantuppe ooninne Yesuusi hewaa A ayissi geeddenttonne eribeenna. ²⁹ Yihuday miishshaa qarcciitiyaa oyqqiyaa diraw, kaalliyaawantuppe ittu ittuu Yesuusi Yihudaa, “Paasigaa bonchchiya gallassaw barena koshshiyaawaa baade shamma woy hiyyeesaw mixuwaataa imma geedda” yaagiide qoppeeddo.

³⁰ Yihuday ukithaa menthowaa akkiide, elekka kare kesseedda; he wode sa7ay qamma.

Ooratha Azazuwaa

³¹ Yihuday kare keseeddawaappe guyyiyan, Yesuusi yaageedda; “Ha77i Taani Asa Na7ay bonchchettaaddi: Xoossaykka Ta bagganna bonchchetteedda. ³² Xoossay Ta bagganna, Asa Na7aa bagganna bonchchettooppe, I bare huuphew Taana Asa Na7aa bonchchanawaa; qassi I Taana elekka bonchchanawaa. ³³ Ta naatoo, Taani hinttenanna daro wodiya gami77ikke. Hinttenttu Taana koyyana; shin Taani Ayihudatuwaa, ‘Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddayikkita’ geeddawaadan, hinttewukka ha77i oday. ³⁴ Taani hinttentta ooratha azazuwaa azazay; ittu ittuwa siiqite. Taani hinttentta siiqeeddawaadankka, hinttenttu ittu ittuwa siiqana bessee. ³⁵ Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettooppe, Taana kaalliyaawantta gidiyaawaa asay ubbay erana” yaageedda.

Phexiroose Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda (Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luq 22:31-34)

³⁶ Simooni Phexiroose Yesuusa, “Godaw, neeni haqa bay?” yaageedda. Yesuusi zaariide, “Taani biyaasaa neeni ha77i Taana kaallanaw danddayakka; shin guyyeppe kaallana” yaageedda.

³⁷ Phexiroose, “Godaw, taani neena ha77i kaallanaw ayissi danddayikkita? Taani ne diraw, hayqqanawukka giiga uttaaddi!” yaageedda.

³⁸ Yesuusi zaariide, “Ta diraw hayqqanaw ha77i tumu giiga uttaaddii? Taani new tumuwaa oday; kuttuu waassanaappe kase, neeni Taana heezzu gede kaddanaassa” yaageedda.

14

Yesuusi Aawuwaakko Afiyaa Ogiyaa

¹ Yesuusi kaalliyaawantta “Hinttenttu wozanay hirggoppo; Xoossaan ammanite; Taanankka ammanite. * ² Ta Aabbu gollen daro sa7ay de7ee. Hewaa gidennentto, Taani hinttenttussi hewaa odikke; Taani hinttenttussi sa7aa giigissanaw bay. ³ Taani baade sa7aa giigiseeddawaappe guyyiyan, Taani de7iya sa7an hinttenttukka de7ana mala, simma yaade hinttentta Taakko aakka afana. ⁴ Qassi hinttenttu Taani biya ogiyaa eriita” yaageedda.

* **14:1** Xoossaa ammanite; taanakka ammanite. Xoossaan ammanuu hinttew de7ee guussay, Taanankka ammanuu de7ee guussaa.

⁵ Toomaasi, “Godaw, neeni biyaasaa nuuni erokko; ogiyaa waaniide er-anaw danddayeetto?” yaageedda.

⁶ Yesuusi zaariide, “Ogii, tumuunne de7uu Taana; Ta baggannappe attin, ooninne Ta Aabbukko baanaw danddayenna. ⁷ Hinttenttu Taana eriyaawaa gidintto, Ta Aabbakka erana; ha77ippe doommiide, hinttenttu A erii-tanne qassi A be7eeddita” yaageedda.

⁸ Piliphphoosi Yesuusa, “Godaw, Aawuwaa nuuna bessa; hewe nuussi gidanawaa” yaageedda.

⁹ Yesuusi zaariide yaageedda; “Piliphphoosaa, Taani hawaa keena wodiya hinttenanna de7inakka Taana erikkii? Taana be7eedda uray Aawuwaakka be7eedda; yaatina, neeni waagaade, ‘Aawuwaa nuuna bessa’ gay?” ¹⁰ Taani Aawuwaa gidдон de7iyaawaa qassi Aawukka Ta gidдон de7iyaawaa neeni ammanikkii? Taani hinttenttussi odiyaa qaala Taani Taappe odikke; shin Ta gidдон de7iya Aawuu bare oosuwaa oothee. ¹¹ Taani Aawuwaa gidдон de7iyaawaanne qassi Aawukka Ta gidдон de7iyaawaa Taana ammanite; hewe dhayooppe, Ta oosuwaabaw Taana ammanite.

¹² “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taana ammaniyaa uray Taani oothiyaa oosuwaa oothana. Taani Aawuwaakko biya diraw, he uray hawaappe aadhdiyaa oosuwaa oothana. ¹³ Aawuu Na7aa gasuwan, Ta bagganna bonchchettana mala, Ta sunthan hinttenttu woossiyaa ubbabaa Taani hinttenttussi polana. ¹⁴ Hinttenttu Ta sunthan Taana ayaanne oochchooppekka, Taani polana.

Yesuusi Ayyaana Geeshshaa Kiittanaw Immeedda Hidootaa

¹⁵ “Hinttenttu Taana siiqiyaawaa gidoope, Ta azazuwaa naagana. ¹⁶⁻¹⁷ Taani Aawuwaa woossana; hinttenanna medhinaw de7ana mala, tumatethaa Ayyaanaa, hara menthethiyaawaa hinttenttussi I immana. Ha sa7ay he tumatethaa Ayyaana be7ennawaanne erennaawaa gidiyaa diraw, A akkanaw danddayenna; shin I hinttenanna de7iya dirawunne hinttenttu gidдон de7ana diraw, hinttenttu A eriita.

¹⁸ “Taani hinttentta aawuunne aatta baynna yii7o naanaadan hint-terekka aggabashikke; Taani simmaade hinttenttukko yaana. ¹⁹ Guutha wodiyaappe guyyiyan, alamii Taana laa7enthuwa be7enna; shin hinttenttu Taana be7ana; Taani de7uwan de7iya diraw, hinttenttukka qassi de7uwan de7ana. ²⁰ Taani Ta Aawuwaa gidдон de7iyaawaanne hinttenttu Ta gidдон de7iyaawaa, qassi Taani hinttenttu gidдон de7iyaawaanne hinttenttu he gallassi erana.

²¹ “Ta azazuu A matan de7iya asay, qassi he azazuwaakka naagiyawe, I Taana siiqiyaa asa. Taana siiqiyaa asa Ta Aabbukka siiqee; Taanikka A siiqay. Taani aw qonccana” yaageedda.

²² Yihudaa Asqqoroota gidenna Yihuday Yesuusa, “Godaw, neeni ne hu-uphiya alamiyaa bessenaan, nuuna bessana giyaawaa waagaade gay?” yaageedda.

²³ Yesuusi, “Taana siiqiyaa ooninne Ta qaala naagee; Ta Aabbu A si-iqanawaa; qassi Ta Aabbunne Taaninne aakko yiide, aananna de7ana. ²⁴ Taana siiqenna uray ooninne Ta qaala azazettenna; hinttenttu sisiyaa qaalay Taana kiitteedda Aawuwaappe attin, Tawaa gidenna.

²⁵ “Taani hinttenanna ittippe de7aadde hawaa hinttenttussi odaaddi; ²⁶ shin Geeshsha Ayyaanay, menthethiyaawe, Aawuu Ta sunthan kiit-tanawe, hinttentta ubbabaa tamarissanawaa. Taani hinttenttussi odeedda ubbabaakka hinttentta hassayissanawaa.

²⁷ “Taani sarotethaa hinttenanna wothay; Ta sarotethaa hinttenttussi immay. Taani alamii immiya sarotethaa malaa immikke. Hinttenttu hirggoppitenne yayyoppite. ²⁸ Taani hinttenttussi, ‘Taani bay; shin simmaade hinttenttukko yaana’ geeddawaa siseedditaa; hinttenttu Taana siiqeeddawaa gidintto, Taappe Aawuu dariya diraw, Taani Aawuwakko biyaawan hinttenttu nashettanitta. ²⁹ Hewe haniyaa wode hinttenttu ammanana mala, hewe hanennaan de7ishshin, haananna kasetaade Taani hinttenttussi odaaddi.

³⁰ “Ha alamiyaa mooddiyaawe yiyaa diraw, Taani hawaappe sinthan hinttenanna loytha haasayikke. Taana I aynne oothanaw danddayenna. ³¹ Shin Taani Aawuwaa siiqiyaawaa alamii eranaw bessee; qassi Taanikka Aawuu Taana azazeeddawaadan oothay. Denddi eqqite; hawaappe boytte.

15

Woyiniyaa Giya Turaw Tumu Anuu Yesuusa

¹ “Taani woyiniyaa geetettiyyaa turaw tumu ano; goshshanchchay Ta Aabba. ² Ta gidдон de7iya ayfiya ayfenna turaa maraa ubbaa I karee; ayfiya turaa maraa ubbay kasewaappe loythi ayfanaadan, he maraa xeeraa I ciggiide geeshshana. ³ Taani hinttenttussi ha77i odeedda qaalaa gaasuwan, hinttenttu geeshsha. ⁴ Ta gidдон de7ite; Taanikka hinttenttu gidдон de7ana. Woyiniyaa turaa maray anuwaanna ittippe de7ennaan dhayooppe, he maray barekka ayfiya ayfanaw danddayennawaadan, hinttenttukka Ta gidдон de7ennaan dhayooppe, ayfiyaa ayfanaw danddayikkita.

⁵ “Taani woyiniyaa turaw ano; hinttenttu he turaa maratuwaa. Ta gidдон de7iya uray, Taanikka A gidдон de7iya uray, daro ayfiya ayfana; ayissi gooppe, Taani baynnaan hintterekka aynne oothanaw danddayikkita. ⁶ Ta gidдон de7enna uray turaa maraadan, karen yeggina meleeddawaa shishshiide tamaan wothina, I eexxanawaa. ⁷ Hinttenttu Ta gidдон de7ooppe, qassi Ta qalaykka hinttenttu gidдон de7ooppe, hinttenttu koyyeeddawaa ayaa gidinakka woossite; hinttenttu akkanita. ⁸ Hinttenttu daro ayfiyaa ayfooppenne qassi Taana kaalliyaa wantta gidooppe, hewana Ta Aabbu bonchchettanawaa. ⁹ Aawuu Taana siiqeeddawaadan, Taanikka hinttentta siiqaaddi; Ta siiquwan de7ite. ¹⁰ Taani Ta Aabbu azazuwaa naagaade A siiquwan de7eeddawaadan, hinttenttukka Ta azazuwaa naagooppe, Ta siiquwan de7anita.

¹¹ “Ta nashechchay hinttenanna de7ana malanne, hinttenttu nashechchay kumentha gidana mala, Taani hawaa hinttenttussi odaaddi. ¹² Ta azazu hawaa; Taani hinttentta siiqiyaawaadan, hinttenttukka ittu ittuwanna siiqettite. ¹³ Bare shemppuwaa bare laggew aathiide immiyaawaappe aadhdhiyaa siiquu oossinneekka baawa. ¹⁴ Taani hinttentta azazeeddawaa ubbaa oothooppe, hinttenttu Ta laggetuwaa.

¹⁵ “Ayllii bare goday oothiyaawaa erenna diraw, Taani hinttentta hawaappe sinthaw ayllatuwaa giikke; shin Taani hinttentta Ta laggetuwaa gaaddi. Ayissi gooppe, Ta Aawuwaappe siseedda ubbabaa Taani hinttenttussi odaaddi. ¹⁶ Taani hinttentta dooreeddawaappe attin, hinttenttu Taana dooribeykkita. Hinttenttu biide ayfiyaa ayfana malanne de7ana mala, Taani hinttentta sunthaaddi. Qassi Aawuukka hinttenttu Ta sunthan * woosseeddawaa ubbaa immana. ¹⁷ Taani hinttentta azaziyaawe hawaa; ittu ittuwaanna siiqettite.

Yesuusi Ha Alami Ixxiyaawaa Odeedda

* **15:16** ta sunthan: woy “Taana kaalliyaa wantta gidiyaa diraw”

¹⁸ “Alami hinttentta ixxoopspe, kasetiide Taana ixceeddawaa akeekite. ¹⁹ Hinttenttu alamiyaassa gideedentto, alamii barewaadan hinttentta siqana; shin Taani hinttentta alamiyaappe dooreeddawaappe attin, hinttenttu alamiyaassa gidikkita; alamii hinttentta ixxiyaawe hawaassa. ²⁰ ‘Aylli bare godaappe darena’ gaade Taani hinttenttussi odeeddawaa hassayite. Unttuntu Taana yedersseeddawaa gidoope, hinttenakka yederssana. Unttuntu Ta qaalaa naageeddawaa gidoope, hinttenttu qaalaakka naaganawantta. ²¹ Shin unttuntu Taana kiitteeddawaa erenna diraw, ha ubbaa Ta gaasuwan unttuntu hinttenttu bolla oothanawantta. ²² Taani yaade unttunttussi odennawaa gidintto, unttunttussi nagaraa gidenna; shin ha77i unttuntu oothiyaa nagaraa gaasoyiyaawe baawa. ²³⁻²⁴ Taana ixxiyaawe Ta Aawuwaakka ixceedda. Ooninne oothibeenna oosuwaa unttuntu gidon Taani oothabeennabaa gidintto, unttunttussi nagaraa gidennaan atanawaa; shin ha77i unttuntu Taani ootheedda oosuwaa be7iide, Taanakka Ta Aawuwaakka ixceedino. ²⁵ Shin unttuntu higgiiyan, ‘Taana coo ixceeddino’ geetettiide xaafetteeddawe polettana mala, hawe haneedda.

²⁶ “Shin Aawuwaappe yiyaa tumatethaa Ayyaanay menthethiyaawe yaanawaa. Taani Aawuwaappe hinttenttussi A yeddana; qassi I Tabaa markkattanawaa. ²⁷ Hinttekka qassi kaseppe doommiide, Taananna de7iya diraw, Tabaa markkattana.

16

¹ “Taani hawaa hinttenttu dhubettenna mala, hinttenttussi odaaddi. ² Unttuntu hinttentta barenttu Ayihuda woosa golliyaappe kessi yedanawantta. Hewaa bolla qassi hinttentta wodhiyaa uray Xoossaw oothiyaawaa aw malatiyaa wodii yaanawaa. ³ Unttuntu hewaa hinttenttu bolla oothiyaawe Taananne Aawuwaa erenna diraassa. ⁴ Shin unttuntu hewaa hinttenttu bolla oothiyaa wodii gakkiiya wode, Taani hinttenttussi odeeddawaa hinttenttu hassayana mala, Taani hinttenttussi hawaa odaaddi.

Geessha Ayyaanaa Oosuwaa

“Taani hinttenanna de7iya diraw, koyro hewaa hinttenttussi odabeykke. ⁵ Shin ha77i Taani Taana kiitteeddawaakko bay; shin hintteppe ooninne, ‘Haqa bay?’ giide Taana oochchiyawe baawa. ⁶ Shin Taani hawaa odeedda diraw, hinttenttu wozanaan daro kayyuu de7ee. ⁷ Shin Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani biyaawe hinttenttussi lo77a. Ayissi gooppe, Taani baana dhayooppe, menthethiyaawe hinttentukko yeenna; shin Taani booppe, A hinttenttukko yeddana. ⁸ Qassi menthethiyaawe yiide, untunttu nagaraabaa, Xoossaa xillotethaabaanne pirddaabaa ha sa7aa asay bayizzeeddawaa bessanawaa. ⁹ Nagaraabay asay Taana ammanenna diraassa. ¹⁰ Xillotethaabay qassi Taani Aawuwakko biya diraw, hinttenttu Taana laa7enthuwa be7ikkita. ¹¹ Xoossaa pirddaabay qassi alamiyaa mooddiyaawe pirddetteedda diraassa.

¹² “Taani hinttenttussi odiyaabay darobay de7ee; shin ha77i hinttenttussi gelenna. ¹³ Tumatethaa Ayyaanay yiyaa wode, hinttentta tumatethaa ubbaakko kaallethanawaa. Ayissi gooppe, I bare siseeddawaa odanaappe attin, bareppe aynne odenna. Qassi sinthappe yaanabaa hinttenttussi I odanawaa. ¹⁴ I Taana bonchchanawaa; ayissi gooppe, I Taw de7iyaawaappe akkiide, hinttenttussi odanawaa. ¹⁵ Aawoo de7iyaabay ubbay Tawaa; menthethiyaawe Taw de7iyaabaappe akkiide, hinttenttussi odanawaa Taani geeddawe hawaassa.

Yesuusa Kaalliyaawanttu Kayyuu Nashechaw Laamettana

¹⁶ “Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ana” yaageedda.

¹⁷ Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittu ittuu barenttu gidдон, “ ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7anita; ayissi gooppe, Taani Aawuwaakko bay’ giyawe hewe waagiyaawe?” yaageeddino. ¹⁸ “ ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan’ giyawe waagiyaawe? I ayissi haasayinttonne nuussi erettenna” yaageeddino.

¹⁹ Unttuntu barena oochchanaw koyyiyaawaa Yesuusi eriide, unt-tunta yaageedda; “Taani, ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ana’ geeddawoo hinttenttu ittu ittuwaa oochchiitee? ²⁰ Taani hinttenttussi tumuwaa oday. Hinttenttu yeekkananne kayyottana; shin ha alamii nashet-tana. Qassi hinttenttu kayyottana; shin hinttenttu kayyottowe nashechchaa gidanawaa. ²¹ Itti mishiratta na7aa yelana haniyaa wode, bare yeliyaa wodii gakkeedda diraw, oyqettaw; shin na7ay yeletteeddawaappe guyyiyan, na7ay ha sa7an yeletteedda nashechchaa diraw, bare oythaa hassayukku. ²² Hewaa diraw, hinttenttukka hinttenttu wozanaan kayyottiita; shin Taani laa7enthuwa hinttentta be7ana; qassi hinttenttu wozanay loythi nashet-tana; hinttenttu nashechchaa ooninne hintteppe akkenna.

²³ “He gallassi hinttenttu Taana aynne woossikkita. Taani hinttenttussi tumuwaa oday; hinttenttu Ta sunthan woossiyaawaa ubbaa Aawuu hinttenttussi immanawaa. ²⁴ Ha77i gakkanaassi Ta sunthan aynne woosibeeykkita; hinttenttu nashechchay polettana mala, Xoossaa woosite; hinttenttu akkana.

²⁵ “Hawaa Taani hinttenttussi leemisuwan odaaddi; shin Taani leemisuwan odenna wodii yaanawaa; shin Aawuwaabaa Taani hinttenttussi qoncciyaan odana. ²⁶ Taani he gallassi, hinttenttu Ta sunthan Aawuwaa woossana; qassi hinttenttu diraw, Taani Aawuwaa woossana giikke. ²⁷ Ayissi gooppe, Aawuu bare huuphew hinttentta siiqee; hinttenttu Taana siiqiya dirawunne Taani Aawuwaa matappe yeeddawaa ammano diraw, I hinttentta siiqee. ²⁸ Taani Aawuwaa matappe ha alamiyaa yaaddi; qassi ha alamiyaa aggaade Aawuwaakko baana” yaageedda.

²⁹ Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide Yesuusa, “Be7a, ha77i neeni qoncciyaan haasayaasa; leemisuwan aynne haasayakka. ³⁰ Neeni ubbabaa eriyaawaa nuuni ha77i ereetto; qassi neena ooninne oochchana mala, neeni koyyennawaa ereetto. Hewe nuuna neeni Xoossaappe yeeddawaa ammanthee” yaageeddino.

³¹ Yesuusi zaariide untunta, “Ha77i ammaniitee? ³² Be7ite, hinttenttu hinttenttu golle golle laalettiiyaa wodiinne Ta xalalaa yeggi bashiyaa wodii yaanawaa; ha77ikka yidiggeedda. Shin Aawuu Taananna de7iya diraw, Ta xalalaa gidikke. ³³ Hinttenttu Ta gidдон de7iidde, saro de7ana mala, Taani hawaa hinttenttussi odaaddi. Alamiyan hinttenttu waayyettana. Shin minnite; Taani alamiyaa xonaaddi” yaageedda.

17

Yesuusa Woosaa

¹ Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, pude saluwaa xeelliide, hawaadan yaageedda; “Ta Aabboo, wodii gakkeedda; ne Na7ay neena bonchchana mala, neenikka ne Na7aa bonchcha. ² Ayissi gooppe, neeni awimmeedda ubbaw medhinaa de7uwaa I immana mala, asaa ubbaa bollan

aw maataa immaadda. ³ Asay neena itti tumu Xoossaa gideeddawaa erana malanne, qassi neeni kiitteedda Yesuusi Kiristtoosa erana mala, hawe medhinaa de7uwaa. ⁴ Neeni Taw oothanaw immeedda oosuwaa polaade, neena sa7an bonchchaaddi. ⁵ Ha77ikka qassi Aawoo, alamii medhettanaappe kase ne matan Taw de7iya bonchchuwan ne sinthan Taana bonchcha.

⁶ “Alamiyaa asaappe neeni Taw immeeddawanttoo ne sunthaa erissaaddi; untunttu newantta; qassi neeni untuntta Taw immaadda. Untunttu ne qaalawukka azazetteeddino. ⁷ Ha77i neeni Taw immeedda ubbabay neeppe yeeddawaa untunttu eriino. ⁸ Ayissi gooppe, neeni Taw immeedda qaalaa Taani untunttussi immaaddi; untunttukka he qaalaa akkeeddino. Taani ne matappe yeeddawe tuma gidiyaawaa eriide Neeni Taana kiitteeddawaakka ammaneeddino.

⁹ “Taani untunttussi woossay; alamew neena woossikke. Shin Neeni Taw immeedda asaw woossay; ayissi gooppe, untunttu newantta. ¹⁰ Taw de7iya ubbabay nebaa; qassi New de7iyaa ubbabaykka Tabaa. Taani untunttu bagganna bonchchettaaddi. ¹¹ Taani hawaappe guyyiyan, alamiyan de7ikke; untunttu alamiyan de7iino; Taani ha77i neekko bay. Geeshsha Aawoo, ha Neeni Taw immeeddawanttu Neeninne Taani ittuwaa gidiyaawaadan, untunttu ittuwaa gidana mala, untuntta ne sunthan naaga. ¹² Taani untunttunna alamiyan de7aadde, neeni Taw immeedda ne sunthaa wolqqan untuntta naagaaddi. Taani untuntta naagaaddi; Xoossaa Maxaafay geeddawe polettana mala, bashshay bessiyaa uraappe attin, untunttuppe haray ooninne baybeenna.

¹³ “Ha77i Taani Neekko bay; untunttu wozanaan Ta nashechchay polettana mala, hawaa Taani alamiyan haasayay. ¹⁴ Taani untunttussi ne qaalaa immaaddi; Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidenna diraw, alamii untuntta ixceedda. ¹⁵ Neeni xalahiyaappe untuntta naagana mala woossiyaawaappe attin, alamiyaappe kessana mala woossikke. ¹⁶ Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidikkino. ¹⁷ Neeni tumatethaan untuntta newantta ootha; ne qaalaykka tumatethaa. ¹⁸ Neeni Taana alamiyaa kiitteeddawaadan, Taanikka untuntta alamiyaa kiittaaddi; ¹⁹ qassi untunttu tumatethaan new dummatana mala, untunttu diraw, Taani Ta huuphiya new dummayaaddi.

²⁰ “Taani untunttu xalalaw woossikke; shin untunttu qaalaa odina, Taana ammaneeddawanttookka woossay. ²¹ Untunttu ubbay ittuwa gidana mala, Taani woossay. Aawoo, Neeni Ta gidдон de7iyaawaadan, qassi Taanikka Ne gidдон de7iyaawaadan, untunttu nu gidдон de7iino. Qassi neeni Taana kiitteeddawaa alamii ammanana mala, untunttu ittuwa gidino. ²² Neeninne Taani ittuwa gidiyaawadan, untunttu ittuwa gidana mala, neeni Taana bonchcheeddawaadan, Taanikka untuntta bonchchaaddi. ²³ Taani untunttu gidдон de7ina, Neeni Ta gidдон de7ina, qassi Neeni Taana siiqiyaawaadan, untunttakka siiqowaanne Neeni Taana ha alamiyaa kiitteeddawaa alamii eranaadan, untunttu ubba ittuwaa gidino.

²⁴ “Aawoo, sa7ay medhettanaappe kase Neeni Taana siiqeedda diraw, Taw immeedda Ta bonchchuwaa untunttu be7ana mala, Neeni Taw immeeddawanttu Taani de7iya sa7an Taananna de7ana mala koyyaaddi.

²⁵ “Xillo Aawoo, alamiyaa asay Neena erenna; shin Taani neena eray. Qassi Neeni Taana kiitteeddawaa hawanttu eriino. ²⁶ Neeni Taana siiqeedda siiquu untunttu gidдон de7ana mala, qassi Taanikka untunttu gidдон de7ana mala, Taani Ne sunthaa untuntta erissaaddi; sinhawukka erissana” yaageedda.

18

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyaa Oyqetteedda (Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luq 22:47-53)

¹ Yesuusi hewaa giide, Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, barena kaalliyaawanttunna Qediroona giya zanggaaraa pinneedda. He sa7an atikilttiyaa sa7ay de7ee; Yesuusinne Yesuusa kaalliyaawanttu geleeddino.

² Yesuusa aathi immeedda Yihuday he sa7aa ereedda; ayissi gooppe, Yesuusi ubba wode barena kaalliyaawanttunna hewan shiiqee. ³ Hewaa diraw, kaaalethiyaa qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yihudaanna baanaadan immeedda Roomaa wottaaddaratuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu kuraaziyaa, yabbiyaanne tooraa oyqqiide he sa7aa beeddino.

⁴ Yesuusi barena gakkanaw haniyaa ubbabaa eriide, gaxaa kesiide, “Oona koyyiitee?” yaageedda

⁵ Unttuntu zaariide, “Naazireetiyaa Yesuusa koyyeetto” yaageeddino. Yesuusi zaariide, “Taani A” yaageedda.

Yesuusa aathi immeedda Yihudaykka hewan untuntunna eqqeedda;

⁶ Yesuusi, “Taani A” geedda wode, untunttu guyyekko shiiqiide, sa7an kundeeddino. ⁷ Yesuusi qassikka, “Oona koyyiitee?”

Yaagi oochchina untunttu, “Naazireetiyaa Yesuusa” yaageeddino.

⁸ Yesuusi zaariide, “Taani A gidiyaawaa hinttentussi odaaddi; simmi hinttenttu Taana koyyiyaawaa gidooppe, hawantta yeddite” yaageedda.

⁹ I, “Ta Aabboo, neeni Taw immeeddawanttuppe haray atto, ittuwaakka bayizzabeykke” geeddawe polettana mala, hewaa geedda.

¹⁰ Simooni Phexiroosaw mashshay de7ee; I he mashshaa shoddinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa ushechcha haythaa shociide, qanxxi yeggeedda. He qoomaa sunthay Malkkoosa. ¹¹ Yesuusi Phexiroosa, “Ne mashshaa shookuwan zaaraade wotha! Ta Aabbu Taw immeedda metuwaa xuu7aa Taani ushikkita?” yaageedda.

Yesuusi Qeesatuwaa Kaappuwaa Haanna Sintha Shiiqeedda

¹² Shaalaqay, daro wottaaddaratuunne qassi Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu Yesuusa oyqqiide qachcheeddino. ¹³ Koyro Yesuusa Haannakko afeeddino; Haanni he laythi qeesatuwaa kaappatuwaa gideedda Qayaafaa bolluwa. ¹⁴ “Asa ubbaa diraw, itti asay hayqqintto lo77a” giide Ayihudatuwaa zoreeddawe Qayaafaa.

Phexiroose Yesuusa Kaddeedda (Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luq 22:55-57)

¹⁵ Simooni Phexiroosinne hara itti kaalliyawe Yesuusa kaalliide beeddino. He hara kaalliyaawaa qeesatuwaa kaappuu ereedda; hewe Yesuusa qeesatuwaa kaappuwaa dirssaa garssa geleedda. ¹⁶ Shin Phexiroose karenna dirssaa penggiyan eqqeedda. Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu eriyaa hara kaalliyaawe kare kesiide, penggiyaa naagiyaawaa naattiw odiide, Phexiroosa dirssaa garssa gelisseedda. ¹⁷ Penggiyaa naagiyaawaa naatta Phexiroosa, “Neeni ha bitaniyaa kaalliyawanttuppe ittuwa gidikkiyee?” yaa-gaaddu.

I, “Tuytti, taani gidikke” yaageedda.

¹⁸ Sa7ay meeggiyaa diraw, ayllatuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu tamaa eexxiidde, bonqqeeddawaa yuuyyi aadhdhi eqqiide kashiino; Phexiroosikka untuntunna eqqiide, he tamaa kashshee.

Qeesatuwaa Kaappuu Yesuusa Oochcho Ooshaa
(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luq 22:66-71*)

¹⁹ Qeesatuwaa ubbatuwaa Kaappuu, Yesuusa kaalliyawanttubaane A timirttiyaabaa oochcheedda. ²⁰ Yesuusi aw zaariide, “Taani asaa ubbaw qoncciyaan odaaddi. Taani Ayihuda ubbay shiiqiyaa Ayihuda woosa golleninne Geeshsha Golliyaan ubba wode tamarissaaddi; geeman ayinne haasayabeykke. ²¹ Yaatina, neeni Taana ayissi oochchay? Taani odeeddawaa siseedda asaa oochcha; he asay Taani odeeddawaa ereedda” yaageedda.

²² Yesuusi hewaa geedda wode, hewaan eqgeedda wottaaddaratuwaappe ittuu Yesuusa baqqiide, “Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa bolla hawaadan zaaray?” yaageedda.

²³ Yesuusi zaariide, “Taani balabaa haasayeeddawaa gidoope, hawaan de7iya asaa ubbaw oda; shin Taani tumuwaa haasayeeddawaa gidoope, Taana ayissi baqqay?” yaageedda.

²⁴ Hewaa diraw, Haanni, qashetti utteedda Yesuusa, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Qayaafaakko yeddeedda.

Phexiroosi Yesuusa Laa7enthuwa Kaddeedda
(*Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luq 22:58-62*)

²⁵ Phexiroosi hewan eqqiide, tamaa kashshee; haranttu A, “Neeni ha bitaniyaa kaalliyawanttuppe ittuwa gidikkiyee?” yaageedda.

Phexiroose, “Tuytti; taani gidikke” yaagiide kaddeedda.

²⁶ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomatuwaappe ittuwaa, Phexiroose haythaa qanxeedda bitaniyaa dabbu Phexiroosa, “Taani neena aananna daro ataakilttiyaa giddon be7abeykkitayee?” yaagiide oochcheedda.

²⁷ Phexiroose qassikka kaddeedda; elekka kuttuu waassii aggeedda.

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Shiiqeedda
(*Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5; Luq 23:1-5*)

²⁸ Unttuntu Yesuusa Qayaafaa golleppe Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliya afeeddino. Sa7ay wontta guura; Ayihudatu Paasigaa bonchchiya gallassa qumaa maanaw, barenttu huuphiyassi tunenna mala, Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliya gelibeykkino. ²⁹ Hewaa diraw, Philaaxoosi untuntukko kare kesiide, “Ha bitaniyaa hinttenttu ayaani mootiitee?” yaageedda.

³⁰ Unttuntu, “I iitabaa oothibeennawaa gidintto, nuuni A neekko ahokko” yaageeddino.

³¹ Philaaxoosi zaariide untuntussi, “Hinttenttu A afiide, hinttenttu higgii giyawaaddan, A bolla pirddite” yaageedda.

Ayihudatu, “Oonanne wodhiyaa maatay nuussi baawa” yaageeddino.

³² Hawe haneeddawe Yesuusi ay mala hayquwaa hayqqanentto erissanaw haasayeeddawe polettanaassa.

³³ Philaaxoosi bare oosuwaa golle laa7ethuwa geliide, Yesuusa xeesiide, “Neeni Ayihuda katee?” yaagiide A oochcheedda.

³⁴ Yesuusi Philaaxoosa, “Ha ooshaa neeni neeppe oochchayiye woy hara asay new tabaa odeeddee?” yaageedda.

³⁵ Philaaxoosi zaariide, “Taana Ayihuda asa gay? Ne zaretuunne qeesatuwaa kaappatuu neena taw aathi immeeddino; neeni ayaa oothaddii?” yaageedda.

³⁶ Yesuusi, “Ta kawutethay ha alamiyaana gidenna. Ta kawutethay ha alamiyaana gideeddentto, Taana Ayihudatoo aathi immennaadan, Taw

oothiyaawanttu Taw olettana; shin Ta kawutethay ha almiyaana gidenna” yaageedda.

³⁷ Hewaa diraw, Philaaxoosi Yesuusa, “Yaatina, neeni kaateyee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Neeni Taana kaatiyaa gaadda. Taani tumaa markkatana diraw yelettaaddi; qassi hewaa diraw, ha alamiyaa yaaddi. Tumuwaa bagga gideedda ooninne Taani giyaawa siseedda” yaageedda.

³⁸ Philaaxoosi, “Tumuu ayee?” yaageedda.

Philaaxoosi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Ayihudatuwaakko kare ke-siide, “Taani aani ay balaanne demmabeykke. ³⁹ Shin Paasigaa bonchchiya gallassi, itti asaa taani hinttentussi qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee; taani hinttentussi Ayihudatu kaatiyaa billiyawaa koyyiitee?” yaageedda.

⁴⁰ Unttuntu zaariide, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Barbbaana billappe attin, A gidenna!” yaageeddino. Shin Barbbaani paannuwaa.

19

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qilliicceeddino (*Mat 27:27-32; Mar 15:15-21*)

¹ Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Yesuusa oyqqiide, lissuwan shoceedda.

² Wottaaddaratuu agunthaappe akililiyaa giigissiide, A huuphiyaan wotheeddino; qassi zo7o mayuwaakka A mayizzeeddino. ³ Aakko shiiqiide, “Ayihuda kaatew, shemppuwaa gami77a!” yaagiide A shayyiya baqqeeddino.

⁴ Philaaxoosi qassikka kare kesiide Ayihudatuwaa, “Be7ite, taani aani ay balaanne demmabeennawaa hinttenttu erana mala, A hinttenttukko kare kessana” yaageedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi agunthaa akililiyaa bare huuphiyaan wotheide, zo7o mayuwaa mayyiide, kare kesseedda; Philaaxoosi Ayihudatuwaa, “Bitaniyaa hawaa be7ite” yaageedda.

⁶ Qeesatuwaa kaappatuunne wottaaddaratuu A be7eedda wode, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade A sulla! Sulla!” yaageeddino.

Philaaxoosi untuntta, “Hinttenttu A afiide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide sullite; ayissi gooppe, taani ay balaanne demmabeykke” yaageedda.

⁷ Ayihudatu zaariide, “Nuussi higgii de7ee; nu higgii giyawaaddan, I hayqqanaw bessee; ayissi gooppe, I barena Xoossaa Na7aa ootheedda” yaageeddino.

⁸ Philaaxoosi hewaa siseedda wode, kasewaappe loythi yayyeedda.

⁹ Qassikka Philaaxoosi bare oosuwaa golle simmi geliide Yesuusa, “Neeni haqappe yaaddii?” yaagiide oochcheedda; shin Yesuusi aw aynne zaaribeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, Philaaxoosi A, “Taw odikkii? Neena billanaw woy masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqanaw taw maatay de7iyaawaa erikkiyee?” yaageedda.

¹¹ Yesuusi, “Xoossay new bollappe maataa immibeennabaa gidintto, new Ta bolla maatay de7enna shin. Hewaa diraw, Taana new aathi immeeddawe aahdhiiyaa nagaraa ootheedda” yaageedda.

Yesuusa Hayqoo Pirddeeddino (*Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luq 23:13-25*)

¹² Philaaxoosi hewaa siseedda wode, Yesuusa billanaw ogiyaa koyyeedda; shin Ayihudatu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Neeni A billiyawaa

gidooppe, Kaatiyaa Qeessaare dabbo gidakka! Barena kaatiyaa giya ooninne Qeessaare morkke!” yaageeddino.

¹³ Philaaxoosi hewaa sisiide, Yesuusa kare kessedda. Yaatiide shuchchaa baasuwaaw giya sa7an pirdda oydiyaan utteedda; Ibraayisxxe qaalaan he sa7ay gaytaa giyaawaa. ¹⁴ He gallassay Paasigaa bonchchiyaa gallassaw giigissiyaa gallassaa; sa7ay usuppun saatiyaa heera gidanawa. Philaaxoosi Ayihudatuwaa, “Hinttenttu kaatiyaa hawaa be7ite!” yaageedda.

¹⁵ Ayihudatu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Digga! Digga! Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulla!” yaageeddino.

Philaaxoosi zaariide, “Hinttenttu kaatiyaa taani masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulliyaawaa koyyiitee?” yaagiide oochcheedda.

Qeesatuwaa kaappatuu, “Qeessaareppe hara kaatii nuussi baawa!” yaageeddino.

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, untunttu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqana mala, Philaaxoosi untunttussi aathi immeedda.

Yesuusa Sulleeddino

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luq 23:26-43)

Untunttu Yesuusa oyqqiide, afeeddino. ¹⁷ Yesuusi bare masqqaliyaa tookkiide, Guuggiyaasaa geetettiyaasaa beedda. “Guuggiyaasaa” * giyaawe Ibraayisxxe qaalaan “Golgotha” giyaawaa. ¹⁸ Untunttu he sa7an masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqeeddino; qassi aananna hara laa77u asatuu, ittuwa ya bagganna qassi ittuwa ha bagganna Yesuusa gidduwan wothiide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. ¹⁹ Philaaxoosi xifatiyaa xaafiide, masqqaliyaa bolla wotheedda. I xaafeddawe, “Ayihudatu Kaatiyaa, Naazireetiyya Yesuusa” yaagee. ²⁰ Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide suletteedda sa7ay katamaa matan de7iya diraw, daro Ayihudatu he xifatiyaa nabbabeeddino. Xifatii Ibraayisxxe qaalaan, Roomaysxxe qaalaaninne Giriike qaalaan xaafetteedda. ²¹ Hewaa diraw, Ayihuda qeesatuwaa kaappatuu Philaaxoosa, “ ‘Ha bitani barena Ayihuda kaatiyaa yaageedda’ gaade xaafappe attin, ‘Ayihuda kaatiyaa’ gaade xaafoppa” yaageeddino.

²² Philaaxoosi, “Taani xaafeddawaa xaafa diggaaddi” yaagiide zaa-reedda.

²³ Wottaaddaratuu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqeeddawaappe guyyiyan, A mayuwaa akkiide, oyddu kessi shaakkeeddino; itti itti wottaaddaraa itti shaakuu gakteedda. A adussa mayuwaakka akkeeddino; adussa mayuu hashiyaappe doommiide, duge gakkanaw yeddi mayettiyaawaappe attin, qanxxettiide sikettibeenna. ²⁴ Wottaaddaratuu ittu ittuwaa, “Oona gakkanentto, saamaa woy exaa yegganaappe attin, mayuwaa peedhokko” yaageeddino. Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, “Ta mayuwaa shaakki akkeeddino; ta adussa mayuwaan saamaa yeggeeddino” giyaawe polettanaassa. Hewaa diraw, wottaaddaratuu hewaa ootheeddino.

²⁵ Shin Yesuusa masqqaliyaa matan A daaya, A aatti michchatta, Qaliyoophaa machchatta Mayraamanne Magdala geetettiyya katamaappe yeedda Mayraama eqqeeddino. ²⁶ Yesuusi bare daayanne I siiqiyaa kaalliyaawe hewan eqqeeddaawantta be7iide, bare daayo, “Ha mishirattee, ne na7aa hawaa be7a!” yaageedda.

* **19:17** “Guuggiyaasaa” Hewaan asaa guuggiyaa malati medhettedda wogga shuchchay de7iyaa diraw, “Guuggiyaasaa geetteedda”. **19:24** Maz 22:18

²⁷ Hewaappe guyyiyan, he kaalliyaaawaa “Ne daayo hanno be7a!” yaageedda. He kaalliyaaawe izo he saatiyaappe doommiide, bare soy afeedda.

Yesuusa Hayquwaa

(*Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luq 23:44-49*)

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi ubbabay ha77i poletteeddawaa eriide, Xoossaa Maxaafay geeddawe polettana mala, “Taana saammee” yaageedda.

²⁹ He sa7an itti xuggaa kumeedda caala woyiniyaa eessay de7ee. Unttuntu ispponjjiyaa he woyiniyaa eessaan yeggiide, hisoophiyaa geetettiyaa mithaa xeeraan wothiide, Yesuusa doonaakko shiishsheeddino. ³⁰ Yesuusi woyiniyaa eessaa ganxxi be7eeddawaappe guyyiyan, “Poletteedda” yaageedda.

Yesuusa Miyyiyaa Tooraan Caddeeddino

Qassi hewaappe guyyiyan, bare huuphiya toochchiide, bare shemppuwaa immeedda.

³¹ He gallassay Ayihudatuwaassi giigettiyaa gallassaa † gidiyaa dirawunne qassi he Sambbatay daro bonchcho gidiyaa diraw, Sambbataan asatuwa anhay masqqaliyaa bolla peeshenna mala, suletteedda asatuwa suyiliyaa mentiide, ‡ masqqaliyaappe wothana mala, Ayihudatu Philaaxoosa woosseeddino. ³² Hewaa diraw, wottaaddaratuu yiide, Yesuusanna suletteedda koyro bitaniyaa suyiliyaa mentheeddino; qassi aananna suleteedda laa7etho bitaniyaa suyiliyaakka mentheeddino. ³³ Shin Yesuusakko yeedda wode I hayqqidiggeeddawaa be7iide, A suyiliyaa menthibeykkino. ³⁴ Gidoopenne, wottaaddaratuwaappe ittuu A miyyiyaa tooraan caddeedda. Elekka suuthayenne haathay goggi aggeedda. ³⁵ Hinttenttu ammanana mala, hawaa be7eeddawe markkatteedda; I markkattiyaawekka tumuwaa; qassi bare haasayay tuma gidiyaawaa I ereedda. ³⁶ Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, “A meqethatuwaappe ittunne me77enna” geeddawe polettanaassa. ³⁷ Qassikka Xoossaa Maxaafay haray, “Asay bare caddeeddawaa be7ana” yaagee.

Yesuusi Moogetteedda

(*Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luq 23:50-56*)

³⁸ Hewaappe guyyiyan, Armmaatiyaasa geetettiyaa katamaappe yeedda Yoosefo Yesuusa anhaa akkiide afanaw Philaaxoosa woosseedda; Yoosefo Ayihudatoo yayyeedda diraw, asay erennaan Yesuusa kaalliyaaawaa.

Yoosefo woossina Philaaxoosi, “Afa” yaageedda. Hewaa diraw, Yoosefo biide, Yesuusa anhaa afeedda. ³⁹ Qassi Niqoodimoosi hewaappe kase Yesuusakko gamma yeeddawe, kawaraannanne godare uuthaanna walaketteedda oytamanne ichcheshu kiilo giraame gidiyaawaa keena shittuwaa oyqqi akkiide, Yoosefonna yeedda. ⁴⁰ He laa77u asatu Yesuusa anhaa akkiide, Ayihudatu anhaa xaaxiyaa wogaadan, shittuwaanna gathiide, mooguwaa afilan xaaxeeddino. ⁴¹ Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide suletteedda sa7an daro atikilttiyaa sa7ay de7ee; he

19:28 Maz 69:21; 22:15 † **19:31** Ayihudatuwaassi giigettiyaa gallassaa: Paasigay saaminttaappe itti gallassa awudenne gidana danddayee; shin Yohaannisa mishiraachchuu tamaarissiyaawaadan, Paasigaa wodii hananaw bessiyaawe, laythaa laythaan Yesuusi masqqaliyan kaqetti hayqqeedda sambbataana gidana koshshee. ‡ **19:31** suletteedda asatuwaa suyiliyaa mentiide: Ha wogay Roome kawutethaa wogaadan, masqqaliyan suletteedda asatuwaa ellekka hayqqana mala udiyaa ogiyaa guussaa. **19:36** Kes 12:46; Pay 9:12; Maz 34:20 **19:37** Zak 12:10; Sax 1:7

atikilttiyaa sa7aa gidдон shuchchaa wooci kesseedda biro ooninne mooget-tibeenna ooratha duufuu de7ee. ⁴² He duufuu matan de7iya dirawunne qassi Ayihudatuu Sambbataw giigettiyyaa gallassa gididiyaa diraw, Yesuusa yaani wotheeddino.

20

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda (*Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luq 24:1-12*)

¹ Woggaa gallassi guuran, biro daabidaabiyaawaan, Magdala geetettiyyaa katamaappe yeedda Mayraama Yesuusi moogetteedda duufuwaakko baade shuchchay he gonggoluwaa doonaappe denddikichcheeddawaa be7aaddu. ² Simooni Phexiroosakkonne Yesuusi siiqiyaa yokko kaalliyaawaakko, iza woxxaadde baade, “Duufuwaappe Godaa afidiggeeddino; haqan A wotheedinonttonne nuuni erokko” yaagaaddu.

³ Hewaa diraw, Phexiroosinne yokko kaalliyaawe aggiide, duufuwaakko beeddino. ⁴ Laa77uukka ittippe woxxeeddino; shin yokko kaalliyaawe Phexiroosappe aadhdi kasetiide, he duufuwaakko gakkeedda. ⁵ He kaalliyaawe hokkiide, mooguwaa afilaa be7eedda; shin giddo gelibeenna. ⁶ Simooni Phexiroose A kaalli yiide, duufuwaa giddo geleedda. Yaatiide mooguwaa afilay hewan de7iyaawaa be7eedda; ⁷ qassi Yesuusa huuphiyaan xaaxetti utteedda afilay he xaaxetteeddawaadankka dumma itti sa7an de7iyaawaa be7eedda; he afilay dumma de7eeppe attin, mooguwaa afilaanna ittippe de7enna. ⁸ He wode, kasetiide gonggoluwaaakko gakkeedda yokko kaalliyaawe geli be7iide ammaneedda. ⁹ Yesuusi hayquwaappe denddanaw bessiyaawaa odiyaa Xoossaa maxaafaa untuntutu biro akeekibeykkino. ¹⁰ Hewaappe guyyiyan, kaalliyaawanttu barenttu golle simmiide beeddino.

Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda (*Mat 28:9-10; Mar 16:9-11*)

¹¹ Shin Mayraama he duufuwaa doonan eqqaade yeekkaadde hokkaade duufuwaa giddo xeellaaddu. ¹² Bootha mayuwaa mayyeedda laa77u kiitanchchatuu Yesuusa anhay giseedda sa7an ittu huuphissanna ittuu gedissanna utteeddawaantta be7aaddu. ¹³ Untuntutu izo, “Mishirattee, ayissi yeekay?” yaagiide oochcheeddino.

Iza, “Asatu ta Godaa afidiggeeddino; untuntutu haqqan wotheedinonttonne taani erikke” yaagaaddu.

¹⁴ Hewaa geeddawaappe guyyiyan, guyye simma xeellaade, Yesuusi eqqeedawaa be77aaddu. Shin I Yesuusa gideeddawaa akeekabeykku. ¹⁵ Yesuusi izo, “Mishirattee, ayissi yeekay? Oona koyyay?” yaagiide oochcheedda.

Mayraama atikkilttiyaa naagiyaawaa gaade, “Godaw, neeni akkeeddawaa gidoope, A haqan wothaaddintto, taw odaarikki; taani A akkana” yaagaaddu.

¹⁶ Yesuusi izo, “Mayraamee” yaageedda.

A aakko simmaade, Ibraayisxxe qaalaan “Rabunii” yaagaaddu; hewaa bilethay “Tamaarissiyaawoo” giyaawaa.

¹⁷ Yesuusi izo, “Taani biro Ta Aawuwaakko babeenna diraw, Taana bochchoppa; shin Ta ishātuwaakko baade, ‘Taani Ta Aawuwaakkonne hinttenttu Aawuwaakko, Ta Xoossaakkonne hinttenttu Xoossaakko, pude baygeedda’ gaade untuntussi oda” yaageedda.

18 Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama Godaa be7eeddawaanne iziw I hewaa odeeddawaa baade kaalliyaawanttussi odaaddu.

Yesuusi Bare Kaalliyaawanttoo Beetteedda

(*Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luq 24:36-49*)

19 He Woggaa gallassi omarssi, kaalliyaawanttu Ayihudatuw yayyeedda diraw, penggiyaa gorddiidde, shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi yiide, untunttu gidduwan eqqiide, “Sarotethay hinttenttussi gido” yaageedda. 20 Hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare kushiyaanne bare miyyiyaa untuntta besseedda; kaalliyaawanttu Godaa be7eedda wode loythi nashetteeddino. 21 Yesuusi laa7enthuwa untunttussi, “Sarotethay hinttenttussi gido; Ta Aabbu Taana kiitteeddawaadan, Taanikka hinttentta kiittay” yaageedda. 22 Hewaa geeddawaappe guyyiyan, untunttu bolla uffu giide shemppeedda; qassi, “Geeshsha Ayyaanaa akkite. 23 Hinttenttu atto geedda asaa nagaray atto geetettanawaa; hinttenttu atto geennaawanttu nagaray atto geetettenna” yaageedda.

Yesuusanne Toomaasa

24 Shin tammanne laa77u kaalliyaawanttuppe ittuu, Manttiyaa giyaa Toomaasi, Yesuusi yeedda wode untunttunna baawa. 25 Hewaa diraw, yokko kaalliyaawanttu Toomaasaw, “Nuuni Godaa be7eeddo!” yaageeddino.

Shin Toomaasi untunttussi, “Misimaariyan I cadetteedda A kushiyan de7iya mallaa be7ennaaninne he mallaa ta biradhdhiyan bochchennan, qassi ta kushiya A miyyiyaan yeedda be7ennaan taani ammanikke” yaageedda.

26 Saaminttaappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaawanttu qassikka gollen shiiqi utteeddino; Toomaasikka untunttunna de7ee. Penggi qashetti utti de7ishshin, Yesuusi yiide, untunttu gidduwaan eqqiide, “Sarotethay hinttenttussi gido” yaageedda. 27 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Toomaasa, “Ne kushiya haa ahaade, Ta kushiya be7a, qassi ne kushiya haa ahaade, Ta miyyiyaan yeedda be7a, neeni ammaniyaawaa gidappe attin, ammanenawaa gidoppa!” yaageedda.

28 Toomaasi zaariide, “Ta Godaw, ta Xoossaw!” yaageedda.

29 Yesuusi, “Neeni Taana be7eedda diraw ammanaadda; be7ennaan ammaneeddawatantu anjjetteddawatanta” yaageedda.

Ha Maxaafaa Qofaa

30 Yesuusi ha maxaafan xaafettibeenna hara daro malaatatuwaa barena kaalliyaawanttu sinthan otheedda. 31 Shin Yesuusi, I Kiristtoosa, Xoossaa Na7aa gidiyaawaa hinttenttu ammanana malanne, qassi A ammaniide A sunthan de7uwaa hinttenttu demmana mala, hawe xaafetteedda.

21

Yesuusi Laappu Kaalliyaawanttoo Beetteedda

1 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Xibiriyaadoosa geetettiyaa abbaa gaxaan bare kaalliyaawanttussi laa7enthuwaa beetteedda. I untunttussi hawaadan beetteedda. 2 Simooni Phexiroosinne manttiyaa geetettiyaa Toomaasi, Qaanaa Galiilaappe yeedda Naatinaa7eeli, Zabiddiyoosa naanayne * Yesuusa kaalliyaawanttuppe hara laa77atuu ittippe de7iino.

* 21:2 Zabiddiyoosa naanaa: Ishatuwaa gideedda Yayiqoobanne Yohaannisa.

³ Simooni Phexiroose untuntussi, “Taani moliyaa oyqqanaw bay” yaageedda.

Untuntu, “Nuunikka neenanna baana” yaagiide, kesiide wongiriyaa giddo geleeddino; shin untuntu he gallassi qamma moliyaa aynne oyqqibeykkino.

⁴ Wonttiyaa wode away kessanaappe kase, Yesuusi abbaa gaxaan eqqeedda; shin A kaalliyawanttu Yesuusa gideeddawaa eribeykkino.

⁵ Yesuusi untuntta, “Naatoo, moliyaa oyqqibeykkiteyee?” yaageedda.

Untuntu zaariide, “Aynne oyqqibeykko” yaageeddino.

⁶ I zaariide, “Hinttenttu dabbaa wonggiriyaaappe ushechcha baggakko yeg-gite; amareeddawa hinttenttu oyqqana” yaageedda. Hewaa diraw, dabbaa ushechcha baggakko yeggina, molii dareedda diraw, goochchi kessanawe untuntta xoneedda.

⁷ Yesuusi siiqiyaa A kaalliyawee Phexiroosa, “Hawe Godaattennee!” yaageedda. Simooni Phexiroose Godaa I gideeddawaa siseedda wode, kallo de7iya diraw, bare mayuwaa mayyiide, abbaa giddo guppi geleedda. ⁸ Shin yokko kaalliyawanttu molii kumi utteedda dabbaa goochchiide, wong-giriyaa abbaappe gaxaa kesseeddino; untuntu abbaappe laa77u xeetu wadhaa keenaa haakkiide de7iinoppe attin, loythi haakkiide de7ikkino. ⁹ Untuntu abbaappe gaxaa kesseedda wode, xiixuntha bonqquwan molii de7iyaawaanne ukithaa be7eeddino.

¹⁰ Yesuusi untuntta, “Ha77i hinttenttu oyqqeedda moliyaappe amareed-dawaa haammite” yaageedda.

¹¹ Simooni Phexiroose wonggiriyaa geliide, xeetanne ishatamanne heezzu wogga moletuu kumi utteedda dabbaa goochchiide, abbaappe gaxaa kesseedda; molii hewaa keena daro gidinakka dabbay daakettibeenna.

¹² Yesuusi untuntta, “Ha yiide, qan77iyaa qan77ite” yaageedda. Yesuusa kaalliyawanttuppe ittunne, “Neeni oonee?” giide A oochchanaw xalibeenna; ayissi gooppe, Godaa I gideeddawaa untuntu ereeddino. ¹³ Yesuusi yiide, ukithaa akkiide, untunttussi immeedda; moliyaakka hewaadan immeedda.

¹⁴ Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, bare kaalliyawanttussi beettishshin hawe heezzenhuwaa.

Yesuusanne Phexiroosa

¹⁵ Untuntu qumaa meeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Simooni Phexiroosa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana hawanttuppe aathaade siiqay?” † yaageedda.

Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

Yesuusi A, “Ta dorssa maratuwaa heemma” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi qassikka, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana siiqay?” yaageedda.

Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi heezzenhuwaa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana dosay?” yaageedda.

Yesuusi heezzenhuwaa Simooni Phexiroosa, “Taana dosay?” yaagiide oochheedda diraw, Phexiroose azzaniide, “Godaw, neeni ubbabaa eraasa; taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

† **21:15** “... taana hawanttuppe aathaade siiqay?” Hawaa guussay, “Taana ha yewatuwaa si-
iqiyaawaappe aathaade siiqay?” guussaa.

Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma. ¹⁸ Taani new tumuwaa oday; neeni wodallatethaan de7iya wode, ne xeessan saqqiyaa neerekka danccaadde, neeni koyyeeddasaa baasa. Shin cimeeddawaappe guyyiyan, ne kushiya micca bessaasa. Neena hara uray dancissanawaa; neeni dosennasaakka afee” yaageedda. ¹⁹ Yesuusi hewaa Phexiroose ay mala hayquwaa hayqqiide, Xoossaa bonchchissanenttonne erissanaw geedda; qassi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Phexiroosa, “Taana kaalla” yaageedda.

Yesuusanne Yokko Kaalliyawaa

²⁰ Phexiroose guyye simmiide, Yesuusi siiqiyaa kaalliyawe bareppe guyyenna yiyaawaa be7eedda; he kaalliyawe kawuwaa miyaa sa7an Yesuusakko shiiqiide A, “Godaw, neena aathi immanawe oonee?” yaageeddawaa. ²¹ Phexiroose he kaalliyawaa be7iide Yesuusa, “Godaw, ha bitani qassi waanane?” yaageedda.

²² Yesuusi A, “Taani yaana gakkanaw I de7ana mala Taani koyyoope, hewe neena ayaa metii? Neeni Taana kaalla” yaageedda.

²³ Hewaa diraw, he kaalliyawe hayqqenna giya haasayay ishaturaa ubbaakko gakteedda; shin Yesuusi, “Taani yaana gakkanaw, I de7ana mala, Taani koyyoope, neena ayaa metii?” geeddawaappe attin, “Hayqqenna” gibeenna.

²⁴ He yewuwaabaa markkatteeddawenne qassi hewaa xaafeddawe he kaalliyawaa A markkatethay tuma gidiyaawaa nuuni ereetto.

²⁵ Yesuusi oothedda hara darobaykka de7ee; ubbabay huuphiyaan huuphiyaan xaafettinto, xaafettiya maxaafatoo ha mule alamii gidanawaa taw malatenna.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwa Geluwa

Yesuusi kiitteeddawanttu oosuwa geetettiyaa maxaafay, Luuqaasa mishiraachchuwa kaalliide xaafetteedda maxaafaa. Aw de7iyaa huuphe qofay koyro Yesuusa kaalleedda asatuu Geeshsha Ayyaanaan kaalesettiide, aabaa odiyaa mishiraachchuwa qaalaa “Yeerusalaamen, Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaaryan, sa7aa gaxaa gakkanaw” mishiraachchuwa qaalaa wooti gadiyaa ubbaa gatheeddentto odanaassa (Kit 1:8). Maxaafay Kiristinnaa ammanuu Ayihuda asatuwa gidдон doomettiide, kumentha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaa ammanuwa gidana gakkanaw waani aakkeeddentto odiyaa taarikiyaa. Xaafii, ammaniyaa asatuu Roomaa kawutethaa olanaw garssanna maqqettiyaa asaa gidennawaanne Kiristinnaa ammanuu Ayihudatuwa ammanuwa kumentha udiyaawaa gidiyawaa erissanaw darissi daaburiide ootheedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuu Yesuusabaa odiyaa mishiraachchuwa qalay gakkiiyaa sa7ay wodiyaan wodiyaan aakki aakki biyaawaanne woosa golli eqqeeddawaa qonccissiyaawaa heezzu huuphe saan shaakkanaw danddayettee:

1@ Kiristinnaa ammanuu Yesuusi saluwa pude bi simmina doometteed-dabaa;

2@ Israa7eeliyaa gadiyaa ubbaa gakkeeddabaanne

3@ Roome gujjiide Meediteraaniyaa Abbaa yuushshuwaan de7iyaa gadiyaan aakkeeddawaa odee.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwa maxaafan daroppe erettowe Geeshsha Ayyaanaa oosuwa gidishshin, Phenxxeqostte gallassi Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaappe I wodhdheeddawaa, hawaadanka maxaafaa gidдон odetteedda oosatuwa ubbaan beetteeddawaadan, Geeshsha Ayyaanay woosa golliyaanne woosa golliyaa kaalethiyaawantta kaaletheeddawaanne minisseeddawaa gujjiide odee. Beni wode oosettiyaa Kiristinnaa kiitay duma duma odeedda qaalaa giddoppe maxi kessina, qanthaan shiiqeedda. Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwa gidдон poletteedda kiitatuukka he oosuu ammaniyaa asaa de7uwaaninne ammaniyaawanttu ittippetethaan de7iyaa wolqqay ay keenaa darentto odee.

Shemppatuwa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwa

Markkatethaw giiguwa (1:1-26)

Wursethaan Yesuusi immeedda azazuwaanne hidootaa (1:1-14)

Yihudaa kotaa geleeddawaa (1:15-26)

Yeerusalaamen osetteedda markkatethaa (2:1-8:3)

Yihudaaninne Sammariyaan osetteedda markkatethaa (8:4-12:25)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaabaa (13:1-28:31)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi koyro hametaa (13:1-14:28)

Yeerusalaame shiiquwa (15:1-35)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi laa7etho hametaa (15:36-18:22)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi heezzentho hametaa (18:23-21:16)

Yeerusalaamen, Qeesariyaaninne Roomen haneedda Phawuloosa qashuwa (21:17-28:31)

1-2 Toofiloosaa, Yesuusi saluwaa beedda gallassay gakkanaw, oothanawunne tamarissanaw doommeeddawaa ubbabaa taani ta koyro maxaafaan * xaafaaddi. Saluwaa baanaappe kase I bare dooriide kiitteeeddawantta Geeshsha Ayyaanaan azazeedda. ³ I bare kiitteeeddawanttoo oytamu gallassaa beettiiddinne qassi Xoossaa kawutethaabaa untunttoo odiidde, bare waayyiyaappe guyyiyan, hayquwaappe denddeeddawaa sidhe baynnaan loythi ammanthiide, barena untuntta besseedda. ⁴ Untunttunna ittippe de7iidde, untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; “Yeerusalaameppe kesoppite; shin hinttenttu Taappe siseedda Ta Aabbu hinttenttoo immana giide hidooteeddawaa naagite. ⁵ Ayissi gooppe, Yohaannisi haathan xammaqedda; shin guutha wodiyaappe guyyiyan, Geeshsha Ayyaanaan hinttenttu xammaqettanita” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Beedda
(*Mar 16:19-20; Luq 24:50-53*)

⁶ Yesuusi kiitteeeddawanttu Yesuusanna gakettedda wode A, “Godaw, ha wodiyaan Israa7eelatuwassi kawutethaa zaaranii?” yaagiide oochcheed-dino.

⁷ Yesuusi untuntta, “Ta Aabbu bare godatethaan keereedda agenaanne wodiya hinttenttu eranaassa gidenna. ⁸ Shin Geeshsha Ayyaanay hinttenttu bolla wodhdhiyaa wode, wolqqaa hinttenttu akkanita; yaatiide Yeerusalaameninne Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaariyaaninne gadiyaa gaxaa ubbaa gakkanaw Taw markkattiyaawantta gidanita” yaageedda.

⁹ Hewaa geeddawaappe guyyiyan, untunttu xeellishshin, dhoqqu dhoqqu giidde, saluwaa biina, untunttu ayfiyaappe shaarii A gentheedda.

¹⁰ Yesuusi bollaw denddiyaa wode, untunttu saluwaa caddi xeellishshin, bootha mayuwaa mayyeedda laa77u asatuu ellekka untunttu matan eqqi-ide, ¹¹ “Galiilaa asatoo, saluwaa xeelliidde, hinttenttu ayissi eqqeedditee? Ha hinttenttuppe saluwaa beedda Yesuusi saluwaa biyaawaa hinttenttu be7eeddawaadankka, simmiide yaanawaa” yaageeddino.

Yihudaa Kotaa Maatiyaasi Dooretteedda
(*Mat 27:3-10*)

¹² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeeddawanttu Debre Zayte geetetiyyaa Wogaraa mithaa deriyaappe Yeerusalaame simmeeddino. Wogaraa mithaa derii Yeerusalaameppe itti kiilo mitiriyaa keena. ¹³ Yesuusi kiitteeeddawanttu Yeerusalaame geliide, barenttu de7iyaa sa7aa dhoqqaa pude keseeddino; yaa keseeddawanttu sunthay Phexiroosa, Yohaannisa, Yayiqooba, Inddiraasa, Piliphphoosa, Toomaasa, Barttalamoosa, Maatoossa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadiyaassi seelettiyaa † Simoonanne Yayiqooba na7aa Yihudaa. ¹⁴ Hawanttu ubbatuu maccawanttunna, Yesuusa dayi Mayraamminnan Yesuusa ishātuwaanna ubbay itti wozanaa gidiide, ubba wode ittippetethaan woossaw shiiqiino.

¹⁵ He wode, Phexiroosi xeetanne laatama gidiyaa ammaniyaa asaa shiquwaan ittippe de7iyaa bare ishātuwaa gidon denddi eqqiide, hawaadan yaageedda; ¹⁶ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Yesuusa oyqqeeddawantta kaalethedda Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanay kase Daawite doonaan odeedda Xoossaa maxaafaa qalay polettanaw bessee. ¹⁷ Ayissi gooppe,

1:1-2 Luq 1:1-4 * 1:1-2 ta koyro maxaafaan: Luuqaasa Mishiraachchuwaa Maxaafaa. 1:4 Luq 24:49 † 1:13 bare gadiyaassi seelettiyaa: Ha sunthay kaallappe Roome asaanna eqettiide oletteedda Ayihude asaassi imetteeddawaa.

Yihudaa Asqqorootu nuunanna de7ee; qassi nuunanna ittuwaa gidi paydettiide oosuwaa baggay de7ana mala dooretteedda” yaageedda.

¹⁸ Yihudaa Asqqorootu bare iita oosuwan demmeedda miishshaan gadiyaa shammeedda; sinthaw guufanniide kunddina, A uluu gidduwaappe daaketteedda; A maraccii ubbaykka karew phulxxetti kesi aggeedda.

¹⁹ Yihudaa bolla haneeddawaa Yeerusalaamen de7iyaa asay ubbay siseedda; hewaa diraw, he gadiyaa barenttu qaalaan Akelddaamaa giide suntheeddino; hewaa bilethay suuthaa gadiyaa giyaawaa.

²⁰ Phexiroosi odiidde, “Ayissi gooppe, Mazimuriyaa Maxaafaan, ‘A golli mela atto;

ooninne hewaan de7oppo’

qassi

‘A sunthatethaakka haray akko’

geetettiide xaafetteedda. ²¹⁻²² Hewaa diraw, itti asay Godaa Yesuusa denduwaa markkattanaw, nuunanna gakettanaw bessee; Yohaannisi xammaqeedda wodiyaappe doommiide, Yesuusi nuuppe saluwaa beedda wodii gakkanaassi, Godaa Yesuusi nuunanna hametteedda wodiya ubbaan I nuunanna de7iyaawanttupe ittuwaa gidi sunthettanaw bessee.”

²³ Hewaappe guyye ammaniyaa asay dooruwaassi Yosxxoosa giyaa Barssaabaa geetettiyaa Yooseefanne Maatiyaasa laa77uwaa esseeddino.

²⁴⁻²⁵ Hewaappe guyyiyan, Xoossaa woossiide, “Ubbaa wozanaa eriyaa Godaw, Yihudaa Asqqorootu baresaa baanaw yeggiide beedda oosuwaanne Yesuusi kiitteedda oosuwaa hadaraa akkanaadan, ha laa77u asatuwaappe ittuwaa neeni dooreeddawaa nuuna besa” yaageeddino. ²⁶ Unttuntun saamaa yeggeeddino; saamay Maatiyaasa bollan wodhdhina, Maatiyaasi Yesuusi kiitteedda tammanne itti kiitettawanttunna paydetteedda.

2

Yesuusa Kaalliyawanttu Bolla Geeshsha Ayyaanaa Wodhethaa

¹ Phenxxeqostte * giyaa gallassay gakeedda wode, ammaniyawanttu ubbatuu ittippe gidiide, ittisaa shiiqi de7ishshin, ² wolqqaama gotuwaadan guummiyaa gunthay wozanaa aathennaan saluwaappe yiide, untunttu utteedda golliyaa ubbaa kumeedda. ³ Qassi tamaa lacuwaadan poddugiyaawe untunttoo beettiide, shaaketti shaaketti, untunttu ubbaa bolla wodhdheedda. ⁴ Untunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumiide, dumma dumma qaalaan haasayana mala, untuntta danddayissina, haasayaa doommeddino.

⁵ Sa7aan de7iyaa asaa zerethaa ubbaappe yiide, Xoossaw yayyiyaa ittippe de7iyaa Ayihudatuu Yeerusalaamen de7iino. ⁶ Ha gunthaa siseedda wode, asay ubbay shiiqeedda; untunttu barenttu qaalaan qaalaan haasayishshin siseedda diraw, giyaawaa dhayeeddino.

⁷ Asay ubbay maalalettiiddenne hawe oorathabaa giidde, “Be7ite; ha haasayiyawanttu ubbatuu Galiilaa asatuwaa gidikkinoo? ⁸ Yaatina, nuuni nu yeletteedda gade qaalaan untunttu haasayishshin waaniide siseetoo? ⁹ Nuuni Phartte asatuu, Meedoone asatuu, Elaameexe asatuu, laa77u shaafatuwaappe gidduwan de7iyaawanttu, Yihudaan, Qaphphadooqiyan, Phanxxoossan, Iisiyan, ¹⁰⁻¹¹ Pirggiyan, Phinifiliyan, Gibxen, Qereena baggan

1:20 Maz 69:25; 109:8 * **2:1** Phenxxeqostte: Ayihudiyaa asay Paasigaa Baalaa bonchchoodeppe ishatamu gallassay aadhdi simmina bonchchettiyaa zargaa qoychcaa baalaa geetettiyawaa. **2:1** Wog 23:15-21; Zar 16:9-11

de7iyaa Liibiyaa woradatuwan de7iyaawanttu, Roomeppe yeedda immath-atuu, Ayihudatu, Ayihudatethaw laametteedda nuuppe amareeddawanttu, Qarixxeese asatuunne, Arabiyaa asatuu, Xoossay otheedda wolqqaama oosuwaa nu qaalaan untunttu haasayishshin siseeddo” yaageeddino. ¹² Ubbaykka maalalettiide, yewuu barenttoo gelennaan ixcina barenttu gidon, “Laa hawe waagiyaawee?” yaageeddino. ¹³ Shin hara asatuu amaniyaawanttu bollan Qilliicciide, “Hawanttu ushiide mathotteeddino” yaageeddino.

Phexiroosa Haasayaa

¹⁴ Shin Phexiroosi, Yesuusi kiitteedda hara tammanne itti kiittetowantunna dendi eqqiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, untunttoo hawaadan yaagi odeedda; “Ayihudatoo, qassi Yeerusalaamen de7iyaa ubbatoo, taani odiyaawaa sisite. Hawe hinttenttoo eretto; hinttenttu qoppiyaawaadan, hawanttu mathottibeykkino. ¹⁵ Ayissi gooppe, wonttaappe biro heezzu saate gidee. ¹⁶ Shin hawe Nabiyyaa Iyu7eel haasayeeddawaa.

¹⁷ “I haasayiidde, ‘Xoossay hawaadan yaageedda; wodiya wurssethaan hawaadan hananawaa.

Taani asaa ubbaa bollan ta Ayyaanaa gussana.

Hinttenttu attuma naanayne hinttenttu macca naanay timbbitiyaa odanawantta.

Hinttenttu wodalla naanaykka saxaa be7anawantta;

hinttenttu cimatuukka akumuwa akumettanawantta.

¹⁸ He gallassatun ta attuma qoomatuwaa bollaninne ta macca ashikkaratuwaa bollan Taani Ta Ayyaanaa gussana.

Hewaappe guyye untunttu timbbitiyaa odanawantta.

¹⁹ Qassi Taani bolla saluwan oorathabaa, garssa sa7ankka malaataa bessana. Suuthay, tamayne shaariyaadan kammedda cuway de7ana.

²⁰ Wolqqaamanne bonchcho gideedda Godaa gallassay gakkanaappe kase away dhumaana; agenaykka suuthaa malatana.

²¹ He wode hawaadan hananawaa; Godaa sunthaa xeesiyaa ooninne attana’ yaageedda.

²² “Israa7eeliyaa asatoo, ha qaala sisite; Naazireetiyaa Yesuusi hinttenttu gidon Xoossay barenan otheedda wolqqaama oosuwan, oorathabaaninne malaatan hinttenttoo dhiishiseedda asa; hewaa hinttenttukka eriita.

²³ Yesuusi hinttenttoo imettana mala, Xoossay kase bare sheniyaaninne bare eraan bare qofaa qachchi wotheedda; yaatina, A hinttenttu nagaranchchatuwaa kushiyan masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishisiide, kaqissi wodhiseedda. ²⁴ Shin hayquu Yesuusa oyqqanaw danddayibeenna diraw, Xoossay hayquwaa seelaa aappe dhayisiide, A dentheedda. ²⁵ Ayissi gooppe, Daawite Yesuusabaa hawaadan yaageedda;

‘Taani metootennaadan,

Goday ta ushechchaan de7iyaa diraw, taani ubba wode Godaa ta matan be7ay.

²⁶ Hewaa diraw, ta wozanay nashetteedda;

ta inxxarssankka nashechchay kumeedda.
Qassi ta bollaykka lo77o de7ana giide,
nashechchaan naagee.

²⁷ Ayissi gooppe, ta shemppuwaa
Si7ooliyan aggakka.

Qassi ne Geeshsha Na7aa anhaakka wooqethakka.

²⁸ Neeni taana de7uwaa ogiyaa erssaadda.

Neeni taananna de7iyaawaan
taani darii nashettay'

yaageedda.

²⁹ "Ishatoo, nu aawatuwa kaappuwaa Daawitebaa taani hinttentoo geeshshaade odanaw bessee; Daawite hayqqiide moogetteedda; A duufuu hachche gakkanawukka nu matan de7ee. ³⁰ Daawite Nabiyaa gideedda dirawunne Xoossay A naanaa zerethaappe ittuwaa A kawutethaa oydiyaan utissanaw aw caaqqeeddawaa ereedda diraw, ³¹ Kiristtoosa denduwaa sinthaw xeelliide, 'A shemppuu Si7ooliyan attibeenna; A bollaykka wooqqibeenna' giide odeedda.

³² "Xoossay Yesuusa hayquwaappe dentheeddawaassi nuuni ubbay markka. ³³ Hewaa diraw, Xoossay bareppe ushechcha baggan † A dhoqqu dhoqqu udiide, aw Geeshsha Ayyaanaa immana geeddawaadan, Geeshsha Ayyaanaa akkiide, hawaa hinttenttu ha77i be7iyaawaanne sisiyaawaa nu bolla gusseedda. ³⁴⁻³⁵ Ayissi gooppe, Daawite bare huuphew saluwaa kesibeenna; shin yaageedda;

'Goday ta Godaa; "Taani ne morkketuwaa

neeni gediyaan yedhdha eqqiyaawaa oothana gakkanaw hawaan taappe ushechcha bagganna utta" geedda' yaageedda.

³⁶ "Hewaa diraw, Xoossay masqqaliyaa bolla misimaariyan ha hinttenttu dhishiide kaqqeedda Yesuusa Godanne Kiristtoosa ootheeddawaa Israa7eeliyaa asaa zerethay ubbay tumuppe ero" yaageedda.

³⁷ Asay Phexiroosi geeddawaa siseedda wode, asaw wozanay daroppe boshettina, Phexiroosanne Yesuusi kiitteedda haratuwaa, "Nu ishatoo, yaatina nuuni ayaa udanee?" yaageeddino.

³⁸ Phexiroosi untuntta, "Hinttenttu nagaray atto geetettana mala, nagaraappe simmiide, hinttenttu huuphiyan huuphiyan Yesuusi Kiristtoosa sunthan xammaqettite. Xoossay immiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttu akkana. ³⁹ Ayissi gooppe, Xoossay immana geedda qaalay hinttenttussa, hinttenttu naanatuwassanne Goday nu Xoossay barekko xeesiyaa haakuwaan de7iyaawanttu ubbaassa" yaageedda.

⁴⁰ Phexiroosi untunttoo qaalaa haraakka gujji markkattiide, "Ha wodiya geella asaappe hinttenttu huuphiyaa ashshite" yaagiide zoreedda.

⁴¹ Phexiroosi odeeddawaa akkeeddawanttu xammaqetteeddino; he gallassi heezzu sha77a gidiyaa asay ammaneeddino. ⁴² Untunttu Yesuusi kiitteeddawanttu timirttiyaan, ittippetethaan ukithaa menthi miyaawaaninne Xoossaa woosan genciino.

Ammaniyaa Asay Ishatethaaninne Ittippetethaan De7iyaa De7uwaa

⁴³ Yesuusi kiitteeddawanttu kushiyan daro oorathabayne malaatatu oosettina, asaa ubbaa yashshay oyqqeedda. ⁴⁴ Ammaneedda ubbatuu ittippe de7iino; qassi barenttoo de7iyaabaa ubbaakka ittippe shaakki akkeeddino.

2:30 Maz 132:11; 2Sa 7:12-13 † **2:33** ushechcha bagga: Guussay bonchchuwaanne wolqqaa bessiyaa sa7aa. **2:34-35** Maz 110:1

⁴⁵ Unttuntu barenttu gadiyaanne barenttoo de7iyaabaa zali77i zali77iide, oonanne koshsheedda keena miishshaa ubbaw shaakkeeddino. ⁴⁶ Qassi ubba gallassi, itti wozanaa gidiide, Geeshsha Golliyaan paccennaan gaketide, barenttu golle golle xeesettiide nashechchaaninne pashikka wozanaan qumaa miino. ⁴⁷ Xoossaa galatiidde, asaa ubbaan sabetteeddino. Qassi Goday ammani attiyaawantta gallassi gallassikka untuntu bolla gujje.

3

Itti Wobba Bitani Paxeedda

¹ Itti gallassi, Phexiroossinne Yohaannisi Xoossaa woossanaw udduppu saatiyaan Geeshsha Golliyaa beeddino. ² Yelettoodeppe doommiide, gundda gidiide de7iyaa itti bitani Geeshsha Golliyaa geliyaa asaappe miishshaa woossanaw, ubba gallassi darii lo77a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyan asay afiide wothiyaawe de7ee. ³ He wobba bitani, Phexiroossinne Yohaannisi Geeshsha Golliyaa gelana hanishshin be7iide, miishshaa untuntta woosseedda.

⁴ Phexiroosi Yohaannisanna A caddi xeelliide, “Nuukko haa xeella” yaageedda. ⁵ Wobba bitani untunttuppe ittibaa akkanaw koyyiide, untunttukko xeelleedda. ⁶ Shin Phexiroosi A, “Taw miishshay baawa; shin taw de7iyaabaa taani new immana; Naazireetiyaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan dendaade hametta” yaageedda.

⁷ Yaatiide, wobba bitaniyaa bare ushechcha kushiyan oyqqiide, pude dentheedda; ellekka A gediinne meeshi meqethay minni aggeedda. ⁸ Bitani pude guppiide, dendi eqqeedda; yanne haanne hametaa doommedda. Hewaappe guyyiyan hamettiide, guppiidinne Xoossaa galatiidde, untuntunna ittippe Geeshsha Golliyaa geleedda.

⁹ I hamettishshiinanne Xoossaa galatishshin, asay ubbay A be7eedda. ¹⁰ Yaatiide, miishshaa woossanaw darii lo77a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan utteeddawe A gideeddawaa akeekeeddino; I haneeddawaa be7iide maalaletteeddino.

Phexiroosi Geeshsha Golliyan Haasayeedda Haasayaa

¹¹ Bitani Phexiroosanne Yohaannisa oyqqi utteedda wode, asay ubbay maalalettiide, Solomone baranddaa * giyaasan ittippe untunttukko woxxeeddino. ¹² Phexiroosi asaa be7eedda wode untunttoo yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, ayissi hawoo maalalettiitee? Woy ayissi nuuna caddi xeelliitee? Nuuni nu wolqqaan woy Xoossaa malatiyaawaan ha bitaniyaa hametheeddawaa hinttentoo malatii? ¹³ Abraahaamo Xoossay, Yisaaqa Xoossay, Yayiqooba Xoossay, nu aawatuwa Xoossay, hinttentu aathi immeeddawaa Philaaxoosi billanaw qoppi utteedda wode, hinttentu A sinthan, ‘Nuuni A erokko’ geedda bare Na7aa Yesuusa bonchheedda. ¹⁴ Shin hinttentu geeshshaanne xilluwaa, ‘Nuuni A erokko’ giide, shempuwaa wodheeddawaa A diraa hinttentoo billanaw Philaaxoosa woosseeddita. ¹⁵ De7uwaa immiyaawaa hinttentu wodheeddita; shin Xoossay hayquwaappe A dentheeddawaassi nuuni markka. ¹⁶ Ha wobba bitaniyaa Yesuusa sunthaa wolqqay minisseedda; hinttentu be7iyaawenne eriyaawekka I A sunthan ammaniyaawaan oosetteedda; ha hinttentu ubbaa sinthan A hawaadan loyheeddawe, Yesuusa I ammaniyaawaa.

¹⁷ “Ha77ikka taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentukka hinttentta kaalliyaawanttudun, erennaan ootheddawaa taani eray. ¹⁸ Shin Xoossay

* **3:11** Solomone baranddaa: Geeshsha golliyaa away doliyaa sintha bagganna cora asay shiiqiya adussanne aako sa7aa.

beni, nabatuwaa ubbatuwaa doonaan, ‘Kiristtoosi waayyettana bessee’ yaagiide odeedda; bare odeeddawaakka hewaadan poleedda. ¹⁹⁻²⁰ Simmi Xoossay hinttenttu nagaraa maaranaadan, Godaa matappe ayyaanaa minotethaa wodii hinttenttoo yaanaadaaninne Xoossay Yesuusi Kiristtoosa kase hinttenttoo odettowaadan yeddanaadan, hinttenttu nagaraa paaxiide Xoossaakko simmite. ²¹ Xoossay geeshshaa gideedda bare nabatuwaa doonan benippe doommiide haasayeeddawaadan, ubbabay ooraxxiyaa wodii gakkanaw, Yesuusi saluwan gami⁷⁷anaw bessee. ²² Muse, ‘Goday Xoossay, hinttenttu zariyaa gidloppe hinttenttoo taanaadan nabiyaa denthana; hinttenttu I giyaawaa ubbaa sisite. ²³ He nabii odiyaawaa sisenna asay ooninne asaa gidloppe shaaketti dhayo’ yaageedda.

²⁴ “Qassi Saameelappe doommiide, aappe kaalla denddeedda nabatuu ubbatuu, ha wodiyaabaa odeeddino. ²⁵ Hinttenttu nabatuwaa naanaa; qassi Xoossay Abraahaamossi, ‘Sa7aan de7iyaa asaa ubbaa taani ne zerethaa bagganna anjjana’ yaagiide nu aawatuwanna caaqeedda caaquwaa laattiyya naanaa. ²⁶ Xoossay hinttentta ubbatuwaa hinttenttu iita oosuwaappe zaariide anjjana mala, bare Qoomaa † denthiide, hinttenttoo koyro yeddeedda” yaageedda.

4

Phexiroossinne Yohaannisi Ayihudatuwaa Shanggatuwaa Sintha Shiiqueed-dino

¹ Phexiroossinne Yohaannisi asaassi odishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Geeshsha Golliyya wottaaddaratuwaa azaziyaawenne Saduuqaawanatuu, ² untunttu asaa tamarissiyaa dirawunne hara asatuu hayquwaappe denddanawoo markka gidana mala, Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaa odeedda diraw, darii yilotiide, untunttukko yeeddino. ³ Untuntta oyqqiide, sa7ay omarsidiggo diraw wonttanaassi qasho golle geliseeddino. ⁴ Shin gaalaa siseeddawanttuppe coratuu ammaneeddino; attuma asaa payduu ichcheshu sha⁷⁷a keena gideedda.

⁵⁻⁶ Wonttetha gallassi, untuntta mooddiyaawanttu, Ayihuda asaa cimatu, Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu Haanni, Qayaafi, Yohaannisi Iskkinddirinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaa dabbatuu ubbay Yeerusalaamen shiiqueeddino. ⁷ Yesuusi kiitteeddawantta barenttu gidduwan essiide, “Ayaa wolqqaan woy O sunthan hawaa hinttenttu otheedditee?” yaagiide oochcheeddino.

⁸ He wode Phexiroosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, untuntta hawaadan yaageedda; “Asaa kaaletiyyaawanttoo, Ayihuda asaa cimato, ⁹ hachche ha hargganchcha bitaniyaassi oosetteedda lo⁷⁷o oosuwaabaanne I waani paxeeddentto, hinttenttu nuuna oochchooppe, ¹⁰ masqqaliyya bolla misimaariyan hinttenttu dhishiide kaqqina, Xoossay hayquwaappe dentheedda Naazireetiyya Yesuusi Kiristtoosa sunthan ha bitani paxiide, hinttenttu sinthaan eqqeeddawe hinttenttu ubbaassinne Israa7eeliyya asaa ubbaw eretto. ¹¹ Golliyya keexxiyaawanttu hinttenttu kadhiide ixceedda tuussay golliyya ubbaa tookkiyya koshshiyaa tuussaa gideedda. ¹² Asay atotethaa Yesuusa bagganna demmanaappe attin, hara O baggannanne demmenna; nuuni A sunthan oothanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay saluwaappe garssan asaassi immeedda hara sunthay baawa” yaageedda.

¹³ Shiiquwaa asay Phexiroossinne Yohaannisi xaledda xalaa be7eedda wode, untunttu tumaaribeenna coo asaa gideeddawaa akeekiide maalalet-teeddino; untunttu Yesuusanna de7iyaawaakka ereeddino. ¹⁴ Qassi paxeedda bitani Phexiroossannanne Yohaannisanna eqqeeddawaa asay be7iide, giyaawaa dhayeeddino. ¹⁵ Shin Phexiroossinne Yohaannisi shi-iqywaappe kare kesana mala asay azaziide, bare gidдон zorettiide, ¹⁶ “Ha asatuwaa ayaa udanee? Ayissi gooppe, untunttu kushiyan oosettedda wolqqaama malaatatu Yeerusalaamen de7iyaa ubbaw beettedda. Nuuni hewaa erokko gaanaw danddayokko. ¹⁷ Shin yewuu asaw laalettenna mala, hawaappe sinthaw ha asatuu Yesuusa sunthaa oossinne odennaadan, minissiide untunttu, ‘Hinttena erite’ goytte” yaageeddino.

¹⁸ Untunttu xeesiide, Yesuusa sunthaa mulekka denthenaaninne aabaa tumaarissennaan azazeeddino. ¹⁹ Shin Phexiroossinne Yohaannisi zaariide, “Xoossaw eeno giyaawaa aggiide, hinttentoo eeno giyaawe Xoossaa sinthan lo77enttonne ane hintte pirddite. ²⁰ Ayissi gooppe, nuuni be7eeddabanne siseeddabaa odennaan agganaw danddayokko” yaagiide shiiqeedda asaw odeeddino.

²¹ Shiiquedda asay untunttu muranaw gaasottiyaabay dhayina, laa7ethuwaa darissi palumettiide, haneeddabaw asay ubbay Xoossaa galatiyaa diraw, untunttu billiide yeddeeddino. ²² He harggiyaappe pathiyaa malaatatu aw oosettedda bitani yelettoodeppe laythay aw oytamuwaappe aadhdheeda.

Yesuusi Kiitetteeddawanttunne Hara Ammaniyaa Asatuu Dhuma Wode Woosseedda Woosaa

²³ Phexiroossinne Yohaannisi biletteide, barenttu dabbatuwakko biide, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatu barentta geeddabaa ubbaa untunttoo odeeddino. ²⁴ Untunttu hewaa siseedda wode, itti wozana gidide, Xoossaa hawaadan yaagiide woosseeddino; “Ubbaa Mooddiyaa Godaw, saluwaa, sa7aa, abbaanne untunttu gidдон de7iyaa ubbabaa medhdheed-dawoo, ²⁵ Neeni New oothiyaa nu aawuwaa Daawite doonaan Geeshsha Ayyaanay haasayaadde,

‘Ayihuda gidenna asay ayissi yiloteeddee?

Qassi asay ayissi danbbennabaw maqqetteeddee?

²⁶ Sa7aa kaatatu giigetteeddino; gadiyaa mooddiyaawanttu Godaa bollaninne

I okkeedda Kiristoosa bolla ittippe denddeeddino’ yaagaade haasayaadde.

²⁷ “Ayissi gooppe, Heeroodisinne Phenxxenaawiyaa Philaaxoosi Ayihuda gidenna asaannanne Israa7eeliyaa asaanna, neeni okkeedda Kiristoosa ne Geeshsha Na7aa Yesuusa bolla denddanaw, ha katamaan shiiqeeddawe tuma. ²⁸ Qassi neeni ne wolqqaaninne ne sheniyaan hanana gaade qoppa utteeddabaa ubbaa oothanaw shiiqeeddino. ²⁹ Ha77ikka Godaw, untunttu naasiyaa xeella; nuuni neena kaalliyaawanttu, ne qaalaa kumentha qonccetethaan odanaadan, nuuna danddayissa. ³⁰ Pathanaw ne wolqqa besa; qassi ne Geeshsha Na7aa Yesuusa sunthan oorathabanne malaataa oosissa” giide woosseeddino.

³¹ Untunttu Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, he untunttu shiiqeeddasay qaaxxeedda. Untunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumina, Xoossaa qaalaa qonccetethaan odeeddino.

Koyro Ammaneedda Asatuwaa Ittipetethaa De7uwaa

³² Ammaniyaawanttu ubbatuu qofaaninne wozanaan ittuwaa gideeddino. Unttuntu mehii ubbay ittippe de7iyaawaappe attin, barew de7eeddabaa ooninne barentubaa gibeenna. ³³ Yesuusi kiitteeddawanttu Godaa Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaa wolqqaama wolqqaan markkattiino; qassi Xoossay untunttoo ubbaw aadho keekatethaa darissiide immeedda. ³⁴ Ammaniyaawanttu gidдон metootanchchay ittuunne baawa; ayissi gooppe, biittay woy golli de7iyaawanttu ubbatuu zali77iide, akkeedda miishshaa ahiide, ³⁵ Yesuusi kiitteeddawanttussi immiino; he miishshay asaw koshshiyaawaadan shaaketti, huuphiyan huuphiyan imettee.

³⁶ Qophiroosa geetettiyaa saan yeletteedda Yooseefa giyaa Leewiyaa zarii ittuu de7ee; A sunthaa Yesuusi kiitteeddawanttu Barnaabaasa geeddino. Hewaa bilethay “Menthethiyaa Na7aa” giyaawaa. ³⁷ Barnaabaasi barew de7iyaa gadiyaa zali77eedda miishshaa ahiide, Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

5

Hanaaniyaanne A Machchatti Saphphiiro

¹ Itti Hanaaniyaa geetettiyaa bitani bare machchatti Saphphiirinna gadiyaa zali77eedda. ² He zali77eedda miishshaappe bare machchatta erishshin ashshiide, attowaa Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

³ Shin Phexiroosi Hanaaniyaa, “Neeni Geeshsha Ayyaanaa cimmaade ne gadiyaa zali77eedda miishshaappe shaakka ashshana mala, xalahii ne wozanaan ayissi geleeddee? ⁴ Neeni zali77anaappe kase gadii newaa gidennee? Qassi neeni zali77a simminakka miishshay neessa gidennee? Yaatina, hawaa malabaa oothanaw ayissi ne wozanaan qoppaaddii? Neeni Xoossaw worddotowaappe attin, asaw worddotabeykka” yaageedda.

⁵ Hanaanii he qaalaa siseedda man77iyankka kunddiide hayqqi aggeedda; hewaa siseedda ubbay daro yayyeedda. ⁶ Wodalla asatuu soy geliide, A anhaa xaaxiide, karew kesi A moogeeddino.

⁷ Heezzu saate gidowaappe guyyiyan, Hanaaniyaa machchatta hewaa erennaan de7aadde gelaaddu. ⁸ Phexiroosi izo, “Hinttenttu gadiyaa hanni keena miishshaan zali77eedditee? Ane taw oda” yaageedda.

Iza, “E hanni keena miishshaan zali77eeddo” yaagaaddu.

⁹ Phexiroosi mishiratto, “Neeninne ne asinay Godaa Ayyaanaa paaccanaw ayissi zoretteedditee? Be7a; ne asinaa moogeedda asatuu karen de7iino; ne anhaakka untuntu kare kessana” yaageedda.

¹⁰ Mishiratta he man77iyankka Phexiroosa gediya matan kunddaade hayqqaa aggaaddu; wodalla asatuu geliyaa wode hayqqeeddawunno demmiide, kare kesseeddawaappe guyye, izi asinaa duufuwaa matan moogeeddino. ¹¹ Ammaniya asaa ubbayne hewaa siseedda hara asay ubbay darii yayyeedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Kushiyan Oosetteedda Oorathabatuwanne Maalalissiyaawantta

¹² Yesuusi kiitteeddawanttu daro malaataanne oorathabaa asaa gidдон oothiino; ammaniya ubbatuu Solomone baranddaan ittippe shiqiino. ¹³ Hara asaappe untuntunna gaketanaw haray atto ittuunne xalibeenna; shin asay untuntta bonchchee. ¹⁴ Ammaniya attuma asayne macca asay kasewaappe coray Godaassi gujettee. ¹⁵ Hewaa diraw, asay hargganchchatuwaa shanchchamaaninne saleenan qeri tookkiide, Phexiroosi hewaanna aadhdhiyaa wode haray atto, aw kuwenttonne

untuntuppe ittuwaa ittuwaa bollanna aadhdhana mala, katamaa ogiyaa doonaa kessiide wothee. ¹⁶ Qassi cora asay Yeerusalaame matan de7iyaa katamatuwaappe harganchchatuwanne iita ayyaan an oyqetteedda asatuwaa akki yeeddino; ubbatuukka paxeeddino.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Bolla Yedesay Denddeedda

¹⁷ Hewaappe simmina qeesatuwaa kaappuunne aananna de7iyaa Saduqaawanatuu ubbatuu Yesuusi kiitteeddawantta daro qanaatiide, untunttu bolla denddeeddino. ¹⁸ Qassi Yesuusi kiitteeddawantta oyqqiide, ubba asaa qachchiyaa golliyaan yeggeeddino. ¹⁹ Shin Godaa kiitanchchay gamma qasho golle penggiyaa dooyyiide, Yesuusi kiitteeddawantta kare kessiide, ²⁰ “Hinttenttu biide, Geeshsha Golliyan eqqiide, ha ooratha de7uwaa qaala ubba asaw odite” yaageedda. ²¹ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa siseedda wode, wonttumaathan Geeshsha Golliyaa geliide, tamarssanaw doommeeddino.

Qassi qeesatuwaa kaappuunne aananna de7iyaawanttu yiide, shiiqeedda asaana Israa7eeliyaa cimatuwaa ubbatuwaa ittippe xeesiide, Yesuusi kiitteeddawantta barenttu sintha ahana mala, wottaaddaratuwaa qasho golle kiitteeddino. ²²⁻²³ Shin wottaaddaratu qasho golle biide, Yesuusi kiitteeddawantta demmibeykkino; guyye simmiide shiiqeedda asaw, “Nuuni biyaa wode qasho golle kariyaa daro minissi qachchina, naagiyaawanttukka penggiyaan eqqeeddawantta demmeeddo; shin nuuni qasho golliyaa dooyiyaa wode, golle garssan haray atto itti asaynne baawa” yaageeddino. ²⁴ Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa kiittiyaawenne qeesatuwaa kaapatuu hewaa siseedda wode, “Hawe waanuwashshaa? Qassi gidini aye hananddeeshsha?” yaagiide hirggeeddino.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, itti bitani untunttukko yiide, “Be7ite; qasho golliyaan hintte qachcheedda asatu Geeshsha Golliyan eqqiide, asaa tamarissiino” yaagiide untunttoo odeedda. ²⁶ Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa azaziyaawe wottaaddaratuwaanna biide, Yesuusi kiitteeddawantta aheedda; shin untunttu barentta asay shuchchan caddanawantta giide yayyeedda diraw, untuntta loddaan aheeddino.

²⁷ Untunttu Yesuusi kiitteeddawantta ahiide, hewaa shiiqeedda shanguwaa sinthan essina, qeesatuwaa kaappuu untuntta, ²⁸ “Hinttentta nuuni he bitaniyaa sunthan tamarissenna mala minissiide azazibeykkoo? Be7ite; hintte timirttiyaa Yeerusalaame katamaa ubbaa gatheeddita; qassi he bitaniyaa shemppuwaan nuuna oythanaw qoppiita!” yaagiide oochcheedda.

²⁹ Phexiroossinne Yesuusi kiitteedda haranttu zaariide yaageeddino; “Nuuni asaw azazettanaappe Xoossaw azazettanaw bessee. ³⁰ Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, hintte wodheedda Yesuusa nu aawatuwa Xoossay hayquwaappe dentheedda; ³¹ Israa7eelatuwassi nagaraappe simaanne nagaraa atto guussaa Yesuusi immana mala, Xoossay mooddiyaawaanne ashshiyaawaa A oothiide, bareppe ushechcha baggan dhoqqu dhoqqu ootheedda. ³² Hewaassi nuuni markka; qassi Xoossay barew azazettiyaawanttussi immeedda Geeshsha Ayyaanaykka markka” yaageeddino.

³³ Shiiqeedda asay hewaa siseedda wode, daro yilotiide, Yesuusi kiitteeddawantta wodhanaw qoppeeddino. ³⁴ Shin asaa ubbaan daro bonchcheteedda Gamaaliyaala geetettiyaa, higgiiyaa tamarissiyaa itti Parisaawii, shiiquwaan denddi eqqiide, Yesuusi kiitteeddawanttu guutha wodiya kare kesana mala ³⁵ azaziide hewaan shiiqeedda asaa hawaadan yaageedda;

“Israa7eeliyaa asatoo, hintte ha asatuwaa oothana qoppiyaawaan hinttentta naagite. ³⁶ Ayissi gooppe, hawaappe kase wodiyaan Tewodaasa geetettiyaawe barena wolqqaama giide denddeedda; denddina oyddu xeetu gidiyaa asatuu aananna gaketteddino; shin A wodhina, A kaalleedda ubbatuukka laalettide, maaddenna asa giidiide atteeddino. ³⁷ Hewaappe guyyiyan, asay paydettiyaa wode, Galiilaa Yihuday denddiide, daro asaa paannuwaa udiide kaaletheedda; shin aakka wodhina, A kaalleedda asay ubbay laaletteedda.

³⁸ “Ha77ikka taani hinttenttoo oday; ha asatuwaappe shaakettite; untuntta bochchoppite. Ayissi gooppe, ha qofaynne ha oosuu asay ootheed-dawaa gidoope dhayana. ³⁹ Shin ha qofaynne ha oosuu Xoossaappe yeeddawaa gidoope, hintte untuntta dhayissanaw danddaykkita; ooni eri hawaa haniide Xoossaanna hintte iitettennaadan” yaageedda.

⁴⁰ Hewaappe guyye shiiqeedda asay Gamaaliyaala zoriyaa akkiide, Yesuusi kiitteeddawantta xeesiide, lissuwan shocisseeddino; hewaappe guyyiyan untuntta, “Yesuusa sunthaa laa7ethuwaa ubbakka denthoppite” gi billiide yeddeeddino. ⁴¹ Yesuusa sunthaa diraw, untunttu ugatiidde yeellatanaw bessiyaabaa qoppeedda diraw, shangguwaa sinthaappe nashettiide keseeddino. ⁴² Untunttu ubba gallassi Geeshsha Golliyaaninne asaa soyin Yesuusi, Kiristtoosa gideeddawaa tamarissiyaawaanne odiyaawaa yaa gujjeeddino.

6

Woosa Golliyaa Maaddiyaa Laappu Asatuu Dooretteeddino

¹ He wode, kaalliyaaawanttu payduu dari dari biishshin, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuunne Yihudaan de7iyaa Ayihudatuu walaqetteeddino; ayissi gooppe, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuu, “Ubba gallassi gishettiyyaa qumaan nu asinay hayqqo maccawanttu naagettiino” yaageeddino. ² Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuu woosa golle asaa ubbaa xeesiide, hawaadan yaageeddino; “Nuuni Xoossaa qaalaa odiyaawaa aggiide, qumaa gishanaw nuussi bessenna. ³ Ishatoo, lo77a geetettiyaawantta Geeshsha Ayyaanaynne aadho eratethay kumeedda laappu asatuwaa hintte gidoppe doorite; nuuni qassi untuntta ha oosuwaassi sunthana. ⁴ Shin nuuni Xoossaa woosaaninne qaalaa oduwan minnana” yaageeddino.

⁵ Yesuusi kiitteeddawanttu haasayeedda haasayay asaa ubbaa nashechcheedda; hewaappe guyye, ammanuunne Geeshsha Ayyaanay kumeedda Isxxifaanoosa, Piliphphoosa, Phirookoroosa, Niqaaroon, Ximoona, Pharimeenanne Ayihudatuwaa ammanuwan geleedda Anxxookiyaa Niiqolaawoosa dooreeddino. ⁶ Yaatiide Yesuusi kiitteeddawanttu sinthaan untuntta essina, Yesuusi kiitteeddawanttu Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiyyaa untunttu bolla wotheeddino.

⁷ Xoossaa qaalay aakki aakki beedda; kaalliyaaawanttu payduwaan Yeerusalaamen darissi dari dari beedda; qassi cora qeesatuukka ammaneeddino.

Woosa golliyaa Kaaletthyaa Isxxifaanoosi Oyqetteedda

⁸ Aadho keekatethaynne wolqqay kumeedda Isxxifaanoosi, asaa gidдон oorathabaanne wolqqaama malaataa oothee. ⁹ Aylletethaappe keseedda asaa giyyaa Ayihuda ammaniyaawanttuppe, Qereenappe, Iskkindiriyaa

asatuwaappe, Kilqqiyaappenne Isiyappe yeedda itti itti asatuu denddi-
ide, Isxxifaanoosanna palumetteeddino. ¹⁰ Shin Isxxifaanoosi aadho er-
atethaaninne Ayyaanaan haasayiyaawaa digganaw danddaybeykkino.

¹¹ He wode untuntu, “Muse bollanne Xoossaa bolla I boriyaa qaala
haasayishshin siseeddo” giyaa worddo asatuwaa shammeeddino. ¹² Asaa
ubbaa, cimatuwaanne Muse higgiiyaa tamarissiyaawantta hanqqetheed-
dino; Isxxifaanoosakko yiide A oyqqiide, shiiqeedda asaakko ahina, ¹³ A
bolla xeeseedda worddo markkatuu, “Ha bitani ha Geeshsha Golliyaanne
Muse higgiiyaa boriyaawaa awudenne aggenna. ¹⁴ Ayissi gooppe I, ‘Hawe
Naazireetiyyaa Yesuusi ha Geeshsha Golliyaa kolana; Muse nuussi immeedda
higgiyaakka laammana’ yaagishshin, nuuni siseeddo” yaageeddino.

¹⁵ Shiiquwaan utteedda asay ubbay Isxxifaanoosa akeekiide xeelliyaa
wode, A som77i kiitanchchaa som77iyaa malatee.

7

Isxxifaanoosa Haasayaa

¹ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Isxxifaanoosa, “Hawe tumee?” yaagi-
ide oochcheedda.

² Isxxifaanoosi “Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawato, sisite!
Nu aawuwaa Abraahaamo biro Kaaraane baanaappe kase Masiphphex-
oomiyan de7ishshin, bonchcho Xoossay aw beettiide, ³ ‘Ne biittaappenne ne
dabbatuwaappe shaakettaade, taani neena bessiyaa gadiyaa ba’ yaageedda.

⁴ He wode Abraahaamo Kaladaawatuu gadiyaappe kesiide, Kaaraanen
de7anaw beedda. A aabbu hayqqeeddawaappe guyyiyan, Xoossay A ha
gade hintte ha77i de7iyaasaa aheedda. ⁵ I ha gadiyaappe haray atto,

gediyaan yedhdhiyaa sa7aakka Abraahaamossi immibeenna; shin aw na7ay
dhayooppekka, Xoossay A, ‘Taani newunne neeppe guyyiyan, ne zerethaw
ha gadiyaa laata oothaade immana’ yaageedda. ⁶ Xoossay Abraahaamossi,

‘Ne zaratuu hara gadiyan de7ana; yaani oyddu xeetu laythaw untuntu
aylletanne naaqqetana. ⁷ Shin taani ne zerethaa mooddiyaa asaa bolla
pirddana; hewaappe guyyiyan, untuntu he gadiyaappe kesiide, hawaan
taw goynnana’ yaageedda. ⁸ Xoossay Abraahaame zerethay qaxxaret-

tana mala aananna caaqqina, Yisaaqa I yeliide, hosppuntha gallassi qaxxa-
reedda; Yisaaqi Yayiqooba qaxxarina, qassi Yayiqoobi tammanne laa77u
aawatuwa kaappatuwaa qaxxareedda.

⁹ “Aawatuwaa kaappatu Yooseefa qanaatiide, Gibxe gadiyaassi ayl-
letanaadan, A zali77eeddino; shin Xoossay aananna ittippe de7ee.

¹⁰ Xoossay waayiyaa ubbaappekka A kesseedda; qassi Gibxe kaatiyaa
sinthankka nashshuwaanne aadho eratethaa aw immeedda; Gibxe kaatii
Yooseefossi Gibxe gadiyaanne bare golliyaa ubbaa mooddanaadan, sun-
thatethaa immeedda.

¹¹ “Gibxe gadiyaaninne Kanaane gadiyan ubbaan koshay geliide, cora
asaa metootheedda; he gaasuwaan nu aawatu qumaa demmibeykkino.

¹² Yayiqoobi Gibxe gadiyan kathay de7iyaawaa sisiide, nu aawatuwaa
koyro yaa yeddeedda. ¹³ Laa7ethuwaa buussan Yooseefo bare ishatuwaassi
eretteedda; qassi Gibxe kaatiikka Yooseefo zariyaa ereedda. ¹⁴ Yooseefo
bare aawuwaa Yayiqoobinne bare dabbu ubbay mulekka laappun tam-

manne ichcheshu asay barekko yaana mala, kiittiide xegisseedda.

¹⁵ Yayiqoobi Gibxe gadiyaa wodhdhiide hayqqeedda; nu aawatuukka yaani hayqqeeddino. ¹⁶ Unttuntu anhay hewaappe Sekeema geetettiyaa gadiyaa tookettiide, yaani Abraahaamo Hamoora naanaappe daro biraan sham-meedda duufuwan moogetteedda.

¹⁷⁻¹⁸ “Shin Xoossay Abraahaamossi immana geeddawe polettiiyaa wodii gakkana matina, Yooseefa erenna hara kaatii Gibxe gadiyan denddana gakkanaassi, asay dari dari beedda. ¹⁹ He kaatii nu zariyaa cimmiide, gu-utha naanay hayqqana mala, kare untunta kessi olanaadan, nu aawatuwa un77etheedda.

²⁰ “Muse yeletteeddawe he wode; Xoossaa sinthan I daro lo77o na7aa gideedda; bare aawuwaa golliyaan heezzu agenaa gakkanaassi dicceedda.

²¹ Muse wora oletteedda wode, Gibxe kaatiyaa naatta demmaade bare na7aadan A dichchaaddu. ²² Muse Gibxatuwaa aadho eratethaa ubbaa tamaariide, qaalaaninne oosuwan wolqqaama asa gideedda.

²³ “Shin Musew yelettoodeppe laythay oytamuwaa kumeedda wode, bare ishaturwaa, Israa7eeliyaa asaturwaa be7anaw bare wozanaan qoppeedda.

²⁴ Israa7eelaturwappe ittuwaa Gibxeppe ittu naaqqishshin be7iide, he Israa7eeliyaa maaddeedda; he naaqqeedda Gibxe bitaniyaa wodhiide, A haluwaa kesseedda. ²⁵ Muse bare ishaturwaa bare bagganna Xoossay ashshana haniyaawaa untuntu akeekeddino giide qoppeedda; shin untuntu akeekibeykkino.

²⁶ “Wonttetha gallassi laa77u Israa7eeliyaa asaturwaa ittu ittuwaanna wad-hettiyaawantta demmiide, untuntu sigethanaw koyyiide, ‘Asatoo, ishaturwaa hinttenttu ayissi ittu ittuwaa naaqqiitee?’ yaageedda.

²⁷ “Shin he bare shooruwaa naaqqiyaawe Musa, ‘Neena nu bolla mooddiyaawaanne daannaa udiide, suntheeddawe oonee?’ ²⁸ Neeni zino Gibxe bitaniyaa wodheeddawaadan, taanakka wodhanaw koyyay?’ yaagiide, Musa karew sugi yegeedda. ²⁹ Muse hewaa siseedda wode Gibxeppe ke-siide, Midiyaama gadiyan bete gidi de7iidde, laa77u attuma naanaa yaani yeledda.

³⁰ “Godaa kiitanchchay oytamu laythaappe guyyiyan, Siinaa Deriyaa matan de7iyaa bazuwaa buuran eexxiyaa tamaa lacuwaa gidдон Musew beetteedda. ³¹⁻³² Muse bare be7eeddawoo maalalettiide, akeeki xeellanaw buuraa mataan I shiiqide7ishshin, Godaa qaalay, ‘Taani ne aawatuwa Xoos-saa, Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide Musekko yeedda. Muse yashshaa kokkoriide, xeellanaw xalibeenna.

³³ “Goday Musa, ‘Neeni eqqeedda biittay geeshsha gidiyaa diraw, ne gediyaan de7iyaa caammaakka kessa. ³⁴ Taani Gibxen de7iyaa Ta asaa waayyiyaa geeshsha be7aade, qassi untuntu ooliyaakka sisaade, untuntu ashshanaw wodhdhaaddi. Ha77i haa ya. Taani neena Gibxe kiittana’ yaageedda.

³⁵ “He Musa Israa7eelaturwaa; ‘Neena nuuna mooddiyaawaanne daannaa udiide suntheeddawe oonee?’ yaagiide ixceeddino; buuraa gidдон aw beetteedda kiitanchchan mooddiyaawaanne ashshiyaawaa gidana mala, Xoossay A kiitteedda. ³⁶ He Muse Israa7eelaturwaa Gibxe gadiyan Zo7o Ab-baaninne mela biittaan, oytamu laythaw oorathabaanne malaataa oothiide, Gibxeppe kaaletheedda.

³⁷ “Israa7eeliyaa asaassi, ‘Xoossay taana dentheeddawaadan, hintte zariyaa giddoppe ta mala nabiyaa hinttenttoo denthanawaa’ yaageeddawe he Musa. ³⁸ I Israa7eeliyaa asaa maabaraanna ittippe mela biittaaan de7eeddawaa; I nu aawatuwannanne Siinaa Deriyaa bollan barew haasayeedda kiitanchchaanna ittippe de7eedda. Yaatiide Xoossaappe de7uwaa qaalaa nuussi immanaw akkeedda.

³⁹ “Musew nu aawatuu azazettanaw dosibeykkino; shin gede A sugi oliide, guyye Gibxe simmanaw amotteeddino. ⁴⁰ Qassi Aaroon, ‘Nuuna kaaletthiyaa xoossatuwaa nuussi medhdha; ayissi gooppe, ha nuuna Gibxeppe aheedda Muse waaneeddentto nuuni erokko’ yaageeddino. ⁴¹ Miizzaa Maraa malatissiide, he wode eeqaa ootheeddino; he eeqaassi yarshshuwaa yarshshiide, barenttu kushii ootheedda oosuwan nashetteeddino. ⁴² Shin Xoossay untunttoo zokkiyaa zaareedda; untuntu saluwaa xoolinttiyaassi goyinnanaadan, untunta aggeedda; nabatuwaa maxaafan, ‘Israa7eeliyaa asatoo, oytamu laythaa asay baynna saan shukkeedda mehiyaanne yarshshuwaa taw yarshsheedditee?

⁴³ Hinttenttu hinttenttoo goyinnanaw ootheedda eeqatuwaa, Molooka dunkkaaniyaanne Refaana giyaa hintte xoossaa xoolinttiyaa tookkeedda. Taani hinttentta Baabilooneppe hini bagga yeddana’ geetettiide xaafetteedda.

⁴⁴ “Muse bare be7eeddawaa malatissiide, Goday aw odeeddawaadan medhdheedda markkaa dunkkaanii nu aawatuwassii mela biittaaan de7ee. ⁴⁵ Qassi nu aawatuu dunkkaaniyaa barenttu aawatuwappe kaallaan akkiide, Xoossay kase yedersseedda Ayihuda gidenna asaa biittaa oyqqeedda wode, Iyyaasunna gelisseeddino; he dunkkaanii Daawite de7iyaa wodii gakkanawukka hewaan de7eedda. ⁴⁶ Daawite Xoossaan sabetteedda; qassi Yayiqooba, Goday de7ana golliyaa keexxanaw Xoossaa woosseedda. ⁴⁷ Shin aw golliyaa keexxeeddawe Solomona.

⁴⁸⁻⁵⁰ “Shin nabii, ‘Goday, “Saluu ta kawutethaa oydiyaa; sa7aykka ta gedi yedhdhiyaasaa. Yaatina, taw ayaa mala golliyaa keexxanitee? Woy taani shemppanasay haqanee? Ha ubbabaa ta kushiyan medhdhabeykkitaa?” yaagee’ geeddawaadan, Ubbaappe Bolla Xoossay asay keexxeedda golliyaan de7enna.

⁵¹ “Hinttenttu aybe morggii mino asee? Hinttenttu wozanay Xoossaa qaalaa akkanaw aybe dammeeddawee? Hinttenttu haythaykka waani tulleeddee? Ubba wode Geeshsha Ayyaanaassi azazettennan ixxiita. ⁵²⁻⁵³ Nabatuwan hinttenttu aawatuu yederssibeennawe oonee? Xoossaa Na7ay Xilluu yaanawaa kasetiide odeeddawanttakka wodheeddino. Ha77i hinttenttukka kiitanchchatuwaa kushiyaappe Xoossaa higgiiyaa akkiide azazettiibeennawanttu, Xilluwaa aathi immiide wodheeddita” yaageedda.

Isxxifaanoosa Shuchchan Dechchiide Wodheeddino

7:37 Zar 18:15,18 **7:38** Kes 19:1-20:17; Zar 5:1-33 **7:40** Kes 32:1 **7:41** Kes 32:2-6 **7:43** Amo 5:25-27 **7:44** Kes 25:9,40 **7:45** Iya 3:14-17 **7:46** 2Sa 7:1-16; 10d 17:1-14 **7:47** 1Ka 6:1-38; 2Od 3:1-17 **7:48-50** Isa 66:1-2 **7:51** Isa 63:10

⁵⁴ Unttuntu hewaa siseedda wode, barenttu wozanaan Isxxifaanoosassi daro yiillotiide, barenttu menttershshaa sa77iide naasseeddino. ⁵⁵ Shin Isxxifaanoosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, saluwaa pude caddi xeelliide, Xoossaa bonchchuwaanne Yesuusi Xoossaappe ushechcha baggan eqqeeddawaa be7eedda. ⁵⁶ Yaatiide, “Xeellite, taani saluu dooyettina, Asaa Na7ay Xoossaappe ushechcha baggan eqqeeddawaa be7ay” yaageedda.

⁵⁷ Kooshshaa dhoqqu oothi waassiide, barenttu haythaa tucchiide, ittippe gidi aakko woxxeeddino. ⁵⁸ Katamaappe gaxaa A kessiide, shuchchan caddeeddino. Markkatuukka barenttu mayuwaa kessiide, itti Saa7oola geetettiyaa wodallaa matan wotheeddino.

⁵⁹ Isxxifaanoosi, “Ta Godaa Yesuusaa, ta shemppuwaa akka” yaagiide xeeqishshin, unttuntu shuchchan A dechchiino. ⁶⁰ He wode I gulbbatiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ta Godaw, ha nagaraa unttunttoo atto ga” yaageedda. Hewaa giinnee hayqqi aggeedda.

8

Saa7ooli Ammaniyaa Asaa Yedersseedda

¹ Saa7ooli Isxxifaanose hayquu lo77a gi akkeedda. He gallassi Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaama yederssuu denddeedda; Yesuusi kiitteeddawanttuppe attin, ammaniyaawanttu ubbatuu Yihudaa gadiyaaninne Sammaariyaa gadiyan laaletteeddino. ² Xoossaa asatuu Isxxifaanoosa moogeeddino; qassi aw daro yeekkeeddino. ³ Shin Saa7ooli ammaniyaa asaa dhayissanaw baaxetee; ubbaa golliyyaa geli geliide, attuma asaanne macca asaa goochchi goochchiide, qasho golle yeddee.

Wonggalaa Mishiraachchuu Sammaariyan Odetteedda

⁴ Laaletteedda ammaniyaawanttu qaalaa odiidde, ubbasaa beeddino. ⁵ Piliphphoosi Sammaariyaa katamaa wodhdhiide, Kiristtoosabaa asaassi odeedda. ⁶ Cora asay Piliphphoosi geeddawaa darissi akeekiide siseedda; I oothiyaa malaataakka be7eedda. ⁷ Ayissi gooppe, iita ayyanatuu kooshshaa dhoqqu oothi haasayiide, cora asaappe keseeddino; qassi cora sileeddawanttunne wobbattuu paxeeddino. ⁸ He katamaan asay daro nashetteedda.

⁹ Shin Simoona geetettiyaa itti bitani kase, barena wolqqaama gi kaayiiddi, Sammaariyaa asaa, “Laa hawe aybe oorathabee” giissiide he katamaan de7eedda. ¹⁰ Guthatethaappe doommiide, woggatethaa gakkanaw, asay ubbay, “Xoossaa wolqqay daro wolqqaamay hawaa” giide aabaa sisee. ¹¹ Daro wodiyaappe doommiide, kaayuan Sammaariyaa asaa “Laa hawe ayba oorathabee” giisseedda diraw, asay aabaa sisee. ¹² Shin Piliphphoosi Xoossaa kawutethaabaanne Yesuusi Kiristtoosa sunthaabaa attumawanttussinne maccawanttussi mishiraachchuwaa odiidde, unttuntu aabaa ammaniide xammaqetteeddino. ¹³ Qassi Simoonikka bare huuphew ammaniide xammaqetteeddawaappe guyyiyan, Piliphphoosanna ittippe de7iidde, oosettiyaa malaataanne Xoossay ootheedda wolqqaama malaataa be7iide maalaletteedda.

¹⁴ Yesuusi kiitteedda Yeerusalaamen de7iyaawanttu, Sammaariyaa asay Xoossaa qaalaa akkeeddawaa siseedda wode, Phexiroosanne Yohaannisa unttunttukko yeddeeddino. ¹⁵ Phexiroossinne Yohaannisi wodhdhiide, ammaniyaawanttu Geeshsha Ayyaanaa akkana mala, unttunttoo Xoossaa woosseeddino; ¹⁶ ayissi gooppe, Sammaariyaa asatuu Godaa Yesuusa sunthan xinqqataa xalalaa xammaqetteeddawaappe attin, unttunttuppe ittuwaa bollaninne Geeshsha Ayyaanay wodhdhibeenna.

¹⁷ He wode Phexiroossinne Yohaannisi barenttu kushiyaa untunttu bolla wothowaappe guyyiyaan untunttu Geeshsha Ayyaanaa akkeeddino.

¹⁸ Yesuusi kiitetteeddawanttu barenttu kushiyaa untunttu bolla wothina, untunttu Geeshsha Ayyaanay imetteeddawaa Simooni be7eedda wode, Phexiroosassinne Yohaannisassi miishshaa ahiide, ¹⁹ “Taanikka ta kushiyaa wothiyaa ubbay Geeshsha Ayyaanaa akkana mala, ha maataa tawukka immeerikkitee” yaageedda.

²⁰ Shin Phexiroosi aw hawaadan yaageedda; “Neeni Xoossaa imotaa miishshaan shammanaw qoppeedda diraw, ne miishshay neenanna coo dhayo. ²¹ Ne wozanay Xoossaa sinthan suure gidenna diraw, new hawaan gishuu baawa. ²² Yaatowaappe guyyiyaan ha ne wozanaa iita qofaa diraw, nagaraappe simma; ooni eri ne wozanaan de7iyaa iita qofaa Xoossay atto gaanenttonne Xoossaa woossa. ²³ Ayissi gooppe, neeni daro qanaatiyaa oyqqaade nagaraa qashuwan de7iyaawaa taani be7ay” yaageedda.

²⁴ Hewaappe guyye Simooni Phexiroosassinne Yohaannisassi zaariide, “Hinttenttu geeddawaappe ittibayne taana gakkenna mala, hintte taw Xoossaa woosite” yaageedda.

²⁵ Phexiroossinne Yohaannisi markkatteddawaappenne Godaa qaala odeeddawaappe guyyian, guyye Yeerusalaame simmeeddino; yaatiide Sammaariyan de7iyaa daro qeeri katamatuwaan mishiraachchuwa qaala odeeddino.

Piliphphoosi Tophphiyaa Asaa Gideedda Shuufaa Xammaqeedda

²⁶ Godaa kiitanchchay Piliphphoosa, “Denddaade Yeerusalaameppe Gaaza afiyaa asi bayna mela sa7aa ogiyaakko ba; he ogii away kesiyaasaa xeeliyaa wode ushechcha dugehaa bagganna de7ee” yaageedda. ²⁷ Piliphphoosi denddiide beedda. Hinddeko geetettiyaa Tophphiyaa kaatattissi biittaa mooddiyaa I miishshaa ubbaakka naagiyaa Tophphiyaa asa gideedda itti shuufay de7iyaawe goyinnanaw Yeerusalaame beedda. ²⁸ Paray goochchiyaa gaariyaan uttiide, Yeerusalaameppe guyye simmiide, nabiya Isiyaasa maxaafaa nabbabee.

²⁹ Geeshsha Ayyaanay Piliphphoosa, “He gaariyaakko shiiqaade ittippe gida” yaageedda.

³⁰ Piliphphoosi woxxi yiide, nabiya Isiyaasa maxaafaa shuufay nababishshin sisiide A, “Neeni nabbabiyaawaa akeekay?” yaageedda.

³¹ Shuufay, “Taw odiide akeekissiya asay baynnaan waaniide akeekettii?” yaageedda; qassi barenanna gaariyaan kesiide uttana mala, Piliphphoosa woosseedda. ³² Shuufay nabbabiyaa maxaafay “Dorssaadan I shukettanaw laagettee.

Dorssa maray bare isikiyaa qanxxiyaawaa sinthan co77u giyaawaadan, ikka bare doonaa pokibeenna.

³³ I kawusheeddawaadan aw xillo pirdday dhayeedda.

Yesuusa de7uu ha sa7aappe pude akettidiggeedda diraw, A zariyaabaa oonee odanawe?” yaageedda.

³⁴ Shuufay zaariide Piliphphoosaw, “Nabii hawaa oowaa odii? Barebaa odiyee woy hara asaabaa odii? Taw odaarikkii” yaageedda. ³⁵ Piliphphoosi zaariide, Xoossaa maxaafaa I nabbabiyaasaappe doommiide, Yesuusabaa mishiraachchuwa qaala aw odeedda.

³⁶ Unttuntu ogiyaa oyqqi biidde, haathay de7iyaasaa gakteeddino; shuufay, “Haathaa hawaa be7a; xammaqettiyaawaa taana diggiyaawe ayee?” yaageedda.

³⁷ Piliphphoosi A, “Neeni ne kumentha wozanaappe ammanooppe, dand-dayaa” yaageedda.

I zaariide, “Yesuusi Kiristtoosi Xoossaa Na7aa gidiaawaa taani amanay” yaageedda.

³⁸ Gaari eqqana mala shuufay azazina, inne Piliphphoosi laa77atuu duge wodhdhiide, haathan gelina Piliphphoosi A xammaqeedda. ³⁹ Unttuntu haathaappe gaxaa kseedda wode, Godaa Ayyaanay Piliphphoosa liphphi udiide, afi aggeedda; laa7ethuwaa shuufay Piliphphoosa be7ibeenna; shin bare ogiyaa nashettiide beedda. ⁴⁰ Piliphphoosi bare huuphew Azoxxoosan de7iyaawaa ereedda; qassi Qiisaariyaa yaana gakkanawukka, katamaa ubbaan yuuyyiide mishiraachchuwaa qaala odee.

9

Saa7ooli Kiristtoosan Ammaneedda (Kit 22:6-16; 26:12-18)

¹ Shin Saa7ooli Godaa kaalliyawantta wodhanaw manddiide, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaakko beedda. ² Yaatiide Godaa ogiyaa kaalliyaa asatuwaa maccawantanne attumawantta demmooppe, qachchiide Yeerusalaame ahanaw, Damasqqon de7iyaa Ayihuda woosa golleto dabidaabbiyaa xaafanaw A woosseedda.

³ I biidde, Damasqqo katamaa gakkana matoode, qoppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu A yuushshuwaa ubbaani poo7eedda. ⁴ Saa7ooli sa7aan kunddi uttina, “Saa7oolaa Saa7oolaa, ayissi Taana waayissay?” giyaa qaala siseedda.

⁵ Saa7ooli, “Ta Godaw, neeni oonee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusikka, “Taani neeni yederssaadde de7iyaa Yesuusa.” yaageedda.

⁶ Shin Saa7ooli kokkoriiddinne maalalettiide, “Ta Godaw, taani ayaa oothanaadan koyyay?” yaageedda.

Goday A, “Denddaade katamaa gela; neeni oothanaw bessiyaabay new yaani odettanawaa” yaageedda.

⁷ Saa7oolanna ogiyaan biyaa asatuu aynne haasayennan eqqi aggiide, kooshshaa sisiino; shin oonanne be7ibeykkino. ⁸ Saa7ooli sa7aappe denddina, A ayfii doyettedda wode, aynne xeellanaw danddayibeenna; hewaa diraw, unttuntu A kushiya oyqqi goochchiidde, Damasqqo geliseeddino. ⁹ Heezzu gallassa gakkanawukka I xeellibeenna; aynne mibeenna; ayaanneekka ushibeenna.

¹⁰ Damasqqon itti Hanaaniyaa giyaa kaalliyawe de7ee; Goday saxaan A, “Hanaanew” yaageedda.

Hanaanii, “Ta Godaw, hawaan de7ay” yaageedda.

¹¹ Goday A, “Denddaade Suure geetettiya ogiyaa baade, Yihudaa soyin itti Saa7oola giyaa Xersseeseppe yeedda bitaniyaa koyya; ayissi gooppe, I woossee. ¹² Qassi Hanaaniyaa giyaa bitani geliide, Saa7ooli laa7enthuwaa xeellanaadan, bare kushiya A bolla wothiyaawaa saxaan be7eedda” yaageedda.

¹³ Hanaanii zaariide, “Ta Godaw, Yeerusalaamen ne geeshsha asaa bolla he bitani ay keena iitabaa ootheddentto, taani daro asaappe sisaaddi. ¹⁴ Qassi Damasqqon ne sunthaa xesiyaawantta ubbaa qachchanaw, qeesatuwaa kaappatuu aw maataa immeeddino” yaageedda.

¹⁵ Shin Goday A, “Saa7ooli Ayihuda gidenna asaa sinthan, kaatatuwaa sinthaaninne Israa7eeliyaa asaa sinthan, Ta sunthaa erissanawunne Taw oothanaadan dooretteedda miishshaa gidiyaa diraw, neeni ba. ¹⁶ Ayissi gooppe, Ta sunthaa diraw, I ayikeenaa waayyettanaw bessintto, Taani A bessana” yaageedda.

¹⁷ Hanaanii biide, soy geliide, bare kushiya Saa7oola bolla wothiide, “Ta ishaw Saa7oolaa, neeni yiyaa ogiyaan new beetteedda Yesuusi, neeni xeellana malanne Geeshsha Ayyaanay neenan kumana mala, taana kiit-teedda” yaageedda. ¹⁸ Ellekka, ayentto poquwaa malay Saa7oola ayfiyaappe wodhdhina, Saa7ooli laa7enthuwaa xeelleedda; qassi denddiide xammaqet-teedda. ¹⁹ Qumaa miide minetti, Damasqqon de7iyaa kaalliyaawanttunna amareedda gallassaa gami77eedda.

Saa7ooli Damasqqon Tamaarisseedda

²⁰ Ellekka, “Yesuusi Kiristtoosi Xoossaa Na7aa” yaagiide, Ayihuda woosa golletuwaan qaala odeedda.

²¹ Hewaa siseedda ubbay maalalettiide, “Hawe Yeerusalaamen Yesuusa sunthaa xeesiyaawantta dhayissiyaawaa gidennee? Qassi untuntta qachchiide, qeesatuwaa kaappatuwaa sintha afanaw yibeenneeyee?” yaageeddino.

²² Shin Saa7ooli qaala odiyaa oduu minni minni beedda; Yesuusi qassi Kiristtoosa gidiyawaakka I akeekissiide odeedda diraw, Damasqqon de7iyaa Ayihudatu aw zaariyaawaa dhayeeddino.

²³ Cora gallassaappe guyyiyan, Ayihudatu shiiqiide, Saa7oola wodhanaw zoretteeddino. ²⁴ Shin Ayihudatu barena wodhanaw qoppowaa Saa7ooli siseedda; untunttu A wodhanaw qammanne gallassi katamaa penggiyaa naagiino. ²⁵ Shin kaalliyaawantta A qamma afide, dirssaa huuphiyaanna taayyiyaan duge wotheeddino.

Saa7ooli Yeerusalaamen Tamaarisseedda

²⁶ Saa7ooli Yeerusalaame gakkeedda wode, kaalliyaawanttunna ittippe gaketanaw shiiqi be7eedda; shin kaalliyaawaa I gideeddawaa ubbay amanennaan ixxiide, aw yayyeeddino. ²⁷ Shin Barnaabaasi Saa7oola Yesuusi kiitteeddawanttukko afeedda; ogiyaan Godaa I waaniide be7eeddentto, aw Goday wooti haasayeeddenttonne qassi Saa7ooli Damasqqon Yesuusa sunthan yayyennaan wooti qaala odeeddentto, untunttoo geeshshiide odeedda. ²⁸ Saa7ooli Yeerusalaamen yuuyyiidenne Godaa Yesuusa sunthan yayyennaan qaala odiidde, Yesuusi kiitteeddawanttunna ittippe de7eedda. ²⁹ Qassi Saa7ooli Giriike qaala haasayiyaa Ayihudatuwaanna haasayeenne palumettee; shin untunttu A wodhanaw koyyeeddino. ³⁰ Ishatuu hewaa sisiide, Saa7oola duge Qiisaariyaa afide, Xersseese yeddeeddino.

³¹ Yihudaan, Galiilaaninne Sammaariyan ubbaan de7iyaa ammaniyaa asatuu sarotethaan de7eeddino; qassi minneeddino; Godaassi yayyiyaawaaninne Geeshsha Ayyaanaa maaduwan geemettiide, payduwankka dari dari beeddino.

Phexiroosi Lidiyaninne Yoophphen Tamaarisseedda

³² Phexiroosi ubbasan yuuyyiidde, Liidaan de7iyaa geeshsha asatuwaakko qassi wodhdheedda. ³³ Yaatiide hewaan hosppun laythaa siliide, arsaan gisiide de7iyaa itti Eeniya giyaa bitaniyaa demmeedda. ³⁴ Phexiroosi Eeniya, “Eenaw, Yesuusi Kiristtoosi neena pathee; denddaade ne hiixaa yegga” * yaageedda. Hewaappe guyye ellekka denddi eqqeedda.

* **9:34** hiixaa yegga: Hawaa guussay meetettiyaabaa giigissa guussaa.

³⁵ Liidaaninne Saaronan de7iyaa asay ubbay Eeniya be7iide, Godaakko simmeeddino.

³⁶ Yoophphe katamaan itti Xaabito geetettiyaa ammanewunna de7aw; Xaabito guussay Giriike qaalaan Dorqo giyaawaa. Iza bare de7eedda wodiya ubbaan lo77obaa oothaaddenne hiyyeesaa maaddaadde de7aw.

³⁷ He wode iza harggaade hayqqina, asay izi anhaa meecciide, pooqiyaa pude kessiide gisiseedda. ³⁸ Liiday Yoophphessi mata; kaalliyawanttu Phexiroosi Lidiyan de7iyaawaa Yoophphen sisiide, “Hayyanaa nuukko ellekka yaarikkii” yaagiyaa kiitaa laa77u asatuwaa bolla aakko kiitteeddino.

³⁹ Hewaappe guyye Phexiroosi denddiide, untuntunna bi gakkina, pooqiyaa pude A kessiide, kifiliyaa geliseeddino. Asini bayna am77e maccawanttu ubbay yeekkiidenne Dorqqa untuntunna de7iyaa wode oothedda qamishatuwanne mayatuwaa ubbaa Phexiroosa bessiide, A yuushshuwaan yuuyyi aadhdhiide eqqeeddino. ⁴⁰ Phexiroosi untuntunna ubbaa kare kessiide, gulbbati Xoossaa woosseedda; qassi anhaakko simmiide, “Xaabitee, dendda” yaageedda; Xaabitakka bare ayfiyaa dooyya Phexiroosa be7aade, dhoqqa uttaaddu. ⁴¹ Phexiroosi izo bare kushiyan maaddiide, denti esseedda; hewaappe guyyiyan, ammaniyaawanttanne asini bayna am77e maccawantta xeesiide, paxeeddawunno untunttoo immeedda.

⁴² Ha yewuu Yoophphe katamaa ubbaan laalettina cora asay Godaa ammaneeddino. ⁴³ Phexiroosi Yoophphen itti Simoona giyaa galbbaa qaaciyaawaanna daro wodiya gami77eedda.

10

Phexiroosanne Qornneliyoosa

¹ Qiisaariyaan “Xaalatuwaa Olaa asatuwaa” geetettiyaa olanchchatoo itti xeetatuwaa kaappuu Qornneliyoosa giyaawe de7ee. ² Qornneliyoosi Xoossaa loythiide ammaniyaa asanne, bare soy asaa ubbaanna ittippe Xoossaassi goyinniyaa asa; Ayihuda hiyyeesaakka I daro maaddee; qassi Xoossaa ubba wode woossee. ³ Itti gallassi uduppu saatiyaa heeran, “Qornneliyoosa” giide xeesiyaa Xoossaa kiitanchchay barekko gelishshin, Qornneliyoosi saxaan geeshshiide be7eedda.

⁴ Qornneliyoosi yayyiide, kiitanchchaa caddi xeelliide, “Ta Godaw, I ayee?” yaageedda.

Kiitanchchay zaariide, hawaadan yaageedda; “Ne woosaynne neeni hiyyeesaa maaddiyawe Xoossaa sinthan hassayettanaw saluwaa beedda.

⁵ Ha77i Yoophphe asaa kiittaade, Phexiroosa geetettiyaa Simoona ahissa.

⁶ Phexiroosi abbaa doonan de7iyaa galbbaa qaaciya Simoona gollen imathatethaani utteedda; neeni oothanaw bessiyaawaa I new odanawaa” yaageedda.

⁷ Qornneliyoosi barew odeedda kiitanchchay biina, bare qoomatuwaappe laa77atuwaanne Xoossaassi goyinniyaa bareppe shaakettenna wottaadaratuwaappe ittuwaa xeesiide, ⁸ untunttoo ubbabaa odiide, untuntta Yoophphe kiitteedda.

⁹ Wonttetha gallassi untunttu biide, Yoophphe katamaakko matishshin, Phexiroosi usuppun saatiyaa heeran golliyaa bollan dembbayiide ootheddasa Xoossaa woossanaw keseedda. ¹⁰ Qassi koshattiide, qumaa maanaw koyyeedda; shin qumay ka77ishshin, saxaa be7eedda.

¹¹ Saluu dooyettina, wolqqaama mayuwaa malatiyaabay oyddu bagganna oyqettiide, sa7aan wodhdhishshin, Phexiroosi be7eedda. ¹² Hewaan oyddu

gediyaanna de7iyaa mehii, do7ay, shooshshay, zariinne kafuu ubbay de7ee.
¹³ “Phexiroosaa, dendda eqqaade shukka ma” giyaa qaalay aakko yeedda.

¹⁴ Shin Phexiroosi, “Ta Godaw, hanenna! Taani tunabaanne sheneyiyaabaa ubbakka ma erikke” yaageedda.

¹⁵ Qassi laa7enthuwaa, “Xoossay geeshsheeddawaa neeni tunissoppa” giyaa qaalay aakko yeedda. ¹⁶ Heezzu gede hewaadan geedda; hewaappe guyyiyan, ellekka he wolqqaama mayuwaa malatiyaawe pude saluwaa aketti aggeedda.

¹⁷ Phexiroosi bare be7eedda saxaa bilethay ayaa gidanddeeshsha? Yaagiide, bare wozanaa gidдон, “Laa hawe ayee?” giishshin, Qornneliyoosi kiit-teedda asatuu Simoona golli de7iyaasaa koyyiidde, A penggiyaan eqqeeddino. ¹⁸ Barenttu kooshshaa dhoggu oothiide, “Phexiroosa geetettiya Simoona giyaa imathay hewaan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.

¹⁹ Phexiroosi saxaan be7eeddabaa akeekanaw qofaan sheekkide7ishshin, Geeshsha Ayyaanay A, “Be7a, heezzu * asatuu neena koyyiino; ²⁰ denddaade wodhdha; Taani untuntta kiit-teedda diraw, sidhennaan untuntunna ba” yaageedda.

²¹ Phexiroosi asatuwaakko wodhdhiide, “Hinttenttu koyyiyaawe taana. Ayaa akkana yeedditee?” yaageedda.

²² Untunttu, “Xoossaassi yayyiya xilluu Ayihuda asaa ubbaan daro bonchchetteedda xeetatuwaa kaappuwaa Qornneliyoosi, neena bare soy afissiide, qaalaa neeppe sisana mala, Xoossaa geeshsha kiitanchchay aw odeedda” yaageeddino. ²³ Phexiroosi asatuwaa immatha udi shoobbanaw soy mokkeedda.

Wonttetha gallassi, denddiide untuntunna beedda; Yoophphe katamaan de7iyaa ishātuwaappe ittu ittu aananna ittipe beeddino. ²⁴ Wonttetha gallassi, Qiisaariyaa gakeeddino; Qornneliyoosi bare dabbatuwanne bare laggethatuwaa ittipe xeesi shiishshiide, Phexiroosa naagee. ²⁵ Phexiroosi gelana hanishshin, Qornneliyoosi aananna gaketide, A sinthan kunddiide, aw goyinneedda. ²⁶ Shin Phexiroosi, “Dendda! Taanikka ta huuphew asa” yaagiide A dentheedda.

²⁷ Phexiroosi Qornneliyoosanna haasayiidde, soy geleedda; I geliyaa wode cora asay shiiqueeddawaa demmiide, ²⁸ asaa, “Ayihuda asay hara zariyaanna ittippetethaan de7anaw, woy gaketanaw woga gidennawaa hintte huuphew eriita; shin taani oonanne tunaa woy sheneyiyaabaa geenna mala, Xoossay taana besseedda. ²⁹ Hewaa diraw, hintte taw kiittina, palumay baynnaan yaaddi. Ha77i, “Taana ayissi ahisseedditee?” yaagaade hinttentta oochchay” yaageedda.

³⁰ Qornneliyoosi hawaadan yaageedda; “Taani hachche oyddu gallas-saappe kase ha saatiyaan udduppu saatiyaa woosaa ta soyin Xoossaa woossishshin, pholqqiyaa mayuwaa mayyeedda asay ta sinthaan eqqiide, ³¹ taana, ‘Qornneliyoosa, Xoossay ne woosaa siseedda; neeni hiyyeesaa maaddiyaawaakka hassayeedda. ³² Simmi asaa Yoophphe kiittaade, Simooni Phexiroosa giyaawaa xeesissa; Simooni Phexiroosi Simoona giyaa galbaa qaacciyaawaa gollen abbaa doonaan imathatethaa utteedda’ yaageedda. ³³ Hewaa diraw, taani neekko ellekka kiittaaddi; neeninne yaadde loythaadda; simmi neeni nuussi odanaw Xoossay neena azazeeddawaa ubbaa sisanaw ha77i nuuni ubbay hawaan Xoossaa sinthan de7eetto” yaageedda.

* **10:19** heezzu: Itti itti maxaafatuu coraa giino; itti maxaafay laa77uu yaagee.

Phexiroosa Haasayaa

³⁴⁻³⁵ Phexiroosi haasayaa hawaadan yaagi doommeedda; “Xoossay asaa som77iyaa xeellenna; shin gade ubbaan barew yayyiyaawaanne xillo oosuwaa oothiyaawaa galatiyaawaa taani tumu akeekaaddi. ³⁶ Xoossay asaa ubbaa Godaa, Yesuusi Kiristtoosa bagganna, sarotethaa odiidde, ha wonggalaa mishiraachchuwaa Israa7eeliyaa asaassi kiitteeddawaa hinttenttu eriiita. ³⁷ Yohaannisi qaalaa odeedda xinqqataappe guyyiyan, Galilaappe doommiide, Yihudaa gadiyaa ubbaan haneeddawaa hintte eriiita. ³⁸ Xoossay Naazireetiyaa Yesuusa Geeshsha Ayyaanaaninne wolqqaan kuntheedda; Xoossay aananna de7iyaa diraw, lo77obaa I oothiiddinne xalahiyaa kaappuwaassi moodetteedda ubbaa pathiidde yuuyyeedda.

³⁹ “Ayihuda gadiyaaninne Yeerusalaamen I ootheedda ubbabaassi nuuni markka. Unttuntu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, A wodheeddino. ⁴⁰ Shin Xoossay heezzenhiyaa gallasan hayquwaappe A denthidde besseedda. ⁴¹ Xoossay koyro dooreedda markkatuwaa nuuna, A besseeddappe attin, asaa ubbaa gidenna; hayquwaappe I denddeeddawaappe guyyiyan, nuuni aananna meeddonne usheeddo. ⁴² Xoossay wonggalaa mishiraachchuwaa asaassi nuuni odanawunne, paxa de7iyaawanttu bollandanne hayqqeeddawanttu bollandanaw I suntheeddawe Yesuusa gideeddawaa nuuni markkattanaw nuuna azazeedda. ⁴³ Xoossay aani ammaniyaa ubbaa nagaraa A sunthan atto gaanawaa nabatuu ubbatuu markkattiino” yaageedda.

Ayihuda Gidenna Asatuu Ammaniide Geeshsha Ayyaanaa Akkeeddino

⁴⁴ Phexiroosi biro he yewuwaa odishshin, qaalaa sisiyaa ubbaa bolla Geeshsha Ayyaanay wodhdhii aggeedda. ⁴⁵ Phexiroosanna Yoophpeppe yeedda, ammaniyaa qaxxaretteedda Ayihuda ubbatuu Ayihuda gidennawanttu bollankka Geeshsha Ayyaanaa imotay gukkeedda diraw maalaletteeddino. ⁴⁶ Ayissi gooppe, unttuntu dumma dumma qaalaan haasayishshininne Xoossaa darotethaa sabbishshin siseeddino.

He wode Phexiroosi zaariide, ⁴⁷ “Hawanttu qassi nuunaadan Geeshsha Ayyaanaa akkeeddawanttu xammaqettennaadan, haathaa unttunta digganaw danddayiyaawe oonee?” yaageedda. ⁴⁸ Unttuntu Yesuusi Kiristtoosa sunthan xammaqettana mala, unttunta azazeedda; hewaappe guyyiyan, unttuntu barenttunna amareedda gallassaa uttana mala, A woosseeddino.

11

Phexiroosi Ayihuda Gidenna Asaappe Ammaneeddawanttu Soy Ayaw Geleeddentto Odeedda

¹ Yesuusi kiitteeddawanttunne Yihudaa ubbaan de7iyaa ishatuu, Ayihuda gidennawanttukka Xoossaa qaalaa akkeeddawaa siseeddino. ² Phexiroosi Yeerusalaame beedda wode, qaxxaretteedda asatuu aananna palumettidde, ³ A, “Neni qaxxarettibeennawanttukko gelaade, unttuntunna qumaa maadda” yaageeddino.

⁴ Shin Phexiroosi haneeddawaa koyruwaappe doommiide, maaran maaran hawaadan yaagiide odeedda; ⁵ “Taani Yoophphe katamaan Xoossaa woossishshin, taani ayyaanaani gidaade saxaa be7aaddi; wolqqaama mayuwaa malatiyaawe oyddu bagganna oyqettiide, saluwaappe wodhdhiide, taakko yeedda. ⁶ Hewaa gidduwaa taani cadda xeelliyaa wode, oyddu gedi de7iyaa mehiyaa, du7aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwaa

be7aaddi. ⁷ Qassi, 'Phexiroosaa, dendda; shukka ma' giyaa qaalaa taani sisaaddi.

⁸ "Shin taani, 'Ta Godaw, hanenna! Tunabay woy sheneyiyaabay ubbakka ta doonaakko shiiqi erenna' gaaddi.

⁹ "Qaalay saluwaappe laa7ethuwaakka, 'Xoossay geeshsheeddawaa neeni tunaa gooppa' yaagiide taw zaaredda.

¹⁰ "Hewe heezzu gede hanina, wurssethaan ubbabay saluwaa pude gooshettedda. ¹¹ He man77iyankka heezzu asatuu Qiisaariyaappe taakko kiitettiide, taani de7iyaa golliyya gakkii aggeeddino. ¹² Taanikka sidhennaani untuntunna baana mala, Geeshsha Ayyaanay taw odedda. Qassi ha usup-pun ishatauu Yoophpuppe taananna Qiisaariyaa biina, nuuni Qornneliy-ooosa soy geleddo. ¹³⁻¹⁴ Kiitanchchay bare soyin eqqiide barena, 'Phexiroosa geetettiyaa Simoona xeesanaw asaa Yoophpuppe kiitta; neeninne ne golle asay ubbay attiyaa qaalaa I new odanawaa' geeddawaa Qornneliyooosi wooti siseeddento, nuussi odedda.

¹⁵ "Taani haasayanaw doommiyaawan Geeshsha Ayyaanay koyro nu bolla wodhdheeddawaadan, untunttu bollaakka wodhdhii aggedda. ¹⁶ Goday, 'Yohaannisi haathan xammaqeedda; shin hinttenttu Geeshsha Ayyaanaan xammaqettanita' yaagedda qaalaa taani hassayaaddi. ¹⁷ Xoossay nuussi Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaneeddawat্তুssi immeedda imotaa malaa Ayihuda gidennawanttookka qassi immooppe, simmi Xoossaa digganaw taani oonee?" yaagedda.

Ammaniyaawanttu Kiristtaane Geetetteeddino

¹⁸ Untunttu hawaa siseedda wode barenttu palumaa aggiide, "Yaatina, Xoossay Ayihuda gidennawanttukka qassi nagaraappe simmiide de7anaadan, untuntta qaadeedda" yaagiide Xoossaa galateeddino.

¹⁹ Isxxifaanoosa bolla gakkedda waayyiyaa geeduwan laaletteedda ammaniyaawanttu qaalaa Ayihudatuwaa xalalaappe attin, haraassi it-tuwaassinne odennaan, Pinqqe, Qophiroosanne Anxxookiyaa gakkanaw yuuyyeeddino. ²⁰ Shin Qophiroosappenne Qereenappe yeedda itti itti ammaniyaa asatuu Anxxookiyaa biide, Godaa Yesuusa wonggalaa mishi-raachchuwaa odiidde, Giriike asaassikka * odeeddino. ²¹ Godaa wolqqay untuntunna de7ee; qassi cora asay ammaniide, Godaakko simmeeddino.

²² Ha yewuu Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaa asaassi sisetina, ammaniyaa asay Barnaabaasa Anxxookiyaa kiitteedda. ²³ Barnaabaasi Anxxookiyaa beedda wode, Xoossaa aadho keekatethaa oosuwaa be7iide nashetteedda; untunttu ubbay Godan barenttu kumentha wozanaappe minni de7anaadan, untuntta zoreedda. ²⁴ Ayissi gooppe, Barnaabaasi Geeshsha Ayyaanayne ammanuu kumeedda lo77o asaa; he gaasuwan cora asay Godaakko yeeddino.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Barnaabaasi Saa7oola koyyanaw Xersseese beedda. ²⁶ Yaatiide Saa7oola demmeedda wode, Anxxookiyaa aheedda. Barnaabaasinne Saa7ooli ammaniyaa asaanna itti laythaa kumenthaa uttiide, cora asaa tamarisseeddino; kaalliyaawanttu Anxxookiyan Ammaniyaa asaa geetettiide, koyro xeesetteeddino.

²⁷ Nabatuu Yeerusalaameppe Anxxookiyaa he wode wodhdheeddino. ²⁸ Untunttu giddoppe Agaaboosa giyaawe denddiide, sa7aa ubbaan wolqqaama koshay denddanawaa Ayyaanaa wolqqaan timbbitiyaa odeedda; hewe haneeddawe Qalawudeyoosa kawutethaa wodiyaana.

* **11:20** Griike asaa: Hawaa guussay Griike qaalaa haasayiyaa Ayihude woy hara asaa.

29 Kaalliyaawanttu huuphiyan huuphiyan barenttu wolqqa keena miishshaa kessiide, Yihudaan de7iyaa barenttu ishatuwaassi maaduwaaw yeddanaaw qofaa qachcheeddino. ³⁰ Unttuntu hewaadan oothiide, miishshaa Barnaabaasa bollaninne Saa7oola bolla woosa golle cimatooyeddeeddino.

12

Woosa Gollen Wolqqaama Iita Yedesay Doommedda

¹ Kaatiyaa Heroodise * he wode woosa golle asaappe amareeddawantta waayissuwaa doommedda. ² Yohaannisa ishaa Yayiqooba mashshaan wodhissedda. ³ Hewe Ayihudatuwaa nashechcheeddawaa be7iide, gujji Phexiroosakka oyqqeedda; hewe Maagage Ukithaa Baalaa bonchchiya gallassatuwana. ⁴ Phexiroosa oyqqiide qachchedda. Paasigaa Baalaa Bonchchiya gallassatuwaappe guyyiyan, gade asaa sintha aathanaw qoppiide, oyddu oyddu wottaaddaratuu A naaganaadan, tammanne usuppun wottaaddaratuwaassi aathiide immedda. ⁵ Hewaa diraw, Phexiroosi qasho golliyaan naagetee; shin woosa golle asay aw minissiide Xoossaa woossee.

Kiitanchchay Phexiroosa Qasho Golleppe Kessedda

⁶ Heroodise Phexiroosa asaa sintha aathanaw qoppaanaappe kase qamma, Phexiroosi laa77u santhalataan qashettiide, laa77u wottaadaratuwaappe gidduwan gemi77isheedda; naagiyaawanttukka qasho golle penggiyaan eqqiide naagiino. ⁷ Akeekennaan de7ishshin, Godaa kiitanchchay hewaan eqqi aggeedda; qasho gollenkka poo7uu poo7ii aggeedda. Kiitanchchay Phexiroosa miyyiyaa dechchi beegothiide A, “Elle dendda” yaageedda; he man77iyankka santhalatay A kushiyaappe wodhdhii aggeedda. ⁸ Kiitanchchay A, “Ne suriyaa dancca; ne caammaakka wotha” yaagina, Phexiroosi hewaadan ootheedda; kiitanchchay, “Ne mayuwaa mayyaade taana kaalla” yaageedda.

⁹ Phexiroosi qasho golliyaappe kesiide, kiitanchchaa kaalleedda; aw saxaa be7iyaawaa malateeddappe attin, kiitanchchay oothiyaabay tuma gideeddawaa eribeenna. ¹⁰ Kiitanchchayne Phexiroosi koyro wottaadaraappenne laa7entho wottaaddaraappe aadhdiide, katamaa afiyaa birataa penggiyaakko gakkeeddino; penggiikka untunttoo barekka dooyetti aggeedda; untunttu kesiide itti ogiyaanna biishshin, kiitanchchay ellekka Phexiroosappe shaaketti aggeedda.

¹¹ Phexiroosi barena gakkeeddabaa akeekiide, “Taana Goday bare kiitanchchaa kiittiide, Heroodisa kushiyaappenne Ayihuda asay naagi utteedda ubbabaappe ashsheeddawaa ha77i tumu eraaddi” yaageedda.

¹² I hewaa akeekedda wode, cora asay ittippe shiiqiide Xoossaa woosiyasaa, Marqqoossa giyaa Yohaannisa dayi Mayraami soy ¹³ biide penggiyaan xeesina, itti Roodo giyaa ashikkaratta dooyyanaw yaaddu. ¹⁴ Rooda Phexiroosa qaala gideeddawaa ereedda wode, barena nashechchina, penggiyaa dooyennan guyye woxxaadde, Phexiroosi karen eqqeeddawaa asaassi odaaddu.

¹⁵ Asay izo, “Hanne, neeni gooyaa” yaageedda. Rooda Phexiroosa gideeddawaa geeshshaade odaaddu. Unttuntu, “Hewe A kiitanchchaa” † yaageeddino.

* **12:1** Heroodisa: Hawaa guussay Heroodise Agriiphpha koyruwaa gidiide, Paalestine giyaa gadiyaa ubbaa mooddiyaawaa. Hewenneekka wogga Heroodise heezzetha yeletaa. **12:4** Kes 12:1-27
† **12:15** A kiitanchchaa: A naagiya kiitanchchaa gidennaan aggenaa guussaa.

¹⁶ Shin Phexiroosi karen xeesiide aggennaan ixxina, asay kariyaa dooyyi, A be7iide maalalteeeddino. ¹⁷ Shin untunttu co77u gaana mala, Phexiroosi bare kushiyan xorssiide, Goday qasho golliyaappe A wooti kesseeddentto, untunttoo qonccissi odiide, “Hawaa Yayiqoobassinne ‡ ishātuwaassi § odite” giide, kesi harasaa beedda.

Heroodisa Hayquwaa

¹⁸ Sa7ay wontteedda wode, Phexiroosi haqa bidiggeeddentto giina wot-taaddaratuwaa gidдон daro walassay keseedda. ¹⁹ Heroodise Phexiroosa koyyishshin, I dhayeedda wode, naagiyaawantta qoriide, untuntta wod-hana mala azazeedda; hewaappe guyyiyan, Yihudaappe Qiisaariyaa wodhdhiide, hewaan amareedda wodiya utteedda.

²⁰ Heroodise Xiirsoosa asaassinne Sidoonaa asaassi loythi hanqqetteedda; untunttu gade asay kathaa Heroodisa gade asaappe demmiyaa diraw, untunttu ittippe gidiide, A golliyaa kaappuwaa Bilasxxoosa barenttu bagga oothiide, sigettana mala woossanaw Heeroodisakko beeddino.

²¹ Heroodise sunthetteedda gallassi, bare kawutethaa mayuwaa mayyiide, kawutethaa oydiyan uttiide, asaassi haasayeedda. ²² Asay, “Hawe Xoossaa qaalaa; asaa qaalaa gidenna” yaagiide kooshshaa dhoqqisside haasayeedda. ²³ Heroodise Xoossaa bonchchibeenna diraw, he man77iyankka Godaa ki-itanchchay A dechchina, guxuniyan meetettiide, hayqqi aggeedda.

²⁴ Shin Xoossaa qaalay dicceenne dar dar bee.

²⁵ Barnnaabaasinne Saa7ooli barenttu oosuwaa poliide, Marqqoossa giyaa Yohaannisa barenttunna akkiide, Yeerusalaameppe simmeeddino.

13

Barnnaabaasinne Saa7ooli Geeshsha Ayyaanay Doorina, Tamaarissanaw Kiitetteeddino

¹ Anxxookiyan de7iyaa ammaniyaa asaa gidдон nabatuunne tamarssiyaawanttu de7iino; untunttukka Barnaabaasa, Karethaa giyaa Simoona, Qereenappe yeedda Luuqiyoosa, gadiyaa mooddiyaa Heroodisanna * diccedda Minaahanne Saa7oola. ² Untunttu Godaassi goyinnishshinanne xoomishshin, Geeshsha Ayyaanay, “Taani xeseedda oosuwaassi Barnnaabaasanne Saa7oola taw dummayite” yaageedda.

³ Untunttu xoomeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiya Barnaabaasa bollaninne Saa7oola bollan wothiide, untuntta yeddeeddino.

Barnnaabaasinne Saa7ooli Qophiroosa Beeddino

⁴ Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay untuntta kiittina, Seeluugiyaa wodhdheeddino; hewaappe wonggiriyaan geliide, Qophiroosa haathaani doodetteeddasaa beeddino. ⁵ Untunttu Silmaana gakkiiide, Ayihuda woosa gollatuwaan Xoossaa qaalaa odeeddino; untuntta maaddanaw Yohaannisi † untunttunna de7ee.

⁶ Untunttu Qophiroosa haathan doodetteedda sa7aa ubbaa Phaafu gakkanaw yuuyyiide, nabiya itti worddanchchaa, Ayihuda asaa Bar-Yesuusa giyaa shareechchuwaa demmeeddino. ⁷ He shareechchuu gadiyaa mooddiyaa Sarggiyoosa Phawuloosa giyaa akeekanchcha bitaniyaanna

‡ 12:17 Yayiqooba: Godaa ishaa. § 12:17 ishātuwaassi: Ammaniyaa haratuwaassi. * 13:1 Heroodisa: Herood Anttiphaasa geetettiyaa wogga Heroodise na7aa. Hewenneekka Galiilaa giyaa gadiyaa mooddiyaawaa. Luq 3:1 xeellite. † 13:5 Yohaannisa: Hara sunthay Marqqoossa. 12:12,25 xeellite.

de7ee. Sarggiyoosa Phawuloosa Barnnaabaasanne Saa7oola barekko xeesiide, Xoossaa qaalaan sisanaw koyyeedda. ⁸ Shin shareechchuwaa Elimaasi (Giriike qaalaan hewe A sunthaa) gadiyaa mooddiyaawaa ammanuwaa digganaw koyyiide, untuntu haasayaa phalqqeedda.

⁹ Shin Phawuloosa giyaa Saa7ooli barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, shareechchuwaa caddi xeelliide, ¹⁰ A, “Laa ha xalahiyaa kaappuwaa na7aw, genetethay ubbayne iitatethay ubbay kumeeddawoo, xillotethaa ubbaa morkkew, Godaa ogiyaa suuriyaa geellayiyaawaa aggikkii? ¹¹ Be7a; ha77i Godaa kushii ne bolla de7ee; neeni qooqa gidana; amareedda wodii gakkanaw, awaa poo7uwaa be7akka” yaageedda.

He man77iyankka shaannochchayne dhumay A ayfiyaa goozzina, bare kushiyaa oyqqiide, kaaletthiyaa uraa koyyiide yuuyyeedda. ¹² He wode gadiyaa mooddiyaawe hewaa be7eedda wode, Goday tamarissiyaawaan maalalettiide ammaneedda.

Barnnaabaasinne Phawuloosi Phiisiidiyan De7iyaa Anxxookiyaa Beeddino

¹³ Phawuloosinne aananna de7iyaawanttu Phaafuppe denddiide, Phinifiyan de7iyaa Phergge wonggiriyaan beeddino; Yohaannisi untuntuppe shaaketti, Yeerusalaame simmeedda. ¹⁴ Shin untuntu Pherggeppe aadhdhiide, Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa gakeeddino; Sambbata gallasan Ayihuda woosa golle geliide utteeddino. ¹⁵ Muse higginne nabatuwaa maxaafay † nabbabetteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda woosa golle kaappatuu, “Nu ishatoo asaa minissiyaa qaalay hinttenttoo de7ooppe, asaw haasayerikkitee” yaagiide untunttoo kiitteeddino.

¹⁶ Phawuloosi denddi eqqiide, bare kushiyan xorssiide, hawaadan yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, Xoossaassi yayyiyaawanttoo sisite. ¹⁷ Ha Israa7eeliyaa asaa Xoossay nu aawatuwa dooriide, Gibxe gadiyan imathatethaan untuntu de7ishshin, untuntta corisseedda; bare wolqqaama wolqqaanikka Gibxe gadiyaappe untuntta kesseedda. ¹⁸ Bazzuwan oytamu laythaa keenaa nu aawatuwa I danddayeedda. ¹⁹ Kanaane giyaa gadiyan Ayihuda gidenna laappu kawutethaa dhayissiide, untuntu gadiyaa bare asaa laatisseedda. ²⁰ Hewaappe guyyiyan, nabiya Saameela wodiya gakkanaassi, oydu xeetanne ishatamu laythaa keenaa daanatuwaa untunttoo immeedda. ²¹ Hewaappe guyyiyan, untuntu barenttoo kaatiyaa immana mala woossina, Xoossay Biiniyaama zariyaappe Qiisa na7aa Saa7oola oytamu laythaw kawutana mala, untunttoo immeedda. ²² Xoossay Saa7oola shaareeddawaappe guyyiyan, untuntu bolla Daawite kawutana mala, A dentheedda; Daawitebaa markkattiide, ‘Taani koyyiyaa ubbabaa ta wozanaadan oothiyya Issey na7aa Daawita demmaaddi’ yaageedda.

²³ “Xoossay, ‘Taani Daawita zariyaappe Israa7eeliyaa asaa ashshiyaawaa ahana’ qaalaan geleeddawaadankka, Yesuusa aheedda. ²⁴ Yesuusi yaanaappe kase Israa7eeliyaa asay ubbay barenttu nagaraappe simmiide xammaqetana mala, Yohaannisi qaalaan odeedda. ²⁵ Qassi Yohaannisi bare oosuwaa wurssana haniide asaa, ‘Taana oona giide qoppiitee? Taani hintte naagiyaawaa gidikke; shin be7ite, A gadiyaa caammaa qashuwaakka gadiyaappe billanaw taw bessennawe taappe guyyenna yee’ yaageedda.

²⁶ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Abraahaame zerethatoo, qassi hawaan Ayihuda gidennawanttoo Xoossaassi yayyiyaawanttoo, ha

† **13:15** Muse higgiaanne nabatuwaa maxaafaa: Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa Maxaafaa. **13:17** Kes 1:7; 12:51 **13:18** Pay 14:34; Zar 1:31 **13:19** Zar 7:1; Iya 14:1 **13:20** Daa 2:16; 1Sa 3:20 **13:21** 1Sa 8:5; 10:21 **13:22** 1Sa 13:14; 16:12; Maz 89:20 **13:24** Mar 1:4; Luq 3:3

atotethaa qaalay nuussi kiitetteedda. ²⁷ Ayissi gooppe, Yeerusalaamen de7iyaa asaynne untunttu kaappatuu Yesuusanne Sambbata gallassaa ubbaan nabbabettiyyaa nabatuwaa qaalaa akeekibeenna diraw, A bolla pirddiide, nabatuwaa qaalaa poleeddino. ²⁸ Yesuusa wodhissanaw itti gaasuukka untunttoo beettennaan ixgina, Philaaxoosi A wodhana mala woosseeddino.

²⁹ “Untunttu Yesuusabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaa ubbaa poleedda wode, masqqaliyaappe A wothiide moogeeddino. ³⁰ Shin Xoossay hayquwaappe Yesuusa dentheedda. ³¹ Hewaappe guyyiyan I barenanna Galiilaappe Yeerusalaame yeedda asatoo cora gallassaa beettedda untunttu ha77i aabaa asaassi markkattiino.

³² “Xoossay nu aawatuwassi immana geedda wonggalaa mishi-raachchuwaa nuuni hinttenttoo odeetto. ³³ Daawite Mazimuriyaa Maxaafaan laa7etho shemppuwaan, ‘Neeni Ta Na7aa.

Hachche Taani ne Aawuwaa gidaaddi’ geetettiide xaafetteeddawaadan, Xoossay Yesuusa dentiide, nu aawatuwassi immana geeddawaa nuussi untunttu naanaassi poleedda.

³⁴ Laa7enthuwaa I hayqqenna mala, hayquwaappe A dentheeddawaassi Xoossay, ‘Taani Daawitew immana geedda ammanetteedda geeshsha anjuwaa hinttenttoo immana’ yaagiide haasayeedda. ³⁵ Hewaa diraw, Mazimuriyaa Maxaafaan harasaan qassi, ‘Ne Geeshsha Na7aa anhaakka musissakka’ yaageedda. ³⁶ Ayissi gooppe, Daawite bare wodiyaan Xoossaa qofaa otheeddawaappe guyyiyan hayqqiide, bare aawatuwanna hayqqi museedda. ³⁷ Shin Xoossay hayquwaappe dentheeddawe musibeenna.

³⁸⁻³⁹ “Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nagaraa atto geeteteeddawe hinttenttoo Yesuusa bagganna odetteeddawenne, Muse higgiiyan xillanaw hinttenttoo danddayettenna ubbabaappe aani ammaniya ubbay xillanawe hinttenttoo eretto. ⁴⁰ Hewaa diraw, nabatuu geeddawe hintte bolla gakkenna mala naagettite;

⁴¹ ‘Xoossay geeddabaa qilliicciyaawanttoo, be7ite; haray atto itti uray hinttenttoo odinttokka, hintte ammanenna oosuwaa taani hinttenttu wodiyaan oothiyaa diraw, poora giite; hayqqite’ geeddino” yaageedda.

⁴² Phawuloosinne Barnaabaasi Ayihuda woosa golliyaappe kesishshin, asay untuntta laa7enthuwaa Sambbatanka hewaa gujjiide odana mala woosseeddino. ⁴³ Shiiquu laa7etteeddawaappe guyyiyan, cora Ayihudatuunne Ayihudatuwaa ammanuwan geliide Xoossaw yayyiyaa coratuu, Phawuloosanne Barnaabaasa kaalleeddino; Yesuusi kiitteeddawanttu Xoossaa aadho keekatethaan minni de7ana mala, untunttoo odiide minisseeddino.

⁴⁴ Laa7enthuwaa Sambbataan amareedda asatuwaappe attin, katamaa asay ubbay Xoossaa qaalaa sisanaw shiiqeedda. ⁴⁵ Shin Ayihudatuu cora asaa be7eedda wode, Phawuloosa qanaateeddino; A haasayaa phalqqiide, A boreeddino.

⁴⁶ Phawuloosinne Barnaabaasi xaliide, “Xoossaa qaalay kasetiide hinttenttoo odettanaw koshshee; shin qaalaa hintte ixceedda dirawunne medhinaa de7uwaa akkanaw hinttenttoo bessenna giide, hintte hinttenttu huuphiyan pirddeedda diraw, be7ite, nuuni Ayihuda gidennawanttukko simmeetto.

⁴⁷ Ayissi gooppe, Goday nuuna,

“ ‘Asay ubbay hintte bagganna attana mala,
hinttentta taani Ayihuda gidennawanttoo poo7uwaa oothaaddi’
yaagi azazeedda”
yaageeddino.

⁴⁸ Ayihuda gidennawanttu hewaa siseedda wode, nashettiide Xoossaa qaalaa bonchcheeddino; qassi medhinaa de7uwaassi dooretteedda ubbay ammaneeddino.

⁴⁹ Godaa qaalay he gadiyaa ubbaa gakeedda. ⁵⁰ Shin Ayihudatu Xoossaw goyinniyaa bonchchetteedda maccawanttanne katamaan de7iyaa wolqqaama asatuwaa Phawuloosa bollaninne Barnaabaasa bolla den-thethina, asatuu untuntta yederssuwaa doommiide, barenttu gadiyaappe kaseeddino. ⁵¹ Shin Yesuusi kiitteeddawanttu untuntta ixxiyaawanttussi malaata gidana mala, barenttu gediyaappe baanaa shociide, § Iqooniyoone katamaa beeddino. ⁵² Qassi Anxxookiyan de7iyaa kaalliyawanttunikka Geeshsha Ayyaanaynne nashechchay kumeedda.

14

Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoone Beeddino

¹ Kasewaadanka Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoone Ayihudatuwaa woosa golle geliide, qaalaa odeeddino; hewaappe guyyiyan cora Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ammaneeddino. ² Shin amanibeenna Ayihudatu Ayihuda gidennawanttu wozanaa laammiide, ishaturwaa bolla hanqqetheeddino. ³ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaan daro wodiya gami77eeddino; untunttu Godaaba yayyennaan odeeddino; Goday malaataanne oorathabaa untunttu oothana mala, untunttoo wolqqa immeeddawaan bare aadho keekatethaa qaalaabay tuma gideeddawaa markkatteedda. ⁴ Shin katamaa asay shaaketti, baggay Ayihudatuwakko, baggay Yesuusi kiitteeddawanttukko simmeeddino.

⁵ Ayihuda gidennawanttunne Ayihudatu barenttu kaappatuwaanna ittippe Yesuusi kiitteeddawantta qohanawunne shuchchan caddanaw qoppeedda wode, ⁶ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa eriide, Lisxxiraanne Derbbe geetettiyaa Liqaa7ooniyaa katamatuwaanne untunttu heeran de7iyaa gadiyaa bii aggeeddino; ⁷ hewaan wonggalaa mishiraachchuwa odiino.

⁸ Bare dayi uluwaappe yelettoodeppe doommiide, laa77u gedi silina, ubbakka hamettenna itti bitani Lisxxiraan de7ee. ⁹ He bitani Phawuloosi odishshin sisee; Phawuloosi A caddi xeelliyaa wode, paxanaw aw ammanuu de7iyaawaa be7iide, ¹⁰ kooshshaa dhoqqissiide A, “Sitti gaade ne gediyaan eqqa” yaageedda; guppi dendiide, hametaa doommeedda.

¹¹ Phawuloosi ootheeddawaa asay be7iide, bare kooshshaa Liqaa7ooniyaa qaalaan dhoqqu oothiide, “Xoossatuu asaa malatiide nuukko wodhdheeddino” yaageedda. ¹² Asay Barnaabaasa, “Diyaa” * giide, Phawuloosi haasayaassi waannatiyaa diraw, A, “Hermeesa” giide suntheedda. ¹³ Geeshsha Golli katamaa matan de7iyaa Diyaa qeesaynne asay koru-matuwaanne darii lo77iyaa ciishshaturwaa Yesuusi kiitteeddawanttussi yarshshuwaa yarshshanaw koyyiide, penggiyaa aheeddino.

¹⁴ Shin Yesuusi kiitteedda Barnaabaasinne Phawuloosi hewaa siseedda wode barenttu mayuwaa peedhiide, asaa giddo woxxiidde, ¹⁵ barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, hawaadan yaageeddino; “Asaw, hawaa ayissi

§ 13:51 barenttu gediyaappe baanaa shociide: Hawe asay akkennaan ixxowaa bessiyaa ogiyaa.

* 14:12 Diyaa: Guussay Griikatuwaa xoossatuwaa ubbatuwaappe bolla geetetti paydettiyaa untunttu eeqaa.

oothiitee? Nuunikka hinttenttuwaadan medhettedda asaa; ha pathenna yewuwaappe saluwaanne sa7aa, abbaanne untunttu gidдон de7iyaa ubabaa medhdheedda de7uwaa Xoossaakko hintte simmana mala, hinttenttoo nuuni wonggalaa mishiraachchuwaa odeetto. ¹⁶ I beni asaa zerethay ubbay barenttu ogiyaa baana mala yeddii aggeedda. ¹⁷ Hinttenttoo iraa saluwaappe bukisseedda; kathaakka I wodiyaan immeedda; qassi qumaa immiide, hinttentta loythi nashechchee; yaatiide hinttenttoo lo77obaa oothiide, ubba wodekka barew markkaa dhayibeenna” yaageeddino. ¹⁸ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa giide, barenttoo asay yarshshenna mala, metootiide diggeeddino.

¹⁹ Anxxookiyaappenne Iqooniyooneppe yeedda Ayihudatu asaa barenttu bagga zaariide, shuchchan Phawuloosa caddeeddino; untunttoo hayqqeeddawaa malatina, katamaappe karew A goochchi kesseeddino. ²⁰ Shin kaalliyaawanttu A matan yuuyyi aadhdhiide eqqishshin, I denddiide, katamaa geleedda. Wonttetha gallassi Barinabaasanna ittippe Derbbe beedda.

Phawuloosinne Barnaabaasi Anxxookiyaa Simmeeddino

²¹⁻²² Untunttu Deribe katamaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiide, cora asay Yesuusa ammanana mala otheeddawaappe guyyiyan, Lisxxiraa, Iqooniyoonenne Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa simmeeddino; yaatiide hewaan kaalliyaawantta minissiiddenne untunttu ammanuwan minni de7ana mala zoriidde, “Nuuni Xoossaa kawutethaa gelanaw loythi waayyettana bessee” yaageeddino. ²³ Qassi ammaniyaawanttoo de7iyaasan de7iyaasan cimatuwaa dooriide, xomeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyan, untunttu ammaneedda Godaassi untuntta hadaraa immeeddino.

²⁴ Phiisiidiyaa gadiyaappe aadhdhiide, Phinifiliyaa yeeddino; ²⁵ Pherggen qaala odeeddawaappe guyyiyan, Axaaliyaa beeddino. ²⁶ Hewaappe untunttu barenttu poleedda oosuwaa diraw, asay untunttu hadaraa Xoossaa aadho keekatethaw immeedda Anxxookiyaa Markkabiyan simmeeddino.

²⁷ Anxxookiyaa gakkeedda wode ammaniya asaa shiishshiide, Xoossay barenttunna ittippe otheedda ubbabaanne, Ayihuda gidenna asay ammanana mala, untunttoo penggiyaa dooyeeddawaa, asaw odeeddino. ²⁸ Yaatiide hewaan kaalliyaawanttunna daro wodiya gami77eeddino.

15

Yeerusalaame Shiiquwaa

¹ Itti itti asatuu Yihudaappe Anxxookiyaa wodhdhiide, “Muse wogaadan, hintte qaxxarettennawaa gidoope, attanaw danddaykkita” yaagiide ishatawaa tamarissuwaa doommeeddino. ² Phawuloosinne Barnaabaasi untunttunna darissi walaqettiide palumettina, Anxxookiyan de7iyaa itti itti hara asatuu he palumaa diraw, Phawuloosannanne Barinabaasanna Yeerusalaame biide, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuwaanna gakettanaw qofay qashetteedda.

³ Ammaniya asatuu untuntta kiittiide ogiyaan maaddishshin, Ayihuda gidennawanttu Xoossaakko simmeeddawaa odiidde, Pinqqiyaannanne Sammaariyaanna aadhdheeddino; hewe ishatawaa ubbaa loythi nashechcheedda. ⁴ Untunttu Yeerusalaame gakkeedda wode, ammaniyaawanttu, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatu untuntta mokkeeddino; Xoossay barenttun otheeddawaa ubbaa odeeddino. ⁵ Shin

Parisaawatuwaa baggappe ammaneedda itti itti asatuu denddi eqqiide, “Hinttenttu untuntta qaxxaranawunne Muse higgiiyaa naagana mala azazanaw bessee” yaageeddino.

⁶ Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatu hewaa zorettanaw shiiqeeddino. ⁷ Loythi haasayeeddawaappe guyyiyan, Phexiroosi denddi eqqiide, untuntta hawaadan yaageedda; “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Ayihuda gidennawanttu wonggalaa mishiraachchuwaa qaalaa ta doonaappe sisiide ammanana mala, taana Xoossay hintte giddoppe beni dooreeddawaa hinttenttu eriita. ⁸ Asaa wozanaa eriyaa Xoossay Geeshsha Ayyaanaa nuussi immeeddawaadan, untunttookka immiide tumayeedda. ⁹ Untunttu ammaneedda diraw, I untunttu wozanaa geeshshiide, nu gidduwaaninne untunttu gidduwan dummatethaa wothibeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, nu aawatuunne nuuni tookkanaw danddayibeenna wolqqaama tookuwaa kaalliyaawanttu morggiyan wothiide, ha77i hintte ayissi Xoossaa paaccitee? ¹¹ Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaan untunttu atteeddawaadan, nuunikka atteeddawaa ammanetto” yaageedda.

¹² Asay ubbay co77u giide, Barnnaabaasinne Phawuloosi Ayihuda gidenna asaa giddon barenttu bagganna Xoossay ootheedda malaataanne oorathabaa ubbaa odishshin sisee.

¹³ Untunttu haasayaa wursseeddawaappe guyyiyan, Yayiqoobi hawaadan yaagiide zaareedda; “Ishatoo, taani giyaawaa sisite. ¹⁴ Xoossay Ayihuda gidennawanttu giddoppe barew haniyaa asaa akkanaw Ayihuda gidennawanttoo koyro wooti qoppeeddentto Simooni odeedda. ¹⁵⁻¹⁸ Nabiyaa qaalay hawaanna giigee; Goday daro wodiyaappe doommiide, asaa hawaa erissiide, Xoossaa Maxaafan hawaadan yaageedda; ‘Hawaappe guyyiyan, sa7aan de7iyaa
hara asay ubbayinne tawaa gidanaw
taani xeeseedda Ayihuda gidenna asay ubbay
Godaa koyyana mala, taani simmana.
Taani kolettiide kunddeedda golliyaadan
haneedda Daawite kawutethaa denthana.
Koletteeddawaakka zaaraade keexxana;
taani laa7ethuwaa A essana’
yaageedda.

¹⁹ “Hewaa diraw, ta qofaa gidoppe, Ayihuda gidennawanttuppe Xoosaa saakko simmiyaawantta nuuni metothanaw koshshenna. ²⁰ Shin untunttu eeqaani tuneeddawaa meenna mala, woshummenna mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne suuthaa ushenna mala, untunttoo nuuni dabidaabbiyaa xaafanaw koshshee. ²¹ Ayissi gooppe, Muse higgiiyaa kase yeletaappe doommiide Sambbataan Sambbataan Ayihuda woosa gollituwaan nabbabiidde, A qaalaa katamaa ubbaan odiyaawanttu de7iino” yaageedda.

²² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatu woosa golle asaa ubbaanna ittippe barenttu giddoppe amareedda asatuwaa dooriide, Phawuloosannanne Barinabaasanna Anxxookiyaa yeddanaaw qofaa qachcheeddino; untunttu daro bonchchetteedda laa77u asatuwaa Barssaabaa geetettiyaa Yihudaanne Sillaasa dooreeddino. ²³ Yaatiide hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafiide, untunttu bolla kiitteeddino; “Nuuni Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatu hintte ishataa, Anxxookiyan, Sooriyaaninne Kilqqiyaan de7iyaa Ayihuda bagga gidenna ishatawaassi nu sarotaa kiitteetto.

²⁴ “Nuuni azazibeenna asatuu nu giddoppe biide, ‘Hinttenttu qaxxaret-tanawunne Muse higgiiyaa naaganaw bessee’ giide, hinttentta metoother-dawaanne yiloyeeddawaa sisiide, ²⁵⁻²⁶ nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sun-thaa diraw, barenttu shemppuwaa oleedda nuuni siiqiyaa Barnnaabaasan-nanne Phawuloosanna dooretteedda asatuwaa hinttenttukko kiittanaw itti wozanaan nu qofaa qachcheedo. ²⁷ Hewaa diraw, nuuni xaafeeddawaa untunttu barenttu huuphew barenttu doonaan hinttenttoo odana mala, Yihudaanne Sillaasa kiitteeddo.

²⁸⁻²⁹ “Ayissi gooppe, eeqaw yarsheeddawaa mooppite; suuthaa ushop-pite; bakuteedda mehiyaa ashuwaa mooppite; woshummoppite. Ha koshshiyaawanttuppe attin, hara deexiyaa yewuwaa hinttentta toossenna mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanay yewuwaa eeno giide akkeeddo; ha ubbabaappe hintte huuphiyaa naagooppe, hinttenttu lo77obaa oothiita. Simmi saro de7ite” yaageeddino.

³⁰ Hewaa diraw, kiitetteeddawanttu moyizzetti, Anxxookiyaa wodhd-hiide, ammaniyaa asaa shiishshiide, dabidaabbiyaa asaassi immeeddino. ³¹ Untunttu he minissiyaa dabidaabbiyaa nabbabeedda wode, nashetteed-dino. ³² Qassi Yihudayenne Sillaase barenttu huuphew nabatuwaa gidiyaa diraw, ishatuwaa loythi maqqiide minisseeddino. ³³ Untunttu Anxxookiyan amareedda gallassaa utteeddawaappe guyyiyan, ishatuu sarotethaan moy-izzina, barentta kiitteeddawanttukko simmeeddino. ³⁴ Shin Sillaase yaani attanaw bare qofaa qachcheedda. *

³⁵ Qassi Phawuloosinne Barnaabaasi hara cora asatuwaanna ittippe Godaa qaalaa tamarissiiddenne wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Anxxookiyan utteeddino.

Phawuloosinne Barnaabaasi Shaaketteeddino

³⁶ Amareedda gallasaappe guyyiyan, Phawuloosi Barnaabaasa, “Nuuni Godaa qaalaa odeedda katamaa ubbaan nu ishatuu wooti de7iinontto, guyye simmiide, xomoosi be7oytte” yaageedda. ³⁷ Hewaappe guyye Bar-naabaasi Marqqoossa geetettiyaa Yohaannisa barenttunna afanaw koyy-eedda. ³⁸ Shin Phawuloosi Marqqoossa barenttunna afanaw koyyibeenna; ayissi gooppe, I untunttuppe Phinifiliyan shaaketteedda; qassi untunt-tunna oosuwaassi bibeenna. ³⁹ Untunttu gidduwan lo77enna walassay kesina, ittu ittuwaappe shaaketteedda; Barnaabaasi Marqqoossa akkiide, markkabiyaan Qophiroosa beedda. ⁴⁰ Shin Phawuloosi Sillaasa akkina, ishatuu A hadaraa Xoossaa aadho keekatethaw immeeddawaappe guyyiyan beedda. ⁴¹ Yaatiide ammaniyaa asatuwaa minissiide, Sooriyaannanne Kilqqiyaanna aadhdheedda.

16

Ximootoose Phawuloosannanne Sillaasenna Gaketteedda

¹ Phawuloosi qassi Derbbenne Lisxxiraa beedda; hewaan Ximootoosa geetettiyaa kaalliyaawe, itti ammaniyaa Ayihuda mishiratti na7ay de7ee; A aabbu Giriike asa. ² Lisxxiraaninne Iqooniyoonen de7iyaa ishatuu Xi-mootoosabaa loythi markkatteeddino. ³ Phawuloosi Ximootoosa barenanna afanaw koyyiide, A aabbu Giriike * asa gideeddawaa hewaan de7iyaa

* **15:34** Sillaase Anxxookiyan attanaw bare qofaa qachcheedda, giyaawe cora hara qaalaa bilethaan baawa. * **16:3** A aabbu Griike ... A oyqqiide qaxxareedda: Griike asay barenttu naanaa qaxxarikino. Shin Ximootoose qaxxarettana dhayooppe, Ayihude asay A akkenna diraw, Phawuloosi A oyqqiide qaxxareedda.

Ayihuda ubbay eriyaa diraw, A oyqqiide qaxxareedda. ⁴ Unttuntu kata-matuwaanna biidde, Yesuusi kiitteedda Yeerusalaamen de7iyaawanttunne cimatuwo theedda higgiiyaa ammaniyaawanttu naagana mala, untntuntoo odiidde aadhdheeddino. ⁵ Hewaa diraw, ammaniyaawanttu ammanuwan minni, payduwankka gallassaappe gallasan dari dari beeddino.

Phawuloosi Maqidooniyaa Baanaadan Xeegetteedda

⁶ Iisiyan qaalaa odenna mala, Geeshsha Ayyaanay untntunnta diggeedda diraw, Pirggiyaa gadiyaannanne Galaatiyaa gadiyaanna aadhdheeddino. ⁷ Unttuntu Miisiyaa zawaa gakeedda wode, Biitiiniya baanaw koyyeeddino; shin Yesuusa Ayyaanay untntunnta diggeedda. ⁸ Hewaa diraw, untntuntu Miisiyaa mataanna aadhdhiide, Xiro7aadaa wodhdheeddino. ⁹ Phawuloosi qamma saxaan itti Maqidooniyaa bitani barena, “Maqidooniyaa pinnaade nuuna maaddaarikkii” yaagiidde eqqi woossishshin be7eedda. ¹⁰ Saxaa I be7eeddawaappe guyyiyan, nuuni ellekka Maqidooniyaa baanaw koyyeeddo; ayissi gooppe, wonggalaa mishiraachchuwaa yaani de7iyaa asaassi odanaw, Xoossay nuuna xeeseeddawaa nuussi malateedda.

Liidiyaa Piliphphisiyoosan Kiristtoosa Ammanaaddu

¹¹ Hewaa diraw, Xiro7aadappe denddiide, sitti giide markkabiyaan Saamootiraage beeddo; wonttetha gallassi Naaphphule beeddo. ¹² Hewaappe Piliphphisiyoosa beeddo; Piliphphisiyoosi Maqidooniyaa biittaw huuphe katamaa; qassi Roome asay de7iyaa katamaa; nuuni he katamaan amareedda gallassaa utteeddo.

¹³ Sambbata gallassi, katamaappe gaxaan shaafaa doonaan Ayihudatu Xoossaa woossiyaa sa7ay de7iyaawaa akeekiide beeddo; hewaan uttiide shiiqeedda macca asaassi qaalaa odeeddo.

¹⁴ Itti Liidiyaa geetettewunna, Tiyaaxiroona katamaappe yaade Xoossaa ammanewunna, zo7o mayuwaa zali77iyaa mishiratta, nuuni odiyaawaa sisaaddu; Phawuloosi odiyaawaakka iza sisana mala Xoossay I wozanaa doyyeedda. ¹⁵ Liidiyaa bare soy asaanna ittippe xammaqetteeddawaappe guyyiyan nuuna, “Hinttenttu taana Godaa tumatethaan ammanaw giide qoppooppe, ta soyin de7ishshite” gaade woossaaddu; minissaade shoobaaddu.

Phawuloosinne Sillaase Qashetteeddino

¹⁶ Nuuni Xoossaa woossiyaasaa biishshin, iita ayyaanay izi bolla aqina kaayiyaa itti ashikkare naatta nuunanna gakettaaddu; he naatta kaayaade daro miishshaa bare godatuwaassi demmaaddu. ¹⁷ Gakettaade Phawuloosanne nuuna kaallaadde, “Hawanttu hinttenttoo attana ogiyaa odiyaawanttu, Ubbaappe Bolla Xoossaa aylletuwaa” gaade kooshshaa dhoqqu oothaade haasayaw.

¹⁸ Ubba gallassi hewaadan gaw; shin Phawuloosi yilotiide guyye simmi, he iita ayyaanaa, “Neeni iippe kesana mala Yesuusi Kiristtoosa sunthan neena azazay” yaageedda; he man77iyankka iita ayyaanay iippe kesi aggeedda.

¹⁹ Shin izi godatuu barenttu miishshaa demmana ogii dhayeeddawaa be7iide, Phawuloosanne Sillaasa oyqqiide, geyaa sa7aan de7iyaa daannatuwaa sintha goochchi kesseeddino. ²⁰ Daannatuwaa sintha untntunnta afide, “Hawanttu Ayihuda asaa gidiide, nu katamaa asaa loythi metoothino. ²¹ Nuuni Roome gadiyaa asaa gidiide, akkanawunne oothanaw woga gidennabaa tamarissiino” yaageeddino.

²² Asay itti bagga gidiide, Phawuloosa bollaninne Sillaasa bolla denddeedda; daannatuukka untntuntu mayuwaa qaari akkiide,

xam77aan untuntta shocana mala azazeeddino. ²³ Untunttu darissi wadhdheeddawaappe guyyiyan, qasho golliyaan yeggeeddino. Qasho golliyaa naagiyaawekka untuntta minissi naaganaadan azazeeddino. ²⁴ Qasho golliyaa naagiyaawe he azazuwaa akkiide, Phawuloosanne Sillaasa qasho golliyaa qol77o gelissedda; untunttu gediyaakka mithaanna gathi daraxiide qachchedda.

²⁵ Shin qamma bilahe gidiyaa heeran Phawuloosinne Sillaase Xoossaa woossiide, mazimuriyaa yexxiide Xoossaa galatiino; qashetto asay untunttu giyaawaa sisee. ²⁶ Qasho golliyaa xaphuu qaaxxana gakkanaw wozanaa aathennaan biittay darissi qaaxxedda; he man77iyankka penggiikka ubbay dooyetti aggina, qashettedda asaa ubbaa santhalatay biletti wodhdhedda. ²⁷ Qasho golliyaa naagiyaawe gemi77ishuwaappe beegotiyaa wode, qasho golliyaa penggiikka ubbay dooyetteeddawaa be7iide, qashetto asay kessi akkiide bidiggeeddawaa aw malatina, barena wodhanaw qoppiide, cubiyaa akkedda. ²⁸ Shin Phawuloosi kooshshaa dhoqqu oothiide, “Neeni neena ayanne udoppa; ayissi gooppe, nuuni ubbay hawaan de7eetto” yaagedda.

²⁹ Qasho golliyaa naagiyaawe xomppiyaa woossi akkiide, ellekka qol77o woxxedda; kokkoriide Phawuloosa sinthaaninne Sillaase sinthan guufannedda; ³⁰ untuntta kare kessiide, “Ta godatoo, taani attanaw ayaa oothana bessii?” yaagedda.

³¹ Phawuloosinne Sillaase A, “Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammana; neeni attana; ne soy asaykka” yaageeddino. ³² Untunttu awunne A soyin de7iyaa ubbaw Godaa qaalaa odeeddino. ³³ Qamma he saatiyankka qasho golliyaa naagiyaawe untuntta afiide untunttu maythaa meecedda; he man77iyankka bare soy asaa ubbaanna xammaqetti aggedda. ³⁴ Phawuloosanne Sillaasa pude bare soy afiide, untunttoo qumaa aathedda; I bare soy asaa ubbaanna Xoossaa ammaneedda diraw, nashettedda.

³⁵ Wonttina daannatuu, “He asatuwaa billa” yaagiide, polisiyaa kaappatuwaa aakko kiitteeddino. ³⁶ Hewaappe guyye qasho golliyaa naagiyaawe, “Hinttentu bilettana mala, daannatuu taw kiitteeddino; simmi ha77i kesiide sarotethaan biite” yaagiide he kiitaa Phawuloosaw odedda.

³⁷ Shin Phawuloosi he polisiyaa kaappatuwaa, “Nuuni Roome gade asaa † gidishshin, untunttu nuuna pirdday baynnaan asaa sinthan wadhdhiide, qasho golliyaan yeggeeddino. Ha77i nuuna geeman kessi yeddiinoo? Hanenna; untunttu barenttu huuphew yiide, nuuna kessino” yaagedda.

³⁸ Polisiyaa kaappatuu daannatuwaassi hewaa odina, Phawuloosinne Silaase Roome gade asa gideeddawaa sisedda wode, yayyeeddino. ³⁹ Hewaa diraw, daannatuu yiide untuntta, “Nuuni hinttentta naaqeeddo” geeddino. Qasho golliyaappe kare untuntta kessiide, katamaappe kesiide baana mala woosseeddino. ⁴⁰ Phawuloosinne Sillaase qasho golliyaappe kesiide, Liidiyaa soy beeddino; yaani ishatuwaanna gakettiide, untuntta minissiide hewaappe beeddino.

17

Teselonqgen Denddeeda Walassaa

¹ Phawuloosinne Sillaase, Ampipholiisaannanne Apholooniyanna aadhdhiide, Teselonqqe yeeddino; Teselonqqen Ayihuda woosa golli

† **16:37** Roome gade asa: Roome kawutethaan erettiide de7iyaa guutha asay he gade asatuwaa geetettiino. Hewantookka qay haratuwaappe dummatiyaa maataynne kaacay de7ee.

de7ee. ² Phawuloosi bare dooyaadankka yaa geledda; hewaan heezzu Sambbata gallassatuwan Xoossaa Maxaafatuwaappe asaanna haasayeedda; ³ Kiristtoosi waayiyaa akkanawunne hayquwaappe denddanaw bessiyaawaa untunttoo billiide odiiddinne tuma gideeddawaakka untuntta erissiidde, “Yesuusi ha taani hinttenttoo odiyaawe Kiristtoosa” yaagee. ⁴ Untunttuppe ittu ittuu yewuu tuma gideeddawaa akeekiide, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteeddino; hawaadankka, Xoossaassi goyinniyaa cora Giriike asaynne cora bonchchettedda maccawanttu, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteeddino.

⁵ Shin Ayihudatu qanaatiide, itti itti oosuu bayinna iita asatuwaa qocaappe shiishshiide katamaa asaa walasseeddino; Phawuloosanne Sillaasa asaakko kessana mala koyyiide, Yaasoonna golliiyaa dooddeeddino. ⁶ Phawuloosinne Sillaase untunttoo beettennaan ixxina, Yaasoonanne itti itti ishatuwaa katamaa kaappatuwaakko afide, “Hawanttu gadiyaa ubbaa metooteeddawanttu, hawaakka yeeddino. ⁷ Yaatina Yaasooni untuntta bare soyin wotheedda; hawanttu ubbay, ‘Yesuusa giyaa hara kaatii de7ee’ giide Qeesaare azazuwaa minissiino” yaagiide, kooshshaa dhoqqisside haaseyeddino.

⁸ Shiiquedda asaynne katamaa kaappatuu hewaa sisiide metooteeddino.

⁹ Kaappatuu Yaasoonanne haratuwaa waasiyan billeeddino.

Phawuloosinne Sillaase Beeriyaa Beeddino

¹⁰ Ammaniyaawanttu Phawuloosanne Sillaasa sa7ay qammiyaawaani ellekka Beeriyaa yeddeeddino. Yaa gakkiiide, Ayihuda woosa golle geleeddino. ¹¹ Beeriyaa asatuu Teselonqqen de7iyaa asatuwaappekka aadhhi dooyetto wozanay de7iyaa diraw, “Phawuloosi geeddawe tumenttonne” yaagiide, ubba gallassi Xoossaa Maxaafatuwaa tamaariidde, qaalaa kumentha laamotaan akkeeddino. ¹² Hewaa diraw, untunttuppe coratuu, Giriikatuwappe bonchchettedda cora maccawanttunne cora attuma asatuu ammaneeddino.

¹³ Shin Teselonqqen de7iyaa Ayihudatu Phawuloosi Xoossaa qaalaa Beeriyankka odeeddawaa siseedda wode, Beeriyaa yiide, asaa aananna walasseeddino. ¹⁴ Hewaappe guyyiyan, ishatau ellekka Phawuloosa abbaa mataan yeddi aggeeddino; shin Sillaasenne Ximootoose Beeriyaa atteeddino. ¹⁵ Phawuloosa moyizzeedda asatuu Ateenaa gatheeddino; he asatuu Sillaasenne Ximootoose barenttoo danddayetteeddawaadan, ellekka barekko yaana mala, Phawuloosi kiittedda kiitaa akkiide, Beeriyaa simmeeddino.

Phawuloosi Ateenaa Beedda

¹⁶ Phawuloosi Ateenaan Sillaasanne Ximootoosa naagiidde, katamaan eeqay kumeeddawaa be7iide yiloteedda. ¹⁷ Hewaa diraw, Ayihuda woosa golliyaan Ayihudatuwannanne Xoossassi goyinniyaa Ayihuda gidenna asatuwaanna palumettee; qassi ubba gallassi geyaan barenanna gakettiyaa asaannakka palumettee. ¹⁸ Qassi Eppi qoroosappenne * Isxxo7ikiyaappe † yeedda itti itti eranchchatuu Phawuloosanna palumetteeddino; untunttuppe ittu ittuu, “Ha toofinay ayaa haasayanaw koyyii?” yaageeddino.

* **17:18** Eppi qoroosa: Hawe gadiyaa gidiide, ha gadiyaan de7iyaa asatuu nashechchiyaa asaa de7uwaassi koyro sa7aa oyqqeedda yaagi tamarissiyaa Eppi qoroosa giyaa bitaniyaa timirttiyaa kaalliyaa wantta. † **17:18** Isxxo7ikiya: Hawekka gadiyaa gidiide, ha gaden de7iyaa asatuu, barena moodussaanne bare qofaan kaalesettiyaawaa asay tamarana bessee, yaagiyaa timirttiyaa taamarissiyaa Zeeno yaagettiya bitaniyaa timirttiyaa kaalliyaa wantta.

Haratuu Phawuloosa Yesuusabaanne hayquwaappe I denddeeddawaa barenttoo odiyaa diraw, “Ooratha xoossatubaa odiyaawaa malatee” yaageeddino.

¹⁹⁻²⁰ Phawuloosa oyqqiide, “Ha neeni tamarissiyaa ooratha yewuu ayentto nuuna erissarikkii? Ayissi gooppe, neeni nuussi oorathabaa odaasa; simmi have ayentto nuuni eranaw koyyeetto” yaagiide Phawuloosa Ariyosppaagoosa geetettiyaasaa afeeddino. ²¹ Ateenaa asay ubbayne hewaan de7iyaa immathatuu oorathabaa haasayiiddinne sisiide peeshiyaawaappe attin, harabaan peeshikkino.

²² Phawuloosi Ariyosppaagoosan de7iyaa shiiquwaa sinthan eqqiide, hawaadan yaageedda; “Ateenaa asatoo, xoossatuwassi ubbabaani hinttenttu darii yayyiyaawaa taani be7ay. ²³ Ayissi gooppe, taani hinttenttu goynniyaawaa xeellaadde aadhdhishshin, ‘Erettenna Xoossaassi’ geetetiide xaafetteedda yarshshuwaa sa7aa qassi demmaaddi; hewaa diraw, ha hintte erennaan goynniyaawaa taani hinttenttoo oday.

²⁴ “Alamiyaanne alamiyaan de7iyaa ubbabaa medhdheedda Xoossay saluwaanne sa7aa Goday, asay keexxeedda Geeshsha Gollayan de7enna.

²⁵ Ayentto pacceddada asaadan, asaa kushiyaa I xeellenna; ayissi gooppe, I bare huuphew de7uwaa shemppuwaanne ubbabaa asaa ubbaw immeedda.

²⁶ Xoossay asaa zariyaa ubbaa itti uraappe medhdhiide, gadiyaa ubbaan wotheedda; I bare huuphew untuntu de7ana wodiyaanne sa7aa kase zawayeedda.

²⁷ “I hewaa ootheeddawe untuntu oyqqi oyqqi xeelliide, barena koyyiide, ooni eri demmanawantteeshsha giyaawaana; gidoppenne, Xoossay nuuppe oossinne haako gidenna. ²⁸ Ayissi gooppe, hinttenttuppe itti itti eranchchatuu, ‘Nuuni A naanaa’ geeddawaadan, nuuni aani paxa de7eettonne qaaxetteetto. ²⁹ Simmi nuuni Xoossaa naanaa gideedda diraw, Xoossay asaa cinctatethaaninne qofaan worqqaappe woy biraappe woy shuchchaappe oosetteeddawaa malatee yaagiide, qoppanaw bessenna. ³⁰ Hewaa diraw, Xoossay asay eribeenna wodiyaan aatheedda; shin ha77i ubbasan asay ubbay nagaraappe simmana mala azazeedda. ³¹ Ayissi gooppe, Xoossay wodiyaan keeri wotheedda; he wodiyaan bare dooreedda uraan sa7aan de7iyaa asaa ubbaa bolla xillo pirddaa I pirddana; asaa ubbaw hayquwaappe Yesuusa dentheeddawaan hewaa tumayeedda” yaageedda.

³² Untunttuppe itti itti asatuu hayquwaappe dendduwaabaa Phawuloosappe sisiide, A bolla qilliiiceddino; shin hara asatuu A, “Nuuni hawaa neeppe gujjiide sisana koyyeetto” geeddino. ³³ Hewaa diraw, Phawuloosi untuntu giddoppe kaseedda. ³⁴ Shin itti itti attuma asatuu Phawuloosanna gakettiide ammaneeddino; untuntu gidduwan Ariyosppaagoosan de7iyaa pirdda golle daannay Diyoonaasiyoosi, Damaariiso geetettiyaan itti mishiratinna hara asatuu de7iino.

18

Phawuloosi Qoronttoosa Beedda

¹ Hewaappe guyyian, Phawuloosi Ateenaappe kesiide, Qoronttoosa beedda. ² Hewaan Aqiilaa giyaa itti Ayihuda bitaniyaa demmeedda; Aqilay Phanxxoossan yeletteedda; Ayihuda asay ubbay Roomeppe kesana mala, Qalawudeyoosi azazeedda diraw, amareedda wodiyaappe kase, I bare machhatti Phirisqqillaanna Xaaliyappe yeedda; Phawuloosi untuntunna gaketanaw beedda. ³ A oosuunne untuntu oosuu itti mala dunkkaaniyaa

sikaa gidiyaa diraw, untuntunna uttiide, ittippe oothedda. ⁴ Phawuloosi Sambbataa ubbaan Ayihudatuwaanna Giriikatuwaa ammanthanaw Ayihuda woosa golliyaan palumettee.

⁵ Sillaasenne Ximootoose Maqidooniyaappe yeedda wode, Phawuloosi Ayihudatuwaassi Yesuusi bare huuphew Kiristtoosa gideeddawoo qaalaa oduwaa toleedda. ⁶ Shin untunttu Phawuloosa haasayaa phalqqinanne A borina, Phawuloosi bare mayuwaappe baanaa qoqqofiidde, * “Hinttenttu iitatethay hinttentta oyqgo; taani hewaan gelikke; hawaappe hini baggan taani Ayihuda gidenna asaakko bay” yaageedda.

⁷ Hewaappe kesiide, Xoossaassi goyinniyaa Yosxxoosa giyaa bitaniyaa soy beedda; Yosxxoosa golli Ayihuda woosa golliyaa matan de7ee. ⁸ Ayihuda woosa golle kaappuu Qarisiphphoosi bare soy asaa ubbaanna Godaa ammaneedda; Qoronttoosa asatuwaappekka coratuu Xoossaa qaalaa siseedda wode, ammaniide xammaqetteeddino.

⁹⁻¹⁰ Goday itti qamma saxaan Phawuloosa, “Yayyoppa; oda; co77u gooppa. Taani neenanna de7iyaa diraw, neena qohanaw iitabaan yeg-gana asay ooninne baawa; ayissi gooppe, taw ha katamaan cora asay de7ee” yaageedda. ¹¹ Phawuloosi Xoossaa qaalaa asaa tamarissiidde, itti laythanne usuppun agenaa untuntunna utteedda.

¹² Gaaliyoose Akaaiyaa gadiyaa mooddiyaa wode, Ayihudatu ittippe Phawuloosa bolla denddiide, pirdda golle A afiide, ¹³ “Ha bitani Muse hig-giyaa ixxiide, asay Xoossaassi goyinnana mala cimnee” yaageeddino.

¹⁴ Phawuloosi haasayana hanishshin, Gaaliyoose Ayihudatuwaa, “Ayihudato, hewe bala oosuwaa woy iita naaqa gidoope, taani hinttent-tubaa danddayaade sisanaw bessee. ¹⁵ Shin qaalaassi sunthaassinne hintte huuphe higgiaaassi hinttenttu palumettooppe, hintte huuphew erite; hawaa taani pirddikke” yaageedda. ¹⁶ Pirdda golliyaappe karew untunttu kesseedda. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan, Giriike asay ubbay Ayihuda woosa golle kaappuwaa Sosteniisa oyqqiide, pirdda golliyaa sinthan shoceeddino; shin Gaaliyoosa hewe aynne metibeenna.

Phawuloosi Anxxookiyaa Beedda

¹⁸ Phawuloosi daro wodiya Qoronttoosan utteeddawaappe guyyiyan, ishatuwaa sarotiide, Phirisqqillinnanne Aqiilaanna markkabiyaan Sooriyaa beedda; barew shiiqqeedda gasuu de7iyaa diraw, Kinkkiriya katamaan bare huuphiyaa meedetteedda. † ¹⁹ Untunttu Efesoone gakkeedda wode, Phawuloosi Phirisqqillonne Aqilaa yaani yeggi yeedda; shin barew Ayihuda woosa golle geliide, Ayihudatuwaanna palumetteedda. ²⁰ Untunttu barent-tunna daro wodiya uttana mala Phawuloosa woossina I ixseedda. ²¹ Shin untunttuppe shaakettiide, “Xoossay gooppe, laa7ethuwaa hinttenttukko simmana” yaagiide Efesoonaappe markkabiyaan beedda. ²² Qiisaariyaa gakkeedda wode Yeerusalaame biide, ammaniyaa asaa saroteeddawaappe guyyiyan, Anxxookiyaa wodhdheedda.

²³ Yaani amareedda wodiya gami77iide beedda; kaalliyaa wantta ubbaa minissiide, Galatiyaannanne Pirgiyaanna aadhdheedda.

Aphiloosi Efesoonaanne Qoronttoosa Beedda

* **18:6** mayuwaappe baanaa qoqqofee: Hawaa guussay gediyaappe baanaa qoqqofiyawaanna itta. † **18:18** huuphiyaa meedetteedda: Phawuloosi guutha wodiyaassi “dummatana” giide caaqeedda. Hawaa guussay, bare huuphiyaakka meedettenna; woyiniyaakka ushenna guussaa. Shin I caaqeedda wodi wuroode, bare huuphiyaa meedettiide Xoossaw yarshshuwaa yarshshanaw bessee guussaa. **18:18** Pay 6:18

²⁴ Iskkindiriyān yeletteedda Ayihuda asaa itti Aphiloosa giyaa lo77o haasayiyaawe Efesoone beedda; Xoossaa Maxaafatuwaa I darissi eriyaa asa. ²⁵ Godaa ogiyaakka tamaareedda asa; Yohaannisa xinqqataa xalalaa eriide, ayyaan bare garssan eexettiide, Yesuusabaa suurissiide haasayeeddanne tamaarsseedda. ²⁶ Yaatiide Ayihuda woosa golliyaan yayyennaan haasayaa doommeedda. Phirisqgillaynne Aqilay I odiyaawaa siseedda wode, barenttunna soy A afiide, Xoossaa ogiyaa kaseppe suurissiide, aw geeshshi odeeddino.

²⁷ Aphiloosi Akaayiyaa pinnana koyyina, ishatuu A minissiide, Akaayiyaan de7iyaa kaalliyaawanttu A mukkana mala, untunttoo dabidaabbiyaa xaafeddino; I yaa gakkiiide, Xoossaa aadho keekatethaan ammaniyaawantta daro maaddeedda. ²⁸ Ayissi gooppe, Yesuusi bare huuphew Kiristtoosa gideeddawaa Ayihudatuwaassi Xoossaa Maxaafatuwaappe qonccissiide, asaa sinthan minissiide odeedda.

19

Phawuloosi Efesoone Beedda

¹ Aphiloosi Qoronttoosan de7ishshin, Phawuloosi qommo bagganna aadhdhiide, Efesoone beedda; itti itti kaalliyaawantta demmeedda. ² Phawuloosi untuntta, “Hinttenttu ammaneedda wode Geeshsha Ayyaanaa akkeedditee?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Tuytti, akkibeykko; haray atto, Geeshsha Ayyaanay de7iyaawaakka sisibeykko” yaageeddino.

³ Phawuloosi untuntta, “Yaatina, Ayaan xammaqetteedditee?” * yaageedda.

Untunttu, “Nuuni Yohaannisa xinqqataani xammaqetteeddo” yaagiide zaareeddino.

⁴ Phawuloosi, “Yohaannisi bareppe guyyiyan yiyaa Yesuusi Kiristtoosan asay ammanana mala, asaassi odiide, nagaraappe simmiyaa xinqqataani xammaqeedda” yaageedda.

⁵ Untunttu hewaa siseedda wode, Godaa Yesuusi Kiristtoossassi gidanaw xammaqetteeddino. ⁶ Phawuloosi bare kushiyaa untunttu bolla wotheedda wode Geeshsha Ayyaanay untunttu bollan wodhdhina, dumma dumma qaalaan haaseyedde; qassi timbbitiyaakka odeeddino. ⁷ Hewaan tammanne laa77u asatuwaa gidiyaawanttu de7iino.

⁸ Phawuloosi Ayihuda woosa golle geliide, Xoossaa kawutethaabaa palumettiiddinne akeekissiidde, asaanna heezzu agenaar gidiyaawaa keenaa yayyennaan haasayee. ⁹ Shin untunttuppe ittu ittuu makkaliide, cora asaa sinthan Godaa ogiyaa boriide ammanennaan ixxina, Phawuloosi untunttuppe shaaketti, barena kaalliyaawantta barenanna afeedda; Xiraanoosa giyaa timirtte golliyaan ubba gallassi palumettee. ¹⁰ Phawuloosi laa77u laythaa gakkanaw qaala odeedda; hewaa diraw, Iisiyan de7iyaa asay ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka Godaa qaala siseeddino.

Xoossay Phawuloosa Kushiyān Ootheedda Oorathabaa

¹¹ Xoossay Phawuloosa bagganna dumma malaataa ootheedda. ¹² Hewaa diraw, asay A bollay bochcheedda maarabiyaa woy mayuwaa hargganchchatuwassi afee; hargganchchatuukka paxiino; iita ayyaanatuukka untunttuppe kesiino.

* **19:3** Ayaan xammaqetteedditee? Hawaa guussay O sunthaan xammaqetteedditee, guussaa.

¹³ Iita ayyaanatuwaa kessiidde yuuyyiyaa Ayihudatuwaappe ittu ittuu, “Phawuloosi qaalaa odiyaa Yesuusa sunthan nuuni hinttentta kesite giide azazeetto” yaagiide, iita ayyanatu de7iyaa asatuwaa bollan Godaa Yesuusa sunthaa xeese be7eeddino. ¹⁴ Qeesatuwaa kaappuwaa Asqgeewa giyaa itti Ayihuda bitaniyaassi hewaa ootheedda laappu naanay de7iino.

¹⁵ Iita ayyaanay untunttoo zaariide, “Taani Yesuusa eray; Phawuloosakka eray. Shin hinttenttu oonee?” yaageedda.

¹⁶ Iita ayyaanay de7iyaa bitani untunttu bolla guppi wodhdhina, untunttu masunxxiide, he golliyaappe kallo woxxana gakkanaassi, wolqqaamiide xoneedda. ¹⁷ Efesoonen de7iyaa Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ubbay hewaa sisiide ubbay daro yayyeeddino; Godaa Yesuusa sunthaykka daro bonchchetteedda. ¹⁸ Ammaniyaawanttuppe cora asatuu barenttu ootheeddawaa paaxiiddinne qoncciyaan odiidde yiino. ¹⁹ Bitiyaawanttuppe coratuu barenttu maxaafatuwaa shiishshiide, asaa ubbaa sinthan guuddeeddino; he maxaafatuwaa gatiyaa heettiyaa wode, ishataamu sha77a Biraa santtimiyaa gideedda. ²⁰ Hewaa mala wolqqaama ogiyaan Xoossaa qaalay dicceenne aakkee.

Efesoone Katamaan Walassay Denddeedda

²¹ Hewe poletteeddawaappe guyyiyan Phawuloosi, “Taani Yeerusalaame baade Roomekka qassi be7anaw bessee” † yaagiide, Maqidooniyaannanne Akaayiyaanna aadhhiide, Yeerusalaame baanaw qofaa qachcheedda. ²² Qassi barena maaddiyaawanttuppe laa77atuwaa Ximootoosanne Erasxxoosa Maqidooniyaa kiittiide, barew Iisiyan amareedda wodiya gami77eedda.

²³ Godaa ogiyaa diraw, he wode daro walassay keseedda. ²⁴ Ayissi gooppe, xagaraa biraa muushishiide tigi medhdhiyaa Dimexiroosa giyaa itti bitani Arxxemiisi Geeshsha Golliyaa misiliyaa biraappe tigi tigiide, oosanchchatuwaassi daro wodhiyaa demmee. ²⁵ Hewanttanne untunttuwaa mala oosuwaa oothiyaawantta ittippe shiishshiide, hawaadan yaageedda; “Asaw, nu duretethay ha oosuwaanna gidiyawaa hintte eriita. ²⁶ Hewe Phawuloosi, ‘Asaa kushii medhdheeddawanttu xoosatuwaa gidikino’ yaagiide, Efesoone xalalaan gidennaan amareedda gadatuwaappe attin, Iisiyan ubbaan cora asaassi odi ammantheeddawaa hinttenttu be7eedditanne siseedda. ²⁷ Lo77ennabay, nu oosuu kadhetanawaa xalalaa gidenna; shin Iisiyan de7iyaa ubbatuunne sa7aa ubbaan de7iyaawanttu goyinniyaa wolqqaama xoosatto geetettiyaa Arxxemiisi geeshsha golli bonchchettennan attanawaanne, izi darotethay kunddanawaa” yaageedda.

²⁸ Asay hewaa siseedda wode loythi hanqqettiide “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino. ²⁹ Katamaa ubbaan walassay denddeedda; Phawuloosanna hamettiyaa Maqidooniyaa asatuwaa Gaayooosanne Arisxxirokoosa barenttunna oyqqi akkiide, ittippe kaassaa sa7aa woxxeeddino. ³⁰ Phawuloosikka asay shiiqeeddasaa gelanaw koyyeedda. Shin kaalliyaawanttu A diggeeddino. ³¹ Iisiyaa gadiyaa kaappatuwaappe Phawuloosa laggethatuwaappe ittu ittuu Phawuloosaw kiittiide, kaassaa sa7aan qoncciyaa kesiide I beettenna mala, A woosseeddino.

³² Shiiquwaan walassay denddina, dariya bagga asay haray atto ayissi shiiqeeddentto erenna diraw, ittu ittibaw walaqettiyaa wode, yokkuu qay harabaw walaqettee. ³³ Ayihudatuu Iskinddira aathi bessina, itti itti

† 19:21 Phawuloosi hawaa Ayyaanaa Geeshshaan kaalesettiide hasayeeddawaa.

asay I haasayana mala, asaa giddoppe sinthaw A aatheedda; asay co77u gaana mala, I bare kushiyan xorssi bessiide, asaassi mootettanaw koyyeedda. ³⁴ Shin Iskkinddire Ayihuda asaa gideeddawaa asay ereedda wode, laa77u saate gidiyaawaa keenaa ubbay itti qaalaan, “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino.

³⁵ Katamaw xaafe gideeddawe asaa co77u oothiide, hawaadan yaageedda; “Efesoone asaw, Efesoone katamay wolqqaama Arxxemiisissinne saluwaappe wodhdheedda eeqaa shuchchaassi eeqaa golliyaa naagiyaawaa gideeddawaa erenna asay oonee? ³⁶ Hawaa kaddiyaa asay bayinna diraw, hinttenttu woppu gaanawunne dirbbennan agganaw bessee. ³⁷ Ayissi gooppe, hawanttu Geeshsha Golliyaa miishshaa wuu77ibeennawantta nu xoossatuwaakka boribeennawantta aheeddita. ³⁸ Hewaa diraw, Dimexiroosinne aananna de7iyaa oosanchchatuu asaa mootanaw koyyoooppe, pirdda golli dooya de7ee; qassi gadiyaa mooddiyaawanttukka de7iino; untunttu barenttu gidдон mootettiino. ³⁹ Shin hintte hara yewuwaa koyyoooppe, higgiiyaa shiiquwaan yewuwaa qachchana. ⁴⁰ Ayissi gooppe, hachche haneeddawaa shabbirethaa giide, Roome gadiyaa asatuu nuuna mootana; ha shiiqookka gaasuu bayinna diraw, nuuni gaasuwwa odanaw danddayokko” ⁴¹ yaagiide shiiquwaa laaleedda.

20

Phawuloosi Maqidooniyaanne Giriike Beedda

¹ Walassay irxceeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi kaalliyaawantta ahissiide zoreedda; untuntta, “Saruwan de7ite” giide, Maqidooniya baanaw kseedda. ² He gadiyaanna aadhdhiidde, qaalaa odiide, asaa loythi minisseeddawaappe guyyiyan, Giriike gade yeedda. ³ I hewaan heezzu agenaa uttiide, markkabiyaan Sooriyaa baanaw qoppishshin, Ayihudatuu barena wodhanaw koyyiyaawaa be7iide, Maqidooniyaanna guyye simmanaw bare qofaa qachcheedda.

⁴ Phawuloosa moyizzeeddawanttu, Beeriyaappe Pharihaasa na7aa Sosiiphaaxiroosa, Teselonqqeppe Arisxxirokoosanne Sikonddisa, Derbbeppe Gaayoosanne Iisiyappe Tikiqoosanne Xirofimoosa, qassi Ximootoosa. ⁵ Hewanttu sinthaw biide, nuuna Xiro7aadan naagiino. ⁶ Nuuni Ukithaa Baalaa gallassaa bonchchowaappe guyyiyan, Piliphphisiyoosa giyaa gadiyaappe markkabiyaan denddiide, ichcheshu gallassan Xiro7aadan untuntta gakkiiide, yaani laappu gallassaa utteeddo.

Phawuloosi Xiro7aadaa Beedda

⁷ Nuuni Woggaa gallassi * ukithaa menthanaw shiiqide7ishshin, Phawuloosi wonttina baanaw qoppeedda diraw, untunttoo qaalaa odiidde, gamma bilahii gakkanaw yewuwaa adusseedda. ⁸ Nuuni shiiqi utteedda pooqiyaa cora xomppii de7ee. ⁹ Ewuxikoosa giyaa itti wodallay maskkootiyaa bolla uttiide, darissi gemi77isheedda. Phawuloosi haasayaa adusseedda wode, Ewuxikoosi gemi77ishuwan hayreeddawe heezzen-thiyaa pooqiyaappe sa7aan kunddiide hayqqeeddawaa asay dentheedda. ¹⁰ Shin Phawuloosi wodhdhiide, A bolla guufanneedda. A idimmiide, “A shemppuu kesibeenna diraw hirgoppite” yaageedda. ¹¹ Yaatiide pude pooqiyaa kesiide, ukithaa menthiide meedda; sa7ay wonttana gakkanaassi, daro wodiya haasayeeddawaappe guyyiyan beedda. ¹² Wodallay paxina, soy afiide, darissi nashetteeddino.

* **20:7** Woggaa gallassi: Griikiyaa maxaafaan, Sambbatatuwaappe ittuwan yaagee.

Phawuloosi Xiro7aadaappe Miliixe Beedda

¹³ Shin Phawuloosi barena yaappe nuuni mokkana mala, nuussi odeedda diraw, kasetiide markkabiyaakko biide, Asoosa baanaw denddeeddo; ayissi gooppe, gediyaan baanaw I qoppeedda diraw nuuna hewaadan azazeedda. ¹⁴ I nuunanna Asoosan gakettina, markkabiyaan A akkiide Mixiliine yeeddo. ¹⁵ Wonttetha gallassi yaappe markkabiyaan denddiide, Kiyooosa heeraa gakkeeddo; qassi wonttetha gallassi Saamoosa pinneeddo; Tirogiliyoomen aqiide, wonttina Miliixe yeeddo. ¹⁶ Ayissi gooppe, Phawuloosi Iisiyan darii gami77ennaan Efesoone lanqqiyanna aadhdhanaw bare qofaa qachcheedda; barew danddayettooppe, Phenxxeqostte geetettiyaa gallassi Yeerusalaame gakkanaw elleellee.

Phawuloosi Efesoone Cimatoo Wursethaa Haasayaa Haasayeedda

¹⁷ Phawuloosi Miliixeppe Efesoone kiittiide, ammaniyaa asaa kaaletthiyaawantta xegisseedda. ¹⁸⁻¹⁹ Woosa golle cimatu Phawuloosakko yiina, untuntta I hawaadan yaageedda; “Taani Iisiya geleedda koyro gallassaappe doommin, kawushshatethaaninne daro afothaani Godaassi oothaadde, Ayihudatuwaa shiiquwaappe taana gakkeedda paace gideedda wodiya ubbaan hinttentunna waanaade de7aadditantto hinttenttu eriita. ²⁰⁻²¹ Nagaraappe Xoossaakko simmiyaawaanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaa Ayihudatuwassinne Ayihuda gidennawantto markkattaadde, shiiquwankka hinttenttu gollen gollenkka hinttentto odaadde tamarisseeddawaappe attin, hinttentta go77iyaabaappe ittibaanne pacissa beykke.

²² “Be7ite; ha77ikka taani Geeshsha Ayyaanaassi azazettaade, Yeerusalaame bay; yaani taw ayee kesanttonne erikke. ²³ Geeshsha Ayyaanay qashuunne waayyii taana naagiyaawaa katamaa ubbaan taw odee. ²⁴ Shin ta wothaa polanawunne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe taani akkeedda oosuwaa Xoossaa aadho keekatethaa wonggalaa mishiraachchuwaa markkattiyaawaa polanaw, ta shemppuwaa maaddennawaadan payday.

²⁵ “Be7ite; taani ha77ikka Xoossaa kawutethaabaa odaadde, hinttenttu ubbaa giddon yuuyyaaddi; simmi hawaappe sinthaw hinttenttuppe ooninne taana be7ennawaa eray. ²⁶ Hewaa diraw, hinttenttuppe itti uray bayooppekka taani hewaan gelennawaa hachche hinttentto geeshshaade oday. ²⁷ Ayissi gooppe, Xoossay oothanaw qoppeeddawaa ubbaa hinttentto aynne ashshennaan odaaddi.

²⁸ “Yesuusi bare suuthaan wozeedda Xoossaa ammaniyaawantta naagite; qassi Geeshsha Ayyaanay hinttentta kaappatuwaa oothiide suntheedda wudiya ubaanne hinttenttu huuphiyaa naagite. ²⁹⁻³⁰ Taani beeddawaappe guyyiyan, wudiyaassi qarettenna iita worakanatuu hinttenttu giddo gelanawanttanne, kaalliyaawantta barenttu geduwaa kaaletthanaw wordduwaa haasaiyaa asatuu hinttenttu giddoppe denddanawaa eray. ³¹ Hewaa diraw, taani heezzu laythaa qammanne gallassaa afothaani hinttentta huuphiyan huuphiyan minissiyaawaa aggabeennawaa qoppiide gencite.

³² “Ha77ikka hinttentta minissanawunne geeshsha asaa ubbaa giddon laatissanaw danddayiyaa Xoossaassinne A aadho keekatethaa qaalaassi hinttentta hadaraa immay.

³³ “Taani ooppenne biraa woy worqqaa woy mayuwaa amottabeykki; ³⁴ taani ha ta kushiyan taananne taananna ittippe de7iyaawantta kooshsheeddawaa ootheddawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita.

³⁵ Hinttenttu hawaadan daaburi oothiide, daaburanchchatuwaa maaddanaassinne Godaa Yesuusi bare huuphew, ‘Akkiyawaappe immiyaawe anjjetteddawaa’ geeddawaadan, A qaalaa hinttenttu wozanaa aathanaw bessiyaawaa taani cora ogiyaan hinttentta besaaddi” yaageedda.

³⁶ Phawuloosi hewaa haasay wurssiide, untunttu ubbaanna ittippe gulbbatiide, Xoossaa woosseedda. ³⁷ Unttuntu ubbay Phawuloosa idimmiide, yeekkiide yereeddino. ³⁸ Ubbaappe I, “Taana laa7ethuwaa ubbakka be7ikkita” yaageedda qaalay untuntta daro qarethina markkabiyya gakkanaw A moyizzeeddino.

21

Phawuloosi Yeerusalaame Beedda

¹ Nuuni Efesoone cimatuwaappe shaakettiide, Qoosa geetettiyaa haathan doodetto sa7aa yii aggeeddo; wonttissa gallassi Rooda gakeeddo; hewaappe Phaaxira beeddo. ² Pingge pinniyaa markkabiyya demmiide, aani geliide baanaw denddeeddo. ³ Nuuni Qophiroosappe be7anaw danddayiyaasaa yiide, away kesiyaasaa xeelliyaa wode Qophiroosa haddirssa bagga yeggiide, Sooriyaa beeddo; hewaappe guyyiyaan Xiiroosa gakeeddo; ayissi gooppe, markkabii bare caanaa Xiiroosan wothee. ⁴ Yaani kaalliyaa wantta demmiide, untuntunna laappu gallassaa utteeddo; Phawuloosi Yeerusalaame beenna mala, untunttu aw Ayyaanaan odeeddino. ⁵ Nuuni untuntunna uttiyaa wodii wurina, kesiide beeddo; untunttu ubbatuu barenttu maccawanttunne barenttu naanaanna ittippe katamaappe karew kessana gakkanaassi, nuuna moyizzeeddino; nuuni abbaa doonaan gulbbatiide, Xoossaa woosseeddo. ⁶ Hewaappe guyyiyan, ittu ittuwaa sarotiide, markkabiyaan geleeddo; untunttu barenttu soy simmeeddino.

⁷ Nuuni abbaa ogiyaa wurssiide, Xiiroosappe Phexelemayse gakeeddo; ishatuwaa sarotiide, untunttu matan itti gallassaa peesheeddo. ⁸ Wonttissa gallassi kesiide, Qiisaariyaa beeddo; wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa Piliphphoosa soy gakkiiide, A matan utteeddo; Yeerusalaamen dooretteedda laappunatuwappe I ittuwaa. ⁹ Piliphphoosassi nabatuwaa gideedda oyddu wodoro macca naanatu de7iino.

¹⁰ Nuuni unddenneedda gallassaa utteedda wode, nabiyaa Agaaboosa giyaa bitani Yihudaappe Qiisaariyaa yeedda. ¹¹ Nuukko yiide, Phawuloosa saqqiyaa akkiide bare kushiyaanne bare gediya qachchiide, “Geeshsha Ayyaanay giyaawe hawaa; ha saqqiyaa godaa Yeerusalaamen Ayihudatu hawaadan qachchiide, Ayihuda gidenna asatuwaassi aathiide immana” yaageedda.

¹² Nuuni hewaa siseedda wode, nuuninne yaani de7iyaa asatu Phawuloosi Yeerusalaame beenna mala woosseeddo. ¹³ Shin Phawuloosi zaariide, “Hinttenttu yeekkiidenne ta wozanaa qaretissiidde waaniitee? Taani Godaa Yesuusa sunthaa diraw qashettanawaa xalalaa gidennaan, haray atto Yeerusalaamen hayqqanawukka giiga uttaaddi” yaageedda.

¹⁴ Zoriyaa I akkennaan ixgina, “Goday geeddawe hano” yaagiide co77u geeddo.

¹⁵ Yaani amareedda wodiya gami77eeddawaappe guyyiyan, giigettiide Yeerusalaame baanaw keseedda. ¹⁶ Qiisaariyaan de7iyaa kaalliyaa wanttuppe amareeddawanttu qassi nuunanna beeddino; untunttu nuuni aqanasaa Minaasoonaa giyaa Qophiroosa bitaniyaa soy nuuna afeeddino; Minaasooni daro wodiyaappe doommiide kaalliyawaa.

Phawuloosi Yeerusalaamen Yayiqooba Oochheedda

¹⁷ Nuuni Yeerusalaame gakkeedda wode, ishataa nuuna nashechchaan mokkeeddino. ¹⁸ Wonttissa gallassi, Phawuloosinne nuuni Yayiqoobanna gakettanaw beeddo. Woosa golle cimataa ubbatuukka de7iino. ¹⁹ Phawuloosi untuntta saroteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidenna asaa gidдон bare bagganna Xoossay otheeddawaa untunttoo wurssiide odeedda.

²⁰ Untunttu hewaa siseedda wode Xoossaa galatiide, Phawuloosa hawaadan yaageeddino; “Nu ishaw, Ayihudatuwaa gidдон Xoossaa ammaneeddawatuppe aappun sha77ay de7iinontto be7aasa; untunttu ubbay higgiiyaa minissi naagiino. ²¹ Yeerusalaame Ayihudatu, Ayihuda gidennawanttu gadiyan de7iyaa Ayihuda ubbatuu barenttu naanaa qaxxarena mala, woy Ayihudatu oothiyaawaa kaallenna mala, Muse higgiiyaakka bayizzana mala neeni tamarssiyaawaa siseeddino. ²² Yaatina, aye lo77uu? Neeni yeeddawaa coratuu sisiyaa diraw, shiiqennaan aggikkino.

²³ “Hewaa diraw, hawaa nuuni new odiyaaawaa ootha; ittippe shiiquu de7iyaa oyddu asatuu nu matan de7iino. ²⁴ Untuntta akkaade untuntunna geeyya; qassi untunttu barenttu huuphiyaa meedettana mala, untunttoo miishshaa imma; untunttu ubbay newaa siiseeddawe tuma gidennawaanne neeni ne huuphewukka qassi Muse higgiiyaa naagaadde maaran de7iyaawaa erana.

²⁵ “Shin ammaneedda Ayihuda gidenna asatuwaa gidoope, untunttu ee-qaw yarsheeddawaa meenna malanne suuthaa ushenna mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne woshummenna mala, nuuni yewuwaa qachchiide, untunttoo dabidaabbiyaa xaafeeddo” yaageeddino.

²⁶ Hewaappe guyyiyan, Phawuloosi wonttissa gallassi asatuwaa akkiide, untuntunna geeyyeedda; I barentta geeshshussaa awude polintto erissanawunne qassi yarshshuwaa huuphiyan huuphiyan awude immanentto erissanaw Geeshsha Golliyaa geleedda.

Phawuloosi Geeshsha Golliyaan Oyqetteedda

²⁷⁻²⁸ Laappu gallassay wurana hanoode, Iisiyappe yeedda Ayihudatu Geeshsha Golliyaan Phawuloosa be7iide, asaa ubbaa hanqqethiide, “Israa7eeliyaa asaw, nuuna maaddite; Israa7eeliyaa asaa, Muse higgiiyaanne ha Geeshsha Golliyaa ixxiide, ubbasan asaa ubbaa tamarissiyaawe ha bitaniyaa; gujjiide qassi Giriike asaakka Geeshsha Golliyaa gelissiide, ha geeshsha sa7aa tunisseedda” yaagi waassiidde, Phawuloosa oyqqeeddino. ²⁹ Untunttu kase Efesoonen de7iyaa Xirofimoosa Phawuloosanna katamaan be7eedda diraw, Geeshsha Golliyaa Phawuloosi A geliseeddawaa untunttoo malateedda.

³⁰ Katamaa ubbay shabbiretteedda; asay ubbay shiiqiide Phawuloosa oyqqiide, Geeshsha Golliyaappe karew goochchi kesseedda; he man77iyankka Geeshsha Golliyaa penggetuu qashettii aggeeddino. ³¹ Asay Phawuloosa wodhana hanishshin, “Yeerusalaame katamay mulekka shabbirettidiggeedda” giyaa haasayay Roome gadiyaa olaa kaappuwaassi gakkeedda. ³² He olaa kaappuu wottaaddaratuwaanne xeetatuwaa kaappatuwaa ittippe akkiide, woxxiidde asaa bolla kesi wodhdheedda; asay olaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa be7eedda wode, Phawuloosa shociaawaa bashi aggeedda.

³³ He wode, he olaa kaappuu shiiqi, Phawuloosa oyqqiide, laa77u santhalataan qashettana mala azaziide, I oonenttonne qassi ayaa ootheeddentonne asaa oochcheedda. ³⁴ Asaappe baggay ittibaw waassiyaa wode, baggay harabaw waasee; waasuu coreedda diraw, olaa kaappuwaassi tumuwaa eranaw danddayettennan ixxina, wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana mala, untuntta azazeedda. ³⁵ Yedhdhiide kesiyaa dethaa Phawuloosi gakkeedda wode, asaa sugethaa diraw, wottaaddaratuu A tookkeeddi. ³⁶ Ayissi gooppe, cora asay, “A wodha!” yaagiiddinne waassiidde kaallee.

Phawuloosi Mootuwaassi Zaaruwaa Immeedda

³⁷ Wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana hanishshin Phawuloosi olaa kaappuwaa, “Taani new ittibaa odoo?” yaageedda.

He olaa kaappuu Phawuloosa, “Neeni Giriike qaala eray? ³⁸ Neeni hawaappe kase wode, walassaa kessaade shemppuwaa wodheeddawanttuppe oyddu sha77a asatuwaa asay bayna mela sa7aa kaaletheedda Gibxe bitaniyaa gidikkii?” yaageedda.

³⁹ Shin Phawuloosi, “Taani Ayihuda asa; qassi Kilqqiyaan de7iyaa Xersseesen yeletteedda huuphe katamaan de7iyaa asa. Hayyanaa taana asaassi haasayissarikkii?” yaageedda.

⁴⁰ Olaa kaappuu A, “Haasaya” yaagina, Phawuloosi yedhdhiide kesiyaa deethaan eqqiide, asay co77u gaana mala, bare kushiyan asaakko xorsseedda. Asay co77u giina, Ibraayisxxe qaalaan haasayiidde, hawaadan yaageedda.

22

¹ “Taanaadan ammaniyaawantoo, ta aawato, taani ha77i hinttenttoo odiyaa yewuwaa sisite!” ² Phawuloosi untunttoo Ibraayisxxe qaalaan haasayiyaawaa sisiide, kaseppe loythi co77u giina I hawaadan yaageedda.

³ “Taani Kilqqiyaan de7iyaa Xersseesen yelettaade, ha katamaan Gamaaliyaali taana tamarissina diccaade, nu aawatuwa higgiaakka minissa tamarade, hachche hintte ubbay haniyaawaadankka, taani Xoossaa yewuwaassi seelettiyaa Ayihuda asa. ⁴ Taani macca asaanne attuma asaa oyqqa oyqqaade qasho gollen yeggeedda asaanne, ha ogiyaa kaalliyaa asaa wodhissana gakkanaassi metootheedda asa. ⁵ Hawaadankka, qassi, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuunne cimaa ubbaa shiiquu tawaa markkattanaw danddayee; taani Damasqqon de7iyaa untunttu ishatuwaa Ayihudatuwaassi, untunttuppe dabidaabbiyaa akkaade, hewaan de7iyaa asatuu qashettiide murettanaadan, Yeerusalaame untuntta ahanaw yaa baaddi.

Phawuloosi Kiristtoosakko Simmeedda Bare Simaabaa Odeedda (Kit 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Taani baade Damasqqo mateedda wode, seeta gallassaa gidishshin, goppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu ta matan yuuyyi aadhdhiide poo7eedda. ⁷ Taani sa7aan kunda uttaade, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yederssay?’ giyaa qaala sisaaddi.

⁸ “Taani zaaraade, ‘Ta Godaw, neeni oonee?’ yaagaaddi.

“Hewaappe guyye, ‘Taani neeni yederssiyaa Naazireetiyya Yesuusa’ yaageedda. ⁹ Taananna ittippe de7iyaawanttu poo7uwaa be7iide yayyeeddino; shin taw haasayiyaawaa qaala sisibeykkino.

¹⁰ “‘Ta Godaw, taani ayaa udoo?’ yaagaaddi.

“Goday taana, ‘Denddaade Damasqqo ba. Neeni oothanaw Xoossay qoppeedda ubbabay new yaani odettanawaa’ yaageedda. ¹¹ He wolqqaama

poo7uwaa diraw, ta ayfii qooqina, taananna de7iyaa asatuu ta kushiyaay oqqiide, taana goochchina, Damasqo gakkaddi.

¹² “Damasqon de7iyaa Ayihuda ubbay loythi bonchchiya itti Hanaaniyaa giyaa bitani, nu higgiaassi azazettiide, Xoossaw imettedda asa. ¹³ Hanaanii taakko yiide, ta matan eqqiide taana, ‘Ta ishaw Saa7oolaa, xeella’ yaageedda. Taani he wode he man77iyankka aakko xeellaa aggaaddi.

¹⁴ “I taana hawaadan yaageedda; ‘Nu aawatuwa Xoossay neeni A qofaa eranaw, A xillo Na7aa be7anawunne A doonaappekka haasayaa sisanaw neena kasenna dooredda. ¹⁵ Ayissi gooppe, neeni be7eeddabanne siseeddabaa asaa ubbaa sinthan aw markkattanaassa. ¹⁶ Ha77ikka ayaw gami77ay? Denddaade xammaqetta; A sunthaa xeesaadde, ne nagaraappekka meecetta’ yaageedda.

¹⁷ “Taani guyye Yeerusalaame simmaade Geeshsha Golliyan woossishshin, ta ayyaanaan gidaaddi. ¹⁸ Goday taana, ‘Elleellaade, Yeerusalaame kesa ayaw gooppe, neeni taw hawaan markkattiyaawaa asay akkenna’ yaagishshin taani A be7aaddi.

¹⁹ “Taani, ‘Ta Godaw, Ayihuda woosa golliyaa ubbaan neena amaniiyaawantta oqqaaade wadhdheeddawaanne qasho golliyaan yeggeeddawaa untunttu eriino. ²⁰ Untunttu ne markkaa Isxxifaanoosa wodhiyaa wode, taani he yewuwaa eeno gaaddi. Qassi untunttu miyyiyaan eqqaade, A wodhiyaawanttu mayuwaa naagay’ yaageedda.

²¹ “Goday taana, ‘Taani neena Ayihuda gidenna asaakko haakosaa kiittiyaa diraw ba’ geedda” yaageedda.

Phawuloosi Roome Asa Gidiyaawaa Qoncciseedda

²² Phawuloosi he qaalaa haasayana gakkanaw asay I giyaawaa sisee; hewaappe guyyian, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Hawaa gadiyaappe dhayissa; I de7anaw bessenna” yaageeddino.

²³⁻²⁴ Untunttu waassishshin, barenttu mayuwaa bollow olishshiinne baanaa carkkuwan laalishshin, olaa kaappuu wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda. Qassi asay ayissi hawaadan aabolla waasseeddinontto eranaw, Phawuloosa lissuwan shocana mala, untuntta azazeedda. ²⁵ Shin wottaaddaratuu Phawuloosa dafuwan minissi qachcheedda wode, Phawuloosi bare matan eqqeedda xeetatuwaa kaappuwaa, “Roome gadiyaa asaa pirdday baynnaan shociyaawe hinttenttoo wogee?” yaageedda.

²⁶ Hewaa xeetatuwaa kaappuu siseedda wode, olaa kaappuwaakko biide, “Ha bitani Roome asa. Neeni ayaa oothana qoppay?” yaagiide oochcheedda.

²⁷ Olaa kaappuu Phawuloosakko shiiqiide, “Neeni Roome asee? Taw oda” yaageedda.

Phawuloosi, “E” yaageedda.

²⁸ Olaa kaappuu Phawuloosaw zaariide, “Taani ha zaretethaa daro miishshaan shammaaddi” yaageedda.

Shin Phawuloosi, “Taani he zerethaappe yelettaaddi” yaageedda.

²⁹ Hewaa diraw, Phawuloosa biddanaw qoopeddawatuu man77iyan aappe shaaketti aggeeddino. Olaa kaappuukka Phawuloosi Roome asa gideeddawaa ereedda wode yayyeedda; ayissi gooppe, santhalataan A qashissi wotheedda.

Phawuloosi Ayihudatuwaa Shanggatuwaakko Shiiqeedda

³⁰ Wonttetha gallassi olaa kaappuu, Ayihudatu Phawuloosa ayissi mooteeddinonttonne geeshshiide eranaw koyyiide, Phawuloosa billeedda.

Yaatiide qeesatuwaa kaappatuunne asay ubbay shiiqana mala azazeedda; qassi Phawuloosa duge wothiide, untunttu sinthan esseedda.

23

¹ Phawuloosi hewaan shiiqeedda asaa caddi xeelliide, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hachche gakkanawukka Xoossaa sinthan ta de7uwaa ubbaan tilla wozanaan de7aaddi” yaageedda. ² Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Hanaanii, Phawuloosa doonaa baqqana mala, A matan eqqeeddawantta azazeedda. ³ Phawuloosi he wode A, “Laa ha booshinchchaan okkeedda * godaw, Xoossay neena baqqana. Neeni ta bolla higgiiyan pirddanaw uttaade, wogay baynnaan taana baqqana mala azazay?” yaageedda.

⁴ Phawuloosa matan eqqeeddawanttu A, “Neeni Xoossaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa boray?” yaageeddino.

⁵ Hewaappe guyye Phawuloosi, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, I qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gideeddawaa taani erabeykke; ayissi gooppe, ‘Ne gadiyaa mooddiyaawaa bolla iita qaalaa haasayoppa’ geetettiide Xoossaa Maxaafan xaafetteedda” yaageedda.

⁶ Shin Phawuloosi baggatuu Saduqaawanatuwaa; baggatuu Parisaawatuwaa gideeddawaa be7iide, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Parisaawiyaaanne Parisaawiyaa na7aa; ‘Hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddanawantta’ gaade taani nashechchaan naagiyaa diraw, untunttu ta bolla pirddiino” yaagiide, dhoqqu oothiide haasayeedda.

⁷ Phawuloosi hewaa yaagina, Parisaawatuwaa giddoninne Saduqaawanatuwaa giddon walassay kesina, shiiqeedda asay laaletteedda.

⁸ Ayissi gooppe, Saduqaawanatuu, “Hayqqeedda asay denddena; kiitanchchaykka ayyaanaykka baawa” yaageeddino; Parisaawatuu qassi laa77uukka de7iyaawaa ammaniino. ⁹ Wolqqaama walassay denddeedda; Parisaawatuwaa baggappe Muse higgiiya tamarssiyaawanttu denddi eqqiide, “Ha bitaniyaa bolla aynne balaa demmibeykko; aw ayyaanay woy kiitanchchay haasayennan aggenaa” yaagiide palumetteeddino.

¹⁰ Walassay darina, olaa kaappuu Phawuloosa untunttu menthereethanenttonne gi yayyiide, bare wottaaddaratuu wodhdhiide, untunttu gid-doppe A ellekka kesiide, barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda.

¹¹ He qamma Goday Phawuloosa matan eqqiide, “Phawuloosaa, neeni taw Yeerusalaamen markkatteddawaadan, Roomenkka markkattanaw bessee; minna; aynne baawa” yaageedda.

Phawuloosa Wodhanaw Oosetteedda Maquwaa

¹² Wonttissa gallassi, Ayihudatuu Phawuloosa wodhana gakkanaassi, meennaadaaninne ushennaadan, caaqqettiide giigetteeddino. ¹³ Phawuloosa bolla hewaa maqqetteedda asatuu oytamuwaappe dariino. ¹⁴ Untunttu qeesatuwaa kaappatuwakkonne cimatuwaakko yiide, “Nuuni Phawuloosa wodhana gakkanaassi, aynne baarennaadan, giigetti utteeddo. ¹⁵ Hewaa diraw, hinttenttunne shiiqeedda asay Phawuloosabaa geeshshiide bid-diyaawaa malatiide, olaa kaappuu A hinttenttukko duge wothana mala ochchite; nuuni I haa shiiqanaappe kasenna A wodhanaw giigi utteeddo” yaageeddino.

¹⁶ Shin Phawuloosa michchatti na7ay he maquwaa siseedda wode, biide wottaaddaratuu de7iyaasaa geliide, Phawuloosaw odeedda. ¹⁷ Phawuloosi

* **23:3** booshinchchaan okkeedda: Itti uray lo77a malatana mala oosussaa, shin gidenna. **23:5** Kes 22:28

xeetatuwaa kaappatuwaappe ittuwaa xeesiide, “Ha na7aa olaa kaappuwaakko afa; ayissi gooppe, olaa kaappuwaassi I odiyaawe de7ee” yaageedda.

¹⁸ Hewaa diraw, xeetatuwaa kaappuu na7aa olaa kaappuwaakko afiide, “Qasho gollen de7iyaa Phawuloosi, ha na7ay new ayentto odiyaabay de7iyaa diraw, taana barekko xeesiide, A neekko ahanaadan, taana woosseedda” yaageedda.

¹⁹ Olaa kaappuu na7aa kushiyaay oyqqiide, dumma gaxaa kessiide, “Neeni taw odanabay ayee?” yaagiide oochcheedda.

²⁰ Na7ay olaa kaappuwaassi, “Ayihudatu Phawuloosabaa kaseppe minissi oochchiyaawaa malatiide, neeni shiiquwaa A utissanaadan, neena wontti woossanaw zoretaa qachcheeddino. ²¹ Shin neeni untunttu giyaawaa sisoppa; ayissi gooppe, oytamuwaappe dariya asatu Phawuloosa wodhana gakkanaassi, qumaa meennaadaaninne haathaa ushennaadan, caaqettiide geemetti uttiide A naagiino; neeni giyaawaa sisanaw ha77ikka giigetti uttiide naagiino” yaageedda.

²² Hewaa diraw, olaa kaappuu na7aa, “Ha yewuwaa neeni taana eriseeddawaa oossinne odoppa” yaagiide azazeeddawaappe guyyiyan, A yeddeedda.

Phawuloosi Gadiyaa Mooddiyaa Filikisa Sintha Shiiqeedda

²³ Olaa kaappuu xeetatuwaa kaappatuwaappe laa77uwaa xeesiide, “Qisaariyaa baanaw, laa77u xeetu wottaaddaratuwaa, laappun tammu paraa oyqqeedda asatuwaanne laa77u xeetu tooranchchatuwaa qammaappe heezzu saatiyaan giigissite; ²⁴ gadiyaa mooddiyaa Filikisakko Phawuloosa sarotethaan gathanaw togissiyaa mehiyaanne giigissite” yaagiide, untunttu azazeedda. ²⁵ Olaa kaappuu hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafeedda.

²⁶ “Qalawudeyoosa Luusiyoosappe; gadiyaa mooddiyaa bonchchetteedda Filikisaa! Sarotethay new gido. ²⁷ Ayihudatu ha bitaniyaa oyqqiide wodhana hanishshin, Roome katamaa asa I gideeddawaa eraade, wottaddaratuwaanna g akkaade A ashshaaddi. ²⁸ Untunttu A ayissi mooteeddinontto eranaw koyyaade, duge untunttu shiiquwaassi A afaaddi. ²⁹ Untunttu barenttu higgiaabaa I oochcheeddawaassi A mooteeddawaappe attin, A wodhissiyaa woy qashissiyaa mooto gidenna. ³⁰ Untunttu ha bitaniyaa bolla maqqetti utteedda zigerissay taana gakkina, taani he man77iyankka A neekko yeddaa aggaaddi; A mootiyaawanttukka biide, ne sinthan mootana mala odaaddi; saro de7a” yaageedda.

³¹ Hewaa diraw, wottaaddaratu azazetteeddawaadankka Phawuloosa akkiide, qamma Anttiphaaxiriisa gatheeddino. ³² Wonttissa gallassi aananna baana mala paraa toggo asatuwaa wothiide, gediyaan biyaawanttu guyye wottaaddaratu de7iyaasaa simmeeddino. ³³ Paraawanttu Qiisaariyaa geliide, dabidaabbiyaa gadiyaa mooddiyaawoo immiide, Phawuloosa A sintha aatheeddino. ³⁴ Gadiyaa mooddiyaawe dabidaabbiyaa nabbabeeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi haqa awuraajjaa asentto A oochcheedda; Kilqqiyaa asa I gideeddawaa ereedda wode, ³⁵ “Taani nebaa neena mootiyaawanttu yiyaa wode sisana” yaagiide, wottaaddaratu Heroodisa kawutethaa gollen A naagana mala azazeedda.

24

Phawuloosa Ayihudatu Mooteeddino

¹ Ichcheshu gallasaappe guyyiyan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, Hanaaniyaa, cimatuwaannanee Xarxxaluusa giyaa itti xabaqaanna duge

Qiisaariyaa wodhdheedda; untunttu gadiyaa mooddiyaawaa bolla Phawuloosa mooteeddino. ²⁻³ Phawuloosi xesetteedda wode, Xarxxaluuse A hawaadan yaagiide, mootuwaa doommeedda.

“Bonchchetteedda Filikisaa, nuuni ne bagganna daro sarotethaa demmeeddoshshin, ne qofaan ha gadiyaassi ubbabaani ubbasankka lo77o laamii beettiyaawoo neena loythi galatiide, hawaa akkeetto. ⁴ Shin taani neena gami77ethennaan, dooya gideedda ne keekatethaan nubaa neeni qanthaan sisana mala, neena woossay. ⁵ Ayissi gooppe, ha bitani dhubo gidiide, sa7aa ubbaan de7iyaa Ayihudatuwaa gidдон walassaa dentheedda, Naaziraawatu bagga asaa kaaletthiyaawaa gideeddawaa ereeddo. ⁶ Haray atto Geeshsha Golliyaakka tunissanaw koyyishshin A oyqqiide, nu higgiaadan, A bolla pirddanaw qoppeeddo; ⁷ shin olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiide, wolqqaan nu kushiyaappe A wothi akkeedda. ⁸ A mootiyaawanttukka neekko yaana mala azazeedda; neeni ne huuphew ha bitaniyaa biddaade, nuuni A mootiyaa yewuwaa ubbaa eranaw danddayaa” yaageedda.

⁹ Ayihudatuukka qassi, “Ha yewuu tuma” giide, A qofaa akkeeddino.

Phawuloosi Filikisa Sinthan Mootoo Zaaruwaa Immeedda

¹⁰ Gadiyaa mooddiyaawe Phawuloosa yaanaadan wuttina, I hawaadan yaagiide zaareedda; “Neeni daro wodiyaappe doommaade, ha asaassi pirddaade de7iyaawaa taani eraade, ta yewuwaa nashechchaan zaaray. ¹¹ Taani Yeerusalaame goyinnanaw kesooeppe tammanne laa77u gallasaaappe darenawaa neeni ne huuphew erana danddayaa. ¹² Ayihudatu taana Geeshsha Golliyan gidina, Ayihuda woosa gollen gidina, katamaan gidina, oonannanne palumettishshin woy asaa shiishshaade maqqishshin, itti uraannanne be7ibeykkino. ¹³ Untunttu ha77ikka taana mootiyaawaa shatimmanaw danddaykkino.

¹⁴ “Shin taani hawaa new oday; taani Muse higgian de7iyaawaanne nabatuu xaafedda ubbabaa ammananaadan, nu aawatuwa Xoossaassi untunttu worddo giyaa ogiyaan goshetay. ¹⁵ Hawanttu barenttu huuphew, ‘Asay ubbay, wordduukka xilluukka hayquwaappe denddanawantta’ giyaawaadan, taanikka untunttu denddiyaawaa Xoossaani hidootaa wothaade amuwaani naagay. ¹⁶ Hewaa diraw, taani qassi, Xoossaa sinthaninne asaa sinthan ubba wode, pokkuu baynna tilla wozanay taw de7ana mala minnay.

¹⁷ “Taani Yeerusalaameppe kesooeppe cora laythaappe guyyian, ta gade hiyyeesaassi miishshaa immanawunne yarshshuwaa yarshshanaw Yeerusalaame baaddi. ¹⁸ Hewaa oothishshin, asay shiiqennaan, walassay denddenaan, taani Geeshsha Golliyan geeyyishshin, untunttu taana demmeeddino. ¹⁹ Shin Iisiyappe yeedda itti itti Ayihudatu hewaan de7iino; untunttu ta bolla yewuwaa koyyooeppe, yiide taana ne bollan mootanaw bessee. ²⁰⁻²¹ Woy taani untunttu gidдон eqqaade, ‘Hayqqeeddawanttu denddanawaa ammaniyaa diraw, hachche hintte sinthan ta bolla pirddino’ gaade haa dhoqqissaade hasayeedda itti qaalaappe attin, shiiquwaa sinthan eqqishshin, ta bolla itti bayizzuwaa demmeeddawaa gidooeppe, hawanttu barenttu huuphew hawaan odanawantta” yaageedda.

²² Shin Filikise Xoossaa ogiyaabaa geeshshi ereedda diraw, “Taani hintte yewuwaa olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiya wode ogiyaa oythana” yaagiide, pirddiyaa wodiya sinhaw keereedda. ²³ Filikise qassi Phawuloosa qachchennaan naagana malanne A dabbatuwaappe ooninne aw oothishshin, woy aakko yiishshin diggenna mala, xeetatuwaa kaappuwaa azazeedda.

Phawuloosi Filikisanne Dirusilla Sintha Shiiqueedda

²⁴ Amareedda gallassaappe guyyiyan, Filikise Ayihuda asaa zare gideedda bare machchatti Dirusillinna yiide, Phawuloosa kiitti ahissiide, Yesuusi Kiristoosan ammaniyaa ogiyaa I haasayishshin siseedda. ²⁵ Phawuloosi xil-lotethaabaa, bare huuphiyaa naaguwaabaanne yaana pirddaabaa haasayishshin, Filikise yayyiide, “Neeni ha77iw ba; taw miikkeedda wode, neena kiittaade xeeqissana” yaageedda. ²⁶ He wode qassi Phawuloosi biletanaw, barew maganxxaa immanddeeshsha giide qoppeedda; hewaa diraw, daro wode A ahissi ahissiide, aananna haasayee.

²⁷ Laa77u laythaa kumeeddawaappe guyyiyan, Filikisa kotaa Phorqqiy-ooosa Pisxxoosi akkeedda. Filikise Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide, qasho gollen Phawuloosa bashi aggeedda.

25*Phawuloosi Roome Kaatiyaakko Bare Yewuwaa Akkiide Baanaw Oochcheedda*

¹ Pisxxoosi awuraajjaa geleedda heezzenhiyaa gallassaappe guyyiyan, Qiisaariyaappe Yeerusalaame beedda. ² Yaani qeesatuwaa kaappatuunne Ayihudatuwaa kaaletthiyaawanttu Phawuloosa mooteeddino. ³ Unttuntu Phawuloosa wodhanaw ogiyaan qosetti uttanaw, barenttoo lo77obaa udiide A Yeerusalaame ahana mala, Pisxxoosa woosseeddino. ⁴ Pisxxoosi untunttoo, “Phawuloosi Qiisaariyaan qashetti utteedda; taani ta huuphewukka ellekka yaa guyye simmanaw qoppa uttaaddi. ⁵ Hewaa diraw, I ayentto bayizzeeddawe de7ooppe, hinttenttu gidдон aawotiyawanttu taananna Qiisaariyaa biide, A mootino” yaagiide zaareedda.

⁶ Pisxxoosi Yeerusalaamen hosppun woy tammu gallassaappe aathennaan uttiide, Qiisaariyaa beedda; wonttissa gallassi pirddiyaasan uttiide, Phawuloosa ahana mala azazeedda. ⁷ I gakeedda wode, Yeerusalaameppe yeedda Ayihudatu A matan yuuyyi aadhdhi eqqiide, barenttoo shatimmanaw danddayetenna daro deexo mootuwaa A bolla wotheeddino. ⁸ Phawuloosi mootettiide, “Taani Ayihudatuwaa higgiaakka Geeshsha Golliyaakka Roome Kaatiyaa Qeesarakka aynne naaqqabeykki” yaageedda.

⁹ Pisxxoosi Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide Phawuloosa, “Pude Yeerusalaame kesaade, ha yewuwaabaa yaani ta sinthan ooshettanaw koyyay?” yaagiide oochcheedda.

¹⁰ Shin Phawuloosi, “Taani ooshettanaw bessiyaa Qeesaara pirdda gollen eqqaaddi. Neenikka loytha eriyaawaadan, taani Ayihudatuwaa aynne naaqqabeykki. ¹¹ Simmi taani naaqqeeddawaa woy hayqqanaw bessiyaawaa ootheddawaa gidoope, hayquwaappe attana giikke; shin untuntu taana mootiyaa mootuu mela gideeddawaappe hini baggan, ooninne taana untunttoo aathiide immanaw danddayenna; Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchay” yaageedda.

¹² Hewaappe guyyiyan, Pisxxoosi barenanna zorettiyaawanttunna zoretti simmiide A, “Neeni Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchaadda; Qeesarakko baanaassa” yaagiide zaareedda.

Pisxxoosi Phawuloosabaa Agriphaanna Maqqetteedda

¹³ Amareedda gallassaappe guyyiyan, Kaatiyaa Agriiphayenne Bariniiqe Pisxxoosa sarotanaw Qiisaariyaa beeddino. ¹⁴ Yaani untuntu cora gallasaa utti de7ishshin, Pisxxoosi kaatiyaassi Phawuloosabaa hawaadan yaagiide odeedda; “Hawaan Filikise qachchiide bashi beedda itti bitani de7ee.

¹⁵ Taani Yeerusalaamen de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda

cimatuu A bolla pirddana mala, taana woossiidde, aabaa taw odeeddino. ¹⁶ Taani, ‘Mootetteedda uray barena mootiyaawanttunna ittippe eqqennaaninne barena mooteedda yewuwaassi zaaruwaa immennaan, oona gidoppenne aathiide immiyaawe Roome asaassi woga gidenna’ yaagaade untunttoo zaaraaddi.

¹⁷ “Hewaa diraw, untuntu hawaan shiiqeedda wode, taani gami⁷⁷ennaan wonttissa gallassi, pirdda golle gelaade Phawuloosa ahana mala azazaaddi. ¹⁸ A mootiyaawanttu eqqiide, itabaan A mootennaan aggikkino gaade taani qoppeeddawaadan, aynne A mootibeykkino. ¹⁹ Shin untuntu barenttu ammaneeddabantubaanne Phawuloosi, ‘Paxa de7ee’ giyaa hayqqeedda itti Yesuusa geetettiyaa bitaniyaabaa aananna palumetteeddino. ²⁰ Taani ha yewuwaa wootaade bidda demmanitanto, qofaa qachchennaan de7aadde, Phawuloosi Yeerusalaame biide, ha yewuwaa yaani ooshettanaw koyyinttonne gaade A oochchaaddi; ²¹ shin Phawuloosi bare yewuwaa Awugisxxoose Qeesaare ogiyaa oythana gakkanaw naagettanaadan oochchina, taani A Qeesarakko yeddana gakkanaassi, I qashettana mala azazaaddi” yaageedda.

²² Hewaappe guyye Agriiphphay Pisxxoosa, “Taani ta huuphewukka qassi he bitani giyaawaa sisana koyyay” yaageedda.

Pisxxoosi A, “Neeni wontti I giyaawaa sisanaassa” yaageedda.

²³ Wonttissa gallassi, Agriiphphay Bariniqe daro bonchchuwan olaa kaappatuwaannanne katamaan de7iyaa wolqqaama asaanna yiide, pirdda golle geleeddino; Pisxxoosi Phawuloosa ahana mala azazina aheeddino.

²⁴ Pisxxoosi hawaadan yaageedda; “Kaatiyaa Agriiphphaa, hawaan nunanna de7iyaa asaa ubbaw, Ayihuda asay ubbay Yeerusalaamenikka hawankka waassiidde, ‘I hawaappe sinthaw paxa de7anaw bessenna’ yaagiide, taana woosseedda bitaniyaa hawaa be7iita. ²⁵ Shin I aynne hayqqanaw bessiyaawaa ootheddawaa taani demmabeykke; I bare huuphew, ‘Awugisxxoose Qeesaare tabaa pirddo yaagaade oochchaaddi’ geedda diraw, Qeesarakko A yeddana taani qoppaaddi. ²⁶ Taani aabaa ta godaa Awugisxxoose Qeesaaressi xaafanaw tumu yewuu taw aynnee baawa; hewaa diraw, I loythi ooshettowaappe guyyiyan, taani xaafiyaabaa demmana mala, hinttentu sintha, Kaatiyaa Agriiphphaa, ubba ne sintha A ahaaddi. ²⁷ Ayissi gooppe, qashetteedda uraa kiittiyaa wode, A ayaw mooteeddentto, erissennaan co77u gi bashiyaawe taw eeyatethaa malatee” yaageedda.

26

Phawuloosi Agriiphphaa Sinthan Haasayeedda Haasayaa

¹ Agriiphphay Phawuloosa, “Neeni nebbaa haasayanaw danddayaa” yaageedda. He wode Phawuloosi bare kushiyaa micciide hawaadan yaagi zaareedda.

²⁻³ “Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatuwaa wogaanne palumaa ubbaa neeni loythaade eriyaa diraw, taana Ayihudatu mootiyaa yewuwaa ubbaa hachche taani ne sinthan zaariyaawoo ta qaaday darissi lo77a yaagaade qoppay; hewaa diraw, neeni ta haasayaa salettennaan sisana mala, neena woossay.

⁴ “Taani na7atethaappe doommaade ta asaa giddoninne Yeerusalaamen de7eedda ta de7uwaa Ayihuda ubbatuu kaseppe doommiide eriino.

⁵ Taani koyroppe doommaade, nu ammanuwaa higgiiyaa ooppenne minisiide naagiyaa Parisaawatuwaa bagga Parisaawe gidaade de7iyaawaa, untuntu markkattanaw koyyoope eriino. ⁶ Taani ha77ikka Xoossay nu

aawatuwassi immana geeddawaa nashechchaan naagiyaa diraw, pirddet-tanaassi hawaan eqqay. ⁷ Qassi tammanne laa77u nu aawatuwa zaratuu Xoossaw qammanne gallassi ubbaade minissi goyinniide, Xoossay immana geeddawaa akkanaw nashechchaan naagiino; Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatu taana mootiyaawe taani hewaa nashechchaan naagiyaa diraassa. ⁸ Ayihudatoo, Xoossay hayqqeeddawantta denthiaawaa ayissi ammanikki-tee?

⁹ “Taani ta huuphewukka Naazireetiyaa Yesuusa eqettanaw bessee gaade kase qoppaaddi. ¹⁰ Taani Yeerusalaamen otheeddawe hawaa; qeesatuwaa kaappatuwaappe maataa akkaade, Xoossaa asatuwaappe coratuwaa qashissaaddi; untuntta wodhiyaa wodekka untunttu hayqqiyaawaa dosaaddi. ¹¹ Ayihuda woosa golle ubbaan daro wode untuntta muraadde, barenttu ammanuwaa untunttu aggana mala godetaaddi; taani wogay baynnawaa untunttoo hanqqettaade, haray atto, hara gadiyaa katamaa gakkanawukka untuntta metoothay.

*Phawuloosi Bare Huuphew Kiristtoosa Wooti Ammaneeddentto Odeeda
(Kit 9:1-19; 22:6-16)*

¹² “Taani ha yewuwaassi qeesatuwaa kaappatuwaappe maataanne azazuwaa akkaade Damasqqo baaddi. ¹³ Kaatew, taani seeta gallassi ogiyaan de7ishshin, awaa poo7uwaappe loythi aadhdiyaa poo7uu taananne taananna beeddawantta yuuyyi aadhdiide, saluwaappe poo7ishshin be7aaddi. ¹⁴ Nuuni ubbay sa7aan kunddeeda wode, Ibraayisxxe qaalaan, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yedesaan metoothay? Neeni taana ixussaan neena qohaasa’ yaagiide taw odishshin sisaaddi.

¹⁵ “Yaataade, ‘Ta Godaw, neeni oonee?’ yaagaaddi.

“Goday, ‘Taani neeni yedesaan metoothiyaa Yesuusa. ¹⁶ Shin dendda eqqa; ayissi gooppe, hachche neeni taana bee7eeddawaanne taani neena sinthappe bessanawaa haranttoo markkattana mala, taw oothiyaawaa udaade neena sunthanaw new qonccaaddi. ¹⁷⁻¹⁸ Untunttu taana ammanina, untunttu nagaray atto geetettanaadan, Xoossay dooredda asaa gidдон untunttu barenttu de7iyaasaa demmanaadan, qassi dhumaappe poo7uwaa simmanaadaaninne xalahiyaa godatethaappekka Xoossaakko simmanaadan, untunttu ayfiyaa neeni dooyyana mala, Israa7eeliyaa asaappenne taani neena untunttukko kiittiyaa Ayihuda gidennawanttuppe neena ashshana’ yaageedda.

¹⁹ “Kaatiyaa Agriiphphaa, hewaa diraw, taw saluwaappe beettedda saxaassi taani azazettanawaa ixxabeykke. ²⁰ Shin taani kasetaade, Damasqqoninne Yeerusalaamen hewaappe guyyiyan, Yihudaa gadiyaa ubbaan de7iyaawanttussinne Ayihuda gidennawanttoo barenttu nagaraappe simmana mala, qassi nagaraappe simmanaw bessiyaawaa oothiide, Xoossaakko simmana mala qaalaa odaaddi. ²¹ Hewaa diraw, Ayihudatu taana Geeshsha Golliyan oyqqiide wodhanaw koyyeeddino. ²²⁻²³ Hewaa diraw, taani Xoossaa maaduwa akkaade, daroonne guthaw hachche gakkanawukka eqqaade markkattay. Nabatuunne Muse, ‘Kiristtoosi metootanaw bessee; qassi hayquwaappe koyro denddiide, Ayihudatuwassinne Ayihuda gidennawanttoo atotethaa poo7uwaa odanaw bessee’ geeddawaadan, taanikka untunttu haasayeeddawaappe haraa ittibaanne haasayeeddabay baawa” yaageedda.

²⁴ Phawuloosi barenttubaa hawaadan yaagiide zaarishshin, Pisxxoosi kooshshaa dhoqqu udiide A haasayaa dhubbanaw, “Phawuloosaa, neeni gooyaa; neeni darii tamaareeddawe neena gooshshana hanee” yaageedda.

²⁵ Shin Phawuloosi hawaadan yaageedda; “Bonchchetteedda Pisxxoosaa, taani tumatethaan lo77o yewuwaanne wozanaa qofaa haasayiyaawaappe attin gooyikke. ²⁶ Taani Kaatiyaa Agriiphphaassi ha yewuwaa qoncciyaan odiyaawaa I eree; ayissi gooppe, ha yewuu geeman oosettibeenna diraw, hawaappe ittuunne aappe geemmennawaa taani geeshshaade eray.

²⁷ “Kaatiyaa Agriiphphaa, neeni nabatuu geeddawaa ammanay? Neni untunttu geeddawaa ammaniyaawaa taani eray” yaageedda.

²⁸ Kaatiyaa Agriiphphay Phawuloosa, “Ha77i ha qantha wodattinkka taana ammanthanaw koyyay?” yaageedda.

²⁹ Hewaappe guyye Phawuloosi, “Daro wode gidina, guutha wode gidina, ne xalalaa gidakka; shin hachche taani odiyaawaa sisiyaa ubbay qassi tawaadan qashettoppino attin, ta mala gidanaadan Xoosaa woossay” yaageedda.

³⁰ Hewaappe guyyiyan kaatii, mooddiyaa Pisxxoose, Bariniiqenne, untuntunna de7iyaa ubbay dendi, ³¹ itti bagga simmiide, ittu ittuwaanna, “Ha bitani hayqussay atto shin, qashuwaassikka bessiyaabaa oothibeenna” yaagi haaseyeddo. ³² Agriiphphay Pisxxoosa, “Ha bitani, ‘Qeesaari tabaa pirddo’ gibeennentto, biletanaw danddayee shin” yaageedda.

27

Phawuloosi Roome Beedda

¹ Nuuni markkabiyaan Xaaliya baanaw qoppi utteedda wode, Phawuloosanne hara amareedda qashetteedda asatuwaa Awugisxxoosa wottaadaratuwaa giyaawanttuppe itti Yuuliyooosa giyaa xeetatuwaa kaappuwaassi aathiide immeeddino. ² Iisiya gaxaan de7iyaa gadatuwaa biyaa Adiraamixiyoona markkabiyaan geliide beeddo; Maqidooniyaa asa gidiyaa Teselonqge Arisxxirokoosi nuunanna de7ee.

³ Wonttissa gallassi nuuni Sidoonaa gakkishshin, Yuuliyooosi Phawuloosaw daroppe A, “Ne dabbatuu neena koshshiyaabaa maaddana mala, neeni untunttukko baanaw danddayaa” yaageedda. ⁴ Hewaappe denddiide, sinthanna nu bolla carkkiyaa diraw, Qophiroosa haathan doodetteedda sa7aan carkkenna bagga beeddo. ⁵ Kilqqiyaa mataaninne Phinifiliyaa matan de7iyaa abbaa pinniide, Liqiyaa de7iyaa Muura gakkeeddo. ⁶ Hewaan xeetatuwaa kaappuu Xaaliya biyaa Iskinddiriyaa markkabiya demmiide, aani nuuna gelisseedda.

⁷ Nuuni cora wodiya loddan biidde, daro metuwan Qenidoosa katamaa gakkeeddo; hewaanna baanaw nuuna carkkuu diggina Salmoonanna aadhdhiide, haathan doodetteedda Qarxxeesan carkkuwaappe te7ettiide beeddo. ⁸ Qassikka daro metuwan gaxanna gaxanna aadhdhiide, Laasiya katamaa matan de7iyaa abbaa doonaan Markkabii Woppu Giide Shemp-piyaasaa geetettiyaasaa yeeddo.

⁹ Nuuni hewaan cora wodiya gami77eeddawaappe guyyiyan, Xoomay biletidiggeedda diraw, markkabiyaan biyaawekka hirggishshin Phawuloosi untuntta zoriidde, ¹⁰ “Asaw, nu buissan wolqqaama boshayne daro bashshay de7anawe taw beettee; bashshay yiyaawe caanaa bollanne markkabiya bolla xalalaan gidenna; nu shemppuwaa bollaakka yaanawaa” yaageedda. ¹¹ Shin xeetatuwaa kaappuu Phawuloosi geeddawaappe aathiide, markkabiyaan de7iyaawantta azaziyaawenne

markkabiyyaa goday giyaawaa ammanee. ¹² He abbaa mataa katamay balgguwaa shaaccanaw untuntntoo miikkenna katamaa; hewaa diraw, cora asatuu barenttoo danddayettooppe, Pinqqe giyaa katamaa gakkiiide, balgguwaa yaani shaaccana mala, yaappe denddanaw zoretteeddino; Pinqqen de7iyaa markkabii shemppiyaa miikko sa7ay doyetteeddawe, away wulliyaasaappenne ushechcha baggappe gidduwan, qassi wulliyaasaappenne haddirssappe gidduwana.

Abbaa Bollan Gotuu Denddeedda

¹³ Away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga carkkuu loddaan carkkeedda wode, barenttu qoppeeddawaadan haneeddawaa untuntntoo malatina denddeeddino; markkabii beenna mala oyqqiyaa birataa pude dafiide, Qarxxeesa matattiide, lanqqiyanna aadhdheeddino. ¹⁴ Shin darii gami77ennaan, “Awuraaqiis” * giyaa daro wolqqaama gotuu haathaa gidдон de7iyaa sa7aappe duge untuntntu bolla denddeedda. ¹⁵ He gotuu markkabiyyaa dechchiide aathennaan diggina, baanaw nuussi danddayettennan ixceedda diraw, markkabiyyaa I afiyaasaa aggiide beeddo.

¹⁶ Nuuni Qeeda giyaa haathan doodetteedda carkkuwaappe geemmedda saanna aadhdhiyaa wode, darissi metootiide markkabiyyaa wonggiriyaan naagi ashshanaw danddayeeddo. ¹⁷ Untuntntu wonggiriyyaa pude kesseeddawaappe guyyiyan, gaadiyaan markkabiyyaa xaaxiide, minissi qachcheeddino; Sirxxisa giyaa shafii kumeedda saan barentta kunddissanenttonne giide hirggiide, markkabiyyaa afiyaa sharaa wothiide, carkkuwan markkabiyyaa coo yeddii aggeeddino.

¹⁸ Gotuu wolqqaamiide nu bollan wolqqaameedda diraw, wonttissa gallassi caanaappe abbaan oluwaa doommeeddino. ¹⁹ Heezzenhiyyaa gallassikka markkabiyaan de7iyaa miishshaa untuntntu barenttu kushiyan oleeddino. ²⁰ Nuuni daro wodiyyaa awaanne xoolinttiyyaa be7ennaan, wolqqaama uushuu nu bolla bukkishshin, sinthappe dhayanaan attokko giide qoppeeddo.

²¹ Untuntntu daro wodiyyaa qumaa meennaan gami77eeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi he wode untuntntu gidдон denddi eqqiide, hawaadan yaageedda; “Asaw, hinttentntu ta zoriyyaa akkeeddenttonne Qarxxeesappe denddennaan atteeddentnto, hawaa mala bayethayenne qohuu nuuna gakkenna. ²² Shin ha77ikka taani hinttentnta yayyoppite gaade zoray; ayissi gooppe, ha markkabii bayanaappe attin, hinttentntuppe itti uraa shemppuukka bayenna. ²³ Ayissi gooppe, Xoossaa kiitanchchay, taana mooddeedda taani goyinniyaa Xoossaawe, zino qamma ta matan eqqiide, ²⁴ ‘Phawuloosaa, yayyoppa; neeni Roome gadiyyaa Kaatiyyaa Qeesaara sinthan eqqanaw bessee; be7a, Xoossay bare keekatethaan neenanna biyyaa asaa ubbaa shemppuwaa ashshana’ yaageedda. ²⁵ Hewaa diraw asaw, yayyoppite. Ayissi gooppe, he kiitanchchay taw odeeddawaadan hananawaa taani Xoossaa ammanay; ²⁶ shin carkkuu nuuna itti haathan doodetteedda sa7aan abbaa doonaan dom77issana” yaageedda.

²⁷ Tammanne oyddentho gallassi Meediteraaniyyaa Abbaan nuuna carkkuu yaanne haanne sugishshin, markkabiyaan oothiyaawantntussi qamma bilahii biittaakko mateeddawaa malateedda. ²⁸ Untuntntu likkiyyaa gaadiyyaa xeeraan dexiyaabaa qachchiide, haathan yeggina, haathay oytamu mitiriyyaa ciimmateeddawaa ereeddino. Guuthaa gami77iidde, laa7ethuwaa yeggiide, hattamu mitiriyyaa ciimmateeddawaa

* **27:14** “Awuraaqiis” geetettiyyaa wolqqaama gotuu killi pudehaappe wulaa bagga carkkiyaawaa gidiyaawaa beessee.

ereeddino. ²⁹ Unttuntu shuchchattiyaasan kunddena mala yayyiide, markkabii beenna mala oyqqiyaa oyddu birataa markkabiyaappe guyyenna abbaan yeggiide, sa7ay wonttana mala, barenttu xoossatuwaa woossiino. ³⁰ Markkabiyan oothiyaawanttu markkabiyaappe kichchanaw koyyiide, markkabii beenna mala oyqqiyaa amaredda biratatuwaa markkabiyaappe sintha bagganna abbaan yeggiyaawaa malatiide, wonggiriya abbaan wotheedda wode, ³¹ Phawuloosi xeetatuwaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa, “Hawanttu markkabiya gidдон de7ana dhayooppe, hinttenttu attanaw danddaykkita” yaageedda. ³² Hewaappe guyyian, wottaaddaratuu wonggirii qashetteedda gaadiyaa qanxxiide, yeddii aggeeddino.

³³ Sa7ay wonttana hanishshin, Phawuloosi ubbay qumaa maana mala, hawaadan yaagiide woosseedda; “Hinttenttu hachchenna tammanne oyddu gallassaa naageeddita; qassi he ubbankka qumaa mibeykkita. ³⁴ Hewaa diraw, guutha qumaa hinttenttu maana mala, taani hinttentta woosay; ayissi gooppe, hinttenttu paxa de7anaw guutha qumaa maana koshshee; haray atto hinttenttu huuphiyaa binnanaappe ittuukka bayenna” yaageedda. ³⁵ Phawuloosi hawaa giide, ukithaa akkiide, ubbaa sinthan Xoossaa gala-teedda; menthi Muussaa doommeedda. ³⁶ Hewaappe guyyiaan ubbay loythi, barenttoo qassi qumaa meeddino. ³⁷ Nuuni markkabiyaan de7iyaawanttu laa77u xeetanne laappun tammanne usuppuna. ³⁸ Unttuntu miide kaalleedda wode, caanaa zargгаа abbaan oliide markkabiya deexuwaa kawushisseeddino.

Markkabiya Me7ussaa

³⁹ Sa7ay wontteedda wode, markkabiyaan oothiyaawanttu gadiyaa eribeykkino; shin haathay goggiide abbaan geleeddasaa miyyiyaan de7iyaa shafiyaa akeekaan xeelleeddino. Barenttussi danddayettinto, markkabiya he shafiyaakko laagganaw barenttu qofaa qachcheeddino. ⁴⁰ Yaatiide markkabii beenna mala oyqqiyaa biratatuwaa billiide, abbaa gidдо yeggeeddino; he wode, markkabiya koyyeeddasaa zaariide laaggiyaa mithaa qachcheedda gaadiyaa billeeddino; hewaappe guyyian, carkkuu markkabiya sinthaw sugana mala, markkabiya afiyaa sharaa sintha bagganna dhooqqu udiide, buussaa doommeeddino. ⁴¹ Shin markkabii ciimmuu de7iyaasaappe aadhdhiide haathan doodetteedda sa7aa matan de7iyaa dethasaan dom77etti eqqeedda; markkabiyaassi guyye baggay beetaa sugethaan me7erettishshin, sintha baggay duge dhishettiide, qaaxxennaan ixxi aggeedda.

⁴² Wottaaddaratuu qashetteedda asaappe ittuunne haathaa wadhdhiide kessi akki beenna mala, unttunta wodhanaw zoretteeddino. ⁴³ Shin xeetatuwaa kaappuu Phawuloosa ashshanaw koyyiide, wottaaddaratuwaa maqquwaa ixweedda; haathaa wadhaa eriyaa ubbay markkabiyaappe haathan guppi guppiide kasetiide gaxaa kesana mala azazeedda. ⁴⁴ Atteeddawanttuppe amareeddawanttu sanqqaan, amareeddawanttu qay markkabiya me7uwan kesana mala azazeedda; hewaadan ubbatuukka gaxaa sarotethaan keseeddino.

28

Phawuloosi Maltaa Giyaa Haathan Doodetteedda Sa7aa Beedda

¹ Nuuni gaxaa sarotethaan keseedda wode, he haathan doodetteedda sa7ay Maltaa geetettiyaawaa ereeddo. ² Haathan doodetteedda sa7aan

de7iyaa asatuu nuussi daro keekatethaa keekeeddino; iray bukkanaaw doommeedda dirawunne meeguwaaw diraw, tamaa eethiide, nuuna ubbaa mokeeddino.

³Phawuloosi daro qayxeeriyaa mithaa mixiide tamaan yeggishshin, marzaama shooshshay seelaa diraw kesiide, A kushiyan xaaxettiide, A dukkeedda. ⁴Haathan doodetteedda sa7aan de7iyaa asatuu qirccanttiyaa shooshshay Phawuloosa kushiyan xaaxetteeddawaa be7eedda wode ittu ittuwaassi, “Tumu ha bitani shemppuwaa wodhiyaa asa; haray atto abbaappe I attinakka nu Xoossaa pirdday A paxa de7o gibeenna” yaageeddino.

⁵Shin Phawuloosi bare kushiyaappe qirccanttiyaa shooshshaa wuxakkiide, tamaan oleedda; A aynne oothiibeenna. ⁶Unttuntu, “A bollay gaafee; woy akeekennaan kunddiide hayqqee” yaagiide A naagiino; shin cora wodiyaaw naagiide, A bolla aynnee dummateeddabay dhayina, “Hawe xoossaa” yaagiide barenttu qofaa bashi aggeeddino.

⁷Hewaa heeran haathan doodetti utteedda sa7aa kaappuwaa Pupiliyoosa giyaawaassi gadii de7ee; I nuuna imathatethaa, heezzu gallassaa siiquwan mokki moyizeedda. ⁸Pupiliyoosa aabbu qoxuwaa, seelaanne uluwaa kadhaa saketti gisiide de7ee; Phawuloosi A soy geliide, aw Xoossaa woosseedda; bare kushiyaaw A bolla wothiide, A patheedda. ⁹Hewaappe guyyiyan, he haathan doodetteedda sa7aan harggiyaa hara ubba asaykka qassi yiide paxeedda. ¹⁰Hewaappe simmina nuuna daro bonchchuwaa bonchcheeddino; nuuni markkabiyaan baanaaw denddeedda wode, ogew nuuna koshshiyaabaa nuussi immeeddino.

Phawuloosi Malttappe Roome Beedda

¹¹Heezzu agenaappe guyyiyan, haathan doodetteedda sa7aan balgguwaa aathiide, “mantte xoossaa” * giyaa Iskinddiriyaa markkabiyaan baanaaw denddeeddo. ¹²Nuuni Siraakuse giyaa katamaa geliide, yaani heezzu gallassaa utteeddo. ¹³Hewaappe yuuyyiide, Regiiyume giyaa katamaa gakeeddo. Itti gallasaappe guyyiyan, away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga carkkuu carrkina, wonttissa gallassi Putiyaaluusa giyaa katamaa yeeddo. ¹⁴Hewaan nuuni itti itti ammaniyaawantta demmina, barenttunna laappu gallassaa uttana mala, nuuna woosseeddino; hewaappe qassi Roome yeeddo.

¹⁵Roomen de7iyaa ammaniyaawanttu nubaa sisiide, Afiyaasaa Geyaanne “Heezzu Aqiyaasaa geetettiyaasaa” gakkanaassi nuuna mokkanaaw yeeddino; Phawuloosi untuntta be7eedda wode Xoossaa galatiide, wozanaan miniseedda.

Phawuloosi Roomen Tamaariseedda

¹⁶Nuuni Roome geleedda wode, Phawuloosi barena naagiyaa wottaad-daraanna barekka de7anaadan udetteedda.

¹⁷Heezzu gallasaappe guyyiyan, Phawuloosi Ayihudatuwaa kaappatuwaa barekko xeeseedda; untunttu shiiqeedda wode, untuntta hawaadan yaageedda; “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu asaa woy nu aawatuwa wogaa iitabaa aynne oothennaan, taana Yeerusalaamen qachchiide, Roome asaassi aathiide immeeddino. ¹⁸Unttuntu taana biddeeddawaappe guyye, hayqqanaaw bessiyaabay ta bolla aynne bayinna diraw, taana billanaw koyyeeddino. ¹⁹Shin hewaa Ayihudatu eeno geennaan ixweedda wode, ‘Tabaa Qeesaare pirddo’ gaanawe

* **28:11** mantte xoossaa: Hawanttu laa77u attuma naanatu, Kastoorinne Paalokisa geetettiyaawanttu Zewusse naanatuwaa gidiide, markkabiyaan de7iyaa asatuwaa naagiyaa xoossatuwaa geetettiide xesettiino.

taana koshsheeddappe attin, taani ta zariyaa mootiyaabay taw de7ina gidenna. ²⁰ Taani hinttentunna gaketanawunne haasayanaw hinttentta xeeseeddawe hewaassa; ayissi gooppe, Israa7eeliyaa asay nashechchaan naagiyaawaa diraw taani ha santhalataan qashettaaddi” yaageedda.

²¹ Ayihuda cimatu Phawuloosa, “Nuuni Yihudaappe nebaw dabidaab-biyaa akkibeykko. Nu ishatuwaappekka haray atto, ittuukka yiide, nebaa odibeenna; woy ne sunthaa bayizziide, nuussi odibeenna. ²² Shin he asaa sunthaa ubbasan asay bayizziide haasayiyaawaa nuuni eriyaa diraw, ne qofaa sisanaw koyyeetto” yaageeddino.

²³ Unttuntu barenttu yaana gallassaa Phawuloosaw keeriide, he gallassi coriide I de7iyaasaa yeeddino; ikka unttunttoo Xoossaa kawutethaabaa markkatteedda. Qassi unttuntu Yesuusabaa ammanana mala, Muse hig-giyaappenne nabatuu xaafeddawaappe akkiide unttunta tamarissiidde, wonttappe omarssi gakanaw loythi odeedda. ²⁴ Baggatuu Phawuloosi geeddawaa ammaneeddino; shin baggatuu ammanibeykkino. ²⁵ Unttuntu barenttu gidon yewuwaa eeno geennaan ixceedda wode, Phawuloosi it-tibaa geeddawaappe guyyiyan beeddino; I hawaadan yaageedda; “Geeshsha Ayyaanay nu aawatuwassi nabiyaa Iisiyaasa maxaafaan,

²⁶ ‘Neeni he asaakko baade hawaadan ga;

“Hinttenttu sissaa sisana,
shin hinttenttoo gelenna;
hinttenttu xeelaa xeellana,
shin be7ikkita.

²⁷ Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda;
barenttu haythaa tullisseeddino;
barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino.

Hewe baawentto, barenttu ayfiyaan be7ana;
unttuntu haythaykka sisana;
unttuntu wozanaykka akeekana;
unttuntu taakko Xoossaakko simmana.

Qassi taanikka unttunta pathana”
yaaga’ yaageedda.

²⁸ “Simmi hawe Xoossaa atotethay, Ayihuda gidennawanttoo kiitetteed-dawe hinttenttoo eretto. Qassi unttuntukka sisana” yaageedda.

²⁹ [Phawuloosi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Ayihudatuu barenttu gidon daro palumettiide beeddino.] †

³⁰ Phawuloosi kiraa golliyaan laa77u laythaa kumenthaa de7iidde, barekko yiyaa ubbaa mokkee. ³¹ Barena ooninne diggennan Xoossaa kawutethaabaanne Godaa Yesuusi Kiristtoosabaa odiidde, yayyennaan darii qonccissiide tamarssseedda.

28:27 Isa 6:9-10 † **28:29** Dumma dumma maxaafatuu hawaa guujiyaawe, Phawuloosi haawaa geeddawaappe guyyiyan giyaawaana.

Phawuloosi Roome Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phawuloosi Roome asaw xaafeedda kiitay, Phawuloosi Roomen de7iyaa woosa golliyaa xomoosanaw qoppeedda diraw, I baanaassi untunttu giigiide naaganaadan oothanaassa. Phawuloosa qofay Roomen de7iyaa ammaniyaawanttunna guutha wodiya ootheeddawaappe guyyiyan, untunttu maaddina Isippeene baanaassa. Kiristinnaa ammanuwaabaa bare ereeddawaanne hewaa qassi ammaniyaa asay oosuwan peeshshana hanotaa qonccissiide xaafeedda. Phawuloosa qofay kumentha hanotaan beettiyaawe ha kiitaana.

Phawuloosi Roomen de7iyaa ammaniyaawanttussi sarotaa aathowaap-penne untunttu woossanawaakka hidootaa immowaappe guyyiyan, kiitaassi giddo qofay “Mishiraachchuwaa qalay Xoossay asaa xillissiyaawe, koyruwaappe wurssethaa gakkanaw ammanuwaana gidyaawaa odee” (1:17)

Hewaappe guyyiyan Phawuloosi ha qofaa aassiide xaafee. Ayihudatuwaa gidinakka Ayihuda gidenna asaa gidinakka ubbay nagaraw moodettiyaawantta gidiyaa diraw, untunttu Xoossaanna sigettanaw koshshee. Asay Xoossaanna sigettanaw danddayiyaawe Yesuusi Kiristtoosan ammaniyaawaana. Xoossaanna medhdhiyaa ooratha ittippetethaa ayfi ooratha de7uwaa gidyaawaa Phawuloosi aassiide odeedda. Ammaniyaa asay Xoossaanna saro de7ee. Qassi Xoossaa Ayyaanaa bagganna nagaraanne hayquwaa wolqqaappe bilettee. Phawuloosi Xoossaa qofayne ammaniyaa asaa de7uwaa giddon oothiyaa Xoossaa Ayyaanaa wolqqa qofay ayentto odee (5-8). Hewaappe kaalliide qassi Phawuloosi, “Xoossay asaa naanaassi qoppeedda qofaa giddon Ayihudatuunne Ayihuda gidenna asatuu waaniide ittippe waaxettanaw danddayanawantteeshsha?” yaagiyaa ooshaa zaaranaw baaxetiidde de7ee.

Qassikka Phawuloosi, Ayihudatu Yesuusa akkennaan aggeeddawe Xoossaa qofaa gidyaawaa odee. Ayissi gooppe, hawaa mala hanotaan asaa zerethay ubbay Xoossay Yesuusa bagganna qonccisseedda aadho keekatethaan ittippetethaa oothanaassa. Gidoshshin, Ayihudatu Yesuusa akkanaw wodii yaanawaa Phawuloosi ammanee. Wurssethaan Phawuloosi Kiristinnaa de7uwaa waaniide de7anaw bessintto odee. Xoossaassi oothanabaa, ammaniyaa asatuu barenttu gadiyaassinne barenttu giddon ittu ittuwaassi siiquwaaninne maataan oothanabaanne qofaa gaasuwan denddiyaa ooshatuwaabaa qonccissiide odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Roome kiitaa huuphe qofaa geluwaa (1:1-17)

Atotethay asaw koshshiyaawaa gidyaawaa (1:18-3:20)

Xoossaa ashshuwaa ogiyaa (3:21-4:25)

Yesuusan beettiyaa oratha de7uwaa (5:1-8:39)

Isra7eeliyaa asaw de7iyaa Xoossaa qofaa (9:1-11:36)

Kiristinnaassi bessiyaa oosuwaa (12:1-15:13)

Wursethaa qofaanne sarotaa (15:14-16:27)

¹ Bare mishiraachchuwaa qaalaa odanaw Xoossay dooriide xeeseedda Kiristtoosa Yesuusa qoomay, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda Phawuloosi, taani ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Xoossay daro wodeppe kase bare nabatuwaa bagganna mishiraachchuwaa qaalaa immana yaageeddawe Xoossaa Geeshsha Maxaafatuwan xaafetteedda; ³ he mishiraachchuwaa qaalay asa gidiide Daawite zariyaappe yeletteedda Xoossaa Na7aa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosabaa. ⁴ Qassi I bare Geeshsha Ayyaanaan * hayquwaappe denddeeddawaan, Xoossaa Na7aa gidiyaawaa wolqqaama wolqqaan besseedda. ⁵ Ayihuda gidenna asay ubbay ammananaadaaninne azazettanaadan, nuuni untunta kaaletana mala, Xoossay Kiristtoosa sunthaa diraw, Kiristtoosa bagganna aadho keekatethanne Yesuusi kiitteeddawanta gidiyaa maataa nuussi immeedda. ⁶ Yesuusi Kiristtoosawaa gidanaadan, Xoossay xeeseedda hinttentukka hewanttu gidon de7iita.

⁷ Xoossay siiqiyaawanttoonni geeshshabaa oothanaw xeeseedda Roome gadiyan de7iyaa ubbatoo Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayne sarotethay hinttentoo gido.

Galataa Woosaa

⁸ Kasetaade taani hinttentu ammanuu sa7aa ubbaan sisettedda diraw, Yesuusi Kiristtoosa bagganna hinttentoo taani Xoossaa galatay. ⁹⁻¹⁰ Ayissi gooppe, taani ubba wode ta woosaan hinttentta hassayissiyaawoo, Xoossay, taani A Na7aa mishiraachchuwaa qaalaa odiyawaan ta ayyaanan aw oothiyaawe markka. Xoossay, bare sheniyaan, taani ha77i hinttentukko baanaw ta ogiyaa miikkoyanaadaan, ubba wode woossay. ¹¹ Ayissi gooppe, taani hinttentta minissanaw, hinttentunna ittippe Ayyaanaa imotaa shaakkana mala, hinttentta be7anaw laamotay. ¹² Taani giyaawe, hinttentukka takka itti wode minettana. Hinttentu ta ammanuwan, qassi taanikka hintte ammanuwan minettana.

¹³ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ubba wode hinttentukko baanaw qoppaaddi. Shin taana diggiyaabay de7iyaawaa hintte eranaw bessee; taani haray atto Ayihuda gidenna hara asaappekka ayfiyaa demmeeddawaadan, hinttentuppekka ayfiyaa demmanaw koyyay. ¹⁴ Taani asaa ubbaw, Giriike asawunne tamaribeenna asaw qassi aadho eranchchatoonni eeyatoo qanxxana acuu de7ee.

¹⁵ Hewaa diraw, taw danddayetteedda keenaan Roomen de7iyaa hinttentussikka mishiraachchuwaa qaalaa odanaw amottay.

Mishiraachchuwaa Qaalay Xoossaa Wolqqa

¹⁶ Mishiraachchuwaa qaalay taana yeellayenna; I ammaniyaa ubbaa, kasetiide Ayihuda asaa qassi Ayihuda gidenna asaa ashshanaw Xoossaappe yiyaa wolqqa. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Xilluu Xoossaan ammanettiide de7ana” yaagiyaawaadan, Xoossay asaa koyroppe wurssethaa gakkanaw, ammanuwan xillissiyaawaa mishiraachchuwaa qaalay qonccisee.

Asaa Iita Oosuwaa

¹⁸ Tumatethay erettanawaa barenttu iita hanotaan diggiyaa nagaraa oosuwaa ubbaa bollanne asaa iita oosuwaa ubbaa bolla, Xoossaa hanqquu saluwaappe wodhdhiide qonccana. ¹⁹ Untunttu Xoossaabaa erana

* **1:4** bare Geeshsha Ayyaanan: woy “Aani de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa” **1:17** Ibr 2:4

danddayiyaawe untunttoo qonccce; ayissi gooppe, Xoossay untunttoo qonccisseedda. ²⁰ Beettenna A hanotay, hewekka A medhinaa wolqqaynne A Xoossatethay ittippe Xoossay ha alamiyaa medhdheeddawaappe doommiide, untunttoo qoncciide beettedda; untunttu hewaa Xoossay medhdheeddabaappe be7anaw danddayiyaa diraw, untunttoo gaasoyiyaabay baawa.

²¹ Ayissi gooppe, untunttu Xoossaa erooppekka, aw bessiyaa bonchchuwaa immibeykkino; qassi A galatikkino. Shin untunttu allaalle kessennabaa qooppiino; qassi untunttu akeekenna wozanay dhumeedda.

²² Untunttu barentta aadhheedda eranchcha giino; shin untunttu eeya.

²³ Untunttu hayqqenna Xoossaassi goyinniyaawaa ixxiide, hayqqiyaa asaa medhetaa, kafatuwaa medhetaa, do7atuwaa medhetaanne tiraan gooshettiyaawanttu medhetaa medhetteeddawanttussi goyinneeddino.

²⁴ Hewaa diraw, untunttu ittu ittuwaanna pokkoba oothana mala, Xoossay untunttu wozanay amottiyaa tunabaa oothanaadan untuntta aggeedda. ²⁵ Ayissi gooppe, untunttu Xoossaa tumatethaa wordduwan laamneeddino; qassi medhdheedda Xoossaa aggiide, I medheeddabaw goyinneeddinonne ootheeddino. Xoossay medhinaw galatetteeddawaa. Amen77i.

²⁶ Hewaa diraw, Xoossay untunttu pokkoba amottana mala, untuntta aggeedda; haray atto untunttu maccawanttu barenttoo bessiyaawaa aggiide, bessennawaa haneeddino. ²⁷ Hawaadankka, attuma asay qassi barenttoo bessiyaawaadan maccawanttunna gakettiyaawaa aggiide, ittu ittuwaanna gaketanaw koyyeeddino; attuma asay ittu ittuwaanna pokkoba oothiide, barenttu oothedda balaan barenttoo bessiyaa pirddaa akkeeddino.

²⁸ Untunttu Xoossaa eranaw dosennaan ixceeddawaa keenaa Xoossay untunttu bessennawaa oothana mala, untunttoo pathenna qofaa immedda. ²⁹ Untunttun tunatethay, iitatethay, yoratethaynne iita hanotay kumeedda; qassi untunttun qanaatii, shemppuwaa wodhiyaa qofay, palumay, cimmussaynne iita qofay kumeedda; qassi untunttu soqiyaaawantta, ³⁰ zigiriyaawantta, Xoossaa ixxiyaawantta, boriyaawantta, otorettiyaawantta, ceeqettiyaawantta, iitabaa oothanaw koyyiyaawanttanne barenttu aawoonne aattiw azazettennawantta, ³¹ qofay baynnawantta, ammanuu baynnawantta, haranttoo qarettenawanttanne maarennawantta. ³² Untunttu hawanttu malaa oothiyaawanttussi hayquu bessee giyaa Xoossaa higgiiyaa eriidde, hawantta oothiino; hewaa xalalaa gidennaan, hawantta oothiyaawanttakka oothite giide minissiino.

2

Xoossaa Pirddaa

¹ Hewaa diraw, neenoo haranttu bolla pirddiyaawoo, new gaasoyiyaabay baawa; ayissi gooppe, neeni haranttu bolla pirddaadde, he neeni untunttu bolla pirddiyaawaa malaa udooppe, ne bolla pirddaasa. ² Nuuni hawaa mala oosuwaa oothiyaawanttu bolla Xoossay xillo pirddaa pirddiyaawaa ereetto.

³ Neenoo, hawaa mala oosuwaa oothiyaawanttu bolla pirddiyaawoo, qassi he neeni pirddiyaawaa malaa oothiyaawoo, neeni Xoossaa pirddaappe attiyaawaa malatii? ⁴ Woy Xoossaa wolqqaama keekatethaa, genccuwaanne danddayaa kadhayishsha? Xoossay neena nagaraappe zaaranaw koyyiya diraw, I keeka gidiyaawaa neeni eraasa.

⁵ Shin hinttenttoo guzuma wozanayne nagaraappe simmenna wozanay de7ee; hewaa diraw, Xoossaa hanqquunne xillo pirdday qoncciyaa gallassi, neeni ne bolla hanqquwaa kasewaappe darissaasa. ⁶ Xoossay asaa ubbaw A oosuwaa malaa immanawaa. ⁷ Itti itti asatuu lo77obaa danddayan oothiino; qassi galataa, bonchchuwaanne bayenna de7uwaa koyyiino; untunttoo Xoossay medhinaa de7uwaa immana. ⁸ Shin haranttu iitabaa oothanaw yaaretiinonne tumatethaa ixxiino; Xoossay untunttu bolla bashshaanne hanqquwaa yeddana. ⁹ Iitabaa oothiyaa asay ubbay metootanne waayyettana; hewe kasetiide, Ayihuda asaa gakkana; hewaappe qassi Ayihuda gidenna asaa gakkana. ¹⁰ Shin Xoossay lo77o oosuwaa oothiyaa ubbatoo galataa, bonchchuwaanne sarotethaa immana. Kasetiide Ayihudatoo immana; hewaappe qassi Ayihuda gidennawanttoo immana. ¹¹ Ayissi gooppe, Xoossaa Ayifiyan asay ubbay itti mala.

¹² Muse higgii baynnaan nagaraa ootheedda ubbay higgii baynnaan dhayana. Muse higgii de7ishshin, nagaraa ootheedda ubbay higgiiyan pirddeetana. ¹³ Ayissi gooppe, Xoossaa sinthan higgiiyaa naagiyaawanttu xilliinoppe attin, higgiiyaa sisiyaawanttu xillikkino. ¹⁴ Ayihuda gidenna asaw higgii baawa; shin barenttu tilla qofaan higgii azaziyaawaa oothiino; untunttoo higgii dhayooppekka, untunttu barenttu huuphew higge. ¹⁵ Higgii azaziyaawe untunttu wozanaa giddon xaafetteeddawaa untunttu hanotay bessee; itti itti kaalla untunttu tilla qofay untunttoo markkattiyaa dirawunne qassi itti itti kaalla untunttu qofay untuntta mootiyaa diraw, woy qassi untunttunna gaaddatiyaa diraw, hewe tuma gidiyaawaa erissee. ¹⁶ Taani tamarisseeedda mishiraachchuwaa qaalaadan, asaa wozanaan geemmedda qofaa Xoossay Yesuusi Kiristtoosa bagganna hawaadan pirdana.

Ayihudatuwaanne Muse Higgiiyaa

¹⁷ Shin neeni neena Ayihuda gaasa; higgiiyan zemppaade Xoossaan ceeqettaasa. ¹⁸ Neeni oothana mala, Xoossay koyyiyaawe ayentto eraa; qassi tuma gidiyaawaa dooranaw higgiiyaappe tamaaraadda. ¹⁹⁻²⁰ Neeni qooqatuwaa kaaletthiyaawaa, qassi dhumaani de7iyaawanttookka poo7issiyaawaa, erennawantta erissiyaawaanne naanatuwaa tamarisssiyaawaa gidiyaawaa eraaddi; higgiiyaappe neeni kumentha eratethaanne tumatethaa demmiyaawaa eraasa. ²¹ Yaatina, neeni haratuwaa tamarisssiyaawe neena ne huuphew ayissi tamarisikkii? Neeni, “Wuu77oppa” yaagaade qaalaa odaasa. Shin neeni ne huuphew wuu77ayee? ²² Neeni, “Woshummoppa” yaagaa. Shin neeni ne huuphew woshummay? Neeni eeqaa shenetaa. Shin eeqay de7iyaa golliiyaa bonqqay? ²³ Xoossaa higgii new de7iyaa diraw, neeni ceeqettaasa; shin he higgiiyaa menthaade Xoossaa yeellayay? ²⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Ayihuda asatoo, hintte gaasuwan Ayihuda gidenna asatuwaa giddon Xoossaa sunthay bayee” yaagee.

²⁵ Neeni higgew azazettooppe, ne qaxxaray maaduwanna de7ee; shin neeni higgiiyaa menthooppe, neeni qaxxaretteeddawe qaxxarettibeen-nawaadan paydettee. ²⁶ Ayihuda gidenna asay qaxxarettennan higgii azaziyaawaa naagooppe, Xoossay A qaxxaretteeddawaadan paydennee? ²⁷ Hinttenttu, Ayihuda asatuu, hinttenttoo xaafetteedda higgii de7ooppekka qassi hintte qaxxarettooppekka, higgiiyaa hintte menthiyaa diraw, Ayihuda gidenna asay bolla qaxxarettana dhayooppekka, higgew azazettiide, hintte bolla pirdana.

²⁸ Ayissi gooppe, Ayihuda asaa malatiyaa ubbay tumu Ayihuda asa gidenna; qassi asay bare ashuwaa asatethaa qaxxaretteedda diraw, tumu Ayihuda asa gidenna. ²⁹ Shin tumu Ayihuda asa giyaa uray garssa bagganna Ayihuda asa * gideeddawaa; qaxxarettiyaawaa Xoossaa Ayyaanan oosetiyyaa wozanaa qaxxaraappe attin, xaafetteedda higgiiyaana gidenna; he uray bare galataa Xoossaappe akkiyawaappe attin, asaappe akkibeenna.

3

Ayihudatu Ammanennaan Aggussaan Bayizzeeddino

¹ Yaatina, Ayihuda asatu ayaani Ayihuda gidenna asaappe aadhdiinoo? Woy qaxxarettiyaawaan ay maaduu de7ii? ² Hawe Ayihudatuwaa ubbabaani loythi maaddee; ubbabaappe kase Xoossay bare kiitaa hadaraa Ayihudatoo immeedda.

³ Yaatina untuntuppe ittu ittuu ammanettennawaa gidoope, waanii? Hewaa diraw, Xoossay ammanettenna yaagiyaawee? ⁴ Hewaa gidenna; asay ubbay worddanchchaa gidoopekka, Xoossay giyaawe tuma gidanaw bessee. Xoossaa Maxaafay, “Neeni haasayiyaa wode, neeni xillo gidiyaawaa erissanaw koshshee; neeni mootettiyyaa wode, shatimmanaw bessee” yaagee.

⁵ Shin nu bayizzuu Xoossaa xillo oosuwaa erissintto, nuuni waagane? Nu bolla hanqquwaa ahiyaa Xoossay bayizzanchchee? Taani asay giyaawaadan gay. ⁶ Hewe waayyii hanana. Ayissi gooppe, hewaadan gidoope, Xoossay ha alamiyaa bolla wooti pirddanee?

⁷ Shin ta wordduwan Xoossaa tumatethay A bonchchoo darooppe, yaatina, hawaa gakkanaw ayissi ta bolla nagaranchchaadan pirddii? ⁸ Yaatina nuuni, “Lo77uu yaanaadan, ane iitabaa oothoytte” ayissi gookkoo? Itti itti asay hawaa taana mootiidde boreeddino; untuntu Xoossaappe bessiyya pirddaa akkana.

Asay Ubbay Nagarachchaa

⁹ Hewaa diraw, nuuni waagane? Nuuni Ayihudatu, Ayihuda gidenna asaappe dareetoo? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, Ayihudatuukka Ayihuda gidenna asatuukka ubbay ittippe nagaraappe garssan de7iyaawaa taani kase hinttentoo odaaddi.

¹⁰ Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee; “Xillo asay ittuunne baawa.

¹¹ Akeekiyaa asaykka baawa; woy Xoossaa koyyiyaawekka baawa.

¹² Asay ubbay ogiyaappe kare keseeddino; ubbay mulekka maaddennawaa gideedda. Lo77obaa oothiyaa ooninne baawa; haray atto ittuunne baawa.

¹³ Untuntu doonay dooya de7iyaa duufuwaa mala. Barenttu inxxarssan worddoteeddino. Untuntu doonaappe asaa wodhiyaa shooshshaa yishsha mala haasayay kesee.

¹⁴ Untuntu doonaan sheqayenne camobay kumeedda.

¹⁵ Untuntu suuthaa gussanaw darii elleelliino.

¹⁶ Bayzzuunne kolethay

* **2:29** Ayihuda guussay galatettiyaawaa gidiide sunthay Yihudaappe yeedda. **2:29** Zar 30:6 **3:4** Maz 51:4 **3:10** Maz 14:1-3 **3:13** Maz 5:9 **3:14** Maz 10:7 **3:15** Isa 59:7-8

unttuntu beeddasaan haqaninne dhayenna.

¹⁷ Unttuntu sarotethaa ogiyaakka erikkino.

¹⁸ Qassi Xoossaw yayyiyaabay
unttuntu qofaan baawa”
yaagee.

¹⁹ Asaa ubbaa haasayaa diggana malanne kumentha sa7aa Xoossaa pirdaappe garssaw aathana mala, higgiiyaa gidдон одеттеедда ubbabay higgiiyaaappe garssan de7iyaa asaw haasayiyaawaa nuuni ereetto. ²⁰ Xoossaa sinthan ooninne higgii azaziyaawaa oothiyaawaan xillenna; higgii itti asay nagaraa ootheeddawaa eranaadan udee.

Asay Xilliyaawe Ammanuwaana

²¹ Shin Xoossay asaa xillissiyaa ogii higgii baynnaan ha77i qoncceedda; higgiiinne nabatuu he xillotethaaba markkatteeddino. ²² Xoossay asaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaan xillissee; Xoossay hewaa A ammaniya ubbaw oothee; ay shaakotethayenne baawa.

²³ Ayissi gooppe, asay ubbay nagaraa ootheedda; Xoossaa bonchchuukka untunttoo guuxxeedda. ²⁴ Shin unttuntu Xoossay immiyaa A aadho keekatethaan, barentta woziyaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna coo xilleeddino. ²⁵ Yesuusa suuthaan asay A ammaniide, bare nagaraw maarotethaa demmanaw, Xoossay A immeedda; Xoossay hewaa bare xillotethaa bessanaw ootheedda; I beni wodiyaan asaa nagaraa danddayiide, kadhi bashi aggeedda; shin ²⁶ ha wodiyaan bare xillotethaa bessanaw asaa nagaraa aggenna; Xoossay hewaa oothiyaawaan I bare huuphew xillo gidiyaawaanne Yesuusa ammaniya ubbaa xillissiyaawaa bessee.

²⁷ Yaatina, nuuni ayaw ceeqettanee? Aynne baawa. Ayaa gasuwaa-nee? Nuuni higgew eeno giyaawaanee? Gidenna; ammanuwaa higgiiyaanappe attin. ²⁸ Ayissi gooppe, asay ammanuwan xillanaappe attin, higgii azaziyaawaa oothiyaawaana gidenna yaagiide qoppeetto.

²⁹ Woy Xoossay Ayihudatuwaa xalalay Xoossee? Ayihuda gidenna asaw Xoossaa gidennee? Tuma, Ayihuda gidennawanttookka I qassi Xoossaa. ³⁰ Itti Xoossaa xalalay de7ee; Ayihudatuwaa unttuntu ammanuwan I xillissana; qassi Ayihuda gidennawanttakka unttuntu ammanuwan xillissana.

³¹ Yaatina, nuuni higgiiyaa ammanuwan gaxaa suganee? Gidenna; higgiiyaa minisoytteppe attin.

4

Abraahaamo Ammanuwan Xilleedda

¹ Yaatina, nuuni nuussi ashuwan zare gidiiyaa Abraahaamo ayaa demmeedda gaanee? ² Ayissi gooppe, Abraahaamo oosuwan xilleeddawaa gidoooppe, aw ceeqettiyaabay de7ee; shin Xoossaa sinthan ceeqettana danddayenna. ³ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay waagii? “Abraahaamo Xoossaa ammaneedda; Xoossay hewaa aw xillotethaan paydeedda” yaagee.

⁴ Oothiyaa uray akkiya miishshaa barew bessina akkeeppe attin, aw coo imettiyaawaadan paydettenna. ⁵ Shin oosuwaa oothennaan, nagaranchchaa xillissiyaa Xoossaa ammaniya uraa, Xoossay A ammanuwan A xillissee. ⁶ Hawaadankka, ay oosuunne baynnaan, Xoossay xilluwaadan paydeedda asaa nashechchiyaabaa Daawite haasayeedda wode geeddawe hawaa.

⁷ “Xoossay unttuntu bayizzuwaa

atto geeddawanttunne
unttuntu nagaraa kammeeddawanttu
anjetteeddawantta.

⁸ Goday A nagaraa paydenna asay
anjetteeddawaa”
yaagee.

⁹ Yaatina, ha Daawite hasayeedda anjuu qaxxarettedda asaa xalalaasseyee? Woy qassi qaxxarettibeenna asatuwaassee? Ayissi gooppe nuuni, “Xoossaa Maxaafay, ‘Abraahaamo Xoossaa ammaneedda; Xoossay hewaa aw xillotethaan paydeedda’ yaagee” goytte. ¹⁰ Yaatina, hawe awude haneeddee? Abraahaamo qaxxaretti simmineyee? Woy qaxxarettanaappe kasennee? Qaxxarettanaappe kasennappe attin, qaxxarettina gidenna.

¹¹ Guyyeppe I qaxxarettedda; Xoossay A ammanuwaa diraw, I qaxxarettanaappe kase A xillo udeeddawaa erissanaw, A qaxxaray malla gideedda. Hewekka qassi qaxxarettennan Xoossaa ammaniyaa ubbatuwaa Xoossay xillo oothiide paydanaadan, unttunttoo Abraahaamo aawuwaa gidanaassa. ¹² I qaxxaretteddawanttookka aawuwaa; gidooppekka, unttuntu qaxxarettedda diraassa gidenna; shin nu aawuwaa Abraahaamo qaxxarettanaappe kase ammaniyaa ammanuwaa malaa kaalliyaaawanttookka aawuwaa.

Xoossay Immana Geeddabay Ammanuwan Akettee

¹³ Abraahaamossinne A zerethaw Xoossay, “Ha sa7aa taani hinttenttoo immana” yaageeddawe, Abraahaamo Xoossaa ammaniide xilleedda diraasappe attin, higgew I azazetteedda diraassa gidenna. ¹⁴ Ayissi gooppe, higgew azazettiyaawanttu Xoossay immana geeddawaa laattiyaawantta gidooppe, asaa ammanuu maaddennabaa gideedda; Xoossay geeddawekka mela gideedda; ¹⁵ higgii Xoossaa boshaa ahee; shin higgii baynnaan higgiiya menthiyaabay baawa.

¹⁶⁻¹⁷ Hewaa diraw, higgiiya naagiyaawanttu xalalaw gidennaan, qassi Abraahaamo ammaneeddawaadan, ammaniyaa Abraahaame zerethaa ubbaw Xoossay immana geeddawe, woytaadan tumattanawe ammanuwaana. Abraahaamo nuussi ubbaw aawuwaa. Xoossaa Maxaafay, “Taani neena cora kawutethatoo aawo oothaaddi” giyaawaadan, hayqqeeddawanttoo de7uwaa immiyaa, bare azazuwan baynabaa de7iyaabaadan oothiide xeesiyaa, I ammaneedda Xoossaa sinthan Abraahaamo nuussi ubbaw aawuwaa.

¹⁸ Xoossaa Maxaafay Abraahaamossi, “Ne zerethay hawaa keena gidana” yaageeddawaadan, hawaa keena gidana giide, nashechchaan naaganaw danddayenna wode, Abraahaamo ammaniidenne sinthappe demmana giide, nashechchaan naagiide, cora zerethaw aawuwaa gideedda. ¹⁹ He wode, Abraahaamo yelettoodeppe xeetu laythaa kumana haniyaa cimaa; shin bare daaburanchcha asatethanne Saara na7aa yelanaw danddayennawaa qoppeedda wode, I bare ammanuwan daaburibeenna.

²⁰⁻²¹ Xoossaa I bonchchiidde, aw immana geedda Xoossay qassi polanaw danddayiyaawaa loythi eriide bare ammanuwan minneeddawaappe attin, ammanennaan ixsiide, Xoossay immana geeddawaa sidhibeenna. ²² Hewaa diraw, Xoossay qassi A ammanuwaa xillotethaan paydeedda.

²³ “Aw xillotethaan paydeedda” giyaa qaalay A xalalaw xaafettibeenna. ²⁴ He qaalay nu Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa ammaniyaa nuussikka xillotethaan paydettana mala xaafetteedda. ²⁵ Xoossay

A nu nagaraa diraw, hayqoo aathiide immina, I nuuna xillissanaw hayquwaappe denddeedda.

5

Ammanuwan Beettiyaa Sarotethaanne Sigatethaa

¹ Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xilleeddawaan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuussi Xoossaanna sarotethay de7ee; ² qassi I nuuna ha77i nuuni de7iyaa Xoossaa aadho keekatethaa giddo ammanuwan aheedda; yaatina, nuuni Xoossaa bonchchuwaa shaakkanaw nuussi de7iyaa hidootaan ceqetteetto.

³⁻⁴ Hewaa xalalaa gidenna; nuuni nu waayyiyanikka nashetteetto; ayissi gooppe, waayyiyaappe danddayay, qassi danddayaappe paaciyaan minniyaawe, paaciyaan minotaappe hidootay yiyaawaa nuuni ereetto. ⁵ Xoossay nuussi immeedda Geeshsha Ayyaanaa bagganna bare siiquwaa nu wozanaan gusseedda diraw, he nuuni demmanaw nashechchaan naagi utteeddawe nuuna yeellayenna.

⁶ Ayissi gooppe, nuuni biro wolqqay baynnawantta gidide de7ishshin, Xoossay dooreedda wodii gakkina, Kiristtoosi nagaranchchatuwaa diraw hayqqeedda. ⁷ Xillo uraa diraw, itti uray hayqqanawe daro metobaa; shin lo77o asaa diraw hayqqanaw, “Eeno” giyaa uray ooni eri beettennaan aggenna. ⁸ Shin nuuni biro nagaranchcha gidide de7ishshin, Kiristtoosi nu diraw hayqqeedda; hewe Xoossay nuuna ay keenaa siiqinttonne A siiquwaa erissee. ⁹ Simmi nuuni ha77i A suuthaan xilleeddawaa gidooppe, A bagganna Xoossaa hanqquwaappe attana. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaanna kase morkke; shin A Na7aa hayquwan aananna sigetteeddo. Hewaappe aathiide, ha77i nuuni Xoossaanna sigetteeddaawaappe guyyiyan, I paxa gidiyaa diraw nuuna ashshana. ¹¹ Shin hewaa xalalaa gidenna; ha77i nuuna Xoossaanna sigetheedda nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna Xoossaabay nashechchee.

Hayquu Addaaman Yiina, De7uu Kiristtoosan Yeedda

¹² Hewaa diraw, nagaray ha sa7aa itti asaa bagganna geleedda; he nagaray barenanna hayquwaa aheedda; hewaa gaasuwan, asay ubbay Addaama bagganna nagaraa otheedda diraw, hayquu asaa zariyaa ubbaa gakkeedda.

¹³ Higgii imettanaappe kase, ha alamiyaan nagaray de7ee; shin higgii baynna wode nagaray paydettenna. ¹⁴ Shin Addaama wodiyaappe, Muse wodiya gakkanaassi, hayquu asaa ubbaa mooddeedda; haray atto Addaami Xoossaa higgew azazetennan ixceeddawaadan, nagaraa oothibeennawantakka hayquu mooddeedda.

Ayissi gooppe, Addaami yaanawoo leemisuwaa. ¹⁵ Shin Xoossaa imotay Addaama nagaraa keena gidenna diraw, untunttu itti mala gidikkino; itti bitaniyaa nagaraa diraw, cora asay hayqqeeddawe tuma; shin Xoossaa aadho keekatethayne A imotay itti asaa aadho keekatethaa bagganna, Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaa bagganna cora asaw dareedda. ¹⁶ Xoossaa imotay nagaraa otheedda bitaniyaa bagganna yeeddawaa mala gidenna; ayissi gooppe, Addaami itti nagaraa otheeddawaappe guyyiyan, Xoossay A bayizeeddawaadan pirddeedda; shin asay daro nagaraa otheeddawaappe guyyiyan Xoossay, “Hinttenttu bayizzibeykkita” giide, bare aadho keekatethaa untuntta bessee. ¹⁷ Ayissi gooppe, itti bitaniyaa nagaraa gaasuwan, A nagaraa bagganna, hayquu kawuteeddawe tuma; shin itti uray, Yesuusi Kiristtoosi otheeddabay ay keena daree; Xoossaa daro aadho

keekatethaanne xillotethaa imotaa akkiya ubbay Kiristtoosa bagganna xooniide de7ana.

¹⁸ Simmi itti uray nagaraa oothedda gaasuwan asaa ubbaa bolla bayizzeeddawaadan pirdday yeedda. Hewaadankka itti uray xillobaa oothedda gaasuwan, Xoossay asaa ubbaa, “Bayzzibeykkita” giide untunt-too de7uwaa immeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, itti uray azazettennan ixceedda gaasuwan, daro asay nagaranchcha gideedda, hawaadankka qassi ittuu eeno geeddawaan cora asay xillana.

²⁰ Nagaraa darissanaw, higgii yeedda; shin nagaray dariyaa wode Xoossaa aadho keekatethay loythi dareedda. ²¹ Nagaray hayquwaa wolqqaan kawuteeddawaadan, hawaadankka qassi Xoossaa aadho keekatethay xillotethaa wolqqaan kawutiide, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna, nuuna medhinaa de7oo kaalethee.

6

Nagaraappe Shaakettiide Kiristtoosan De7ussaa

¹ Yaatina, nuuni waagane? Xoossaa aadho keekatethay daranaadan, nagaraan minniide de7anee? ² Gidenna; nuuni nagaraa oothenna mala hayqqidiggeeddo. Yaatina, nuuni hawaappe sinthaw wooti A giddon de7anee? ³ Woy nuuni ubbatuu Kiristtoosa Yesuusanna ittippe gidanaw, xammaqetteedda wode, A hayquwankka aananna ittippe gidanaw xammaqetteeddawaa erikkitee? ⁴ Hewaa diraw, Kiristtoosi bare Aawuwaa bonchcho wolqqaan hayquwaappe denddowaadan, nuunikka ooratha de7uwaa de7anaw, A hayquwaa aananna shaakkanaw xinqqataani aananna ittippe moogetteeddo.

⁵ Ayissi gooppe, nuuni I hayqqeeddawaadan hayqqiide, aananna ittuwaa gidoope, hawaadankka, hayquwaappe I denddowaadan nuunikka dendiide, aananna ittuwaa gidana. ⁶ Nuuni hawaappe sinthaw nagaraw ayye gidenna mala, qassi nu nagaranchcha asatethaa wolqqay dhayana mala, nu eca asatethaa Kiristtoosanna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishetti kaqetteeddawaa ereetto. ⁷ Ayissi gooppe, itti uray hayqqiyaa wode nagaraa wolqqay A mooddena; shin ⁸ nuuni Kiristtoosanna hayqqeeddawaa gidoope, aananna qassi de7anawaa ammaneetto. ⁹ Ayissi gooppe, Kiristtoosi hayquwaappe denddeeddawaa, qassi laa7enthuwaa I hayqqennawaanne hayquu sinthappe A mooddenawaa nuuni ereetto. ¹⁰ I itti kaallakka hayqqeedda; nagaraw A bolla wolqqay baawa; shin I ha de7iyaa de7uwaa Xoossaw de7ee. ¹¹ Hawaadan qassi hintte nagaraa oothennaadan, hinttentta hayqqeeddawaadan qoppite; shin Godaa Kiristtoosa Yesuusa bagganna Xoossaw hintte paxa de7iyaawaadan, hinttentta qoppite.

¹² Hewaa diraw, hintte hinttenttu asatethaa amuwaassi azazettana mala, nagaray hayqqiyaa hintte asatethaa mooddoppo. ¹³ Qassi hintte asatethaappe itti saanne iita oosuwaa oothanaw nagaraw immoppite; shin hayquwaappe denddeedda asaadan hinttentta Xoossaw immite; qassi hintte kumentha asatethaakka xillo oosuwaa oothanaw Xoossaw immite; ¹⁴ ayissi gooppe, nagaray hinttentta mooddanaw danddayenna; hintte Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iitappe attin, higgiiyaappe garssanna de7ikkita.

Xillotethaw Ayye Gidiyaawaa

¹⁵ Yaatina, waanane? Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iinoppe attin, higgiiyaappe garssanna de7enna diraw, nagaraa oothanee? Gidenna; ¹⁶ hintte hinttentta itti uraw azazettanaw, ayliyaadan oothiide immiyaa

wode, he hinttentta azaziyaawoo ayilletuwaa gidiyawaa eriita; woy hintte hinttenttoo hayquwaa ahiyaa nagaraw eeno giita; woy hintte hinttentta xillo oothiyaa azazoo eeno giita. ¹⁷ Shin Xoossaw galatay gido; ayissi gooppe, nagaraw kase hintte aylle; shin guyyeppe hintte akkeedda timirttiyaa gidдон de7iyaa tumatethaw hintte kumentha wozanaappe azazetteeddata. ¹⁸ Hinttenttu nagaraa ayilletethaappe kesiide, xillotethaw aylle gideeddata.

¹⁹ Hinttenttu medhetaan daaburanchcha gidiyaa diraw, taani oossikka geliyaa haasayaa haasayay; hintte kase hintte kumentha asatethaa naaquwaa oothanaw, tunatethawunne naaqoo aylle udiide immeeddata; ha77i hewaadankka hintte kumentha asatethaa geeshshabaa oothanaw, xillotethaw aylle udiide immite.

²⁰ Hinttenttu nagaraw ayiletiide de7iyaa wode, xillotethay hinttenttoo godaa gidenna. ²¹ Hinttentta ha77i yeellayiyaa yewatuwaa he wode ootheddawaappe ay maaduwaa demmeedditee? Ayissi gooppe, he yewatuwaa wurssethay hayquwaa. ²² Shin nagaraa ayilletethaappe hintte kesiide, Xoossaw eenogeeddata; qassi hintte oothiyaa ubbabaani hinttentta ubbakka aw aathiide immeeddata. Hewe hinttenttoo wore; hewaa wurssethay medhinaa de7uwaa. ²³ Ayissi gooppe, nagaraa gatii hayquwaa. Shin Xoossay nu Godaa Kiristtoosa Yesuusa bagganna immiyaa imotay medhinaa de7uwaa.

7

Muse Higgiyaa Qashuwaappe Bilettiyaawaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttu ubbay higgiyaa eriyaa diraw, taani giyaawaa loythi eriita; higgii itti asay paxa de7eedda wode xalalaan A mooddee. ² Ayissi gooppe, asinaa geleedda mishiratta izi asinay paxa de7eedda keenan, higgiyan aananna qashetta uttaaddu; shin izi asinay hayqqooppe, aananna caaqeedda higgii izo mooddenna. ³ Hewaa diraw, iza bare asinay paxa de7ishshin, hara attumawaa gelooppe, asay izo, “Woshummewunno” gaana. Shin izi asinay hayqqooppe, higgii izo mooddenna; iza hara asinaa gelooppenne izo ooninne, “Woshummewunno” geenna.

⁴ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaadan hinttenttu qassi Kiristtoosa asatethaappe itti bagga gidiyaa diraw, hinttenttu aabagganna hayqqeeddata. Qassi nuuni Xoossaa maaddiyaa oosuwaa oothana mala, hinttenttu Xoossay hayquwaappe dentheedda Kiristtoosawantta. ⁵ Ayissi gooppe, nuuni nu asatethay koyyeeddawaadan de7iyaa wode, higgii nuuni nagaraa oothanaadan, nuuna denthethee; nu asatethaa gidдон iita amuu de7iyaa diraw, nuuni hayqoo ayfiyaa ayfeeddo. ⁶ Shin ha77i nuuni nuuna qachcheeddawoo hayqqeedda diraw, Xoossay nuuna higgiyaa qashuwaappe billeedda. Hewaa diraw, nuuni Geeshsha Ayyaanay giigisseedda ooratha ogiyaan Xoossaw eeno gaanawaappe attin, xaafetteedda higgii nuussi giigisseedda eca ogiyaan eeno gookko.

Higgiyaanne Nagaraa

⁷ Yaatina, nuuni waagane? Higgii bare huuphew nagaree? Hewaa gidenna; shin higgii nagaray ayentto taana erisseedda. Ayissi gooppe, taani higgii, “Asaabaa amottoppa” gibeennentto, asaaba amottiyaawe ayentto erikke. ⁸ Shin nagaray taani ubbabaa amottana mala, azazuwaa bagganna ta bolla ogiyaa demmeedda; ayissi gooppe, higgii baawentto, nagaraw wolqqay baawa.

⁹ Kase higgii baynna wode taani paxa; shin azazuu yeedda wode nagaray de7oo simmina, ¹⁰ taani qassi hayqqaaddi; taana paxa wothanaw Xoossay qoppedda azazuu, taw hayquwaa aheedda. ¹¹ Ayissi gooppe, nagaray azazuwaa bagganna taana cimmiyaa ogiyaa demmiide, he azazuwan taana wodheedda.

¹² Hewaa diraw, higgii geeshsha; azazuukka geeshsha, xillanne lo77a.

¹³ Yaatina, lo77obay taw hayquwaa aheeddee? Hewaa gidenna; shin taw hewaa nagaray aheedda; asay nagaray ayentto shaakkiide erana mala, nagaray lo77obaa bagganna, taw hayquwaa aheedda. Qassi azazuu, “Ooninne nagaraa oothanaw bessenna” yaagiyaa diraw, nagaray kasewaappe aadhdhi iiteedda.

Asaa De7uwaa Garssan De7iyaa Baaxiyaa

¹⁴ Nuuni higgii Xoossawaa gidyaawaa ereetto; shin taani taana nagaraw zali77eedda hayqqiyaa asa; ¹⁵ taani oothiyaawaa wozanaa aathikke; ayissi gooppe, taani ixxiyaawaa oothayppe attin, taani oothanaw dosiyaawaa oothikke. ¹⁶ Taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidooppe, higgii lo77a gidyaawaa markkattay. ¹⁷ Hewaa gidooppe, he yewuwaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i taani oothikke.

¹⁸ Taanan, hewenne ta asatethaan lo77obay de7ennawaa taani eray; ayissi gooppe, lo77obaa oothiyaa amuu ta bolla de7ooppekka, taani he lo77obaa oothananaw danddayikke. ¹⁹ Taani ixxiyaa iitabaa oothayppe attin, taani dosiyaa lo77obaa oothikke. ²⁰ Shin taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidooppe, hewaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i hewaa oothiyaawe taana gidikke.

²¹ Simmi taani lo77obaa oothanaw dosishshin, iitabaa oothiyaawe taw higge gidyaawaa demmaaddi. ²² Ayissi gooppe, taani ta wozanaa gidдон Xoossaa higgiiyan nashettay; ²³ shin ta bollaa gidдон de7iyaa ta wozanaa qofaa higgiiyaanna wadhettiyaa dumma higgiiyaa be7ay. He higgii ta bollaa gidдон de7iyaa nagaraa oosissiyaa higgiiyan taana qashissee. ²⁴ Taani ayba nashechchi baynna asee! Taana hayqoo afiyaa ha asatethaappe ashshanawe oonee? ²⁵ Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa bagganna Xoossaw galatay gido.

Simmi taani ta wozanaa qofaan Xoossaa higgew eeno gay. Shin ta asatethaan taana nagaraa oosissiyaa higgew eeno gay.

8

Geeshsha Ayyaanay Koyyiyaawaadan De7ussaa

¹ Hewaa diraw, Kiristoosa Yesuusanna de7iyaawanttu bollann pird-day ha77i baawa; ² ayissi gooppe, Kiristoosa Yesuusa bagganna nuussi de7uwaa immiyaa Geeshsha Ayyaanaa higgii taana * nagaraa higgiiyaa aylletethaappenne hayquwaa higgiiyaa aylletethaappe kesseedda.

³ Asaa asatethay daaburanchcha gidiyaa diraw, higgii oothanaw danddayibeennawaa Xoossay ootheedda; nagaranchchatuwaa asatethaa mala asatethaanna de7iyaa bare Na7aa, asay ootheedda nagaraw yarshshuwaa gidanaw Xoossay kiittiide, asaa asatethaa gidдон de7iyaa nagaraa pird-deedda. ⁴ Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de7iyaawanttuppe attin, nu asatethay koyyiyaawaadan de7anawanttu bolla, nu bolla, higgiiyaa xillo azazuu polettana mala, Xoossay hawaa ootheedda.

⁵ Barenttu asatethay koyyiyaawaadan de7iyaawanttu barenttu asatethaaba qoppiino; shin Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan

7:11 Dom 3:13 **7:15** Gal 5:17 * **8:2** taana: Itti itti Geeshsha Qaalaa bilethay, neena woy hinttentta yaagee; haray qay nuuna yaagee.

de7iyaawanttu Geeshsha Ayyaanaabaa qooppiino. ⁶ Asatethaabaa qoppussay hayquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanaabaa qoppussay de7uwaanne sarotethaa ahee. ⁷ Asatethaabaa qoppussay Xoossaw ixo; ayaw gooppe, asatethay Xoossaa higgew eeno geenna; qassi eeno gaanawukka aw danddayettenna. ⁸ Barenttu asatethaw eeno giyaawanttu Xoossaa nashechchanaw danddaykkino.

⁹ Shin Xoossaa Ayyaanay hinttentun de7ooppe, Geeshsha Ayyaanay giyaawaadan de7iitappe attin, hintte asatethay koyyiyaawaadan de7ikkita. Shin ooninne Kiristtoosa Ayyaanay baynnawaa gidooppe, he uray Kiristtoosawaa gidenna. ¹⁰ Shin Kiristtoosi hinttentun de7ooppe, hintte asatethay nagaraa gaasuwan hayqqeeddawaa; shin hintte ayyaanay xillotethaa gaasuwan hinttentun paxa de7ee. ¹¹ Shin Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa Ayyaanay hintte gidon de7ooppe, hayquwaappe Kiristtoosa dentheedda Xoossay qassi hinttentun de7iyaa bare Geeshsha Ayyaanaan, hayqqiyaa hintte asatethawukka de7uwaa immana.

¹² Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni acuwaanna de7eetto; nu asatethay koyyiyaawaadan de7anaw nuussi bessenna. ¹³ Ayissi gooppe, hintte hintte asatethay giyaawaadan de7ooppe, hintte hayqqana; shin hintte hintte nagaraa oosuwaa Geeshsha Ayyaanan wodhoope, paxa de7ana. ¹⁴ Xoossaa Ayyaanay kaaletiyaa ubbatuu Xoossaa naanaa. ¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni nu kooshshaa dhoggu oothiide, “Abbaa! Ta Aabboo” yaagiide xeesiyaa, nuuna Xoossaa naanaa kessiyaa Geeshsha Ayyaanaa Xoossaappe akkeeddoppe attin, laa7ethuwaa yayyanaw aylle kessiyaa ayyaanaa akkibeykko. ¹⁶ Xoossaa Ayyaanay bare huuphew nu ayyaanaanna gidide, nuuni Xoossaa naanaa gidiyaawaa markkattee. ¹⁷ Nuuni A naanaa gidooppe, I bare asaw minjjeedda anjuwaa laattana; qassi nuuni Xoossay Kiristtoosaw minjjeeddawaakka aananna laattana; nuuni Kiristtoosa waayiyaa aananna shaakkooppe, A bonchchuwaakka aananna shaakkana.

Xoossaa Naanaw Qonccanaw De7iyaa Bonchchuwaa

¹⁸ Ayissi gooppe, nuuni ha77i waayyettiyaa waayiyaa nuussi sinthappe qonccana bonchchuwaanna gathanaw, ubbakka danddayettenna gaade taani qoppay. ¹⁹ Xoossay medhdheedda medhetaa ubbay Xoossaa naanay qonccanawaa loythi laamoti utteedda. ²⁰ Ayissi gooppe, medhetaa ubbay maaduu baynnabaa gidanaadan, Xoossay A bolla pirddeedda; sinthappe demmana giide nashechchaan naagi uttanaadan udeedda Xoossay koyyeedda diraw haneeddappe attin, medhetaa ubbay bare huuphew koyyeeddawaan gidenna. ²¹ Medhetaa ubbay bare huuphew bashshaa aylletethaappe itti gallassi kesanawaa; qassi he medhetatuu Xoossaa naanay aylletethaappe keseedda bonchcho kessaa shaakkana. ²² Ayissi gooppe, medhetaa ubbay ittippe hawaa gakkanaw, macca asaa yeluu oyqqina ooliyaawaadan, sakuwan ooliyaawaa nuuni ereetto. ²³ Qassi hewaa xalalaa gidenna; nuuni, Geeshsha Ayyaanaa Xoossaa bayra imotaadaan udiide akkeeddawanttu, nu huuphew qassi Xoossay nuuna bare naanaa oothanaadaninne nu kumentha asatethaa wozanaadan naagiidde, nu gidon ooleetto. ²⁴ Ayissi gooppe, nuuni Xoossay immana geeddawaan atteeddo. Shin nuuni Xoossay immana geeddawaa be7ooppe, yaatina, hewe nashechchaan naagiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, bare be7iyaawaa demmana giidde, nashechchaan naagiyaawe oonee? ²⁵ Shin nuuni be7ennawaa demmana giide, nashechchaan naagoope, hewaa danddayiide naageetto.

²⁶ Hawaadan qassi Geeshsha Ayyaanay nu daaburaa maaddanaw yee; ayissi gooppe, nuuni Xoossaa wooti woossanaw bessintto erokko; shin

Geeshsha Ayyaanay bare huuphew qaalaan qonccissanaw danddayettenna ooliyan nuussi gaannatee. ²⁷ Qassi asaa wozanaa biddiyaa Xoossay, Geeshsha Ayyaanay I koyyiyaawaadan, Xoossaa naatoo gaannatiyaa diraw, Geeshsha Ayyaanaa qofay ayentto eree.

²⁸ Xoossay barena siiqiyaawanttoo, bare qofaadan xeeseeddawanttoo, ubba yewuwaa lo77otethaw oothiyaawaa nuuni ereetto. ²⁹ Xoossay bare Na7ay cora ishatuwaa giddon bayra gidanaadan, I kase ereeddawantta qassi bare Na7aa malatanaadan, kasetiide qofaa qachcheedda. ³⁰ Xoossay kasetiide qoppeeddawantta, untuntta qassi xeeseedda; he xeeseeddawanttakka geeshsheedda; he geeshsheeddawanttakka qassi bonchcheedda.

Xoossaa Siiquwaa

³¹ Yaatina, nuuni hawaa ubbaa waagane? Xoossay nu bagga gidoope, nuuna ooni eqettanawe? ³² I haray atto bare Na7aakka waayyiyaappe guyye ashshibeenna; shin A nuussi ubbaw aathiide immi aggeedda. I bare Na7aa immeeddawe qassi nuussi ubbabaa coo immennee?

³³ Xoossay dooreeddawantta oonee mootanawe? Xoossay bare huuphew untuntta xilliseedda. ³⁴ Yaatina, untunttu bolla pirddanaw danddayiyaawe oonee? Hewaa gooppe, hayquwaappe denddiide, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda, Kiristtoosi Yesuusa; I qassi nuussi gaannatee.

³⁵ Simmi nuuna Kiristtoosa siiquwaappe shaakkanawe oonee? Waayyii woy metuu woy yederssuu woy koshay woy kalluu woy yashshay woy olay nuuna shaakkanee? ³⁶ Xoossaa Maxaafay, “Nuuni ne diraw, ubba gallassi hayqqeetto; shukaw afiyaa dorssaadan paydetteetto” yaagee. ³⁷ Shin nuuni nuuna siiqeedda aani ha yewuwaa ubbaan nuuna xooniyaawanttuppe aadhdheetto.

³⁸⁻³⁹ Ayissi gooppe, hayquwaa gidina, de7uwaa, kiitanchchatuwaa gidina, mooddiyaawantta, ha77i de7iyaawantta gidina, sinthappe yaanawaa, wolqqaamatuwaa gidina, bolla saluwaa gidina, garssa sa7aa, ay medhetaa gidinakka, nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa Xoossaa siiquwaappe nuuna shaakkanaw danddayennawaa taani eraaddi.

9

Xoossay Kase Dooreedda Israa7eeliyaa Asaa

¹ Taani tumuwaa haasayay; taani Kiristtoosassa; qassi worddotikke. Geeshsha Ayyaanay mooddiyaa ta tilla wozanay taani worddotennawaa taw markkattee. ²⁻³ Taw ashuan zare gidiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, ta wozanaan daro qaretayne aggenaa qofay de7ee. Ayissi gooppe, taani ta huuphew untunttu diraw, Xoossaa sheqaappe garssanna de7aarikkitaashsha! Qassi Kiristtoosappekka shaakettaarikkitaashsha! ⁴ Untunttu Israa7eeliyaa asatuwaa; Xoossay untuntta bare naanaa udiide, bare bonchchuwaa untunttunna shaakkeedda. Untunttunna qaalaa geliide, higgiiyaa untunttoo immeedda. Untunttu Xoossaw bessiyaa ogiyaan goyinniino; qassi Xoossay immana geeddawaakka akkeeddino.

⁵ Untunttu zerethaani kase aawatuwa zare; qassi Kiristtoosikka ashuan untunttu zare. I, ubbaappe bolla gidiide mooddiyaa, medhinaw galatetteeddawe Xoossaa. Amen77i.

⁶ Shin taani, “Xoossay immana geeddawe attana” yaagikke. Ayissi gooppe, Israa7eeliyaa asaa ubbatuu Xoossay dooreeddawantta gidikkino.

⁷ Qassi Abraahaame zerethatuu ubbatuu Xoossaa naanaa gidikkino. Xoossay Abraahaamossi, “Ne zerethay Yisaaqa bagganna xeasettanawaa”

yaageedda. ⁸ Hewaa guussay untunttu Xoossay immana geedda ogiyaan yeletteedda naanay zariyaadan paydettana; shin asaa qofaadan yeletteeddawanttu Xoossaa naanaa gidikkino guussaa. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay immana giide haasayeeddawe hawaa; “Taani ha geetetteeddawaadan hewode yaana; Saarakka attuma na7aa yelana” yaageedda.

¹⁰ Hewaa xalalaakka gidenna; Irbbiqa yeleedda mantte naanaa aawuu ittuwaa; ikka nu aawuwaa Yisaaqa. ¹¹⁻¹² Shin itti na7aa dooreedda Xoossay bare huuphew qoppeeddawaa gidanaadan, Xoossay Irbbiqiw, “Bayray teefaw azazettana” yaageedda; I hewaa untunttu yelettanaappenne itabaa woy lo77obaa aynne oothanaappe kasenna geedda. Hewaa diraw, Xoossaa dooruu A xeeseeddawaadanippe attin, untunttu ootheeddawaana gidenna.

¹³ Xoossaa Maxaafay, “Yayiqooba siiqaaddi; shin Eesaa ixxaaddi” yaagee.

¹⁴ Yaatina, nuuni waagane? Xoossay deshissiide pirddii? Hewaa gidenna.

¹⁵ Ayissi gooppe, Musew I,

“Taani maaranaw koyyiyaawantta maarana;

qassi qarettanaw koyyiyaawanttussikka qarettana”

yaageedda. ¹⁶ Simmi Xoossay asaa maariyaawe I maaranaw koyyiya diraassappe attin, asay koyyiya woy oothiyaa diraassa gidenna.

¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay Gibxe kaatiyaassi, “Taani ta wolqqaa neenan bessanawunne ta sunthay alamiyaa ubbaan odettanaw, hewaassi taani neena kawuthaaddi” yaagee. ¹⁸ Simmi Xoossay maarana koyyiyaawaa maaree; qassi wozanaa gorddana koyyiyaawaa wozanaa gorddee.

Xoossaa Hanquwaanne Maarotaa

¹⁹ Simmi hintte taana, “Hewe tuma gidooppe, Xoossay asaa bayizzuwaassi ayaw toshii? Xoossay geeddawaa ixxaaddi gaanawe oonee?” yaaganaw danddayiita.

²⁰ Shin ta laggew, Xoossaassi zaaranaw neeni oonee? Urqqaappe medhettedda miishshay guyye zaariide barena medhdheeddawaa, “Taana hawaadan ayissi medhdhaaddii?” giide oochchanaw dandday? ²¹ Woy urqqa medhdhiyaawe bare medhdhiyaa urqqa bare koyyiyaawaadan oothanawunne itti mala urqqaappe ittuwaa bonchcho miishshaa udiide, qassi ittuwaa toshetteedda oosuwaa oothiyaa miishshaa udiide medhdhanaw aw maati baawee?

²² Xoossay ootheeddawe hawaanna ittuwaa. I bare hanquwaa bessanawunne bare wolqqaa erissanaw koyyeedda; I bare hanquwan pirddanawantta, bayizzanaw giigi utteeddawantta, daro genccuwan danddayeedda. ²³ Qassi I maareeddawanttoo, bare bonchchuwaa akkanaw giigissi wotheeddawanttussi I ay keenaa bonchchettinttonne bessanaw koyyeedda. ²⁴ Nuuni I xeeseeddawantta; shin Ayihuda asaa xalalaappe gidennaan, Ayihuda gidenna asaa giddoppekka xeeseedda.

²⁵ Hoose7a maxaafan I giyaawe hawaa;

“Ta asaa gidennawantta,

‘Ta asa’ gaade xeesana.

Taani siiqabeenna zariyaakka,

‘Ta siiqaatoo’ gaade xeesana.

²⁶ ‘Hinttenttu ta asaa gidikkita’ giyaawaa

untunttu siseedda he sa7aan,

untunttu, ‘De7uwaa Xoossaa naanaa’ geetettiide xeesettanawantta”

yaagee. ²⁷ Isiyaasi Israa7eeliyaa asaabaa yaagiide haasayeedda;

“Israa7eeliyaa asay abbaa matan
de7iyaa shafiyaa keena gidoopekka,
untuntuppe amareeddawanttu xalalay attana.

²⁸ Ayissi gooppe, Goday sa7aa bollan
de7iyaa asaa ubbaa bolla
ellekka pirddana”

yaageedda. ²⁹ Isiyaasi kasetiide,
“Ubbaappe Wolqqaama Goday nuussi
amareedda zerethaa ashshennentto,
nuuni Sodoomaa katamaadaaninne
Gamooraa katamaadan haneeddoshshin”
yaagi haasayeedda.

³⁰ Yaatina, nuuni waagane? Xillotethaa koyyibeenna Ayihuda gidenna
asay ammanuwan xilleedda; ³¹ shin Israa7eeliyaa asay barentta xillissiyaa
higgiyaa koyyeeddawanttu he higgiyaa demmibeykkino. ³²⁻³³ Ayissi dem-
mibeykkinoo? Untunttu oosuwaanappe attin, ammanuwan xillotethaa
koyyibeenna diraassa. Untunttu Xoossaa Maxaafay,
“Akeekite; taani Xiyoonen asaa dhubbiyaa shuchchaa,
untunttu ogiyaan zaallaa wothana.

Shin aani ammaniyaa ooninne yeellatenna”

yaagiide xaafettowaadan dhubbiyaa shuchchan dhubetteeddino.

10

Israa7eeliyaa Asay Xoossaa Ogiyaa Kaallibeenna

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Israa7eeliyaa asaw ta kumentha
wozanaappe amottiyaawenne Xoossaa woossiyaawe untunttu attanaassa;
² ayissi gooppe, untunttu Xoossaw oothanaw loythi koyyiyaawaa taani
markkattay; shin untunttu Xoossaw oothanaw loythi koyyiyaa koshshay
tumu eratethaappe gidenna. ³ Ayissi gooppe, Xoossay asaa xillissiyaa ogiyaa
untunttu erennaan, barenttu huuphe xillotethaa essanaw koyyeeddino;
qassi barenttu huuphew Xoossay asaa xillissiyaa ogew eeno gibeykkino.
⁴ Ayissi gooppe, ammaneedda ubbay xillanaadan, Kiristtoosi higgiyaa qofaa
poleedda.

Atotethay Ubbaassa

⁵ Asay higgew azazettiide xilliyaabaw Muse, “Higgii azaziyaawaa oothiyaa
ooninne he higgiyan paxa de7ana” yaagi xaafeedda; ⁶ shin ammanuwan
xilliyaabaw geetetteeddawe hawaa; “Ne wozanaan, ‘Ooni saluwaa pude
baanee?’ goppa. Hewe Kiristtoosa duge wothanaassa; ⁷ woy ‘Duge sa7aa
garssa wodhdhanawe oonee?’ gooppa. Hewe Kiristtoosa hayquwaappe
denthanaassa. ⁸ Shin I giyaawe hawaa; ‘Xoossaa qaalay ne mataana; ne
doonaaninne ne wozanaan de7ee’ geetetteedda” yaagee. Hewekka nuuni
hinttenttoo odiyaa ammanuwaa qaalaa.

⁹ Neeni, “Yesuusi Godaa” gaade ne doonaan markkattooppe, qassi Xoossay
hayquwaappe A dentheeddawaa ne wozanaan ammanooppe, neeni attana.

¹⁰ Ayissi gooppe, asay bare wozanaan ammaniide xillee; bare doonanka
markkattiide attee. ¹¹ Xoossaa Maxaafay, “Aani ammaniyaa ooninne yeel-
latenna” yaagee. ¹² Ayihuda asanne Ayihuda gidenna asaa gidдон
dummatethay baawa. Itti Xoossay ubbaa Godaa; I barena xeesiyaa ubbatoo

daro keeka. ¹³ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Godaa sunthaa xeesiyaa ooninne attana” yaagee.

¹⁴ Yaatina, untuntu A ammanibeennawantta gidoope, wooti A xeesanaw danddayiino? Qassi qaalaa sisibeennawanttu waani ammananaw danddayiino? Qaalaa odiyaawe dhayoope, untuntu waani sisanaw danddayiino? ¹⁵ Qassi qaalaa odiyaawanttu kiitettann aggooppe, oosuu wooti odettanaw danddayii? Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Nashechchiyaa mishiraachchuwaa odiyaawanttu yuussay wooti lo77ii!” yaagee.

¹⁶ Shin untuntu ubbay wonggalaw azazettibeykkino; ayissi gooppe Isiyaasi, “Ta Godaw, nuuni markkatteeddawaa ooni ammaneeddee?” yaageedda. ¹⁷ Simmi asay qaalaa sisiide ammanee; qassi itti uray Kiristtoosa qaalaa, odina sisee.

¹⁸ Shin untuntu qaalaa sisibeennawe tumee gaade taani oochchay. Tuma untuntu siseeddino; Xoossaa Maxaafay,

“Untuntu haasayaa kooshshay

sa7aa ubbaan laaletteedda;

untuntu qaalaykka sa7aa gaxaa gakteedda”

yaageedda. ¹⁹ Shin Israa7eeliyaa asatuu eribeykkinoyee gaade taani oochchay. Muse kase,

“Taani hinttentta asa gidenna asatuwan seelissana;

qassi eeya asatuwan taani hinttentta hanqqethissana”

yaageedda. ²⁰ Qassi Isiyaasi daro xaliide,

“Taana koyyibeennawanttoo beettaaddi;

taana oochchibeennawanttookka qonccaaddi”

yaagee. ²¹ Shin Israa7eelatuwabaa I haasayiidde,

“Gallassaa ubbaa azazettennawanttoon

tawaa ixxiyaawanttoo ta kushiya miccaaddi”

yaagee.

11

Xoossay Israa7eeliyaa Asaa Wurssi Olibeenna

¹ Yaatina, Xoossay bare asaa ixceedde gaade oochchoo? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, taani ta huuphew Israa7eeliyaa asa; Abraahaame zare; Bi-iniyaama yaraa. ² Xoossay koyro dooreedda bare asatuwaa ixxenna; Xoossaa Maxaafay, Eelaasa taarikiyaa gidдон, Eelaasi Israa7eelatuwaa Xoossaa sinthan wooti mootintto, hintte eriita. ³ “Godaw, untuntu he sunthan nabatuwaa wodheeddino; ne yarshshiyaasaakka koleeddino. Yaatina, taani ta xalalay attaaddi. Qassi untuntu taan akka wodhanaw koyyiino” yaageedda.

⁴ Xoossay aw waagi zaareeddee? “Taani Eeqaa Ba7aalaw gulbbatibeenna laappu sha77a asaa taw ashshaaddi” yaageedda.

⁵ Hawaadankka qassi ha wodiyaan, Xoossay bare aadho keekatethaan dooreedda amareedda asatuu de7iino. ⁶ Shin I bare aadho keekatethaan dooreeddappe attin, untuntu oosuwanttu dooribeenna; hewe dhayoope, A aadho keekatethay tumu aadho keekatetha gidenna.

⁷ Yaatina, ayee? Israa7eeliyaa asatuu barenttu koyyiyaawaa demmibeykkino; shin Xoossay dooreedda amareeddawanttu demmeeddino. Yokkonttu wozanay minneedda. ⁸ Hawaadankka, Xoossaa Maxaafay,

“Xoossay untuntu barenttu ayfiyaan be7ennaadaaninne
barenttu haythaan sisennaadan,
hawaa gakkanaw untunttoo
azalla ayyaanaa immeedda”

yaageedda. ⁹ Qassi Daawite yaageedda;

“Untuntu miyaa gaytay untunta phiriyaadan oyqqo;
untunta guufantho; untunttoo kushiya shiri ciggo.

¹⁰ Untuntu xeellennaadan, untuntu ayfi goozetto;
ubba wode barenttu metuwan quunniide de7iino”
yaageedda.

¹¹ Yaatina, Ayihudatu dhubetteedda wode, denddenaan kunddeed-
dino? Hewaa gidenna; untuntu nagaraa oothedda diraw, atotethay
untuntu Ayihuda gidenna asatuwaa qanaatanaadan, Ayihuda gidenna
asaw yeedda. ¹² Shin Ayihudatu nagaraa oothedda diraw, alamew daro
anjjuu yeedda; qassi untuntu kunddethaykka Ayihuda gidenna asaw daro
anjjuwaa aheedda. Yaatina, Ayihudatu ubbay gujettiyaa wode, anjjuu
woysa keena daranddeeshsha!

Ayihuda Gidenna Asay Attana Atotethaa

¹³ Shin taani ha77i hinttenttoo, Ayihuda gidenna asaw haasayay; taani
Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaa diraw, ta oosuwaa
bonchchana. ¹⁴ Taani ta zare gidiyaa asatuwaa qanatanchchatuwaa
udooppe, ooni eri untuntuppe amareeddawantta ashshennaan aggikke.

¹⁵ Ayissi gooppe, Xoossay untunta ixceedda wode, ha alami Xoossaana
sigetteedda. Yaatina Xoossay untunta shiishshi akkiya wode, hayqqeed-
dawe de7uwaa demmanaappe attin, ayee hananee?

¹⁶ Koyro ayfe bagga munaqay anjjetteddawaa gidoope, muume
munaqaykka qassi anjjetteddawaa gidana; itti mithaa xaphuu
anjjetteddawaa gidoope, haythay ubbaykka qassi anjjetteddawaa
gidana. ¹⁷ Shin woraan doleedda wogaraa mithaa qankkaappe ittuwaa
ittuwaa kareeddasaan, neena woraan doleedda wogaraa mithaa
malaa he wogaraanna gathi qachcheedo; neeni qassi zaytii kesiyaa
wogaraa mithaa xaphuwaanna ittippe de7aa. ¹⁸ Simmi neeni he karetti
wodhdheedda qankkatuwaa bollan otorettanaw bessenna; shin neeni
otorettiyaawaa gidoopekka, xaphuu neena tookkeeppe attin, neeni
xaphuwaa tookkennawaa akeeka.

¹⁹ Hewaa diraw neeni, “E; shin qankkatuu taani untuntu sa7aan
gelanaadan karetteddino” yaagana. ²⁰ Hewe tuma; untuntu am-
manibeenna diraw, karetteddino; neeni ammaneedda diraw, he sa7aan
eqqaadda. Shin yayyappe attin, ooro qofaa qoppoppa. ²¹ Ayissi gooppe,
Xoossay medhetaa qankkaa malatiyaawanttoo, Ayihudatoo qarettibeen-
nawaa gidoope, new qarettiyaawaa malatii?

²² Simmi Xoossaa keekatethaanne xalatethaa be7a. Kunddeeddawanttoo
I xalaa; shin neeni A keekatethaani minnaade de7ooppe, I new keeka; hewe
dhayooppe, neenikka qassi karettana. ²³ Ayihudatuukka qassi ammanen-
naan ixxiyaawaa aggooppe, Xoossay kase untuntu de7iyaasaan zaariide
wothana; ayissi gooppe, I untunta zaariide wothanaw danddayee. ²⁴ Ayissi
gooppe, Xoossay hinttentta woraan de7iyaa koyro medhetaa wogaraa
mithaappe qanxxiide, hinttenttu medhetaan woraan dolowanttudun giden-
naan gaden tokkeedda wogaraa mithaanna gathi oytheeddawaa gidoope,
yaatina, he karetti wodhdheedda koyro medhetaa qankkatuwaa zarethiide,

unttunta koyro medhetaan doledda barenttu wogaraa mithaanna gathi qachchanaw, A ayee xoonanawe?

Xoossaa Maarotay Ubbaassa

²⁵ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte eranaadan koyyiyaa tumu xuuraa yewuu de7ee; hewe hintte hinttentta hinterekka, nuuni aadhdhedda eranchcha yaagiide qoppiyaawaa diggee; Israa7eeliyaa asaappe baggay sisennaan ixceedda; shin he sisennaan ixxiyaawe Ayihuda gidenna asaa kumentha payduu Xoossaakko gakkanaassi gami77ana.

²⁶ Hawaadankka, Israa7eeliyaa asay ubbay attana; Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee;

“Ashshiyaawe Xiyoone geetettiyaa katamaappe
yiide, nagaraa oosuwaa ubbaa Yayiqooba zariyaappe diggana.

²⁷ Taani untuntu nagaraa atto yaagiyaa wode,
unttuntunna gelana qaala caaquu hawaa”
yaagee.

²⁸ Ayihuda gidenna asatoo, Ayihudatu wonggalaa mishiraachchuwaa bagganna hintte diraw, Xoossanna morkke; shin Xoossaa dooruwaa bagganna aawatuwa diraw, untuntu I siiqiyaawantta. ²⁹ Ayissi gooppe, Xoossay bare immeeddawaa guyye akkenna; qassi bare xeeseeddawaa ixxaaddi geenna. ³⁰ Ayihuda gidennawanttoo, Xoossaw hintte kasenna azazettibeykkita; shin Ayihudatu azazettennan ixceedda diraw, Xoossaa maarotethaa ha77i hintte akkeedita. ³¹ Hawaadann, hintte akkeedita maarotethaa diraw, Ayihudatu qassi Xoossaa maarotethaa ha77i akkanaadan, Xoossaw azazettennan ixceeddino. ³² Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubbaa maarana mala, asay ubbay aw azazettennan ixxiyaa hanotaan qachchedda.

³³ Xoossaa duretethay woysa keena daree? A aadho eratethayne A eratethay woysa keena ciimmee? A pirddaa odanawe oonee? I bare oothiyaawaa ayissi oothinto, oonee akeekiyaawee? ³⁴ Hewaa Xoossaa Maxaafay, “Godaa wozanaa eriyaawe oonee? A zoranaw danddayiyaawe oonee? ³⁵ Woy bare kushiyaa zaarana mala, aw ittibaa immeeddawe de7ii?” yaagee.

³⁶ Ayissi gooppe, ubbabaa I medhdhedda; qassi ubbabaykka A maataaninne awunne de7ee; Xoossaw medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

12

Xoossaw Oothanaadan Nuuni Waaniide De7anaw Bessii?

¹ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte oonatethaa Xoossaa nashechchiyaa de7onne geeshsha yarshshuwaa udiide, Xoossaw shishshanaadan, taani hinttentta Xoossaa maarotethaan woossay; Xoossaw hintte goyinnanaw bessiyaa tumu ogii hewaa. ² Xoossay hintte qofaa ubbanna dummayiide, hinttentta laammoppe attin, ha alamiyaa asaa malatop-pite. He wode hintte, Xoossaa shenii, lo77obay, A nashechchiyaabayne qassi polo gideeddabay ayentto eranita.

³ Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan taani hinttenttoo oday. Hinttenttu qoppanaw bessiyaawaappe aathiide, otoruwan qoppoppite; hewaa aggiide, wozanaama asaadan qoppite; Xoossay hinttenttoo huuphiyan huuphiyan immeedda ammanuwaa keenan hintte bolla pirddite.

⁴ Nu itti bollaa gidдон, cora bollaa qommotuu de7iino; he qommotuwaa

ubbawukka dumma dumma oosuu de7ee. ⁵ Hawaadan, nuuni cora asaa gidooppekka, Kiristtoosa bagganna itti asa. Qassi nuuni itti asatethaa gommotuwaadan, ittu ittuwaanna oyqetti utteeddo. ⁶ Xoossay nuussi immeedda aadho keekatethaan dumma dumma imotay de7ee. Nu imotay nabetethaa gidoope, nuussi de7iyaa ammanuwaa keenaa odanaw bessee. ⁷ Haratuwaa maddussaa gidoope, he oosuwan minnanaw bessee; tamarissussaa gidoope, he tamarissuwan minnanaw bessee. ⁸ Hara asatuwaa minissussaa gidoope, he oosuwan minnanaw bessee. Bare huuphew de7iyaabaappe haratuwassii immiyaa ooninne wozanaappe immo. Maatay de7iyaa uray minissi oothanaw bessee; haratuwassii keekiyaa uray nashechchaan keekanaw bessee.

⁹ Hinttenttu siiquu asaa bessanaw siiqettiyaawaa gidanaw bessenna. Iitabaa ixsite; lo77obaa minissiide oyqqite. ¹⁰ Ittu ittuwaanna ishātuwaadan siiqettite; ittu ittuwaa bonchchiyaawan nashettite. ¹¹ Minniide oothite; azaloppite; hintte kumentha wozanaappe Godaw oothite. * ¹² Xoossay hinttenttoo immana geeddawaan nashettite; waayyiyan genccite. Ubba wode Xoossaa woossite; ¹³ Xoossaa asatuwaa koshshiyaaban maaddite; imathaa morkkite.

¹⁴ Hinttentta yederssiyaawantta anjjite; untuntta anjjiteppe attin, sheqqoppite. ¹⁵ Nashettiyaawanttunna nashettite; yeekkiyaawanttunnakka yeekkite. ¹⁶ Asaa ubbaw itti mala qofaa qoppite; oothiyaabaan ubbaan hinttentta toochchiide de7iteppe † attin, otorettoppite; hinttentta hintterekka aadho eranchcha giide qoppoppite.

¹⁷ Ooninne hinttenttoo iitabaa oothooppe, he uraw iitabaa oothi zaaroppite; asaa ubbaw lo77obaa oothanaw qoppite. ¹⁸ Asaa ubbaanna sarotethaan de7anaw, hintte bagganna, hinttenttoo danddayetteeddabaa ubbaa oothite. ¹⁹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte huuphew asaw haluwaa kesoppite. Xoossay haluwaa kesanaadan, A bolla olite. Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

“Goday, ‘Taani haluwaa kesana;
taani kushiyaa ciggana’ gee”
yaagee.

²⁰ Shin Xoossaa Maxaafay,
“Ne morkkii koshattooppe, miza.
Saamettooppe, ushsha.

Ayissi gooppe, neeni hewaa oothiyaawaan
A darissa yeellayaasa”
yaagee.

²¹ Iitabaa lo77obaan xoonappe attin, iitabay neena xoonoppo.

13

Gadiyaa Ayissiyaawanttussi Eeno Gaanaw Bessee

¹ Asay ubbay gadiyaa ayissiyaawanttussi eeno gaanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay geennaan de7ishshin, gadiyaa ayissiyaawe de7anaw danddayenna. Ha77i de7iyaa ayissiyaawanttukka Xoossay wotheeddawantta.

² Hewaa diraw, ha77i de7iyaa ayissiyaawantta ixxiyaa ooninne Xoossaa azazuwaa ixxee; bare bolla pirddaa ahee. ³ Ayissi gooppe, ayissiyaawanttu iitabaa oothiyaawantta yashshanawaappe attin, lo77obaa oothiyaawantta yashshikkino. Ayissiyaawoo yayyennaan agganaw koyyay? Yaattooppe

* **12:11** kumentha wozanaappe Godaw oothite: Geeshsha ayyaanaani kaalesettiide kiitettiyaawantta gidite. † **12:16** hinttentta toochchiide de7ite: Ashikke gidite guussaa. **12:16** Lem 3:7 **12:19** Zar 32:35 **12:20** Lem 25:21-22

lo77obaa ootha; I neena galatana. ⁴ Ayissi gooppe, I new lo77obaa oothanaw, Xoossaw qooma. Shin neeni iitabaa oothooppe, iitabaa ootheed-dawaa I seeriyaa diraw, aw yayya; I Xoossaa qoomaa. Qassi iitabaa oothiyaawanttu bolla Xoossaa hanqquwaa I ahee. ⁵ Hewaa diraw, gadiyaa ayissiyaawanttussi eeno giyaawe Xoossaa muraa xalalaassa gidennaan, hinttenttu wozanaa qofaa dirawukka eeno gaanaw bessee.

⁶ Ayissi gooppe, gadiyaa ayissiyaawanttu barenttu oosuwaa oothiyaa wode, Xoossaw oothiyaa diraw, hintte qaraxaa qanxxiyaawe hewaassa. ⁷ Ubba asawukka bessiyaawaa immite. Giiraa giiranaw bessiyaawoo gi-irite; qaraxaa qanxxanaw bessiyaawoo qanxxite; yayyanaw bessiyaawoo yayyite; bonchchuu bessiyaawaa bonchchite.

Ittu Ittuwaanna Siiqettite

⁸ Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettanaappe attin, hara acuu O bollaninne de7oppo. Ayissi gooppe, haraa siiqiyaa ooninne higgii giyaawaa poleedda. ⁹ “Woshummoppa; wodhoppa; wuu77oppa; asaabaa amottoppa” giyaa azazatuunne hara azazatuu ubbatuu, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” giyaa azazuwan kumiino. ¹⁰ Bare shooruwaa siiqiyaa ooninne aw iitabaa oothenna; hewaa diraw, shooruwaa siiqiyaaawe higgiiyaa ubbaw eeno giyaawaa.

¹¹ Gemi77ushuwaappe hintte beegottiyaa saati ha77i gakkeedda diraw, ha wodiya akeekite. Ayissi gooppe, nuuni koyro ammaneedda wodiyaappe, nuuni attiyaa wodii ha77i nuukko matatteedda. ¹² Qammay aadhhanaw hanee; gallassay matatteedda. Simmi nuuni dhumaa oosuwaa aggiide, poo7uwan olettanaw, olaa miishshaa mayyoytte; ¹³ gallassi poo7uwan de7iyaa asaadan, ane maara de7oytte. Yethaaninne mathuwan gidoppo; woshummussaanne woshummanaw kajeelussaana gidoppo; palumaanne qanaatiyaan gidoppo. ¹⁴ Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa, olaa miishshaa A mayyite; hintte nagaranchcha asatethay bare wozanaa amuwaa polanaadan, aw qoppoppite.

14

Asaa Bolla Pirddennaan Aggussaa

¹ Ammanuwan azalliyaa uraa shiishshi akkite. Shin I bare huuphew qop-piyaabaan aananna palumettoppite. ² Itti uraa ammanuu I ayaa miinanne diggenna. Shin ammanuwan azalliyaa uray gaden mokkeeddabaa xalalaa mee. ³ Ubbabaa miyaa uray ubbabaa meenna uraa kadhoppo; ubbabaa meenna uraykka ubbabaa miyaa uraa bolla pirddoppo. Ayissi gooppe, Xoossay A shiishshi akkeedda. ⁴ Hara asaa qoomaa bolla pirddiyaawe neeni oonee? I kunddina woy denddina bare Godaassa; shin Goday A denthanaw danddayiyaa diraw, I eqqana.

⁵ Itti uray, “Hiqqa gallassay hara gallassatuwappe aadhdhee” yaagiide qoppiyaa wode, haray, “Ubba gallassatuukka itti mala” giide qoppee. Asay ubbay huuphiyan huuphiyan hewaadan ayissi qoppintto akeeko. ⁶ Itti gallassaa hara gallassatuwappe aathiide bonchchiya uray Godaa bonchchoo bonchchee; qumaa miyaa uraykka Godaa bonchchoo mee. Ayissi gooppe, I he qumaa diraw, Xoossaa galatee. Qumaa meennawekka Godaa bonch-choo meennaan aggeedda; qassi Xoossaa galatee. ⁷ Ayissi gooppe, nuuppe ooninne bare huuphe xalalaw de7enna; qassi ooninne bare huuphe xalalaw hayqqenna. ⁸ Nuuni paxa de7ooppe, Godaw de7eetto; qassi hayqqooppekka,

Godaw hayqqeetto. Simmi nuuni paxa de7ooppe woy hayqqooppekka Godaassa.

⁹ Hewaa diraw, Kiristtoosi paxa de7iyaawanttoonne hayqqeeddawanttoo Godaa gidanaw hayqqiide, hayquwaappe denddeeda. ¹⁰ Yaatina, neeni ne ishaa bolla ayissi pirdday? Woy neeni ne ishaa ayissi kadhay? Nuuni ubbaykka Xoossaa pirddaa oydiyaa sinthan eqqana. ¹¹ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

“Taani Goday ta de7uwan caaqqay;
asay ubbay ta sinthan gulbbatana.

Qassi taani Xoossaa gidiyaawaa
asay ubbay markkattana’ yaagay”

yaagee. ¹² Simmi nuuni huuphiyan huuphiyan nubaa Xoossaw odana.

Nagaraa Oosuwassii Gaasuwaaw Gidoppa

¹³ Hewaa diraw, nuuni ittu ittuwa bolla pirddiyaawaa hawaappe sinthaw ane aggoytte. Shin ubbaappe aathiide, hintte ishaa dhubbiyaabaa woy nagaraan oliyaabaa oothennaadan qofaa qachchite. ¹⁴ Taani Godaa Yesuusi Kiristtoosanna de7iyaawaan, bare huuphew tuna gidiyaabay baynnawaa erayne akeekay. Shin itti uray ittibaa tuna giide qoppooppe, hewe aw tuna gidee. ¹⁵ Neeni miyaabaa diraw, ne ishaa qohooppe, simmi neeni siiquwan de7akka. Kiristtoosi A diraw hayqqeedda asaa ne miyaa qumaan bayizzoppa. ¹⁶ Simmi neeni lo77obaa giyaawaa asay kadhoppo. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Geeshsha Ayyaanay immiyaa xillotethaa, sarotethaanne nashechchaa gidiyaawaappe attin, muussaanne ushshaa gidenna. ¹⁸ Ayissi gooppe, Kiristtoosaw hawaadan oothiyaa uray ooninne Xoossaa nashechchee; asaykka A galatee.

¹⁹ Yaatooppe, ane nuuni sarotethaa ahiyaabaanne nuuna ittuwaa ittuwaanna minissiyaabaa ubbaa koyyeetto. ²⁰ Xoossaa oosuwaaw qumaa diraw bayizzoppa. Qumay ubbay geeshsha; shin hara uraa nagaraan yeggiyaawaa muussay iita. ²¹ Hewaassi ashuwaa meennaan woy ushshaa ushennaan aggiyaawe woy ne ishaa dhubbiyaabaa ayaanne oothennaan aggiyaawe lo77a.

²² Ha yewuwaan ne ammanuwaa neeppenne Xoossaappe gidduwan naaga. Itti uray lo77a giide I ammanetteeddawaa oothiyaa wode, “Taani lo77uwaa oothaaddi” giide bare wozanaani ammanettooppe, he uray tumu anjjetteddawaa. ²³ Shin I he miyaabaan sidhooppe, A muussay ammanuwaana gidenna diraw, Xoossay A bolla pirddee; qassi ammanuu baynnaan ootheeddawe ayayinneekka nagara.

15

Asaa Nashechchanaw Bessiyaa Ogiyaa

¹ Nuuni ammanuwan minneeddawanttu daaburanchchatuwaa tookuwaa tookkanaw bessee; nuuni nu xalalaa nashechchanaw bessenna. ² Nuuni huuphiyan huuphiyan nu ishaa maaddanaw, ammanuwan A minissanawunne nashechchanaw bessee. ³ Ayissi gooppe, haray atto Kiristtoosikka barena nashechchibeenna. Shin Xoossaa Maxaafay, “Neena boreeddawanttu boredda borii ta bolla wodhdheedda” geeddawaadan haneeda. ⁴ Xoossaa Maxaafay nuussi immiyaa gencceaninne minotaan nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe de7ana mala, Xoossaa Maxaafan xaafettedda ubbabay nuuna tamarssanaw xaafettedda.

5-6 Hinttenttu ubbay itti wozana gidiide, itti qaalaan Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bonchchana mala, genccuwanne minotethaa immiyaa Xoossay, hinttenttoo Kiristtoosi Yesuusi ootheeddawaadan, ittu ittuwaanna ittippe de7iyaa itti qofaa immo.

Phawuloosa Oosuwaanne Ammanenna Asaw Gakkeedda Mishi-raachchuwaa Qaalaa

7 Hewaa diraw, Kiristtoosi hinttentta mokkeeddawaadan, Xoossaa bonchchoo ittu ittuwaa morkite. 8-9 Ayissi gooppe, Xoossay ammanetteeddawaa gidyaawaa erissanaw, Xoossay aawatoo immana geeddawaa tumayanawunne Ayihuda gidenna asay Xoossaa A maarotethaa diraw bonchchanaw Kiristtoosi Ayihudatoo qooma gideeddawaa hinttenttoo oday. Hewaa Xoossaa Maxaafay,

“Hewaa diraw, taani neena

Ayihuda gidenna asaa gidдон galatana;
ne sunthaakka sabbana”
yaagee.

10 Qassikka,

“Ayihuda gidenna asatoo,

Xoossaa asatuwaanna nashettite”
yaagee.

11 Qassikka gujjiide,

“Hinttenttoo, Ayihuda gidenna asatoo ubbatoo,

Godaa galatite; asaw ubbaw, A galatite”
yaagee.

12 Qassikka Isiyaasi,

“Issey zerethay yiide

Ayihuda gidenna asaa mooddanaw denddana.

Qassi untunttu A bagganna demmana

giide nashechchaan naagana”
yaagee.

13 Hinttenttu akkana giide nashechchaan naagiyaawe Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan diccanaadan, hinttenttoo immana geedda Xoossay, hintte A amaniyaa diraw, hinttenttoo nashechchaanne sarotethaa kunthiide immo.

Phawuloosi Xaliide Xaafeedda Gaasuwa

14 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttun lo77otethayenne eratethay ubbay kumeeddawaanne qassi ittu ittuwaa zoranaw danddayiyaawaa taani ta huuphew eraaddi. 15-16 Shin taani hinttentta ittibaa ittibaa gujja qofissanaw, ha dabidaabbiyaa gidдон aynne yayyennaan hinttenttoo xaafaaddi. Taani Kiristtoosa Yesuusa qooma gidaade, Ayihuda gidenna asaw oothanaadan, Xoossay taw aadho keekatethaa immeedda diraw, taani aynne yayyabeykke; Ayihuda gidenna asay Geeshsha Ayyaanaa bagganna Xoossaw geeshsha gidiide, A nashechchiyaa yarshshuwaa gidanaadan, Xoossaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiyawaan geeshshatethaan oothay.

17 Hewaa diraw, taani Kiristtoosa Yesuusan gidaade Xoossaw oothiyaabaan ceeqettanaw danddayay. 18-19 Ayihuda gidenna asay Xoossaw azazettanaadan, Kiristtoosi ta bagganna qaalaan, oosuwan, mallaan, malaataa wolqqaaninne Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan ootheeddawaa xalalaa taani odanaappe attin, harabaa odanaw xalikke. Hewaa diraw, Yeerusalaameppe doommaade, Iliwaariqoona geetettiyyaa gadiyaa

gakkanaw yuuyyaade, Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa wurssa odaaddi. ²⁰ Hawaadankka, taani hara asay doommeeddawaa bollan doommennaadan, Kiristtoosa sunthay xesettibeennasan wonggalaa mishiraachchuwaa odanaw amottaaddi. ²¹ Shin Xoossaa Maxaafay, “Aabay hawaa gakkanaw odettibeennawanttu A be7anawantta; qassi aabaa sisibeennawanttu akeekanawantta” yaagee.

Phawuloosi Roome Baanaw Qoppedda

²² Hewaa diraw, taani cora wode hinttenttukko yaanaw koyyay; shin yaanaw danddayabeykke. ²³ Shin taani ha77i ha heeraan ta oosuwaa wursseedda dirawunne cora laythaappe doommaade hinttentta baade be7anaw laamoteedda diraw ²⁴ ha77ikka hinttenttukko baana gaade qoppay; taani Isippeene geetettiyaa gadiyaa baadde hinttentta be7anaw koyyay; qassi amareedda wodiyaa hinttentta be7aade nashettowaappe guyyiyan, Isippeene biishshin, hintte taana maaddana mala koyyay.

²⁵ Shin ha77i taani Xoossaa asatuwaa maaddanaw, Yeerusalaame bay. ²⁶ Ayissi gooppe, Maqidooniyaanne Akaayiyaa geetettiyaa gadiyaan de7iyaa woosa golle asatuu Yeerusalaamen de7iyaa hiyyeesatuwaassi miishshaa immanaw koyyeeddino. ²⁷ Unttuntu barenttu huuphew hawaa oothanaw qofaa qachcheeddino. Unttuntu he hiyyeesatuwaa maaddanawe unt-tunttoo acuu de7ee; ayissi gooppe, Ayihudatuu barenttu ayyaanaa anjjuwaa Ayihuda gidenna asatuwaanna shaakkeeddawaa gidoppe, Ayihuda gidenna asatuukka qassi barenttoo de7eeddabaan Ayihudatuwaa maaddanaw bessee. ²⁸ Hewaa diraw, taani ha oosuwaa wursseeddawaappe guyyiyaninne unt-tunttoo shiiqeedda miishshaa ubbaa immeeddawaappe guyyiyan, Isippeene baadde hintte mataanna aadhdhana. ²⁹ Taani hinttenttukko biyaa wode, Kiristtoosa anjjuu taanan kumina baanawaa eray.

³⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taw Xoossaa hintte woossiide, woosan hintte taananna minnanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggannanne Geeshsha Ayyaanay immiyaa siiqotethan taani hinttentta woossay. ³¹ Taani Yihudaan de7iyaa ammanennawanttuppe attanaadaaninne qassi taani Yeerusalaamen oothiyaa oosuu yaani de7iyaa Xoossaa asatuwaa nashechchiyaawaa gidanaadan, Xoossaa woossite. ³² Qassi Xoossay gooppe, taani hinttenttukko nashechchaan baade, hintte matan shemppana. ³³ Sarotethaa Xoossay hinttenttunna ubbaanna gido. Amen77i.

16

Sarotaa

¹ Kinkkiriya geetettiyaa katamaan de7iyaa ammaniyaasaanna oothiyaa nu michchatta Peeba lo77o macca asa gidiyaawaa taani hinttentta erissay. ² Hinttenttu izo geeshshatuu Godaa sunthan mokkiyaawaadan mokitte; qassi iza hinttenttuppe koyyiyaawe ayaa gidoppekka, izo maaddite; ayissi gooppe, iza bare huuphew cora asaa maaddaw; qassi taana ta huuphewukka darissa maaddaw.

³ Kiristtoosa Yesuusa oosuwaa taananna ittippe oothiyaa Phirisqqil-lissinne izi asinaa Aqilassi ta sarotowaa odite. ⁴ Unttuntu ta shemppuwaa diraw, barenttu shemppuwaa aathi immeeddino. Unttunta ta xalalaa gidennaan, Ayihuda gidenna asaa ammaniyaasa ay ubbaykka galatee. ⁵ Qassi unt-tuntu golliya ammaniyaasa ay shiiqiyaasaa udiide gakettiyaa asaa

ubbaa saro giite. Iisiya gadiyan Kiristtoosa koyro ammaneedda ta siiqiyaa Eppanetoosaw, ta sarotowaa odite. ⁶ Hinttentoo loytha daabureedda Mayraamo sarotite. ⁷ Taananna qasho gollen de7eedda ta dabbo gideedda Ayihudatuwaa, Anddironiqoosanne Yuuniyaasa sarotite. Yesuusi kiitteed-dawanttu gidдон untunttu loythi eretteeddawantta. Qassi untunttu Kiristtoosa taappe kasenna ammaneeddino.

⁸ Godaanna ittippetethaan de7iyaa ta siiqo laggiyaa Amppiliyaatoosaw ta sarotowaa odite. ⁹ Kiristtoosa oosuwaa nuunanna ittippe oothiyaa Urbbaanoosanne taani siiqiyaa Isxxaakusa sarotite. ¹⁰ Kiristtoosanna I de7iyaawe erettina paaciyaa xooneedda Apheliisaw ta sarotowaa odite; Arisxxobiloosa soy asawukka ta sarotowaa odite. ¹¹ Ta dabbo gideedda Ayihudawiyaa Heeroodiyoonanne Kiristtoosa ammaniyaa Narssiisesa soy asaa sarotite.

¹² Godaa oosuwan daaburiyaa Tirufaynanne Tirufooso geetettiyaa mac-cawantta sarotite; qassi Godaw daro daaburaade oothiyaa siiqiyaa Perssiiso sarotite. ¹³ Godaa oosuwan loythi eretteedda Rufoosayewunne taana bare na7aadan maaddeedda A daayiw ta sarotowaa odite. ¹⁴ Ta sarotowaa Asinkkiriitoosaw, Pileegoonaw, Hermeesaw, Patirobaasawunne untunt-tunna de7iyaa ammaniyaa ishatuwaa ubbaw odite. ¹⁵ Pileegoonaa, Yuulo, Neeriyaa, A michchatto, Olumppoosanne untunttunna de7iyaa Xoossaa asatuwaa ubbaa sarotite.

¹⁶ Geeshsha asaw bessiyaa yeretaa yerettiidde, ittu ittuwaa sarotite; Kiristtoosan ammaniyaawanttu ubbatuu hinttentta saro yaageeddino.

Wurssethaa Zoriyaa

¹⁷ Taanaadan ammaniyaawanttoo, asaa gidдон shaakotethaa medhd-hiyaawantta, asaa ammanoo dhubo gidiyaawanttanne hintte tamaareedda timirrtiyaanna gakettennawaa taaarissiyaawantta akeekanaadan, taani hinttentta woossay. Untunttukko shiiqoppite. ¹⁸ Ayissi gooppe, hewaa malabaa oothiyaawanttu barenttu uluwassi oothiinoppe attin, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosaw oothikkino; barenttu labiyaa haasayaaninne qidhiyan iitabaa qoppenna asaa wozanaa balethiino. ¹⁹ Wonggalaw hintte azazetteed-dawaa asay ubbay siseedda. Hewaa diraw, taani hintebaan nashettay; shin lo77otethaw hintte aadhdheedda eranchcha gidanaadaaninne qassi iitabaw ashikke gidanaadan koyyay. ²⁰ Sarotethaa Xoossay Seexaanaa hintte gediyaappe garssanna haakkenna mata wode gaaccana.

Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna gido.

²¹ Taananna oothiyaa Ximootoose hinttentta saro yaagee; qassi hawaadankka, ta dabbatuu Luuqiyoosi, Yaasooninne Sosiiphaaxiroosi hinttentta saro yaagiino.

²² Taani, Xarxxiyoosi, ha dabidaabbiyaa xaafeeddawe, hinttenttoo Godaa sunthan sarotaa kiittay.

²³ Ammaniyaa asay ubbay A soyin shiiqiyaa ta siiraa Gaayoosi hinttentta saro yaagee; katamaa miishshaa oyqqiyaa Erasxxoosinne nu ishay Quwarxxoosi hinttentta saro yaagiino. ²⁴ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna ubbaanna gido. Amen77i.

²⁵ Nuuni Xoossaa galateetto. Taani wonggalaa bagganna Yesuusi Kiristtoosabaa odeeddawaadaninne daro wodiyaappe geemmiide, ha77i qoncceedda tumatethaadan, hintte ammanuwan hinttentta Xoossay minissanaw danddayee. ²⁶ Shin ha77i nabatuu xaafeeddawaa bagganna tumatethay

qoncciyaan erettannaadan oothedda; qassi asaa ubbay Xoossaa ammani-
ide azazettanaadan, medhinaa Xoossaa azazuwan, ha alamiyaan de7iyaa
asaa zerethaa ubbaw qoncceedda.

²⁷ Aadhdheedda eratethay A xalalaw de7iyaa itti Xoossaw Yesuusi Kirist-
toosa bagganna medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaw Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qoronttoosa asaw xaafeedda koyro kiitay, Phawuloosi Qoronttoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttu gidдон Kiristinnaa de7uwaanne ammanuwaa xeelliyaabaan denddeedda metuwaa dhayissanaw qoppiide xaafeddawaa. He wode Qoronttoosa katamay he gaden de7iyaa asay go77ettiyaa eretteedda Giriike katamaa. Hewaa bollaakka qassi Akaayiyaa geetettiyaa Roomaa kawutethaassi huuphe katamaa. Ha katamay wolqqaama zali77iyaan, gami77iide minneedda wogaan, loythi aakki aakki biyaa yeda de7uwan woy giigennabaa haniyaawaaninne haymaanotiyaa coratethaan eretteeddawaa.

Yesuusi kiitteeddawe minissiide odanaw koyyeeddawe, he ammaniyaawanttu gidдон de7iyaa shaakotethaabaanne yeda de7uwaabaa, woshummaabaanne geluwaa akaabaa, woosa golle wogaabaa, Geeshsha Ayyaanaa imotatuwaabaanne hayquwaa dendduwaabaa. Yesuusi kiitteeddawe ha Mishiraachchuwaa Qaalaa ha ooshatuwaa bolla minnisiide odiyaawaa naagiide shiishshee.

Siiquu Xoossay bare asaassi immeedda imotaa ubbaappe aadhdhiyaawaa gididiyaawaa odiyaa shemppuwaa tammanne heezzuu, ha maxaafan daro eretteeddawaa geetettiide qofettee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-9)

Ammaniyaawanttu Gidдон denddeedda shaakotethaa (1:10-4:21)

Yeda de7uwaabaanne soy asaa de7uwaabaa (5:1-7:40)

Ammaniyaawanttanne kiristinna ammanuwaa akkibeennawantta (8:1-11:1)

Ammaniyaawanttu de7uwaanne goshetaa wogaa (11:2-14:40)

Kiristtoosi hayquwaa xooni denddowaanne ammaniyaawanttu dendduwaabaa (15:1-58)

Yihudaan de7iyaa meetootanchchatuwassi imetteedda maaduwaabaa (16:1-4)

Wurssethaa qutiyyaa (16:5-24)

¹ Taani, Xoossaa sheniyaan Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawaa gidanaw xeesetteedda Phawuloosinne, nu ishaa Sostteniisi, ² Qoronttoosan de7iyaa Xoossaa ammaniyaa asatuwaassi, Yesuusi Kiristtoosan geeyyeeddawanttussinne, nuussi Godaa gidiyaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaa ubba sa7aan xeesiyaa ubbatuwaanna geeshsha gidanaw xeesetteeddawanttussi ha dabidaabbiyaa xaafetto.

³ Xoossay, nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttenttussi aadho keekatethaanne sarotethaa immo.

Xoossaa Galatussaa

⁴ Xoossay Kiristtoosa Yesuusa bagganna hinttenttussi immeedda aadho keekatethaa diraw, taani ubba wode hinttenttussi Xoossaa galatay. ⁵⁻⁶ Taani Kiristtoosassi markkattiyaawe hinttenttun minneedda diraw, hintte ubbabaani, haasayaa ubbaan eratethaa ubbaan, aani duretteedditaa.

⁷ Hawaadani hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaa naagishshin, ayyaanaa imotaappe haray atto ittuunne hinttenttussi paccenna. ⁸ Qassi

nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa gallassan hintte kadhee baynnawantta gidanaadan, wurssethay gakkaw I hinttentta minissanawaa. ⁹ Bare Na7aa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ittippetethaw hinttentta xeeseedda Xoossay ammanetteeddawaa.

Ammaniya Asaa Giddon Shaakotethay Medhettoppo

¹⁰ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, itti wozanaaninne itti gofaan ittippe gidanaappe attin, shaakotethay hintte giddon de7enna mala, hintte ubbay itti haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan taani hinttentta woossay. ¹¹ Ayissi gooppe, taanaadan ammaniyaawanttoo, Qaloo7a soy asay hinttentubaa, hintte giddon walassay de7iyaawaa, taw odeeddino. ¹² Taani giyaawe hawaa; hinttenttu huuphiyan huuphiyan, “Taani Phawuloosawaa. Taani Aphiloosawaa. Taani Keefaawaa. * Taani Kiristtoosawaa” yaagiita. ¹³ Kiristtoosi shaaketteeddee? Hinttenttu diraw, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawe Phawuloose? Woy hintte Phawuloosassi gidanaw xammaqetteedditee?

¹⁴ Taani Qarisiphphoosappenne Gaayoosappe attin, hinttenttuppe oonanne xammaqabeenna diraw, Xoossaa galatay. ¹⁵ Hewaa diraw, ooninne hinttentta taw gidanaadan xammaqetteeddita gaanaw danddayenna. ¹⁶ Qassi, E, Isxxifaanoosa soy asaakka taani xammaqaaddi. Shin haraa gujjaade xammaqaadditanttonne wozanaa aathikke. ¹⁷ Ayissi gooppe, Kiristtoosi taana mishiraachchuwaa qaalaa odana mala kiitteeddappe attin, xammaqana mala kiittibeenna; qassi Kiristtoosi masqqaliyaa bolla hayqqeeddawe mela gidenna mala, taani asaa aadhdheedda eratethaa qaalaan tamarissikke.

Kiristtoosi Xoossaa Aadhdheedda Eraanne Wolqqa

¹⁸ Ayissi gooppe, Kiristtoosi masqqaliyaa bolla hayqqeeddawaa odiyaa qalay dhayyaawanttussi eeyatethaa. Shin nuussi attiyaawanttussi Xoossaa wolqqa. ¹⁹ Xoossaa Maxaafay,

“Taani eranchchatuwaa aadhdheedda eratethaa bayizzana;

qassi akeekanchchatuwaa akeekaakka dhayissana”

yaagee. ²⁰ Aadhdheedda eranchchay haqan de7ii? Higgiyaa tamaris-siyaawe haqan de7ii? Woy ha alamiyaa xoonanaw palumettiyaawanttu waananddinoosha? Xoossay ha sa7aa aadho eratethay eeyatethaa gidiyawaa besseedda!

²¹ Ayissi gooppe, asay bare huuphe aadho eratethaan barena Xoossaa erenna mala, Xoossay bare aadho eratethaan diggiide, nuuni odiyaa eeya qaalaan ammaniyaawantta ashshanaw qoppeedda. ²² Ayihudatu malaataa oochchiino. Qassi Giriike asatu aadho eratethaa wolqqaama koshshaa koyyiino. ²³ Shin nuuni masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteedda Kiristtoosabaa odeetto. Hewe Ayihudatuwaassi dhubo; qassi Ayihuda gidennawanttussi eeyatethaa. ²⁴ Shin Xoossay xeeseeddawanttussi Ayihudatussikka Giriikatussikka nuuni odiyaa Xoossaa wolqqayenne A aadho eratethay Kiristtoosa. ²⁵ Ayissi gooppe, Xoossaa eeyatethay asaa aadhdheedda eratethaappe aadhdhee; qassi A laafatethaa geetettiyaawekka asaa minotethaappe minnee.

²⁶ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, Xoossay hinttentta xeesiya wode hintte woysa mala asentto qoppite. Asaa gofaan hintte giddon aadho

* **1:12** Keefaa: Hawe Griike sunthaa gidiide, bilethay zaallaa giyaawaa. Hara Geeshsha Maxaafatuwan Keefaa sunthay Phexiroosa. **1:19** Isa 29:14 **1:20** Yob 12:17; Isa 19:12; 33:18; 44:25

eranchchatuu, wolqqaamatuunne dhoqqa sheeshshatuu dara gidikkino. ²⁷ Shin Xoossay aadhdheedda eranchchatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa eeyatuwaa dooreedda; qassi minatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa laafatuwaa dooreedda. ²⁸ Xoossay ha alamiyaan wolqqaamabaa giide qoppiyaawaa dhayissanaw, ha alamiyaa maaddennabaa kadhetto-baanne hanibeennabaa dooreedda. ²⁹ Hewaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan ceeqettanaw bessenna. ³⁰ Shin Xoossay hinttentussi Kiristtoosi Yesuusa de7uwaa udi immeedda. Kiristtoosi nuussi aadho eratethaa, xil-lotethaa, geeshshatethaanne atotethaa gideedda. ³¹ Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay,
 “Ceeqettiyaa uray
 ooninne Goday ootheeddawaan ceeqetto”
 yaagee.

2

Nuuni Kiristtoosa Kaqaabaa Markkateetto

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Xoossaa tumatethaa xuuraa * hinttentussi odanaw hinttentukko yeedda wode, dhoqqa qaalaaninne aadhdheedda eratethaan odanaw yabeykke. ² Ayissi gooppe, taani hinttentunna de7aade, Yesuusi Kiristtoosappenne qassi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetteeddawaappe attin, harabaa erennaadan, ta qofaa qachchaaddi. ³ Taani daaburaaninne yashshaan daro kokkorssaan hinttentunna de7aaddi. ⁴ Taani tamarissiyaawaanne odiyaawaa Xoossaa Ayyaanaaninne wolqqaan qonccissayppe attin, ciimma gidiide aadhdheedda eratethaa qaalaana gidenna. ⁵ Hewaa diraw, hintte ammanuu Xoossaa wolqqaanappe attin, asaa aadho eratethaan zempibeenna.

Xoossaa Aadhdheedda Eraa

⁶ Nuuni ayyaanan wozanaamatuwaa gidдон aadho eratethaa hasayheetto. Shin hewekka ha alamiyaa aadho eratethaa gidenna; woy ha alamiyaa mooddiyaa dhayiyaawanttu aadho eratethaa gidenna. ⁷ Shin nuuni odiyaa aadho eratethay, Xoossay kasetiide, cora wodiyaappe kase nu bonchchuwaassi dooreedda asaappe geemmeedda A xuuraa aadho eratethaa. ⁸ Ha alamiyaa mooddiyaawanttuppe ooninne ha aadho eratethaa eribeenna. Unttuntu ereeddawaa gidintto, bonchcho Godaa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqikkino. ⁹ Shin Xoossaa Maxaafay,
 “Ooninne ayfiyaan be7ibeennawe,
 haythankka sisibeennawe,
 qassi ooninne bare wozanaan qoppibeennawe

Xoossay barena siiqiyaawanttussi giigisseeddawaa”
 giyaawaadan nuuni hasayheetto. ¹⁰ Xoossay bare xuura yewuwaa bare Ayyaanaan nuuna erisseedda; ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay Xoossaabaa haray atto geemmeedda yewuwaa ubbaa biddee. ¹¹ Ayissi gooppe, asaan de7iyaa asaa ayyaanaappe attin, asaabaa eriyaawe oonee? Hawaadankka, qassi Xoossaabaa Xoossaa Ayyaanaappe attin, ooninne erenna. ¹² Nuuni Xoossay nuussi immeeddabaa ubbaa eranaw I nuussi yeddeedda Ayyaanaa akkeeddoppe attin, alamiyaa ayyaanaa akkibeykko.

¹³ Nuuni ayyaanaa yewuwaa † ayyaanaa yewuwaanna gathiide, Geeshsha Ayyaanay nuuna tamarisseedda qaalaan hawaa haasayheettoppe attin,

1:31 Erm 9:24 * **2:1** Xoossaa tumatethaa xuuraa: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethatuu, Xoossaabaa markkatethaa, yaagiino. **2:9** Isa 64:4 † **2:13** ayyaanaa yewuwaa: Geeshsha Ayyaanay immeedda qaalaa.

asaa aadho eratethay nuuna tamarisseedda qaalaan haasayokko. ¹⁴ Shin Geeshsha Ayyaanay baynna asay Xoossaa Ayyaanaa yewuwaa akkenna; ayissi gooppe, hewe aw eeyatethaa. Yewuu Geeshsha Ayyaanay paacettiyya diraw, I eranaw danddayenna. ¹⁵ Shin Geeshsha Ayyaanay de7iyaa asay ubbabaa shaakkee; shin I bare huuphew oonaninne shaakettenna. ¹⁶ Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay,

“Godaa wozanaa eriyaawe oonee?”

A zoranaw danddayiyaawe oonee?”

yaagee. Shin nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee. ‡

3

Xoossaa Kaalliyaawanttu Oosuwaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Geeshsha Ayyaanay de7iyaa asaassi haasayiyaawaadan, hinttentussi haasayanaw danddayabeykke. Shin ha alamiyaa asaassi haasayiyaawaadaaninne ammanuwan minnibeenna Kiristtoosan de7iyaa guutha naanaa mala asaassi haasayiyaawaadan haasayaaddi. ² Hinttenttu biro mino qumaa maanaw danddaybeenaa diraw, taani hinttentta maathaa pakaaddi; haray atto, ha77ikka danddaybeykkita. ³ Ayissi gooppe, hintte ha77ikka ha alamiyaa asaadan de7iita. Hinttenttu ha alamiyaa asaa gidiyaawaa hintte gidдон de7iyaa qanaatiinne palumay erissennee? Qassi ha alamiyaa asaadan simerettiita. ⁴ Ayissi gooppe, hinttenttuppe ittuu, “Taani Phawuloosawaa” gooppe, haray qassi, “Taani Aphiloosawaa” gooppe, ha alamiyaa asaa mala gidikkitee?

⁵ Yaatina, Aphiloosi oonee? Phawuloosi oonee? Nuuni hinttentta ammantheedda Xoossaa kaalliyaawantta. Xoossay nuussi huuphiyan huuphiyan immeedda oosuwaa ootheetto. ⁶ Taani puutiyya tokkaaddi; Aphiloosi haathaa ushsheedda; shin Xoossay puutiyya dichcheedda. ⁷ Hewaa diraw, dichchiyya Xoossaappe attin, tokkiyaawekka haathaa ushshiyaawekka ayaanne gidenna. ⁸ Tokkiyaawenne haathaa ushshiyaawe itti mala; shin Xoossay huuphiyan huuphiyan A daaburaa keenaa aw woytana. ⁹ Nuuni Xoossaassi ittippe oothiyya A oosanchchatuwaa gidiyaa diraw, hintte A oosuwaa sa7aa.

Qassikka hintte Xoossaa golliyya. ¹⁰ Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan eranchcha anaaxiyadan, golliyya baasuwwa baasaaddi. Hara uray A bolla keexxee. Shin A bolla keexxiyya ooninne wooti keexxintto, bare huuphew naagetto. ¹¹ Ayissi gooppe, Xoossay Yesuusi Kiristtoosa xalalaa baaso oothiide wotheedda. Aappe hara baasuwwa baasanaw ooninne danddayenna. ¹² Shin ha baasuwwa bolla ooninne worqqaan gidina, biraan gidina, al77o shuchchan gidina, mithaan gidina, gattan woy maqaan keexxoooppe, ¹³ asaa ubbaa oosuu qoncciyaa kesanaawaa. Ayissi gooppe, tamaan qonccana diraw, he gallassay asaa ubbaa oosuwwa bessana. Asay ubbay bare oosuwwa wooti ootheeddenttonne tamay paaccana. ¹⁴ Ooninne baasuwwa bolla keexxeedda oosuu minniide attooppe, I woytaa akkanaawaa. ¹⁵ O oosuunne guudettooppe, he uray qohettana. I bare huuphew attana; shin tamaa gidoppe kessi akkowaadan attana.

¹⁶ Hinttenttu Xoossay aqiyaa geeshsha golliyya gidiyaawaanne Xoossaa Ayyaanay hinttenttun de7iyaawaa erikkitee? ¹⁷ Ooninne Xoossaa geeshsha

‡ **2:16** nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee: Hawaa guussay, nuuni Kiristtoosi qoppiyaawaadan qoppeetto guussaa. **2:16** Isa 40:13

golliyaa kolooppe, Xoossay A kolana. Ayissi gooppe, Xoossay aqiyaa geeshsha golligeeshsha; he geeshsha golliikka hinttentta.

¹⁸ Ooninne bare huuphiyaa cimmooppo. Hinttentuppe ooninne barena ha alamiyaan aadho eranchcha yaagiide qoppooppe, aadho eranchcha gidanaw, eeya gido. ¹⁹ Ayissi gooppe, ha alamiyaa aadho eratethay Xoossaa sinthan eeyatethaa. Xoossaa maxaafay,

“Xoossay aadho eranchchatuwaa
unttunta untuntu geniyan oyqqee”
yaagee. ²⁰ Qassi,

“Aadhdheedda eranchchatuwaa qofaykka
maaduu baynnawaa gidiyaawaa Goday eree”

yaagee. ²¹ Hewaa diraw, ooninne asaan ceeqettoppo. Ayissi gooppe, ubbabaykka hinttewaa. ²² Phawuloosikka, Aphiloosikka, Keefaykka, * ha alamiikka, de7uukka, hayquukka, ha77i de7iyaawekka, sinthappe yaanawekk, ubbaykka hinttewaa. ²³ Hinttenttu Kiristtoosawantta; Kiristtoosikka Xoossawaa.

4

Kiristtoosa Kaalliyaawantta

¹ Asay nuuna Kiristtoosaw oothiyaawanttudaninne Xoossaa gollen de7iyaa Xuuraa naagiyaa asaadan qoppo. ² Yaatiide he asatuu barenttu Godaassi ammanetteeddawantta gidiide, beettanaw koshshee. ³ Shin hintte woy haray ta bolla pirddooppe, aynne gidenna. Haray atto, taanikka ta huuphiyan pirddikke. ⁴ Ayissi gooppe, taani ta huuphiyan ayaanneekka eriyaabay baawa; shin taana hewe xillissenna. Taana pirddiyaawe Godaa. ⁵ Hewaa diraw, Goday dhumaani geemmeeddabaa poo7uwaa kessiyaawe, wozanaa qofaa qonccissiyaawe yaana wodii gakkanaassi O bollaninne oonanne pirddoppite. He wode, asay ubbay huuphiyan huuphiyan Xoossaappe sabaa demmanawaa.

⁶ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentuppe ooninne ittuu tamarissiyaawaa sabbiide, haray tamarissiyaawaa boreenna mala, “Xoossaa maxaafan xaafetteeddawaa bonchcha” yaagiyaawaa hintte nuunanna tamarana mala, hintte diraw, tabaanne Aphiloosabaa leemisuwadan odaaddi. ⁷ Ayissi gooppe, haratuwappe neena oonee dhoqqisseeddawe? Neeni Xoossaappe akkabeennabay new ayee de7iyaawe? Yaatina, neeni akkeeddawaa gidooppe, ayissi akkabeennawaadan ceeqettay?

⁸ Ha77i hintte kalleeddita. Ha77i duretteeddita. Nuuni baynnaan hintterekka kawuteeddita. Nuunikka hinttenttunna kawutanaadan, hintte kawuteedditentto lo77a shin. ⁹ Ayissi gooppe, taw malatiyaawaadan, nuuni ha sa7aassi, kiitanchchatuwassinne asaassi kaassaa gideedda diraw, Xoossay nuuna Yesuusi kiitteeddawantta hayquwassi pirddettedda asaadan, ubbaappe wurssethaa ootheedda.

¹⁰ Nuuni Kiristtoosa diraw eeya, shin hintte Kiristtoosan aadhdheedda eranchcha. Nuuni daaburanchcha, shin hintte mina. Hinttenttu bonchcheteeddawantta, shin nuuni tooshetteeddawantta. ¹¹ Ha wodii gakkanaassi, nuuni koshatteetto; saametteetto; kallotteetto; deshetteetto. Qassi de7iyaa sa7aa dhayiide yuuyyeetto. ¹² Nuuni nu kushiyan oothiide daabureetto. Nuuna asay sheqqiyaa wode, anjeetto. Nuuna yederssi yuuyiyaa wodekka

^{3:19} Yob 5:13 ^{3:20} Maz 94:11 * ^{3:22} Keefaa: 1:12 ha sunthaw xaafetteedda bilethaanna ittuwaa.

danddayeetto. ¹³ Nu bolla iitabaa haasayiyaa wode, nuuni lo77o qaalaa zaaretto. Nuuni hawaa gakkanaassikka, ha sa7aa pituwanne ubbabaa buuraa gideeddo.

¹⁴ Taani ta siiqiyaa naanaadan, hinttentta seeranaw hawaa xaafaaddippe attin, yeellayanaw xaafabeykke. ¹⁵ Ayissi gooppe, Kiristtoosan hinttentta dichchiyaa tammu sha77a asay hinttenttussi de7ooppeokka, hinttenttussi itti aawuwaappe haray baawa. Ayissi gooppe, taani mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttussi aheeddawaadan, Kiristtoosa Yesuusan hinttenttussi aawuwaa gidaaddi. ¹⁶ Simmi taanaadan hanite yaagaade hinttentta woosay. ¹⁷ Hewaa diraw, Godan ammanetteedda ta siiqiyaa ta na7aa Ximootoosa hinttenttukko kiittaaddi. I ubba sa7aan de7iyaa ammaniyaa asaa ubbaw taani tamarissiyaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa ta ogiyaa hinttentta hasayissanawaa.

¹⁸ Taani hinttentta be7anaw hinttenttukko yeennabaa malatina, otoretiyaa itti itti asatuu de7iino. ¹⁹ Shin Goday gooppe, taani hinttenttukko ellekka baade he otoretiyaa asatuwaassi haasayaa gidennaan, untuntu wolqqaqaa erana. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Xoossaa wolqqaanappe attin, haasayaana gidenna. ²¹ Taani hinttenttukko muriyaa xam77aanna yooyee woy siiquwaannanne ashikke ayyaanaanna yoo? Haqawaa dooriitee?

5

Ammaniyaa Asaa Giddon Oosetteedda Pokkobaa

¹ Hinttenttu gidдон pokko woshummaa oosuu de7iyaawe zigirettee; hewaa mala pokko woshummaa oosuu haray atto, Xoossaa ammanenna asaa gidдонinne baawa. Ayissi gooppe, bare aawuwaa machchatto akkeedda asay de7ee. ² Hinttenttukka otoretteedda. Hewaappe hintte kayyottanaw bessennee? Hewaa mala pokko oosuwaa ootheedda bitani hintte gidдонppe kichchanaw bessee.

³⁻⁴ Ayaa gidinakka taani ta asatethaan hinttenttunna de7ennaani dhayooppeokka, ayyaan hinttenttunna de7ay. Ha77i hinttenttunna de7iyaawaadan hanaade, hewaa mala oosuwaa ootheedda bitaniyaa bolla nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan pirddadiggaaddi. Hinttenttunne ta ayyaanay nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wolqqaanna ittippe shiiqiide, ⁵ he bitaniyaa ayyaanay Godaa Yesuusi pirddaw yiyaa gallassan attana mala, nagaraan kumeedda A bolla kolanaadan Seexaanaassi hintte immanaadan, taani pirddaaddi.

⁶ Hinttenttu ceequu lo77a gidenna. Guutha irshshuu munaqaa ubbaa den-thiyaawaa erikkitee? ⁷ Hinttenttu ooratha gidana mala, nagaraa irshshuu caaleeddawaa kessite. Hinttenttu irshshuu bayinna munaqaa mala. Ayissi gooppe, nu Paasigaa dorssay, Kiristtoosi yarshshetteedda. ⁸ Hewaa diraw, nuuni Ukithaa Baalaa suuretethaaninne tumatethaan bonchchanaappe attin, caala irshshuwan, iiatethaa irshshuwaaninne geellatethaa irshshuwan bonchchokko.

⁹ Woshummanaw qoppiyaawanttunna hintte ittippe gaytenna mala, hinttenttussi dabidaabbiyaa xaafaaddi. * ¹⁰ Taani giyaawe ha alamiyaan de7iyaa woshummanaw qoppiyaawanttuppe woy yorattiyaawanttuppe, kayisotiyaawanttupenne woy eeqaw goyinniyaawanttuppe ubbakka

5:1 Zar 22:30 **5:7** Kes 12:5 **5:8** Kes 13:7; Zar 16:3 * **5:9** dabidaabbiyaa xaafaaddi: Hawaa xaafanaappe kassenna Phawuloosi Qoronttoosa asaassi xaafeedda hara qoncciyaan erettibeenna dabidaabbii de7ee guussaa.

shaakettana mala gidenna. Hewaa gidoope, ha alamiyaappe hintte shaaketti baanaw bessee guussaa. ¹¹ Shin ishatawaa ha77i geetettiyaawantuppe ittuunne woshummanaw qoppiyaawanttu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy eeqaw goyinniyaawanttu woy asaa sunthaa bayzziyaawanttu woy mathottiyaawanttu woy wuu77iyaawanttunna hinttenttu ittippetethaa oothenna mala, taani hinttenttussi xaafaaddi. Hewanttu malaanna haray atto, qumaakka ittippe mooppite.

¹² Ayissi gooppe, woosa gollepe karenna de7iyaawanttu bolla pirddanaw taana aye gathii? Hinttenttu giddon woosa gollen de7iyaawanttu bollan hintte pirddikkiteeyee? ¹³ Shin karenna de7iyaawanttu bollan Xoossay pirddana. He iitabaa oothiyaa uraa hintte gidoppe kessidiggite.

6

Ammaniya Asaa Giddon De7iyaa Walassaa Wootiide Dhayissanaw Bessii?

¹ Hinttenttuppe itti uraassi bare ishaanna mootuu de7iyaabaa gidoope, ammaniyaawanttu bolla pirddettanawaa bashiide, ammanennawanttu bolla pirddettanaw waani xaliide bii? ² Ammaniyaawanttu alamiyaa bolla pirddanawaa erikkitee? Yaatina, alamiyaa bolla hintte pirddanawantta gidoope, ubbabaappe guuxxiyaawaa pirddanaw danddaykkitee? ³ Ha de7uwaabay atto shin, ammaniyaawanttu kiitanchchatuwaa bolla pirddanawaa erikkitee? ⁴ Yaatina, hinttentta ha alamiyaa de7uwaabaw pirdda golle buussay koshshooppe, ammaniya asay kadheedda asaan pirddissanaw afiitee? ⁵ Taani hinttentta yeellayanaw hawaa gay; hawaa gidanaw bessii? Hinttenttu giddon ishatawaa sigethanaw danddayiyaa lo77o eranchcha asay ittuunne baawee? ⁶ Shin itti ishay yokko ishaa pirdda gollen mootiide, he yewuwaa ammanenna asaan pirddissii?

⁷ Simmi ittu ittuwaa mootiyaawe hintte giddon de7ooppe, hewe hintte kunddeeddawaa bessee. Hewaappe hintte naaqqettiyaawenne cimettiyaawe lo77ennee? ⁸ Shin hintte hintte huuphew ittu ittuwaa haray atto, hintte ishatawaakka naaqqiitanne cimmiita.

⁹ Woy makkalanchchatuu Xoossaa kawutethaa laattennawaa erikkitee? Baloppite. Woshummanaw qoppiyaawanttu woy eeqaw goyinniyaawanttu woy woshummiyaawanttu woy attumawaa gidiide, attumawaanna gisiyaawanttu, ¹⁰ woy kayisatuu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy mathottiyaawanttu woy asaa sunthaa bayzziyaawanttu woy bonqqiyaawanttu Xoossaa kawutethaa laattikkino. ¹¹ Hinttenttuppekka itti itti asay hewanttu mala. Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaaninne nu Xoossaa Ayyaanaan hintte meecettiide geeyeeddita; qassi xilleeddita.

Hinttenttu Asatethaa Xoossaa Bonchchuwaassi Peeshshite

¹² Itti uray, “Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw danddayay” gaana danddayee. Shin ubbaykka taana maaddenna. Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw danddayay. Shin ayeenneekka taana mooddenna. ¹³ Qay haraykka, “Qumay uluwassa; uluukka qumaassa” gee. Shin Xoossay uluwaakka qumaakka dhayissana. Asaa asatethay Godaa Yesuusassappe attin, woshummaassa gidenna. Godaa Yesuusikka asaa asatethaassa. ¹⁴ Xoossay Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda; qassi nuunakka hayquwaappe bare wolqqaan denthana.

¹⁵ Hinttenttu asatethay Kiristtoosa asatethaanna ittuwaa gidiyaawaa hintte erikkitee? Yaatina, taani Kiristtoosa asatethaanna ittuwaa gideed-dawaa afaade, caaratti asatethaanna ittuwaa oothanaw bessii? Bessenna! ¹⁶ Woy caarattinna ittipeethaa medhdhiyaa uray izinna itti asatetha gidiyaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay, “Unttuntu laa77atuu itti asho gidana” yaagee. ¹⁷ Shin Godaanna ittipeethaa medhdhiyaa uray ayyaan ananna ittuwaa gidee.

¹⁸ Woshummaappe haakkite. Itti uray oothiyaa hara nagaraa ubbay A asatethaappe kareenna de7ee; shin woshummiyaawe bare bollan nagaraa oothee. ¹⁹ Woy hintte bollay Xoossay hinttenttussi immeedda hinttenttun de7iyaa Geeshsha Ayyaanay aqiyaa geeshsha golliyaa gidiyaawaa erikkitee? Qassi hintte hintte huuphiyaassa gidikkita. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Hewaa diraw, hintte asatethaan A bonchchite.

7

Geluwaa Akaabaassi Ooshetteedda Ooshaanne Imetteedda Zaaruwaa

¹ Hinttenttu taw xaafeedda yewuwaassi attuma asay maccawunno bochchennentto lo77a. ² Shin woshummaa gaasuwa diraw, attuma asaassi huuphiyan huuphiyan machchatta de7uu. Qassi macca asaassikka huuphiyan huuphiyan asinay de7o.

³ Asinay bare machchattiw asinatethaan bessiyaabaa udo; qassi hewaadan, machchattakka bare asinaassi machchetethaan bessiyaabaa oothu. ⁴ Machchatta bare asatethaassi goda gidukku; shin izi asinay goda. Hawaadankka, qassi asinay bare asatethaassi godaa gidenna; shin A machchatta goda. ⁵ Hinttenttu hintte gidon Xoossaa woosaan gencanaw he wodiyaassi zoretan digettanaappe attin, ittu ittuwaa diggoppite. Hinttenttu hinttentta naagenna diraw, Seexaanay hinttentta paaccennaadan, ittippe de7ite. ⁶ Shin taani hinttentta hewaa hintte dosowaadan hanite gayippe attin, azazikke. ⁷ Taani asay ubbay taanaadan hanintto dosay. Shin Xoossay asaw huuphiyan huuphiyan dumma dumma imotaa immi wotheedda; ittuwaassi hewaadan, qassi yokkowassi hewaadan immi wotheedda.

⁸ Hewaa diraw, taani machchatto akkibeennawanttunne asinay hayqqo maccawanttu taanaadan coo de7iinontto, untunttoo lo77a gay. ⁹ Shin amuan guudettiyaawaappe akkiyawenne geliyaawe lo77a gidiyaa diraw, untunttu barenta naaganaw danddayana dhayooppe, akkinonne gelino.

¹⁰⁻¹¹ Machchatta bare asinaappe shaakettuppu. Shin shaakettooppenne gelennaan de7uu; woy bare asinaanna sigettu. Asinaykka bare machchatto yeddoppo yaagaade, akkeeddawantanne geleeddawantta azazay. Shin hawaa azaziyaawe Godaappe attin, taana gidikke.

¹² Taani haratuwaa hawaadan gay; Godaa gidenna. Ammanenna machchatta de7iyaa ammaniyaa asay ooninne de7ooppe, A machchatta aananna ittippe de7iyaawaa I dosooppe, izo yeddoppo. ¹³ Qassi ammanenna asinay de7iyaa ammaniyaa machchatta de7ooppe, izi asinay izinna ittippe de7iyaawaa iza dosooppe, aappe shaakettuppu. ¹⁴ Ayissi gooppe, ammanenna asinay bare ammaniyaa machchattinna de7iide geeyyeedda. Qassi ammanenna machchatta bare ammaniyaa asinaanna de7aade geeyyaaddu. Hewe baawentto, hinttenttu naanay tunaa; shin ha77i untunttu geeshsha. ¹⁵ Shin ammanennawe shaakettana koyyoope shaaketto. Ammaniyaa machchatto gidina, woy asinaa gidina, hawaa mala yewuwaan qashetikino. Ayissi gooppe, Xoossay nuuna sarotethaan de7anaw xeeseedda.

¹⁶ Ammaniyaa machchattee, neeni ne asinaa ashshaninttonne O eri? Woy ammaniyaa asinaw neeni ne machchatto ashshaninttonne O eri?

Xoossay Hinttentta Koyro Xeesiyaa Wode Hinttenttu De7iyaa Hanotaan De7ite

¹⁷ Gidooppenne, asay huuphiyan huuphiyan Goday aw immeeddawaadaninne qassi Xoossay barena xeeseddawaadan de7o. Hewe ammaniyaa asaa ubbaa taani tamarisseedda higgiiyaa. ¹⁸ Ooninne qaxxaretti uttiide, Xoossaa ammaneeddawaa gidoope, bare qaxxaraa mallaa diggoppo. Qassi ooninne qaxxarettennan de7iidde, Xoossaa ammaneeddawaa gidoope qaxxarettoppo. ¹⁹ Ayissi gooppe, Xoossaa azazuwaa naaganaappe attin, qaxxarettina qaxxarettana dhayina allaallii baawa.

²⁰ Asay huuphiyan huuphiyan Xoossay barena xeesiyaa wode de7iyaawaadan de7o. ²¹ Xoossay neena xeesiyaa wode neeni ayllee? Aynne baawa; shin neeni aylletethaappe kewanaw danddayooppe kesa. ²² Ayissi gooppe, ayle gidi utteedda asaa Goday xeesooppe, I Goday aylletethaappe kesseedda asa. Hawaadankka, ayle gidenna asaa Kiristtoosi xeesooppe, I Kiristtoosa ayle. ²³ Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Asaa ayle gidoppite. ²⁴ Taanaadan ammaniyaawanttoo, asay huuphiyan huuphiyan Xoossay A xeesiyaa wode de7iyaa de7uwaadan, Xoossaanna de7o.

Geletti Akettibeennawanttubaanne Am77etuwaabaassi Ooshetteedda Ooshaa

²⁵ Wodoratuwassi Goday taana azazeeddabay baawa. Shin taani Godaassi ammanetteeddawaa gideedda diraw, aappe maarotethaa akkeeddawaadan, hinttentta zoray. ²⁶ Simmi ha77i metuwassi taw hawe lo77a malatee; asay hawaadan haniide de7ooppe lo77a. ²⁷ Neeni machchatto akkadiggeeddawaa gidoope, izo yeddanaaw koyyoppa. Machchatto akkabeennawaa gidoope, akkanaaw koyyoppa. ²⁸ Shin neeni machchatto akkooppe, nagaraa oothabeykka. Wodorattaakka asinaa gelooppe, nagaraa oothabeykku. Shin akettiyaawanttoonni gelettiyaawanttoo untuntu de7uwan wolqqaama metuu de7ee. Taani hinttentta he metuwaappe ashshanaw koyyay.

²⁹ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; wodii wureedda. Hawaappe sinthaw akkeedda asatuu, akkibeenna asaadan hanino. ³⁰ Yeekkiyaawanttu yeekkennawaadan, nashettiyaawanttu nashettennawaadan, shammiyaawanttukka shammiide aynnee baynawaadan, ³¹ ha alamiyaa de7uwan maadettiyaawanttu ubbakka maadettennawaadan hanino. Ayissi gooppe, ha alamiyaa de7uu attiyaawaa.

³² Hinttenttu hirgennan de7anawaa taani dosay. Akkibeennawe Godaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, A oosuwaabaa qoppee. ³³ Shin akkeeddawe bare machchatto nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa7aabaa qoppee. ³⁴ A qofay shaaketteedda. Asinaa gelabeenna wodoratta bare ashuwaaninne bare shemppuwaan geeyyanaw koyyiyaa diraw, Godaa oosuwaabaa qoppaw. Shin asinaa geleeddawunna bare asinaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa7aabaa qoppaw.

³⁵ Taani hawaa hinttentta maaddana mala gayippe attin, hinttentta dhubbanaw giikke. Shin hintte bessiyaawaadan de7iidde, Godaa oosuwaa hinttena immiide oothana mala koyyay.

³⁶ Ooninne bare giigisseedda wodoratto akkiya wodii gakkina, barena naaganaw aw danddayettennaan ixkooppe, izo akko. I izo akkooppe, hewaan nagaray baawa. ³⁷ Shin I bare wozanaan minnooppe, akkennaan gami77ana danddayee. Qassi barena naagiide, bare giigisseedda wodoratto

akkennaan gami77ana gooppe, ooninne wolqqanthennaan bare wozanaan qofaa qachcheeddawaa gidoope loytheedda. ³⁸ Hewaa diraw, wodoratto akkiya uray loytheedda; qassi akkennawe ubba aathi loytheedda.

³⁹ Asinaa geleedda mishiratta bare asinay de7eedda keenan aananna itteppe de7anaadan qashetta uttaaddu. Shin I hayqqooppe, Godaa amaniyaa asaa oonanne gidoope, bare doseedda asinaa gelanaw dand-dayaw. ⁴⁰ Ta qofaa gidoope, gelennaan de7antto, iza nashechchaan de7ana. Qassi taanan Xoossaa Ayyaanay de7iyaawaa taani eray.

8

Eeqaassi Yarshshetteedda Qumaabaa

¹ Eeqaassi yarshsheedda qumaabaa gidoope, nuuni ubbaykka ereetto. Eray otorssee; shin siiquu ammanuwan dichchee. ² Ooninne barew ittibaa eriyaawaa malatoope, I biro eranaw bessiyaawaa eribeenna. ³ Shin ooninne Xoossaa siiqooppe, Xoossay A eree.

⁴ Hewaa diraw, eeqaw yarshsheedda qumaa muussaabaa gidoope, eeqaa ubbay alamiyaan ayaanne gidennawaanne, itti Xoossaappe attin, haray baynnawaa nuuni ereetto. ⁵ Ayissi gooppe, cora xoossatuunne cora godatuu de7iino. Shin haray atto, saluwan gidina sa7aan gidina, xoossatuwaa geetettiyaawanttu de7ooppekka, ⁶ ubbabaa medhdheeddawe nuuni aw de7iyaawe, itti Xoossay, Aawuu, nuussi de7ee. Qassi ubbabay aani medhetteeddawenne nuuni aani de7iyaawe itti Goday, Yesuusi Kiristtoosikka nuussi de7ee.

⁷ Shin ha eray asaa ubbaw de7enna. Itti itti asatuu eeqaa doyyeedda diraw, ha77i gakkanawukka, “Eeqaw yarshsheedda qumaa” yaagiidde miino. Qassi untunttu wozanay shuga gideeddawaan, untunttoo ha qumaan tuneeddawaa malatee. ⁸ Shin qumay nuuna Xoossaakko shiiqanaadan maaddenna. Nuuni maana dhayinttokka nuussi aynnee paccenna; mooppennee nuussi aynnee gujettenna.

⁹ Shin hawe hintte hintte dosowaadan haniyaawe shugo ammanuwanna de7iyaawantta nagaraan yeggenna mala naagettite. ¹⁰ Ayissi gooppe, neeni eranchchay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaw eeqaa golliyaan utteedda wode, shugo ammanuwanna de7iyaa itti asay neena be7ooppe, eeqaw yarshsheedda qumaa I maanaw A wozanay qoppenneeyee? ¹¹ Hewaa gidoope ha shugo ammanuwanna de7iyaa ne ishay, Kiristtoosi A diraw hayqqeeddawe, ne eraan bayee. ¹² Hawaadankka, hintte hintte ishatuwaa naaqqiyaawaaninne untunttu shugo wozanaa maythiyaawaan Kiristtoosa naaqqiita. ¹³ Hewaa diraw, qumay ammaniyaa ta ishaa dhubbiyaawaa gidoope, A dhubbenna mala, ta de7iyaa laythaan mulekka ashuwaa miikke.

9

Yesuusi Kiitteeddawanttussi De7iyaa Maataanne Untunttu Oothanaw Bessiyaabaa

¹ Taani aylletethay bayinna asa gidikkita? Yesuusi kiitteeddawaa gidikkita? Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa be7abeykkita? Hinttenttu taani Godaassi oothedda ta oosuwaappe beetteeddawantta gidikkiteeyee? ² Taani haranttussi Yesuusi kiitteeddawaa gidana dhayooppekka, hinttenttoo Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaawe eretteeddawaa; ayissi gooppe, taani Godan Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaawoo hintte markka.

³ Taana boriyaawanttussi taani immiyaa zaaruu hawaa. ⁴ Maanawunne ushanaw nuussi maati baawee? ⁵ Yesuusi kiitteedda haratuwaadaaninne

Godaa ishatuwaadan, qassi Phexiroossawaadan, eeno giyaa machchatto ittipe akkiide baanaw nuussi maatay baawee? ⁶ Woy nu de7uwassi oothiide baaxetanaw bessiyaawe taananne Barnaabaasa xalalee? ⁷ Ay wodenne bare miishshaa miidde, wottaaddaratethaa oothiyaawe oonee? Woy woyiniyaa turaa tokkiide, A ayfiyaa meennawe oonee? Woy miizza wudiyaa heemmiidde, he miizza wudiyaaappe maathaa ushennawe oonee?

⁸ Taani hawaa asaa qofaa xalalaan gaytaa? Woy higgii qassi hawaa geennee? ⁹ Ayissi gooppe, Muse Higgiiyan, “Kathaa yedhdhiyaa mehiyaa doonaa qachchoppa” geetettiide xaafetteedda. Xoossay mehiyaabaa qoppiide hawaa gii? ¹⁰ Woy I hewaa giyaawe mulekka nu diraassa gidennee? Tumakka nu diraw xaafetteedda; goshiyaa bitaniikka kathaa bukkiyaa bitaniikka, “Taana gakkiiyawaa akkana” yaagiidde oothanaw bessee. ¹¹ Nuuni hintte giddon ayyaanaa yewuwaa zereeddawantta gidide, nu ashuwaassi maado gidiyaaawaa hinttenttuppe cakkooppe darobee? ¹² Haratuu hewaa hinttenttuppe akkanaw untunttoo maatay de7ooppe, nuussi untuntuwaappe aadhdhiyaa maatay baawee?

Shin nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaassi dhubo gidennaadan, ubbabaa gencciyaawaappe attin, he maataan go77ettibeykko. ¹³ Geeshsha Golliyan oothiyaa asatuu barenttu qumaa Geeshsha Golliyaappe akkiyawaa erikkitee? Qassi yarshshiyaasaan oothiyaawanttu yarshshuwaappe akkiyawaa erikkitee? ¹⁴ Hawaadankka, qassi mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawanttu barenttu de7uwaassi koshshiyaabaa aappe demmanaadan, Goday azazeedda.

¹⁵ Shin taani ha maataa ubbaan aynne go77ettabeykke. Taani hawaa xaafeddawe hewaa mala maatay taw de7anaw bessee yaagiyaawaana gidenna. Ayissi gooppe, ta ceequwaa ooninne mela kessiyaawaappe hayqqiyaawe taw lo77a. ¹⁶ Mishiraachchuwaa qaalaa odanaw taani azazetta utteedda diraw, A odooppekka taw ceeqettiyaabay baawa. Mishiraachchuwaa qaalaa odennaan aggooppe, taw aayyero. ¹⁷ Ayissi gooppe, taani hawaa dosaade oothooppe, taw woytay de7ee. Shin taani dosenaan ixkooppekka, mishiraachchuwaa qaalaa diraw hadaraa Xoossay taw immeedda. ¹⁸ Yaatina, ta woytay ayee? Mishiraachchuwaa qaalaa odaadde, taw wonggalaan de7iyaa kumentha maataan go77ettennan, mishiraachchuwaa qaalaa coo odiyaawaa.

¹⁹ Taani oossinne ayle gidikke shin, coratuwaa zaaranaw taana ubbaw ayle kessaaddi. ²⁰ Taani Ayihudatuwaa zaaranaw untuntunna untuntta gidaade de7aaddi. Ta huuphew higgiiyaappe garssanna de7ikke. Shin higgiiyaappe garssanna de7iyaawantta zaaranaw higgiiyaappe garssanna de7iyaa asaa mala gidaaddi. ²¹ Taani higgii baynna asatuwaanna de7aadde, higgii baynna asaadan hanaaddi. Xoossaa higgii dhayina gidenna. Shin higgii baynnawantta zaaranaw, Kiristtoosa higgiiyaappe garssanna de7aaddi. ²² Taani ammanuwan daaburiyaawantta zaaranaw, untuntu mala gidaaddi. Taani ay ogiyaaninne amareedda asatuwaa ashshanaw, ubba asatuwaanna ubbabaani untuntu mala gidaaddi. ²³ Taani mishiraachchuwaa qaalaa anjuwaa shaakkanaw, mishiraachchuwaa qaalaa diraw, ubbabaa oothay.

²⁴ Wothaan xoonana giide woxxiyaa ubbay ittipe woxxee. Shin ittuwaa xalalay woytaa akkiyawaa erikkitee? Hawaadan hinttenttukka

woytaa akkanaw woxxite. ²⁵ Kaassaw barena giigissiyaa ooninne ub-babaani barena naagee. Asay hewaa daaburiyaawe xooneeddawoo imet-tiyaa bayiyaa akliliyaa demmanaassa. Shin nuuni daaburiyaawe med-hinaw de7iyaawaanne bayenna akliliyaa demmanaassa. ²⁶ Hewaa di-raw, taani qofi baynnaan woxxiyaawaadan woxxikke. Carkkuwaa yimp-piyaa asaadankka coo olettikke. ²⁷ Shin taani haranttoo odeeddawaappe guyyiyan, ta huuphew woytaappe attenna mala, ta asatethaa naaget-tanaadan oothay.

10

Eeqaw Goyinnanaw Bessenna

¹ Hewaa bollan taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte hawaa erana mala koyyay. Nu aawotuu ubbay shaariyaappe garssanna de7eeddino; ub-baykka abbaa gidonna pinneeddino. ² Unttuntu ubbay Mussenna itteppe gidanaw, shaariyaaninne abbaan xammagetteeddino. ³ Unttuntu ubbay he itti ayyaanaa qumaa meeddino. ⁴ Qassi ubbaykka he itti ayyaanaa ushshaa usheeddino. Ayissi gooppe, unttuntu barentta kaaletthiyaa ayyaanaa zaal-laappe pulttowaa usheeddino; he zaallaykka Kiristtoosa. ⁵ Shin Xoossay untuntuppe dariya baggatuwan nashettibeenna diraw, unttuntu anhay asay baynna saan laaletteedda.

⁶ Unttuntu iitabaa amotteeddawaadan, nu wozanay qassi iitabaa amuwaappe naagettanaadan, hewe ubbay nuussi timirtte gideedda.

⁷ Xoossaa maxaafay, “Asay maanawunne ushanaw utteeddino; qassi duroo dendi eqqeeddino” yaagiyaawaadan, untuntuppe ittu ittu eeqaw goyinneeddawaadan, hintte goyinnoppite. ⁸ Unttuntuppe ittu ittu woshummeeddawaadan, nuuni woshummanaw bessenna. Hewaa gaasuwan untuntuppe itti gallassi laatamanne heezzu sha77ay hayqqeedda. ⁹ Unttuntuppe ittu ittu Godaa paacciide, shooshshaan duketti hayqqeeddawaadan, nuuni Godaa paaccanaw bessenna.

¹⁰ Unttuntuppe ittu ittuu zuuzummina, wodhiyaa kiitanchchaan untuntta dhayisseeddawaadan zuuzummoppite.

¹¹ Hawe ubbay haratussi timirtte gidanaadan unttuntu bolla gakkedda. Qassi nuuna wodiya wurssethay gakkana mateeddawantta seeranaw xaafetteedda.

¹² Hewaa diraw, minna eqqaaddi giide qoppiyaa uray ooninne kund-dennaadan, barena naago. ¹³ Hinttentta gakkiiyaa paacii, asaa ubbaa gakkiiyaa paaciyaa malappe attin, aynne dummatenna. Hinttenttu wolqqay danddayiyaawaappe aadhdhiyaa paaciyaan hintte paaccetanaw koyyenna Xoossay ammanetteeddawaa. Shin hinttentta paacii gakkiiyaa wode, he paaciyaa I hinttentta danddayissana. Qassi he paaciyaappe hinttenttu kesiyaa ogiyaakka I immana.

¹⁴ Hewaa diraw, ta dosiyaawanttoo, eeqaw goyinnoppite. ¹⁵ Hinttenttu wozanaama asaa gideedda diraw, taani hinttenttoo oday. Taani giyaawaa hintte pirddite. ¹⁶ Nuuni Xoossaa galatiide shaakkiyaa anjuwaa xuu7ay Kiristtoosa suuthaanna ittippetethay de7iyaawaa gidennee? Qassi nuuni menthiyaa ukithay Kiristtoosa ashuwaanna ittippetethay de7iyaawaa gi-dennee? ¹⁷ Itti ukithay de7iyaa diraw, nuuni cora gidoopekka, itti asatetha. Ayissi gooppe, nuuni ubbaykka he itti ukithaa shaaketteetto.

18 Israa7eeliyaa asaa xeellite. Yarshshuwaa miyaawanttu yarshshiyaasaanna ittippetethay de7iyaawantta gidikkinoo? 19 Simmi taani waagaytaa? Eeqaassi yarshshetteedda qumay maaddii woy eeqay maaddii? 20 Maaddenna; shin taani giyaawe Xoossaa ammanenna asatuu iita ayyaanatuwassi yarshshiyaawaappe attin, Xoossaw yarshshikkino. Iita ayyaanatuwaanna hintte ittipe zuppetana mala, taani koyyikke. 21 Godaa xuu7aappe ushiidde qassi iita ayyaanatuwaa xuu7aappe ushanaw hintte danddayikkita. Godaa gaytaappe hintte gishettiidde qassi iita ayyaanatuwaa gaytaappe maanaw danddayikkita. 22 Hewaa udiide nuuni Godaanna xiinottanaw koshshii? Nuuni aappe minneetto?

23 Hintteppe ittu ittuu, “Ubbabaa oothanaw taana diggiyaabay baawa”; shin ubbabay maaddenna. “Ubbabaa oothanaw diggiyaabay baawa; shin ubbabay geeshshenna” yaagiino. 24 Ooninne hara asaa maaddiyaabaa qoppoppe attin, haray atto ittuunne barena maaddiyaabaa qoppoppe.

25 Geyaan axaare taraan zali77ettiyaa ashuwaa hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan miite. 26 Ayissi gooppe, alamiinne aani de7iyaabay ubbay Godaabaa.

27 Itti ammanenna asay hinttentta immatha udi shoobbanaw xeesina baanaw koyyoope, hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan hintte sintha I aathiyaabaa ubbaa miite. 28 Shin itti uray hinttenttoo, “Hawe eeqaw yarshsheeddawaa” gooppe, he hinttenttoo odeedda bitaniyaa dirawunne qassi hintte wozanaa qofaa diraw, he qumaa mooppite. 29 Taani giyaawe ne wozanaa qofaa diraassa gidenna; shin yokko bitaniyaa wozanaa qofaa diraassa.

Taani ta hananaw danddayiyaa ta hanotaa hara asaa wozanay ayaw pirdii? 30 Taani Xoossaa galataade qumaa mooppe, Xoossaa galataade meedda qumaw ayaw borettaytaa?

31 Simmi hintte ayaanne mooppe, woy ayaanne ushoope, woy hintte ayaanne udooppe, ubbabaa Xoossaa bonchchuwaassi oothiite. 32 Hinttenttu Ayihuda asatuwaassi woy Giriike asatuwaassi woy Xoossaa ammaniyaawanttussi dhubo gidoppite. 33 Taani qassi coratuu attana mala, untunttu ubbaa maaddanaadaanippe attin, ta huuphew maaduwa koyyennaan, asaa ubbaa ubbabaani nashechchiyaawaadan, hinttenttukka hewaada udite.

11

1 Taani Kiristtoosa leemisuwaa kaalliyawaadan, hinttenttukka tawaa kaallite.

Asay Ittipe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

2 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte ubbabaani taana hassayiya dirawunne, wogaa taani hinttenttoo immeeddawaadan, hintte minissiide naagiyaa diraw, hinttentta galatay. 3 Shin Kiristtoosi attumawaa ubbaw huuphe gidiyaawaa, attuma asay macca asaassi huuphe gidiyaawaanne qassi Xoossay Kiristtoosassi huuphe gidiyaawaa hintte erana mala koyyay. 4 Xoossaa woossiidde, woy timbbitiyaa odiidde, bare huuphiyaa goozziyaa attuma asay ubbay Kiristtoosa toochchee. 5 Qassi Xoossaa woossaadde woy timbbitiyaa odaadde, bare huuphiyaa goozzena maccawunna bare asinaa toochchaw; ayaw gooppe, iza bare huuphiyaa meeddetadiggoonninna itti mala.

⁶ Maccawunna bare huuphiyaa goozzana dhayooppe, qanxxissu. Shin iza bare huuphiyaa qanxxissanawe woy meedissanawe pokkooppe, bare huuphiyaa goozzu. ⁷ Attumawe Xoossaa leemisuwanne bonchchuwaa gidiyaa diraw, bare huuphiyaa goozzanaw bessenna; shin maccawunna attumawaassi bonchcho. ⁸ Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe beetaadduppe attin, attumawe maccawunnippe beettibeenna. ⁹ Ayissi gooppe, maccawunna attumawaa diraw medhettaadduppe attin, attumawe maccawunni diraw medhettibeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, maccawunna bare asinaa ayissuwaappe garssanna de7iyaawaa erissanawunne kiitanchchatuwaa diraw, izi huuphiyan goozziyaabay de7anaw bessee.

¹¹ Shin Godaan maccawunna attumawe baynnaan de7ukku; attumawekka maccawunna baynnaan de7enna. ¹² Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe medhetteddawaadan, qassi attumawekka maccawunnippe yelettedda. Qassi ubbabaykka Xoossaappe yee.

¹³ Hinttenttu hintte huuphew pirddite. Maccawunna bare huuphiyaa goozzennaan Xoossaa woossanaw bessii? ¹⁴⁻¹⁵ Attumawe bare huuphiyaa dichchooppe, aw pokko. Shin maccawunna bare huuphiyaa dichchooppe, iziw bonchcho gidiyaawaa haray atto, medhetenttonne hinttentta tamaaris-sennee? Ayissi gooppe, maccawunni huuphi izo kammanaw iziw imettedda. ¹⁶ Shin ooninne ha yewuwaan palumettanaw koyyoooppe, nuussi gidina woy Xoossaa ammaniyaawanttoo gidinakka, hawaappe hara wogay baawa.

Godaa Kawuwaa Akkiya Wogaa

(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luq 22:14-20)

¹⁷ Hintte shiiqiyaawe iitabaassappe attin, lo77obaassa gidenna diraw, taani ha azazuwaa immaadde hinttentta galatikke. ¹⁸ Shin hintte woosa gollen shiiqiya wode, hintte gidon phalqqethay de7iyaawaa taani sisay. Qassi hewe itti bagganna tuma gidiyaawaa ammanay. ¹⁹ Ayissi gooppe, hintte matan ammanetteeddawanttu qoncci erettana mala, hintte gidonikka qassi shaakuu de7anaw bessee. ²⁰ Hewaa diraw, hintte ittippe shiiqiya wode, hintte shiiquu Godaa kawuwaa maanaassa gidenna. ²¹ Ayissi gooppe, hintte qumaa miyaa wode, ubbay huuphiyan huuphiyan barewaa barewaa miyaa diraw, ittuu koshattee; ittuu qassi mathottee. ²² Maanawunne ushanaw hinttenttoo golli baawee? Woy Xoossaa woosa goliyaa kadhiitee? Qassi aynnee baynnawantta yeellayiitee? Taani hinttentta waagoo? Ha yewuwaan taani hinttentta galatoo? Galatikke.

²³ Ayissi gooppe, taani qassi hinttenttoo immeedda timirttiyaa Godaappe akkaaddi. Godaa Yesuusi untunttu A aathiide immeedda qamma daabbuwaa akkiide, ²⁴ Xoossaa galatedda; daabbuwaa menthiide, “Heyte; miite. Hawe hintte gishshataw barena immeedda ta ashuwaa. Hawaan taana qoppite” yaageedda. ²⁵ Hawaadankka, kawuwaa miide simmina, xuu7aa qassi akkiide, “Hawe xuu7ay ta suuthaan taani caaqeedda ooratha caaquwaa. Hinttenttu aappe usheedda wode ubbaan hewaan taana qoppite” yaageedda. ²⁶ Ayissi gooppe, hintte ha daabbuwaa meedda wode ubbaaninne ha xuu7aappe usheedda wode ubbaan Goday yaana gakkanawukka, A hayquwaa odiita.

²⁷ Hewaa diraw, bessennaan de7iidde Godaa daabbuwaa miyaawe, woy Godaa xuu7aappe ushiyaawe ooninne A ashuwaanne A suuthaa acotee. ²⁸ Shin asay bare huuphiyaa paacco. Yaatiide daabbuwaa

mo. Xuu7aappekka usho. ²⁹ Ayissi gooppe, Godaa ashuwaa shaakkiide erennaan daabbuwaa miyaawenne xuu7aappekka ushiyaawe bare huuphewa pirddaa meennee ushee. ³⁰ Hewaa diraw, hintte gidдон coratuu daaburanchchanne hargganchcha gideeddino; qassi unddenneeddawanttu hayqqeeddino. ³¹ Shin nuuni nu huuphiyaa tumu paacceeddentto, Xoossay nuuna pirddenna. ³² Nuuni pirddettiyyaa wode, ha alamiyaanna ittippe pirddettenna mala, Goday nuuna seeree.

³³ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, Godaa kawuwaa maanaw hintte shiiqiyaa wode, ittu ittuwaa naagite. ³⁴ Ooninne koshatteeddawaa gidoope, ittippe shiiqiyaa wode Xoossaa pirddan hintte gelenna mala, bare soyin mo.

Atteeddawaa taani yaa baade giigissana.

12

Geeshsha Ayyaanaa Imotatuwaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanaa imotaabaa hintte eranaw koyyay. ² Hinttenttu Xoossaa ammanenna wode, ubba wode kaalliyaaawaadanka, haasayenna eeqatuwaakko hintte beeddawaa erita. ³ Hewaa diraw, Xoossaa Ayyaanay kaaletthiyaa asay ooninne, “Yesuusi sheqetto” yaagiide haasayeennawaanne qassi Geeshsha Ayyaanay kaaletthooppeppe attin, haray atto itti asayenne, “Yesuusi Godaa” gaanaw danddayennawaa taani hinttentta erissay.

⁴ Ayyaanaa imotay dumma dumma; shin immiyaa Ayyaanay ittuwaa. ⁵ Qassi oothiyaa oosuu dumma dumma; shin Goday ittuwaa. ⁶ Oosuwaa oothanaw dumma dumma ogii de7ishshin, he oothiyaa ogiyaa ubbaa asaa ubbaw qonccissiyaa Xoossay ittuwaa. ⁷ Shin asaa ubbaa maaddanaw, Geeshsha Ayyaanaa qonccissiyaa wolqqay ubbaw huuphiyan huuphiyan imetteedda.

⁸ Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi aadho eratethaa haasayaa immeedda; qassi ittuwaassi eratethaa haasayaa immeedda. ⁹ He Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi ammanuwaa immiide, yokkowassi hargganchchaa pathiyaa wolqqaa immeedda. ¹⁰ Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi malaataa oothiyaa wolqqaa immiide, ittuwaassi timbbitiyaa odiyaa wolqqaa immeedda. Ittuwaassi ayyaanatuwaa gidduwan de7iyaa dummatethaa eriyaa wolqqaa immiide, ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasayiyaa wolqqaa immeedda. Qassi ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa billiyaa wolqqaa immeedda. ¹¹ Shin ha ubbabaa oothiyaawe he itti Geeshsha Ayyaanaa. Asaa ubbaw I bare koyyiyaawaadan, dumma dumma imotaa shaakki shaakkiide immeedda.

Itti Bollaana De7iyaa Dumma Dumma Asatethatuwaa

¹² Kiristtoosi cora asatethatuu de7iyaa itti bolla mala. Bolla cora asatethatuwaappe medhetteddawaa gidoopeekka, itti bolla. ¹³ Ayissi gooppe, nuuni Ayihuda asaa gidooppenney woy Giriike asaa gidoope, woy ayyille gidooppenney woy womanno gidoope, ubbay itti Geeshsha Ayyaanaan itti bolla gidanaw xammaqetteeddo. Qassi nuuni ubbay itti Geeshsha Ayyaanaa usheeddo.

¹⁴ Ayissi gooppe, bollaassi asatethay cora gididiyaawaappe attin, ittuwaa gidenna. ¹⁵ Gedi, “Taani kushiyaa gidenna diraw, bolla qommo gidikke” gooppe, I hewaa giyaawe bolla qommo gididiyaawaa digganee? ¹⁶ Haythaykka, “Taani ayfiyaa gidenna diraw, bolla qommo gidikke”

gooppe, I hewaa giyaawe bolla qommo gidiyaawaa digganee? ¹⁷ Bolla ubbay ayfiyaa xalalaa gidintto, wootiide sisanaw danddayii? Qassi bolla ubbay haythaa xalalaa gidintto, wootiide singganaw danddayii?

¹⁸ Shin Xoossay bare koyyeeddawaadan, bolla asatethatuwaa ittuwaa ittuwaa bolla wotheeda. ¹⁹ Ubbay itti qommo gidintto, bolla haqan de7anee? ²⁰ Shin asatethatu cora gidooppekka, bolla ittuwaa.

²¹ Ayifii kushiyaa, “Neeni taana koshshakka” gaanaw danddayenna. Woy qassi huuphii gedatuwaa, “Hinttenttu taana koshshikkita” gaanaw danddayenna. ²² Shin laafa malatiyaa bolla asatethatu loythi koshshiyaawantta.

²³ Bolla asatethatuwaappe bonchchettennawantta nuussi malatiyaawantta nuuni loythi bonchcheetto. Qassi nuuna yeellaiyaa bolla asatethatuwaakka loythi bonchcheetto. ²⁴ Nu bollaappe beettiya baggaw mayuu koshshenna; shin pokkiyaa bagga asatethatuwaa loythi mayizzanaadan, Xoossay asatetha ittippe gatheedda. ²⁵ Bolla asatethatu ittu ittuwaassi itti mala qofaa qoppaanaappe attin, bolla dummatethay de7anaw bessenna. ²⁶ Bolla asatethatuwaappe ittuu seelettooppe, bolla asatethatu ubbaykka aananna seelettiino; bolla asatethatuwaappe ittuu bonchchettooppe, bolla asatethatu ubbay aananna nashettiino.

²⁷ Hinttenttu ubbay Kiristtoosa bolla; qassi huuphiyan huuphiyan hintte ubbaykka A bolla asatethatuwaa. ²⁸ Xoossay woosa gollen itti itti asatuwaa, koyruwaan Yesuusi kiitteeddawantta, laa7enthuwan nabatuwaa, heezenthuwan tamarissiyaawantta, hewaappe guyyiyan, malaataa oothiyaawantta, hewaappe guyyiyan, pathiyaa wolqqay de7iyaawantta, maaddiyaawantta, woosa golliyaa ayissiyaawantta dumma dumma qaalaan haasiyaawantta otheeda. ²⁹ Ubbatu Yesuusi kiitteeddawanttee? Ubbatu nabatee? Ubbatu tamarissiyaawanttee? Ubbatu malaataa oothiino? ³⁰ Ubbassii pathiyaa wolqqay de7ii? Ubbatu dumma dumma qaalaan haasayiino? Qassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawa ubbatuu billiino? ³¹ Shin ubbaappe aadhdiyaa imotaa loythi koyyite.

Qassi ubbaappe loythi aadhdiyaa ogiyaa taani hinttentta bessana.

13

Tumu Siiquwaa

¹ Taani asaa qaalaaninne kiitanchchaa qaalaan haasayooppekka taw siiquu dhayooppe, ta hasayay coo waassiyaa dawalaa mala; woy qolccakattiyaa xinaaxiliyaa mala. ² Nabetetha imotay taw de7ooppekka, taani geemmeedda yewuwaa ubbaanne eratetha ubbaa erinttokka, qassi deriyaa denti diggiyaa ammanuu taw de7ooppekka, siiquu dhayooppe, taani ayaanne gidikke. ³ Taw de7iyaawaa ubbaa hiyyeesatuwaa mizanaw imminttokka haray atto, ta bolla tamaan guuddanaw aatha imminttokka siiquu dhayooppe, taana aynne maaddenna.

⁴ Siiquu danddayanchchaa. Siiquu keekke. Siiquu qanaatenna. Ceeqetenna; qassi otorettena. ⁵ Siiquu barew bessennawaa oothenna; Uzettenna; Yilotenna; Siiquu naaqetteeddawaakka paydena. ⁶ Siiquu tumatethaan nashettiyaawaappe attin, wordduwan nashettenna. ⁷ Siiquu ubbaba danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaani gencee.

⁸ Siiquu mulekka dhayenna. Shin nabetethaykka attana. Dumma dumma qaalaan haasayiyaawekka attana. Eratethaykka dhayana. ⁹ Ayissi gooppe,

nuuni eratethaappe pacaa ereetto; timbbitiyaappekka pacaa odeetto. ¹⁰ Shin kumentha gideeddawe yiyaa wode, pacay dhayana.

¹¹ Taani na7atethaan de7iyaa wode, na7aadan haasayay. Na7adan qop-pay. Qassi na7adankka akeekay. Wodalla gideedda wode, na7atethaa hanuwaa aggaaddi. ¹² Nuuni ha77i be7iyaawe masttootiyaa be7iyaa lem77i lem77iyaa malaa mala; shin he wode nuuni nu ayfiyaan qoncciyaan be7ana. Ha77i taani eratethaappe pacaa eray; shin Xoossay taana wurssiide eriyaawaadan, he wode taanikka wurssa erana.

¹³ Shin hewaa gidoope, ammanuu, hananawaa giide nashechchaan naagiyaawenne siiquu, hawanttu heezzatuu minniide de7iino. Hawant-tuppe aadhdiyaawe siiquwaa.

14

Geeshsha Ayyaanaa Imotaanne Unttuntu Maaduwa

¹ Siiquwaa kaallite. Ayyaanaa imotaakka loythi koyyite. Shin ubbaappe aathiide, nabetethaa koyyite. ² Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaa uray Xoossaw haasayeeppa attin, asaassi haasayenna. Ayissi gooppe, I haasayiyaawaa ooninne akeekenna. Shin asaassi qonccibeenna yewuwaa Ayyaanaa wolqqaan haasayee. ³ Shin nabii asaa maaddanaw, zoranawunne minissanaw asaassi haasayee. ⁴ Dumma dumma qaalaan haasayiyaa uray barena maaddee. Shin nabii woosa golliiyaa maaddee.

⁵ Hinttenttu ubbay dumma dumma qaalaan hasayaanawaa taani dosay. Shin nabetethaa hewaappe aathaade dosay. Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe he haasayeeddawaa woosa golliiyaa maaddanaw billiyaa asay dhayoope, dumma dumma qaalaan haasayiyaawaappe nabetethay aadhdhee.

⁶ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, ha77i taani hinttenttukko baade, dumma dumma qaalaan haasayaadde, saxaan woy eratethaan woy nabetethaan woy tamarissiyaawaan hinttenttussi odana dhayoope, taani hinttentta ayaa maaddaytaa? ⁷ Haray atto, shemppuu baynnabay suusul-liyaa gidina woy diithaa gidina kaa7iidde, bare kaassaa dummatethaa eris-sana dhayoope, suusulliyaa punnooppenne, woy diithaa diixxoope, asay wootiide eranee? ⁸ Qassi xurumbbaa waasuu loythi ertana dhayoope, olaw oonee giigettanawee? ⁹ Hawaadankka, qassi dumma dumma qaalaan hintte haasaayiyaawe qoncce gidennaan dhayoope, hintte haasaayiyaawaa asay wooti akeekanee? Ayissi gooppe, carckuwaassi hintte haasayiita.

¹⁰ Ha alamiyaan cora qaalay de7ee; shin bilethay baynna qaalay it-tuunne baawa. ¹¹ Shin itti asay haasayiyaa qaala taani erana dhayoope, he haasayiyaawe taw imathaa gidee; taanikka aw imathaa giday. ¹² Hawaadankka, qassi Geeshsha Ayyaanaa imotaa hintte akkanaw loythi koyyiyaawantta gidiyaa diraw, woosa golliiyaa dichchanaw maaddawaa ubbaappe aathiide koyyite.

¹³ Hewaa diraw, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe bare haasayeed-dawaa billanaw danddayana mala, Xoossaa woosso. ¹⁴ Ayissi gooppe, taani dumma dumma qaalaan Xoossaa woosoope, ta ayyaanaykka woossee; shin ta garssa qofay aynne go77ettenna. ¹⁵ Yaatina, taani wootoo? Taani ta ayyaanaw Xoossaa woossana; qassi ta qofankka Xoossaa woossana. Ta ayyaanaw yexxana; qassi ta qofankka yexxana. ¹⁶ Hewaa gidana dhayoope, neeni ne ayyaanaa xalalaan Xoossaa galatiyaawaa gidoope, he sa7aan neeni giyaawaa erenna asay neeni Xoossaa galatiyaawaa erennaan, neeni

galateeddawaan wootiide, “Amen77i” gaanee? ¹⁷ Neeni Xoossaa galatiyaawe lo77a; shin hewe yokko bitaniyaa maaddenna.

¹⁸ Taani dumma dumma qaalaan hintte ubbaappe aathaade haasayiyaa diraw, Xoossaa galatay. ¹⁹ Shin taani woosa gollen haratuwaa tamarssanaw dumma dumma qaalaan tammu sha77a qaalatuwaa haasayiyaawaappe ichcheshu qaalatuwaa ta wozanaa qofaan haasayanaw dosay.

²⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte iita yewuwaan guutha naanaa mala gidanaappe attin, qofaan guutha naanaa mala gidoppite; hintte garssa qofaan wozanaamatuwaa gidite. ²¹ Xoossaa Maxaafan,

“Goday, ‘Taani ha asaw,
dumma dumma qaalaan haasayiyaa asaaninne
imathatuwaa doonaan haasayana.

Shin hewankka,

taani giyaawaa untunttu sisikkino’ yaagee”
geetettiide xaafettedda.

²² Simmi dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe ammanennawanttussi malaata gidiyaawaappe attin, ammaniyaawanttussi malaata gidenna. Qassi nabatuwaappe haasayettiyaawe ammaniyaawanttussi malaata gidiyaawaappe attin, ammanennawanttussi malaata gidenna.

²³ Hewaa diraw, ammaniyaasay ubbay ittippe shiiqiide, qassi ubbaykka dumma dumma qaalaan haasayooppe, tamaribeenna asay woy ammanenna asay geliide, hinttentta ubbaa, “Gooyiita” geennee? ²⁴ Shin tamaribeenna asay woy ammanenna asay woosa golle geliyaa wode, asay ubbay timbbitiyaa odooppe, I bare sisiyaawaan bare nagaraa akeekee. Qassi he siseeddabaa ubbankka I pirdettana. ²⁵ A wozanaan geemmedda qofaykka qonccana. Hawaadankka qassi, “Xoossay tumu hintte gidдон de7ee” yaagiide markkattiidde, guufanniide Xoossaw goyinnana.

Asay Ittippe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

²⁶ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, ayee? Hinttenttu ittippe shiiqiyaawode, huuphiyan huuphiyan, ittuwaassi mazimuri de7ee; ittuwaassi tamarissiyaawe de7ee; ittuwaassi saxay de7ee; qassi ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe de7ee; ittuwaassi billiyaawe de7ee. Ubbaykka woosa golliyaa maaddiyaawaa gidanaw bessee. ²⁷ Ooninne dumma dumma qaalaan haasayooppe, laa77u gidiide, woy darooppe heezzu gidiide, kaallaan kaallaan haasayanaw bessee. Qassi hara ittuu untunttu haasayeeddawaa billo. ²⁸ Shin billiyaa asay dhayooppe, dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe woosa golliyaan co77u go. Bare huuphewunne Xoossaw haasayo.

²⁹ Nabatuukka laa77u gidiide woy heezzu gidiide haasayino. Qassi haranttu untunttu giyaawaa shaakkino. ³⁰ Shin Xoossay he sa7aan utteedda haraassi ittibaa qonccissooppe, kasenna haasaayiyaawe co77u go. ³¹ Ayissi gooppe, ubbay tamarana malanne ubbay minnana mala, kaallaan kaallaan timbbitiyaa odanaw danddayiita. ³² Timbbitiyaa odiyaawanttu imotay untunttoo azazettee. ³³ Ayissi gooppe, Xoossay sarotethaa Xoossaaappe attin, cabbuwaa Xoossaa gidenna.

Geeshshatuu woosa golletuwaa ubbaan, ³⁴ maccawanttu shiiquwaa garssan co77u giino. Ayissi gooppe, Ayihudatuwaa higgii giyaawaadankka untunttu moodettanaappe attin, shiiquwaa garssan haasayanaw untunttoo maati baawa. ³⁵ Maccawanttu shiiquwaa garssan haasaayiyaawe

pokko gidiyaa diraw, ayentto eranaw koyyooppenne soyin barenttu asinaa oochchino.

³⁶ Xoossaa gaalay koyro hintteppe yeeddee? Woy hintte xalalaakko yeeddee? ³⁷ Ooninne barena nabiya woy Xoossaa Ayyaanay de7iyaa asaa yaagiide qoppooppo, taani hinttenttoo xaafiyaawe Godaa azazuwaa gidiyawaa akeeko. ³⁸ Shin ooninne akeekana dhayooppe, akeekoppo bashi aggo.

³⁹ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, timbbitiyaa odanaw loythi amottite. Qassi dumma dumma qaalaan haasiyaawaakka diggoppite.

⁴⁰ Shin ubbabaykka wogaaninne maaran hano.

15

Kiristtoosi Hayquwaappe Denddeedbaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaa qaala hintte akkeeddawaanne qassi hintte ammanuu aani eqqeeddawaa hinttentta qopethay. ² Hinttenttu ammanuu mela gidana dhayooppe, qassi taani hinttenttoo odeedda qaala loythi oyqqooppe, hintte he mishiraachchuwaa qaalaan atteeddita.

³ Ayissi gooppe, taani qassi akkeeddawaa ubbabaappe aadhdhiide koshshiyawaa kasetaade hinttenttussi immaaddi. Hewe ayee gooppe, Xoossaa maxaafay giyaawaadan, Kiristtoosi nu nagaraa diraw ⁴ hayqqiide moogetteedda. Xoossaa Maxaafay giyaawaadankka, heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe ⁵ denddiide, Phexiroosaw qonceedda. Hewaappe guyyiyan, bare kiitteedda tammanne laa77atoo qonceedda. ⁶ Hewaappe guyyiyan, ichcheshu xeetuwaappe dariya barena kaalliyaa asaw itti kaalla qonceedda. Unttuntuppe dariya baggay hanno gakkanaassikka paxa de7iino; shin amareeddawanttu hayqqeeddino. ⁷ Hewaappe guyyiyan, Yayiqoobaw qonceedda; guyyeppe bare kiitteedda ubbatoo qonceedda.

⁸ Qassi ubbaappe wurssethaan, wodii gakkennaan yeletteedda tawukka qonceedda. ⁹ Ayissi gooppe, Yesuusi kiitteedda ubbaappe taani laafa; taani Xoossaa woosa golliyyaa waayisseedda diraw, Yesuusi kiitteeddawaa geettaade xesettanawukka bessikke. ¹⁰ Shin Xoossaa aadho keekatethaan taani taan akka. Qassi taw I immeedda aadho keekatethay mela gidibeenna; shin taani untunta ubbaappe aathaade oothaaddi. Shin taananna de7iyaa Xoossaa aadho keekatethay ootheddappe attin, taana gidikke. ¹¹ Simmi taana gidooppekka, woy untunta gidooppekka, nuuni ubbay odiyaaawe hawaa; hinttenttukka hawaa ammaneeddita.

Asay Hayquwaappe Denddanabaa

¹² Kiristtoosi hayquwaappe denddeeddawaa odiyaaawaa gidooppe, hinttenttuppe itti itti asatuu yaatina wootiide, “Hayqqeedda asay hayquwaappe denddenna” yaagiinoo? ¹³ Hayqqeedda uray hayquwaappe denddibeenawaa gidooppe, yaatina hekko Kiristtoosikka hayquwaappe denddibeenna giyaawaa. ¹⁴ Kiristtoosi hayquwaappe denddibeennawaa gidooppe, yaatina nuuni odiyaaawekka mela; qassi hintte ammanuukka mela. ¹⁵ Qassi nuuni, “Kiristtoosa hayquwaappe dentheedda” yaagiide Xoossaabaa markkatteedda diraw, A worddo markkatuwaa gidiide beetteeddo. Shin hayqqeeddawatnta hayquwaappe I denthibeenawaa gidooppe, Kiristtoosakka denthibeenna. ¹⁶ Ayissi gooppe, hayqqeeddawatntu hayquwaappe denddennawaa gidooppe, simmi Kiristtoosikka denddibeenna. ¹⁷ Kiristtoosi

15:3 Isa 53:5-12
24:34,36; Yoh 20:19

15:4 Maz 16:8-10; Mat 12:40; Kit 2:24-32
15:8 Kit 9:3-6

15:5 Mat 28:16-17; Mar 16:14; Luq

hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, hintte ammanuukka mela; qassi hintte hawaa gakkanawukka nagaraanna de7iita. ¹⁸ Simmi Kiristtoosa ammaniide hayqqeeddawatukka qassi dhayeeddino giyaawaa. ¹⁹ Nuuni ha de7uwaa xalalaw Kiristtoosan hidooteedda * gidoope, ha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaappekka nubay lo77enna.

²⁰ Shin Kiristtoosi hayqqeeddawanttu dendduwaassi bayra gidiide, hayquwaappe denddeeddawe tuma. ²¹ Ayissi gooppe, hayquu itti asaa bagganna ha alamiyaa yeedda, hayqqeeddawanttu dendduukka qassi itti asaa bagganna yeedda. ²² Ayissi gooppe, asay ubbay Addaamanna ittippetethaa medhdheedda diraw hayqqeeddawaadan, Kiristtoosanna ittippetethaa medhdheedda diraw, ubbay de7uwaassi denddana. ²³ Shin ubbaykka bare kaallaan kaallaan denddana. Kiristtoosi ubbaappe kasetiide denddeedda; hewaappe guyyiyan, Kiristtoosawanttu Kiristtoosi yiyaa wode denddana.

²⁴ Hewaappe guyyiyan, Kiristtoosi maataa ubbaa, godatethaa ubbaanne woliqqaa ubbaa dhayissiide, Xoossaw bare Aabboo kawutethaa immiyaa wode, wodiyaaw wurssethay yaanawaa. ²⁵ Ayissi gooppe, Xoossay A morkketuwaa ubbaa A gediyaappe garssanna wothana gakkanaw, Kiristtoosi mooddanaw bessee. ²⁶ Ubbaappe wurssethaan dhayiide de7iyaa morkkii hayquwaa. ²⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Xoossay ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda” yaagee. Shin ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda giyaa wode, ubbabaa ootheedda Xoossaappe attin, yokko ubbay moodetteedda giyaawe qoncce.

²⁸ Shin ubbay Kiristtoosaw moodetteeddawaappe guyyiyan, Kiristtoosi qassi bare huuphew ubbabaa barena moodisseedda Xoossaw moodettana. Xoossay qassi ubbabaa wurssiide mooddana.

²⁹ Hewaa gidana dhayoope, hayqqeeddawanttu kotaa xammaqettiyaawanttu ayaa oothiinoo? Hayqqeeddawanttu ubbakka denddennawaa gidoope, asay hayqqeeddawanttu kotaa ayissi xammaqettii?

³⁰ Yaatina, nuuni ubba wode ayissi hassayenna metuwan geleetoo? ³¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan taw de7iyaa hinttenan ceeqettaadde, gallasaan gallasaan hayqqay. ³² Taani Efesoonen asaa qofaadan du7aanna baaxeteeddawe taana ayaa maaddii? Shin hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddennawaa gidoope, “Simmi moyttennee ushoytte;

ayissi gooppe, nuuni wontti hayqqana” giyaawaa mala.

³³ Cimettoppite; iita laggetethay lo77o hanotaa bayizzee. ³⁴ Xillotethaakko simmite. Nagaraa oothoppite. Hinttentuppe itti itti asay Xoossaa erenna; taani hawaa hinttentta yeellayanaw gay.

Hayquwaappe Denddeedda Bollaa Hanotaa

³⁵ Shin itti asay, “Hayqqeedda asay waaniide denddane? Unttuntu ayaa mala bollaanna yaanee?” yaagennaan aggenaa. ³⁶ Neenoo eeyaw, neeni gadiyan zeriyaaw zerethay hayqqennan morkkenna. ³⁷ Neeni zeriyaawe zarggaa gidina woy hara qommo kathaa gidina, ayfiyaa xalalaappe attin, lammi doliide kesiyaawaa gidenna. ³⁸ Shin Xoossay zerethaw bare doseedda bollaa immee; qassi zerethaa ubbaassikka huuphiyan huuphiyan unttuntu bollaa immee. ³⁹ Medhetaa ubbaa ashuu ittuwaa gidenna. Shin asaa

* **15:19** hidootaa: Kiristtoosan nu wotheedda nu ubbaa hidootay, ha alamiyaan de7uwaassa gidoope, ha alamiyaan de7iyaa hara asatuwaa ubbaappekka nubay aadhdhiide iita, guussaa. **15:25** Maz 110:1 **15:27** Maz 8:6 **15:31** Isa 22:13

ashuu ittuwaa; mehiyaa ashuu dumma; kafatuwaa ashuukka dumma; qassi moliyaa ashuukka dumma.

⁴⁰ Qassi saluwaa asatethatuunne sa7aa asatethatuu de7iino. Shin saluwaa bollaa bonchchuu dumma; qassi sa7aa bollaa bonchchuu dumma.

⁴¹ Awayfiyaassi A huuphe bonchchuu de7ee. Agenaassikka A huuphe bonchchuu de7ee. Qassi xoolinttatuwassikka dumma bonchchuu de7ee; ayaw gooppe, itti xoolinttii yokko xoolinttiyaappe bonchchuwan dummatee.

⁴² Qassi hayqqeeddawaynttu hayquwaappe denddiyaa wode hewaadan hanana; hayqqiyaa bollay moogettiide, hayqqenna bollaa gidiide denddana.

⁴³ Bollay tooshiyan moogettiide, bonchchuwan denddana. Qassi daaburaan moogettiide, wolqqaan denddana. ⁴⁴ Medhetaa bollay moogettiide, Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaa gidiide denddana. Medhetaa bollay de7ooppe, qassi Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaykka de7ee.

⁴⁵ Hawaadankka, qassi Xoossaa Maxaafan, “Koyro bitani, Addaami, paxa de7iyaa asa gidiide medhettedda” yaagee. Shin wurssethaa Addaami de7uwaa immiyaa asa gideedda. ⁴⁶ Shin medhetaa asay koyro yiina, geedoppe ayyaanaa asay yeeddappe attin, ayyaanaawe koyro yibeenna.

⁴⁷ Koyro Addaami biittaappe medhettedda; I biittaappe medhetteddawaa. Laa7enthuwaa Addaami saluwaappe yeedda. ⁴⁸ Ha sa7aa asatuu biittaappe medhetteddawaa malatiino. Qassi saluwaa asatuu saluwaappe yeeddawaa malatiino. ⁴⁹ Nuuni biittaappe medhetteddawaa malaa mayyeeddawaadan, saluwaappe yeeddawaa malaakka qassi mayyana.

⁵⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; ashuunne suuthay † Xoossaa kawutethaa laattana danddayenna. Qassi wooqqiyaawe wooqqennawaa laattenna.

⁵¹⁻⁵² Sisite! Taani hinttenttoo ittibaa xuuray. Nuuni ubbay hayqqokko. Shin wurssethaa xurumbbay punettiyaa wode, lipheedda ayfii xeellanaassi wozanaa aathennaan laamettana. Ayissi gooppe, xurumbbay punettiyaa wode, hayqqeedda asay wooqqenna asa gidiide denddana; nuunikka laamettana. ⁵³ Ayissi gooppe, hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyanaw bessee; qassi hawe hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyanaw bessee.

⁵⁴ Shin hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyiyaa wode, qassi hawe hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyiyaa wode, he wode, Xoossaa Maxaafay, “Hayquu xoonettiide mitettedda.

⁵⁵ Hayqoo, ne yishshay haqanee?

Hayqoo, ne xoonuu haqanee?”

geedda qaalay polettana. ⁵⁶ Hayquu dukkiyaa wolqqaa nagaraappe demmee; qassi nagaray wolqqaa higgiaappe demmee. ⁵⁷ Shin nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna xoonissiyaa Xoossaa galatay gakko.

⁵⁸ Taani siiqiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaa diraw, qaaxxennaan minni eqqite. Hinttenttu daaburay Godaa bagganna mela gidennawaa eriide, ubba wode Godaa oosuwaa azallennan oothite.

16

Yeerusalaamen De7iyaa Ammaniyaaw Asaw Shiiqueedda Miishshaa Maaduwaa

15:45 Dom 2:7 † **15:50** Ha sa7aa bolla de7iidde asay mayyeedda ashuwaanne suuthaa, guussay ha alamiyaa asatethaa guussaa. **15:51-52** 1Te 4:15-17 **15:54** Isa 25:8 **15:55** Hos 13:14

¹ Xoossaa asatoo miishshaa shiishshanaw Galatiyaan de7iyaa ammaniyaa asatoo taani qaalaa geleeddawaadan, hinttentukka qassi hewaadan oothite. ² Hinttenttu taani yaa biyaa wode, miishshaa shiishshenna mala, hintte ubbay Woggaa gallassi gallassi, hintte demmiyaa keenaappe hintte gollen dagayite. ³ Taani yaa gakkiiyaa wode, hintte ammaniyaa asaa oona gidoo-penne, hintte immeeddawaa gathana mala, dabidaabbiyaanna untuntta Yeerusalaame kiittana. ⁴ Qassi taani untuntunna baanaw koshshooppe, untunttu taananna ittippe baanawantta.

Phawuloosa Qofatuwaa

⁵ Taani Maqidooniyaanna aadhdhaadde, hinttentukko baana; ayissi gooppe, taani Maqidooniyaanna aadhdhay. ⁶ Taani biyaasaa haqa gidoo-penne, ta buussan hintte taana maaddana mala, hintte matan amareedda wodiya gami77ennaan aggikke. Woy balgguwaakka hintte matan shaaccennan waayya aggana. ⁷ Ayissi gooppe, taani ha77i yaanna aadhdhaadde he ogiyaanna hinttentta be7anaw koyyikke. Goday gooppe, hintte matan amareedda wodiya takkanaw qoppay.

⁸ Shin taani Phenxxeqostte giyaa gallassay gakkanaw Efesoonen gami77ana. ⁹ Taw oosuu kumeedda aako penggiikka yaani dooyettedda. Qassi taw cora morkketuu de7iino.

¹⁰ Ximootoose hinttentukko yooppe, hintte matan I yayyennaan de7anaadan, A loythi oyqqite. Ayissi gooppe, ikka qassi Godaa oosuwaa oothee. ¹¹ Hewaa diraw, ooninne A kadhoppo. Shin I taakko saro simmana mala, A maaddiide sarotethaan moyizzite. Ayissi gooppe, taani I ishātuwaanna simmanawaa naaga uttaaddi.

¹² Shin nu ishaa Aphiloosi yokko ishātuwaanna hinttentukko baana mala, taani A minissa woossaaddi. Shin ha77i hinttentukko baanaw koyyibeenna; I barew miikkiyaa wode hinttentukko baanawaa.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹³ Beegottite. Ammanuwan minni eqqite. Xalite. Goobite. ¹⁴ Oosuwaa ubbaa siiquwan oothite.

¹⁵⁻¹⁶ Taanaadan ammaniyaawanttoo, Isxxifaanoosinne A soy asay Giriiken koyro ammaneeddawannta gidiaawaanne Xoossaa asatuwaassi oothanaw barentta immeeddawaa hintte eriita. Hinttentukka untunttu mala asaassinne, untuntunna oothiyaa ubbaw daaburiyaa ubbaw eeno gaanaadan, taani hinttentta woossay.

¹⁷ Isxxifaanoosi, Paddonaaxisinne Akaygoosi hintte baynasaan taana boorasissibeenna diraw, untunttu yuusaan taani nashettay. ¹⁸ Untunttu hinttentta ayyaanan miniseeddawaadan, taanakka ayyaanan miniseedda diraw, hewanttu mala asatuwaa dogoppite.

¹⁹ Iisiyan de7iyaa ammaniyaa asay hinttentta, “Saree, lo77ee” giino. Aqilaynne Phirisqqilla barenttu soyin shiiqiyaa woosa golle asaannakka hinttenttoo Godaa sarotaa wozanaappe kiittiino. ²⁰ Ishatuu ubbay hinttenttussi sarotaa kiittiino.

Ittu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. ²¹ Taani Phawuloosi ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi.

²² Godaa Yesuusi Kiristoosa siiqenna asay de7ooppe, I sheqetteeddawaa gido. Nu Godaw, haaya.

²³ Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttentunna gido.

²⁴ Kiristoosa Yesuusan de7iyaa hinttenttu ubbaanna ta siiquu gido. Amen77i.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qoronttoosa asaw xaafeedda laa7entho kiitay xaafetteed-dawe, Phawuloosaw Qoronttoosan de7iya ammaniyaa asaanna de7iya gakkethay daro metuwaa giddo geli utteedda wodiyaana. Itti itti ammaniyaa asatuu itti itti tooshiyaa Phawuloosa bolla wotheeddino; gidoo-penne Phawuloosi sigatethaa medhdhanaw laamotay barew de7iyaawaa bessiide, hewe haniyaa wode wolqqaama nashechchaa nashettanaw dand-dayiyaawaa qonccissee.

Ha kiitaa koyro doomethaan Phawuloosi Qoronttoosan de7iya ammaniyaawanttunna barew de7iya gakotethaa qonccissiide, ammaniyaawanttu gidдон dendeedda tooshiyaassinne phalqqethaassi, I untunttoo ayaassi mino zaaruwaa immeeddento odee. Hewaannakka gathiide hawe A seeray untuntta nagaraappe simaassinne sigatethaw kaaletheedda diraw, sissettedda nashechchaa untunttussi qonccissee. Kaalliide qassi Yihudaan de7iya ammaniyaawantta maaddiyaawaa barenttuwaappe coo immana mala, untuntta hassayissee. Wurssethaa shemppatuwaan Phawuloosi Yesuussappe Kiitetteeddawaa gidiyaawaa bolla shiiqueedda mootuwaassi zaaruwaa qaalaa immee. Ayissi gooppe, Qoronttoosa ammaniyaawanttu gidдон itti itti asatuu barentta tumu Yesuusi Kiitetteeddawantta kessiide, “Phawuloosi Yesuusi Kiitetteeddawaa gidenna; I wordduwaa” yaagiide, A mootiino.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ubbaappe sinthatiyaa yewuwaa (1:1-11)

Phawuloosanne Qoronttoosan de7iyaa ammaniyaawantta (1:12-7:16)

Yihudaan de7iyaa ammaniyaawanttoo imetteedda maaduwaa (8:1-9:15)

Phawuloosi bare kiitetteedda maataw eqettanaw shiishsheedda qaalaa markkaa (10:1-13:10)

Wursethaa qutiyaa (13:11-14)

¹ Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan, Kiristtoosi Yesuusi kiittee-dawenne nu ishay Ximootoosi Xoossaw goyinniyaa Qoronttoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttoonni Akaayiyaan de7iya Xoossaa naanattoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

² Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

³ Xoossaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, maarotethaa Aawuwaanne menthetuwaa ubbaa Xoossaa galatay gakko; ⁴ Xoossay nuuna nu huuphew menthetheedda menthetuwaadan, daro waayyiyaa waayyettiyaawantta nuunikka menthetanaadan, nu waayyiyaa ubbaan I nuuna menthethee. ⁵ Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosa bagganna daro waayyiyaa waayyettiyaawaadan, hewaadankka, qassi nuuna A bagganna daro menthetuwan menthethee. ⁶ Nuuni waayyettooppe, hewe hinttena menthetanaassanne hinttena ashshanaassa; qassi nuuni minettooppe, nuuni danddayeedda waayyiyaa malaa hinttekka gencciide danddayana mala, Xoossay hinttewukka qassi menthetuwaanne danddayaa immanaassa. ⁷ Hintte demmana giide, hidootaan naagi utteeddawe daro

mina; ayissi gooppe, hintte nuunanna waayyetteddawaadan, hewaadan menthethuwaakka nuunanna akkanawaa nuuni ereetto.

⁸ Nu nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni Iisiya gadiyan waayyettedda waayyiyaa hinttena hassayissanaw koyyeetto; nu waayyii nu wolqqaappe darina, nuuna wodhee giide, hirggana gakkanaw, nuuna wogay bayinnawaa dexeedda. ⁹ Nuuni nu bolla hayiquwaa pirdday pird-detteedda yaagiide qoppeeddo; shin hewe haneeddawe hayqqeedda asaa hayquwaappe denthiyaa Xoossaan nuuni ammanettanappe attin, nu huphiyan ammanettennaadaana. ¹⁰ Xoossay hawaa mala iita hayiquwaappe nuuna ashsheedda; I nuuna ashshana; sinthappekka I nuuna ashshanawaa giide, hidootaan naagi utteeddo. ¹¹ Hintte woosseedda daro woosan nuussi anjjuu simmeedda diraw, daro asay nu diraw Xoossaa galatana mala, hinttekka qassi nuuna woosan maaddana koshshee.

Laametteedda Phawuloosa Qofaa

¹² Nuuni ceeqettiyaawe hawaa; ha sa7an nuuni de7iya de7uu, ubba qassi hinttenanna nuussi de7iya ittipetethay Xoossaa aadho keekatethaanappe attin, asaa aadhdheedda eratethaana gidennawaa, qassi Xoossay immeedda geeshshatethaaninne suuretethaan nuuni de7iyaawaa wozanaa qofay nuussi markkattee. ¹³⁻¹⁴ Ayissi gooppe, hintte nabbabanawunne akeekanaw danddayiyaawaa xalalaa hinttenttoo xaafiyaawaappe attin, nuuni harabaa hinttenttoo xaafokko. Nu Godaa Yesuusa gallassi nuuni hinttenan ceeqettanawaadan, hinttekka nuunan ceeqettana mala, hintte ha77i wurssi akeekenna yewuwaa gidini wurssi akeekana gaade qoppay.

¹⁵ Hewaa taani loytha ereedda diraw, hintte laa77u gede go77ettana mala, ubbaappe kasetaade hinttekko baanaw qofaa qachchaaddi. ¹⁶ Taani Maqidooniyaa baadde hinttenanna gaketanawaanne qassi yaappe simmaadde hintte mataanna Yihudaa aadhhdhishshin, hintte taana maaddanawaa qoppa uttaaddi. ¹⁷ Hewaa diraw, taani hewaa qoppaadde taanan ammanettabeykkita? Taani ta qofaa qachchiyaa wode, sa7aa asaadan itti kuthaan, “E, E” woy, “Gidenna, gidenna” gaanaw giiga uttaadditaa?

¹⁸ Shin Xoossay ammanetteeddawaa gidiyaawe tuma gidiyaawaadan, nuuni hinttenttoo odiyaa qalay “E” giyaawaanne “Gidenna” giyaawaa gidenna. ¹⁹ Ayissi gooppe, taani, Sillaasenne Ximootoosi hintte gidдон odeedda Xoossaa Na7ay, Yesuusi Kiristtoosi “E” giyaawaappe attin, “Gidenna” giyaawaa gidenna. Shin Xoossaa bagganna I ubba wodekka “E”. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay immana geeddabaw ubbaw eeno geeddawe Kiristtoosa bagganna polettana; hewaa diraw, nuuni Kiristtoosa bagganna Xoossaa bonchchoo, amen77i * geetto. ²¹ Xoossay Kiristtoosa bagganna nuunanne hinttena menthetheenne okkee. ²² Nuuni aawaa gidiyaawaa erisiyaa maatafaa I nu bolla wotheide, bare Geeshsha Ayyaanaa waasiyaadan, nu wozanaa gidдон wotheedda.

²³ Qassi taani Qoronttoosa beennaan aggeeddawe hinttena Qohennaadaana. Hewe worddo gidoope taana muranaw ta shemppuwaan Xoossay markka. ²⁴ Nuuni hinttena nashechchanaw hinttenanna ittippe oothiyaawanttappe attin, hintte ammaniyaawan hinttena godetanaw koyyiyaawantta gidokko; ayissi gooppe, hinttenttu hintte ammanussan minniide de7iita.

* **1:20** Amen77i: “Amen77i” giyaa qalay hawaan “E” yaagettiyaale bilettaa oyqqee.

2

¹ Taani laa7enthuwaa hinttenu kayyoyenna mala, hinttekkoo beennaadan, ta qofaa qachchaaddi. ² Ayissi gooppe, taani hinttenu kayyoyiyaawaa gidoope, ha taani kayyoyeedda hintte taana nashechchaanappe attin, oonee taana nashechchanawe? ³ Taani hinttenttoo he dabidaabbiyaa xaafeddawe, taana nashechchanaw bessiyaa asatuwan taani kayyottanaw hinttekkoo baanaw koyyabeennawaassa; taani nashettiyyaa wode, hintte ubbaykka qassi nashettanawaa hintte ubbaan ammanettay. ⁴ Ayissi gooppe, taani hinttenttoo daro waayyiyaaninne tuggaan qassi daro afothaanna xaafeddawe, hinttenu kayyoyanaassa gidenna; shin taani hinttenu ubbatuwaa ay keenaa siiqaytantto hintte eranaadaana.

Bayizzanchchaw Atto Giyaawaa

⁵ Shin itti uray haraa kayyoyeeddawaa gidoope, taani A yewuwaa darisanaw koyyikke; I hinttenu ubbatuwaa kayyoyeeddappe attin, ta xalalaa kayyoyibeenna. ⁶ Hintteppe dariya bagga asay he bitaniyaa mala asaa hewaadan murooppe, he muray aw gidanawa. ⁷ Hewaa diraw, he bitani loythi kayyottenna mala, hintte aw atto gaanawunne A menthetanaw bessee. ⁸ Hewaa diraw, hintte A minissiide siiqiyaawaa I erana mala, taani hinttenu woossay. ⁹ Ayissi gooppe, hintte taw azazettanaw ubba wode giigi utteedditenttonne qassi paaciyaa hintte danddayintto eranaw, he dabidaabbiyaa hinttenttoo xaafaaddi. ¹⁰ Itti uray naqqeeddawaa hintte atto giya wode, taanikka qassi atto gay; taani atto geeddawaa gidoope, atto geeddawaa ayaanne Kiristtoosa sinthan hintte diraw, atto gaaddi. ¹¹ Seexaanay nuukko yiide, nuuna cimmenna mala, taani aatto gaaddi; ayissi gooppe, nuuni A qofaa ereetto.

Ooratha Caaquwaa Oosanchchatuwaa Xoonuwaa

¹² Taani Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaada odanaw Xiro7aadaa beedda wode, Goday yaani taw penggiyaa dooyyi wotheedda. ¹³ Taani ta ishaa Tiita yaani demmabeenna diraw, taw ayyaanay shemppibeena. Hewaa diraw, yaani de7iya asaa, “Saro de7ite” gaade Maqidooniyaa baaddi.

¹⁴ Shin Kiristtoosa bagganna ubba wode nuuna xoonoo kaaletthiyaa Xoossaa, qassi Kiristtoosa timirttiyaa nu bagganna shittuwaadan, ubbasaa gathiyaawaa galatay gakko. ¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni attiyaa asaa gidduwaaninne dhayiyaa asaa gidдон Kiristtoosi Xoossaw yarshshiyaa sawuwaa toshikku giyaa shittuwaa mala. ¹⁶ Nuuni dhayiyaawanttoo zee77iyaa hayquwaa; qassi attiyaawanttoo de7uwaa immiyaa sawiyaa shittuwaa; yaatina, hewaa oothanaw danddayiyaawe oonee? ¹⁷ Nuuni Xoossaa qaalaada gelobaadan, walakkiide zali77iyaa hara cora asatuwaa mala gidokko; shin Xoossay nuuna kiittina, ammanettiide Xoossaa sinthan Kiristtoosa bagganna qaalaada odeetto.

3

Xoossaa Ooratha Caaquwaa

¹ Nuuni shirettiide, nu huuphiyaa sabbanaw doommeeddoyee? Woy hara asatuwawaadan, sabaa dabidaabbiyaa hinttenttoo yeddannaw woy hintteppe akkanaw koyyeettoo? ² Hinttenttu hintte huuphiyan asay ubbay eranaadaaninne nabbabanaadan, nu wozanaan xaafetti utteedda nu dabidaabbiyaa. ³ Ha dabidaabbiyaa Kiristtoosi bare huuphiyan xaafiide, nu bolla kiitteeddawe tuma; ha dabidaabbii de7uwaa Xoossaa Geeshsha

Ayyaan an asaa wozanaan xaafetteeddawaappe attin, shuchchaa bolla qalamiyaan xaafettibeenna.

⁴ Nuussi Kiristtoosa bagganna Xoossaan hawaa mala ammanuu de7ee.
⁵ Nu danddayay Xoossaappe yiyaawaappe attin, ha oosuwaa nuuni nu huuphiyan oothanaw danddayeetto giyaawe nuussi ayayiinne baawa.
⁶ Nuuni Ooratha Caaqoo oothana mala, Xoossay nuuna danddayisseedda; he Ooratha Caaquu Geeshsha Ayyaanawaappe attin, xaafetteedda higgiiyaawaa gidenna. Xaafetteedda higgii hayiquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanay de7uwaa ahee.

⁷ Shuchchaa woociide xaafeedda higgii imettiyaa wode, Xoossaa bonchchuu beetteedda; Muse som77iyaan de7iyaa phoolethay dhayiyawaa gidoopekka, he phoolethay daro wolqqaama gidiyaa diraw, Israa7eeliyaa asay A som77iyaa tishshshi oothi xeellanaw danddayibeenna. Hayiquwaa ahiyaa higgii oothiyaa oosuu hawaa mala bonchchuwaanna yiyaawaa gidoope, ⁸ Geeshsha Ayyaanay oothiyaa oosuwaa bonchchuu ay keenaa daranee? ⁹ Ayissi gooppe, asay pirddaa akkiya oosuu bonchcho gidoope, asay xilliyaa oosuwaa bonchchuu waaniide daranddeeshsha? ¹⁰ Ayissi gooppe, kase bonchchuu ha77i bareppe loythi aadhdhiyaa bonchchuwaa gaasuwan bonchuwaa dhayeeddawe tuma. ¹¹ Ayissi gooppe, he dhayeeddawan bonchchuu de7iyaawaa gidoope, medhinaw de7iyaawaan ay keenaa wolqqaama bonchchuu de7anddeeshsha?

¹² Nuuni hidootaan naagiyaa hawaa malabay nuussi de7iya diraw, qoncciyaan xaliide haasayeetto. ¹³ Israa7eeliyaa asay dhayiyaa bonchchuwaa wurssethaa be7enna mala, bare som77iyaa naxalaan kammeedda Muse mala gidokko. ¹⁴ Shin untuntu wozanay donccilleedda; ayissi gooppe, untuntu Eca Caaquwaa nabbabiyaa wode, hachche gakkanaassikka, he naxalay untuntu wozanaa kammi wotheedda; ooninne Kiristtoosanna gakettiyaa wode xalalaan he naxalay kichchee. ¹⁵ Shin untuntu Muse maxaafaa nabbabiyaa wode ubbaan hachche gakkanaassikka, he naxalay untuntu wozanaa kammi wotheedda. ¹⁶ Shin Xoossaa Maxaafay, "Ooninne Godaakko simmiyaa wode, awudenne he naxalay qaarettee" yaagee. ¹⁷ Goday Geeshsha Ayyaana. Godaa Ayyaanay de7iyaasaan ayilletethay baawa. ¹⁸ Nuuni ubbaykka naxalaan kamettibeenna som77iyaan Godaa bonchchuwaa be7ana * qassi Geeshsha Ayyaana gidiyaa Godaappe yiyaa he bonchchuu nuuna barena malatissiide, bonchchuwaappe bonchchoo laammana.

4

Phawuloosi Bare Oosuwan Ammanetteedda Asa

¹ Simmi Xoossay nuussi ha oosuwaa bare maarotethan oothanaadan immeedda diraw, nuuni salettokko. ² Nuuni geeman oothiyaa yeellayiyaa oosuwaa ubbaa aggoytte; qassi geniyaa oosuwaakka oothokko; woy Xoossaa qaala wordduwaanna walakkokko. Hewaadankka, tumuwaa qoncciyaan haasayiide, Xoossaa sinthan suure wozanaw nuuna shiishshoytte.

³ Nuuni odiyaa wonggalaa mishiraachchuu geemmeeddawaa gidoopekka, dhayiyaa asatuwaa xalalaw geemmeedda. ⁴ Ha sa7aa xoossay ammanenna asatuwaa qofaa jollisseedda; Kiristtoosa bonchchuwaa, wonggalaa mishiraachchuwaa poo7uwaa barenttoo poo7iyaawaa, Xoossaa

3:3 Kes 24:12; Erm 31:33; Hiz 11:19; 36:26 **3:6** Erm 31:31 **3:7** Kes 34:29 **3:13** Kes 34:33

3:16 Kes 34:34 * **3:18** naxalaan kamettibeenna som77iyaan: Itti asaa de7uwan sintha hananabay, kaha garssan pholqqi beettiyaawadan guussaa.

malatiyaawaa untunttu be7enna mala, untunta diggeedda. ⁵ Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristtoosi Godaa gidiaawaanne A diraw nuuni nu huuphiyan hinttenttoo qooma gidiaawaa odettoppe attin, nubaa odokko. ⁶ Ayissi gooppe, “Dhumaappe poo7uu poo7ana” geedda Xoossay nu wozanaan bare poo7uwaa poo7isseedda; qassi I bare bonchcho eratethaa poo7uwaa Kiristtoosa sinthan poo7iyaawaa nuussi immanaw poo7isseedda.

⁷ Shin ubbaappe aadhdhiyaa wolqqay Xoossawaappe attin, nuussa gidenawaa bessanaw nuussi ha minjjay urqqaappe medhetteedda miishshaa gideedda nu gidдон de7ee.

⁸ Nuuni ubba baggannakka un77etteeddo; shin me7erettibeykko; qassi itti itti wode sidheetto; shin nu ubbannakka aggibeykko. ⁹ Nuuni yedersetteeddo; shin Xoossay nuuna olibeenna; qassi nu morkketuu nuuna oli aggeeddino; shin nuuni dhayibeykko. ¹⁰ Qassi Yesuusa de7uu nu asatethan beettana mala, nuuni ubba wode A hayiquwaa nu asatethan tookki yuuyheetto. ¹¹ Ayissi gooppe, hayiqqiyyaa nu asatethaa bolla Yesuusa de7uu beettana mala, paxa de7iya nuuni A diraw, ubba wode hayqqeetto. ¹² Hewaa diraw, hayquu nu gidдон oothee; shin de7uu qassi hintte gidдон oothee.

¹³ Xoossaa Maxaafay, “Taani ammaneedda diraw haasayaaddi” yaage; he ammanuwaa ayyaanay nuussikka de7iya diraw, nuunikka ammaneetto; hewaa diraw, haasayeetto. ¹⁴ Xoossay, Godaa Yesuusa hayiquwaappe dentheeddawe, nuunakka qassi Yesuusanna hayiquwaappe dentiide, hinttenanna ittippe bare sintha shiishshanawaa ereetto. ¹⁵ Hawe ubbay hintte diraassa; Xoossaa aadho keekatethay daro asaa gakkiya wode, asay Xoossaa bonchchoo daro galataa immana.

Ammanuwan De7ussaa

¹⁶ Hewaa diraw, nuuni salettokko; nuussi haray atto, bolla bagga asatethay wooqqinttokka, garssa bagga asatethay gallasan gallasan ooraxxee. ¹⁷ Ayissi gooppe, ha77iw waayyettiyyaa ha guutha waayyii, ubbaappe loythi dariyaa medhinaa bonchchuwaa nuussi beetissana. ¹⁸ Nuuni beettennawaa xeelleettoppe attin, beettiyaawaa xeellokko; ayissi gooppe, beettiyaabay ha77issa; shin beettennawe medhinaw de7iyaawaa.

5

¹ Ayissi gooppe, nuuni de7iya ha sa7aa dunkkaanii kolettoppe, nuussi asay keexxibeenna gollii, Xoossay keexxeeddawe, saluwan medhinaw de7iyaawaa nuuni ereetto. ² Nuuni ha alamiyaan de7iidde daro ooleettonne saluwan de7ana nu golliyyaa mayyanaw loythi amotteetto. ³ Nuuni hewaa mayyiide, kallottokko; ⁴ nuuni ha sa7aa dunkkaaniyan de7iidde, deexettiide ooleetto; ayissi gooppe, hayiqqiyyaa asatethay de7uwan mitettana mala, nuuni mayyanaw koyeettoppe attin, kallottanaw koyyokko. ⁵ Nuuna hawoo giigisseeddawe Xoossaa; qassi I bare Geeshsha Ayyaanaa waase udiide, immeeddawe A.

⁶ Hewaa diraw, nuuni ubba wode ammanetteetto; qassi nuuni nu gollen ha asatethan de7eedda keenan, Godaappe shaakettiide de7iyaawaakka ereetto. ⁷ Ayissi gooppe, nuuni ammanuwaan de7eettoppe attin, be7iyaawan de7okko. ⁸ Nuuna ammanthee; qassi ha asatethan nu golliyyaa aggi golle biide Godaanna ittippe de7iyaawe nuuna nashechchee. ⁹ Hewaa diraw, nuuni qassi ashuwaan de7ina de7ana dhayina, nu qofay A nashechchanaassa.

¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni huuphiyan huuphiyan ootheedda oosuu lo77a gidina, woy iita gidina, nuussi bessiyaawaa akkanaw, Kiristtoosa pirdda oy-diyaa sinthan ubbaykka shiiqanaw bessee.

Asaa Xoossaanna Dabbooyaa Oosuwaa

¹¹ Hewaa diraw, nuuni Xoossaw yayyussay ayentto eriide, hewaadan qassi asaakka ammantheetto; Xoossay nuuna ubbanna eree; qassi hinttekka hintte wozanaa qofaan nuuna eriita yaagaade qoppay. ¹² Beettiyaaban ceeqettiyaawanttuppe attin, wozanaan de7iyaawan ceeqettenna asatoo hintte odi zaariyaabay de7ana mala, hintte nuunan ceeqettanaadan, nuuni hinttenttoo gaasuwaa gidanaw koyyiyaawaappe attin, nuuna galatanaw koyyokko. ¹³ Nuuni gooyiyaawaa gidoope, Xoossaa bonchchuwaassa; woy qassi wozanaanna de7iyaawaa gidoopeekka, hinttena go77anaassa. ¹⁴ Kiristtoosa siiquu nuuna giddee; ayissi gooppe, itti asay asaa ubbaw hayiqqeeddawaa nuuni akeekeddoo; hewaa gidoope asay ubbay aananna hayiqqeedda. ¹⁵ Paxa de7iyaawanttu barenttu diraw hayiqqeeddawoonne qassi hayiquwaappe denddeeddawoo de7anaappe attin, sinthappe barenttu huuphew de7enna mala, I asaa ubbaa diraw hayiqqeedda.

¹⁶ Hewaa diraw, nuuni hawaappe sinthaw oonanne asaa qofaan pirddokko; haray atto, nuuni Kiristtoosa kase asaa qofaan pirddeeddawaa gidoopeekka, simmi sinthappe hewaadan pirddokko. ¹⁷ Hewaa diraw, ooninne Kiristtoosanna de7ooppe, ooratha medhetaa; cimay aadhdheedda; be7ite, ubbabaykka ooraxxeedda. ¹⁸ Kiristtoosa bagganna nuuna barenanna sigetheedda Xoossay ubbabaakka ootheedda; qassi I nuussi haratuwaa barenanna sigethiyaa oosuwaa immeedda. ¹⁹ Xoossay Kiristtoosa bagganna asaa ubbaa barenanna sigethee; asaa nagaraakka asaa bolla paydena; qassi asaa barenanna sigethiyaa kiitaakka nuussi immeedda.

²⁰ Simmi Xoossay nu bagganna hinttenttoo haasayyaawaadan, nuunikka Kiristtoosa diraw haasayyaa I kiitteeddawantta; qassi nuuni hinttena, “Xoossaanna sigettite” giide, Kiristtoosa diraw woossetto. ²¹ Nuuni Xoossaa xillotethaa Kiristtoosa bagganna akkana mala, nagaraa erenna Kiristtoosa nu diraw, Xoossay nagaranchcha ootheedda.

6

¹ Hintte nuunanna Xoossaa oosuwaa oothiidde, A aadho keekatethaa akkiide hanenna ogiyaan go77ettenna mala, nuuni hinttena woossetto.

² Ayissi gooppe Xoossay,

“Taani injje wodiyaan

neeni giyaawaa sisaaddi;

qassi atotethaa gallassi

neena maaddaaddi”

yaagee. Be7ite, injje wodii ha77a. Be7ite, atotethaa gallassay hachcha.

³ Nuuni nu oosuwaa ooninne boranawaa koyyokko; qassi oonanne dhubbanawaa koyyokko. ⁴ Shin ubbabaani nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiyaawaa nu huuphiyan besseeddo; daro gencan, waayyiyaan, metuwan, wolqqaama tuggaan, ⁵ lissuwan shocettiyaawaan, qashuwan, shabbirettusaan, daaburaan, gemi77ishuwaa dhayiyaawan, xoomaan, ⁶ geeshshatethan, eratethan, danddayan, keekatethan, Geeshsha Ayyaan, tumu siiquwan, ⁷ tumuwaa haasayyaawan, Xoossaa wolqqan nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiyaawaa nu huuphiyan besseeddo; qassi xillotethaa toraa ushechcha kushiyan, gondalliyaa haddirssa kushiyan

oyqqana. ⁸ Nuuni bonchchetteeddonne tooshetteeddo; boretteeddonne galatetteeddo. Qassi tumuwaa haasayeetto; shin asay nuuna wordduwaa giide qoppee. ⁹ Nuuni asay erenna asaa mala; shin asay ubbay nuuna eree; nuuni hayqqeedda asaa mala; shin hintte be7iyaawaadankka de7eetto; muretteedda asaa mala; shin hayiqqibeykko. ¹⁰ Nuuni kayyottiyaawantta gidoopekka, ubba wode nashetteetto. Hiyyeesaa malateetto; shin daro asaa dureyeetto; qassi ayaynne baynna asaa malateetto; shin ubbabaykka nuwaa.

¹¹ Qoronttoosan de7iya asaw, nuuni hinttenttoo qoncciyaan odeeddo; nu uluwaakka hinttena besseeddo; ¹² Nuuni hinttenttoo dhibibeykko; dhibeeddawanttu hinttena. Nuuni nu uluwaa hinttenttoo genthibeykko; shin hintte uluwaa nuussi gentheeddawanttu hinttena. ¹³ Ha77i taani ta naanaw haasayiyaawaadan, hinttenttoo haasayay; nuuni hinttena nu uluwaa besseeddawaadan, hintteikka nuuna hintte uluwaa aassi dooyyiide bessite.

Ammanenna Asaanna Zuppetenna Mala Seeraa

¹⁴ Ammanenna asatuwaanna zuppetiide, giigenna oosuwaa oothoppite. Ayissi gooppe, xillotethawunne nagaraw ayaan gakehaya de7ii? Poo7oonne dhumaw ayaan ittippetethaya de7ii? ¹⁵ Kiristtoosanne Daabiloosa * ittippe gathiyaabay ayee? Qassi ammaniyaawenne ammanennawe koxxiyaawe ayee de7ii? ¹⁶ Xoossaa Geeshsha Gollewunne eeqaw aybe zuppetethaya de7ii? Ayissi gooppe Xoossay,

“Taani untunttu giddon de7ananne
untunttu giddon hamettana.

Taani untunttu Xoossaa gidana;

qassi untunttukka ta asatuwaa gidana”

geeddawaadan, nuuni de7uwaa Xoossaa geeshsha golliyyaa.

¹⁷ Hewaadankka, qassi Goday,

“Untunttu giddoppe kesite;

untunttuppe shaakettite.

Tunabaakka bochchoppite.

Taani hinttena mokka akkana.

¹⁸ Qassi taani hinttenttoo aawuwaa gidana;

hintteikka taw attuma naanatuwaanne

macca naanatuwaa gidanita.

Taani Ubbaappe Wolqqaama Goday

hawaa oday”

yaageedda.

7

¹ Hewaa diraw, ta siiqatoo, Xoossay ha ubbabaa nuussi immana geeddawaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shemppuwaa tunissiyaa ubbabaappe nu huuphiyaa ane geeshshoytte; qassi Xoossaw yayyiyaawaan ubbanna geeyyiide de7eetto.

Phawuloosa Nashechchaa

² Hintte uluwaa nuuna bessite; nuuni oonanne naaqqibeykko; oonanne qohibeyikko; qassi oonanne cimmbibeyikko. ³ Taani hewaa hintte bolla pirddanaw giikke; ayissi gooppe, taani kase hinttenttoo geeddawaadankka,

* **6:15** Daabiloosa: Griikiyaa maxaafay “Beliyar” gee. Hewaa guussay Ibrayisxxiyaan “Beliyal” giyaawaa. Laa77uwaa bilethaykka “Makkalanchchaa” woy “Maaddennawaa” guussaa. **6:16** Wog 26:12; Hiz 37:27; 1Qo 3:16; 6:19 **6:17** Isa 52:11 **6:18** 2Sa 7:14; 1Od 17:13; Isa 43:6; Erm 31:9

hinttenttu nu wozanaan de7iita; nuuni de7inakka hayqqinakka, ittippe de7eetto. ⁴ Taani haasayiyaawaa hintteppe qosikke; taani hinttenan ceeqet-tay; nu waayyiya ubbaan taani loytha minnaynne nashettay.

⁵ Ayissi gooppe, haray atto nuuni Maqidooniyaa beedda wode, ubba baggankka waayyetteeddoppe attin, shemppibeykko; hara asaanna walas-say de7ee; nu wozanankka yashshay de7ee. ⁶ Shin kawusheeddawantta menthethiyaa Xoossay, Tiito yuussaan nuuna menthetheedda. ⁷ Nuuna kasewaappe aathi nashechchiyaawe, Tiito yuussaa xalalaa gidenna; shin hintte A menthetheeddawe, hintte taana be7anaw amotteeddawaanne taw qartteeddawaa qassi hintte taana maaddanaw giigetteeddawaa I nuussi odeedda.

⁸ Ayissi gooppe, ta dabidaabbii hinttena kayyoyeeddawaa gidooppekka, ayissi xaafaaditaashsha giikke; ayissi xaafaaditaashsha goopekka, ta dabidaabbii hinttena guuthaa wodiya kayyoyeeddawaa be7ay. ⁹ Ha77i taana nashechchiyaawe taani hinttena kayyoyeedda diraassa gidenna; shin hintte kayyuu hinttena nagaraappe zaareeddawaa diraassa; ayissi gooppe, nuuni hinttena ayaaninne qohennaadan, Xoossay bare koyyeeaddawaadan, hinttena kayyoyeedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossay koyyiya kayyuu nagaraappe zaariide atotethaakko ahee; hewekka taani bayizzaaddi geenna wozanaa; shin alamiyaa kayyuu hayiquwaa ahee. ¹¹ Xoossay he hintte kayyuwan ay ayifiyaa immeeddentto be7ite. Hinttena ay keenaa denthetheeddenttonne hintte geeshshatethaa tumayanaw hinttena ay keenaa zaaruwaa imisseeddentto, ay keenaa hanqqetheeddenttonne ay keenaa taw yashisseeddentto, ay keenaa seelisseeddentto, ayaa keenaa taana laamotisseeddenttonne naaqa oosuwaa oothawantta muranaw ay keenaa giigisseeddentto paacci be7ite; hintte hintte huuphiyan geeshsha gideeddawaa ubbabankka erisseeddita.

¹² Hewaa diraw, taani he dabidaabbiyaa hinttenttoo xaafeeddawaa gi-dooppekka, naaqqeedda uraa woy naaqqeedda uraa diraassa gidenna; shin hintte nuussi woyisaa qoppinttonne Xoossaa sinthan hinttenttoo qonccissanaw taani xaafaaddi. ¹³ Nuuni minneeddawe hewaa diraassa; he nu minotaa bolla, Tiito nashetteeddawaassi nuuni ubbaappe dariya nashechchaa nashetteeddo. Ayissi gooppe, hintte ubbay A hirggaappe shemppisseeddita. ¹⁴ Taani hinttewaa sabbaade aw odina, hintte taana yeel-layibeyikkita; shin nuuni hinttenttoo ubba wode tumuwaa haasayeeddo; hewaadankka, nuuni Tiito sinthan hinttewaa sabbeeddawe tuma gideedda. ¹⁵ Hewaa diraw, hintte ubbay aw yayyiide kokkoriidde, A wooti mokkeedi-tenttonne qassi aw ay keenaa azazetteeditentto I hassayiya wode, hinttena loythi siiqee. ¹⁶ Taani ubbabaani hinttena ammaniyaa diraw nashettay.

8

Xoossaa Asatuwaa Keekatethaa Imotaa

¹ Nuwaadan Xoossaa asatoo, Xoossaa aadho keekatethay Maqidooniyaa ammaniyaawanttu gidдон ootheeddawaa hinttena erissanaw koyyeetto. ² Unttuntu aadhdheedda waayyiyan wolqqaama paacyaa paacetteed-dino; shin unttuntu hiyyeesa gidooppekka, barenttu immiyaawan daro keekinonne qassi wolqqaama nashechchaa nashettiino. ³ Ayissi gooppe, unt-tuntu barenttu wolqqaama keenaa qassi haray atto barenttu wolqqaappekka dariyaawaa dosiide immeeddawoo taani markka. ⁴ Unttuntu Xoossaa asatuwaa maaddiyaa lo77o oosuwaa nuunanna oothanaw nuuna daro woosseeddino. ⁵ Unttuntu nuuni qoppeeddawaappe aathiide otheed-dino; kasetiide unttuntu barenttu huuphiyaa Godaw immeeddawaappe

guyyiyan, Xoossaa sheeniyaadan, nuussikka barenttu huuphiyaa immeeddino.

⁶ Hewaa diraw, nuuni ha lo77o oosuwaa doommeedda Tiito gujji oothanaadaninne hinttena maaddiide, he oosuwaa polissanaadan A woosseeddo. ⁷ Shin hintte ubbabaani, ammanuwan, haasayan, eratethan, wolqqaama lo77o amuwan, nuuna siiqiyaawankka duretteeddawaadan, ha lo77o oosuwankka hinttenttu keeka gidanawaa nuuni koyyeetto.

⁸ Taani hewaa azazanaw giikke; shin haratuwaa wolqqaama lo77o amuwaa bagganna hintte siiquu ay keenaa tumentto eranaw gay. ⁹ Ayissi gooppe, hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaa eriita; Kiristtoosi dure gidi de7iide, hintte A hiyyeesatethan durettanaadan, hintte diraw hiyyeeseedda.

¹⁰ Taani ha yewuwaa hinttena zoriyaawe hawaa; zillaythi hintte doommeeddawaa ha77i wurssiyaawe hinttenttoo lo77a; hintte ooso xalalaw gidennaan, oothana qofawukka kaseteeddawannta. ¹¹ Hintte oothanaw loythi amotteeddawe oothiide poleeddawaanna giiga gidana mala, hinttenttoo danddayetteeddawaadankka oosuwaa polite. ¹² Ayissi gooppe, itti uray immanaw loythi koyyoooppe, I barew de7eedda keenaa immanaappe attin, aw baynnawaa aappe akkenna.

¹³ Ayissi gooppe, taani haranttu waayyiyaappe shemppina, hintte waayyettite giikke; hintte ubbaykka qaraa de7anaadanappe attin. ¹⁴ Unttuntu palahay hintte pacaa kunthana mala, hinttenttoo ha wodiyaan de7iya palahay unttuntu pacaa kunthana koshshee; laa77uukka hewan qaraan go77ettiino. ¹⁵ Xoossaa Maxaafan, “Darissiide shiishsheeddawoo palahibeenna; qassi guuthaa shiishsheeddawookka paccibeenna” geetettiide xaafetteedda.

Tiitanne A Laggethaa

¹⁶ Shin nuuni hinttenttoo qoppiyaawaa mala, wolqqaama qofaa Tiita qofisseedda Xoossaa galatay gakko. ¹⁷ Tiito hinttekkoo baanaw bare qofaa qachcheeddawe, bare huuphiyan hinttena maaddanaw daro amotteedda gishshaappe attin, nu zoriyaa xalalaa akkeeddawaana gidenna. ¹⁸ Mishiraachchuwaa qaala odiyaa bare oosuwaa ammanettiya ammaniyaawanttu sinthaa ubbaan daro bonchchetteedda ishaa nuuni aananna ittippe kiitteetto. ¹⁹ Hewaa bollan qassi, ha nuuni oothiyaa lo77o oosuwaa I nuunanna ittippe oothanawunne Godaa bonchchoo nuuni haratuwaa maaddanaassi loythi amottiyaawaa bessanaw ammaniyaa asatuu A dooriide suntheeddino.

²⁰ Nuuni oothiyaa ha keeka imotaa diraw, ooninne nuuna zigireenna mala naagetteetto. ²¹ Ayissi gooppe, nuuni Godaa sinthaan lo77obaa oothanawaa xalalaa gidenna; shin asaa sinthankka lo77obaa oothanaw qoppeetto.

²² Nuuni daro gede paacci be7eedda nu ishaa, ubba wode hinttena maaddanaw daro amottiyaawaa, ha asatuwaanna hinttekkoo kiitteetto; qassi ha77i I hinttena daro ammaniyaa diraw, hinttena maaddanaw kasewaappe aathiide loythi amottee. ²³ Tiitowaa gidoooppe, I hinttena maaddanaw taananna ittippe oothiyaa ta laggiyaa; yokko ishātuwaabaa gidoooppe, unt-tuntu ammaniyaa asatuu kiitteeddawanttanne unt-tuntu de7uu Kiristtoosa bonchchissiyaawaa. ²⁴ Simmi ammaniyaawanttu ubbatuu hintte siiquu tuma gidiyaawaa erana mala, qassi nuuni hinttewaa sabbiyaawe likke gidiyaawaa erana mala, hintte siiquwaa unt-tunta bessite.

9

Pacay De7iyaawantta Maadussaa

¹ Yihudaan de7iya geeshsha asatuwaa maaddanaw yeddiyaabaw taani hinttentoo xaafanaw koshshenna. ² Hintte maaddanaw loythi amottiyaawaa taani eriya diraw, Maqidooniyan de7iya asaw hinttewaa sabbaaddi. Taani untunttoo, “Akaayiyaan de7iya ishatuu zillaythippe doommiide, maaddanaw giigetteeddino” yaagaade odaaddi; qassi hintte wolqqaama amuukka untunttuppe dariya baggaa denthethedda. ³ Shin taani untunttoo geeddawaadankka nuuni ha yewuwaa hinttenan ceeqettiyaawe mela gidenna mala, hintte giigetteeddawannta gidanaadan, ha ishatuwaa hinttekkoo kiittay. ⁴ Maqidooniya asatuu taananna yiide, hintte giigettennan de7ishshin, hinttena demmooppe, nu xalalaa gidennaadan, hintte nuuppe aadhuwaa yeellatanita; shin nuuni hinttena loythi ammaniide ceeqetteeddawaassa. ⁵ Hewaa diraw, taani ha ishatuu taappe sinthati hinttekkoo biide, hintte immana geedda imotaa kasetiide giigissana mala, untuntta woosanaw koshshiyaawaa akeekaaddi. Hewaappe guyyiyan, he imotay taani gakkiiya wode giigi uttanawaa; hewe qassi wolqqaan hintte immiyaawaa gidennaan, dosiide immiyaawaa erissee.

⁶ Hawaa akeekite; guutha zerethaa zeriyaay uray guutha kathaa cakkana; daro zerethaa zeriyaay uray qassi daro kathaa cakkana. ⁷ Xoossay nashechchan immiya uraa siiqiyaa diraw, qarettiide woy dosennan immiyaawaa gidennaan, immiya uray huuphiyan huuphiyan bare wozanaan qoppeeddawaa immo. ⁸ Xoossay hinttentoo gidiiyaawe ubba wode de7anaadaaninne qassi haratookka hintte immanaw gidiiyaawe de7anaadan hinttena koshshiyaa ubbabaa hinttentoo immanaw danddayee. ⁹ Xoossaa Maxaafay, “I hiyyeesaa asaw darissiiide immee;

qassi A xillotethay medhinaw de7anawaa”

yaagee. ¹⁰ Xoossay, zeriyaawoo zerethaanne maanaw qumaa immiyaawe, hinttena koshshiyaa zerethaa ubbaa hinttentoo immana; qassi hintte xillotethaappe daro ayfiyaa ayifissanaw he zerethaa dichchanawaa.

¹¹ Daro asay hintte immiya imotaa nuuppe akkiide, Xoossaa galatanaadan, hintte ubba wode darissiiide immiyaawantta gidana mala, Xoossay hinttena ubba bagganna dureyana. ¹² Ayissi gooppe, ha hintte oothiyaa oosuu Xoossaa naanaw koshshiyaawaa kunthi immiyaawaa xalalaa gidenna; shin Xoossaw daro galataa immiyaawan kumiide goggee. ¹³ Ha hintte oosuu hintte ammanuwaa erissiyaa diraw, daro asay Kiristtoosa wongalaa hintte ammaniide markkattiyaawoonne hintte maaduwaa untuntunne haraa ubbatuwaanna shaakkiide, darissi immiyaawoo Xoossaa bonchhana. ¹⁴ Untunttu hinttentoo Xoossaa woossiide, hinttenan de7iya Xoossaa aadho keekatethay zaway bayinnawaa diraw, hinttena laamoteetto. ¹⁵ Zaway bayinna Xoossaa aadho keekatethaa diraw, Xoossaa galatay gakko.

10

Phawuloosi Mootiyaawanttussi Zaaredda Zaaruwaa

¹ Taani Phawuloosi, hintte, “I nuunanna de7iya wode ashikke” giyaawe, qassi, “Nuuppe haakki de7iya wode nu bolla xalee” giyaawe, lo77anne ashikke gideedda Kiristtoosa bagganna hinttena woossay. ² Nuuna ha sa7aa dooyaadan de7iino giide qoppiyaa itti itti asatuwaa bolla taani xalanawaa eray; shin taani hinttekkoo biya wode hintte taana xalissenna mala, hinttena

woossay. ³ Ayissi gooppe, nuuni ha sa7an de7ooppekka, ha sa7aa asaadan olettokko. ⁴⁻⁵ Ayissi gooppe, nuuni olettiiyaa tooray ha sa7aawaa gidenna. Shin geessuwaa laalanaw wolqqaana de7iya Xoossaa tooraa. Nuuni asaa qofaa dhayisseetto; qassi Xoossaa eratethaa bolla dendiide dhubbiyaa ooro qofaa ubbaa laaleetto. He qofaa ubbay Kiristtoosaw azazettana mala omoddeetto. ⁶ Hintte azazettiyaawaa poleeddawaappe guyyiyan, azazettenan ixxiyaawaa ubbaa nuuni muranaw gigettana.

⁷ Hintte sinthan de7iyaawaa xeellite; ooninne barena Kiristtoosawaa giide qoppoippe, hewaa gujji qoppo; Kiristtoosawaa I gideeddawaadan, nuunikka qassi aawaa. ⁸ Ayissi gooppe, Goday nuussi immeedda nu aawotethaani taani loytha otorettiyaawaa gidooppekka, hewan yeellatikke; he nuussi immeedda aawotethay hinttena keexxanaassappe attin, kolanaassa gidenna. ⁹ Taani ta dabidaabbiyaan hinttena yashissanaw xaafu asa malaataade beettanaw koyyikke. ¹⁰ Ayissi gooppe, itti itti asay, “Phawuloosa dabidaabbii deexonne wolqqaama; shin xeelliyaa wode I daaburanchcha; A haasayaykka pathenna” yaagee. ¹¹ Hewaa mala asay nuuni haakuwan de7iidde xaafiyaa dabidaabbiyaaninne yaani hinttenanna de7iidde oothiyaa oosuwan dummatethi bayinnawaa akeekana koshshee.

¹² Nuuni barena nashshiyaa itti itti asatuwaanna nuuna paydanaw woy likkissanaw koyyokko; shin untuntu barena ittuu ittuwaanna likkissiidinne qassi barena ittuu ittuwaanna qarayiidde, ubbanna eeyeeddino.

¹³ Shin nuuni Xoossay nuussi esseedda zawaa gidon ceeqettiyaawaappe attin, he zawaappe pinniide ceeqettokko; he zaway hinttekkokka gakkkee. ¹⁴ Nuuni hinttekkokka gakkibeennawaa malatiide, zawaa pinnokko; ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaala odiidde, hinttekkokka kase gakkkeedo. ¹⁵ Nuuni Xoossay esseedda zawaa pinniide, hara asay otheedda oosuwan ceeqettokko; shin hintte ammanuu dicci dicci biya wode, nuuni hintte gidon oothiyaa oosuwa zaway kasewaappe loythi aakki aakki baanawaa giide qoppeetto. ¹⁶ Nuuni mishiraachchuwaa qaala hintte de7iyaasaappe hini baggan odana; qassi hara zawaan ooseetidiggeedda oosuwaanka ceeqettokko. ¹⁷ Shin Xoossaa Maxaafay, “Ceeqettiya uray ooninne

Godaa lo77otethaabaan ceeqetto”

yaage. ¹⁸ Ayissi gooppe, Goday nashshiyaa uraappe attin, barena nashshiyaa uray galatettenna.

11

Phawuloosanne Barena Yesuusi Kiitteedda Giya Worddanchchatuwaa

¹ Hintte ta eeyatethaa guuthaa danddayintto lo77a. Hayyanaa danddayite.

² Xoossay qanaattiyaawaadan, taanikka hinttew qanaatay; ayissi gooppe, taani hinttena itti attumawoo, Kiristtoosaw immana gaade, attumawaa erenna geeshsha wodorattiidan giigissa wothaaddi.

³ Shin shooshshay bare makkalaan Hewaano baletheeddawaadan, Kiristtoosaw hintte immeedda hintte suure qofay bayibeennawe wora banddeeshsha gaade hirggay. ⁴ Ayissi gooppe, itti uray yiide, nuuni hinttentoo odeedda Yesuusappe hara Yesuusa hinttentoo odooppe, woy hintte akkeedda Ayyaanaappenne wonggalaappe dumma ayyaanaanne wonggalaa hintte akkooppe, hintte eeno giide akkeeddita guussa.

⁵ Yesuusi kiitteedda ha waannatuwaappe taani ayankka laafiyaawaa taw malatenna. ⁶ Taani haasayiyaa haasayan tamarabeenna asaa gidooppekka,

eratethan gidikke; shin nuuni hinttenttoo ha yewuwaa asaa ubbaa giddon ubba bagganna qonccisseeddo.

⁷Woy taani hinttena miishshaa oochchennan, Xoossaa mishiraachchuwaa qaala hinttenttoo coo odeeddawenne hinttena dhoqqu oothanaw ta huuphiyaa toochcheeddawe taw nagaraa gidanddeeshsha? ⁸Taani hinttenttoo oothanaw hara ammaniyaa asaappe miishshaa akkeeddawoo, hewantta bonqqaaddi. ⁹Qassi taani hinttenanna de7ishshin, taana metina, hintteppe itti uraakka wayissabeykke. Ayissi gooppe, Maqidooniyaappe yeedda ishatuu taana koshsheedda ubbabaa taw immeeddino; taani hinttena waayissenna mala, kase tooko gidabeenawaadankka sinhawukka tooko gidikke. ¹⁰Kiristtoosa tumatethay taanan de7ishshin, ha ta ceequ Akaayiyaa gadiyan haqaninne attenna. ¹¹Taani hawaa ayissi gaytaa? Hinttena siiqenna dirassee? Taani hinttena siiqiyaawaa Xoossay eree.

¹²Shin he barenttu ceeqettiyaawaan nuuni oothiyaawaadan oothanaw gaasottiyaawanttu gaasuwa digganaw, ha77i taani oothiya oosuwa gujjaade oothana. ¹³Ayissi gooppe, untunttu Yesuusi kiittibeenna worddo asatuwaa; hewanttu mala asatuu Kiristtoosi kiitteeddawantta malatanaw barenttu malaa laamerethiyaa kiitettibeenna worddanchchatuwaanne labanchchaa oosanchchatuwaa. ¹⁴Hewe maalalissiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, Seexaanay bare huuphew poo7uwaa kiitanchchaa malatanaw bare malaa laammee. ¹⁵Hewaa diraw, Seexaanaa oosanchchatuu xillotethaa oosanchchatuwaa malatanaw barenttu malaa laamooppe, hewe wolqqaamabaa gidenna; untunttu wurssethaan barenttu oosuwa malaa akkana.

Phawuloosa Gakkeedda Metuwaa

¹⁶Taani laa7ethuwaakka gay; taana ooninne eeya giide qoppoppo; shin hintte taana, I eeya goopekka, taani guuthaa ceeqettanaadan, taana eeya giite. ¹⁷Taani hawaadan xalaade ceeqettaadde haasayiyawe, eeyatethaa haasayaappe attin, taana Goday azazina gidenna. ¹⁸Daro asay ha sa7aaban ceeqettiya diraw, taanikka ceeqettana. ¹⁹Hintte aadhdheedda eranchchaa gidiyaa diraw, eeya asaawaa nashechchan danddayiita. ²⁰Ayissi gooppe, ooninne hinttena ayilleyooppe, woy hinttewaa mooppe, woy hinttewaa bonqqooppe, hintte bolla oforettooppe, woy hintte shayyiyaa baqqooppe, danddayiita. ²¹Nuuni hewaa oothanaw daro daaburanchchaa gideeddawaa taani yeellataadde oday.

Shin ooninne ittiban xaliide ceeqettooppe, taanikka ceeqettanaw xalay; taani eeya asaadan haasayay. ²²Untunttu Ibraawee? Taanikka Ibraawe. Untunttu Israa7eeliyaa asee? Taanikka Israa7eeliyaa asaa. Untunttu Abraahaame zaree? Taanikka qassi Abraahaama zare. ²³Untunttu Kiristtoosa qoomatee? Taanikka untunttuppe aadhdhiyaa qoomaa; taani gooyiyaa asaadan haasayay; taani daro ootha daaburaaddi; daro wodiya qashettaaddinne lissuwan shocettaaddi; qassi daro wodiya hayiqqaadde attaaddi. ²⁴Ayihudatu taana ichcheshu gede, hattamanne uddupunuwaa lissuwan shoceeddino. ²⁵Roome asay taana heezzu gede xam77aan shoceedda; itti gallassi shuchchan caddi caddiide aggeedda; markkabii heezzu gede me77ina, abbaa giddon itti qammaanne itti gallassaa aqaade peeshaaddi. ²⁶Taani daro ogiyaa hamettaaddi; taana kuntho haathayinne bonqqanchchatuu bonqqi digiide ashsheedda; qassi ta biittaa asayne Ayihuda gidenna asay bonqqi digiide ashsheeddino. Qassikka katamay, bazzuu, abbay, taana yashisheedda; wordduwaa dabbatuukka taana bonqqi digiide ashsheeddino. ²⁷Taani daaburaaddinne metootaaddi. Daro

gede gemi⁷⁷ishuwaa dhayaaddi; koshattaaddi; saamettaaddi. Daro gede xoomaaddi; qassi meegettaaddinne kallottaaddi.

²⁸ Harabaa ubbaappekka ubba gallassi taw tookuwaa gideeddabay, woosa golliyaa ubbaw hirggiyaawaa. ²⁹ Daaburiyaawe oonee? Taani daaburikki-taayee? Nagaraan geliyaawe oonee? Taani un⁷⁷ettaade aw qarettikkitayee?

³⁰ Taani ceeqettanaw koshshiyaawaa gidoope, taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaawan ceeqettana. ³¹ Medhinaw anjjettedda Xoos-say, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuu, taani worddotennawaa eree. ³² Damasqqo katamaan Aretaasa giya kaatiyaappe garssanna gadiyaa mood-diyaawe, taana oythanaw Damasqqo Katamaa naagissee. ³³ Shin Katamaa gimbbiyaa dirssaa maskkootiyaanna taana taayyiyan duge wothina, aappe kessa akkaaddi.

12

Phawuloosa Saxaa

¹ Ceeqettiyaawe taw ayinne go⁷⁷ennawaa gidoopekka, taani ceeqettanaw bessee. Shin taani saxaabaanne Godaappe qoncceddawaa haasayana. ² Tammanne oyddu laythaappe kase, heezzenho saluwaa pude beedda itti bitaniyaa, Kiristtoosa ammaniyaawaa, taani eray; he bitani bare asatethaan beedde woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoosay eree. ³ He bitaniyaa, heezzenho saluwaa pude beeddawaa, eray; I bare asatethaan beeddenttonne woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoosay eree. ⁴ Hewan he bitani asay haasayanaw danddayennawaa, asaa inxxarssayikka haasayanaw danddayennawaa siseedda. ⁵ Taani he bitaniyaaban ceeqettana; shin taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaa diraw, ta huuphiyaan ceeqettikke. ⁶ Taani ceeqettanaw koyyiyaawaa gidoopekka eeya gidikke; ayissi gooppe, taani tumuwaa haasayay. Shin asay tawaa taanan be⁷iyaawaappenne taappe sisiyaawaappe aathiide qoppenna mala naagettay.

⁷ Qassi Xoosay taw daro qoncceddada wolqqaama yewuwaappe denddeeddawaan otorettennaadan digganaw taana caddi oyqqiyaa, Seexaanaa kiitanchchay, taana metoathanawunne taani otorettenna mala, taana naaganaw taw imetteedda. ⁸ Hewaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzu gede woossaaddi. ⁹ Goday taana, “Ta aadho keekatethay new gidanawa; ayissi gooppe, ta wolqqay ne daaburan polettee” yaageedda; hewaa diraw, Kiristtoosa wolqqay taanan de⁷ana mala, ta daaburan ceeqettanaw taani daro nashettay. ¹⁰ Taani Kiristtoosa diraw daaburiyaawaan, asaan borettiyaawan, waayyettiyaawan, yederssettiyaawaan, metootiyaawan nashettay; ayissi gooppe, taani daaburiyaa wode, he wode minnay.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaassi Un⁷⁷ettiide Qoppeedda

¹¹ Taani ceeqetteeddawaan eeyaaddi; shin hewaa hintte taana wolqqan oosisseeddita; ayissi gooppe, hintte taana galatanaw bessee; taani ayaaninne erettenaan dhayoopekka, Yesuusi kiitteedda dhooqqa geetteddedda ubbatuwaappe laafikke. ¹² Taana Yesuusi kiitteeddawe tuma gidiyaawaa erissiyaa mallay, oorathabayenne wolqqaama oosuu hintte gidon daro gencan oosetteedda. ¹³ Taani ta huuphiyan hinttena waayyissabeennawaappe attin, hara ammaniyaasatuwaappe hintte ayaani laafiitee? Hayyanaa taani hinttena naaqqeeddawaa taw atto giite.

¹⁴ Taani hinttekko baanaw giigoodeppe, hawe taw heezzenho wode; taani hinttena waayissikke. Taani hinttena koyyiyaawaappe attin, hintte

miishshaa koyyikke; ayissi gooppe, aawuunne aatta barenttu naanaw miishshaa minjjiyaawaappe attin, naanay barenttu aawoonne aattiw minjikkino. ¹⁵ Taani hintte shemppoo taw de7iyaawaa taananna gathaade nashechchaan immana; yaatina, taani hinttena loytha siiqiyaa diraw, hintte taana laafaa siiqiitee?

¹⁶ Gidooppekka, taani hinttena wayissabeykke; shin hintte taana, “Neeni nuuna cimmaade makkalaan oyqqaadda” yaaganita. ¹⁷ Taani haray atto, hinttekkoo kiitteedda itti asaa baggannakka hintteppe go77ettaadditaa? ¹⁸ Tiito hinttekkoo baana mala, taani woossaaddi; qassi ammaniyaa ishaakka aananna yeddaaddi. Tiito hintteppe go77etteeddee? Nuuni nu oosuwaa itti qofaan oothibeykkoo? Qassi nu hanuukka ittuwaa gidenneeyee?

¹⁹ Nuuni ubba wodekka hintte sinthaan nu huuphew mootettiyaawaa hinttenttoo malatii? Nuuni Kiristtoosan de7iyaawanttudan, Xoossaa sinthan ha77i gakkanaassikka haasayeetto. Nu siiqatoo, nuuni oothiyaa ubbabaykka hinttena maaddanaassa. ²⁰ Ayissi gooppe, taani hinttekkoo biya wode, ooni eri taani koyiyaawaa mala hintte gidennaan agganenttonne; qassi taanikka hintte koyiyaawaa mala gidennaan agganenttonne. Qassi ooni eri hewan palumii, qanaatii, hanqquu, yoray, zigirssay, sarotethaa digussay, otoruu, metuu de7ennaan waayyii aggana; taana yashshee. ²¹ Taani hinttekkoo laa7ethuwaa biya wode, ta Xoossay hintte sinthan taana kawushshanenttonne yayyay; taani nagaraa kase oothiide, barenttu oothedda tunatethaappe, woshummiyaawaappenne amuwaappe simmibeenna daro asatoo yeekkennaan aggikke gaade yayyay.

13

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹ Hawe taw hinttekkoo yuussay heezzenho wode. Ay mootuukka laa77u woy heezzu markkay markkattina pirddettanaw koshshee. ² Taani laa7enthuwaa hinttenanna gakettedda wode, hinttena naagettite gaaddi; ha77ikka haakuwan de7ooppekka, hinttena naagettite gay. Taani qassikka hinttekkoo biya wode, nagaraa kase ootheddawanttakka qassi haratuwaa ubbatuwaakka murennan aggikke.

³ Ayissi gooppe, Kiristtoosi ta bagganna haasayiyaawaa erissiyaawaa hintte koyyiita. I hinttenanna haasayiyaa wode A wolqqaappe attin beetiyaawe A daaburaa gidenna. ⁴ Ayissi gooppe, Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide, daaburan kaqetteedda; shin Xoossaa wolqqan paxa de7ee. Ayissi gooppe, I daaburanchcha gideeddawaadan, nuunikka daaburanchcha; shin hinttenanna haasayiyaawan nuuni Xoossaa wolqqaan aananna de7ana.

⁵ Ammanuwan hintte minni de7into ane hinttena paaccite; hinttena bidite. Kiristtoosi hinttenan de7iyaawaa hintte erikkitee? Hewe dhayooppe paaciyaan kunddeedita guussa. ⁶ Nuuni paaciyaan kunddibeennawaa hintte eriyaawaa ammanay.

⁷ Hintte iitabaa mulekka oothenna mala, nuuni Xoossaa woosseetto. Nuuni paaciyaan danddayiyaawantta gidiide beettanaassa gidenna; shin nuuni paaciyaan danddayennawantta malatiide beettooppekka, lo77obaa hintte oothanaassa. ⁸ Ayissi gooppe, nuuni tumuwaa xalalaw oothanaappe attin, tumuwaappe haraa ayinne oothanaw danddayokko; ⁹ nuuni daaburanchcha shin hintte wolqqaama gidoode nashetteetto. Hintte polo gidana mala nuuni Xoossaa woosseetto.

¹⁰ Taani hintteppe haakuwan de7aadde xaafeeddawe hewaa diraassa; taani hinttekko biya wode, Goday taw immeedda maataani zemppaade, hinttena metootheranaw taana waayyii koshshana. He maatay taani hinttena keexxanaw taw imetteeddawaappe attin, hinttena kolanaw imettibeenna.

¹¹ Wurssethaan taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, saro de7ite; bali baynnaan de7ite; ta zoriyaa sisite; itti wozana gidiide de7ite; sarotethaan de7ite. Siiquwaanne sarotethaa Xoossay, hinttenanna ittippe de7ana.

¹² Ittuu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. ¹³ Xoossaa asaa ubbatuu hinttena saro saro giino.

¹⁴ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, Xoossaa siiquu, Geeshsha Ayyaanaa ittippetethay hinttenanna ubbaanna gido. Amen77i.

Phawuloosi Galaatiyaa Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Yesuusi Ashshiyaawaa gidiyaawaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalay, dumma dumma sa7aan odettishshiinanne Ayihuda gidenna asaykka ammaniide akki akki biishshin, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiiyaa polanaw koshshiiyee koshshennee?” giyaa walassay ittippe denddeedda. He wode Phawuloosi, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiiyaa polanaw koshshenna; Yesuusan ooratha de7uwaa demmanaw aani ammano asay, Xoossaa sinthan xillanaw danddayiyaawe ammano xalalaana” yaagiide tamarissuwaa doommeedda. Shin Qeeri Iisiyaa gidon, “Asay Xoossaa sinthan xillanaw Yesuusan ammaniyaawaa xalalaa gidennaan, Muse higgiiyaakka polanawunne qaxxarettanaw koshshee” yaagiide Phawuloosa timirrtiyaa phalqqiyaa asatuu de7iino.

Phawuloosi hawaa Galatiyaa kiitaa xaafeeddawe ha bala timirrtiyaan cimetteedda asaa suure ammanuwaassinne Ammanuwaa de7uwaassi zaariide kaaletkanaassa. Phawuloosi koyro doommiidde, I barena, “Taani Yesuusi Kiitteeddawaa” yaagi erissiidde doommee. Yesuusi Kiitteeddawaa oothiide A xeeseeddawe Xoossaappe attin, asaa gidennawaanne qassi I kiitetteeddawe Ayihuda gidenna asatuwaassa gidiyaawaa qonccissiide odee. Hewaannakka oyqettiide, asay xillanaw danddayiyaawe ammanuwaa xalalaana gidiyaawaa odee. Wurssetha shemppatuwaan Ammanuwaa eeshshay Yesuusa ammaniyaa ammanuwaappe kesiyaa siiquwaappe pulttiyaawaa gidiyaawaa odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-10)

Phawuloosi Xoossaappe kiitetteedda maataa (1:11-2:21)

Xoossaa aadho keekatethaa mishiraachchuwaa qaalaa (3:1-4:31)

Kiristinnaa la77atethaanne ammanuwaa (5:1-6:10)

Wurssethaa qutiyyaa (6:11-18)

¹ Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosinne qassi hayquwaappe A den-
theedda Xoossay Aawuu kiitteeddawaappe attin, asaappe woy asaa bag-
ganna kiitetteeddawaa gidikke. ² Ha taaninne taananna de7iyaa am-
maniyaa ishataa ubbay, Galaatiyaa gadiyan de7iyaa ammaniyaa asaa ub-
baw sarotaa kiitetteetto.

³ Xoossay nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttentoo aadho
keekatethaanne sarotethaa immo.

⁴ Nu Xoossaa, nu Aawuwaa sheniyaan Kiristtoosi ha iita oosuu oosettiyyaa
wodiyaappe nuuna ashshana mala, nu nagaraa diraw, bare huuphiyaa
immeedda. ⁵ Xoossaw medhippe medhiinaa gakkanaw bonchchuu gido.
Amen77i.

Mishiraachchuwaa Qaalaa Tumuu Ittuwaa Xalalaa

⁶ Kiristtoosa aadho keekatethaan hinttentta xeeseedda Xoossaa aggiide,
hara wonggalaakko, hintte elleelliide, wooti simmeedditentto taw
oorathabaa gideedda. ⁷ Hinttentta bul77akkiyaawanttunne Kiristtoosa
mishiraachchuwaa qaalaa geellayanaw koyyiyaa amareedda asatuu
de7iinoppe attin, tumuppe hara mishiraachchuwaa qaalay baawa. ⁸ Shin
haray atto nuuna gidina, woy saluwaappe kiitanchchaa gidina, nuuni

hinttenttoo kase odeedda mishiraachchuwaa qaalaappe dummatiyaawaa hinttenttoo odiyaawaa gidoope, I medhinaw sheqetteeddawaa gido. ⁹ Kase nuuni geeddawaadan, ha77ikka laa7enthuwaa taani oday; hintte akkeedda mishiraachchuwaa qaalaappe dummatiyaawaa ooninne hinttenttoo odooppe, he uray medhinaw sheqetteeddawaa gido.

¹⁰ Hawe taana asaappe sabaa koyyiyaawaa malatissii? Malatissenna! Taani Xoossay lo77a giyaawaa koyyay. Woy taani asaa nashechchanaw koyyaytaa? Taani ha77ikka asaa nashechchanaw koyyiyaawaa gidoope, Kiristtoosa aylle gidikke.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gideedda Hanuwaa

¹¹ Ta ishato, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaa qaalay asaappe gidennawaa hinttenttoo oday. ¹² Ayissi gooppe, taw Yesuusi Kiristtoosi qonccisseeddappe attin, taani mishiraachchuwaa qaalaasaappe akkabeykke; asay taana tamarissibeenna.

¹³ Kase taani Ayihuda ammanuwan de7iyaa wode, waanaade de7aadditanto, hintte siseeddata; taani Kiristtoosa ammaniyaawantta qaretay baynnaan yederssaaddinne dhayissanaw baaxetaaddi. ¹⁴ Ta wode de7eedda asatuwaappe coratuwaa Ayihuda ammanuwaa higgiiyaa naaguwaan aadhdhay; nu aawotuwa wogaa ooppenne aadhdhaade siiqaaddi.

¹⁵⁻¹⁶ Shin Xoossay bare aadho keekatethaan, taani biro ta dayi uluwaan de7ishshin, barew oothanaw taana xeseedda; aabaa odiiyaa mishiraachchuwaa qaalaasaappe Ayihuda gidenna asaw taani odana mala, Xoossay bare Na7aa taw qonccissanaw koyyeedda wode, zorettanaw ookkonne babeykki. ¹⁷ Woy taappe kase Yesuusi kiitteeddawanttunna gaketanaw Yeerusalaame babeykki; shin taani ellekka Arabiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi. Hewaappe Damasqqo giyaa katamaa simmaaddi. ¹⁸ Heezzu laythaappe guyyiyan, Phexiroosanna * gaketanaw Yeerusalaame baade, aananna tammanne ichcheshu gallassaa uttaaddi. ¹⁹ Shin Yesuusi kiitteeddawanttuppe Godaa ishaa Yayiqoobappe attin, haratuwaanna gakettabeykki.

²⁰ Taani hinttenttoo xaafiyaawaan worii baawa; taani hinttenttoo worduwaawaa odennawaa Xoossay marka!

²¹ Hewaappe guyyiyan, Sooriyaa geetettiyaa gadiyaanne Kilqqiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi. ²² Yihudaan de7iyaa Kiristtoosan ammaniyaawanttu taananna ereta gidikkino. ²³ Shin hara asay, “Nuuna yederssi yuuyiyaa bitani hawaappe kase I dhayissanaw koyyiyaawaa ammanuwaabaa ha77i odee” giyaawaa untunttu ²⁴ sisiide tabaan Xoossaa galateeddino.

2

Phawuloosi Kiiteettowaa Gidiyaawe Haratuwaa Mataan Eretteedda

¹ Hewaappe simmaade taani tammanne oyddu laythaappe guyyiyan, Barinabaasanna laa7enthuwaa Yeerusalaame baadde, Tiitakka taananna akkaade baaddi. ² Xoossay taw saxaan qonccisseedda diraw baade taani ha77i oothiyaa oosuu woy kase ootheeddawe mela attenna mala, Kiristtoosan ammaniyaawantta kaaletthiyaawantta dumma shiishshaade, Ayihuda gidenna asaw taani odiiyaa mishiraachchuwaa qaalay ay malentto untunttoo odaaddi. ³ Shin haray atto taananna de7iyaa Tiita I Giriike gadiyaa

* **1:18** Phexiroosa: Griike maxaafay Keefaa yaagee. Bilethaykka Aramaayike qaalaan “Zaallaa” giyaawaa.

asa gidishshin, qaxxaretto giide godetibeykkino. ⁴ Gidooppenneekka, worduwaan nuussi ishatawaa malati yiide, nuunanna walaketteedda cora asatuu A qaxxaranaw koyyeeddino. He asatuu Kiristtoosa Yesuusan nuussi de7iyaa nuuni koyyeeddawaadan hanana danddayiyaa la77atethaa wochchiide dhiishanaw, wuu7ettiide nu giddo geliide nuuna ayille oothanaw koyyeeddino. ⁵ Shin mishiraachchuwaa qaalaa tumatethay hinttenttunna minni de7ana mala, nuuni haray atto guutha wodiyaakka untunttoo moodettibeykko.

⁶ Shin kaappatuwaa malatiyaawanttu taw aynne ooratha qofaa imibeykkino; hawaa ayissi gaytaa gooppe, hawaappe kase untunttu oona gidinakka taana metiyaabaa gidenna; Xoossay asaa som77iyaa xeelliide pirdenna. ⁷ Shin guyyeppe Xoossay Phexiroosaw, Ayihudatoo mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa hadaraa immeeddawaadan, tawukka Ayihuda gidenna asaw mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa hadaraa immeeddawaa untunttu be7eeddino. ⁸ Ayissi gooppe, Phexiroosi Ayihudatoo Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawaadan, taanikka Xoossaa wolqqaan Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidaaddi. ⁹ Qassi kaaletthiyaawantta malatiide beettiyaawanttu, Yayiqoobi, Phexiroossinne Yohaannisi, taw imetteedda aadho keekatethaa eriide, taananne Barnaabaasa nu kushiyyaa oyqqiide saroteeddino. Taaninne Barnaabaasi Ayihuda gidenna asaa giddon oothanaadan, qassi untunttu Ayihudatuwaa giddon oothanaadan qachchiide denddeedo. ¹⁰ Untunttu nuuna kaseppekka taani oothanaw qoppaadde de7iyaa hiyyeesatuwaa maaddanawaa xalalaa qofisseeddino.

Phawuloosi Anxxookiyan Phexiroosa Timirttiyaa Phalqqeedda

¹¹ Shin Phexiroosi Anxxookiyaa giyaa katamaa yeedda wode, I bayizzeedda diraw, qoncciyaan taani A, “Neeni bayizzanchchaa” yaagaaddi. ¹² Ayissi gooppe, Yayiqooba matappe kiitetteedda amareedda asay yaanaappe kase Ayihuda gidenna asatuwaanna qumaa mee; shin untunttu yeeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidennawanttu ammaniyaawantta gidanaw qaxxarettanaw koshshee giyaawanttoo yayyeedda diraw, miyaawaa essiide, Ayihuda gidennawanttuppe shaaketteedda. ¹³ Qassi yokko ammaneedda Ayihudatuu Phexiroosanna yashshaa doommeeddino; haray atto Barnaabaasikka untunttunna yashshanchcha gideedda.

¹⁴ Shin untunttu mishiraachchuwaa qaalaa tumatethaadan, suure hametennawaa be7aade, Phexiroosa he ubba asaa sinthan, “Neeni Xoossaa asaa Ayihuda gidaadde, untunttuudan gidennaan Xoossaa asa gidenna Ayihuda gidennawanttudun de7aa; shin yaatina, wootaade Ayihuda gidennawantta, ‘Ayihudatuwaadan de7ite’ gaade gidday?” yaagaaddi.

Ayihudatuukka Ayihuda Gidennawanttukka Attiyaawe Ammanuwaana

¹⁵ Nuuni yeletaan Ayihuda; “Nagaranchcha gideedda Ayihuda gidenna asatuwaa” gidokko. ¹⁶ Hewaa gidooppekka, asay Yesuusi Kiristtoosa ammaniide Xoossaa sinthan xillanaappe attin, Muse higgiiyaa naaguwaan xillennawaa ereeddo; ashuwaa mayyeedda asay ubbay Muse higgiiyaa naaguwaan xillenna diraw, nuuni nu huuphewukka Muse higgiiyaa naaguwaan gidennaan, Kiristtoosan ammaniide xillana mala, Kiristtoosi Yesuusan ammaneeddo.

¹⁷ Shin nuussi Kiristtoosan de7iyaa ittippetethaan xillanaw koyyiyaawantta gidiide, nu huuphew nagaranchcha gidiide beettooppe, yaatina Kiristtoosi nagaraa tamarissiyaawe? Hewe mulekka worddo!

¹⁸ Ayissi gooppe, itti kaallakka agga diggeeddawaa taani laa7ethuwaa

oothiyaawaa gidoope, taani ta huuphew higgiiyaa menthiyaawaa gidiiyaawaa erissay. ¹⁹ Taani Xoossaw paxa de7ana mala, higgiiyaa bagganna higgew hayqqaaddi. ²⁰ Taani Kiristtoosanna A masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettaade kaqettaaddi; simmi, ha77i paxa de7iyaawe taana gidikke. Shin Kiristtoosi ta gidдон de7ee; taani ha77i de7iyaa de7uu, taana siiqiide, ta diraw, bare huuphiyaa immeedda Xoossaa Na7an de7iyaa ammanuwaana. ²¹ Taani Xoossaa aadho keekatethaa ixkikke; asay higgiiyaa bagganna xillotethaa demmiyaawaa gidoope, Kiristtoosi coo mela hayqqeedda guussaa.

3

Xillotethay Ammano Xalalaan Beettee

¹ Akeekay baynna Galaatiyaa asatoo, taani hinttena Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawaa qonccissaade tamarissaaddi. Yaatina, tumoo hintte eeno geenna mala, hinttentta biteeddawe oonee? ² Ane taw ha itti yewuwaa xalalaa odite: Xoossaa Ayyaanaa, higgii giyaawaa naagiide akkeeddite woy ammanuwan sisiide akkeedditee? ³ Hinttenttu hewaa keena eeyee? Xoossaa Ayyaanan de7uwaa doommiide, ha77i hintte wolqqaan poliitee? ⁴ Hinttenttu daaburaa ubbaw aynne maaduu baawee? Tuma maaduu de7ee. ⁵ Yaatina, Xoossay hinttenttoo Geeshsha Ayyaanaa immiyaawenne hintte gidдон malaataa oothiyaawe, Muse higgiiyaa hintte otheedda diraasee? Woy mishiraachchuwaa qaalaa sisiide, hintte ammaneedda diraasee?

⁶ Hawaadanka, Abraahaamo Xoossaa ammaneedda diraw, Xoossay A xilluwaadan xeelledda. ⁷ Hewaa diraw, ammaniyaawanttu Abraahaame zare * gidiiyaawaa erite. ⁸ Xoossay Ayihuda gidenna asaa ammanuwan xillissanawaa Xoossaa Maxaafay kaset be7iide, “Ha alamiyaan de7iyaa asay ubbay neenan anjettana” yaagiide, mishiraachchuwaa qaalaa Abraahaamossi kasetiide odeedda. ⁹ Hewaa diraw, Abraahaamo ammaniide anjetteeddawaadan, ammaniyaawanttu aawaad akka anjettana.

¹⁰ Higgiiyaa oosuwan ammanettiide de7iyaawanttu ubbay sheqaa gidдон de7iino; ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Higgiiyaa maxaafan xaafetteedda ubbabaani de7ennawenne polennawe ooninne sheqetteeddawaa” yaagee. ¹¹ Xoossaa Maxaafay, “Xoossaa sinthaan xillatuu aani ammanettiide de7uwan de7ana” † giyaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan higgiiyaa naagiyaawaan xillennawe eretteeddawaa. ¹² Higgii ammanuwan baasetti eqqi beenna; shin Xoossaa Maxaafay, “Higgii giyaawaa poliyaawe aani de7uwan de7ana” yaagee.

¹³ Xoossaa Maxaafan, “Mithaa bolla kaqetti hayqqiyaa ooninne sheqetteeddawaa” geetetti xaafetteedda diraw, Kiristtoosi nu diraw sheqetteeddawaa gidiiide, nuuna higgiiyaa sheqaappe wozi akkeedda. ¹⁴ Kiristtoosi hewaa ayissi otheeddee gooppe, Xoossay immana gooppe, Geeshsha Ayyaanaa nuuni ammanuwan akkanaadaninne Abraahaame anjuu bare bagganna Ayihuda gidenna asaa gakkana mala giide otheedda.

Higgii Hidootaa Qaalaa Kolenna

* **3:7** ammaniyaawanttu Abraahaame zare: Xoossay Abraahaama dooreedda; he diraw ooninneekka Abraahaame na7aa geetetteeddawe, Xoossaa na7aa gidiiyaawe ammanetteedda. 3:29 xeellite.

3:7 Rom 4:16 **3:8** Dom 12:3 † **3:11** “Xoossaa sinthaan xillatuu aani ammanettiide de7uwan de7ana”: Xoossay akkeedda asay ammanuwaappe dendeeddawaan de7uwan de7ee. **3:12** Wog 18:5 **3:13** Zar 21:23

¹⁵ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani asay giyaawaadan hinttenttoo gay; haray atto laa77u asatuu itti yewuwaa haasayiide, caaquwaa wotheed-dawaappe hini baggan, ooninne he caaquwaa billanaw woy harabaa he caaquwaa bolla gujjanaw danddayenna. ¹⁶ Abraahaamonne A zarii Xoossay sinthappe immana giide haasayeeddawaa siseeddino. Xoossaa Maxaafay cora asaw haasayiyaawaadan, “Ne zerethatuwassi” geenna; waagii gooppe, “Ne zarew” yaagee. Hewenne, itti asa xalalaa gee; ikka Kiristtoosa.

¹⁷ Taani giyaawe hawaa; Xoossay Abraahaamossi caaqqiide, ha caaquwaa taani naagana yaageedda. Oyddu xeetanne hattamu laythaappe guyyiyan yeedda Muse higgii Xoossay wotheedda ha caaquwaa dhayissanawunne sinthappe immana giide haasayeeddawaa digganaw danddayenna.

¹⁸ Ayissi gooppe, Xoossay immiyaa laatay higgiiyan beettiyaawaa gidoppe, yaatina Xoossay sinthappe immana giide, qaalaa geleeddawaana gidenna giyaawaa; shin Xoossay immana giide qaalaa geleeddawaan laataa Abraahaamossi immeedda.

¹⁹ Yaatina, higgii ayissi de7ii? Higgii bayizzo oosuwaa gidiyaabay ayentto bessanaw Xoossay immana giide haasayeedda Abraahaame zarii yaana gakkanaw gujetteedda; kiitanchchaa bagganna Muse gaannatiyaawaan imetteedda. ²⁰ Gaannay itti uraa xalalaassa gidenna; shin Xoossay ittuwaa.

Higgiyaa Qofaa

²¹ Yaatina, Xoossay sinthappe immana giide haasayeeddawaa, itti higgii, “Hanenna” yaagii? A77a! Hewaa geenna. Ayissi gooppe, higgii asaw de7uwaa immanaw danddayiyaabaa gidoppe, xillotethaykka tumu higgiyaa azazettiyaawaappe beettee giyaawaa. ²² Shin Yesuusi Kiristtoosa ammanina, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleedda la77atethay, ammaniyaawanttoo imettana mala, asay ubbay nagaraassi moodettiide de7iyaawaa, Xoossaa Maxaafay odee.

²³ Shin kase ha ammanuu yaanaassi, sinthappe qonccana ammanoo higgii nuuna qashetteedda asaadan gorddi wotheedda. ²⁴ Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xillana mala, Kiristtoosi yaana gakkanaw higgii nuuna naagiyaawaa gideedda. ²⁵ Shin ha77i simmi ammanuu yeedda diraw, higgii hawaappe sinthaw nuuna naagiyaawaa gidenna.

²⁶ Hinttenttu ubbay ammanuwaa bagganna Kiristtoosa Yesuusan ittuwaa gideedda Xoossaa naanaa. ²⁷ Ayissi gooppe, hintte Kiristtoosanna ittuwaa gidana mala xammaqetteedda ubbatuu Kiristtoosa mayyeeddita. ²⁸ Hewaa diraw, Ayihuda asaa giddoninne Giriike asaa giddon dummatethay baawa; ayliiyaa woy womaannuwaa giddon dummatethay baawa; attumawaa woy macca asaa giddon dummatethay baawa. Ayissi gooppe, hinttenttu ubbaykka Kiristtoosa Yesuusan itti asa. ²⁹ Hinttenttu Kiristtoosawaa gidoppe, simmi hinttenttu Abraahaame zare; † qassi Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaa laattiyaawantta.

4

Nuuni Xoossaa Naanaa Gidiyaawaa

¹ Shin akeekite; bare aabbuwaa laattiyaawaa na7ay na7atethaan de7iidde, de7iyaawaa ubbaw godaa gidoopekka, ayllatuwaappe aw dummatiyaasay baawa. ² Shin bare aabbu geedda wodii wurana gakkanaw, A hadaraa

3:16 Dom 12:7 **3:17** Kes 12:40 † **3:29** Abraahaame zare: Ha77i nuuni Abraahaame golle asa. Hewaassa Phawuloosi Galaatiyaa asaw odiidde, itti asay Yesuusa ammaneedda ammanuwan Abraahaamew tumu na7aa yaagettiide xeegettee. Hewaa guussay Xoossaa na7aa guussaa. 3:7 xeellite.

akkeeddawanttu kushiyaaninne A miishshaa naagiyaawanttu kushiyan de7ee. ³ Hawaadan nuunikka qassi na7atethaan de7iyaa wode, ha alamiyaa mooddiyaa ayyaanatuwassi aylleteeddo. ⁴ Shin yaanaw bessiyaa wodii gakkeedda wode, Xoossay maccawunnippe yelettowaa, Muse higgew moodettiya asaa garssan yeletteeddawaa, bare Na7aa kiiteedda. ⁵ Ayissi kiiteeddee gooppe, higgsyan moodettiide de7iyaawantta wozanawunne nuuna bare naanaa oothanaw kiiteedda.

⁶ Xoossay hintte A naanaa gidiyaa diraw, “Abbabboo, ta Aabboo” giide waassiyaa bare Na7aa Ayyaanaa, nu wozanaa giddo kiiteedda. ⁷ Hewaa diraw, hawaappe sinthaw neeni Xoossaa na7aa gidiyawaappe attin, aylle gidakka; qassi neeni A na7aa gidoope, Kiristtoosa bagganna Xoossay qaalaa geleeddabaa laattiyaawaa.

Phawuloosi Galaatiyaa Asaabaa Hirggeedda

⁸ Shin hintte hawaappe kase Xoossaa erennaan de7iidde, tuma gidenna xoossatuwaassi aylle gidiiide eeno geeddita. ⁹ Shin ha77i Xoossaa eriiide, ubbaakka Xoossaan erettiide, laafanne qassi kadhetteedda ha ayyaanatuwaakko waaniide simmiitee? Shiretti simmi, aylle gidiiide, laa7ethuwaa untunttoo eeno gaanaw koyyiitee? ¹⁰ Dummateedda gallassatuwaa, agenatuwaa, wodetuwaanne laythatuwaa hintte loythi naaguwaan aylleteedditaa. ¹¹ Taana hinttebay yashshee; taani hinttenttoo coo gaade mela daaburaadditaashsha?

¹² Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttuudan haneedda diraw, “Hinttenttukka taanaadan hanite” gaade, hinttentta woossay; hintte taana aynne naaqqibeykkita. ¹³ Taani koyro hinttenttoo mishiraachchuwaa qaalaa odeeddawe taana harggissishshiina gidiyawaa hintte eriita. ¹⁴ Taw paxatethay dhayiide, hinttenttoo paace gidinakka, taana kadhibeykkita; shenetikkabeykkita. Hewaa diraa ubba taana Xoossaa kiitanchchaa mokkiyaawaadan, woy Kiristtoosa Yesuusa mokkiyaawaadan mokkeedditaa.

¹⁵ Yaatina, hekko hintte nashettiyaawe beettenna! Taana gidoope, hinttenttoo danddayettiyaabaa gidina, taw hintte hinttenttu ayfiyaa wooci imminttonne ixxennawaa markkattay. ¹⁶ Yaatina taani hinttenttoo tumuwaa odiyaa diraw, hintte morkke gidaytaa?

¹⁷ Hara asatuu hinttenttoo qarettiyaawaa malatiino; shin untunttu qofay lo77enna; ayissi gooppe, hintte untunttoo qarettana mala, taappe hinttentta shaakkanaw koyyiino. ¹⁸ Shin taani hintte matan de7iyaa wode xalalaan gidennaan, ubba wodekka lo77obaan hintte koyettiyaawantta gidoope lo77a.

¹⁹ Ta siiqo naatoo, Kiristtoosa medhetay hinttenttun beettana gakkanaw, maccawunno oythay sakkiyaa keenaa, taani hintte diraw sakettay. ²⁰ Shin taani hinttenttoo hirggiyaa diraw, ha77i hintte mata baade hinttenttunna doonan haasayantto, darii dosay.

Aggaarinne Saari Leemisuwaa

²¹ Muse higgsyan moodettiide de7anaw koyyiyaawanttoo, higgii giyaawaa siskkitee? Ane taw odite. ²² Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Abraahaamossi danggaaxirattipenne godattippe yeletteedda laa77u naanay de7iino” yaagee. ²³ Shin danggaaxiratti na7ay asay na7aa yeliyaa maaraadankka yeletteedda; qassi godatti na7ay, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaan yeletteedda.

²⁴ Ha laa77u maccawanttu laa77u caaquwassi gidiyaa leemiso. Untuntuppe ittinna, Musessi higgii imetteedda Siinaa Deriyaappe caaquu

yeddawunna, bare naanaa aylletethaw yelaaddu; izakka Aggaaro. ²⁵ Ha Aggaara Arabiyaa geetettiyaa gadiyan de7iyaa Siinaa Deriyaan leemiset-taw; qassikka ha77i de7iyaa Yeerusalaamen leemiset-taw; ayissi gooppe, Yeerusalaame katamay bare gidдон de7iyaa asaa ubbaanna Muse higgiiyaa aylletethaan de7ee. ²⁶ Shin saluwan de7iyaa Yeerusalaame aylletethaan de7ukku; iza nuussi aatto gideedda Saaro. ²⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Max-aafay,

“Hannee, yelabeenna manthattee, nashetta;
yeluwaa oythay oyqqi erennawunnee,
ne kooshshaa dhoqqu oothaade ilila!

Ayissi gooppe, bare asinaanna
de7iyaa maccawunnippe,
barekka de7iyaa maccawunniw
cora naanay de7ana”
yaagee.

²⁸ Taanaadan ammaniyaawanttoo, nuunikka Saari na7aa Yisaaqaadan, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleedda naanaa. ²⁹ Shin he wode asaa maaraadan yeletteeddawe, Xoossaa Ayyaanay geeddawaadan yeletteeddawaa yederssi diggowaadan, ha77ikka hewaa mala. ³⁰ Shin Xoossaa Maxaafay waagii? “Danggaaxirrti na7ay godatti na7anna ittippe laattenna diraw, danggaaxiratto izi na7anna ittippe kessa yedda” yaagee.

³¹ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni godatti naanaa gidiaawaappe attin, danggaaxiratti naanaa gidokko.

5

Kiristtoosan Aylletethaappe Kesussaa

¹ Nuuni aylletethay baynnaan, de7ana mala, Kiristtoosi nuuna aylletethaappe kesseedda; simmi minniide eqqite; laa7enthuwaa aylletethaa morgge mithaan waaxettoppote.

² Sisite, taani Phawuloosi, hinttentta yaagay; hintte qaxxarettiyaawaa gidoope, Kiristtoosi hinttentta aynne maaddenna. ³ Qaxxarettiyaawaa ubbatuu higgii giyaawaa ubbaa poliide naaganaw bessiyaawaa gujjaade qopethay. ⁴ Higgiiyaa naagiide xillanaw koyyiyaawanttoo, Kiristtoosappe shaaketteed-dita; Xoossaa aadho keekatethaappekka kunddeedita. ⁵ Nuuna gidoope, nuuni Xoossaa Ayyaanaa bagganna ammanuwan xillanaw nashechchaan naageetto. ⁶ Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe de7ooppe, siiquwan oothiyaa ammanuwaappe attin, qaxxarettinakka, qaxxarettennaani agginakka nuuna aynne maaddenna.

⁷ Kase lo77o woxxiita; shin tumatethaw hintte eeno geenna mala, oonee hinttentta diggeeddawe? ⁸ Ha cimuu hinttentta xeeseedda Xoossaappe yibeenna. ⁹ Asay giyaawaadan, guutha irshshuu munaqaa ubbaa den-thee. ¹⁰ Hinttenttu harabaa qoppennawaa taani Xoossaan ammanettay; shin hinttentta metiyaa uray oona gidooppenne, Xoossaappe bare pirdaa akkanawaa.

¹¹ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hawaa gakkanaw qaxxaray koshshiyaawaa odiyaawaa gidoope, taana ayissi yederssiinoo? Hewe tuma gidoope, taani Kiristtoosa masqqaliyaabaa tamaarissina aynne metiyaabay baawa. ¹² Hinttentta metoothiyaawanttu barentta barent-tookka goyreerikkinooshsha!

¹³ Hinttentta gidoope, taanaadan ammaniyaawanttoo, ayilletthaappe kesanaw xeesetteedda. Gidooppenneekka ayilletthaappe hintte keseed-dawaan, hintte asatethaa amuu hinttentta mooddoppo. Hewaa diraa si-iquwan ittuu ittoo moodettite. ¹⁴ Ayissi gooppe, higgii ubbay itti haasayan qashetteedda; ikka, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” yaagiyaawaa. ¹⁵ Shin hintte ittu ittuwaanna sa7ettiyaawaanne meetettiyaawaa gidoope, hintte hintte giddon wureenna mala naagetite.

Ayyaanaanne Ashuwaa

¹⁶ Shin sisite; Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaaletthiyaawaa gidoope, hintte ashuwaa amuwaa mulekka polikkita. ¹⁷ Ayissi gooppe, nu ashuu amottiyaawaa Geeshsha Ayyaanay ixxee; qassi Geeshsha Ayyaanay amottiyaawaa nu ashuu ixxee; hawanttu ittuu ittuwaanna ixettiino. Hewaa diraw, hintte dosiyaawaa oothanaw danddaykkita. ¹⁸ Shin Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaaletthiyaawaa gidoope, Muse higgii hinttentta mooddena.

¹⁹ Ashuwaa oosuu eretteeddawaa; ikka ayee gooppe, woshummiyaawaa, tunatethaa, aadhdheedda tunatethaa oosuwaa, ²⁰ eeqaw goyinniyaawaa, bitiyaawaa, morkketethaa, palumaa, qanaatiyaawaa, hanqquwaa, barena dosiyaawaa, walaqettiyaawaa, ittuu ittuwaappe shaakettiyaawaa, ²¹ asawaa amottiyaawaa, mathottiyaawaa, yethanchchaa gidiyaawaanne hawantta malatiyaawantta. Kasekka taani hinttenttoo odeeddawaadan, hawantta malatiyaawantta oothiyaawanttoo Xoossaa kawutethaan geliyaasay baawa.

²² Shin Geeshsha Ayyaanaa ayfii, siiquwaa, nashechchaa, sarotethaa, danddayaa, keekatethaa, lo77otethaa, ammanettiyaawaa, ²³ ashikketethaa, bare huuphiyaa naagiyaawaa. Hewantta malatiyaawantta diggiyaa higgii baawa.

²⁴ Kiristtoosa Yesuusabaa gidiyaawanttu barenttu asatethaa A iita qo-faannanne A amuwaanna ittippe masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishi-ide kaqqeeddino. ²⁵ Nuussi Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immowaappe guyyiyan, nuuna qassi I kaalettho. ²⁶ Ane otorettiyaawaa, woy ittuu ittuwaa hanqqethiyaawaa, woy ittuu ittuwaa qanaatiyaawaa aggoytte.

6

Ittu Ittuwaanna Maadettiyaawaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenan Geeshsha Ayyaanay de7iyaawanttu itti uray ay bayizzuwaa oothiide, beettoopekka, ashikketethaa ayyaanay A suurissite; qassi hintte paacettenna mala, hintte huuphiyaa naagite. ² Ittu ittuwaa tookuwaa tookkite; hewaa oothiyaawaan Kiristtoosa higgew azazettiita. ³ Ayissi gooppe, itti uray aynne hanennaan de7iidde, ittibaa I haneeddawaa aw malatooppe, bare huuphiyaa cimnee. ⁴ Shin asay ubbay huuphiyan huuphiyan bare oosuwaa paacco; hewaappe guyyiyan, hara asawaanna likkennaan, bare huuphe oosuwaa xalalaan ammanettiyaawaa demmana. ⁵ Ayissi gooppe, asay ubbay huuphiyan huuphiyan bareppe naagettiyaawaa oothana bessee.

⁶ Shin Xoossaa qaalaa tamaariyaawe barew de7iyaa lo77obaa ubbaa barena tamarissiyaawaanna shaakko.

⁷ Hinttentta hinterekka cimmoppite. Ooninne Xoossaa bolla qilliiccanaw danddayenna; ayissi gooppe, asay bare zeriyaawaa zarethiide qoycana.

⁸ Bare ashuwaa amuwan zeriyaawaa gidoope, ashuwaa amuwaappe hayquwaa qoycana. Shin Xoossaa Ayyaanay zeriyaawaa gidoope, Xoossaa Ayyaanaappe medhinaa de7uwaa qoycana. ⁹ Ane lo77o oosuwaa

oothanaw minnoyyte. Ayissi gooppe, nuuni minni oothooppe, qoyciyaa wodii sinthappe yaanawaa. ¹⁰ Hewaa gidoope ha oothanaw nuuni dand-dayiyaawaan, asaa ubbaw lo77obaa oothoytte; shin ubbaappe aathiide, nuunanna ammanuwan de7iyaawanttoo lo77obaa oothoytte.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹¹ Taani ta kushiyan, ay mala wolqqaama pidolatuwan, hawaa hinttenttoo xaafaadditantto be7ite. ¹² Asaa sinthan lo77iide beettanaw koyyiyaa ubbatuu, hintte qaxxarettana mala koyyiino; shin hewaa untuntu oothiyaawe barenttoo Kiristtoosa masqqaliyaa diraw yederssettennaan attana xalalaassa. ¹³ Ayissi gooppe, untuntu hintte qaxxaretteddawaan ceeqettanaw hinttentta qaxxarettino giinoppe attin, haray atto qaxxaretteddawanttukka barenttu huuphew Muse higgiiyaa naagikkino.

¹⁴ Shin alami taw kaqettina, taanikka alamew kaqettedda Yesuusi Kiristtoosa masqqaliyaappe attin, taani ceeqettiyaabay harabay taappe haakko. ¹⁵ Ayissi gooppe, Kiristtoosi Yesuusan ooratha medhetaa gidiaawe maad-deeppe attin, qaxxarettin akka qaxxarettinnaan aggin akka aynne maad-denna. ¹⁶ Ha wogaan hamettiyyaa ubbatuwaa bollaninne Xoossaa asaa ubbaa bolla, sarotethaynne maarotethay gido.

¹⁷ Taani Yesuusaw mayteedd mallaa ta bollan tokkeedda diraw, hawaappe sinthaw itti asaykka taana metoothoppo.

¹⁸ Taanaadan ammaniyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna gido. Amen77i.

Phawuloosi Efesoona Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Efesoonaan de7iya asaassi xaafeedda kiitaan ubbabaappe aathiide I xeelleeddawe, “Xoossaa qofaa oosuwan peeshshanawe saluwaaninne sa7an de7iyaabay ubbay ittippe shiiqiide, itti Kiristtoosa maataa garssan aqiyaa wodii gakkana” yaagiyaa qofaa (1:10). Hewaa bollankka gujay Yesuusi Kiristtoosanna ittippe gidiide, asaa zariyaa ubbay ittuwaa gidana mala, ha wolqqaama qofaa oosuwan peeshshanaadan Xoossaa asaa hassayissee.

Efesoona Kiitay koyro saan xaafii ittippetethaawaa xaafanaw doommeeddawaa aassiide, Xoossay Aawuu bare asaa wooti dooreeddentto, untuntukka A na7aa, Yesuusi Kiristtoosan barenttu nagaraappe maarettiide, waani la77a keseeddenttonne Xoossaa wolqqaama hidootaa qaalay Geeshsha Ayyaanaa bagganna wooti eretteeddentto odee. Laa7ethiyaa shaakuwan qassi xaafii ha kiitaa nabbabiyaawanttu barenttu ittippetethaa de7uwan Kiristtoosan untuntussi de7iya ittippetethay tuma gidana mala untuntu waaniide de7anaw bessintto qofissee.

Asay Kiristtoosan de7iya ittippetethaan waaniide de7anaw danddayintto duma duma hiilla haasayan qonceedda. Ammaniyaa asay itti asatethaa leemisuwaa gidiyaa wode, Kiristtoosi he asatethaw huuphiyaa gidee. Ammaniyaa asay gimbbiyaa golliyaan leemissetiyaa wode, Kiristtoosi he gimbbiyaa gollew godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchaa gidee. Ammaniyaa asay machchiyaadan leemissetiyaa wode, Kiristtoosi asinaadan gidee. Xaafiyaawe Kiristtoosa bagganna qonceedda Xoossaa aadho keekatethaa daro dhogqissi nashshi haasayiide, ciimmateedda qofaa shiishshee. I ubbabaakka Kiristtoosa siiquwan, I yarshshettowan, A maarotethan, A aadho keekatethaaninne A sarotethaa bagganna xeellee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Kiristtoosanne ammaniyaa asaa (1:3-3:21)

Kiristtoosan beettiyaa oratha de7uwaa (4:1-6:20)

Wursethaya qutiyaa (6:21-24)

¹ Taani Xoossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitheedda Phawuloosi, Efesoonaan de7iya Xoossaa naanaw qassi Kiristtoosa Yesuusaw ammanettiide de7iyaawanttoo ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Kiristtoosappe Beettiyaa Ayyaanaa Anjjuwaa

³ Ayyaanaa anjjuwaa ubbaan Kiristtoosa bagganna bolla saluwaan nuuna anjeedda Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, nuuni gala-tetto. ⁴ Nuuni A sinthan geeshshatuwaanne pokkuu bayinnawantta gidana mala, Xoossay nuuna sa7ay medhettanaappe kase, Kiristtoosa bagganna bare siiquwan dooreedda. ⁵ Xoossay bare sheniyaan bare doseeddawaadan, Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna bare naanatuwaa oothanaw kasetiide

qoppi wotheedda. ⁶ Xoossay bare siiqiyaa Na7aa bagganna nuussi coo immeedda aadho keekatethaa bonchchuwaa diraw, nuuppe galataa akkanaw hewaa ootheedda.

⁷ Nuuni Xoossaa aadho keekatethaa daruwaadan, Kiristtoosa suuthan wozetteeddo; hewan Xoossay nu nagaraa atto geedda. ⁸ Xoossay bare aadhdheedda eratethaa ubbaaninne bare wozanaa qofaa ubbaan bare aadho keekatethaa nuussi darissiide immeedda. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay bare qoppeeddawaa ootheedda; qassi Kiristtoosa bagganna polanaw qoppi wotheedda xuura yewuwaa nuuna erisseedda. ¹⁰ Xoossay wodiya wursethay gakkiiya wode polanaw qoppeedda qofay Kiristtoosa waanna udiide, saluwaaninne sa7an de7iya medhetaa ubbaa ittippe aani shiishshanawaa.

¹¹ Ubbabay Xoossaa qofaadaaninne I geeddawaadan haneedda; Xoossay kasetiide qoppi wotheeddawaadan, Kiristtoosa bagganna nuuni aawantta gidanaadan, nuuna dooreedda. ¹² Nuuni kasetiide, Kiristtoosa bagganna akkana giide nashechchan naagiyaawanttu, Xoossaa bonchchuwaa galateetto. ¹³ Hinttewukka qassi hewaadan haneedda; tumu kiitaa, hinttenttoo atotethaa aheedda mishiraachchuwaa qaala, hintte siseedda wode Kiristtoosa ammaneeddita; Xoossay hinttenttoo immana geedda Geeshsha Ayyaanaa bagganna, hintte Aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa hintte bolla wotheedda. ¹⁴ Xoossay bare asaw immana geeddawaa nuuni laattana gakkanaw, Geeshsha Ayyaanaa waasetethaa oyqqeeddo. Hewe qassi A bonchchuwassi, galataa gidanawa.

Phawuloosi Efesoona Asaw Woosseedda

¹⁵ Hewaa diraw, Godaa Yesuusa hintte ammaniyaawaanne geeshshatuwaa ubbaa hintte siiqiyawaa taani sisooeppe doommaade, ¹⁶ hinttenttoo Xoossaa galatiyaawaa aggabeyikke; Xoossaa woossaadde hinttewukka woossay. ¹⁷ Qassi Godaa Yesuusi Kiristtoosa Xoossay, bonchchuwaa Aawuu, Xoossaa hintte eranaadan, hinttana aadhdheedda eranchcha oothiyaa qassi Xoossaa hinttenttoo qonccissiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttoo immanaadan, taani woossay. ¹⁸ Xoossay hintte akkana giide, nashechchan naagi utteeddawoo hinttana xeeseeddawaanne I bare asaw immana giya anjjuu ay keenaa durentto hintte eranaadan, Xoossay hintte wozanaa dooyyina, A poo7uwaa hintte be7anaadan, taani Xoossaa woossay.

¹⁹⁻²⁰ Qassi A ammaniyaa nuunan A wolqqay loythi othee. Ha nuunan de7iya wolqqayenne hayiquwaappe Kiristtoosa denthiide, saluwaa sa7an Xoossaappe ushechcha bagganna* utisseedda wolqqaama wolqqay ittuwaa.

²¹ Kiristtoosi saluwaa sunthatuwaappe, godatethay de7iyaawanttuppe, wolqqaamatuwaappenne godatuwaa ubbaappe bolla gidiide mooddee; I ha77i de7iyaa yeleta xalalaan gidennaan, sinthaappe yaana yeletaanikka hara sunthatethaa ubbaappe dhoqqee. ²² Xoossay ubbaba Kiristtoosa gediyaappe garssan moodissiide, qassi Xoossay I ubbabaani ubbaappe bollanna Godaa gidanaadan, woosa gollew A immeedda. ²³ Woosa gollii Kiristtoosa asatethaa; woosa gollii Kiristtoosi ubbasan ubbaba kunthiyaa A poluwaa.

2

Kiristtoosan Hayiquwaappe De7oo Pinniyaawaa

* **1:19-20** ushechcha bagga: Wolqqaanne bonchchuwaa sa7aa. **1:19-20** Maz 110:1 **1:22** Maz 8:6 **1:22** Qol 1:18

¹ Hintte azazettennan ixceedda dirawunne hintte nagaraa diraw, kase wodiyaan ayyaana hayiquwaa hayiqqeeddita. ² He wode hintte ha alamiyaa yeletaa iita ogiyaa hametteeddita; carkkuwaa gidдон de7iya wolqqaama ayyaanatuwaa kaappoo qassi Xoossaw azazettenna asaa ha77i mooddiyaa ayyaanaw azazetteeddita. ³ Nuunikka qassi ubbay he asaa mala; qassi nuuni nu ashuwaa amuwaadan de7eeddo; nu ashuunne nu wozanay koyyeeddawaa ootheeddo. Nuunikka haratuwawaadan, nu medhetaan Xoossaa hanqquwaa akkanaw de7eetto.

⁴ Shin Xoossaa maarotethay dara gidiyaa diraw, bare siiquwaa daruwaadan, ⁵ Nuuni aw azazettennan ixxiide, haray atto ayyaan hayiqqeeddawantta gidinakka, I Kiristtoosanna nuussi de7uwaa immeedda. Xoossaa aadho keekatethan hintte atteeddita. ⁶ Nuuni Kiristtoosi Yesuusanna saluwaanne sa7aanne mooddanaadan, Xoossay nuuna aananna ittippe hayiquwaappe dentheedda. ⁷ I sinthappe yaana wodiyaan, nuussi Kiristtoosi Yesuusan de7iya keekatethan, ubbaappe aadhdhiyaa bare aadho keekatethaa dhoqqatethaa bessanaw hewaa ootheedda. ⁸ Ayissi gooppe, hintte Xoossaa aadho keekatethan, ammanuwan atteeddita; hawe Xoossaa imuwaappe attin, hintte oosuwaanna gidenna. ⁹ Hintte daaburan beettibeenna diraw, hintte ceeqettiyaabay ayayinne baawa. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa medhetaa; I nuussi kasetiide giigissi wotheedda lo77o oosuwaa nuuni oothanaadan, Kiristtoosi Yesuusa bagganna nuuna medhdheedda.

Kiristtoosan Beettiyaa Ittippetethaa

¹¹ Hewaa diraw, hinttenoo zariyaan Ayihuda gidenna asatoo, barenttu asatethaa bolla kushiyan oosetteeddawan, barena qaxxaretteddawantta giya Ayihudatu, qaxxarettibeennawantta giide xeesiyaawanttoo, hintte kase oonentto akeekite. ¹² He wode hintte Kiristtoosappe shaaketteeddita; imatha gidiiide, Israa7eeliyaa asaappe haakkiide de7eeddita; Xoossay bare asaw immana giide caaqqeedda caaquwaappe ayinne demmibeykkita; ha sa7aa bolla hintte demmana giide, nashechchan naagi utteeddawaa demmennaanne qassi Xoossay bayinnaan de7eeddita. ¹³ Shin hintte kase haakkiide de7iyaawanttu ha77i Kiristtoosa Yesuusanna de7iide, Kiristtoosa hayiquwan mataa shiiqeeddita.

¹⁴ Ayissi gooppe, Kiristtoosi Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa ittuwaa udiide, nuussi sarotethaa aheedda. Untuntu laa77uwaa shaakkiide, morkke oothi wotheedda morkketethaa godaa bare asatethan koli yeggeedda. ¹⁵ I bare huuphew ha laa77u zaretuwaappe itti ooratha asaa medhdhiide sarotethaa wothanaw, Ayihuda asatuwaa higgiiyaa A azazatuwaanne wogatuwaanna ittippe dhayiseedda. ¹⁶ Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayqqeedda bare hayiquwan morkketethaa dhayiseedda; qassi masqqaliyaa bagganna laa77u zaretuwaakka itti asaa oothi sigethiide, Xoossaakko aheedda. ¹⁷ Kiristtoosi yiide, Xoossaappe haakkiide de7iya hinttentoo Ayihuda gidennawanttoon, A matan de7iya Ayihudatoo ubbaw, mishiraachchuwaa qaalaa sarotethaa odeedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, nuuni ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka, itti Geeshsha Ayyaan Kiristtoosa bagganna Aawuwaa sintha shiiqanaw danddayeetto.

¹⁹ Simmi hintte Ayihuda gidenna asatuu hawaappe sinthaw allagaa woy imathaa gidikkita; ha77i hinttenne geeshshatuu itti biittaa asaa; qassi Xoossaw hintte soy asaa. ²⁰ Yesuusi kiitteeddawanttunne timbbitiyaa

odiyaawanttu baaseedda baasuwa bolla hintteikka keexetteedita; godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchay Kiristtoosi Yesuusa. ²¹ I golliyaa ubbaa ittippe shiishshi oyqqiide, Xoossaa bagganna Geeshsha, Xoossaa Geeshsha golle gidana mala dichchee. ²² Hintte qassi Xoossay bare Ayyaanan de7iya golliyaa gidanaw, haratuwaa ubbaanna ittippe Kiristtoosan keexettiita.

3

Phawuloosi Ammanenna Asaw Ootheedda Oosuwaa

¹ Hewaa diraw, hinttenoo Ayihuda gidenna asatoo, taani Phawuloosi hintte diraw Kiristtoosi Yesuusa qasho asaa gideeddawe, Xoossaa woosay. ² Xoossay bare aadho keekatethan, taani hinttena maaddanaadan, ha oosuwaa taw immeeddawaa hintte loythi siseeddita. ³ Xoossay bare xuura qofaa taw qonccissiide, taana erisseedda; taani hewaa qanthaan xaafaaddi. ⁴ Qassi taani xaafeddawaa hintte nabbabiyaa wode, Kiristtoosa xuura taani woota akeekaadditanttonne eranaw danddayiita. ⁵ Beni wode asay he xuura yewuwaa sisibeenna; shin Xoossay hewaa Yesuusi kiitteedda Xoossaa naanatoonne timbbitiyaa odiyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanan ha77i qonccisseedda. ⁶ Xuura yewuu hawaa; Ayihuda gidenna asay wonggalaa bagganna, Xoossaa anjuwaa Ayihudatuwaana ittippe laattiino; untunttu itti asatethan shaakettannaan de7iino; qassi Kiristtoosi Yesuusa bagganna Xoossay immana geeddawaa Ayihudatuwaana shaakkiino.

⁷ Xoossay bare oosuwaa wolqqaa bagganna taw immedda aadho keekatethan taani ha wonggalaw qooma gidaaddi. ⁸ Taani geeshshatuwaa ubbaa gidon laafiyaawaa gidooppekka, Ayihuda gidenna asaw zaway bayinna Kiristtoosa duretethaa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa ha qaadaa Xoossay taw immedda. ⁹⁻¹⁰ Qassi taani hewaa Xoossaa xuura qofaa asaa ubbaw qonccissa odana; ubbaba medhdheedda Xoossay bare xuura yewuwaa beni wode genthi wotheedda. Xoossay ha77i hewaa woosa golliyaa bagganna saluwaa sa7an de7iya kaappatoonne godatethay de7iyaawanttoo zaway bayinna bare aadhdheedda eratethaa qonccissanaw ootheedda. ¹¹ Xoossay hewaa nu Godaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna I poleedda bare medhinaa qofaadan ootheedda. ¹² Nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe gidide, A ammaniyaa ammanuwan ammanettiide, ayinne yayyennaan Xoossaa sintha shiiqanaw danddayeetto.

¹³ Hewaa diraw, taani hinttewaan metootiyaawan hintte hirggenna mala, hinttena woosay; ayissi gooppe, taani hintte bonchchoo metootay.

Kiristtoosa Siiquwaa

¹⁴⁻¹⁵ Hewaa diraw, taani saluwaaninne sa7an de7iya ammaniyaa golliyaa asay ubbay aappe yeedda * Xoossaa sinthan gulbbatay. ¹⁶⁻¹⁷ Xoossay bare bonchchuwaa daruwaadan, bare Geeshsha Ayyaanan, hinttentoo hintte garssa asatethan hintte minniyaa wolqqaa immanaadaaninne, qassi ammanuwaa bagganna Kiristtoosi hintte wozanaa bare golliyaa medhdhanaadan, taani Xoossaa woosay; qassikka hintte xaphuwaa yeddiide, tokettiide siiquwan minnanaadan, Xoossaa woosay. ¹⁸ Qassi geeshshatuwaa ubbaanna Kiristtoosa siiquu ay keenaa aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmentto † eriyaa wolqqaa hinttenttu

* **3:14-15** aappe yeedda: Aappe denddowaan, ittuwa ittuwaa huuphiyan huuphiyan eriyaawaassa.
 † **3:18** aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmentto: Hawe bessiyaawe saluwan de7iyaa Yeerusalaamo woy Xoossaa siiquwaa woy Xoossaa aadho eraa woy Yesuusa masqqalew de7iyaa bilethaa.

demmanaadan, taani Xoossaa woossay. ¹⁹ Eratethaappe aadhdhiyaa Kiristtoosa siiquwaa hintte eranaadaaninne qassi Xoossawaa gidiyaa ubbabaani hintte poli kumanaadan, taani Xoossaa woossay.

²⁰⁻²¹ Simmi nu gidдон oothiyaa bare wolqqaa bagganna nuuni woos-siyaawaa woy qoppiyaawaa ubbaappe loythi darissi oothanaw danddayiyaa Xoossaw, woosa golliyaaninne Kiristtoosi Yesuusan ubba wode medhi-naappe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

4

Bollaa Ittippetethaa

¹ Hewaa diraw, taani Godaw oothiyaa diraw qashetteeddawe Xoossay hinttena xeeseedda xeessaw bessiyaa de7uwaa hintte de7anaadan, taani hinttena woossay. ² Ubba wode hintte hintte huuphiyaa kawushshiyaawantta, ashikketuwaanne danddayanchchatuwaa gidite; ittuu ittuwaa maaddiyaawan hintte siiquwaa bessite. ³ Hinttena ittipe gathi qachchiyaa sarotethaan, Geeshsha Ayyaanay hinttenttoo immiya ittippetethaa naaganaw minnite. ⁴ Xoossay hinttena xeeseedda hidootay, hintte demmana giide naagi utteeddawe mexxi ittuwaa gidowaadan, itti asatethayenne itti Geeshsha Ayyaanay de7ee. ⁵ Itti Goday, itti ammanuunne itti xinqqatay de7ee. ⁶ Ubbaa Goday, ubbaa bagganna oothiyaawe, ubbaa gidдон de7iyaawe, itti Xoossay, ubbaa Aawuu de7ee.

⁷ Shin Kiristtoosi immeedda imuwaadan, nuuni huuphiyan huuphiyan dumma imuwaa akkeeddo. ⁸ Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay, “I pude dhoqqasaa keseedda wode, omoddetteeddawantta afeedda; asawukka imotaa immeedda” yaage. ⁹ Yaatina, “Pude keseedda” giyaawe waagiyaawe? I koyiro duge wodhdheedda; hewe sa7aw hirkki wurssethasaa wodhdheedda giyaawaa. ¹⁰ Ha duge wodhdheeddawe bare huuphew A; he I ubbabaa kumanaadan, saluwaa ubbaappe dhoqqiyaasaa pude keseedda.

¹¹ Asaw imotaa immeeddawe A; I ittuwaa ittuwaa Yesuusi kiittee-dawantta, haratuwaa timbbitiyaa odiyaawantta, qassi haratuwaa mishi-raachchuwaa qaalaa odiyaawantta, qassikka haratuwaa woosa golliyaa kaaletthiyaawantanne tamarissiyaawantta oothi suntheedda. ¹² I hewaa geeshshatuu ubbay ammaniyaa asaa oosuwaa oothanaadaninne Kiristtoosa bollan keexettanaadan giigissanaw ootheedda. ¹³ Qassi nuuni ubbay Xoos-saa Na7aa ammaninanne erina beettiyaa ittippetethaakko gakkana; nuuni Kiristtoosa polo dichchaa keenaa dicciide, donza asa gidanaadana.

¹⁴ Nuuni beetan yaanne haanne shocettiide, barenttu cimmiyaa hanotaan asaa balaa ogiyaa kaaletthiyaa geniyaa asaa timirrtiyaa carkkuwaa ubbaan sugettiide, hawaappe sinthaw na7a gidanaw bessenna. ¹⁵ Shin nuuni si-iqotethan tumuwaa haasayiide, huuphe gidiyaa Kiristtoosakko ubbabaani diccanaw bessee. ¹⁶ Bollaa gidдон de7iya dumma dumma shaakotay aani ittipe oyqetteeddino; qassi kumentha bollay barew imetteeddasaa ub-baan ittuu ittuwaanna gakeettiide, ittipe oyqgetti utteedda; he dumma dumma shaakotay oothanaw bessiyaawaa oothiyaa wode, kumentha bollay siiquwan dicceenne barena keexxee.

Kiristtoosan Beettiyaa Ooratha De7uwaa

¹⁷ Hewaa diraw, taani hawaa hinttenttoo Godaa sunthan odaynne markkattay. Hintte go77i bayinna qofaa qoppiyaa Ayihuda gidenna asatuwaadan de7oppite. ¹⁸ Unttuntu wozanay dhumaani de7ee; unttuntu ayinne erennawanttanne azazettenna diraw, Xoossay immiya de7uwaappe haakkeeddino. ¹⁹ Unttuntu matan yeella giyaawe baawa; unttuntu woshummaw kajeelanaw barenttu huuphiyaa aathi immiino; qassi tunabaa ubbaa paci bayinnaan oothanaw loythi yorattiyaawantta.

²⁰ Shin hintte Kiristtoosawaa hewaadan tamaaribeyikkita. ²¹ Aabaa tumu siseeddita; qassi tumatethaykka Yesuusan de7iyaawaa, aappe tamaareddita. ²² Hintte kase de7iya de7uwaa aggite; qassi bare cimmiyaa amuwan dhayiyaa hintte eca asatethaa dhayissite. ²³ Hintte wozanaynne qofay ubbanna ooraxxanaw bessee. ²⁴ Tumu xillotethaaninne geeshshatethan Xoossaa leemisuwan medhettedda ooratha asatethaa mayyite.

²⁵ Simmi worddotoppite. Nuuni ubbay Kiristtoosa asatethan itti asaa gidiyaa diraw, asay ubbay bare ishaw tumuwaa haasayanaw bessee.

²⁶ Hanqqettite; shin hintte hanqquwan nagaraa oothoppite. Hintte hanqquwan de7ishshin, away wulloppo. ²⁷ Xalahew xoo77iyaa immoppite.

²⁸ Wuu77iyaa uray hawaappe sinthaw wuu77oppo; shin hewaa aggiide, hiyyeesatuwaa maaddanaw, bare kushiyan lo77obaa oothiidde daaburo.

²⁹ Hintte haasayay sisiyaawantta go77ana mala, koshshiyaawaadan menthethiyaa lo77o qaalay hintte doonaappe kesoppe attin, iita qaalay mulekka kesoppo. ³⁰ Xoossay hinttena woziyaa gallassaw hintte attametti utteedda Xoossaa Geeshsha Ayyaanaa kayyoyoppite. ³¹ Ixxiyaa hanotaa, yiilluwaa, hanqquwaa, waasuwanne cashshaa ubbaa iitatethaa ubbanna hintteppe dhayissite. ³² Ittuu ittoo keekitenne qarettite; qassi Xoossay Kiristtoosa bagganna hinttenttoo atto geeddawaadan, hintteikka ittuu ittuwaa atto giite.

5

Poo7uwaan De7ite

¹ Simmi Xoossay siiqiyaa naanatuwaadan, A malatite. ² Qassi Kiristtoosi nuuna siiqiide, bare huuphiyaa Xoossaw nashechchiyaa yarshshuwaadaaninne imotaa udiide immeeddawaadan, hintteikka siiquwan de7anaw bessee.

³ Shin Xoossaa naanaw bessiyaawaadan, hintte gidдон woshummiyaawennee tunatethaa ubbay, woy miishshaa amottiyaawe mulekka sisettoppo. ⁴ Yeellayiyaawenne eeya haasayay woy pathenna qidhii hinttenttoo bessennawaa gidiyaa diraw, hintte matan ubbakka de7oppo; hintte hewaa ubbaa aggiide, Xoossaa galatanaw bessee. ⁵ Hawaa erite; ooninne woshummiyaawaa woy tunabaa oothiyaawaa, woy miishshaa amottiyaawaa gidoope, Kiristtoosa kawutethaanne Xoossaa kawutethaa laattanaw danddayenna; miishshaa amottiyaawe eeqaw goyinniyaawaappe dummattenna.

⁶ Hinttena ooninne pathenna haasayan cimmoppo; ayissi gooppe, hawaa gaasuwan Xoossaa hanqquu azazettenna asaa bolla yaana. ⁷ Simmi hewaa mala asaanna zuppetoppite. ⁸ Ayissi gooppe, kase hintte dhumaani de7eeddita; shin Godaa bagganna ha77i poo7uwan de7iita; poo7uwan de7iya asaadan poo7uwan hamettite. ⁹ Ayissi gooppe, poo7uu lo77otethaa, xillotethaanne tumatethaa ubbaa ayiffee.

¹⁰ Godaa nashechchiyaabay ayentto tamarite. ¹¹ Go77i bayinna dhumaasuuwaa qonccissi bessiteppe attin aananna walakettoppite. ¹² Unttuntu

geeman oothiyaawe haray atto haasayiyaawekka pokkee. ¹³ Shin ubbabay poo7uwaa kesiya wode, qoncciyaan beettana; ayissi gooppe, qoncciyaan beettiyaa ubbabay poo7uwaa. ¹⁴ Hewaa diraw, “Gemi77ishiyaawoo, beegotta; hayiquwaappekka dendda; Kiristtoosi new poo7issanawaa” yaagee.*

¹⁵ Simmi hintte waani de7intto akeekite; aadhdheedda eratethaanna de7iya asaadan de7iteppe attin, aadhdheedda eratethay bayinna asaadan de7oppite. ¹⁶ Wodii iita gidiyaa diraw, hintte wodiyaa hinttew danddayet-towaadan lo77otethaw go77ettite. ¹⁷ Hewaa diraw, Goday koyyiyaawe ayentto akeekiteppe attin, eeya gidoppite.

¹⁸ Qassi hinttenan Geeshsha Ayyaanay qanxxennaan kumoppe attin, hinttena bayizziyaa woyiniyaa giyaa eessaa ushiide mathottoppite. ¹⁹ Mazimuriyaa yethaan, galatiidde yexxiyaawaaninne ayyaana yethaan ittuu ittuwaanna haasayite; qassi galatiyaa yethaaninne mazimuriyaa yexxiyaawaan hintte wozanaan Godaa galatiidde yexxite. ²⁰ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan, Aawuwaa Xoossaa ubbabaw ubba wode galatite.

Asinaabaanne Machchattibaa

²¹ Kiristtoosaw yayyiidde, ittuu ittoo moodettite.

²² Machchetoo, Godaw moodettiyaawaadan, hintte asinaw moodettite.

²³ Ayissi gooppe, Kiristtoosi qassi woosa gollew huuphe gidiyawaadan, asinaykka bare machchattiw huuphe; qassi Kiristtoosi bare huuphiyan, bare bolla gidiyaa woosa golliyaa ashshiyawaa. ²⁴ Shin woosa golli Kiristtoosaw moodettiyaawaadan, machchetuu qassi barenttu asinaw ubbabaani moodettanaw bessee.

²⁵ Asinatoo, Kiristtoosi woosa golliyaa siiqiide, bare huuphiyaa iziwimmeeddawaadan, hintteikka hintte machchatuwaa siiqite. ²⁶ I woosa golliyaa bare qaalaaninne haathan meecci geeshshiide, Xoossaw dummayanaw hawaa oothedda. ²⁷ Kiristtoosi woosa golliyaa qitay woy deemuwaa cidhdhissiyaawe woy hewaa malatiyaawe bayinnaan, A kumenta bonchchuwaanna geeshshaanne borettenawaa udiide, bare huuphew shiishshanaw koyyeedda. ²⁸ Simmi qassi asinay bare machchatto bare bollaadan siiqanaw bessee; bare machchatto siiqiyaawe barena siiqee. ²⁹ Ayissi gooppe, bare bolla ixxiyaa asay mulekka baawa; shin Kiristtoosi woosa golliyaa muziyaawaadaaninne naagiyaawaadan ooninne bare bolla muzeenne naagee. ³⁰ Ayissi gooppe, nuuni A bolla dumma dumma asatethaa.

³¹ Xoossaa Maxaafay; “Hewaa diraw, attumawe bare aawuwaanne bare daayo aggiide, bare machchattina ittippe de7ana; untuntu laa77uukka itti ashuwaa gidana” yaagee. ³² Ha xuuray wolqqaama tumatethaa; shin taani hawe Kiristtoosabaanne woosa golliyaabaa odee yaagay. ³³ Gidooppekka, qassi asinay huuphiyan huuphiyan machchiyaa bare huuphiyaadan siiqanaw bessee; machchattakka bare asinaa bonchchanaw bessee.

6

Yeleddawanttubaanne Yellettedda Naanatuwaabaa

* **5:14** Hawe mazimuriyaa gidiiidde ammaneedda asay xammaqettiyaa wode yexettiyaawaa. **5:31** Dom 2:24

¹ Naatoo, hinttena yeleddawanttoo Godaa bonchchiyaawaadan azazettite; ayissi gooppe, hawe oothanaw bessiyaawaa. ²⁻³ “New ubbabay lo77anaadaaninne sa7an ne laythay aduqqanaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha” giya azazuu Xoossay immana geedda hidootaana de7iya koyiro azazuwaa.

⁴ Aawatoo, hintte hintte naanatuwaa Godaa seeraaninne zoriyaan dichchiteppe attin, untuntta hanqqethoppite.

Godatuwaabaanne Ayllatuwaabaa

⁵ Ayillatoo, Kiristtoosaw oothiyaawaadan, hintte godatoo yashshatethaaninne kokkorssaan suure wozanaappe azazettite. ⁶ Xoossay geeddawaa oothiyaawanttudun, Kiristtoosa ayillatuwaadan, wozanaappe oothiteppe attin, asaa nashechchanaw oothiyaawaadan, asay be7o giide oothoppite. ⁷ Asaw gidennaan Godaw oothiyaawaadan, dhibennaan wozanaappe oothite. ⁸ Ayille gidina woy womaanuwaa gidina, I oothiyya lo77o ooso ubbaw Goday huuphiyan huuphiyan woyitanawaa eriita.

⁹ Godatoo, hintte ayilletuwaa naassiyaawaa aggiide, untunttoo hewaadan oothite; hinttenanne untuntta gathi mooddiyaa Goday, oonanne maaddi pirdennawe, saluwan de7iyaawaa eriita.

Xoossaa Olaa Miishshatuwaabaa

¹⁰ Wurssethaan, Godaaninne A wolqqaama wolqqan ubba wode minnite. ¹¹ Xalahiyaa iita cimuwaa te77anaw hintte danddayana mala, Xoossay hinttenttoo immiya ollaa mayuwaa ubbaa mayyite. ¹² Ayissi gooppe, nuuni bolla saluwaa de7iya iita ayyaana wolqqatuwaanna, mooddiyaawanttunna, godatethay de7iyaawanttunna ha dhuma biittaa mooddiyaawanttunna olettiyaawaappe attin, asaanna olettokko.

¹³ Hewaa diraw, iita gallasaan * te77anawunne qassi wurssethay gakkanaw wadhettowaappe guyyiyan, minni eqqanaw hintte danddayana mala, Xoossaa olaa miishshaa ubbaa oyqqite. ¹⁴⁻¹⁵ Hewaa diraw, xeessan saqqiyaa dancciyaawaadan tumatethaa dancciide, tiraan wothiyaa olaa miishshaadan xillotethaa mayyiide, hintte gediyaan caammaa wothiyaawaadan sarotethaa mishiraachchuwaa qaalaa odanaw giigiide, minni eqqite. ¹⁶ He ubbaappe aathiide, xalahii yeddiyaa wonddaafiyaa tamaa ubbaa toyissanaw, ammanuwaa ubba wode gondalliyaadan oyqqite. ¹⁷ Atotethaa huuphiyan wothiyaa birataa qoobiyaadan wothite; qassi Geeshsha Ayyaanaa mashshaa gideedda Xoossaa qaalaa oyqqite.

¹⁸ Xoossaa woossiiddinne A maaduwaa oochchiidde, ubba wode Geeshsha Ayyaanan Xoossaa woossite. Hewaa diraw, minnite; salettoppite; geeshshatuwaa ubbaw Xoossaa ubba wode woossite.

¹⁹ Qassi taani yayyennaan wonggalaa xuuraa odanaw, Xoossay ta doonaa dooyyiide, haasayyaawaa immanaadan, tawukka Xoossaa woossite. ²⁰ Taani ha77i qashuwan de7ooppekka, ha wonggalaa diraw taani kiitetteeddawaa; taani aabaa taw bessiyaawaadan yayyennaan odana mala, taw Xoossaa woossite.

Wurssetha Sarotaa

²¹ Shin taani waana de7inttonne ayaa oothaytantto hintteikka eranaadan, nu siiqo ishaya, Godaa oosuwan ammanetteedda qoomay Tikiqoosi, tawaa

6:1 Qol 3:20 **6:2-3** Kes 20:12; Zar 5:16 **6:4** Qol 3:21 **6:5** Qol 3:22-25 * **6:13** iita gallasaan: Ha77i de7iyaa wodiyya woy hayquwaa gallasaa woy wurssethaa pirda woy mura gallasaa giyaawaa. **6:14-15** Isa 52:7 **6:17** Isa 59:17

ubbaa hinttenttoo odanawaa. ²² Nuuni ubbay waani de7intto hinttenttoo odiide, hinttena minissana mala, taani A hinttekkko kiittaaddi.

²³ Xoossaa Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe sarotethaynne siiqotethay ammanuwaana ittippe ishaturwaa ubbaw gido; ²⁴ Dochchenna siiquwan nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa siiqiyaa ubbatuwaanna Xoossaa aadho keekatethay gido. Amen⁷⁷i.

Phawuloosi Piliphphisiyoosa Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Piliphphisiyoosa asaw xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Maqidooniyaa gidduwan de7iyaa Roomen omoddetteedda Piliphphisiyoosa geetettiyaa gadiyaan de7iyaa ammaniyaawanttussa. Hawanttu Phawuloosi koyro ammanthiide shiishsheeddawantta. Unttuntu Roome gade yeleta gido dirawunne qassikka kare gadeppe yeedda wogaaninne ammanuwan daroppe ayyiino. Phawuloosa bollan unttuntu daroppe hanqqteedda gaasuukka hawaa (Kit 16:20). Ha kiitay xaafetteeddawe, hara ammaniya oosanchchatuu Phawuloosa qofaa phalqqi phalqqiide waayissiyaa wodiyaananne Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttu gidдон denddeedda worddo timirttiyaa gaasuwan A wozanay daro kayyottiide me77eedda wodenne qasho golliyaan I de7iyaa wodiyaana. Gidoshshin, Phawuloosi Yesuusi Kiristtoosa minissiide ammaniya asaa gideedda diraw, ha kiitaa bollan qoncciiide beettiyaawe nashechchaanne kumentha ammanettiyaawaa.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeedda koyro gaasuu A metuwaa wode A maaddanaw Piliphphisiyoosa ammaniya asay imotaa aw kiitteedda diraw, untunta galatanaassa. A bollanka untuntu bollanka dumma dumma metuu gakkeeddawaa gidoopekka, untuntu xalana malanne kumentha ammanettiide de7ana mala, ha gaketteedda injjiyan untunta menthethee. Ayyuwaanne otoruwaa diggiide, Yesuusi Kiristtoosa ashikketethan untuntu kumana mala, minissiide untunta hassayisseedda. Yesuusi Kiristtoosanna ittippe gideeddawaan untuntu demmeedda de7uu Xoossaa aadho keekatethaappe pulteeddawaanne untuntu ammanuwan akkeeddawaa gidiaawaappe attin, Ayihudatuwaa wogatuwaa poliyaawan beetteeddawaa gidennawaa untunta hassayissee. Yesuusi Kiristtoosanna ittuwaa gidiide de7iyaa ubbato Xoossay immiyaa sarotethaabaanne nashechchaabaa untunttussi xaafee.

Ha kiitay erettiyaawe nashechchaa, ammanettiyaawaa, ittippetethaanne Kiristtinnaa ammanuwaaninne de7uwan minniide de7iyaawaa geeshshiide bessiyaawaana. Hewaa bollakka gujjiide, Phawuloosi Piliphphisiyoosan de7iyaa ammaniya asatuwaa siiqiya wolqqaama siiquwaa qonccissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-11)

Phawuloosassi de7eedda de7uwaa hanotaa (1:12-26)

Kiristtinnaa de7uwaa leemisuwaa (1:27-2:18)

Ximootoosassinne Ephafiroodiituussassi de7iyaa qofaa (2:19-30)

Ammanuwaa eqettiyaawanttuppe naagettana mala odetteeddawaa (3:1-4:9)

Phawuloosi Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttussi shiishsheedda galataanne maqquwaa (4:10-20)

Wurssethaa qutiya (4:21-23)

Sarotaa

¹ Nuuni Yesuusi Kiristtoosa oosanchchatuu Phawuloosinne Ximootoosi, Kiristtoosa Yesuusan de7iyaawanttoo, Piliphphisiyoosa giya katamaan

de7iya geeshshatoo ubbatoo, ammaniyaawantta kaaletiyaawanttoonni maaddiyaawanttoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

² Nu Aawuwaa Xoossaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

³ Taani hinttena hassayiya wode ubbaan ta Xoossaa galatay. ⁴⁻⁵ Hintte koyiro gallasaappe hanno gakkanaw, mishiraachchuwaa qaalaa odiaawaan taana maaddeedda diraw, taani ubba wode hinttenttoo ubbaw nashechchan Xoossaa woosay. ⁶ Qassi hinttenttu gidдон lo77o oosuwaa doommeedda Xoosay, Kiristtoosi Yesuusi simmiyaa gallasay gakkanaw polanawaa eray.

⁷ Taani hinttenttoo ubbaw hewaadan qoppanaw bessee; ayissi gooppe, taani hinttena ubba wode hassayay. Ha77i taani qashuwan de7iyaawaaninne wonggalaw mootettiyaawan, qassi wonggalaa minissa essiyaawaaninne, Xoosay taw qaadeedda qaadaa hinttekka taananna gishi akkeeddita. ⁸ Ayissi gooppe, taani hinttena ubbatuwaa Kiristtoosi Yesuusappe yiyaa siiquwan ay keenaa siiqintto, Xoosay taw markka.

⁹⁻¹⁰ Qassi taani hinttenttoo Xoossaa woosiyaaawe hawaa; lo77obaa ayaanneekka dooranaw hinttenttu danddayanaadaaninne, qassi hinttenttu siiquu tumu eratethaananne akeeka ubbaanna ittippe gujji gujji diccanaadan, Xoossaa woosay; yaatiide Kiristtoosi simmiyaa gallasan hinttenttu sureenne pokkuu baynawantta gidana. ¹¹ Qassi hinttenttu shemppuukka Xoossaa bonchchoonne galataw Yesuusi Kiristtoosa bagganna beettiya xillotethaa ayfiyaa ayifana.

Phawuloosi Qashuu Wonggalay Aakkanawaa Diggibeenna

¹² Taanaadan Xoossaa kaalliyaaawantto, ha taana gakeeddawe mishiraachchuwaa qaalay aakkanaadan tumu maaddeeddawaa hinttenttu erana mala koyyay. ¹³ Taani Kiristtoosa diraw qashetteeddawaa, kaatiyaa golliyaa naagiyaa ubbatuunne hawaan de7iya haratuu ubbatuu eriino. ¹⁴ Qassi taani qashetteeddawe nu ishatuwaappe dariyaawaanttu Godan loythi ammanettiide, Xoossaa qaalaa yashshi baynnaan kasewaappe xaliide odanaadan maaddeedda.

¹⁵ Tumuppe ittuu ittuu qanaatiyaa dirawunne palumiyaa diraw, Kiristtoosawaa odiino; shin haranttu lo77o amuwan odiino. ¹⁶ Hawanttu Xoosay taw wonggalaa naagiyaa oosuwaa immeedda diraw, siiqiide qaalaa odiino. ¹⁷ Shin yokkonttu taani qashuwan de7ishshin, ta bolla waayyiyaa ahanawaa untunttoo malatina, barena siiqiyaa wolqqaama amuwan Kiristtoosawaa odinoppe attin, wozanaappe odikkino.

¹⁸ Aynne baawa; malatissiyaa odonne gido woy tumu odonne gido, ay ogiyaaninne Kiristtoosawaa odooppe, taani hewan nashettay. Sinthanawukka qassi taani nashettana. ¹⁹ Ayissi gooppe, taani hinttenttu woosaaninne Yesuusi Kiristtoosa Ayyaanaappe yiyaa maaduwaa attanawaa eray. ²⁰ Ta wolqqaama amuunne Xoossaappe akkana gaade taani nashechchan naagiyaa naagu ayee gooppe, taani paxa de7in akka woy hayiqqin akka yayyennaan, kasewaadan ha77ikka ta kumentha asatethan Kiristtoosi bonchchettanawaappe attin, taani haray atto ittibankka yeellatennaan attanaassa. ²¹ Ayissi gooppe, taw de7uu Kiristtoosa; qassi hayiquukka taw go77a. ²² Shin taani paxa de7iyaawaan daro go77iyaawaa oothanawaa gidoppe, haqawaa dooranentto taw erettenna. ²³ Taani ha laa77u yewatuwan meetootay; ha de7uwaappe shaakettanawunne qassi Kiristtoosanna ittippe de7anaw amottay; Kiristtoosanna ittippe de7iyaawe

ubbaappe aadhdheedda daro lo77obaa. ²⁴ Shin taani hayiqqiyaawaappe hinttenttu diraw paxa de7iyaawe hinttena daro koshshiyaawaa.

²⁵ Hawe tuma gidiyaawaa taani geeshshaade eray; qassi ammanuwan hinttenttu diccanaadaaninne nashettanaadan, taani hinttenanna ubbaanna paxa de7ana. ²⁶ Hewaa diraw, taani hinttenanna laa7ethuwaa yiyaa wode, Kiristtoosa Yesuusanna hintte de7iya de7uwan, tabaan ceeqettiyaabay hinttenttoo darana.

²⁷ Gidooppekka, hinttenttu hinttenttu huuphew Kiristtoosa wonggalaw bessiyaa de7uwaa de7ite; taani hinttena baade woy be7ana dhayina, hinttenttu itti qofaan minniide eqqeeddawaanne, qassi wonggalaa ammanoo itti wozanaa gidiide ittippe baaxetiyaawaa sisana. ²⁸ Hintte morkketuwassi ayanka yayyoppite; hewe untunttoo untunttu dhishissee; shin Xoossay hinttena xoonissiyaa diraw, hinttenttoo atatethaa dhishissee. ²⁹ Ayissi gooppe, Kiristtoosaw oothiyaa qaaday hinttena gakkeeddawe hinttenttu aani ammanana xalalaassa gidennaan A diraw waayyiyaakka akkanaassa. ³⁰ Taani kase baaxetishshin hinttenttu be7eeddawaa mala baaxiinne qassi ha77ikka taani baaxetiyaawaa hinttenttu sisiyaawaa malay hinttena gakkeedda.

2

Kiristtoosi Barena Kawushsheeddawaa Leemisuwaa

¹ Kiristtoosan hinttenttu de7iyaa de7uu hinttena wozanthii? A siiquu hinttena menthethii? Geeshsha Ayyaananna hinttenttoo ittippetethay de7ii? Hintte ittuu ittuwassi keekitennee qarettiitee? ² Yaatoope, hinttenttu qofaan, siiquwan, wozanaaninne qofaa poluwan ittuwaa gidiide, taana polo nashechchite. ³ Hinttena siiqiyaawaan woy ceeqettanaw koyyiyaa mela amuwan ittibaanne oothoppite; shin ittuu ittuwaappe dhogqay yaagiide qoppennaan, ittuu ittuwassi hinttenttu huuphiyaa kawushshite. ⁴ Qassi ittuu ittuwaa go77iyaawaa koyyanaappe attin, hinttenttu huuphe xalalaa go77iyaawaa koyyoppite.

⁵ Kiristtoosa Yesuusan de7iya ha ashikketethaa qofay qassi hinttenankka de7anaw bessee.

⁶ I ubba wode Xoossaa gidiide de7eedda;

shin I wolqqaan Xoossaa keena gidiyaa maatay de7iyaawaa bessiyaawaadan paydibeenna.

⁷ Shin I bare sheniyaan ubbabaa aggiide, *

ayllyyaa medhetaa akkeedda;
qassi asaa malatiide qoncceddada.

⁸ I barena kawushsheedda;

hayqoo, ubba haray atto,
masqqaliyaa bolla hayqqanawukka azazetteedda.

⁹ Hewaa diraw, Xoossay A loythi dhogqqu dhogqqu ootheddada;

qassi sunthaa ubbaappekka aadhdhiyaa
dhogqa sunthaa aw immeedda.

¹⁰ Hewaa diraw, saluwaaninne sa7an

sa7aappe garssan de7iya ubbay
Yesuusa sunthaa bonchchanaw gulbbatana.

¹¹ Qassi asay ubbay Yesuusi Kiristtoosi Godaa yaagiide,

Xoossaa Aawuwaa bonchchoo markkattana.

Ha Sa7an De7iya Asaassi Poo7o Gidiyaawaa

* **2:7** ubbabaa aggiide: I barena mela udeedda guussaa. **2:10** Isa 45:23

¹² Hewaa diraw, ta dabbatoo, taani hinttenanna de7iyaa wode ubbaan hinttenttu taw azazetteeddawaadan, ha77i taani hinttenttu matan de7enna wodekka, hinttenttu kasewaappe aathiide taw azazettanaw bessee; yashshatethaaninne kokkorssaan hinttenttu atotethaa polanaw oothite. ¹³ Ayissi gooppe, Xoossay hinttena barew eeno giissanaadaaninne qassi I qoppeeddawaa hinttenttu oothanaadan hinttenttu gidдон ubba wode oothee.

¹⁴⁻¹⁵ Geellanne nagaranchcha asaa gidдон pokkuu baynnawantta, geeshshatuwaa, Xoossaa naanatuwaadankka pokkuu bayinnawantta gidite; qassi zuuzummennan woy iitabaa qoppennaan ubbabaa oothite. He asaa gidдонikka saluwan poo7iya xoolinttiyaadan poo7iidde, ¹⁶ de7uwa mishiraachchuwaa qaalaa untunttoo odite; he wode ta daaburayinne ta oosuu mela dhayibeennawe erettiyaa diraw, Kiristtoosi simmiyaa gallassi taani hinttenan ceeqettana.

¹⁷ Haray atto hinttenttu ammanuu Xoossaw yarshshiyaa yarshshuwaa bolla ta suuthay ushshaa yarshshuwaadan gukkooppekka, taani nashettay; hinttenanna ubbaanna ittippe nashettay. ¹⁸ Hewaadan hinttekka qassi nashettanaw bessee; taananna ittippe nashettite.

Ximootoosinne Eppafiroditoosi Ootheedda Oosuwaa

¹⁹ Shin taani hinttenttu de7uwaabaa sisaade nashettanaadan, Ximootoosa hinttekko ellekka yeddanawaa Godaa Yesuusan ammanettay. ²⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu de7uwaabaw wozanaappe hirggiyaa A mala asay haray ooninne taw baawa. ²¹ Ayissi gooppe, haratuu ubbatuu barenttu huuphe go77aa koyyiino; Yesuusi Kiristtoosawaa koyyikkino. ²² Shin na7ay bare aabbu oothiyaawaadan, Ximootoosi taananna ittippe gidide, wonggalaa oosuwaa ootheeddawan, ammanettiya asaa gidideyaa eriseeddawaa hinttenttu eriita. ²³ Hewaa diraw, taani yewuu haniyaawaa be7aade, elekka A hinttekko yeddana gaade qoppay. ²⁴ Taani ta huuphew mata wodiyaan hinttekko baanawaa Godan ammanettay.

²⁵ Shin taani ta ishaa Eppafiroditoosa, taananna ittippe ta bagga gidide ootheeddawaa, oletteeddaawaanne, qassi taana maaddiyaawan hinttenttoo kiitettiide ootheeddawaa hinttekko kiittanaw koshshiyaawaa qoppaaddi. ²⁶ Ayissi gooppe, I hinttena ubbaa be7anaw laamotee; qassi I saketteeddawaa hinttenttu siseedda diraw, bare wozanaan daro metootee. ²⁷ I tumu sakettiide, hayiqqi atteedda; shin Xoossay aw qaretteedda; A xalalaw gidennaan kayyuu kayyuwaa bolla gujettennaadan, tawukka qaretteedda.

²⁸ Simmi hinttenttu laa7enthuwaa A be7iide nashettanaadan, tawukka ta wozanaa kayyuu irxxanaadan, taani ellekka A hinttekko yeddana. ²⁹ Hewaa diraw, Godan de7iya ishaadan, kumentha nashechchan A mukkite; qassi A malatiyaa asaa ubbaakka bonchchite. ³⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu hinttenttu huuphew taana maaddana danddayenna maaduwwaa maaddanaw, Kiristtoosa oosuwaa diraw, bare shemppuwaa shenekoo giide, hayiqqi atteedda.

3

Tumu Xillotethaa

¹ Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, Goday hinttenttoo nashechchaa immo. Taani kase xaafeddawaa zaarethaade xaafiyaawe taana waayissenna; qassi he xaafiyaawe hinttena naagana.

² Iitabaa oothiyaawanttuppe, he kanatuwaa eeshshay de7iyaawanttuppe, qaxxaray koshshee giya asatuwaappe naagettite. ³ Ayissi gooppe, nuuni

Xoossaa Geeshsha Ayyaanan Xoossaw goyinniyaa dirawunne nu de7uwan Godaa Kiristtoosa Yesuusan nashettiyyaa diraw, tumu qaxxaraa qaxxareteeddawantta; asatethaa bolla oosettiyaawan ammanokko.

⁴ Qassi taw ta huuphiyankka ta asatethan ammanettiyaawe de7ee. Ay asaynne bare asatethan ammanettiyaawe barew de7ee giide qoppooppe, taani aappe loythaa aadhdhay. ⁵ Taani yelettoodeppe hosppuntha gallasaan * qaxxarettaaddi. Taani yeletan Israa7eeliyaa; Biiniyaama zare; walakay bayinna Ayihuda asaa. Ayihuda higgiiyaa naagiyaawan gidoope, taani Parisaawe; ⁶ Ayihuda ammanoo seelaa gidoope, taani ammaniyaawantta waayissaaddi; itti uray Muse higgew azazettiide xilliyaawaa baggaa gidoope, taanan pokkobay beettibeenna.

⁷ Shin taana go77iyaa he ubbabaa Kiristtoosa diraw bayeeddawaadan payday. ⁸⁻⁹ Tumakka, hewanttu xalalaa gidenna; taani ta Godaa Kiristtoosi Yesuusa eriyaawe ubbabaappe loythi aadhdhiyaa diraw, ubbabaa taana mulekka go77ennawaadan payday; taani A diraw ubbabaa yegga bashaaddi. Kiristtoosa demmanawunne aananna de7anaw ubbabaa wora oleeddawaadan payday; taani Muse higgew azazettaade demmiyaa ta huuphe xillotethay taw baawa. Kiristtoosa ammanina, Xoossay immiya xillotethay, ammanuwan Xoossaa matappe yiyaa xillotethay taw ha77i de7ee. ¹⁰⁻¹¹ Taani Kiristtoosanne A dendummaa wolqqaa eranaw koyyay; yaataade taani ta huuphew hayiquwaappe dendummaa yaagiyaawan, A waayiyaa aananna waayyettanawunne A hayquwan A malatanaw amottay.

Gakkiyaasaa Gakkanaw Woxxiyaawaa

¹² Taani ha77i demma diggaaddi woy taanan bali baawa giikke. Shin Kiristtoosi Yesuusi taana barew otheedda woytaa demmana gaade elleelay. ¹³ Taanaadan Xoossaa kaalliyaa wantto, taani hewaa demma diggaaddi gaade qoppikke; shin taani ittibaa oothay; taappe guyyenna de7iyaawaa dogaa sinthan de7iyaawaa oyqqanaw wadhettay. ¹⁴ Xoossay Kiristtoosi Yesuusa bagganna bolla de7uwassi xeesiyaa woytaa akkanaw, ta gakkanaw woxay.

¹⁵ Simmi nuuni Ayyaanan minneeddawanttu ubbatuu hawaa qoppanaw bessee; qassi hintteppe amareeddawanttoo ayaaninne dumma qofay de7ooppe, hewaakka Xoossay hinttenttoo qonccissana. ¹⁶ Gidooppekka, nuuni hanno gakkanaw de7eedda maaraadan, ane sinthaw he maaraa kaalloytte.

¹⁷ Taanaadan Xoossaa kaalliyaa wantto, taani haniyaawaadan hanite. Nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideeddo; hewaadan hintteekka nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideedda maaraa kaalliyaa wantta akeekite. ¹⁸ Ayissi gooppe, taani hewaa hinttenttoo kase coratoo odaaddi; qassi ha77i laa7ethuwaakka afoxxaadde hinttenttoo oday; Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayiqqeeddawoo barenttu shemppuu barena morkke otheedda daro asatuu de7iino. ¹⁹ Unttuntu wursethay bashshaa; unttuntu uluu unttuntu Xoossaa; yeellatanaw bessiyaawan unttuntu otorettiino; qassi ha sa7aaba xalalaa qoppiino. ²⁰ Ayissi gooppe, nu biittay saluwaana; nuuni qassi saluwaappe yaana nuuna ashshiya Godaa Yesuusi Kiristtoosa naageetto. ²¹ Kiristtoosi ubbabaa bareppe garssan wothanaw danddayiyaa bare wolqqan, nu daaburanchcha asatethaa laammiide, bare bonchcho asatethaa malatissiide oothana.

* **3:5** Taani yelettoodeppe hosppuntha gallasaan: Hawe Ayihudiyaa attuma naanay yelettoodeppe hosppuntha gallasaan qaxxarettiyaawaa bessee.

4

Wurssetha Zoriyaa

¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, taani siiqiyaawanttoo, laamotiyaawanttoo, taana nashechchiyawaanttoo, taana dhoqqu oothiyaawanttoo, ta dabbatoo, simmi Godan hinttenttu minni eqqanaw bessee.

² Ewoodenne Sinxxiikee, hinttenttu laa77uukka qofaan ittuwaa gidiide, Godan de7anaadan, taani hinttena zoray. ³ Qassi taananna oothiyyaa ammanetteeddawoo, neeni ha macca asatuwaa maaddanaadan, taani neena woossay; ayissi gooppe, untunttu taanannanne untunttu sunthay Xoossaa de7uwaa maxaafan * xaafettedda Qaleminxxoosanna qassi taananna ittippe oothiyyaa haratuwaa ubbaanna wonggalaa ubbasaa gathanaw daabu-reeddino.

⁴ Godaanna hinttenttu de7iya de7uwan ubba wode nashettite; taani hawaa gujjaadekka gay; nashettite.

⁵ Asay ubbay hinttenttu ashikketethaa ero; Goday matan yaana. ⁶ Xoossaa hinttenttu woossiyaa woosaa ubbaan A loythi galatiidde, hinttena koshshiyaawaa ubbaw woossiteppe attin, ittibawukka hirggoppite. ⁷ Qassi asaa eratethaa ubbaappe aadhdhiyaa Xoossaa sarotethay hinttenttu wozanaanne hinttenttu qofaa Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna naagana.

⁸ Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu wozanaan lo77obaanne galatissiyaawaa qoppite; tuma gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaawaa ubbaa, bayizzuwaa gidennabaa ubbaa, geeshshabaa ubbaa, siiquwaa ubbaa, suure gidiyaabaa ubbaa qoppite. ⁹ Hinttenttu taappe tamaareeddawaa, akkeeddawaa, siseeddawaanne be7eeddawaa ubbaa oothite; qassi nuussi sarotethaa immiya Xoossay hinttenanna ittippe gidanawa.

Barew Kiitettedda Imotaw Phawuloosi Galateeddawaa

¹⁰ Shin daro wodiyaappe guyyiyan, ha77i hinttenttu tawaa laa7enthuwaa qoppanaw doommeedda diraw, taani Godan loytha nashettay; taw qoppanaw hinttenttoo injjetennan ixceeddawaappe attin, taw qofaa qoppi-ita. ¹¹ Taani hawaa taana meteedda diraw giikke; ayissi gooppe, taw de7iyaabay taw gidana † giyaawaa taani tamaaraaddi. ¹² Taani metootiide wooti de7anentto eray; qassi durettiide de7iyaawekka ayentto eray; haqan gidinakka awude gidinakka, taani kaluwaanne koshshaa qassi pacaanne palahaa tamaaraaddi. ¹³ Kiristtoosi taw immeedda wolqqan, ubbabaa oothanaw taani danddayay.

¹⁴ Gidooppekka, hinttenttu ta metuwaa taananna metootiide daro loytheeddita; ¹⁵ Piliphphisiyoosa asaw, wonggalaa mishiraachchuu koyro hintte giddon odetteedda; shin taani Maqidooniyaappe keseedda wode, taana ammaniyaa hinttenttuppe attin, haray maaddibeennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita; qassi immiyaabankka akkiyabankka hintteppe attin, haray taana maaddibeenna. ¹⁶ Ayissi gooppe, taana metuu oyqqeedda wode, haray atto taani Teselonqqiyaan de7ishshinkka taana zaari zaariide maaddeeddita. ¹⁷ Taani hinttewaa bolla harabay gujettanawaa koyyiyaawaappe attin, woyitaa xalalaa akkanaw koyyikke.

¹⁸ Shin taani hinttenttu immeeddawaa ubbaa akkaaddi; qassi taw palahide gidiyaawe de7ee. Hintte kiitteedda ubbabaa Eppafiroditoosappe

* **4:3** Xoossaa de7uwaa maxaafan: Xoossaa asaa sunthay xaafettiyyaa maxaafaa. † **4:11** taw de7iyaabay taw gidana: Taw de7iyaabaan taani shemppay, kallay, woppugay. **4:15** 2Qo 11:9 **4:16** Kit 17:1

akkaaddi; koshshiyaa ubbay taw de7ee. Hintte taw kiittedda imuu Xoossaw sawuwaa toshikku giyaanne I dosiyaa, A nashechchiyaa yarshshuwaa mala.

¹⁹ Qassi ta Xoossay bare bonchcho duretethaa daruwan Kiristtoosi Yesuusa bagganna hinttena koshshiyaawaa ubbaa hinttenttoo immana. ²⁰ Nu Xoossaw, nu Aawoo medhinaappe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

²¹ Kiristtoosi Yesuusawaa gidiyaa Xoossaa asatuwaa ubbatuwaa saro giite. Taananna hawaan de7iya ishataa hinttena saro giino. ²² Hawaan de7iya Xoossaa asatuwaa ubbatuu, ubbaappekka aathiide Kaatiyaa Qeesaare goliyaan de7iyaawanttu hinttena saro giino.

²³ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna gido.

Phawuloosi Qolaasiyaasa Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qolaasiyaasa asaassi xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Efesoone asaw xaafetteedda kiitaanna itti wodiyaana malatee. Hewekka Qeeri Iisiyan, Efesooneppe away doliyaa bagganna beettiyaa Qolaasiyaasan de7iyaa ammaniyaa asatuwaassa gidiide laa77uwaa gidдон de7iyaa dummatethay, Qolaasiyaasa asaw xafetteedda kiitay Kiristtoosi medhetaa ubbaassi huuphe gidyaawaa bessiyaa wode Efesoona asaassi xaafetteedda kiitay qassi Kiristtoosi woosa gollew huuphe gidyaawaa bessee. Ha asatuwaassi qaalaa markkateeddawe Phawuloosa gidana dhayooppekka, Roome gadiyan, Iisiyaa waanna katamaa gidiyaa Efesooneppe untuntussi oothiyaa asatuwaa kiittiyawe A gidiyaa diraw, Qolaasiyaasawukka aawotiyaa hanotay aw de7ee. Qolaasiyaasa ammaniyaawanttu gidдон, “Xoossaa eranawunne kumentha atotethaa demmanaw, asay ubbay ayyaana wolqqatuwaassinne maatay de7iyaawanttussi goyinnanaw koshshee” yaagiyaa worddo asttamaaratuu de7iyaawaa Phawuloosi siseedda. Ha asttamaaratuu harabaa qassi, “Asay ubbaykka qaxxaraa malatiyaa wogatuwaassi moodettanawunne qumaa wogaanne hara wogatuwaa ubbaa naaganaw koshshee” yaagiino.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeddawe tumanchcha gidiyaa Kiristtinnaa kiitaa odiyaawaan, untunttu worddo timirttiyaa phalqqanaassa. I zaareedda zaaruwaappe waannatiyaawe “Yesuusi Kiristtoosi kumentha atotethaa immanaw danddayee; ha hara ammanatuunne oosatu aappe haassanaw danddayiino” yaagiyawaa. Xoossay Kiristtoosa bagganna ha alamiyaa medhdheedda. Qassi A bagganna zaariide A barekko ahana. Ha alamiyassi Kiristtoosa wozanappe ammaniyaawa xalalaan atotethaa hidootay de7ee. Hawaa maaran Phawuloosi ha wolqqaama timirttii ammaniyaa asaa de7uwan waaniide oosuwan peeshanaw danddayintto odee.

Ha kiitaa Phawuloosappe akkiide, Qolaasiyaasa gathanaw kiitetteedda Tiikiiqoosanna ittippe beeddawe Anaasimoosa gidyaawaa be7iyaawe go77iyaawaa. Waaniide gooppe, Phawuloosi ha Anaasimoosa geetettiyaa bare oosanchchaabaa dentiide, Pilimoonaw hara kiitaa xaafeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-8)

Kiristtoosa eeshshaanne oosuwaa (1:9-2:19)

Yesuusan beettiyaa oratha de7uwaa (2:20-4:6)

Wursethaa qutiyaa (4:7-18)

¹ Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawenne nu ishaya Ximootoosi, ² Qolaasiyaasa giyaa katamaan de7iyaa Xoossaa naanattoo, Kiristtoosan ammanetteedda ishato ha dabidaabbiyaa xaafetto.

Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayinne sarotethay hinttentoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

³ Nuuni hinttentoo woossiide, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, Xoossaa ubba wode galateetto. ⁴ Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusa hinttentu ammaniyaawaanne Xoossaa asatuwaa ubbaa siiqiyaawaa

siseeddo. ⁵ Tumu kiitay wonggalay koyiro hinttekko yeedda wode, Xoossay sinthaappe immana geeddawaa siseeddita. Simmi hinttenttu ammanuunne siiquu saluwan giigiide naagiyaa, Xoossay sinthappe immana geeddawan doometteedda. ⁶ He wonggelii hinttekko gakkeedda; hinttenttu A sisood-eppenne Xoossaa aadho keekatethaa tumatethaan eroodeppe doommiide, hinttenttu gidдон de7iyaawaadankka, biittaa ubbaan anjjuwaa aheenne ubbasaa aakkee.

⁷ Hinttenttu hewaa nuunanna ittippe qooma gideedda siiqo Eppaafi-raappe tamaareeddita; I nu diraw Kiristtoosaw ammanettiide oothiyaawe, ⁸ Xoossaa Ayyaanan haratuwaa hinttenttu siiqiyaawaa nuussi odeedda.

⁹ Hewaa diraw, nuuni qassi hewaa siseedda gallasaappe doommiide, Xoossay hinttenttoo bare shenyaa eriya eratethaa, Xoossaa Ayyaanay immiya aadhdheedda eratethaannanne akeekaanna ittippe kunthiide immanaadan, ubba wode balennaan Xoossaa woosseetto. ¹⁰ Hewaappe guyyiyan, Goday koyyiyaawaadan hinttenttu de7anawunne, ubba wode A nashechchiyaabaa oothanaw danddayana; hinttenttu oothiya lo77o oosuwaa ubbaan hinttenttu de7uu go77ana de7iyaawaa gidanawa; qassi Xoossaa eriyaawan dicci dicci baanita.

¹¹ Hinttenttu ubbabaani nashechchan genccanaadaaninne danddayanaadan, Xoossay bare bonchchuwaa gitatethaadan immiya wolqqaa ubbaan minnite. ¹² Qassi Xoossaa naanattoo giigeedda poo7o kawutethaa laattanaw, nuuna danddayisseedda Xoossaa Aawuwaa galatite. ¹³ I nuuna dhuma wolqqaaappe ashshiide, bare siiqiya Na7aa kawutethaakko pintheedda. ¹⁴ Qassi I bare Na7an nuuna woziiide, nu nagaraa atto geedda.

Kiristtoosa Xoossatethaanne A Oosuwaa

¹⁵ Kiristtoosi beettenna Xoossaa qonccissiyaawaa; I medhetteeddawaa ubbaappe aadhdhiyaa bayra Na7aa. ¹⁶ Ayissi gooppe, ubbabaykka aani medhetteedda; beettiyaawanttu, beettennawanttu, ayyaanatuwaappe beettiya wolqqayenne godatethay, dhoqqatethayenne maatay, saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaykka Aaninne Aw medhetteedda. ¹⁷ I ubbabaappe kase de7eedda; ubbabaykka Aani bare sa7aa sa7aa oyqqiide de7ee. ¹⁸ I bare huuphew, woosa gollew huuphenne de7o; I ubbaappe bolla gidana mala, kasetiide hayiquwaappe denddeedda Bayira Na7aa gideedda.

¹⁹ Ayissi gooppe, Xoossay koyyeeddawaadan, Aani Xoossatethaa kumenthay de7ee. ²⁰ Yaatina Xoossay Kiristtoosa bagganna ubbabaa bare-nanna sigethanaw yewuwaa qachcheedda; bare Na7ay masqqaliyaa bollan gusseedda suuthan saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaa barenanna sigetheedda.

²¹ Hawaappe kase, hinttenttu iitabaa qooppeedda dirawunne ootheedda diraw, Xoossaappe shaakettiide, Aananna morkketteeddita. ²² Shin Xoossay ha77i hinttentta pokkobay bayinnawanttanne qassi geeshshatuwaa oothiide, bare sintha shiishshanaw, bare Na7aa hayiqqeeddawaa asatethan barenanna hinttentta sigetheedda. ²³ Hewe hinttenttu tumu ammanuwan minni eqqiide, mishiraachchuwaa qaalaa sisiide, sinthaappe akkana geeddawaappe qaaxxennan minniide de7ooppe hanana; he wonggalaa mishiraachchuu sa7an de7iya medhetaa ubbaa matan odetteedda. Taani Phawuloosikka mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawaa gidaaddi.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gidiide Ootheedda Oosuwaa

²⁴ Taani hinttenttoo waayyetteedda diraw, ha77i nashettay; Kiristtoosi bare huuphew, hewaa giyaawe woosa gollew, waayyettishin pacceddawaa taani ta bollaa sakuwan kunthay. ²⁵ Xoossay taana hinttentta

maaddiyaawaanne A qaalaa polaade odiyaa ashikkaretethaa kiitaa taw immeedda. ²⁶ Ha qaalay hawaappe kase bagga ubbaan, asaa ubbaw erettennaan geemmiide de7ee; shin barena ammaniyaawanttoo Xoossay ha77i qonccisseedda. ²⁷ Xoossay Ayihuda gidenna asaw wotheedda ha asaw qonccibeenna bonchchuwaanne dure yewuu ayentto geeshshatuwaa erisanaw koyyeedda; ha asaw ha77i qoncceddawe ayee gooppe, Kiristtoosi hinttentun de7iyaawaa; hewaa giyaawe Xoossaa bonchchuwaa aananna hinttenttu akkanawaa.

²⁸ Hewaa diraw, nuuni asaa ubbaw Kiristtoosawaa odeetto; asaa ubbaa Kiristtoosan kumentha asaa oothiide, Xoossaakko shiishshana mala, nuussi aadhdheedda eratethaa ubbaan hinttentta seeretonne tamarisseeetto. ²⁹ Taani hawaa polanaw, taanan oothiyaa Kiristtoosi taw immiya wolqqan baaxetaynne daaburay.

2

¹ Taani hinttenttoonni Lodoopiya giya katamaan de7iya asatoonni qassi taana be7ibeenna ammaniyaawanttoo ubbatoo ay keenaa baaxetaadditanto hinttenttu erana mala koyyay. ² Untunttu wozanay minnana mala, siiquwan ittippe gidiide, tumu akeekan beettiyaa duretethaa ubbaa untunttu akkana malanne qassi untunttu Xoossay asaw qonccissibeennawaa, Kiristtoosa A huuphew erana mala, taani daaburay. ³ Geeman Xoossay minjjeedda eraynne aadhdheedda eratethay ubbay Aani de7ee.

⁴ Ooninne hinttentta cimmiyaa qaalaan balethenna mala, taani hinttentta hassayissay. ⁵ Ayissi gooppe, taani hinttenttu matappe haakkaade de7ooppekka, ayyaan hinttenttunna de7ay; hinttenttu de7iya maaraanne Kiristtoosa hinttenttu minniide ammaniyaawaa be7aade nashettay.

Kiristtoosan Beettiyaa Kumentha De7uwaa

⁶ Simmi hinttenttu Godaa Kiristtoosi Yesuusa akkeeddawaadan, Aani de7ite. ⁷ Aani xaphuwaa yeddiide dicitte; hinttenttu tamaareeddawaadan ammanuwan minnite; Xoossaa ubba wode galatite.

⁸ Kiristtoosappe gidenna timirttiyaan, ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaa timirttiyaaninne, asaappe yeedda eratethan, qassi mela cimuwani hinttentta ooninne omoddenna mala naagettite. ⁹ Ayissi gooppe, Kiristtoosa asatethaa bollan Xoossatethaa medhetaa kumenthay de7ee. ¹⁰ Qassi ubbaa ayyaanatuwaa kaappotethawunne godatethaw ubbaw huuphe gidiyaa Kiristtoosappe kumentha de7uwaa demmeedda.

¹¹ Hinttenttu Kiristtoosanna itti asaa mala gidiide, asaa qaxxaraa mala gidennaan, hinttenttu nagaranchcha medhetaa diggiyaa qaxxaraa, hawekka ashuwaa qaxxaraa gidennaan Kiristtoosi otheeddawaa. ¹² Hinttenttu xammaqetteedda wode, Kiristtoosanna moogettiide, Kiristtoosa hayiquwaappe dentheedda Xoossaa wolqqaa ammaneedda diraw, ooratha de7uwaassi xinqqatan Kiristtoosanna ittippe denddeedda.

¹³ Hinttenttu hinttenttu naaquwaaninne hinttenttu eca asatethaa qaxxarettannan aggeeddawan hayiqqiide de7iya wode, Xoossay hinttenttu naaquwaa atto giide, Kiristtoosanna hinttentta paxa wotheedda. ¹⁴ Nuuna ixxiyaa, acuwaa paramaa A caaquwaanna ittippe Xoossay daakkeedda; masqqaliyaa bollan dhishiide, ogiyaappe diggeedda. ¹⁵ Kiristtoosi he masqqaliyan kaappatuwaappenne godatuwaappe wolqqaa wothi akkiide, bare xoonuwaannee omoddetteeddawantta qoncciyaan besseedda.

¹⁶ Hewaa diraw, muusaa woy ushsaan, baalaa gallassaa woy agenay xeeriyaa wodiya bonchchiyaawan, woy Sambbataa bonchchiyaawan, ooninne hinttenttu bolla pirdoppo. ¹⁷ Hawanttu sinthaappe yaana

yewatuwassi eeshuwaa; shin tumatethay Kiristtoosawaa. ¹⁸ Wordduwaa ashikke malatanawunne kiitanchchaw goyinnanaw koyyiyaawe, be7ibeennawaa saxaan be7aaddi giide otorettiyaawe, asatethaa qofaan coo ayyiyaawe, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo. ¹⁹ Hewaa mala asay huuphe gidiyaa Kiristtoosa minissi oyqqeeddawaa leppissee. Bollaa ubbay he huuphiyaappe wolqqaa demmiide, bollan de7iyaa kuriyaannanne xaphuwaanna ittippe oyqqettiide, Xoossay dichchiyaa dishuwaadan diccee.

Hayquwanka Paxanka Kiristtoosanna De7iyaawaa

²⁰⁻²¹ Hinttenttu ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaappe haakkiide, Kiristtoosanna hayiqqeeddita; yaatina, ayissi ha sa7aa wogaan de7iya asaadan de7iitee? “Oyqqoppa; baara be7oppa; bochchoppa” yaagiyaa higgetoo ayissi azazettiitee? ²² Ha ubbabaykka asay medhdheedda higgenne timirtte gidiyaa diraw, wodiyaappe guyyiyan dhayana. ²³ Unttuntu kiitanchchaw goyinniyaawaanne wordduwaa ashikke malatiyaawan qassi barenttu asatethaa gilqqissiyaawan aadhdheedda eranchcha malatiino; shin ashuwaa amuwaa digganaw go77enna.

3

¹ Simmi hinttenttu Kiristtoosanna hayiquwaappe denddeeddawaa gidoope, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda Kiristtoosi de7iyaasaan saluwan de7iyaawaa minissi koyyite. ² Saluwan de7iyaawaa hinttenttu qoppaanaappe attin, sa7an de7iyaawaa qoppoppite. ³ Ayissi gooppe, hinttenttu hayiqqeeddita; qassi hinttenttu shemppuu Xoossaan Kiristtoosanna geemmeedda. ⁴ Hinttew de7o gideedda Kiristtoosi qoncciyaa wode, he wode hinttekka aananna bonchchuwan qonccana.

Ecaanne Ooratha De7uwaa

⁵ Hewaa diraw, hinttenttun de7iya ha sa7aa amotuwaa wodhite; hewantukka woshummiyaawaa, tunatethaa, woshummanaw koyiyaawaa, iita amuwaa, miishshaa amottiyaawaa. Yoranchchaa gidussay eeqaw goyinniyaawaappe dummatenna. ⁶ Hawanttu gaasuwan, Xoossay azazettenna asatuwaa hanqqettanawaa. ⁷ Kase hinttenttu ha iita qofatuwaan de7iya wode untuntun moodetteeddit.

⁸ Shin ha77i hinttenttu qassi hanqquwaa, yiilluwaa, ixuwaa, hinttenttu doonaappe kesiyaa cashshaanne yeellayiyaa haasayaa hawantta ubbaa hintteppe dhayissite. ⁹ Ittuu ittoo worddotoppite; ayissi gooppe, nagaranchcha medhetaa A oosuwaanna hintteppe dhayissi diggiide, ¹⁰ Xoossay, A medhdheeddawe, barena malatissanawunne barew de7iya eratethaa ubbaa immanaw, ubba wode oorathiyaa ooratha medhetaa mayyeeddit. ¹¹ Ha ooratha medhetaan, Giriike asaa woy Ayihuda asaa, qaxxaretteddawaa woy qaxxarettibeennawaa, imathatuwaanne aynne taaariibeennawaa, ayilliyaa woy womaanuwaa giide shaakkiyaabay baawa; huuphe allaalli Kiristtoosa; I ubbankka de7ee.

¹² Hewaa diraw, Xoossay dooreeddawanttudun, geeshshanne siiqiyaawantta gidiide, maarotethaa, qaretaa, keekatethaa, hinttenttu huuphiyaa kawushshiyaawaa, ashikketethaanne danddayaa mayyite. ¹³ Ittuu ittuwaawaa danddayite; ooninne bare laggiyaa bolla hanqqetteeddawe de7ooppe, ittuu ittoo atto yaago. Kiristtoosi hinttenttoatto geeddawaadan, hinttekka atto giite. ¹⁴ Hewaa ubbaa bolla, ubbabaa ittippe shiishshi qachchiyaa siiquwaa mayyite. ¹⁵ Kiristtoosi immiya

sarotethay hinttentta moordo; ayissi gooppe, Xoossay hinttentta itti asaa udiide, he sarotethaw xeeseedda Xoossaa galatite.

¹⁶ Kiristtoosa qalay hinttenttu wozanaan kumiide de7o; hinttenttoo de7iya aadhdheedda eratethaa ubbaan ittuu ittuwaa tamaarissitenne zorite; hinttenttu wozanaan Xoossaa galatiidde, woosaanne mazimuriyaa, Xoossaa sunthaa dhoqqu oothiyaa yethaa yexxite. ¹⁷ Hintte ay haasayiyaawaa woy ay oothiyaawaa gidooppekka, Aawuwaa Xoossaa Yesuusa bagganna galatiidde, oothiyaawaa ubbaa Godaa Yesuusa sunthan oothite.

Ammaniyaa Asatuwaa Gollen De7anaw Bessiyaa Wogaa

¹⁸ Machchetoo, ammaniyaa asaw bessiyaawaadan, hinttenttu asinaw moodettite.

¹⁹ Attuma asatoo, hinttenttu macca asaa siiqite; untuntunna woppu giide de7ite.

²⁰ Naatoo, hinttentta yeledawanttoo ubbabaani azazettite. Ayissi gooppe, hinttenttu untunttoo azazettiyaawe Xoossaa daro nashechchee.

²¹ Aawatoo, hinttenttu naanay wozanaa bayenna mala, untuntta yiloyop-pite.

²² Ayilleteo, sa7an hinttenttoo godaa gidiyaawanttoo ubbabaani azazettite; Godaw yayyiide, suure wozanaan oothiteppe attin, asaa nashechchanawunne asay be7o giyaawaan azazettiyaawantta gidoppite.

²³ Hintte oothiyaa oosuu ubbaa asaw gidennaan Godaw oothiyaawaadan, wozanaappe oothite. ²⁴ Godaa Kiristtoosaw hinttenttu oothiyaa diraw, I barewanttoo immanaw giigissi wotheeddawaa hinttenttu laattanawaa akeekite. ²⁵ Balabaa ootheedda uray ooninne, bare ootheedda balaadan woytaa akkana; ayissi gooppe, Xoossay pirddiidde, oonanne maaddenna.

4

¹ Godatoo, hinttewukka saluwan Goday de7iyaawaa eriide, hinttenttu ayilleteo xillotethaaninne suuretethaan koshshiyaawaa oothite.

Zoriyaa

² Xoossaa aggennaan woossite; qassi woossiidde azallennan, A galatiidde woossite. ³ Qassi hinttenttu woossiyaa wode ubbaan, kaseedeppe asaw qonccibeennawaa, Kiristtoosawaa nuuni odana mala, Xoossay nuussi inj-jeyanaadan, nuussikka Xoossaa woossite; ayissi gooppe, ha77i taani qasho golliyaan de7iyaawe hewaassa. ⁴ Qassikka taani bessiyaawaa keenaa qonccissaade ha yewuwaa odana mala, taw Xoossaa woossite.

⁵ Hinttew de7iya wodiyaa go77i bayinnasaan dhayissennan, ammanen-nawanttu matan cinccatethaan de7ite. ⁶ Hinttenttu asaa ubbaw wooti zaaranaw bessintto erana mala, hinttenttu haasayay ubba wode, sisanaw lo77iyaawaanne nashechchiyaawaa gidanaw bessee.

Wurssetha Sarotaa

⁷ Nu siiqo ishay Tikiqoosi, taananna ittippe Godaa oosuwaa qoomaa gideedda ammanettiya oosanchchay, ta de7uwaabaa hinttentta erissana.

⁸ Taani A hinttekko kiittiyaawe, nuuni waani de7intto hinttenttoo I odiide, hinttentta menthethana diraassa. ⁹ Anaasimoosi, ammanettiya siiqo ishay, hinttenttu gadewe, aananna ittippe hinttekko bee; untunttu hawaan haniyaa ubbabaa hinttentta erissana.

¹⁰ Taananna qashuwan de7iya Arisxxirokoosinne Barnnaabaasaw awuwaa gideedda Marqqoossi hinttentta sarotiino; taani hinttentta kase azazeedawaadan, Marqqoossi hinttekko booppe, wozanaappe A mukkite. ¹¹ Yosxxoosa giyaa Yesuusikka hinttentta saro saro gee; Ayihuda asatuwaappe taananna Xoossaa kawutethaw oothiyaawe, ha heezzu asatuwaappe haray baawa; hawanttu taana daro maaddeeddino.

¹² Eppaafiri, hinttenttu gadewe, Kiristtoosi Yesuusa qoomay, hinttentta saro saro gee. I hinttenttu Xoossaan minniide eqqanaadaaninne Xoossay koyyiyaawe ubbay ayentto eriide, poli ammananaadan, ubba wode Xoossaa minissi woossee. ¹³ Ayissi gooppe, I hinttenttoo, Lodoopiya asawunne Hirapoliisa giya katamaa asaw daro daaburiyaawaa taani markkattay.

¹⁴ Nu siiqo dottorii Luqaasinne Deemaasi hinttentta saro de7iitee yaagiino. ¹⁵ Lodoopiyaan de7iya nu ishatoonne Nimppiw qassi izi golliyaan shiiqiya ammaniya asatoo nu sarotaa odite.

¹⁶ Ha dabiddaabbiiya hinttenttu nabbabeeddawaappe guyyiyan, Lodoopiya ammaniyaawanttookka nabbabissite; hinttekka Lodoopiya ammaniyaawanttookka hinttenttoo yeddiya dabidaabbiiya nabbabite.

¹⁷ Qassi Arkkiipoosaw, “Goday new immeedda oosuwa polanawaa dogoppa” yaagiide odite.

¹⁸ Taani Phawuloosi, ta kushiyan sarotaa xaafeddawaa hawaa be7ite; taani qashuwan de7iyaawaa dogoppite.

Xoossaa aadho keekatethay hinttenttunna gido.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaw Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Teselonqqiyaa Maqidooniyaa geetettiyaa Roomaa biittaw waanna kata-matto. Phawuloosi Teselonqqiyaan ammaniyaawanttoo shiishsheeddawe, Piliphphisiyoosa biittaa yeggi beeddawaappe guyyiyaana. Gidoppe at-tishshin, Ayihudatuwaa ammanuwaa akkanaw mateedda Ayihuda gidenna asatuu Phawuloosi tumaarissiyaa, ammanuwaa timirttiyaa doseedda diraw (1:8-10), Ayihudatu Phawuloosa qanaatiide, phalqqethaa dentheeddino. Hewaa diraw Phawuloosi Teselonqqiyaa yeddiide, Beeriyaa geetettiyaa gadiyaa beedda. Takkiidde I Qoronttoosa gakteedda wode, matan A maadiyaa Ximootoosi Teselonqqiyaa biide simmowaappe guyyiyan ammaniyaasaa hanotaa aw qonccissiide odeedda.

Phawuloosi koyro kiitaa Teselonqqiyaa asaassi xaafeddawe, ammaniyaawantta minissanaassanne menthethanaassa. I untunttu ammanuwaabaanne siiquwaabaa lo77o woriyaa siseedda diraw, Xoossaa galatee. Kase I untunttu gidдон heezzu saaminttaa (Kit 17:1-9) de7eedda wode, ay mala de7uwaa de7eeddentto untuntta akeekissee. Hewaappe guyye Kiristtoosa laa7ethuwaa yuussaa xeelleeddawaan dendeedda ooshatuwaassi zaaruwaa immee. He ooshatuwaappekka amareeddawanttu: “Kiristtoosi ha alamiyaa simmanaappe kasetiide hayqqeedda ammaniyaasay, Kiristtoosa simay immiyaa medhinaa de7uwaa shaakki akkanaw danddayii? Kiristtoosi simmiide yaanawe awudee?” yaagiyaawantta. Phawuloosikka he gakteedda wodiya go77ettiide, “Kiristtoosa laa7enthuwaa yuussaa timirttiyaa hidootaan naagiidde I yaana gakkanaw woppu giide hinttenttu oosuwaa oothite” yaagiide untuntta zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1)

Phawuloosa nashechchaanne galataa (1:2-3:13)

Ammaniyaawanttu de7uwaa kaaletthiyaa ogiyaa (4:1-12)

Yesuusa laa7ethuwaa yuussaa timirttiyaa (4:13-5:11)

Wurssethaa maqquwaa (5:12-22)

Qutiya (5:23-28)

¹ Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi Teselonqqen de7iya ammaniyaasatoo ha dabidaabbiyaa xaafetto; hewanttu Xoossaa nu Aabbuwanttoonni Godaa Yesuusi Kiristtoosawanttoo, aadho keekatethayenne sarotethay gido.

Teselonqqiyaa Asaa De7uwaanne Ammanuwaa

² Nuuni woosaan Xoossaa galatiidde, ubba wode hinttena ubbatuwaa hassayeetto. ³ Nuuni nu Xoossaa, nu Aawuwaa sinthan ammanuwan hinttenttu ootheedda oosuwaanne, siiquwan hinttenttu daabureedda daaburaa, qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosan hinttew de7iyaa hidootaan gencciyaa gencuwaa ubba wode hassayeetto.

⁴ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Xoossay hinttena siiqiyaawaanne hinttena barew naanaa oothanaw dooreeddawaa

nuuni ereetto. ⁵ Ayissi gooppe, nuuni wonggalaa, wolqqaan, Geeshsha Ayyaanaaninne he wonggeli tuma gideeddawaa wurssi ammaniyaawan hinttenttoo aheeddawaappe attin, asaa qaalaa xalalaan ahibeykko. Nuuni hinttenanna de7iya wode, hinttenttu diraw waani de7eeddentto, hinttenttu eriita. ⁶ Qassi hinttenttu daro waayyettooppekka, Geeshsha Ayyaanay immeedda nashechchaan kiitaa akkeeddita; hewan nu leemisuwanne Godaawaa kaalleeddita. ⁷ Hewaa diraw, Maqidooniyaaninne Akaaiyiyaa giya gadiyan de7iya ammaniya ubbatoo leemisuwaa gideeddita. ⁸ Ayissi gooppe, Godaa qaalay hintteppe kesiide, Maqidooniyaaninne Akaaiyiyaa xalalaan sisetibeenna; shin Xoossaa hinttenttu ammaniyaawe ubbasan sissettedda. Simmi nuuni haasayanaw koshshishshin attowe aynne baawa. ⁹ Ayissi gooppe, nuuni hinttekkko beedda wode, hinttenttu nuuna wooti mokkeedenttonne qassi hinttenttu hinttenttu eeqaw oothiyaawaa aggiide, worddotenna de7uwaa Xoossaw oothanaw waani Xoossaakko simmeeditentto, untunttu barenttu huuphiyan haasayiino. ¹⁰ Qassi Xoossaa Na7ay Yesuusi, Xoossay hayiquwaappe dentheeddawe, nuuna sinthaappe yaana Xoossaa hanqquwaappe ashshiyaawe saluwaappe yaanawaa hinttenttu naagiyaawaa untunttu haasayiino.

2

Phawuloosi Teselonqqiyaan Ootheedda Oosuwaa

¹ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni hinttekkko beeddawe mela gidennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita. ² Shin nuuni hinttekkko yaanaappe kase Piliphphisiyoosa giya katamaan waayyetteddawanne boretteddawaa hinttenttu eriita; daro phalqqethay de7ooppekka, hinttenttoo A mishiraachchuwaa qaalaa odana mala, Xoossay nuussi minotethaa immeedda. ³ Nuuni hinttena woossiyaawe baliide woy tunatethaan woy geniyan gidenna.

⁴ Shin Xoossay wonggalaa hadaraa akkanaw nuuni ammanettiyaawantta gidina, nuussi he hadaraa immeedda; he immeeddawaadanka nuuni haasayeetto. Qassi nuuni nu wozanaa xomoosiyaa Xoossaa nashechchiyaawaadan haasayeettoppe attin, asaa nashechchiyaawaadan haasayokko. ⁵ Nuuni hinttekkko cimmiyaa haasayaanna, woy nuuni yoraa genthiyaa hanotaan yibeennawaa hinttenttu loythi eriita; Xoossaykka nuussi markka. ⁶ Nuuni asaappe, woy hintteppe, woy haranttu ooppenneekka bonchchuwaa akkanaw koyyibeykko. ⁷ Nuuni Kiristtoosi kiitteeddawantta gidiidde, bonchchuwaa hinttenttuppe oochchanaw danddayeetto. Shin aatta bare naanatuwaa siiquwan dichchiyaawaadan, hinttenttu giddon ashikke gideeddo. ⁸ Hinttenttu nuussi daro al77o gideedda diraw, Xoossaa wonggalaa hinttenttoo immanaawaa xalalaa gidennaan, nu de7uwaakka hinttenttoo immanaw giigi utteeddo; ayissi gooppe, hinttena nuuni loythi siiqeeddo. ⁹ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nu oosuwaanne nu daaburaa hinttenttu akeekiita; hinttenttoo Xoossaa mishiraachchuwaa qaalaa odiidde, hinttena ayinne waayissenna mala, qammanne gallassi nuuni ootheeddo.

¹⁰ Nu de7uu hinttenttu matan, ammaniyaawanttu matan, geeshsha, xil-lonne borettennawaa gidiyaawoo hinttenne Xoossay markka. ¹¹ Nuuni hinttenttoo huuphiyan huuphiyan aawuu bare naanaw haniyaawaadan haneeddawaa eriita. ¹² Nuuni hinttena zoreeddo; menthetheeddonne hinttenttoo markkatteeddo. Hewenneekka hinttena xeeseedda Xoossaa

nashechchiyaa de7uwaa hinttenttu de7anaadananne A kawutethaanne A bonchchuwaa gelanaadaana.

¹³ Hintte nuuppe Xoossaa qaalaa tuma gideeddawaadan akkeedda wode, Xoossaa kiitaadan akkeeddawaappe attin, asaa kiitaadan akkibeenna diraw, Xoossaa qaalay ammaniyaa hinttenan oothee; he gaasuwan nuuni Xoossaa ubba wode galateetto.

¹⁴ Ayissi gooppe, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, Kiristtoosi Yesuusan ittuwaa gideedda Yihudaa giya gadiyan de7iya ammaniyaawantta, hinttenttu leemissettiita; hewanttu Xoossaa ammaniyaawantta. Ayihudatuu untuntta wayisseeddawaadan, hinttenttu biittaa asaykka hinttena waayisseedda. ¹⁵ He Ayihudatuu Godaa Yesuusanne nabatuwaa wodheeddino; qassi nuuna yedersseeddino. Untunttu Xoossaa nashechchikino; asaa ubbaakka ixxiino. ¹⁶ Ayihuda gidenna asay attana mala, nuuni untuntto qaalaa odiyaawaa diggiino. Qassi untunttu nagaraykka ubba wode dari dari bee. Shin wurssethaan Xoossaa hanqquu untunttu bolla wodheedda.

Phawuloosi Teselonqiyaa Asaa laa7enthuwaa Xomoosanaw Amotteedda Amuwaa

¹⁷ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni nu qofaan gidennaadan, asatethaa xalalaan hintteppe guuthaa wodew shaaketteedda wode, hinttena daro laamotiide, ayfiyan be7anaw loythi koyyeeddo. ¹⁸ Ayissi gooppe, nuuni hintteppo simmiide baanaw koyyeeddo. Ubba taani Phawuloosi zaara zaaraade hintteppo baanaw mala be7aaddi; shin Seexaanay nuuna diggeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode, nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaawe, woy nu nashechchay, woy nuuni ceeqettiyyaa akililii oonee? Hinttena gidikkiteeyee? ²⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu nu bonchchuwaanne nu nashechchaa.

3

¹ Hewaa diraw, nuussi gencanaw danddayettennan ixweedda wode, Ateenaa giya katamaan nuurekka attanaw qofaa qachcheeddo. ² Hinttena zoranaadaaninne hinttenttu ammanuwan hinttena minissanaadan, Xoosaw oothiyaa nu ishaa, nuunanna ittippe Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa Ximootoosa hintteppo kiitteeddo. ³ Ha waayiyaa gaasuwan hintteppe ooninne guyye simmenna mala, A kiitteeddo. Nuuni hewoo dooretteeddawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita. ⁴ Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iidde, nuuni waayyetanawaa kasetiide hinttentto odeeddo; qassi hinttenttu eriyaawaadanka kase hewaadan haneedda. ⁵ Hewaa diraw, qassi gencanaw taw danddayettennan ixweedda wode, “Ooni eri xalahiyaa kaappuu hinttena paaccennan aggenna. Nu daaburayikka mela gidennaan aggenna” yaagaade hinttenttu ammanuwaa eranaw Ximootoosa hintteppo kiittaaddi.

⁶ Shin ha77i Ximootoosi hinttenttu matappe nuukko yiide, hinttenttu ammanuwaabaanne hinttenttu siiquwaabaa hinttentto mishiraachchu giide nuussi odeedda. Qassi nuuni hinttena be7anaw laamotiyaawaadan hintteppa nuuna be7anaw laamotiidde, ubba wode nuussi lo77obaa qoppiyaawaa I odeedda. ⁷ Hewaa diraw, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nu waayyiyaaninne nu tuggaan ubbaan hinttenttu ammanuwaa bagganna hintteppan nu minetteeddo. ⁸ Godan minniide hinttenttu de7ooppe, nuunikka ha77i de7eetto. ⁹ Ayissi gooppe, nuuni hintteppan Xoossaa galateeto. Nuuni nu Xoossaa sinthan hinttenttu diraw de7iya nashechchaa ubbaw A daro galateeto. ¹⁰ Nuuni hinttena be7anawunne hinttenttu ammanoo

pacceeddawaa kunthanaw, qammanne gallassi nu kumentha wozanaappe Xoossaa woossetto.

¹¹ Nu Aawuu, nu Xoossay bare huuphew, qassi nu Goday Yesuusi Kirist-toosi nuuni hinttekko biya ogiyaa nuussi giigisso. ¹² Nuuni hinttana loythi siiqiyawaadan, Goday hinttenttu ittuu ittuwaa siiqiyaa siiquwaanne qassi asaa ubbaa siiqiyaa siiquwaa hinttenttoo darissonne gujjo. ¹³ Nu Goday Yesuusi bare geeshshatuwaa ubbaanna yiyaa wode, nu Xoossaa, nu aawuwaa sinthan hintte wozanay geeshshanne pokkuu baynnawaa udiide, hinttana I menthetho.

4

Xoossaa Nashechchiyaa De7uwaa

¹ Simmi wurssethaan, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Xoossaa nashechchanaw hinttenttu waani de7anaw bessintto, nuuppe tamaareed-dita. Hewe hinttenttu kaseedeppe de7iya maaraa; shin ha77i hinttenttu kasewaappe loythiide oothanaadan, Godaa Yesuusa sunthan hinttana woossettonne zoreetto. ² Ayissi gooppe, nuuni Godaa Yesuusa maataa bagganna hinttenttoo immeedda azazu haqawentto, hinttenttu eriita.

³ Ayissi gooppe, Xoossay hintteppe koyyiyaawe ayee gooppe, hinttenttu geeshsha gidanawaanne woshummiyaawaa ubbanna agganawaa koyyee.

⁴ Hinttenttu huuphiyan huuphiyan geeshshatethaaninne bonchchuwan hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto * eranaw besseeppe attin, ⁵ Xoossaa erenna ammanenna asatuwaadan, loythi amottiyaawaan akkanaw bessenna. ⁶ Nuuni qassi kase hinttenttoo odeeddawaadaninne hinttana minissi zoreeddawaadan, Goday hawaa malaban ubbaan haluwaa kesiyaawaa gidiyaa diraw, ooninne ha yewuwaan bare ishaa naaqqanawunne cimmanaw bessenna. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossay nuuna geeshshatethan de7anaw xeeseeddawaappe attin, tunatethaan de7anaw xeesibeenna. ⁸ Hewaa diraw, ha timirttiyaa ixxiyaa ooninne hinttenttoo bare Geeshsha Ayyaanaa immiya Xoossaa ixseeeppe attin, asaa ixxenna.

⁹ Hintte hinttenttu huuphiyan ittuu ittuwaa siiqanaadan, Xoossay hinttana tamarisseedda diraw, hinttenttu hinttenttu ishatawaa wooti siiqanaw bessintto, nuuni xaafanaw koshshenna. ¹⁰ Qassi Maqidooniyaa biittaa ubbaan de7iya ishatawaa ubbatuwaa tumu hinttenttu siiqiita. Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu hewaappe gujji gujjiide untuntta siiqana mala, hinttana woossetto.

¹¹ Nuuni kase hinttenttoo odeeddawaadan, woppu geedda de7uwaa de7ite. Qassi hinttana koshshiyaawaa demmanaw, hintte kushiyan oothite. ¹² Hewaa gidoope, ammanennawanttu matan hinttenttu bonchchet-tanne qassi hinttana koshshiyaabaw oonanne awuddashikkita.

Goday Yiyaa Wode hayiqqeedda Asayne Paxa De7iya Asay Hananabaa

¹³ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttenttu hidootay baynna asatuwaadan kayyottenna mala, hayqqeedda asatuwaabaa hinttenttu erana mala koyetto. ¹⁴ Nuuni Yesuusi hayiqqeeddawaanne qassi hayiquwaappe I denddeeddawaa ammaneetto; hewaadankka, Xoossay Yesuusa ammaniide hayiqqeeddawatnta Yesuusanna ahanawaa ammaneetto.

¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni hinttenttoo odiyaa Godaa qaalay hawaa; nuuni, Godaa laa7enthuwaa yuussaa gallassay gakkanaw hawaan paxa de7iyaawanttu, hayqqeeddawatntuppe kasetokko. ¹⁶ Ayissi gooppe,

* **4:4** Geeshshatethaaninne bonchchuwan hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto: Guussay bare asatethaa naagiide geeshshatethaan de7anaw koshshiyaawaa bessee.

Goday bare huuphiyan azazuwaanna, kiitanchchatuwaa kaappuwaa kooshshaanna, Xoossaa malakataa giirethaanna saluwaappe wodhdhana. Kiristtoosa ammaniide hayiqqeeddawanttu kasetiide hayiquwaappe denddana. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan, nuuni he wode paxa de7iyaawanttu, Godaanna carkkuwaa gidдон gakkettanaw untuntunna ittippe shaariyaan denddana. Hewaa diraw nuuni Godaanna ittippe ubba wode de7ana. ¹⁸ Hewaassi, ha qaalaan ittuu ittuwaa menthethite.

5

Godaa Yuussaa Giigiide Naagite

¹ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ha yewatuu awude hanantto, wodiyaanne agenaa hinttenttoo xaafanaw koshshenna. ² Ayissi gooppe, Godaa gallassaykayisuu qamma yiyaawaadan yaanawaa hinttenttu loythi eriita. ³ Asay, “Ubbabay sara; ayaykka hanenna” giishshin, macca asaa yeluu oyqqiyaawaadan, bashshay untunttu qoppennaan untunttu bolla yaana. Untunttu mulekka kessi akkikkino.

⁴ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, he gallassay hinttenttoo kayisuu yiyaawaadan yaanaw hinttenttu dhumaani de7ikkita. ⁵ Hintte ubbay poo7uwaa asanne gallassaa asaa; nuuni qammaa asaa woy dhuma asaa gidokko. ⁶ Hewaa diraw, nuuni haratuu gemi77ishiyaawaadan gemi77ishanaw bessenna. Nuuni beegottanawunne wogaan de7anaw bessee. ⁷ Ayissi gooppe, gemi77ishshiyaawanttu qamma gemi77ishiino; mathottiyaawanttukka qamma mathottiino. ⁸ Shin nuuni gallassaa asaa gidiyaawanttu wogaan de7anaw bessee. Nuuni ammanuwaanne siiquwaa tiraan wothiyaa olaa miishshaadan oyqqiide, nuuni hidootaan naagiyaa atotethaa, birataa qoobiyaadan, huuphiyan wothanaw bessee. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay nuuna nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna atotethaa demmanaw dooreedawaappe attin, A hanqquwaa akkanaw dooribeenna. ¹⁰ Nuuni paxa gidina woy hayiqqeeddawantta gidina, Kiristtoosanna ittippe de7ana mala, Kiristtoosi nu diraw hayiqqeedda. ¹¹ Hewaa diraw, hinttenttu qassi ha77i oothiyaawaadan, haratuwaa menthethitenne ittuu ittuwaa dichchite.

Wurssetha Zoriyaanne Sarotaa

¹² Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu gidдон oothiyaawantta, hinttena ammanuwaa ogiyaan kaaletthiyaawanttanne zoriyaawantta, hinttenttu bonchchana mala, hinttena woossetto. ¹³ Untunttu oothiyaa oosuwaa diraw, untuntta loythi bonchchitenne siiqite. Ittuu ittuwaanna sarotethaan de7ite.

¹⁴ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni hinttena zoreetto; maaray bayinna de7uwaa de7iyaawantta seerite. Yayyiyaawantta menthethite. Wolqqi baynnawantta maaddite. Asa ubbaa danddayite. ¹⁵ Ooninne iitaa diraw iitaa zaarena mala naagettite; shin ubba wode, ittuu ittoonni qassi asaa ubbaw lo77obaa oothanaw minnite.

¹⁶ Ubba wode nashettite. ¹⁷ Ubba wode qanxxennaan Xoossaa woossite. ¹⁸ Ubbabaani galatite. Ayissi gooppe, Kiristtoosa Yesuusa bagganna Xoossay hintteppe koyyiyaawe hewaa.

¹⁹ Geeshsha Ayyaanaa tamaa toyissoppite. ²⁰ Timbbitiyaa qaala kadhoppite. ²¹ Ubbabaakka paaccite. Lo77obaa oyqqite. ²² Iita oosuwaa ubbaappe haakkite.

²³ Sarotethaa Xoossay bare huuphew hinttena ubbabaani polo geeshsho; qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode, Xoossay hinttenttu ayyaanaa, shemppuwaanne asatethaa ittippe borettennawaanne polo udiide naago.

²⁴ Hinttena xeesiyaawe ammanetteeddawaa; qassi hewaa I polana.

²⁵ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuussi Xoossaa woossite.

²⁶ Ishatuwaa ubbaa geeshsha yeruwaa yeriide sarotite.

²⁷ Hintte ha dabiddaabbiiyaa geeshsha ishatuwaa ubbaw nabbabanaadan, Godaa sunthan hinttena woossay.

²⁸ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna ittippe gido.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Kiristtoosa laa7entho yuussaa xeelliyaawaan denddeedda ooshay walasaa medhdhiidde beedda diraw, Teselonqqen de7iyaa ammaniyaa asaa gid-don metuu dariidde beedda. Phawuloosi Teselonqqiyaa asaassi xaafeedda laa7entho kiitay, “Goday yaana gallassay mateedda” yaagiyaa ammanuwaa minissiide odee. Phawuloosi untuntussi odiidde, “Kiristtoosi yaanaappe kasetiide Kiristtoosa timirttiyaa phalqqiyaa itti, ‘Makkala asa’ geetettiyya Kiristtoosa ixxiyaawe kaaalethina alamiyaa bollan iitatethaynne makkalay dariidde baana” yaagiide untunttu ammanuwaa suurissanaw malee.

Yesuusi Kiitteeddawe nabbabiyaawanttussi, “Metuunne waayyii da-rooppekka untunttu barenttu ammanuwan minnanaadan, ikka aananna it-tippe oothiyaawanttukka oothiyaawaadan, untunttu barenttu de7uwaassi koshshiyaawaa demmanaw, minniide oothanaadan, hewaadankka qassi lo77o oosuwaa oothanaw dhibennaadan” yaagi untuntta minissiide zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Galataanne hadaraa (1:3-12)

Yesuusa laa7enthuwaa yuussaw imetteedda timirttiyaa (2:1-17)

Ammanuwan de7uwaabaa maqquwaa (3:1-15)

Wursethaa qutiyya (3:16-18)

¹ Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi, Teselonqqen de7iya ammaniyaa asatoo ha dabidaabbiyaa xaafetto. Hewanttu Xoossaa nu Aab-buwanttanne Godaa Yesuusi Kiristtoosawantta.

² Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethaynne sarotethay hinttentoo gido.

Kiristtoosa Yuussaa Gallassi Hanana Pirddaa

³ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu ammanuu loythi dic-ciyaa dirawunne, hinttenttu ittuu ittuwaa siiqiyaa siiquu dariya diraw, nuuni hinttenttoo bessiyaawaadan, Xoossaa ubba wode galatanaw bessee.

⁴ Hewaa diraw, hinttentta yedesaynne waayyiyaa ubbay gakkinakka hint-tenttu gencciyaawaanne ammaniyaawaa nuuni nu huuphew Xoossaa ammaniyaawanttoo odiidde, hinttewan ceetteetto.

⁵ Hinttenttu waayyettiyya Xoossaa kawutethaw bessiyaawantta gidi-ide paydettana mala, Xoossay pirddiyaa xillo pirddaa bessiyaa mallaa.

⁶⁻⁷ Xoossay tumu pirddaa pirddana. Goday Yesuusi bare wolqqaama kiitanchchatuwaanna tamaa lacuwaa gid-don saluwaappe yiyaa wode, Xoossay hinttentta waayissiyaawanttu bolla waayyiyaa ahana. Qassi waayyettiyya hinttenanne nuuna shemppissana. ⁸ Qassi Xoossay barena erennawanttanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraach-choo azazettennawantta murana. ⁹⁻¹⁰ He gallassi I bare geeshshatuwaan bonchchettanawunne qassi barena ammaniyaa ubbatuwaan sabettanaw yiyaa wode, untunttu Godaa sinthappenne A wolqqa bonchchuwaappe shaakettiide, medhinaa bashshaan muretana. Gaasuunneekka, nuuni hint-tenttoo odeedda kiitay ammanetteedda.

¹¹ Nuuni hinttenttoo ubba wode Xoossaa woossiyaawe hewaassa. Nu Xoossay xeeseedda de7oo hinttentta bessiyaawantta giide paydanaadan, nuuni A woossetto; hinttenttu lo77obaa ubbaa amottiyaawaanne hinttenttu ammanuwaa oosuwaa I bare wolqqan polo. ¹² Hewaan nu Xoossaa aadho keekatethaaninne qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethan, Godaa Yesuusa sunthaa hinttenttu bonchchana; hinttenakka I bonchchana.

2

Yesuusa Laa7ethuwa Yuussaabaa

¹ Ha77i nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaabawunne nuuni aananna de7anaw aakko shiiqanabaw, ² timbbitiyaa asay hinttenttoo odiyaawaan woy hara asaappe siseedda qaalaan, woy ooninne nuuppe yeedda kiitaadan haasayiyaawan, “Godaa gallassay gakkedda” giide hinttenttu ellekka dagammennaadaaninne wozanaa bayennaadan, nuuni hinttentta woossetto. ³ Hinttentta ooninne ay ogiyaaninne balethoppo. Ayissi gooppe, kasetiide makkaliyaawenne qassi nagaranchchay, bashshaa na7ay qonccennaan de7ishshin, he gallassay gakkenna. ⁴ Asay goyinniyaa ubbabaanne asay Xoossaa giya ubbabaa I ixkana. I barena untunttu ubbaappe dhooqqu oothana. Qassi haray atto Xoossaa Geeshsha Golliyaa geli uttiidekka, “Taani Xoossaa” gaana.

⁵ Hinttenttu hassayikkitee? Taani hewaa hinttenttoo hinttenanna de7aadde odaaddi. ⁶ I bare wodiyaan yaanaappe attin, ha77i yaanawaa ayay A teqqintto, hinttenttu eriiita.

⁷ Ayissi gooppe, xuuraa gideedda makkalay ha77i oothee; shin he te77iyaawe ogiyaappe kichchana gakkanaw, I qonccenna. ⁸ Hewaappe guyyiyan, he makkalanchchay qonccina, Goday Yesuusi bare doonaa peenuwan A wodhana. Qassi Yesuusi bare laa7entho bonchcho yuussaan A mulekka dhayissana. ⁹ He makkalanchchay Seexaanaa oosuwaa yiide, daro wolqqaan worddo malaataanne maalalissiyaawaa oothana. ¹⁰ Hewaadankka, qassi dhayiyaa asatuwaa dumma dumma iita cimuwaa balethana. Dhayiyaawanttu attanaw tumatethaa siiqiide akkibeenna diraw dhayana. ¹¹⁻¹² Hewaa diraw, tumatethaa ammanibeenna ubba asatu, nagaraa oothiyaawan nashettiyaawanttu ubbay pirddetanaadaaninne worddo gidiyaabaa ammananaadan, Xoossay wolqqaama balaa untunttu giddo yeddana.

Atotethaw Dooretteedda Asatuwaa

¹³ Shin Goday siiqiyaa nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni Xoossaa hinttenttu diraw, ubba wode galatanaw bessee. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanaa wolqqaninne tumatethaa hinttenttu ammaniyaawan hinttentta ashshanaw, Xoossay hinttena bayraadan dooreedda. ¹⁴ Xoossay hinttentta nuuni hinttenttoo odeedda nu mishiraachchuwaa qaala bagganna xeeseeddawe, hinttenttu nu Godaa Yesuusi Kiristtoosanna ittippe bonchchettanaassa. ¹⁵ Simmi nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, minniide eqqite; nuuni hinttena nu doonan gidina, woy nu dabidaabbiyan gidina, tamarisseedda wogaa oyqqite.

¹⁶⁻¹⁷ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi bare huuphiyan qassi Xoossay, nu Aawuu nuuna siiqiide, bare aadho keekatethan nuussi medhinaa dandayaanne lo77o hidoootaa immeeddawe, qassi hinttenttu lo77obaa ubbaa oothanaadaninne haasayanaadan, hinttenttu wozanaa minissonne menthetho.

3

Phawuloosi, “Nuussi Woossite” Yaageedda

¹ Wurssethaan nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Godaa qaalay hinttenttu gidдон, ellekka aakkanaadaaninne bonchchettanaadan, nuussi Xoossaa woossite. ² Qassi asay ubbay ammanenna diraw, Xoossay nuuna nagaranchcha asatuwaappenne iita asatuwaappe ashshana mala, nuussi woossite.

³ Shin Goday ammanthiyawaa; I hinttena menthethananne qassi iitaappekka naagana. ⁴ Nuuni hinttena azaziyaawaa hinttenttu ha77i oothiyaawaanne qassi sinthappekka oothanawaa Goday nuuna hinttewaan ammanthee.

⁵ Goday hinttenttu wozanaa Xoossaa siiquwaakkonne Kiristtoosi immiya danddayaakko kaaletto.

Kiitaa Kiitetti De7anawe Gidde

⁶ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu nuuppe akkeedda wogaa kaallennaan azalla de7uwaa de7iya ishaa ubbaappe hinttenttu shaakettanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan hinttena azazeetto.

⁷ Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iya wode azallibeenna diraw, hinttenttu nuwaadan haniide de7anaw bessiyaawaa hinttenttu hinttenttu huuphiyan eriita. ⁸ Nuuni hintteppe oossinne tookuwaa gidenna mala, qammanne gallassi daaburiiddenne jaamiidde oothiide de7eeddawaappe attin, ooppenne qumaa coo mibookko. ⁹ Nuuni hewaa otheeddawe hinttenttu nuwaadan haniide de7anaadan, nuuni hinttenttoo leemisuwaa gidanaadappe attin, hewaa hinttena oochchanaw nuussi maatay dhayina gidenna. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni haray atto hinttenanna de7iiddeekka, “Oothanaw koyyenna uray ooninne mooppo” yaagiide hinttena azazeeddo.

¹¹ Ayissi gooppe, asaa yewuwaan geliyaawaappe attin, ayinne oothernawaanttu, azalla de7uwaa de7iya amareedda asatuu hinttenttu gidдон de7iyaawaa nuuni siseeddo. ¹² Nuuni hewanttu mala asatuu maara de7uwaa de7anaadaaninne oothiide qumaa maanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan azazeettonne zoreetto.

¹³ Shin hinttenttu nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, lo77o oosuwaa oothanaw azalloppite. ¹⁴ Qassi nuuni ha dabidaabbiyan kiitteedda kiitaw azazettenna uray ooninne de7ooppe, he uraa akeekite. I yeellatana mala, aappe shaakettite. ¹⁵ Shin ishaadan A seeriteppe attin, morkkiyaadan xeelloppite.

Wurssetha Sarotaa

¹⁶ Sarotethaa Goday bare huuphiyan hinttenttoo ubba wodenne ubba bagganna sarotethaa immo. Goday hinttenanna ubbaanna gido.

¹⁷ Taani Phawuloosi, ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi; ta dabiddaabbiiyaa ubbaw hawe ta firmaa. Hawe taani xaafiyaa ogiyaa.

¹⁸ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido.

Phawuloosi Ximootoosaw Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Ximootoosa geetettiya, ammaniyaa yalagay, Qeeri Iisiyaa geetettiya sa7an yeletteedda. I bare daayi bagganna Ayihude asa; bare aabbu bagganna qassi Giriike asa. I Phawuloosanna kiitaan ittippe zuppetiya asa; mishiraachchuwaa qaalaa kiitaakka aananna maadettiide oothiyaawaa. Phawuloosi Ximootoosaw xaafeedda koyro kiitay heezzu ayfe yewatuwan shaakettee.

Ubbaappe kasetiide ha kiitay ammaniyaa asaa gidдон dendeedda worddo timirttiyaabaa minissiide odee. Ha imatha gideedda timirtii Ayihuda asatuwaa qofaappe baggaanne hara asatuwaa qofaappe baggaa oyqqeeddawaa; “Hawe beettiya alami nagaraan hambbalaachetti diggeeddawaa gidiyaa diraw, asay atotethaa demmanaw dumma gideedda xuura eratethaa eranaw, itti itti qumatuwaa meennaan agganawunne machchiyaa akkennaaninne asinaa gelennaan de7anaw koshshee” yaagiyaa qofaa baaso udiide oyqqeeddawaa. Hewaa bollaakka gujjiide A kiitay ammaniyaa asaa ayissuwaabanne goynuwa wogaabaa tamarissiyaa timirttiya; hewaadankka qassi ammaniyaa asaa kaaletthiyaawantunne untuntta maaddiyaawanttu ay mala eeshshaanna de7iyaawantta gidданaw bessintto odiyaabaa oyqqeedda. Wurssethaan Ximootoosi Yesuusi Kiristtoosassi oothiyaa lo77o oosanchchaa waaniide gidанaw danddaynttonne qassi dumma dumma ammaniyaa asaa maabaraa sinthan aw de7iyaa awotethaassi, Phawuloosi A zoreedda zoriyaa be7eetto.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ammaniyaa asaabaanne untunttu gidдон oothiyaa Xoossaa osanchchatuwaabaa (1:3-3:16)

Ximootoosaw A oosuwaassi imetteedda timirttiya (4:1-6:21)

¹ Nuuna ashshiya Xoossaynne nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaa Yesuusi Kiristtoosi azazeedda azazuwadan, Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawaa gideedda taani Phawuloosi, ² ammanuwaa bagganna ta tumu na7aw, Ximootoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay.

Worddo Timirttiyaappe Naagettussa

Xoossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosa Yesuusappe aadho keekatethay, maarotethaynne sarotethay new gido.

³ Taani Maqidooniyaa baade new geeddawaadan, neeni Efesoonen gami77ana mala koyyaaddi. Itti itti asatuu wordduwaa timirttiya tamarissiino; hewanttu tamarissenna mala, aggite gaade oda. ⁴ Untunttu tossaa odiyaawaanne barenttu zariyaa gayriyaawaa agganaadan oda. Ayissi gooppe, hewaa malabay palumaa kaalethee; qassi Xoossaa qofaa amanuwan erettiyaawaa oothikkino. ⁵ Ha azazoo waanna qofay geeshsha wozanaappe, lo77o suure wozanaappe, asay be7o giyabay baynna amanuwaappe beettiya siiquwaa denthethanaassa. ⁶ Itti itti asatuu hawaa aggiide, maaddenna haasayaakko simmeeddino. ⁷ Untunttu ayaa haasayinttonne woy barenttun ammanettiide odiyaabay ayentto erikkino; shin Xoossaa higgiyaa tamarissiyaawantta gidданaw koyyiino.

⁸ Asay bessiyaawaadan higgiiyan go77ettooppe, higgii lo77a gidiyaawaa nuuni ereetto. ⁹ Ittibaa akeekanaw koshshee. Higgii lo77o asaw medhettibeenna. Shin higgiiyaa menthiyaawanttoo, azazettennawanttoo, makkalanchchattoo, nagaranchchattoo, geeshshatethay baynnawanttoo, tunattoo, barenttu daayo woy aabba wodhiyaawanttussi, shemppuwaa wodhiyaawanttussi, ¹⁰ woshummanaw kajeeliyaawanttoo, attuma asay attuma asaanna woshummiyaawanttoo, asaa zali77iyaawanttoo, worddanchchatoonne wordduwan caaqqiyaawanttoo, woy tumu timirttiyaanna gakettena ay oosuwaa gidinakka oothiyaawanttoo keseedda. ¹¹ He tumo timirttii anjjettedda Xoossay taani awaajjana mala, taw hadaraa immeedda bonchcho wonggalaa gidduwan de7ee.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

¹² Taani oothiyyaa kiitaan taw wolqqaa immeedda nu Godaa Kiristtoosa Yesuusa galatay. Taana bare oosanchchaa sunthiide, taana he oosoo bessiyaa ammanettowaa giide paydeedda dirawukka A galatay. ¹³ Taani hawaappe kase A boriyaawaa, A yederssiyaawaanne tuggayiyaawaa gidooppenne, taw hawaa I ootheedda. Shin taani erennaan ootheedda dirawunne ammanabeenna diraw, Xoossay taana maareedda. ¹⁴ Qassi nu Goday zaway baynna bare aadho keekatethaa ta bollan gussiide, Kiristtoosa Yesuusa bagganna nubaa gideedda ammanuwaanne siiquwaa taw immeedda.

¹⁵ Kiristtoosa Yesuusi nagaranchchatuwaa ashshanaw ha sa7aa yeedda giya haasayay ammanetteeddawaanne asay ubbay tuma giide akkanaw bessiyaawaa. Ubbaappe aadhdhiyaa nagaranchchay taana. ¹⁶ Shin medhinaa de7uwaa akkanaw Aani ammananaw bessiyaa asaw taani leemisuwaa gidanaadan, ubbaappe aadhdhiyaa nagaranchchaw taw Yesuusi Kiristtoosa daro danddayaadan, Xoossay taana maareedda. ¹⁷ Ayfiiyan beettenna medhinaa Xoossaw Ittuwassi, medhinaa Kaatew, medhinaappe medhinaa gakkanaw galatayenne bonchchuu gido. Amen77i!

¹⁸ Ta na7aa Ximootoosaa, kase nebbaa timbbitiyaa odeeddawaadan, he odeeddawaadan lo77o olaa neeni olettana mala, ha azazuwaa new hadaraa immay. ¹⁹ Ammanuunne lo77o suure wozanay new de7o. Ittu ittuu barenttu suure wozanaa yeggi aggiide, laaggiyaawe baynna markkabii bayiyaawaadan, barenttu ammanuwaa bayizzeedinno. ²⁰ Xoossaa boriyaawaa aggana mala, hewaa tamaanaw taani Seexaanaw aatha immeedda Hemeneyoosinne Iskinddiri untunttu gidon de7iino.

2

Woosa Golliyaa Woosaa

¹⁻² Nuuni Xoossaa malatiyaawan, geeshshatethaa ubbaan, sarotethaaninne ashikketethan de7ana mala, asaa ubbaw, kaatetoonne sunthatethay de7iyaa ubattoo, Xoossaa oochchanaw, woossanaw, gaannatanawunne galatanaw bessiyawaa ubbabaappe kasetaade taani neena erissay. ³⁻⁴ Asay ubbay attanaadaaninne tumatethaa eranaadan koyiyaa nuuna ashshiya Xoossaa sinthan hawe lo77iyaabaanne nashechchiyaawaa. ⁵ Ayissi gooppe, itti Xoossay de7ee; Xoossappenne asaappe gidduwan gidiide gaannatiyaa ittu de7ee. Hewekka Kiristtoosi Yesuusa giya asaa. ⁶ I asaa ubbaa wozanaw barena ubbaw immeedda. Xoossay bare wodiyaan asaa ubbaa wozanaw koyiyaawaa bessiyaa markkay hawaa. ⁷ Taani Xoossaa qaalaa odiyaaawaa, Yesuusi kiitteeddawaanne qassi ammanuwaaninne tumatethaan Ayihuda gidenna

asaa tamarissiyaawaa gidaade suntheteeddawe hawaassa. Taani worddotikke; tumuwaa haasayay.

⁸ Hewaa diraw, ubbasan de7iyaa attuma asay hanqqunne palumii baynaan, bare geeshsha kushiya pude dentiide, Xoossaa woossanaadan, taani koyyay.

⁹⁻¹⁰ Hewaadan qassi maccawanttukka bessiya mayuwaa yashshatethaaninne barentta mooddiyaawan mayyino. Xoossaw yayyay giya macca asaa bessiyaawaadan, lo77obaa oothiyaawaanappe attin, huuphiya shurubbaa daddiyaawan, worqqaan woy inqquwaan, woy daro al77o aflaan barena alleeqqissoppino.

¹¹ Maccawunna ubbabaani moodettaadde, co77u gaade tamaru. ¹² Taani maccawunna co77u gaade de7uu gayippe attin, attuma asaa tamarissunne woy untuntu bolla aawotuu giikke. ¹³ Ayissi gooppe, Addaami koyro medhettedda; Hewaana guyyeppe medhettaaddu. ¹⁴ Hewaana cimettaade Xoossaa higgiiya menthaadduppe attin, Addaami cimettibeenna. ¹⁵ Shin maccawunna ammanuwan, siiquwan, geeshshatethaaninne barena mooddaade de7ooppe, naanaa yeliyaawaan attana. *

3

Woosa Golliya Kaaletiyaawantta

¹ Ooninne woosa golliya kaaletiyaawaa gidanaw koyyoope, lo77obaa amottedda giya haasayay tuma. ² Woosa golliya kaaletiyaa uray borissennawaa, itti machchatti xalalay de7iyaawaa, barena mooddiyaawaa, barena naagiyaawaa, barew bessiyaawaa oothiyaawaa, imathaa mokkiyaawaa, tamarissanaw danddayiyaawaa, ³ mathottennawaa, ashikketethaappe attin walaqettennawaa, palumettennawaa, shaluwaa siigennawaa, ⁴ naanay aw azazettiyaawaanne bonchchiyaawaa, qassi bare golliya ayissanaw danddayiyaawaa gidanaw bessee. ⁵ Ayissi gooppe, itti uray bare golliya ayissanaw danddayennawaa gidoope, Xoossaa ammaniyaawantta wooti ayissanaw danddayii?

⁶ Otoruwan sugettiidi, xalahiyaa kaappuu Xoossaa pirddan kunddeeddawaadan kundenna mala, ooratha ammaneedda asaa gidanaw bessenna. ⁷ Xalahiyaa kaappuwaa boriyaaninne phiriyaan gelenna mala, he uray woosa golliyaappe karenna de7iyaa asaan nashshettiyaawaa gidanaw bessee.

Woosa Gollen Maaddiyaawanttubaa

⁸ Hewaadan qassi woosa golliya maaddiyaawanttu asay bonchchiyaawantta, laa77u doonaa haasayennawantta, daro woyiniya eessaa ushennawantta, miishshaw yaarettennawantta, ⁹ ammanuwaa xuuraa geeshsha wozanaa qofaan naagiyaawantta gidanaw bessee. ¹⁰ Hewanttu kasetiide paaccetanaw koshshee. Paaciyaa aadhdhowaappe guyyiyan, woosa gollen oothiyaawantta gidiide oothino.

¹¹ Hewaadanka qassi untuntu machchatuu asay bonchchiyaawantta, zigirennawantta, barena mooddiyaawantta, ubbabaani ammanettiyaawantta gidanaw bessee.

¹² Woosa golliya maaddiyaawe itti machchatti xalalay de7iyaawaanne qassi bare naanaanne bare golliya loythi ayissiyaawaa gidanaw bessee. ¹³ Ayissi gooppe, woosa golliya maaddiyaawantta gidiide, lo77o oosuwa

2:13 Dom 2:7,21-22 **2:14** Dom 3:1-6 * **2:15** Naanaa yeliyaawaan attana: Naanaa yeliyaawaan naagetta de7ana guussaa. **3:2** Tit 1:6-9

oothiyaawanttu barenttu huuphew wolqqaama bonchchuwaa demmiino; qassi Kiristtoosa Yesuusana barenttoo de7iyaa ammanuwaa loythi xaliide haasayanaw danddayiino.

Wolqqaama Xuuraa

¹⁴ Taani neekko ellekka baana gaade hawaa new xaafay. ¹⁵ Shin taani beennaan gami77ooppe, Xoossaa gollen neeni woota de7anaw bessintto erana mala xaafay. He gollii tumatethaw tuussaanne baaso gidiyaa de7uwa Xoossaa woosa golliya. ¹⁶ Nu ammanuwaa xuurray wolqqaama gidyaawaa ooninne sidhanaw danddayenna.

Kiristtoosi ashuwan qonceedda;

I xilluwaa gidyaawaa Geeshsha Ayyaanay markkatteedda.

Kiitanchchatuukka A be7eeddino;

Ayihuda gidenna asay aabaa odina siseedda.

Sa7an de7iyaa asay A ammaneedda;

bonchchuwan I saluwaa beedda.

4

Worddo Asttamaaratuwaa

¹ Itti itti asay wurssethaa wodiyaan ammanuwaa agganawaa Geeshsha Ayyaanay qoncciyaan odeedda. Unttuntu worddo ayyaanatuwassii azazettana; qassi xalahatuwaa timirttiyaa kaallana. ² Hawaa mala timirttii, tilla wozanaa tamaan bonqqeedda birataan guddeeddawaadan donccilleedda worddo asatuwaa bagganna yeedda.

³ Hawanttu mala asatuu akkiyawaanne geliyaawaa qassi itti itti qommo kathaa miyaawaa diggiino. Shin ammaniyaawanttunne tumatethaa eriyaawanttu Xoossaa galateeddawaappe guyyiyan maana mala, Xoossay kathaa medhdheedda. ⁴ Ayissi gooppe, Xoossay medhdheeddabay ubbabaykka lo77a. Xoossaa galatiide akkooppe, olettiyaawe ayayenne baawa. ⁵ Ayissi gooppe, he ubbabay Xoossaa qaalaaninne woosan anjjetteddawaa.

Kiristtoosassi Lo77o Oosanchcha Gidiyaawaa

⁶ Hewaa diraw, neeni ishatuwaa hewaa hassayissiyaawaa gidooppe, ammanuwaanne neeni kaalleedda lo77o timirttiyaa qaalaan eqooppe neeni Kiristtoosi Yesuusaw lo77o oosanchcha gidanaassa. ⁷ Shin ammaniyaawaa asaw lo77enna haasayaappenne qassi cima macca asaa tossaappe baqata. Qassi Xoossaa malatiyaawan neena loohissa. ⁸ Ayissi gooppe, asay bare bollaa minissiyaawe laafa go77ee. Shin Xoossaa malatiyaawan loohissiyaawe ha77ikka sinthappekka de7uwaa immana giya diraw, ubbabawukka go77ee. ⁹ Ha haasayay asay ubbay akkanaw bessiyaa tumu haasaya. ¹⁰ Nuuni hewaa demmanaw daabureettonne loythi ootheetto; hewaassi nuuni hidootaa wotheeddawe asaa ubbaa, ubbaappe aathiide, ammaniyaawantta ashshiya de7uwa Xoossaa.

¹¹ Hawaa azazanne tamarissa. ¹² Neeni yalaga gidiyaa diraw, neena ooninne kadhoppo. Shin ammaniyaawanttoo ne haasayan, hanotethan, siiquwan, ammanuwaaninne geeshshatethan leemisuwaa gida. ¹³ Taani yaana gakkanaw asaassi Xoossaa maxaafaa nabbabiyaawaani, Xoossaa qaala odiyawaaninne tamarissiyaawaani minna. ¹⁴ Timbbitiyaa odiyawaanttu haasayinanne cimatu barenttu kushiyaa ne bolla wothina, neeni akeedda, neenan de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa imuwaa toochchoppa.

¹⁵ Ne dichchay asaa ubbaw qonccana mala, hewaa minissa qoppa. Hawaa ubba wode ootha. ¹⁶ Ne huuphiyaanne ne timirttiyaa naaga. Neeni hewaa

oothoophe, neenanne neeni giyaawaa sisiyaawantta ashshiya diraw, aggenaan ootha.

5

Am77etuwaa Zoreedda Zoriyaa

¹ Cima asaa ne aabba bonchchiyawaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yalagatuwaa ne ishaadan, ² qassi cima macca asaa ne aattiidan, yalaga macca asaa ne michchattiidan, kumentha geeshshatethan bonchcha.

³ Bare xalalaa gideedda tumu am77etuwaa bonchcha. ⁴ Shin am77attiw naanay woy naanaa naanay de7ooppe, he naanay Xoossaa malatiyaawaa barenttu soy asaa bessiyaawaaninne qassi hewaa oothiyaawan barentta yeleddawanttu kushiya zaariyaawaa tamarino. Ayissi gooppe, hewe Xoossaa nashechchiyaawaa.

⁵ Aya maaduukka baynna bare de7iyaa tumu am77atta Xoossay immana gaade nashechchan naaga uttaaddu. Qassi gallassinne qamma Xoossay izo maaddana mala, woossawunne oochchaw. ⁶ Shin barena ishalissiyaa am77atta paxa de7ooppe, iza hayqqadiggaaddu. ⁷ Qassi ooninne untuntta borena mala, ha azazuwaa imma. ⁸ Shin barenttuwoo qassi ubbaappe aathiide, bare soy asaw qoppenna uray oonanne gidoope, hewe bare ammanuwaa kaddeeddawaa. Ammanenna asaappekka aadhdhiide aw iita.

⁹ Usuppun tammu laythay kumibeenna am77atti sunthaa maziggobiyaan xaafoppa. Hewaa bollan qassi iza itti asinaappe haraa gelabeennawunno giddanaw koshshee. ¹⁰ Naanaa dichchiyaawan, imathaa mokkiyaawan, geeshshatuwaa gediya meecchiyaawan, waayyetteedda asaa maaddiyaawan, lo77o oosuwaa ubbaa kaalliyaawan, ha lo77o kiitaa kiitettiyaawan eretteeddawunno giddanaw bessee.

¹¹ Shin yalaga am77etuwaa yokkonttu sunthaanna gatha xaafoppa. Ayissi gooppe, untunttu barentta, asinaa gela gela giya wode, Kiristtoosa agganawantta. ¹² Koyro ammanuwaa kadheedda diraw, untunttu pirddet-tana. ¹³ Hewe baynnaan oosuwaa dhayide itti golliyaappe hara golliyaa yuuyyiide, hamettiyaawaa xalalaa gidennaan, barenttoo bessennabaa haasayiide, zigirssaanne yewuwaan coo geliyaawaa tamaariino. ¹⁴ Hewaa diraw, nu morkketuu nu bolla haasayiyaa iitabaa demmenna mala, yalaga am77atuu asinaa geliide, na7a yeliide, barenttu golliya ayissana mala zoray. ¹⁵ Ayissi gooppe, hawaappe kase amareedda am77atuu Seexaanaa kaalanaw aggiide guye simmeeddino.

¹⁶ Ammaniyaa mishirattiw haqankka dabbo am77atuu de7ooppe, iza untuntta maaddanaw bessee. Ammaniyaa asatuu maaduu bessiyaa tumu am77etuwaa maaddana mala, untunttu ammaniyaawanttoo tooko gidoppino.

¹⁷ Loythi heemmiyaa cimatu, qassi ubbaappe aathiide, qaalaa odiyaawaaninne tamarissiyaawaan daaburiyaawanttu, dakko bonchchuwaa akkanaw bessiino. ¹⁸ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Uddumaan kathaa yedhdhiyaa booraa doonaa qachchoppa” qassi, “Oosanchchay bare dirguwaa akkanaw bessee” yaagee.

¹⁹ Laa77u woy heezzu markkay baynnaan, woosa golliya cimaa mootiyaawaa sisoppa. ²⁰ Haratuu yayyana mala, nagaraa oothiya ubbatuwaa asaa ubbaa sinthan seera.

²¹ Neeni aynne asaa deemuwaa xeellennan, ittuwa ittuwaappe dummayennan ha azazuwaa naagana mala, Xoossaaninne Yesuusi Kiristtoosan doorettedda kiitanchchatuwa sinthan neena taani zoray. ²² O bollaanne elleellaade ne kushiya wothoppa. Haratuwaa nagaraan geloppa. Neena geeshshatethan naaga.

²³ Neeni ubba wode sakettiyaa dirawunne ne uluwaa diraw, guutha woyiniyaa eessaa ushappe attin, haathaa xalalaa ushoppa.

²⁴ Itti itti asatuwaa nagaray be7anaw qoncce; untunttu nagaray untunta pirddanaw untuntuppe sinthaw aadhdhee. Shin haratuu nagaray guyyeppe qonccee. ²⁵ Hewaadankka, lo77o oosuukka qonccee. Qoncibeennabaa gidooppenne, geemmanaw danddayenna.

6

Aylletuwassi Imettedda Zoriyaa

¹ Xoossaa sunthayenne nu timirttii borettenna mala, aylletethaa morgge mithaa gidдон de7iyaawanttu barena mooddiyaa godatoo bonchchuu bessiyawaa erino. ² Ammaniyaa asaa ayliya gideeddawanttoo untunttu godatuu untunttoo ishaa gidiyaa diraw, untuntta kadhoppino. Shin barenttu kiitaan go77ettiyaawanttu untunttu siiqiyaa ammaniyaawantta gidiyaa diraw, untunttu kasewaappe aathiide oothanaw bessee.

Worddo Timirttiyaanne Tumu Duretethaa

Neeni ha yewatuwaa tamarissanawunne odanaw bessee. ³⁻⁴ Ooninne duma timirttiyaa tamarissiyaawaa gidooppe, qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa tumu qaalaananne nu ammanuwaa timirttiyaanna gakettenna uray daro otorettee; aynne erenna. Qassi qaalaa bollan palumettanawunne walaqqetanaw untunttoo giigenna qofay de7ee. Hewe qanaatiyaa, palumaa, boriyaa, iita sidhiyaa kaalethee. ⁵ Qassi untunttu huuphii oothenna. Tumatethay bayinna asatuwaannakka palumaa kaalethee. Untunttu Xoossaa malatiyaawan durettana giide qoppiino. Neeni he asatuwaappe shaaketta.

⁶ Shin taw de7iyaabay taw gidana giya uraa Xoossaa malatiyaawe dureyee. ⁷ Ayissi gooppe, nuuni ha alamiyaa aynne ahibeykko; qassi aappe aynne afokko. ⁸ Shin miyaabayenne mayyiyabay de7ooppe, hewe nuussi gidanawaa. ⁹ Shin durettanaw koyyiyawanttu paaciyaanne phiriyaan gelino; qasi daro asaa bashshawunne dhayoo goochchi afiyaa daro eeyanne qohiyaa amuwan kunddiino. ¹⁰ Ayissi gooppe, shalluwaa siiqiyawe iitatethaa ubbaw pulttuwaa. Ittu ittuu hewaa amottiiddi, ammanuwaaappe balettiide, daro metuwan barentta qoheeddino.

Phawuloosi Ximootoosa Zoredda Zoriyaanne Azazedda Azazuwaa

¹¹ Shin neenoo, Xoossaa asaw, hewaappe baqata. Xillotethaa, Xoossaa malatiyaawaa, ammanuwaa, siiquwaa, danddayaanne ashikketethaa kaalla. ¹² Ammanuwaa baaxiyaa loytha baaxeta. Daro asaa sinthan lo77o markkaa markkattaade, neena Xoossay xeeseedda medhinna de7uwaa oyqqa. ¹³ Ubbabaw de7uwa immiya Xoossaa sinthaaninne, qassi Phenxeenaawiyaa Philaaxoosa geetettiyaa gadiya mooddiyaawaa sinthan lo77o markkaa markkattedda Kiristtoosi Yesuusa sinthan taani neena hawaa azazay. ¹⁴ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi qonccana gakkanaw, qitay bayinnaanne borii baynnaan he azazuwaa naaga. ¹⁵ A qonccethaa, Itti sunthay de7iyaa anjjettedda Xoossay, kaatatuwaa Kaatii, godatuwaa

Goday, bare bessiyaa wodiyaan bessana. ¹⁶ Hayqqennawe itti A xalalaa. Ooninne Aakko shiiqanaw danddayenna poo7uwan de7ee. Ooninne A be7ibeenna; qassi be7anawukka danddayenna. Bonchchuunne medhinaa wolqqay aw gido. Amen77i.

¹⁷ Ha77i ha wodiyaan dure gidiyaawanttu otorettennaadaaninne qassi nuuni nashettanaadan, ubbabaa palahissiide Nuussi immiya de7uwa Xoossaan ammanettanawaappe attin, aadhdiyaa duretethaan untunttu ammanettennaadan, untuntta azaza. ¹⁸ Untunttu lo77obaa oothanaadan, lo77o kiitaan durettanaadan, keekiyaawanttanne haratuwaanna shaakki akkiyawantta gidanaadan azaza. ¹⁹ Hewaa yaatiyaawan untunttu sinthaw barenttoo mino baaso gidiyaa shalluwaa barenttoo shiishshino. Hewaappe guyyiyan, untunttu tumu de7uwaa akkana.

²⁰ Ximootoosaa, itti itti asay balaan eratethaa giyaa eeya palumiyaappenne mela haasayaappe baqataadde, new imetteedda hadaraa naaga.

²¹ Ayissi gooppe, ittu ittuu nuussi eratethay de7ee yaagiidde, ammanuwaa baleeddino.

Xoossaa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido.

Phawuloosi Ximootoosaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Hawe Phawuloosi Ximootoosaw xaafeedda laa7entho kiitay, Phawuloosi mata barena maaddiyaanne oosuwaa barenanna ittippe oothiyaa wodalla, Ximootoosa zoreedda zoriyaa oyqqeeddawaa. A zoriyaappe dariyaa baggay danddayaan gencana bessee giyaawaa. Ximootoosaw zoriyaanne menthethuwaa qaalay imetteeddawe, Yesuusi Kiristtoosabaa ammanettiyaawaa gidiide markkattanaadan, Mishiraachchuwaa Qaalaanne Eca Qaalaa Caaquwaa timirrtiyaa minissiide oyqqanaadaaninne metiyaabayne egettiyaabay darooppekka tamarissiyaawaaninne Mishiraachchuwaa Qaalaa odiyaawaan minnanaassa.

Ximootoosi eeyatethaan osettiyaa pathenna mela palumaappe haakkana mala, dumma mino oduu aw odetteedda. Ayissi gooppe, hewaa mala oduu sisiyaawantta bayizziyaawaappe attin, hara I immiya go77i baawa.

Hewan ubbaan Ximootoosi hassayanaw bessiyaabay Phawuloosa de7uwaanne A hanotaa lo77o qofaa, hewaappekka A ammanuwaa, A gencuwaa, A siiquwaa A danddayaanne yedesaan A gakkeedda metuwaa leemisuwaa kaallanaadaana.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ximootoosaw imetteedda maqquwaa (1:3-2:13)

Asay kaddiyaa wode ammanetti beettussa (2:14-4:5)

He wode de7iyaabatuwaanne koshshiyaa kaaletthiyaa ogatuwaa (4:6-18)

Wursethaa qutiyaa (4:19-22)

¹ Taani Phawuloosi, Xoossay immana geedda Kiristtoosi Yesuusaanna nuussi de7iyaa de7uwaabaa odanaw, Xoossay geeddawaadan, Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawe, ² ta siiqo na7aa Ximootoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay.

Ximootoosaw Imetteedda Zoriyaa

Xoossaa Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosi Yesuusappe, aadho keekatethay, maarotethayne sarotethay new gido.

³ Ta zaratuu ootheddawaadan, taanikka taana zoriyaa geeshsha wozanaappe oothiyaa Xoossaa qammanne gallassi woossiyaa woosaan ubba wode neena hassayiyaa diraw, A galatay. ⁴ Taani ne afothaa hassaya hassayaade nashettana mala, neena be7anaw daro laamotay.

⁵ Neenan de7iyaa worddo bayinna ammanuwaa hassayay. He ammanuu beni ne daay daay Loydininne ne daay Ewuniiqin de7iyaa ammanuwaa mala; qassi neenanikka hewe de7iyaawaa eraaddi. ⁶ Hewaa diraw, taani ta kushiyaa laa77uwaa ne bolla wotheedda wode, * Xoossay new immeedda imuwaa neeni doshissenna mala, neena hassayissay. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossay nuussi wolqqaa, siiquwaanne nu huuphiya naagiyaawaa immiya Geeshsha Ayyaanaa immeeddappe attin, yashshaa ayyaanaa immibeenna.

⁸ Simmi, nu Godaw markkattiyaawan woy A diraw qashuwan de7iyaa tawankka yeellatoppa. Shin Xoossay new immiyaa wolqqaa keenaan

* **1:6** Taani ta kushiyaa laa77uwaa ne bolla wotheedda wode: Hawe bessiyaawe, ammaniyaa asaa kaaletthanaadan Geeshshaa Ayyaanay oosuwaassi doorina tumatethaan kaaletthiyaawanttu Qaalaa odanaw woy tamarissanaw Xoossay okkeeddawanttu bollan barenttu kushiyaa wothiide woossiyaawaa bessee. 1Xi 1:4 xeellite.

taananna mishiraachchuwaa qaalaw waayyetta. ⁹ Xoossay bare qo-faaninne bare aadho keekatethan nuuna ashshiide, bare asaa oothanaw xeesowaappe attin, nuuni ootheedda oosuwaa diraw gidenna. I ha aadho keekatethaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna wodii doomettanaappe kase nuussi immeedda. ¹⁰ Shin ha77i ha aadho keekatethay nuuna ashshiya Kiristtoosi Yesuusa yuussaan nuussi qoncceedda. Qassi hayquwaa wolqqaakka I dhayisseedda. Wonggalaa mishiraachchuwaa bagganna bayenna de7uwaa nuussi qonccisseedda.

¹¹ Taani Yesuusi kiitteeddawaanne Ayihuda gidenna asaa tamarisiyaawaa gidaade, wonggalaa mishiraachchuwaa odana mala, Xoossay taana dooreedda. ¹² Qassi taani ha metuwaa akkiyawee hewaa diraassa. Shin taani ammaneeddawaa eriyaa diraw, yeellatikke. Qassi I taw immeedda hadaraa he gallassay gakkanaw, I naaganaw danddayiyaawaa eray.

¹³ Taani neena tamarisseedda tumu qaalaa leemisuwaa uda oyiqqaaade, Kiristtoosi Yesuusan nuussi de7iyaa ammanuwaaninne siiquwan de7a. ¹⁴ Nu gidon de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna new hadaraa immeedda lo77obaa naaga.

¹⁵ Iisiya giya biittaaan de7iyaa ubbatuu taappe baqateeddawaa eraasa; untuntu gidon Pigeluusinne Hermogeneesi de7iino.

¹⁶ Henesifooru taana daro wode menthetheedda diraw, Goday A soy asaw maarotethaa immo. Qassi taani qasho gollen de7iyaawaa I yeellatibeenna.

¹⁷ Shin Roome giya katamaa gakeeddasaanna taana loythi koyyiide demmeedda. ¹⁸ He gallassi Godaappe maarotethaa demmanaadan, Goday aw immo. Qassi Efesoona giya katamaan I taana ay keenaa maaddeeddentonne neeni loythaa eraasa.

2

Kiristtoosaw Lo77o Wottaaddara Gidiide Metuwaa Akkiyawaa

¹ Simmi ta na7aw, Kiristtoosi Yesuusan de7iyaa aadho keekatethan minna. ² Qassi daro markkatuu de7iyaasaan taappe neeni siseedda yewatuwaa haratuwaa tamarissanaw danddayiyaa ammanetteedda asatuwaassi hadaraa imma.

³ Kiristtoosa Yesuusaw ammanetteedda wottaaddaraadan, taananna waayyetta. ⁴ Olaa biya wottaaddaray bare kaappuwaa nashechchanaw, wottaaddara gidenna asay oothiyaa kiitaan walakettenna. ⁵ Qassi wothaan keesettiyaa uraykka wogaadan woxxana dhayooppe, woytaa akkenna. ⁶ Daro daaburiide ootheedda biittaa goshiyaa bitani shiiqeedda kathaappe barena gakkiaawaa koyro akkanaw bessee. ⁷ Neeni ubbabaa akeekanaadan, Goday neena danddayissana diraw, taani giyaawaa qoppa.

⁸ Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaaawaadan, hayquwaappe denddeedda Daawite zariyaa Yesuusi Kiristtoosa qoppa. ⁹ Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa diraw, iitabaa ootheeddawaadan, haray atto qashettana gakkanaw waayyettay. Shin Xoossaa qalay qashettenna.

¹⁰ Hewaa diraw, taani Xoossay dooreedda asatuukka Kiristtoosi Yesuusan de7iyaa atotethaa medhinaa bonchchuwaanna demmanaadan, untuntu diraw, taani ubbabaan waayyettay.

¹¹ Hawe,
“Nuuni aananna ittippe hayqqeeddawaa gidooppe,
aananna ittippe de7ana.

¹² Nuuni genccooppe,
aananna ittippe kawutana.

Nuuni A kaddooppe,
ikka nuuna kaddana.

¹³ Nuuni ammanettennaan aggooppekka,
I ammanettiyaawaa gidiide de7anawaa.
Ayissi gooppe, I barena bare huuphew
erikke gaanaw danddayenna”
giyaawe tumu haasaya.

Mino Oosanchcha

¹⁴ Neeni ne asaa hawaa hassayissa; untuntu qaalaan palumettenna mala, Xoossaa sinthan zora. Hewe sisiyaa asaa bayizziyaawaappe attin, aynne go77enna. ¹⁵ Neeni Xoossaa tumatethaa qaalaa suuretethaan odiyaawaanne qassi A oosoo yeellatenna oosanchcha gidaade, Xoossay sabbiyaa asaadan, ne huuphiya Xoossaw immanaw minna. ¹⁶ Shin ha sa7aw injjetiyaa maaddenna haasayaappe neena naaga. Ayissi gooppe, hewe Xoossaappe asaa haasee. ¹⁷ Qassi untuntu tamarissiyaawe bollaa cittuwaadan ubbasaa gakkanaassa. He tamarissiyaawantuppe laa77atuu Hemeneyoosanne Piliixooosa. ¹⁸ Untuntu tumuwaa ogiyaa aggiide, “Hayquwaappe denddiyaawe kase aadhdhidiggeedda” yaagiide amareedda ammaniyaa asatuwaa ammanuwaa bayizziino.

¹⁹ Gidooppekka, Xoossay esseedda mino tuussay qaaxxana danddayenna. Qassi A bollan, “Goday barewantta eree”; qassi “Godaawaa gidiyaa ooninne iita oosuwaa aggo” yaagiyaa qaalatuu xaafetteeddino.

²⁰ Itti wolqqaama gollen worqqaappenne biraappe medhetteedda miishshaa xalalaa gidennaan, mithaappenne urqqaappe medhetteedda miishshatuukka de7iino. Hewantuppe baggatuu bonchcho oosuwaa untuntun oothanaw, qassi baggatuu tooshettiyaabaa untuntun oothanaw medhetteeddino. ²¹ Hewaa diraw, ooninne ha itabaa ubbaappe barena geeshshooppe, I bare Godaa go77iyaa oosuwaa oothanaw barena immeedda diraw, bonchcho oosuwaa oothiyaa miishshaa gidanawa. Qassi lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw giigetteedawaa gidanawa.

²² Shin neeni iita wodallatethaa amuwaappe baqata. Barentta maaddanaw geeshsha wozanaappe Godaa xeesisiyaawantunna ittippe, xilothetaa, ammanuwaa, siiqotethaanne sarotethaa minissaade kaalla.

²³ Shin eeyatuwaa palumiinne aynne erennawanttu palumii walassaa kaalethiyaawaa eraade aappe baqata. ²⁴ Godaa qoomay ubbaw keekiyaawaa, loythi tamarissiyaawaanne danddayanchcha gidanaw besseeppe attin, walaqqetanaw bessenna. ²⁵ Qassi I barena ixxiyaawantta ashikketethan seeriyaawaa gidanaw bessee. Untuntu barenttu nagaraappe simmiide, tumatethaa eranaadan Xoossay oothanentto, ooni eri. ²⁶ Qassi untuntu barenttu wozanaa qofaw simmiide, untunta bare koyyeeddabaw azazettana mala oyqqeedda xalahiyaa kaappuwaa dabbaappe kessi akkana.

3

Wurssetha Gallassatuwaan Hananaw De7iya Iita Yewatuwaa

¹ Shin wurssetha gallassi waayissiyaa wodii yaanawaa akeeka. ² Ayissi gooppe, asay barena siiqiyaawantta, shaluwaa siiqiyaawantta, ceeqettiyaawantta, ayyiyaawantta, boriyaawantta, barena yeleeddawanttoo azazettennawantta, galatennawantta, geeshshatethay baynnawantta, ³ siiquu baynnawantta, sigittennawantta, zigirssanchchatuwaa, barena

naagennawantta, keekennawantta, lo77obaa dosennawantta, ⁴ ubbaa erikke giyaawantta, dirbbiyawantta, otoruwan sugettiyawantta, qassi Xoossaappe aathiide, ishaluwaa dosiyawantta gidana. ⁵ Unttuntu Xoossaw goyinniyaawaa malatiino; shin A wolqqaa kaddeeddino. Hewanttu mala asatuwaakko shiiqoppa.

⁶⁻⁷ Ayissi gooppe, untuntuppe ittu ittuu asaa golliyaa geliide, nararay deexeeddawatnta, dumma dumma amuwan sugettiyawantta, ubba wode tamaariide, tumatethaa era akkanaw mule danddayibeenna daaburanchcha maccawantta balethiino. ⁸ Yaaneesinne Yambbareesi * Muse yewuwaa phalqqowaadan, hewaadan qassi hawanttu, suure qofay baynawantta ammanuwan kunddeeddawatntu, tumatethaaba phalqqiino. ⁹ Shin Yaaneesa eeyatethayenne Yambbareesa eeyatethay qassi qoncceddawaadan, unttuntu eeyatethaykka asaa ubbaw qonccana diraw, unttuntu kasewaappe aadhdhiide diccikkino.

Wurssetha Zoriyaa

¹⁰ Shin neeni ta timirttiyaa, ta hanotaanne ta qofaa, ta ammanuwaanne ta danddayaa, ta siiquwaanne ta gencuwa, ¹¹ ta yedesaanne ta waayyiyaa be7aadda. Anxxookiyaanne, Iqooniyoonenne Lisxxiraa giyaa katamatuwaan taana gakkeeddabaanne taani danddayeedda yedesaa eraasa. Goday taana he ubbaappe ashshedda. ¹² Tumatethaan Kiristtoosi Yesuusan Xoossaa malatiide de7anaw dosiyaa ubbay yederssettana. ¹³ Shin iita asatuunne balethiyaawatntu haratuwaa balethiiddenne barenttu huuphew baliidde, kaseppe iiti iiti biino.

¹⁴ Shin neeni he tumatethaa ooppe tamaareeddenttonne eraade, neeni tamaareeddawaanne ereeddawaan minnaade de7a. ¹⁵ Neeni guutha naa7atethaappe doommaade Kiristtoosi Yesuusa ammanaade, atotethay beettiya aadhdheedda eraa immanaw danddayiyaa Geeshsha Maxaafatuwaa eraadda. ¹⁶⁻¹⁷ Xoossaa Maxaafaa ubbaan Xoossaa Ayyaanay de7ee. Qassi he maxaafatuu Xoossaw oothiyaa asay kumenthanne lo77o oosuwaa ubbaw giigeeddawaa gidana mala, tumatethaa tamarissanaw, balaa seeranaw, bayizzuwaa suurissanawunne xillotethaa de7oo zoriyaa immanaw maaddiino.

4

¹ Taani neena Xoossaa sinthaanne, de7uwan de7iyaa asaanne hayqqeedda asaa pirddanaw de7iyaa Kiristtoosi Yesuusa sinthan, qassi A yuusaanne A kawutethaan neena zoray. ² Qaalaa oda. Wodii injjetina injjetana dhayina, minnaade oda. Daro danddayan asaa tamarissaadde suurissa, seeranne zora. ³ Ayissi gooppe, asay tumu timirttiyaa sisennaan ixxiyaa wodii yaanawaa. Shin asay barenttu amuwaa kaalliide, sisanaw nashechchiyaawaa odiyaa tamarissiyaawatnta gujji gujji shiishshana. ⁴ Unttuntu tumu yewuwaa sisiyaawaa aggiide, tossaa sisanaw barenttu haythaa wora zaarana. ⁵ Shin neeni ubbabaani ne huuphiya naaganaw bessee. Waayyiyaa danddaya. Wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaawe oothiyaa oosuwaa ootha. Xoossaa qoomaadan, ne oothiyaa oosuwaa ubbaa pola.

⁶ Taana gidoope, ta suuthay gukkiide yarshshettiyaa wodiinne qassi ha de7uwa aggaade biya wodii gakkeedda. ⁷ Taani lo77o baaxiyaa baaxetaaddi;

* **3:8** Yaaneesinne Yambbareesi: Ha sunthatuu Eca Caaquwaa Maxaafan baawa. Shin cora asay giyaa qofay, "Hawanttu Muse Isra7eeliyaa asaa Gibxeppe kessiide kaaletanaw qoppeedda wode, aananna eqetteedda murunniyaawatnta" yaagiyaawaanna. Kes 7:11, 12 xeellite. **3:8** Kes 7:11

wothaa woxxaadde wurssaaddi; ammanuwakka naagaaddi. ⁸ Sinthappe taw xillotethaa akililii giigi utteedda. Hewaa xillo pirddaa pirddiyaa Goday he gallassi taw immana. Qassi Kiristtoosi qonccanawaa dosiyaa ubbaassappe attin, ta xalalaassa gidenna.

A Buzo Allaallatuwabaa

⁹ Taakko ellekka yaanaw minna. ¹⁰ Ayissi gooppe, Deemaasi ha alamiyaa dosiide, taana aggiide, Teselonqqiyaa giya katamaa beedda. Qerqqiisi Galaatiyaa giya gadiya biina, qassi Tiito Dilmaaxiyaa giya gadiya beedda. ¹¹ Luqaasa xalalay taananna de7ee. Marqqoossi taana kiitaan loythi maaddanaw danddayiyaa diraw, A demmaade neenanna akkaade ya. ¹² Shin taani Tikiqoosa Efesoonaa giya katamaa kiittaaddi. ¹³ Neeni yaadde, Xiro7aadaa giya katamaan Karppoosawan taani yeggaade yeedda ta gaabiyaanne qassi maxaafatuwaa taw akkaade ya. Shin dummayaade galbaan xaafetteedda maxaafatuwaa ayaa giddoppene, akkennaan yooppa.

¹⁴ Birataa qoxxiyaa Iskkinddiri taana daro qoheedda; Goday aw A oosuwaadan zaarana. ¹⁵ I nuuni odiyaawaa loythi phalqqiyaa diraw, neeni aappe neena naaga.

¹⁶ Koyro taana mootiyaa wode, ubbaykka aggeeddawaappe attin, taana ooninne maaddibeenna. Xoossay hewaa untunttoo paydoppo. ¹⁷ Shin taani kumentha kiitaa Ayihuda gidenna asay ubbay sisanaw odana mala, Goday ta matan eqqiide, taw wolqqaa immeedda. Qassi gaammuwaa doonaappekka taana ashsheedda. ¹⁸ Goday taana iitabaa ubbaappe ashshiide, bare saluwaa kawutethaa sarotethaan afana; aw medhi medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

¹⁹ Phirisqqillissi, Aqiilaassinne Henesifooru soy asaw ta sarotaa oda. ²⁰ Erasxxoosi Qoronttoosa giya katamaan atteedda. Shin Xirofiimoosi sakettedda diraw, Miliixe giya katamaan A wothaaddi. ²¹ Balgguu wodhdhanaappe kase yaanaw minna.

Ewubuluusi, Phudeesi, Liinoosinne Qilawude qassi hara ishatuu ubbaykka neena saro saro giino.

²² Goday ne ayyaanaanna gido. Aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido. Amen77i.

Phawuloosi Tiitossi Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Tiito Ayihuda gidenna asa gidiide, guyyeppe Kiristinnaa ammanuwan laamettiide Phawuloosi Mishiraachchuwaa Qaalaa kiitaa oothiyaa wode, matan de7iide, he oosuwaa maaddeeda asa. Phawuloosi ha kiitaa xaafeed-dawe, laythaan aappe guuxxiyaa ha barenanna oothiyaa Tiitossi gidishshin, he wode Tiito ammaniyaawantta xeellanawunne naaganaw, Qarixxeese giyaa haathan doodetteedda sa7an atteedda. A kiitaa qofay heezzu huuphe yewatuwaa bollaana.

Koyruu woosa golliya kaaletthiyaawanttu Qarixxeese asatuwaa iitaa oosuwaa xeelliyaaawaan ay mala eeshshay de7iyaawantta giddanaw koshshintto Tiita akeekissanaassa. Laa7ethuu ammaniyaawanttu gidдон de7iyaa dumma dumma citaa, cima attumawanttanne maccawawantta, yalaga atuma asatuwaanne Godaassi oothiyaa dumma dumma asaa wooti taaaris-sanaw bessintto Tiita zoreedda. Wurssethay qassi ammaniyaa asaa eeshshaabaa, sarotethaaninne siiquwan de7ana de7uwaabaa, ammaniyaa asaa giddoppe walassaa, palumiyaanne shaakotethaa dhayissanabaa Tiito zoriyaa immeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Ammaniyaa asatuwaa kaaletthiyaawantta (1:5-16)

Ammaniyaa asatuwaa dumma dumma oosuwaa citaa (2:1-15)

Maqquwaanne naagettana mala imetteedda maaraa (3:1-11)

Wursethaya qutiya (3:12-15)

¹ Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda taani Phawuloosi, Xoossaa aylli, ha dabidaabbiyaa xaafay. Xoossay dooreedda asaw ammanuu de7anaadaaninne Xoossaa tumatethaa eraakko untuntta kaaletthanaadan taani doorettaade kiitettaaddi. ² Worddotenna Xoossay nuussi ha medhinaa de7uwaa daro wodiyaappe kase immana geedda. ³ Xoossay nuuna ashshiyaawe likke wodiyaan bare qaalaan hawaa qonccisseedda; I hadariide taana azazeeddawaadan, taani A qaalaa oday.

⁴ Ammanuwaa ittippetethaan ta tumu na7aa new Tiitoo, Xoossaa Aawuwaappenne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethay, maarotethayne sarotethay gido.

Tiito Qarxxeesan Oothiyaa Oosuwaa

⁵ Taani neena Qarxxeesan aggaade yeeddawe, neeni attowaa giigisanaassanne, taani azazeeddawaadan, katamaa ubbaan woosa golliyaa cimatuwaa dooranaassa. ⁶ Cimay borettanawaanne itti machchatti xalalay de7iyaawaanne ammaniyaa naanay de7iyaawaa gidданaw bessee; A naanay shalluwaa bayizziyaabaaninne woy azazettannaan ixxiyaaban asay amassalennawantta gidданaw bessee. ⁷ Ayissi gooppe, he cimay Xoossaa oosuwaa azaziya kaappuwaa gidiidde, pokkissennawaa, otorettennawaanne elle hanqqettenawaa gidданaw bessee; qassi mathotennawaa, sugennawaanne yorattennawaa gidданaw bessee. ⁸ Shin imatha mokkiyaawaanne lo77obaa dosiyaawaa gidданaw bessee; qassi akeekanchchaa, xilluwaa, geeshshaanne barena naagiyaawaa gidданaw

bessee. ⁹ Ammanettiya de7uu beettiya timirttiyaanna giigiyaa qaalaa I loythi oyoqo. Yaatooppe haratuwaa tumu ammanuwaa taaaris-siyaawaani menthethanawunne qassi hewaa ixxiyaawanttakka zoranaw danddayanawa.

¹⁰ Ayissi gooppe, azazettennawanttu, maaddennawaa haasayyaawanttu, haratuwaa cimmiyaawanttunne qaxxarettedda Ayihuda ammaniyaawanttu bagga gideedda daro asatuu de7iino. ¹¹ Unttuntu taaarissanaw bessenna pokkiyaa ogiyaan miishshaa demmanaw taaarissiyaawaan golliyaa ubbaa bayzziyaa diraw, unttuntu haasayaa te77ana bessee. ¹² Unttuntu giddoppe ittuu, timbbitiyaa odiaawe unttunttoo, “Qarixxeese asay ubba wode, worddatuwaa, iita du7atuwaanne yoranchchaa; qassi azalla asaa” yaageedda. ¹³⁻¹⁴ I markkattowe tuma; hewaa diraw, neeni unttunttussi mino ammanuu de7anaadaaninne qassi Ayihudatuwaa tossaanne tumuwaa ixceedda asatuwaa azazuwaa unttuntu sisennaadan, unttunta minissaade seeranaw bessee. ¹⁵ Barenttu huuphew geeshsha gideeddawanttussi ubbabaykka geeshsha; shin tunatuwaassinne ammanennawanttussi unttuntu wozanaa qofayenne unttunta suure wozanay tuneedda diraw, unttunttoo ayayenne geeshsha gidenna. ¹⁶ Unttuntu barenttu Xoossaa eriyaawaa qoncciyaan odiino; shin unttuntu sheneyiyaawantta, azazettennawanttanne oosuwaa ubbawukka giigennawantta gidiyaa diraw, barenttu kiitaan A erokko giino.

2

Geeshsha Timirttiyaabaa

¹ Shin neeni de7uwaa demmanaw giigiyaa timirttiyaa taaarissanaw bessee. ² Cima attuma asay ammanuwan, siiquwaaninne danddayan mino gidanaadan, qassi mathottennawaa, bonchchettiyaawaanne bare-nakka naagiyaawaa gidanaadan zora. ³ Hewaadankka cima macca asay geeshsha de7uwa de7iyaawantta, zigirennawantta, woyiniyaa eessaassi moodettennawanttanne lo77obaa taaarissiyaawantta gidanaw bessee. ⁴⁻⁵ Unttuntu Xoossaa qaalay borettena mala, barenttu asinatuwaanne barenttu naanaa siiqiyaawantta, barenttakka naagiyaawantta, geeshshatuwaa, barenttu gollen oothiyaawantta, keekatuwaanne barenttu asinatuwaasikka azazettiyaawantta gidana mala, yalaga maccawantta taaarissa.

⁶ Hewaadankka yalaga attuma asatuu barentta naagana mala zora. ⁷ Neeni ne huuphewukka lo77o oosuwaa ubbaan unttunttoo leemiso gida; neeni taaarissiyaawankka ammanettiyaawaanne bonchchettiyaawaa gida. ⁸ Ne morkketuu nuuna zigiriyaabay unttunttussi dhayiyaa wode unttuntu yeellatana mala, neeni borettena lo77o haasayaa haasaya.

⁹ Ayilletuu barenttu godatuwaassi azazettana malanne, unttunttunna palumettennan ubbabaani unttunta nashechchana mala zora. ¹⁰ Unttuntu barenttu godatuwaappe wuu77enna mala, qassi nuuna ashshiyaa Xoos-sawaa taaarissiyawaa ubbabaani galatissanaw, barenttu oothiyaa kiitaan ubba wode lo77anne ammanettiyaawantta gidiyaawaa bessana mala, unt-tunta zora.

¹¹ Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubbaa ashshiya bare aadho keekatethaa qonccisseedda. ¹² He aadho keekatethay nagaraa oosuwaanne ha alamiyaa amuwaa nuuni agganaadaaninne nu huuphiya naagiide, Xoossaa malatiide, xillotethan de7anaadan, nuuna taaarissee. ¹³ Nuuni nu wolqqaama Xoos-say, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristoosi beettana geedda anjjettedda bonch-cho gallassaa naageetto. ¹⁴ Iita oosuwaa ubbaappe I nuuna wozanawunne

lo77obaa oothanaw amottiyaa bare geeshsha asaa kessanaw, nu diraw, bare huuphiya immeedda.

¹⁵ Neeni hawaa tamaarissa, ne kumentha maataani zoranne seera; ooninne neena kadhoppo.

3

Xoossaa Asay Oothiyaa Oosuwaa

¹⁻² Unttuntu mooddiyaawanttussinne maatay de7iyaawanttussi moodettanaw, azazettanawunne lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw giigettanaadan untunta hassayissa; qassi untuntu O bollaninne iita qaala haasayenna mala, oonannanne walaqettenna mala, asaa ubbaa ashikketethaanne sigatethaa bessiyaawantta gidanaadan zora. ³ Ayissi gooppe, nuuni kase nu huuphewukka eeyatuwaa, azazettennawantta, baliyaawanttanne amuwaassinne dumma dumma nashechchaassi ayilliyaadan moodettiyaawantta; qassi iitatethaaninne qanaatiyaan de7iyaawantta; asaan ixettiyaawanttanne ittu ittuwakka ixxiyaawantta. ⁴ Shin nuuna ashshiya Xoossaa keekatethayenne asaa I siiqiya siquu qonceedda wode, ⁵ I bare maarotethaadankka, ooratha yelettussaan haneedda geeyyusaaninne Geeshsha Ayyaanan ooraxxeeddawan nuuna ashsheeddawaappe attin, nuuni xillo oosuwaa otheeddawaana gidenna. ⁶⁻⁷ Xoossay bare aadho keekatethan nuuni xillanaadaaninne, I immana geedda medhinaa de7uwaa laattanaadan, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa bagganna Geeshsha Ayyaanaa nu bolla darissiide tigeedda. ⁸ Ha haasayay ammanetteeddawaa; Xoossaa asatuu lo77o oosuwaa oothanaw giiganaadan, ha yewuwaa untunttussi neeni minissaade odanaw koyyay; hawanttu asaw lo77anne go77iyaawantta. ⁹ Shin eeyatethaa palumaappe, zariyaa paydiyaawaappe, walassaappenne higgiiyaaban walaqettiyaawaappe naagetta. Ayissi gooppe, hewanttu go77ennawanttanne maaddennawantta. ¹⁰⁻¹¹ Shaakotethaa medhdhiyaa uray geella asa gidiyaawaanne bare huuphiyaan pirddiide nagaraa oothiyaawaa eraade, itti gede woy laa77u gede A seereeddawaappe guyyiyan, hewaa malatiyaa asaappe shaaketta.

Wurssetha Zoriyaa

¹² Taani Arxxemaasa woy Tikiqoosa neekko kiittiya wode, neeni taakko Niqoophiliyoona yaanaw minna. Ayissi gooppe, taani balgguwaa * yaani shaaccanaw qofaa qachchaaddi. ¹³ Higgiiyaa eriya Zeenaassinne Aphiloosi ogiyaa biya wode, untunttussi ayayenne paccenna mala, untunta loytha maadda. ¹⁴ Nu asaykka maaddenna asa gidiide attenna mala, barentta loythi koshshiyaawaa demmanaw, lo77o oosuwaa minniide oothiyaawaa tamaarino.

¹⁵ Taananna de7iyaa ubbatuu neena saro saro geeddino. Nuuna amanuwan siiqiyaawantta saro saro ga. Xoossaa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen77i.

2:14 Maz 130:8; Kes 19:5; Zar 4:20; 7:6; 14:2; 1Ph 2:9 * **3:12** balgguwaa: Giriike qaalankka iray bukkiiyaa wodiya gidiyaawaa ode. Ingilizeethuwan 'Winter' giyaawaa.

Phawuloosi Pilimoonaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Pilimooni eretteedda ammaniyaa asa; I Qolaasiyaasa woosa golliya asa gidennaan waayyii aggana. Pilimoonaw Anaasimoosa giya ayllii de7ee. He ayllii bare godaappe betiide beedda wode, qasho gollen de7iyaa Phawuloosanna gakettedda. Anaasimoosi Phawuloosa bagganna Yesuusa amaneedda. Phawuloosi Pilimoonassi xaafeedda kiitay Pilimooni guyye simmi biidde de7iyaa bare qoomaanna sigettanaadan, hewaa hassayis-siyawaa. Hewaa bollaakka ha77i Anaasimoosi ammaniyaa asa gideedda diraw, hawaappe sinhaw ammaniyaa ishaadan A mokki akkanaappe attin, qoomaadan A xeellenaadan aw odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-3)

Pilimoonassi Phawuloosa galataa (4-7)

Phawuloosi Anasimoosa diraw shiishsheedda mino ooshaa (8-22)

Wurssethaa qutiyaa (23-25)

¹ Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosa diraw qashuwan de7iyaawenne nu ishaa Ximootoosi, nuunanna oothiyaa nuuni siiqiyaa Pilimoonaw, ² ne gollen shiiqiyaa ammaniyaawantoo, nu michchatti Afibissinne nuunanna ittippe de7iyaa Kiristtoosa wottaaddaraa Arkkipoosaw ha dabidaabbiyaa xaafetto.

³ Xoossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayne sarotethay hinttentussi gido.

Pilimoona Siiquwaanne Ammanuwaa

⁴⁻⁵ Neeni Xoossaa asatuwaa siiqiyaawaanne Godaa Yesuusa ammaniyaawaa taani sisiyaa diraw, Xoossaa woossaade neena hassayiya wode ubbaan, ta Xoossaa galatay. ⁶ Neeni ne ammanuwaa haratuwaanna shaakkiyaawe nuussi Kiristtoosi Yesuusa bagganna yiyaa lo77obaa ubbaa erissana mala, taani Xoossaa woossay. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa asatuwaa wozanay ne kiitaan minneedda diraw, ta ishaw, taani ne siiquwan daro nashechchaanne menthetuwaa demmaaddi.

Anaasimoosi Pilimoonakko Simmeedda Simuwaa

⁸ Hewaa diraw, neeni oothanaw bessiyaawaa oothana mala, taani neena azazanaw Kiristtoosa bagganna xaloopekka, ⁹ Taani Phawuloosi cimeed-dawe, Kiristtoosi Yesuusaw ha77ikka qashuwan de7iyaawe, siiquwaa diraw, neena woossay. ¹⁰ Taani qashuwan de7aadde aw aawuwaa gideedda ta na7aa Anaasimoosa * diraw, neena woossay. ¹¹ I kase neena go77enna; shin ha77i neenakka taanakka tumu go77ee.

¹²⁻¹³ Taani wozanappe dosiyaa Anaasimoosa neekko yeddowe ta wozanaa yeddowaa. Taani wonggalaa diraw qashetta utta de7ishshin, neena kochchi-ide, taana maaddana mala, ta matan A ashshanaw koyyay. ¹⁴ Shin neeni ne sheniyaadan oothanaawaa koyyayppe attin, neenanna zorettennan wolqqan aynne oothanaw koyyikke.

1:2 Qol 4:17 * **1:10** Anaasimoosa: Giyaa sunthaa bilethay, Griikiyaa qaalaan go77iyaawaa woy maaddiyaawaa guussaa. **1:10** Qol 4:9

¹⁵ Anaasimoosi guutha wodiya neeppe shaaketteeddawe, ooni eri simmiide, ubba wodekka neenanna de7anaassenttonne. ¹⁶ Simmi hawaappe sinthaw Anaasimoosi ayliya gidenna; shin ayliyaappe I loythi aadhdhee; I taw ay keena siiqo ishee! Qassi I new asaa baggaannakka Godaa baggaannakka ay keena aadhdheedda ishaa gidanddeeshsha!

¹⁷ Simmi neeni taana ne laggethaa giyaawaa gidooppe, taana mokkiyaawaadan, A mokka. ¹⁸ I new bayizzeeddabay woy A bolla new acuu de7ooppe, taappe cigaa akka. ¹⁹ He acuwaa taani ciggana gaade, taani Phawuloosi ta kushiyan xaafay. Neeni taw ne shemppuwaa acota utteeddawaa taani neena hassayissanaw koshshenna.

²⁰ E, ta ishaw, Godaa bagganna neeppe maaduwa demmanaw koyyay. Kiristtoosa bagganna taana menthetha. ²¹ Taani geeddawaappe daruwaa neeni oothanaawaa eraade, qassi ne taw azazettanawaakka ammanaade, hawaa new xaafay.

²² Qassi hinttentu ellekka taw imathay shemppiyaa golliya giigissite. Ayissi gooppe, Xoossay hinttentu woosan taana hinttentussi guyye zaariide immana gaade qoppay.

Wurssethaa Sarotaa

²³ Kiristtoosi Yesuusa diraw, taananna qashuwan de7iyaa Eppaafiri neena saro saro gee. ²⁴ Qassi taananna ittippe oothiyaa Marqqoossi, Arisxxirokoosi, Deemaasinne Luqaasi neena saro saro giino.

²⁵ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttentu ayyaanaanna gido.

Ibraawe Asaw Xaafetteedda Kiitaa Geluwaa

Hawe Phawuloosinne Phexiroosi xaafeeddawaadan kiitaa gidennaan timirtte gidiide xaafetteeddawe, wolqqaama tuggay gakkina, ammanuwaa agganaw mateedda ammaniyaa asatuwaassa (10:32-39). Ha maxaafaa xaafeeddawe oonentto erettenna. Ha Xaafiyaa huuphe qofay koyrottiide untuntun de7iyaa siquwakko simmanaadan Yesuusa dhoqqatethaa bessiide untuntun zoree. He xaafii Ibraawe ammaniyaawantussi minissi odiyaawe Yesuusi Kiristtoosi tumanne Xoossaa polo qonccethaa gidiyaawaana. Ha ammaniyaawanttu barenttu ammanuwan minnana mala, untuntun menthethee. I hewaa oothiide heezzu tumatuwaa qonccissiide bessee:

- 1@ I akkeedda metuwaa bagganna bare Aawuwaassi tumu azazetteedda Yesuusi Xoossaw medhinaa Na7aa. I Xoossaa Na7aa gideedda diraw, Eca Qaalaa Caaquwaa wodiyaan timbbitiyaa odiyaawantuppe, kiitanchchatuwaappenne, haray attin, Museppekka loythi aadhdhiyaawaa.
- 2@ Yesuusi Eca Qaalaa Caaquwaa qeesatuwaappe loythi aadhdhiyaa, medhinaa qeesa gidiyaawaa Xoossay bare huuphew odeedda.
- 3@ Yesuusa bagganna ammaniyaawe nagaraappe, yashshatethaappenne hayquwaappe attee. Yesuusi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa diraw, kase Ibraawatuwaa ammanuwaa wogatuwaaninne mehetuwaa yarshshuwan kuwaadan beettiyaa atatethaa ha77i tuma gidanaadan udeedda.

Xaafii Isra7eeliyaa asaa taarikiyaan daro eretteedda asaa ammanuwaa leemisuwaadan go77ettiide (Shemppuwaa 11), ha maxaafaa nabbabiyaa asatuu barenttu ammanuwan minnanaadan qofissee. Hewaadankka (Shemppuwaa 12) nabbabiyaawanttu barenttu ayfiyaa Yesuusa bollan tishshi udi wothiide, barenttu ammanuwan minnanaadaaninne ay mala metuunne waayyii gakkoopekka, untuntun genccanaadan zoree. Wurssethaan qassi zoriyaanne akeekissuwaa qaalaa immiyaawan wurssee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

- Geluwaa: Xoossay Yesuusan qoncceddawaa (1:1-3)
 Kiristtoosi kiitanchchatuwaappe bolla gidiyaawaa (1:4-2:18)
 Kiristtoosi Museppenne Iyaasuppe bolla gidiyaawaa (3:1-4:13)
 Kiristtoosa qeesatethaa dhoqqatethaa (4:14-7:28)
 Kiristtoosa qalaa caaquwaa dhoqqatethaa (8:1-9:23)
 Kiristtoosi yarshshetteeddawe oowaappenne dariyaawaa (9:23-10:39)
 Ammanuwaa darotethaa (11:1-12:29)
 Xoossaa nashechchussaa (13:1-19)

Xoossay Bare Na7aa Bagganna Haasayeedda

¹ Xoossay beni wode, nu aawotuu nabatuwaa bagganna dumma dumma ogiyaaninne daro wodiyaan haasayeedda. ² Shin ha wurssetha wodiyaan, ubbabaa A laatissiide, yeletaa A bagganna medhdheedda bare Na7aa bagganna nuussi haasayeedda. ³ Na7ay Xoossaa bonchcho poo7uwaa phoollee; qassi kumentha Xoossaa eeshshaa akkiide, bare wolqqaama qaalaan ha

sa7aa naagee; yaatiide asaa nagaraappe geeshshiide, Ubbaappe Bolla Xoos-saappe ushechcha bagganna * saluwan utteedda.

Xoosaa Na7ay Kiitanchchatuwaappe Bolla

⁴ Xoossay aw immeedda sunthatethay kiitanchchatuwaappe dhoqqa gidiyaawadankka, untuntuppe A loythi dhoqqu ootheedda. ⁵ Ayissi gooppe, Xoossay bare kiitanchchatuwappe oona,

“Neeni ta Na7aa;
taani hachche new aawuwaa gidaaddi”

geeddee? Woy qassi oona,
“Taani aw aawuwaa gidana;
ikka taw na7a gidana”

geeddee? ⁶ Qassi Xoossay bare bayra Na7aa ha sa7aa yeddana haniidde,
“Ta kiitanchchatuwaa ubbatuukka aw goyinnino”

yaageedda. ⁷ Xoossay kiitanchchatuwaabaa haasayiidde,
“Taani ta kiitanchchatuwaa carkkuwaa kessay;
qassi ta oosanchchatuwaakka tamaa lacuwaa kessay”

yaagee. ⁸ Shin bare Na7aawaa haasayiidde,
“Xoossaw, ne kawutethaa oydi
medhi medhinaw de7ee.

Ne kawutethaa xillotethaan ahasaa.
⁹ Neeni xillotethaa siiqaade;

naaquwaa ixxaadda.
Xoossay, ne Xoossay neena
ne laggetuwaappe aathiide,
nashechchaan ililissiyaa zaytiyaa okkeeddawe hawaassa”

yaagee. ¹⁰ Xoossay hawaadan yaagee;
“Godaw, koyro neeni sa7aa medhdhaadda;
saluwaakka ne kushiyan medhdhaadda.

¹¹ Hewanttu ubbay dhayana;
shin neeni de7ana.
Unttuntu ubbaykka afileadan wurana.

¹² Neeni unttunta gaabiyaadan dakkoyana;
qassi unttuntu afileadan laamettanawantta.
Shin neeni neenakka;
ne laythay ubbaakka wurena”

yaagee. ¹³ Shin Xoossay bare kiitanchchatuwappe ittuwaanne,
“Taani ne morkketuwaa neeni
gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw,
hawaan taappe ushechcha baggan utta”

gibeenna. ¹⁴ Kiitanchchatuu ubbay Xoossaw oothanawunne atotethaa demmana asatuwaa maaddanaw Xoossay kiitteedda ayyaanatuwa gidikki-nooyee?

2

Wolqqaama Anjuwaa

¹ Hewaa diraw, nuuni siseedda tumu yewuwaappe sugetti wora beenna mala, he yewuwaa loythi oyqqanaw bessee. ² Ayissi gooppe, kiitanchchatuu odeedda qaalay tuma gidiyaa diraw, naaqqiyaa woy azazettenna asay ubbay muretteeddawaa gidoooppe, ³ Yaatina, nuuni ha wolqqaama atotethaa

* **1:3** ushechcha bagganna: Bonchchuwaanne wolqqaasa gidiyaawaa bessee. **1:5** Maz 2:7; 2Sa 7:14; 10d 17:13 **1:6** Zar 32:43 **1:7** Maz 104:4 **1:8** Maz 45:6-7 **1:10** Maz 102:25-27 **1:13** Maz 110:1

sheneko gooppe, waaniide attanee? Goday koyro bare huuphew ha atotethaa odeedda; qassi I odeeddawaa siseeddawanttu nuussi geeshshiide odeeddino. ⁴ He siseeddawanttu markkatteeddawe bolla Xoossaykka mal-laa, oorathabaanne dumma dumma malaata kiitettiyaawan gujji markkatteedda; qassi Geeshsha Ayyaanaa imuwaakka bare koyyeeddawaadan, gishi gatheedda.

Atotethaw Kaaletthiyaawaa

⁵ Ayissi gooppe, Xoossay nuuni haasayiyaa sinthaappe yaana alamiyaa, kiitanchchatuwa moodissibeenna. ⁶ Shin Xoossaa Maxaafay itti saan hawaadan yaagee;

“Xoossaw, neeni asaawaa qoppanaw asay aye?

Woy neeni aw hirgganaw I ayee?

⁷ Neeni kiitanchchatuwappe amareedda wodiya A guuthaadda.

A huuphiyanka bonchchuwaanne sabaa akililiyaa wotheadda.

⁸ Qassi ubbabaa A gediyaappe garssanna wotheade moodissaadda”

yaagee. Ayissi gooppe, Xoossay ubbabaakka A moodisseeddawaadan aani moodettibeennawe ayayne baawa; shin ha77i ubbabay aw moodettiyaawe nuussi beettenna. ⁹ Shin nuuni Yesuusa be7eetto; Yesuusi Xoossaa aadho keekatethaa bagganna asa ubbaw hayqqana mala, amareedda wodiya kiitanchchatuwappe garssa gideedda. Qassi hayquwaa waayyiya I waayyettedda diraw, poo7iya bonchchuwaanne sabaa akililiyaa wotheeddawaa ha77i nuuni be7eetto. ¹⁰ Xoossay ubbabaa medhdheeddawe, ubbabaakka naagiyawe, Yesuusi daro naanaa ahiide, barenanna bonchchissana mala, waayyiya bagganna Yesuusa balay baynnawaa otheeddawaa bessee; ayissi gooppe, he naanaa atotethaw kaaletthiyaawe Yesuusa.

¹¹ Ayissi gooppe, asaa geeshshiyaa Yesuusawukka qassi he geeyeedda asaa ubbawukka Aawuu ittuwa. Yesuusi untunta, “Ta ishatuwaa” giide yeellatennaan xeesiyaawe hawaassa. ¹² Yesuusi, “Taani ne sunthaa ta ishatoo awaajjana.

Maabaraa shiiquwanka neena galatana” yaagee. ¹³ Qassi I, “Taani ta ammanuwaa Xoossaan wothana” qassikka, “Xoossay taw immeedda naanatuwaanna taani hawaan de7ay” yaagee.

¹⁴ Naanaa giide I xeesiyaawanttu, ashuwaappenne suuthaappe medhettedda asatuwaa gidiyaa diraw, Yesuusi bare huuphew untunta malatiide, untuntu medhetaa akkeedda; qassi I hewaa otheeddawe, xalahiyaa kaappuwaa hayquwaa bolla maatay de7iyaawaa bare hayquwan dhayisanaassa. ¹⁵ Qassi barenttu de7uwaa ubbaan hayqoo yayyiide, hayqoo aylletiide de7iyaawantta ubbatuwaa aylletethaappe kesseedda.

¹⁶ Ayissi gooppe, Abraahaama zariyaa I maaddiyawaappe attin, kiitanchchatuwa maaddennawe eretteedda. ¹⁷ Hewaa diraw, asaa nagaray atto geetettana mala, Xoossaa kiitaan ammanetteedda maariyaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, ubbabaani I bare ishatuwaa malatanaw bessee. ¹⁸ Ayissi gooppe, I bare huuphew paacetteedda dirawunne waayyettedda diraw, paacettiyaawantta maaddanaw dandayee.

3

Yesuusi Museppe Bolla

¹ Hewaa diraw, Xoossay xeeseedda geeshsha ishatoo, nu markkatethaa Xoossay kiitteeddawaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Yesuusi Kiristtoosa qoppite. ² Muse bare kiitaan Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteeddawaa gideeddawaadan, Yesuusikka barena dooriide, ha oosoo yedeedda Xoossaw ammanetteeddawaa. ³ Ayissi gooppe, keexettiya golliyaappe keexxiyaa bitani bonchchettiyaawaadan, Musewaappe aadhiyaa bonchchuwaa I akkanaw bessiyaawe eretteeddawaa. ⁴ Ayissi gooppe, golliyaa ubbaa keexxeeddawe itti asaa; shin ubbabaa keexxeeddawe Xoossaa. ⁵ Muse Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteedda oosanchchaa gidiide, Xoossay sinthaappe gaanawaa markkatteedda. ⁶ Shin Kiristtoosi Xoossaa gollen na7adan ammanetteeddawaa; nuuni akkana giide nashechchaan naagiyaawaa xalatethaaninne ammanuwan naagooppe, Xoossaw golliyaa gideetto.

Xoossaa Asay Shemppuwaa Demmana

⁷ Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay hawaadan yaagee; “Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaabaa gidooppe,
⁸⁻⁹ hinttenttu aawotuu taw ixxi makkaliide,
oytamu laythaa ta oosuwaa be7eedda bazzuwaa paacyyaa gallassaadan,
hinttentukka zoriyaa akkennaan ixxoppite.

¹⁰ Hewaa diraw, taani
he asaa hanqgettaade,
‘Unttuntu ubba wode barenttu wozanaan baliino.
Ta ogiyaakka eribeykkino’ yaagaaddi.

¹¹ Hewaadankka qassi,
taani hanqgetta caaqqaade,
‘Taani shemppiyaasaa unttuntu
ubbakka gelikkino’ yaagaaddi”
yaagee.

¹² Taanaadan ammaniyaawanttoo, de7uwa Xoossaappe hinttentta shaakkiyaa iita ammanenna wozanay hinttenan oonaninne de7enna mala naagettite. ¹³ Shin Xoossay hinttentta ubba gallassi hachche giide xeesishin, hintteppe oonanne nagaray balethina, zoriyaa akkennaan ixxenna mala, ittu ittuwa zorite. ¹⁴ Ayissi gooppe, nuuni koyro nuussi de7iya ammanuwaa wurssethay gakkanaw loythi naagooppe, Kiristtoosanna ittippe shaakkana.

¹⁵ Xoossaa Maxaafay,
“Xoossaa qaalaa hinttenttu
hachche sisiyaawaa gidooppe,
he wode unttuntu ixxi makkaleeddawaadan,
zoriyaa akkennaan ixxoppite”
yaageedda.

¹⁶ Xoossay giyaawaa sisiide, aw makkaleedda asatuu oonee? Muse Gibxeppe kaalethina keseedda ubbatuwaa gidikkinooyee? ¹⁷ Xoossay oytamu laythaa oonan hanqgetteeddee? Anhay woraan atteedda asatuwaa, nagaraa ootheeddawantta gidikkinooyee? ¹⁸ Qassi Xoossay barew azazettennan ixceeddawanttu I shemppiyyaa sa7aa ubbaakka gelenna mala, unttuntussi caaqgeeddawaappe attin, oossi caaqgeeddee? ¹⁹ Unttuntu ammanibeenna diraw, shemppiyaasaa gelanaw danddayibeennawaa nuuni be7eetto.

4

¹ Simmi Xoossay nuuna bare shemppiyaasaa, “Gelissana” geeddawe bira gidoope, hintteppe ooninne he shemppiyaasaa gelennaan antenna mala naagetto. ² Ayissi gooppe, untunttu wonggalaa mishiraachchuwaa siseeddawaadan, nuunikka siseeddo; untunttu siseeddino, shin ammaniide akkibeenna diraw, aynne untunta go77ibeenna. ³ Gidooppekka, Xoos-saa kiitay sa7ay medhettoodeppe doommina poletteeddawaa gidooppenne, Xoossay,

“Taani hanqgetta caaqqaaade,

‘Untunttu taani shemppiyaasaa
ubbaakka gelikkino’ yaagaaddi”

geeddawaadan, nuuni ammaneeddawanttu I shemppiyaasaa gelana.

⁴ Ayissi gooppe, laappuntha gallassaabaa ittisa7an Xoossaa Maxaafay, “Xoossay laappuntha gallasan bare oosuwaa ubbaappe shempeedda” yaageedda. ⁵ Qassi he sa7an, “Untunttu taani shemppiyaasaa ubbakka gelikkino” yaageedda. ⁶ Wonggalaa mishiraachchuwaa koyro siseeddawanttu azazettebeenna diraw, shemppuwaa sa7aa gelibeeykkino; itti itti asatuu yaa gelanawanttu de7iino. ⁷ Xoossay daro wodiyaappe guyyiyan, Daawita bagganna laa7enthuwa itti gallassaa, “Hachche” giya qaalaan keeriide,

“Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaawaa gidoope,
zoriyaa akkennaan ixoppite”

yaageedda. ⁸ Xoossay shemppiyaasaa asaa afiide Iyaasu shemppisseed-dawaa gidintto, Xoossay hara gallassaawaa guyye keerenna. ⁹ Hewaa diraw, Xoossaa asaw Sambbataa shemppuu naagetti utteedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossay shemppiyaasaa geliyaa ooninne, Xoossay bare oosuwaappe shempeeddawaadan, ikka bare oosuwaappe shemppana. ¹¹ Simmi Israa7eeliyaa asay azazettennan ixxiide, Xoossaanna ittippe shemppiyaasaa gelennaan atteeddawaadan, nuuppe ooninne hewaa mala ixuwan yaa gelennaan antenna mala minnoypte.

¹² Ayissi gooppe, Xoossaa qaalay midhinaw de7iyaawaannee oothiyaawaa; laa77u bagganna leefetteedda mashshaappekka aadhdhiide kuusee. He qaalay shemppuunne ayyaanay, kuriinne kolzzii ittippe gakettiyaasaa shaakkana gakkanaaw caddee. Qassi asaa wozanaan de7iyaa koshshaanne qofaa I shaakkee. ¹³ Nuuni oothiyaawaa wochchiyaa Xoossaa sinthan ubbabaykka beettiyaawaappenne qoncciyaan de7iyaawappe attin, A ayfiyan gemmiya medhetay ayaynne baawa.

Yesuusi Qeesatuwaa Ubbatoo Wolqqaama Kaappuwaa

¹⁴ Simmi saluwaa beedda, qeesatuwaa ubbatuwaa wolqqaama kaappuu, Xoossaa Na7ay Yesuusi, nuussi de7iyaa diraw, nu ammanuwaa loythi naagetto. ¹⁵ Ayissi gooppe, nu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nuuni daaburiyaa wode nuussi qarettanaw danddayee; nagaraa I oothibeennaawaappe attin, nuunaadan ubbabankka paacetteedda. ¹⁶ Simmi nuuna koshshiyaa wode maaddiyaa maarotethaa akkanawunne aadho keekatethaa demmanaw, aadho keekatethay de7iya sa7aa Xoossaa araataakko, yayyennaan shiiqoytte.

5

¹ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu huuphiyaan huuphiyaan bare asaa giddoppe doorettiide, he asaa gishshataw Xoossaw oothanaw, imuwaa immanawunne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaw sunthetteeddino. ² I

bare huuphew daaburanchcha gidiyaa diraw, tamaribeennawanttoonne baliyaawanttoo qarettanaw danddayee. ³ Hewaa diraw, he qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa diraw yarshshuwaa yarshshiyaawaadan, bare huuphe nagaraa dirawukka yarshshanaw bessee.

⁴ Xoossay Aarona qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa giddana mala xeeseeddawaadan, Xoossay xeesanaappe attin, ooninne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkanaw danddayenna.

⁵ Hewaadankka, Kiristtoosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkibeenna; shin Xoossay A, “Neeni ta Na7aa.

Taani hachche new Aawuwaa gidaaddi” yaageedda. ⁶ Hewaadankka qassi harasaan, “Malkki-Xedeqi * qeesa gideeddawaadan, neenikka medhinaw qeesa gidana” yaageedda.

⁷ Yesuusi sa7an de7iyaa wode, barena hayquwaappe ashshanaw danddayiyaa Xoossaa loythi yeekkiidenne afoxxiidde woosseeddanne oochcheedda; Xoossay A woosaa siseeddawe, I barena toochcheeddawaasanne aw yayyeeddawaassa. ⁸ Yesuusi Xoossaa Na7aa gidooppenne, bare waayyettedda waayyiyaan azazettiyaawaa tamaaredda. ⁹ Yesuusi bare oosuwaa poleedda wode, barew azazettiya ubbaw medhinaa atatethaa demmanaw gaaso gideedda. ¹⁰ Qassi Xoossay Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, A suntheedda.

Asay Balennaadan Odetteedda Mino Oduwaa

¹¹ Nuuni ha yewuwaan haasayanabay darobay de7ee; shin hinttenttu akeekanaw azalla gidiyaa diraw, hinttenttussi odi gelissanaw waayisse. ¹² Ayissi gooppe, hinttenttu ha wodiyaan tamarissiyaawantta giddanaw bessooppekka, Xoossaa qaalaa koyro timirttiyaa hinttentta zaari tamarissiyaa itti uraa koshshee; hinttentta ushiyaa maathaa koshsheeppe attin, coommiyaa qumaa koshshenna. ¹³ Maathaa pakettiide de7iyaa ooninne gacino na7aa gidiyaa diraw, xillotethaa timirttiyaawaa erenna. ¹⁴ Shin mino qumay iitanne keeka de7uwa daruwan shaakki ereedda wozanaama asaassa.

6

¹⁻² Hewaa diraw, Kiristtoosa timirttiyaa biro doommiyaawa aggiide, wozanaama asaa timirttew sinthaw boytte; koyro nuuni tamaanaw koshshiyaa timirttiyaa wodhdhii eqqiide tamaanaw nuussi bessenna; he timirttii aye gooppe, maaddenna oosuwaappe simmiyaawaa, Xoossaa ammaniyaawaa, xinqqatatuwaabaa, * kushiyaa wothuwaabaa, hayquwaappe dendduwaabaanne medhinaa pirdaabaa. ³ Xoossay oothite gooppe, hewaa nuuni oothana.

⁴⁻⁵ Ayissi gooppe, ittoodekka poo7uu poo7eeddawatanne saluwaa imuwaa baari be7eeddawatanta, qassi Geeshsha Ayyaanaakka shaakki akkeeddawatanne Xoossaa qaalay lo77a gideeddawaa sisi ereeddawatanta, sinthaappe yaana sa7aa wolqqaakka bochchi xeelleeddawatanta,

^{5:3} Wog 9:7 ^{5:4} Kes 28:1 ^{5:5} Maz 2:7 * ^{5:6} Malkki-Xedeqi: Ha sunthay Eca Caaquwaan xeeseetteeddawe, I Qeesaa Aaroneppe kasenna de7eeddawe eretto diraassa. A guyye zariyaabaassinne A hayquwaabaassi aynne geetettowe baawa. 7:3; Dom 14:17-20 xeellite. ^{5:6} Maz 110:4 * ^{6:1-2} Xinqqatatuwaabaa: Meechchatuwabaa giyaawaa gidiide geeshshatethaabaa Griiken dumma dumma wogaa gidiyawaa bessee.

⁶ hewaappe guyye simmiide kaddeeddawaantta nagaraappe laa7enthuwa zaaranawe danddayettenna. Ayissi gooppe, hewanttu Xoossaa Na7aa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqiyaawanttanne asa sinthan kawushshiyaawanttu mala.

⁷ Ubba wode bukkiyaa iraa ushina, gosheedda uraa go77iyaa kathaa mokkiyaa biittaa Xoossay anjee. ⁸ Shin buluwaanne buuzzuwaa mokkooppe, aynne go77enna; sheqaw shiiqi utteedda. Qassi wurssethaan guudettana.

⁹ Shin nu siiqatoo, nuuni hawaadan haasayiyaawaa gidooppenne, hinttenttu atotethaw gidiyaa lo77obay hinttenttussi de7iyaawaa ereetto. ¹⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu oothedda oosuwaanne qassi ammaniyaawantta maaddeeddawaanne ha77ikka maaddiyaawan Xoossaa siiqeedda siiquwaa Xoossay doganaw makkala gidenna. ¹¹ Hinttenttu huuphiyaan huuphiyaan demmana giide, hidootaan naagi utteedda kumentha tumatethaa wurssethay gakkanaw, kasewaadan minissiide oothana mala amotteetto. ¹² Xoossay immana geeddawa ammanuwaanne gencan laattiyawanttu mala hinttenttu gidanawaa nuuni koyyiyaawaappe attin, azalla gidanawaa koyyokko.

Xoossay Immeedda Hidootay Sidhissennawaa

¹³ Xoossay Abraahaamoo immana giide caaqeedda wode, bareppe aadhdhiyaa wolqqaamay bayna diraw, bare huuphiyan caaqeedda.

¹⁴ Xoossay A,

“Taani neena anjjana;

ne zerethaakka corissana”

yaagiide caaqeedda. ¹⁵ Hewaadankka, Abraahaamo gencii naagiide, Xoossay immana geeddawa akeedda.

¹⁶ Ayissi gooppe, asay bareppe dhoqqiyaa uraan caaqqee; qassi he caaquu palumiyaa ubbaakka te77ee. ¹⁷ Hewaa diraw, Xoossay bare immana geeddawa laattanawanttoo bare qofaa ubbaakka laammennawaa geeshshi odanaw loythi koyyiide, hewe tuma gideeddawoo caaqeedda. ¹⁸ Xoossay worddotanaw danddayenna ha laa77u laamettenna yewatuwan, I immana geedda nu sinthan de7iyaawaa oyqqanaw aakko baqateedda nuussi wolqqaama menthetu de7ee.

¹⁹ Ha nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe, nu shempoo markkabiyyaa oyqqiyaa qaaxxenna birataa mala; he nuuni demmana giide, nashechchaan naagi utteeddawe eretteedda mino giidiide, gaariiduwwa † giddo geeshshasaa gelee. ²⁰ Qassi Yesuusi Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, medhinaw qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa giidiide, nu gishshataw nuuppe kasetiide, he sa7aa geleedda.

7

Qeesaa Malkki-Xedeqa

¹ Ha Malkki-Xedeqi, Saleema kaatii, Ubbaappe Bolla Xoossaa qeesay, Abraahaamo kaatetuwa wodhiide olaappe simmishshin, aananna gaketiiide, A anjeeedda. ² Abraahaamo bare omoddeedda ubbaappe asirataa kessiide, aw immeedda; Malkki-Xedeqa sunthaw koyro biletay xil-lotetha kaatiyaa giyaawaa; qassi Saleema kaatiyaa I gidiyaa diraw, laa7etho

6:8 Dom 3:17-18 **6:14** Dom 22:16-17 † **6:19** gaariduwwa: Hawe dunkkaaniyaa gidduwan goynaw maaddiyaawaa. Hewekka “Geeshshasaa” geetteeddawaappe “Geeshshaappe Geeshshasaa” shaakkanaw go77iyaawaa giidiide qeesatuwaa kaappo xalalay gelanaw danddayaasaa. **6:19** Wog 16:2 **6:20** Maz 110:4 **7:1** Dom 14:17-20

bilethay sarotethaa kaatiyaa giyaawaa. ³ Malkki-Xedeqaw daaya woy aawuu, woy aw zariyaa payduu baawa; qassi A yeletaw doomethay woy A hayqoo wurssethay baawa; shin Xoossaa Na7aa malatiide, medhinaw qeesa gideedda.

⁴ Nu aawotuwa kaappuu Abraahaamo olaan omoddiide, aheeddawaappe asirataa immeedda Malkki-Xedeqi ay keena dhoqqu giyaawentto be7ite. ⁵ Qeesaa gidiyaa Leewiyaa zaratuu Isra7eeliya asaappe, hewenne barenttu gade asaappe haray atto untuntu Abraahaamo zare gidooppenne, asirataa akkana mala, higgiiyan azazetteeddino. ⁶ Malkki-Xedeqi Leewiyaa zare gidenna; shin Abraahaamoppe asirataa akkiide, Xoossay immana geeddawaa naagiya Abraahaama anjjeedda. ⁷ Qassi anjjiyaawe anjjetiyaawaappe dhoqqu giyaawe palunthenna.

⁸ Itti bagganna, hayqqiyaa asay asirataa kessee; shin hara bagganna qassi, hayqqenna giide markkatiyaa uray asirataa kessee. ⁹ Hawaadan haasayanaw haray atto, asirataa kessiyaa Leewikka Abraahaamo bagganna asirataa immeedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, Malkki-Xedeqi Abraahaamonna gaketiyaa wode, Leewii biro yelettibeenna; shin bare zariyaa Abraahaama gulbatan de7ee.

¹¹ Isra7eeliyaa asaw higgii Leewiyaa * zerethatuwaa qeesetethaa bagganna imetteedda. He qeesetethaa kiitay balay baynnawaa gidoope, Aaroonawaa mala gidenna Malkki-Xedeqa mala hara qeesay sunthetanaw ayissi koshshii? ¹² Ayissi gooppe, qeesetethay laamettiyaa wode, higgikka qassi laamettanaw koshshee. ¹³ Ha yewuu haasayetteedda uray hara zarii; A zariyaappe ooninne yarshshiyaasaan qeesaadan oothibeenna. ¹⁴ Nu Goday Yihudaa zariyaappe yeeddawe eretteeddawaa gidiyaa diraw, Muse qeesatuwaabaa haasayiidde, he zariyaabaa aynne haasayibeenna.

Kiristoosi Malkki-Xedeqa Mala Qeesaa

¹⁵ Malkki-Xedeqa mala hara qeesay yeeddawaa gidintto, have aadhdiide erettanawaa. ¹⁶ I asaa higgiiyaanne wogaan qeesa gidibeenna; shin wurena de7uwa wolqqaan qeesa gideedda. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

“Malkki-Xedeqi qeesa gideeddawaadan,
neenikka medhinaw qeesa gidanawa”

yaagiide markkattee. ¹⁸ Beni de7iyaa higgii laafanne maaddennawaa gidiyaa diraw atteedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, Muse higgii ayanne balay baynnawaa oothanaw danddayenna; qassi nuuni A bagganna Xoossaakko shiiqana giide nashechchaan naagi utteedda ubbaappe aadhdiyaawe yeedda.

²⁰ Hewaa bollan qassi Xoossaa caaquukka de7ee; haratuu qeesa gideedda wode, hewaa mala caaquu baawa. ²¹ Shin Yesuusi caaquwaan qeesa gideedda; Xoossay A,

“Goday caaqeedda; I bare qofaa laammenna.

‘Neeni medhinaw qeesa gidana’ geedda”
yaageedda. ²² Hewaa diraw, Yesuusi ubbaappe aadhdiyaawe caaqoo waase gideedda.

²³ Kase qeesatuwaa payduu cora; ayissi gooppe, untuntu oothana oosuwa hayquu diggeedda. ²⁴ Shin Yesuusi medhinaw de7iyaa diraw, A

7:5 Pay 18:21 * 7:11 Leewiyaa: Ha sunthaa xesettiyaawanttu qeesatuwaappenne untuntta maaddiyaawantuppe dooretteeddawantta. 7:17 Maz 110:4 7:21 Maz 110:4

geesetethay laamettenna. ²⁵ Hewaa diraw, I untunttu gishshataw gaan-natanaw medhinaw de7iyaa diraw, Xoossaakko bare bagganna yiyaawantta ubbatuwaa ashshanaw danddayee.

²⁶ Nuussi giigiyaa hawaa mala, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu de7anaw koshshee; I geeshsha; aani geniinne kadhethiyaabay baawa; nagaranchchatuwaanna I gakettenna; qassi dhoqqa saluwankka I bonchchetteedda. ²⁷ Hara qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaadan, I koyro bare huuphe nagaraassi yarshshiide, qassi guyyeppe asaa nagaraassi hachche hachche yarshshanaw koshshenna; I barena yarshsheedda wode, laa7enthennaan itti gede yarshsheedda. ²⁸ Ayissi gooppe, Muse higgii daaburanchcha asaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa udiide sunthee; shin Xoossay immana giide caaqeedda higgiiyaappe guyye yeedda qaalay medhinaw balay baynnawaa, Xoossaa Na7aa sunthee.

8

Yesuusi Ooratha Qaalaa Caaquwaa Qeesatuwaa Ubbatuwaa Kaappuwaa

¹ Nuuni haasayiyaa wolqqaamabay hawaa; saluwan Ubbaappe Bolla Xoossay uttiyaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteedda qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, hawaa malay nuussi de7ee. ² Geeshsha Sa7aaninne tumu Dunkkaaniyan I oothee; he Dunkkaanii asay esseeddawaa gidennaan, Xoossay esseeddawaa.

³ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu ubbay imuwaanne yarshshuwaa Xoossaw immanaw sunthetteedda diraw, ha qeesatuwaa ubbatuwaa kaappookka yarshshanaw ittibay de7anaw koshshee. ⁴ Simmi sa7an I de7iyaawaa gidoope, ubbakka qeesa gidenna; ayissi gooppe, higgii azaziyaawaadan, imuwaa immiya qeesatuu de7iino. ⁵ Untunttu qeesatuwaadan oothiyaa kiitay saluwan de7iyaa oosoo tumu leemisuwanne eeshuwaa; ayissi gooppe, Muse Dunkkaaniyaa essana hanishshin, Xoossay A, “Akeeka; ubbabaakka taani neena deriyaa huuphiyaan besseedda leemisuwaa kaallaade ootha” yaageedda. ⁶ Shin Yesuusi gaannatiyaa caaquu kasewaappe aadhdhiyaawaadankka, aw imetteedda oosuukka untunttuwappe aadhdhee; ayissi gooppe, he caaquu Xoossay immana geedda ubbaappe aadhdhiyaa kiitaan oosetteedda.

⁷ Ayissi gooppe, koyro caaquwaan balay baynnawaa gidintto, laa7entho caaquwaa koshshenna. ⁸ Shin untuntta boriidde, Goday hawaadan yaagee; “Taani Israa7eeliyaa asaannanne Yihudaa asaanna ooratha caaquwaa caaqqetiyyaa gallassatuu yaanawaa.

⁹ He caaquu taani Gibxe gadiyaappe untunttu aawatuwaa kushiyyaa oyiqqaaade, goochcha kesseedda wode, untunttunna caaqqetteedda caaquwaa mala gidenna.

Untunttu ta caaquwaan ammanettibeenna diraw,
taanikka untuntta aggaaddi.
Taani, Goday, hawaa oday.

¹⁰ Ayissi gooppe, he gallassatuwaappe guyyiyan,
taani Israa7eeliyaa asaanna caaqqetana caaquu hawaa:

Taani ta higgiiyaa untunttu qofaan wothana;
qassi untunttu wozanankka xaafana.

Taani untunttu Xoossaa gidana; untunttukka ta asaa gidana.

¹¹ Untunttuppe ooninne bare shooruwaa
woy bare ishaa,

‘Godaa era’ yaagiide tamarissenna.
 Ayissi gooppe, untuntuntu naa7aappe cimaa gakkanaw ubbay taana eriino.
¹² Taani untuntuntu naaquwaa maarana;
 untuntuntu nagaraakka laa7entho hassayikke”
 yaagee. ¹³ Xoossay ooratha caaquwaa giide haasayiyaawan koyrowaa
 eciseedda; qassi eciyaabayinne wuriyaabay ellekka dhayana.

9

Saluwan Oo settiyaa Ayyaanaa Oosuu Sa7an Oo settiyaa Ayyaanaa Oosuwaappe Aadhdhee

¹ Koyro caaqoo Xoossaw goyinniyaa wogayenne asay ootheedda Geeshsha Gollii de7ee. ² Ayissi gooppe, koyro Dunkkaanii eqqeedda; A gidduwan muqaaddaa wothiyaawe, xaraphpheedzayenne Godaa sinthan wothiyya ukithay de7ee; he sa7ay Geeshshasaa giide xeseettee. ³ Laa7entho gaariduwaa guyye bagganna Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha Sa7aa geetettiyya Dunkkaanii de7ee. ⁴ A gidduwan ixaanaa cuwayanaw worqqaappe ootheedda saaxiniinne ubbasaanna worqqaan sheeshsheedda Qaalaa caaquwaa Taabootay de7ee. He Qaalaa caaquwaa Taabootan manay de7iyaa worqqaaxaaruu, Aarona xam77ay aaceeddawenne qassi Muse higgii xaafetteedda laa77u masetteedda shuchchatuu de7iino. ⁵ He Qaalaa caaquwaa Taabootaappe bolla bagganna atto giya sa7aa qum77iyaa barenttu qefiyan genthiyaa bonchcho kiruubetuu de7iino; shin ha ubbabaa ha77i wurssi odanaw danddayokko.

⁶ Hewe hewaadan giigi de7ishshin, qeesatuu ubba wode, barenttu oosuwaa oothanaw koyro Dunkkaaniyaa geliino. ⁷ Shin qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa xalalay laa7entho Dunkkaaniyaa laythaappe itti gede geliidde bare dirawunne erennaan asay ootheedda nagaraa diraw, Xoossaw yarshshiyaa suuthaa akkiide gelee. ⁸ Koyro Dunkkaanii eqqi de7ishshin, ubbaappe aadhdhiyaa geeshsha sa7aa afiyaa ogii biro dooyettibeennawaa Geeshsha Ayyaanay hewan erissee.

⁹ He Dunkkaanii ha wodew leemisuwaa; hewaa giyawee Xoossaw immiya imuunne yarshshuu goyinniyaawaa sure wozanaa balay baynnawaa oothanaw danddayikkino. ¹⁰ Hewanttu muussaabaa, ushshaabaanne dumma dumma meechchaabaa odiyaa kare bagga wogatuwaa; untuntuntu ooraxxiyaa wodii gakkanaw oo settiyaa wogatuwaa.

¹¹ Shin Kiristtoosi hawaan de7iyaa lo77obaw qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiide yidiggeedda. I geliide oothiyaa Dunkkaanii ubbaappe aadhdhiyaawaanne balay baynnawaa; qassi he Dunkkaaniyaa asay oothiibeenna; ha medhettedda sa7aabaakka gidenna. ¹² Kiristtoosi Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa geliyaa wode, deeshshaa suuthaanne galo maraa suuthaa oyqqiide gelibeenna; shin bare suuthaa oyqqiide, nuussi medhinaa atotethaa immiide, laa7ethennaan itti gede gelleedda. ¹³ Tunnedda asaa bolla korumaa suuthaanne deeshshaa suuthaa caccafiide, guudetteedda ussatti bidintha qolina, he uraa tunatethaappe geeshshanaw danddayooppe, ¹⁴ Medhinaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna balay bayna yarshshuwaadan, Xoossaw barena immeedda Kiristtoosa suuthay, nuuni de7uwaa Xoossaw oothana mala, kase nu hayqqeedda oosuwaappe nu suure wozanaa wooti geeshshanddeeshsha!

¹⁵ Hewaa diraw, Xoossay xeeseeddawanttu I immana geedda medhinaa anjuwaa laattana mala, Kiristtoosi ooratha caaqoo gaannateedda; hewe hanana danddayiyaawe, asay koyro caaquwaappe garssan de7iidde otheedda balaa ayilletthaappe kessiyaa hayquu de7iyaa diraassa.

¹⁶ Ayissi gooppe, hayqqiyaa uray woyteeddawe de7ooppe, he uray hayqqowe erettanaw koshshee. ¹⁷ Ayissi gooppe, woyteedda uray hayqqeedda wode, I woyteeddawe polettedda; he woyteeddawe paxa de7ishshin, aynne polettenna.

¹⁸ Haray atto, koyro caaquukka suuthay baynnaan injjetibeennawe hawaassa. ¹⁹⁻²⁰ Ayissi gooppe, higgiiyan de7iyaa azazuwa ubbaa Muse asaa ubbaw odeedda; hewaappe guyyiyan, galo maraa suuthaanne deeshshaa suuthaa, haathaanna, zo7o dorssaa isikiyaannanne hisoophiyaa giya mithaa boncciyaanna ittippe akkiide, “Hawe hinttentta Xoossay azazeedda caaquwaa suuthaa” yaagiide, higgiiyaa maxaafaa bollanne asaa ubbaa bolla caccafeedda. ²¹ Hewaadankka, Dunkkaaniyaa bollanne oothiyaa miishshaa ubbaa bolla suuthaa Muse caccafeedda. ²² Higgii giyawaadan, tumukka amareeddawaappe attin, ubbabaykka suuthan geeyyee; suuthay gukkana dhayoyoppe, atotethay baawa.

Kiristtoosi Yarshshetteeddawe Nagaraa Qucci Dhayissee

²³ Hewaa diraw, saluwan de7iyaawantta malatiyaawanttu he yarshshuwan geeyyanaw koshshee; shin saluwan de7iyaawaanttukka barenttu huuphew geeyyanaw aadhdiyaa yarshshuwaa untuntta koshshee.

²⁴ Ayissi gooppe, Kiristtoosi tumu geeshshasan leemisettiyyaa asay otheedda geeshshasaa gelibeenna; shin I ha77i nu gishshataw Xoossaa sinthan beettanaw yaa saluwaa geleedda. ²⁵ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu laythaan laythaan bare suuthaa gidennawaa oyqqiide, Geeshsha sa7aa geliyaawadan, Kiristtoosi barena ubbaade yarshshanaw gelibeenna. ²⁶ Hewaa gidintto, Kiristtoosi sa7ay medhettoodeppe doommiide daro gede waayyettanaw koshshee; shin ha77i wodiyaa wurssethaan nagaraa dhayissanaw barena yarshshiide, laa7ethennaan ittigede beetteedda.

²⁷ Asay ubbay itti gede hayqqanaw bessee; hewaappe guyyiyan Xoossay asaa pirddana. ²⁸ Hewaadankka, qassi Kiristtoosi daro asaa nagaraa dhayissanaw itti gede yarshshetteedda; qassi I barena loythi naagiyaawantta ashshanaw beettanaappe attin, laa7entho nagaraa tookkanaw beettenna.

10

¹ Ayissi gooppe, higgew yaana lo77obaa eeshuwaa xalalay de7ee; aw tumu leemisuu baawa. Ubba wode laythan laythan itti mala yarshshuu yarshshettee; hewaa diraw, higgii Xoossaakko shiiqiyaa asaa he yarshshuwan balay baynna asa oothanaw aynne danddayenna. ² Xoossaw goyinniyaa asay bare nagaraappe ubbanna geeyyeeddabaa gidintto, sure wozanaan laa7ethuwaa nagaraa qoppenna; qassi yarshshiyaawaakka aggana. ³ Shin asay laythan laythan he yarshshuwan bare nagaraa hassayee. ⁴ Ayissi gooppe, korumaa suuthayanne deeshshaa suuthay nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna.

⁵ Hewaa diraw, Kiristtoosi ha alamiyaa yaana haniidde, hawaadan yaageedda;
“Neeni yarshshuwanne imuwaa koyyabeykka;
shin taw bollaa giigissaadda.

⁶ Neeni xuuggiyaa yarshshuwaaninne
nagaraa yarshshuwan ubbaakka nashetakka.

⁷ Taani he wode, ‘Xaatha maxaafan tabay xaafetteeddawaadankka,
Xoossaw, taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi’ yaagaaddi”

yaageedda. ⁸ Yarshshuu yarshshettana mala, higgii azaziyaawaa gi-
dooppenne, Kiristtoosi koyro, “Neeni yarshshuwaa, imotaa, xuuggiyaa
yarshshuwanne nagaraa yarshshuwaa ubbaakka koyyabeykka; hewaant-
tun nashettakka” yaageedda. ⁹ Hewaappe guyyiyan Kiristtoosi, “Xoossaw,
taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi” yaageedda. Hewaa diraw, Kirist-
toosi laa7enthuwa essanaw koyrowaa dhayissee. ¹⁰ Yesuusi Kiristtoosi
Xoossay koyyeeddawaa ootheedda diraw, bare ashuwaa laa7enthennaan
itti gede yarshsheeddawan nuuni nu nagaraappe geeyyi aggeeddo.

¹¹ Qeesatuwaa ubbatuu hachche hachche eqqiide, bare oosuwaa oothiino;
qassi nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna itti mala yarshshuwaa
zaari zaariide yarshshiino. ¹² Shin Kiristtoosi nagaraa diraw, ubba wodew
gideedda itti yarshshuwaa yarshshiide, Xoossaappe ushechcha bagganna
utti aggeedda. ¹³ Xoossay sinthappe Kiristtoosa morkketuwaa Kiristtoosaw
gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw, yaani naagee. ¹⁴ Ayissi gooppe,
I itti gede yarshsheeddawan, nagaraappe geeyyeeddawantta medhinaw
balay baynnawantta ootheedda.

¹⁵ Qassi Geeshsha Ayyaanay nuussi markkattiidde, hawaadan yaagee;

¹⁶ “Taani he gallassatuwaappe guyyiyan,
untuntunna caaqettiya caaquu hawaa:
Taani ta higgiiyaa untunttu qofaan wothana;
qassi untunttu wozanankka xaafana”

yaagee. ¹⁷ Qassi hewaappe guyyenna,

“Taani untunttu nagaraanne

untunttu makkala oosuwaa laa7entho hassayikke”

yaagee. ¹⁸ Xoossay he nagaraa atto geedda wode, nagaraa dhayissanaw
hawaappe sinthaw yarshshuwaa koshshenna.

Xoossaakko Shiiqanaw Koshshee

¹⁹ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni Yesuusa suuthaa bag-
ganna Ubaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa gelanaw nuussi xalatethay
de7ee. ²⁰ Kiristtoosi nuussi ooratha ogiyaanne de7uwa ogiyaa gaariduwaa
bagganna, hewaa guussay bare bollaa bagganna dooyeedda. ²¹ Nuussi
Xoossaa gollen sunthetteedda wolqqaama qeesay de7iyaa diraw, ²² Nuuni
suure wozanaanna, tumu ammanuwaanna, iita wozanaappe geeyyeedda
wozanaannanne qassi xillo haathan meecetteedda bollaanna Xoossaakko
shiiqoytte.

²³ Nuussi immana geedda Xoossay ammanthiya diraw, nuuni demmana
giide nashechchaan naagi utteeddawaa loythi oyqqoytte. ²⁴ Ittu ittuwanna
waani siiqettanenttonne qassi lo77o oosuwaa wooti oothanentto, ittu it-
tuwassi qoppeetto. ²⁵ Ittu ittuu shiiquwaa dooya udiide shiiqiyaawaadan,
nuunikka ittippe shiiqiyaawaa aggokko; shin Godaa gallassay matat-
tiyaawaa hinttenttu be7iyaa diraw, ittu ittuwaa menthethetto.

²⁶ Nuuni tumatethaa era akkidiggiide, eriidde nagaraa oothiyaawaa gi-
dooppe, hawaappe sinthaw nagaraa dhayissiyaa yarshshuu ittibaynne
baawa. ²⁷ Shin yashshiyaa pirddaa naagiyaawenne Xoossaa ixxiyaa ub-
baa maanaw wolqqaama tamay de7ee. ²⁸ Muse higgew azazettenna

uray, laa77u uray woy heezzu uray A bolla markkattooppe, qareti baynnaan hayqqee. ²⁹ Xoossaa Na7aa kadheedda uray, barena nagaraappe geeshsheedda Xoossaa caaquwaa suuthaa tunabaadan qoppeedda uray, qassi aadho keekatethaa Geeshsha Ayyaanaa boriyaa uray, ay keena iita pirddaa akkanaw bessinttonne ane qoppite.

³⁰ Ayissi gooppe, “Taani haluwaa kesanne kushiya zaarana” geed-dawaa nuuni ereetto; qassikka, “Goday bare asaa pirddana” yaageedda.

³¹ De7uwa Xoossaa kushiyan kunddanawe daro yashshiyaawaa.

³² Hinttentussi Xoossaa poo7uu poo7eeddawaappe guyyiyan, hinttentu daroban waayyettiide, wolqqaama wadhetaan genceedda beni wodiya hassayite. ³³ Itti itti gede hinttentta asaa sinthan boreeddinonne paxa kaa7eeddino; qassi hara wode hewaadan otheeddawantunanne ittippe de7eeddita. ³⁴ Ayissi gooppe, qashuwan de7iyaa asatuwaassi hinttentu qaretteedda; yaatiide hinttentussi medhinaw wurena ubbaappe aadhdhiyaa shaluu saluwan de7iyaawaa hinttentu huuphew ereedda diraw, hinttebaa ubbaa akkidigooppe hidootaan genceedda.

³⁵ Hewaa diraw, wolqqaama woyitaanna de7iyaa hinttentu xalatethaa oloppite. ³⁶ Xoossay koyyiyaawaa udiide, I hinttentussi immana geeddawa akkanaw gencana koshshee. ³⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Amareedda wodii atteedda.

Yiyaawe yaanawaa; gami77enna.

³⁸ Ta xilluu ammanettiide

de7anawaa.

Shin ooninne guyye simmooppe,

taana nashechchenna”

yaagee. ³⁹ Nuuni ammanettiide atteeddawanttu bagga gidyaawaappe attin, guyye simmiide dhayeeddawanttu bagga gidokko.

11

Ammanuwaa

¹ Ammanuwaa giyawe, demmana giide nashechchaan naagi utteeddabay ammanthiyaawaanne be7anaw danddayennabaa erissiyaawaa. ² Xoossay beni cima asaw markkattawe, untunttu ammaneeddawaana.

³ Saluunne sa7ayenne Xoossaa qaalaan medhetteddawa ammanuwan nuuni ereetto; hewaa diraw, beettiyaabay beettennabaappe medhettedda.

⁴ Aabeel Qaa7eelawaappe aadhdhiyaa yarshshuwaa Xoossaw yarshsheeddawe ammanuwaana. Xoossay A imuwaabaa markkattiide, I xilluwaa gideeddawaakka markkattedda; Aabeel haray atto hayiqqeeddashshinkka, bare ammanuwan ha77i gakkanaw haasayee.

⁵ Heenooki hayqqennan saluwaa beeddawe ammanuwaana; Xoossay afeedda diraw, ooninne A be7anaw danddayibeenna. Xoossaa Maxaafay, “Heenooki saluwaa baanaappe kase Xoossaa nashechcheedda” yaagee.

⁶ Ammanuu baynnaan ooninne Xoossaa nashechchanaw danddayenna; ayissi gooppe, Xoossaakko yiyaa ooninne Xoossay de7iyaawaanne barena koyyiyaawanttoo woytaa immiyaawaa ammananaw koshshee.

⁷ Nohe be7anaw danddayenna sinthaappe hananabaw Xoossay, “Neena naaga” giina, Xoossaw yayyiide, barenanne bare soy asaa ashshanaw markkabiya medhdheeddawe ammanuwana; yaatiide hewaan ha sa7aa

bolla pirddiide, ammanuwan beettiyyaa xillotethaakka Xoossaappe akeedda.

⁸ Abraahaamo laattanaadan, Xoossay barew immana geedda gadiya baana mala, Xoossay barena xeeseedda wode, azazetteeddawe ammanuwaana; I bare gadiyaappe kesiide biya wode, haqa binttonne erennaan kesseedda.

⁹ Abraahaamo Xoossay barew immana geedda gadiyan hara biittaa asaadan de7eeddawe ammanuwaana; Xoossay he immana geeddawaa barenanna ittippe laattana Yisaaqannanne Yayiqoobanna Dunkkaaniyan de7eedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, Abraahaamo Xoossay lo77o baasuwan qoppiide keexseedda katamaa naagee.

¹¹ Saara bare huuphew haray atto ecaadekka, immana geedda Xoossay ammanetteeddawaa gideeddawaa ereedda diraw, na7aa shahaaranaw wolqqaa demmeeddawe ammanuwaana. ¹² Hewaa diraw, hayqqeedda asaa malatiyaa itti bitaniyaappe saluwan de7iyaa xoolinttiyaa keena, abbaa gaxaan de7iyaa payduu baynna shafiyaa keena zaretuu yeletteeddino.

¹³ He asatuu ubbatuu ammanuwan hayqqeeddino; barenttoo Xoossay immana geeddawaakka akkibeykkino; shin haakuwan hewaa be7iide, saroteeddino. Qassi untuntu sa7an imathanne yederissettiide keseedda asatuwaa gideeddawaa ereeddino. ¹⁴ Ayissi gooppe, hewaadan giya asatuu barenttu huuphe gadiya koyiyaawaa erissiino. ¹⁵ Untuntu he yeggiide kesseedda gadiyaa simmanaw qoppeeddawaa gidintto, guyye simmiyaa kaaca demmennaan aggikkino; shin ¹⁶ untuntu hewaa aggiide, lo77iyaa gadiya laamotiino; hewe saluwaa gadiya. Hewaa diraw, Xoossay untuntu Xoossaa geettetanaaw yeellatenna. Ayissi gooppe, I untunttoo katamaa giigissi wotheedda.

¹⁷⁻¹⁸ Abraahaamo Yisaaqa yarshshanentto woy yarshshennentto, Xoossay eranaw xomooseedda wode, Abraahaamo ammanuwan A yarshsheedda. Xoossay Abraahaama, “Ne zarii Yisaaqa bagganna xesettanawaa” geeddashshinkka, Abraahaamo bare na7aa Yisaaqa yarshshanaw giigeedda.

¹⁹ Abraahaamo Xoossay Yisaaqa haray atto, hayquwaappekka pathanaw danddayiyaawaa ereedda; hewaa diraw, hayquwaappe guyye A zaariide akeedda.

²⁰ Yisaaqi sinthappe hananabaw Yayiqoobanne Eesaa anjeeddawe ammanuwaana.

²¹ Yayiqoobi hayqqana haniidde, Yooseefo naanaa huuphiyaan huuphiyaan anjeeddawenne gatiman guufetiide, Xoossaw goyinneeddawe ammanuwaana.

²² Yooseefo hayqqanaw matiidde, Israa7eeliyaa asay Gibxeppe kesanawaa haasayeeddawenne bare meqethaa oothanabaa untuntta azazeeddawe ammanuwaana.

²³ Muse yeletteeddawaappe guyyiyan, aawuunne aatta malaa lo77o na7a gideeddawaa be7iide, heezzu agenaa qoseeddawe ammanuwaana; untuntu kaatiyaa awaajjookka yayyibeykkino.

²⁴ Muse dicceeddawaappe guyyiyan, Gibxe kaatiyaa naatti na7aa geettetanaawaa ixceeddawe ammanuwaana. ²⁵ Nagaraan Muse guutha wodiya nashettanawaappe, Xoossaa asaanna waayettanawaa dooreedda.

²⁶ Wodeppe demmana woytaa I tishshi udiide xeello diraw, Gibxe gadiyaa shaluwaa ubbaappe Kiristtoosa diraw borettiyaawe daro aadhdhiyaa duretethaa gideeddawaa qoppeedda.

²⁷ Kaatiyaa hanqqoo Muse yayyennaan, Gibxe gadiyaappe keseeddawe ammanuwaana; ayissi gooppe, beettenna Xoossaa be7eeddawaadan, gencciide sinthaw beedda. ²⁸ Hayquwaa kiitanchchay Israa7eeliyaa asaw bayra naanaa bochchennaadan, Muse Paasigaa bonchcheeddawenne gubaniyan suuthaa caccafisseeddawe ammanuwaana.

²⁹ Israa7eeliyaa asay mela biittan hamettiyaawaadan, Zo7o Abbaa pinneeddawe ammanuwaana; shin Gibxe asatuu paacew gelishshin, haathay untuntta mitti aggeedda.

³⁰ Israa7eeliyaa asay Iyyarkko giyaa katamaa shuchchaa dirssaa laappu gallassaa yuuyyi yuuyyi aadhdhowaappe guyyiyan, he shuchchaa dirssay kunddeeddawe ammanuwaana. ³¹ Caaratta Ra7aaba yewuwaa qoriyaawantta loytha mokkeedda diraw, Xoossaw azazettennan ixceedda asaanna hayqqennan atteeddawe ammanuwaana.

³² Simmi harabaa gujjaade ayaa odo? Geedoonabaa, Baaraaqabaa, Samisoonabaa, Yoftaahebaa, Daawitebaanne Saameelabaa, qassi nabatuwaabaa odanaw taw wodii gidenna. ³³ Unttuntu kaatiyaa ubbaanna olettiide xoneeddawenne xillobaa otheeddawe ammanuwaana; yaatiide Xoossay immana geeddawa akkeeddino; gaammotuwaa doonaakka gorddeeddino. ³⁴ Wolqqaama tamaa toyisseeddino; kuussa mashshaappe atteeddino; untunttu daaburanchcha; shin minneeddino; qassi olaan minniide, hara gadiyaa olaa asaa yedersseeddino. ³⁵ Maccawanttu barenttu hayqqeeddaawantta hayquwaappe denddina akkeeddino.

Qassi haranttu qashuwaappe biletanawaa ixxiide, keekkiyaa de7oo hayquwaappe denddanaw, ugatiide hayqqeeddino. ³⁶ Haratuwaa bolla asay qilliicci kaa7eedda; lissuwan shocetteeddinonne santhalataan qashettiide, qasho golliya geleeddino. ³⁷ Shuchchan cadetteeddino; magaaziyan laa77u kesiide phalqqetteeddino; paacetteeddino; mashshaan hayqqeeddino; untunttoo ubbabaykka dhayina, waayyettiide tuggattiide, dorssaa calaanne deeshshaa calaa mayyiide yuuyyeeddino. ³⁸ Unttunttussi ha alamii giigenaan ixxina, woraan, deriyaan, gonggoluwaa giddoninne ollaa gidduwan yuuyyeeddino.

³⁹ Xoossay untunttu ammanuwaa markkattooppekka, hewanttu ubbatuu I, immana geeddawa akkibeykkino. ⁴⁰ Xoossay nuussi itti lo77o qofaa qoppi wotheedda diraw, untunttu nuuni baynnaan balay baynnawantta gidikkino.

12

Xoossay Nuussi Aawuwaa

¹ Simmi nuussi hawaa keena daro asay, shaariyaadan nu matan yuuyyi aadhdhiide markkattiyaawe de7ishshin, nuuna dhubbiyaa ubbabaanne baqqi oyqqiyaa nagaraa diggiide nu sinthan de7iyaa nuuni woxxana wothaa gencciide woxxoytte. ² Nuuni nu ammanoo ogiyaa dooyyeeddawaanne polissiyaawaa gideedda Yesuusa xeelloyte. Yesuusi yeellaa kadhiide, sinthappe aw de7iyaa nashechchaa diraw, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayqqanaawaa gencciide, Xoossaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteedda.

³ Hinttenttu hinttenttu wozanaa bayizziide daaburena mala, nagaranchchatuu barena daro ixxinakka genceedda Yesuusa qoppite.

⁴ Nagaraanna hinttenttu baaxetiidde, suuthaa gussana gakkanaw biro oletti diggibeykkita. ⁵ Xoossay bare naanaadan, hinttentta zoriyaawaa dogeedditee? Xoossay hinttentta,

“Ta na7aw, Xoossay neena muriyaa wode, laafabaadan qoppoppa.

I neena seeriyaa wodekka yayyoppa.

⁶ Ayissi gooppe, I bare siiqiyaa uraa muree;

qassi bare na7adan akkiya ubbaakka lissuwan shocee”

yaageedda. ⁷ Xoossay hinttentta muriyaa wode genccite. Ayissi gooppe, I hinttentta naanaadan oothie. Aawuu seerenna na7ay de7ii? ⁸ Naanaa ubbaa seeriyawaadan, hinttentta murennaan aggooppe, karen yeletteed-daawaantta giditappe attin, tumu naanaa gidikkita. ⁹ Hewaa bollan qassi, nuuna yeledda nu aawotuu nuuna mureedda wode, nuuni untuntta bonchcheeddo. Yaatina, nuuni waaniide ayyaanaa Aabboo loythi darissi moodettiide de7okkoo? ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuna yeledda nu aawotuu bar-entta lo77owaadan, amareedda wodiya nuuna mureeddino; shin Xoossay nuuni A geeshshatethaa akkana mala, nuuna maaddanaw muree. ¹¹ Nuuni murettiya wode, ha77iw yiloyee; nashechchenna. Shin mureeddawanttoo guyyeppe he muray xillotethaa de7uwaa sarotethaa woytaa immana.

Zoriyaanne Seeraa

¹² Hewaa diraw, hinttenttu arggaacedda kushiyaanne hinttenttu daabu-reedda gulbbataa menthethite. ¹³ Wobbiiyaa gedi paxanaappe attin, burqgenna mala, suure ogiyaan hamettite.

¹⁴ Asaa ubbaanna saro de7anaw minnite; qassi geeshsha de7uwaa de7ite. Ayissi gooppe, geeshshatethay baynnaan ooninne Godaa be7anaw dand-dayenna. ¹⁵ Xoossaa aadho keekatethaa ooninne akkennaan antenna mala naagettite; qassi dolaade, bare marzziyaan asaa waayissiyaa camo mithaadan haniide, ooninne daro asaa tunissenna mala naagettite.

¹⁶ Woshummanaw kajeeliyaa asay ooninne de7enna mala, woy qassi itti gede miyaabaw bare bayratethaa zali77eedda, ayyaanaabaa kawushissiyaa Eesaa mala asaykka de7enna mala naagettite. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan, Eesay bare aabbu anjuwaa akkanaw koyyeeddawaa eriita; shin A aabbu A anjennan ixweedda; ayissi gooppe, nagaraappe simmiyaa ogiyaa I haray atto, afoxxi koyyiidekka demmanaw danddayibeenna.

¹⁸ Hinttenttu bochchanaw danddayiyaa deriyaakkonne eexxiyaa tamaakko, dhumaakko, shaariyaakkonne gotuwaakko, ¹⁹ qassi malakataa waasuwaakkonne qaala kooshshaakko yibeykkita. Asay he kooshshaa siseedda wode, haraa gujji sisenna mala woosseedda. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay untuntta, “Haray atto, do7aykka he deriyaa bochchooppe, shuchchan cadettiide hayqqo” yaageedda azazuwaa untunttu gencanaw danddayibeyikkino. ²¹ Ayfiyan beettiyaawe daro daganthiyaawaa gidiyaa diraw Muse, “Taani yashshaan kokkoray” yaageedda.

²² Shin hinttenttu Xiyoone Deriyaa, de7o Xoossay de7iyaa katamaa, ittippe shiiqiide nashettiya daro sha77a kiitanchchatuwaakko saluwaa Yeerusalaame yeeddita. ²³ Xoossaa bayra naanatuwaakko, ittippe shiiqeed-dawanttukko, untunttu sunthay saluwan xaafetteeddawanttukko yeeddita; qassi asaa ubbaa pirddiyaa Xoossaakkonne, balay baynnawantta ootheedda xillo asatuwaa ayyaanatuwaakko yeeddita. ²⁴ Ooratha caaqoo gaannatiyaa

Yesuusanne Aabeela suuthaappe aadhdhiyaawaa odiyaa gukkeedda suuthaakko yeeddita.

²⁵ Hinttentussi odiyaa uraa yewuwaa sisiyaawaa hinttentu ixenna mala, hinttentta naagite. Xoossaa kiitaa sa7an barenttoo odiyaa odiyaaawaa sisenna ixceeddawantu attana dhayooppe, saluwan, “Hinttena naagite” giya Xoossaappe nuuni waaniide attanee? ²⁶ He wode A kooshshay sa7aa qaatheedda; shin I ha77i, “Taani sa7aa xalalaa gidennaan, itti gede gujjaade saluwaakka qaathana” yaageedda. ²⁷ “Itti gede gujjaade” giyaa qaalay qaaxxennabay minniide de7ana mala, medhetteddabay qaaxxanawaanne kichchanawaa geeshshiide bessee.

²⁸ Nuuni qaaxxanaw danddayenna kawutethaa akkiya diraw, ane Xoossaa galatoyttenne A nashechchoyite; aw bessiyaawaadan bonchchuwaaninne yashshatethaan aw goyinnoyite. ²⁹ Ayissi gooppe, nu Xoossay tumu bayizziyaa tamaa.

13

Xoossaa Nuuni Wooti Nashechchanaw Bessintto

¹ Hinttentu ishatawaa siiqiyaawaa aggoppite. ² Imathaa mokkiyaawaakka dogoppite. Ayissi gooppe, yaatiyaawan itti itti asay erennaan kiitanchchatuwa mokkeedda. ³ Qasho gollen de7iyaawanttubaa hinttentukka untuntunna ittippe qasho gollen de7iyaawaadan qoppite; qassi hinttentu hinttentu huuphew waayyettiyaawaadan, waayyettiyaawanttubaa qoppite.

⁴ Akkiyawaanne geliyaawaa asay ubbay bonchchanaw bessee; qassi asinayenne machchatta ittu ittuwassi ammanettanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay woshummanaw kajeeliyaawanttanne woshummiyaawantta pirdana.

⁵ Miishshaa siiquwaappe hinttentta naagite; hinttentussi de7iyaawe hinttentussi gido. Ayissi gooppe, Xoossay bare huuphew, “Taani neena ubbaakka yeggikke

woy aggikke”

yaageedda. ⁶ Hewaa diraw, nuuni xaliide,

“Goday taana maaddiyaawaa;

taani yayyikke.

Asay taana ay oothii?”

yaageetto.

⁷ Xoossaa qaalaa hinttentussi odeedda hinttentta kaaletheeddaawantta hassayite; untunttu waani de7eeddinonttonne hassayite; qassi untunttuwaadan ammanite.

⁸ Yesuusi Kiristtoosi zinokka hachchekka medhinawukka laamettenna.

⁹ Dumma dumma ooratha timirttiyaan wora booppite. Nu wozanay Xoossaa aadho keekatethan minnooppe lo77o gidiyaawappe attin, qumaa wogaroo azazettiyaawaa gidenna; hewoo azazetteeddawanttukka maadet-tibeykkino.

¹⁰ Nuussi yarshshiyaasay de7ee; Dunkkaaniyaa gidon oothiyaawanttu he yarshshiyaasaappe maanaw untunttoo maatay baawa. ¹¹ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nagaraa diraw, mehiyaa suuthaa yarshshanaw Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa afee; shin he mehiyaa ashuwaa qassi dirssaappe karenna guuddee. ¹² Hewaa diraw, Yesuusikka qassi nagaraappe asaa bare suuthan geeshshanaw, katamaa penggiyaappe karenna

waayyettedda. ¹³ Simmi nuuni I boretteedda boriyaa akkiide, dirssaappe kare aakko kesoytte. ¹⁴ Ayissi gooppe, nuussi hawaan medhinaw de7iyaa katamay baawa; shin nuuni yaana katamaa naageetto.

¹⁵ Simmi Xoossaw Yesuusa bagganna ubba wode galataa yarshshuwaa immoytte; hewaa giyawee mettershshay A sunthaw immiya galataa giyaawaa.

¹⁶ Lo77obaa oothiyaawaanne ittu ittuwa maaddiyaawaa dogoppite. Ayissi gooppe, Xoossaa nashechchiyaawe hewaa mala yarshshuwaa.

¹⁷ Hinttena kaaletiyyaawanttoo azazettite; qassi untunttu azaziyaawaakka oothite. Untunttu barenttu ootheddawaa Xoossaw odana diraw, hinttentu shemppuwaa loythi naagiino; hinttentu untunttoo azazettooppe, barenttu oosuwaa nashettiidde oothana; hewe dhayooppe, untunttu yilottiidde oothana; hewe hinttentta aynne maaddenna.

¹⁸ Nuussi Xoossaa woosite. Nuuni ubba wode lo77obaa oothanaw koyyiyaa diraw, nuuna zoriyaa lo77o wozanay nuussi de7ee. ¹⁹ Xoossay taana hinttentukko ellekka zaarana mala, Xoossaa hinttentu loythi woosanaadan, taani hinttentta loythi woosay.

Woosaa

²⁰ Sarotethaa Xoossay, nu Godaa Yesuusa, dorssatuwaa henthanchchaa wolqqaamaa, medhinaa caaquwaa suuthan hayquwaappe dentheedda.

²¹ Xoossay Yesuusi Kiristtoosa bagganna bare sinthan barena nashechchiyaawaa hinttentta oosissiidde, hinttentukka I koyyeeddawaa oothana mala, lo77o oosuwaa ubbaan hinttentta I giigisso; Xoossay medhi medhinaw bonchchetto. Amen77i.

Qutethaa Qaalaa

²² Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ha dabidaabbiyaa hinttenttussi qanthaan xaafeedda diraw, hinttentu ha zoriyaa salettennaan sisana mala, taani hinttentta woosay.

²³ Nu ishay, Ximootoosi qashuwaappe biletteeddawaa erite. Elleli I haa yooppe, taani aananna baade hinttentta be7ana.

²⁴ Hinttena kaaletiyyaa ubbatuwaanne Xoossaa asatuwaa ubbaa saro saro giite. Xaaliyappe yeedda ammaniyaawanttu hinttentta saro saro giino.

²⁵ Aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen77i.

Yayiqoobi Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Ha kiitaa xaafeedda Yayiqoobi Godaa Yesuusa ishaappe attin tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaa wanttuppe ittuwaa gidenna. Ikka Yeerusaalaamen de7iyaa ammaniyaa asaa kaaletthiyaa cimaa (Gal 2:9). Ha kiitay xaafetteed-dawe itti woosa gollattiw gidennaan Roome kawutethaa gidдон laalettēedda Ayihuda ammaniyaawanttu ubbatuwaassa gideedda, nuunakka hachche hachche de7uwaawaa kaaletthiyaa qofatuwaa oyyqeedda. Xaafetteeddawekka “Alamiyaa ubbaan laalettēedda Xoossaa asaassa”. Ha maxaafaa xaafette-dawe aadhdheedda eratethaa nuuni oosuwan peeshshiyaa hiillaanne ammaniyaa asaa eeshshaanne hanootaa tamarissiyaa ogiyaa kaalesuwaa immiyaa yewatuwaa misiliyaadan qoncciyaan bessee.

Hiyyeesatethaabaa, duretethaabaa, paacciyaabaa, lo77o eeshshaabaa, qanaatiyaabaa, ammanuwaabaanne lo77o oosuwaabaa, inxxarssaa maaduwaabaanne qohuwaabaa, aadhdheedda eratethaabaa, ittuu ittuwanna walaqettiyaabaa, otoruwaabaanne ashikketethaabaa, hara asaa bolla pirddiyaawaa, ceequwaabaa woy ayyuwaabaa, genccaabaanne woosaabaa, ammaniyaa asay de7anaw bessiyaa ogiyaa ubbaa xaafeedda.

Kiitaykka kiristinnaa de7uwan ammanuu oosuwan peeshshana hanotaabaa qonccissiide bessee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1)

Ammanuwanne aadhdheedda eratethaa (1:2-8)

Hiyyeesatethabaanne duretethaa (1:9-11)

Paaciyaa (1:12-18)

Xoossaa qaala sisussaanne oosuwaa bolla peeshussaa (1:19-27)

Hanenna ogiyaan ittu haraassi maaddenna mala imetteedda oduwaa (2:1-13)

Ammanuwanne oosuwaa (2:14-26)

Ammaniyaa asaanne inxxarssaappe kesiyaa haasayaa (3:1-18)

Ammaniyaa asaanne ha alamiyaa (4:1-5:6)

Dumma dumma yewuwaassi imetteedda maqquwaa (5:7-20)

¹ Taani Yayiqoobi Xoossaa aylliinne Godaa Yesuusi Kiristtoosa ayllii, biittaa ubbaan laalettēedda tammanne laa77u zerethatoo * sarotaa kiittay.

Danddayaa, Ammanuwaa, Aadhdheedda Eratethaa

²⁻³ Taanaadan Xoossaa kaalliyaa wantto, hintte ammanuu paacettiyaawe hinttenttoo danddayaa immanaawaa eriide, dumma dumma paacii hinttena gakkiiya wode, hewaa kumentha nashechchaadan paydite. ⁴ Hintte danddayay aynne bali baynnaan hinttena minneeddawatanne paci bayinnawantta oothiide, bare oosuwaa polo. ⁵ Shin hintteppe ooninne barew aadhdheedda eratethay dhayooppe, kadhennaani ubbaw keekatethan immiya Xoossaa woosso. I aw immana. ⁶ Shin I ayaaninne sidhennaan ammanuwan Xoossaa woosso. Ayissi gooppe, sidhiyaa uray carkkuu sugina qaaxxiyaa abbaa beetaa mala. ⁷⁻⁸ Ayissi gooppe, laa77u qofay de7iya uray, bare ogiyaa

* **1:1** biittaa ubbaan laalettēedda tammanne laa77u zerethatoo: Yayiqoobi giidde de7iyaa qofay, Godaa kaalliyaa ammaniyaawantta giidde tammanne laa77u Isra7eeliyaa zerethatuwaadan barenttu morkketuwan biittaa ubbaa laaletti gakkēeddawantta guussaa.

ubbaan bare qofaa qachchennawe, he uray Godaappe ayinne demmanaw qoppoppo.

Hiyyeesa Asaanne Dure Asaa Nashechchaa

⁹ Shin hiyyeesaa ishay Xoossay A dhoqqu ootheddada wode nashetto. ¹⁰ Qassi dure ishaykka Xoossay A kawushisseedda wode nashetto. Ayissi gooppe, dure bitani maataa gidдон dicciyaa ciishshaadan dhayana. ¹¹ Ayissi gooppe, away bare seelaanna kesiide, maataa melissina, ciishshay dhayee; qassi A malaa lo77otethaykka dhayee; hewaadankka qassi dure bitani barewaa oothiide dhayana.

Asaa Bolla Gakkiya Paaciyaa

¹² Waayyiyan gencciyaa uray anjjetteddawaa; ayissi gooppe, he waayyiya xooneddawaappe guyyiyan, Xoossay barena siiqiyaawanttoo immana geedda de7uwaa akililiyaa † I akkana. ¹³ Ooninne paacetteedda wode, “Taana Xoossay paaccee” gooppo. Ayissi gooppe, Xoossay iitan paaccetanaw danddayenna; qassi I bare huuphew oonanne paaccenna. ¹⁴ Shin asay huuphiyan huuphiyan bare huuphe iita amuwan gooshettiya wodenne cimettiya wode paacettee. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, amuu shahaariide, nagaraa yelee; qassi nagaray dicciide, hayquwaa yelee.

¹⁶ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, cimettoppite. ¹⁷ Lo77o imuwaa ubbayinne kumentha woytaa ubbay saluwaappe yee. Saluwaa poo7uwaa medhdheedda Aawuwaappe yee; Xoossay bare huuphew dummatennanne woy bare kuwaa laammenna. ¹⁸ Nuuni I medhdheedda medhetatuwaa gidдон dhoqqasaa akkanaadan, nuuna bare sheniyaan tumu qaalaan yeleeedda.

Siseeddawaa Oosuwan Peeshshiyaawaa

¹⁹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hawaa hassayite; asay ubbay sisanaw elleello; shin haasayanawunne hanqqettanaw elleelloppo. ²⁰ Ayissi gooppe, asaa hanqquu Xoossay koyiyaa xillotethaa ahenna. ²¹ Hewaa diraw, tuna hanotaa ubbaanne iitatethaa ubbaa hintteppe dhayissiide, Xoossay hintte wozanaan tookkeedda hintte shemppuwaa ashshanaw danddayiyaa qaalaa ashikketethan akkite.

²² Shin Xoossaa qaalaa oosuwan peeshshiteppe attin, sissa xalalaan hintte huuphiyaa cimmoppite. ²³ Ayissi gooppe, qaalaa sisiide oothenna uray de7ooppe, I bare malaa masttooyyaa xeelliyaa uraa mala. ²⁴ I barena xeellide bee; ellekka I ay malenttonne dogi aggee. ²⁵ Shin ooninne ayilletethaappe kessiyaa bali bayinna higgiiyaa xeelliide, aani aqiyaaawe qassi A naagiyaawe, siseeddawaakka dogennawe, he uray bare oothiyaa oosuwan anjjettana.

²⁶ Bare inxxarsaa naagennan barena cimmiidde, barew Xoossaa goyniyaawaa malatiyaa uray de7ooppe, A goynay mela. ²⁷ Xoossaa Aawuwaa sinthan pokkuu bayinna geeshsha goynay hawaa; hewe haqawe gooppe, aatta aawuu bayinna naanatuwaanne waayyettiya am77etuwa maadanawaanne sa7aa nagaraa qitaappe bare huuphiyaa naaganawaa.

2

Hiyyeesaa Kadhanaw Bessenna

¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hintte nu bonchcho Godaa Yesusi Kiristtoosa ammani de7iidde, deemuwaa xeelliide, asaa bonchchoppite. ² Ayissi gooppe, worqqaa migiduwaa wothiide, lo77o mayuwaa mayyeedda

itti asay hintte shiiquwaa yooppe, qassi curqqa mayuwaa mayyeedda hiyyeesaa asikka yooppe, ³ lo77o mayuwaa mayyeedda bitaniyaa hintte aathi bonchchiide A, “Neeni hawaan ubbaappe lo77iyaa oydiyan utta” giide qassi hiyyeesaa bitaniyaa, “Neeni hininna eqqashsha; woy hawaan ta gediya matan sa7an utta” gooppe, ⁴ yaatina hintte hintte giddon shaakotethaa medhdhiyaawanttanne iita gofaanna de7iyaa daannatuwaa gidikkiteeyee?

⁵ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, sisite; Xoossay ha sa7an de7iya hiyyeesa asay ammanuwan durettanawunne barena siiqiyaawanttoo immana geedda saluwaa kawutethaa laattanaw dooribeenneyee? ⁶ Shin hintte hiyyeesatuwaa toochcheeddita. Duretuu hinttena tuggayiyaawantta gidikkinooyee? Unttuntu hinttena daannan mootiyaawantta gidikkinooyee? ⁷ Hinttew imetteedda lo77o sunthaa boriyaawanttu untuntta gidikkinooyee?

⁸ Shin Xoossaa Maxaafan, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” geetetiide xaafetteedda kaatiyaa higgiiyaa * hintte polooppe, lo77obaa oothiita.

⁹ Shin hintte asaa deemuwaa xeelliide bonchchooppe, nagaraa oothiita; qassi higgii hintte bolla, higgiiyaa mentheeddawanttudun pirddana. ¹⁰ Ayissi gooppe, ooninne higgiiyaa ubbaa naagiide, ittinno menthiyaawaa gidooppe, he uray higgiiyaa ubbaa menthee. ¹¹ Ayissi gooppe, “Woshummoppa” geeddawe qassi “Wodhoppa” geedda; shin neeni woshummana dhayooppe, wodheeddawaa gidooppe, higgiiyaa menthaadda. ¹² Asa aylletethaappe kessiyaa higgiiyan, pirddaa akkana asatuwaadan haasayitenne untuntuwaadan oothite. ¹³ Ayissi gooppe, asaa maaribeenna uraa Xoossay maarennan pirddana; maarotethay pirddaa xoonee.

Ammanuwaanne Oosuwaa

¹⁴ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, itti uray barew ammanuu de7ee gooppe, qassi A ammanuwaa A oosuu erissana dhayooppe, A ay go77anee? A ammanuu A ashshanaw danddayii? ¹⁵ Itti ishaya, woy itti michchatta kallottooppe, qassi untunttoo ubba gallassi miyaabay dhayooppe, ¹⁶ hintteppe itti uray untuntta, “Saro biite. Tamaa ho77ite. Kalliide miite” giide, untunttoo koshshiyawaa immana dhayooppe, untuntta ay go77anee? ¹⁷ Hewaa diraw, ammanuu oosuu baynnaan barekka de7ooppe hayqqeeddawaa.

¹⁸ Shin itti uray, “New ammanuu de7ee; qassi taw oosuu de7ee. Neeni ne ammanuwaa ne oosuwaappe shaakkaade taana bessa; taanikka ta ammanuwaa ta oosuwan neena bessana” gaana. ¹⁹ Neeni itti Xoossay de7iyaawaa ammanaasa; hewe lo77a. Xalahetuukka qassi ammaniino; yashshaan kokkoriino. ²⁰ Neeni eeyay! Ammanuu oosuwaappe shaakettiide go77ennawaa † eranaw koyyay? ²¹ Nu aabbu Abraahaamo bare na7aa Yisaaqa yarshshiyaa sa7aa bolla wotheedda wode, bare oosuwan xillibeennee? ²² A ammanuunne A oosuu ittippe otheeddawaanne A ammanuu A oosuwan poletteeddawaa be7ikkii? ²³ Xoossaa Maxaafay “Abraahaamo Xoossaa ammaneedda. Xoossaykka hewaa aw xillotethan paydeedda” geeddawe poletteedda; qassi Xoossaa dabbo geetetiide I xesetteedda. ²⁴ Asay ammano xalalaana gidennaan, oosuwan xilliyaawaa hintte be7iita.

²⁵ Hewaadankka qassi caaratta Ra7aaba kiitettowantta mokkaade hara ogiyaanna untuntta moyizzeedda wode, bare oosuwan xillabeykkee?

* **2:8** kaatiyaa higgiiyaa: Ubbaappe aadhuwan go77iyaa higgiiyaa; hawaa bilethay, kaatiyaappe imetteeddawaa guussaa. Kaatii oonee gooppe Xoossaappe imetteedda higgiiyaa. **2:8** Wog 19:18 **2:11** Kes 20:13,14; Zar 5:17,18 † **2:20** go77ennawaa: Hawaa guussay hayqqeeddawaa guussaa. **2:21** Dom 22:1-14 **2:23** Dom 15:6; 2Od 20:7; Isa 41:8 **2:25** Iya 2:1-21

²⁶ Ayissi gooppe, shemppuu shaaketteedda bollay hayiqqeeddawaa gidiaawaadan, hewaadankka qassi oosuu shaaketteedda ammanuu hayqqeeddawaa.

3

Inxxarssaa Naagiyaawaa

¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni haratuwaappe aadhdhiyaa pirddaa akkanawaa hintte eriya diraw, hintteppe coratuu taaaris-siyaawantta gidoppite. ² Nuuni ubbayikka daroban baleetto; itti uray bare haasayan mulekka balana dhayooppe, I barena naaganaw danddayiyaa bali bayinna asaa. ³ Paratuu nuussi azzettana mala, bixaalaa barssiide, nuuni koyyiyaasaa ubbaa untuntta afeetto. ⁴ Be7ite, markkabetuukka qassi hewaa keenaa wolqqaama gidiiide, gotuwaa carkkuwan laagettoopekka, untuntta laaggiyaawe barewaa koyyiyaasaa zaariide laaggiyaa qeeri guuthaa mithaan laagettiide biino. ⁵ Hewaadan inxxarssay bollaa gidдон guutha asatethaa gidoopekka, daro wolqqaamaban ceeqettee.

Guutha tamay waaniide wolqqaama woraa guuddii! Akeekite. ⁶ Inxxarssaykka tamaa mala. I nu asatethaa gidдон itabaa ubbaa oothana danddayee; asatethaa ubbaa tunissee. Qassi nu de7uwaa wothaakka tamaan guuddee; Gaannamiyaa tamaan I guudettanawaa. ⁷ Ayissi gooppe, do7atuwaa, kafatuwaa zariyaa, tiraan gooshettiya shooshshatuu zariyaanne abbaan de7iya medhetatuwaa zariyaa ubbaa asay aadiseedda; qassi untunttukka aadeeddino. ⁸ Shin ooninne inxxarssaa aadissanaw danddayibeenna; inxxarssay wodhiyaa marzzii kumeedda co77u geenna iita medhetaa. ⁹ Nuuni inxxarssan nu Godaanne Aawuwaa galateetto; qassi aanikka Xoossaa malatiide medhettedda asaa sheqqeetto. ¹⁰ Itti doonaappe galatayenne sheqay kesee. Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hewe hewaadan hananaw bessenna. ¹¹ Pulttuu itti ollaappe mal77iyaa haathaanne cammiyaa haathaa pulttanaw danddayii? ¹² Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, balasiyaa giya mithay wogaraa ayifanaw danddayii? Woy woyiniyaa turay balasiyaa giya mithaa ayifanaw danddayii? Maxine maxine giya haathaappekka mal77o haathay kesana danddayenna.

Saluwaa Aadhdheedda Eraanne Sa7aa Aadhdheedda Eraa

¹³ Hintte gidдон aadhdheedda eranchchayinne akeekanchchay oonee? Bare lo77o de7uwan oosetteedda bare oosuwaa aadhdheedda eratethaappe yiyaa ashikketethaan besso. ¹⁴ Shin hintte wozanaan cammiyaa qanaatiinne yirggii de7oppo. Qassi tumatethaa bollaakka worddotoppitenne otorettop-pite. ¹⁵ Hewaa mala aadhdheedda eratethay saluwaappe wodhdhiyaawaa gidenna; shin hewe sa7aabaa, asaawaa, xalahatuwawaa. ¹⁶ Ayissi gooppe, qanaatiinne yirggii de7iyaasaan walassayinne iita ooso ubbay de7ee. ¹⁷ Shin bollappe yiyaa aadhdheedda eratethay ubbaappe kase geeshsha. Qassi sarotethaa dosiyaawaa, ashikkenne eeno giyaawaa; qassi maarotethayenne lo77o ayfii kumeeddawaa. Sidhiinne lo77o malatiyaa iitatethay bayin-nawaa. ¹⁸ Xillotethaa ayfii sarotethaa oothiyaawanttu sarotethaan zereedda zerethaappe beettedda.

4

Ha Alamiyaa Iitatethaa Dosennan Agganawaa

¹ Olaynne walassay hintte gidduwaa haqappe yii? Unttuntu yedasay hintte bollaa gidдон olettiyaa hintte nashettanaw wolqqaama amuwaa amottiyaawaappe gidennee? ² Hintte amottiita; shin demmikkita; wodhiita. Loythi koyyiita; shin demmanaw danddayikkita; walaqqetiitanne olettiita. Shin Xoossaa woossenna diraw, hintte koyiyaawaa demmikkita. ³ Xoossaa woossiita, shin demmikkita; gaasuukka balaa ogiyaan woossiita. Hewaa hinttena nashechchiyaawaan peeshshanaw koyyiyaa diraassa. ⁴ Simmi woshummiyaawanttoo, ha alamiyaanna dabbotiyaawe Xoossaw morkke gididiyaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, ha alamiyaanna dabbotanaw koyyiyawe ooninne Xoossaanna morkkettee. ⁵ Woy Xoossaa Maxaafay, “Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay wolqqaama amuwaa nuussi amottee” * giyaawaa hinttenttoo coo giyaawaa malatii? ⁶ Shin Xoossay aadho keekatethaa aathiide immee. Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay, “Xoossay otorettiyaawantta ixxee; shin barena kawushshiyaawanttoo aadho keekatethaa immee” yaage.

⁷ Simmi, hintte Xoossaw moodettite. Yaatiide xalahiyaanna eqettite; I hintteppe baqatana. ⁸ Xoossaakko shiiqite; ikka hintteikko shiiqana. Hinttenoo nagaranchchatoo, hintte kushiya meecettite. Laa77u qofay de7iyaawanttoo, hintte wozanaa geeshshite. ⁹ Tuggattite; kayyottitenne yeekkite. Hintte miichchaa yeekoo laammite; hintte nashechchaakka kayyoo laammite. ¹⁰ Godaa sinthan hintte huuphiyaa toochchite; qassi I hinttena dhoqqu dhoqqu oothana.

Asaa Bolla Pirddennaan Agganawaa

¹¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ittuu ittuwaa zigiroppe. Bare ishaa zigiriyaawenne A bolla pirddiyaawe higgiiyaa zigireenne higgiiyaa bolla pirdee. Neeni higgiiyaa bolla pirddooppe, higgiiyaa bolla pirdiyaawaa gidaasappe attin, higgew azazettiyaawaa gidakka. ¹² Higgiiyaa immiyaawenne pirddiyaawe Xoossaa xalalaa; I ashshanawunne dhayissanaw danddayee; shin ne shooruwaa bolla pirddiyaawe neeni oonee?

Ceeqettennaadan Imetteedda Zoriyaa

¹³ Hinttenoo, “Nuuni hachche woy wontti he katamaa baana; hewan laythaa uttana; zali77ananne qassi miishshaa wodhissana” giyaawanttoo, be7ite. ¹⁴ Wontti hintte de7uu ayaa hananenttonne erikkita; guutha wodew hintte beettiide, guyyeppe dhayiyaa peenuwa mala. ¹⁵ Hewaa aggiide, “Goday gooppe, nuuni de7ana; hawaa woy hewaa oothana” gaanaw bessee. ¹⁶ Shin hintte ha77i hinttenttu dhoqqatethaan ceeqettiita; hewaa mala ceequu ubbay iita.

¹⁷ Hewaa diraw, lo77obaa oothanaw eriidde oothenna uraw hewe nagaraa.

5

Dure Asaassi Imetteedda Mino Zoriyaa

¹ Ha77ikka hinttenoo dure asatoo, hintte bolla yiyaa tuggaw “Aayyee! Aayyee!” yaagiide yeekkitenne zilalite. ² Hintte duretethay baydiggeedda; qassi hintte afilaakka bil77ay midiggeedda. ³ Hintte worqqaynne hintte biray shi7i diggeedda. Qassi he shi7ay hintte bolla markkattana; hintte bollaakka tamaadan maana. Hintte hintte miishshaa sinthaw dagay de7iita.

* **4:5** “Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay wolqqaama amuwaa amottee”: Xoossay nuunan bare Ayyaanaa wotheeddawe, nuussi lo77o qofaa amottiyaawaana. **4:6** Lem 3:34 **4:13** Lem 27:1

⁴ Akeekite; hintte gaden kathaa qoyceedda asatoo ciggibeenna kiraa mi-
ishshay waassee; untunttu waasuu wolqqaama Godaa hayithan siset-
teedda. ⁵ Hinttew injjetina, sa7an ishaliide de7eeddita; shukaa gallassaw
dhiikkiyaawaadan, hintte bollaa dhiikkeedditaa. ⁶ Xillo asaa bolla pirddeed-
dita; qassi A wodheedditaa; I hinttenanna eqettenna.

Godaa laa7entho Yuussaa Danddayan Naagiyaawaa

⁷ Hewaa diraw, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Goday yaana
gakkanaw genccite; biittaa goshiyaawe adilliyaa irayne assuuraa iray
yaana gakkanaw gencciide, al77o kathaa I wooti naagiide gathi akkintto
be7ite. ⁸ Hinttekka qassi genccite; hintte wozanaa minissite. Ayissi gooppe,
Godaa yuussay matatteedda.

⁹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Xoossay hintte bolla pirddena
mala, ittuu ittuwaa bolla zuuzummoppite. Be7ite, pirddiyaawe penggiyan
eqqeedda. ¹⁰ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, waayyiyaassinne
genccaassi leemisuwaa gideeddawantta, Godaa sunthan haasayeedda
nabatuwaa hassayite. ¹¹ Be7ite, danddayiide genceeddawantta nuuni
anjetteeddawantta geetto. Iyyooba genccaa hintte siseeddita; qassi Goday
aw wurssethaan immeeddawaakka be7eeddita. Ayissi gooppe, Goday
maarotayne qaretay kumeeddawaa.

¹² Shin ubbaappe kase, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, saluwan
gidina, woy sa7an gidina, woy hara caaquwaan gidina, ayanka caaqqop-
pite. Shin Xoossaa pirddan hintte gelennaadan, hintte yewuu E giyaawaa
gidooppe, “E” giite; gidenna giyaawaa gidooppe, “Gidenna” giite.

¹³ Hintte gidon waayyettiyaay uray ooninne de7ooppe, Xoossaa woosso;
nashettiyaay uray ooninne de7ooppe, yexxiide galato. ¹⁴ Hintteppe saket-
tiyaay uray ooninne de7ooppe, ammaniyaa asaa kaalettiyaay cimatuwaa
barekko xeeso; untunttu Godaa sunthan zaytiyaay A okkiide, aw Xoossaa
woossino. ¹⁵ Ammanuwan Xoossaa woosseedda woosay hargganchchaa
pathana; Godaykka A harggiyaappe denthana; qassi nagaraa I ootheed-
dawaa gidooppekka Goday aw atto gaana. ¹⁶ Hewaa diraw, hintte paxana
mala, hintte nagaraa ittuu ittoo paaxitenne ittuu ittoo Xoossaa woossite; xillo
asaa woosay wolqqaama oosuwaa oothee. ¹⁷ Eelaas nu mala asaa. Iray sa7an
bukkennaan, I minissiide, Xoossaa woossina heezzu laythanne usuppun
agenaa sa7an iray bukkibeenna. ¹⁸ Laa7enthuwaa Xoossaa I woossina,
saluwaappe iray bukkeedda; sa7aykka bare kathaa mokkeedda.

¹⁹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hintteppe ooninne tumuwaappe
wora booppe, qassi ittuu A guyye he tumuwaakko zaaroppe,
²⁰ nagaranchchaa A balaa ogiyaappe zaariyaay ooninne A shemppuwaa
hayiquwaappe ashshanawaanne daro nagaraa kammanawaa ero.

Phexiroosi Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phexiroosi xaafeedda koyro kiitay xaafetteeddawe, he kiitaa gidдон “Dooretteedda Xoossaa asatuwaa” geetettiide xeesettiyaanne Qeeri Iisiyan huuphissa bagga shaakuwan laaletteedda ammaniyaawantussa. Ha kiitaa waanna qofay, ammanuwaa gaasuwan metuunne waayyii gakeeddawantta minissanaassanne menthethanaassa. Xaafi hawaa oothiyaawe A hayquwaa, A denduwwaa, A laa7entho yuussaa odiyaa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwwaa qaalaa nabbabiyaawantta hassayis-siyaawaana. Unttuntu Yesuusi Kiristtoosa de7uwaa leemisuwaadan akkiide, metuwwaa gencciide aadhdhanaadan hassayissee. Hawaanna ittippe gathiyaa wode, metuu unttuntu ammanuwaa xalttatethaa paac-ciyaawaanne Yesuusi Kiristtoosi qoncciyaa gallassi unttuntu bessiyaa gathiyaa akkanaw de7iyaawaa unttunta hassayissee.

Xaafi, unttuntu metuwan genccana mala menthethiyaawaa bollaakka, Kiristtoosa kaalliyaawanttu de7iyaawaadan unttuntu de7anaadan qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Xoossaa ashshuwaabaa (1:3-12)

Geeyyeedda de7uwaa de7anaadan imetteedda maqquwaa (1:13-2:10)

Metuwaa wode ammaniyaa asay oothana bessiyaa aawotethaa (2:11-4:19)

Ammaniyaa asaa ashikketethaanne oosuwwaa (5:1-11)

Wursethaa qutiyyaa (5:12-14)

¹ Taani, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda Phexiroosi, Xoossay dooreedda asatoo Phanxxoosa gadiyan, Galaatiyyaa gadiyan, Qaphphadooqiyyaa gadiyan, Iisiya biittiinininne Biitaaniyyaa gadiyan betiyan de7iyaawanttoo dabidaabbiyyaa xaafay. ² Yesuusi Kiristtoosaw hintte azazettana malanne A suuthan geeyyana mala, Xoossay Aawuu dooreedda hinttenttoo bare Ayyaanan geeshsheeddawanttoo, aadho keekatethayenne sarotethay gido.

De7uwaa Immana Geedda Hidootaa

³ Nuuni Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bare maarotethaa daruwaadankka nuuna laa7ethuwaa yeleeddawaa, Yesuusi Kiristtoosa hayiquwaappe dentheeddawaan nuussi de7uwaa hidootaa immeeddawaa galateetto. ⁴ Qassi Xoossay hinttenttoo immana daro laatay wooqqennawe, bayennawenne dhayennawe saluwan naagee. ⁵ Hewekka hinttenttussi, Xoossaa wolqqaan ammanuwan naagetti uttiide, atotethaw giigeeddawanttussi wurssethaa wodiyaan qonccanawaa.

⁶ Ha77i guuthaa wodew haray atto duma duma paaciyaan hintte paaccetanaw koshshooppekka, hawaan daro nashettite. ⁷ Hewe haray atto, tamaan yeggina dhayiyaa worqqaappekka hintte ammanuu daro al77onne bali bayinnawaa gidiyawaa bessanaassa; yaatiide Yesuusi Kiristtoosi beettiyyaa wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa hintte akkana. ⁸⁻⁹ Hintte A erana dhayooppekka, siiqiita; hintte ha77i A be7ana dhayooppekka, ammaniita. Qassi hintte hintte ammanoo polo gidiyaa hintte shemppuwaa atotethaa akkiya diraw, odanaw danddayettenna bonchchuu kumeedda nashechchaa nashettiita.

¹⁰ Xoossay hinttenttoo immana aadho keekatethaabaw timbbitiyaa odeedda nabatuu loyhi biddiide, ha atatethaabaa koyyeeddino. ¹¹ Unttuntun de7iya Kiristtoosa Ayyaanay Kiristtoosa tuggaabaanne hewaappe guyyiyan yaana bonchchuwaabaa kasetiide markkattiide, awude woy waaneedda wodiyaan yaanenttonne akeekisseeddawaadan, untuntu koyyeeddino. ¹² He timbbitiyaa odiyaawanttu ootheedda oosuu hinttessappe attin, untuntu huuphiyaassa gidennawaa Xoossay untunttoo qoncciseedda; ha77i hintte siseedda mishiraachchuwaa qaala hinttenttoo odeedda asatuu, barew saluwaappe kiitetteedda Geeshsha Ayyaanaa wolqqan odeeddino. Hewaa kiitanchchatuukka be7anaw amottiino.

Geeshshatethan De7iyaawaa

¹³ Hewaa diraw, oosuwaa oothanaw hintte wozanaan qofaa giigissidde hintte huuphiya naagite. Yesuusi Kiristtoosi qoncciyaa wode aadho keekatethaa hintte akkiya diraw, kumentha hidootaan naagite. ¹⁴ Xoossaw azazettiyaa naanaadan; hintte kase erennaan amotteedda amuwaa kaalloppite. ¹⁵⁻¹⁶ Shin hinttana xeeseedda Xoossay geeshsha gideeddawaadan, hinttekka hintte oosuwaa ubbaan geeshsha gidite. Xoossaa Maxaafan, “Taani geeshsha gidiyaa diraw, hinttekka geeshsha gidite” geetettiide xaafetteedda.

¹⁷ Asaa huuphiyan huuphiyan deemuwaa xeellennan A oosuwaadan pirddiyaa Xoossaa woossiidde hintte, “Nu Aabboo” giide A xeesiyaawaa gidoope, ha alamiyaan bete gidiide hintte de7iya wodiyaan yashshatethaan de7ite. ¹⁸⁻¹⁹ Hintte hintte aawatuwappe laattedda pathenna de7uwaappe wozetteeddawe, dhayiyaa biraa woy worqqaa malaana gidennawaa eriita; borissiyaabay woy qitay bayinna dorssaa suuthaadan, al77o Kiristtoosa suuthan hintte wozetteeddita. ²⁰ Xoossay sa7ay medhettanaappe kase Kiristtoosa doori wotheedda; shin hintte diraw, ha wodiya wurssethaan I beettedda. ²¹ Hintte ammanuunne hintte akkana giide nashechchan naagi utteeddabay Xoossaan de7ana mala, Xoossay hayiquwaappe A dentiide, aw bonchchuwaa immeddawaa aani ammaniita.

²² Tumatethaw hintte azazettiyaawan, lo77a malatiyaa iitatethay bayinnaan hintte ishatawaa siiqanaw hintte huuphiyaa geeshshiide, ittuu ittuwaanna minissiide wozanaappe siiqettite.

²³ Hintte hayiqqiyyaa zerethaappe laa7enthuwaa yelettibeykkita; shin medhinaw de7iyaawaanne sinthawukka de7ana Xoossaa qaalaan hayqqenna zerethaappe yeletteeddita. ²⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Asay ubbay maataa mala; A bonchchuu ubbayikka maataa ciishshaa mala. Maatay melee; ciishshayikka qoqqofettee. ²⁵ Shin Godaa qaalay medhinaw de7ee” yaage. Hawe hinttenttoo Goday odeedda mishiraachchuwaa qaala.

2

De7uwaa Shuchchaanne Geeshsha Asaa

¹ Hewaa diraw, hintteppe iitatethaa ubbaa, cimmiyaawaa ubbaa, lo77a malatiyaa iitatethaa, qanaatiyaanne zigirssaa ubbaa diggite. ²⁻³ Goday keeka gideeddawaa hintte de7uwan be7eeddawaa gidoope, ha77i yeletteedda gacino naanatuwaadan, ushiidde diccanawunne attanaw xillo gideedda ayyaanaa maatha laamotite.

⁴ Godaakko de7o shuchchaakko shiiqite. Asay A ixceedda; shin Xoossaa matan I dooretteedda al77o. ⁵ Hinttekka qassi de7o shuchchaadan, geeshsha qeesaa gidiide, Yesuusi Kiristtoosa bagganna Xoossaa

nashechchiyaa ayyaanaa yarshshuwaa Xoossaw yarshshanaw, hintte hintte huuphew ayyaana keethaadan keexettite. ⁶ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Be7ite, taani Xiyoonne giya katamaan golliyaa godaa xaphuwaa minissiyaa, dooretteedda, al77o shuchchaa wothay; aani ammaniyaa ooninne yeellatenna” yaage. ⁷ Hewaa diraw, ha shuchchay hinttenttoo ammaniyaawanttoo daro al77a; shin ammanennawanttoo, “Gimbbiyaawanttu kadheedda shuchchay godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdiyaa shuchchaa gideedda” yaage. ⁸ Qassikka, “Ha shuchchay asaa dhubbiyaa shuchchaanne asaa kunddissiyaa zaallaa” yaage; untunttu Xoossaa qaalaa ammanenna diraw, untunttoo kassenna qofetteeddawaadan dhubetteeddino.

⁹ Shin Xoossay dhumaappe maalalissiyaa bare poo7oo hinttena xeeseedda; hintte A ooratha oosuwaa odanaw dooretteedda zare; hintte kaatiyaa qeesatuwaa; geeshsha asanne Xoossaassi buzo asa. ¹⁰ Hintte kase Xoossaa asa gidikkita; shin ha77i hintte A asa; hintte kase maarotethaa akkibeykkita; shin ha77i maarotethaa akkeeddita.

Xoossaa Ayllatuwaa

¹¹ Ta dabbatoo, hintte ha sa7an imathaanne bete gidiide de7iyaawantta gideeddawaadan, ubba wode hintte shemppuwaanna olettiiyaa asatethaa amuwaappe hintte haakkana mala, taani hinttena woossay. ¹² Amenenna asay hinttena iitabaa oothiyaawanttudun zigiriyaa wode, Kiristtoosi yiyaa gallassi hintte lo77o oosuwaa untunttu akeekiide, Xoossaa galatana mala, hintte de7uwaa untunttu gidдон loythi naagite.

¹³ Godaa diraw, asaa higgiiyaa ubbaw moodettite; kaatiikka ubbaappe bolla gidiiyaa diraw, aw moodettite. ¹⁴ Qassi gadiyaa mooodiyaawanttookka moodettite. Ayissi gooppe, untunttu iitabaa oothiyaawantta muranawunne lo77obaa oothiyaawantta galatanaw kaatiyaappe kiitetteeddino. ¹⁵ Ayissi gooppe, Xoossay hintte hintte lo77o oosuwaa kadhiyaa eeyaa asatuwaa haasayaa co77u udanawaa koyyee. ¹⁶ Ayilletethaappe kesiide, Xoossaa ayilliyaadan de7iteppe attin, he ayilletethaappe keseeddawaa iitatethaa genthiyaawaa oothoppite. ¹⁷ Asaa ubbaa bonchchite. Hintte ishatuwaa siiqite. Xoossaw yayyite. Kaatiyaa bonchchite.

Kiristtoosa Gakkeedda Metuwaa Leemisuwaa

¹⁸ Ayllatoo, hintte lo77o godatuwaa xalalawunne ashikke godatuwaa xalalaw gidennaan, iitatookka daro yayyiide moodettite. ¹⁹ Ayissi gooppe, asay naaqqiyaa wode waayyettiiyaa uray Xoossaa qoppiidde, oge baynnaan naaqqettoppe Xoossay A anjjana. ²⁰ Ayissi gooppe, hintte nagaraa oothina, hinttena dechchiya wode, hintte danddayooppe, hinttenttoo ay galatay de7ii? Shin lo77obaa oothiide waayyiyaa hintte danddayooppe, Xoossay hinttena hewoo anjjana. ²¹ Xoossay hinttena xeeseeddawe hewaa diraassa; ayissi gooppe, Kiristtoosi hinttenttoo waayyettee; hintte A qatamaa kaallana mala, hinttenttoo leemisuwaa gideedda. ²² Nagaraa I oothibeenna; bare doonaappe wordduwaa haasayibeenna. ²³ Asay barena boriyaa wode, zaariide boribeenna; waayyettiiyaa wodekka manddibeenna. Shin xilluwaa pirddiyaa Xoossaw barena aathiide immeedda. ²⁴ Nuuni nagaraw hayiqqiide, xillotethaw de7ana mala, Kiristtoosi bare huuphew bare ashuwan nu nagaraa masqqaliyan tookkeedda; hintte A maythaan paxeeddita. ²⁵ Ayissi

gooppe, hintte ogi baleedda dorssaa mala; shin ha77i hintte shemppuwaa heemmiyaawaakkonne naagiyaawaakko simmeedita.

3

Asinaawaanne Machchiyaawaa

¹⁻² Hewaadankka machchetoo, hintte asinatuwaappe Xoossaa gaalaw azazettenna ittuu ittuu de7ooppekka, hintte palumettennan, untuntu hintte yashshatethaanne hintte geeshsha de7uwaa be7iide xoonettana mala, untuntu moodettite. ³ Hintte hintte huuphiyaa al77o baan giigisiyaawaaninne worqqa wothiyaawan woy al77o mayuwaa mayiyaawan hinttenttu bolla baggaa loythoppite. ⁴ Shin hintte garssan qosetteedda asatethaa lo77otethay Xoossaa sinthan hinttenttoo daro al77o gidiide, dhayenna ashikkenne woppu geedda ayyaanaa gido. ⁵ Ayissi gooppe, hewaadan Xoossaan hidooteedda geeshsha macca asatuu beni wode barenttu asinaw moodettiide, barentta daro loytheeddino. ⁶ Hewaadana Saara Abraahaama, “Ta godaw” yaaga xeesaadde, aw azazettaaddu; hinttekkka ittibawunne yayyennaan lo77obaa oothooppe, I naanatuwaa.

⁷ Hewaadana asinaw, hintte macca asatuwaanna akeekan ittippe de7ite. Untuntu daaburanchcha asatethay de7iyaa diraw, untuntu bonchchite; hintte woosay dhubettenna mala, Xoosay immeedda de7uwaa aadho keekethaa untuntu hinttenanna ittippe laattino.

Lo77obaa Oothiidde Metuwaa Akkiyawaa

⁸ Wurssethaan, ubbay itti qofaan de7ite. Ittuu ittoo qarettite; ishatuwaadan siiqettite; qassi ittuu ittoo keekiyaawantanne hintte huuphiyaa kawushshiyaawantta gidite. ⁹ Iitaa diraw iitaa woy sheqaa diraw sheqaa zaaroppite; hewaa aggiide, Xoosay hinttenttu anjuwaa laattanaadan hinttena xeeseedda diraw, anjjite. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay hewaadan yaage; “De7uwaa dosiyaawenne lo77o gallassaa be7anaw koyyiyaawe oona gidoppenne bare inxxarssan iitabaa haasayiyaawaanne wordduwaa odiyaawaa aggo.

¹¹ “Iitabaa oothiyaawaa aggiide, lo77obaa ootho; sarotethaakka loythi koyyonne kaallanaw baaxeto.

¹² “Ayissi gooppe, Godaa ayfii xillotuwaakko xeellee; qassi A haythay ubba wode untuntu woosaw dooya de7ee. Shin Goday iitabaa oothiyaawantta bare hanqquwaa som77iyaan xeellee” yaage.

¹³ Hintte lo77obaa oothanaw amottooppe, hinttena qohanawe oonee? ¹⁴ Shin haray atto, xillotethaa diraw hintte waayyettooppekka, anjjetteddawatnta. Asaw yayyoppitenne hirggoppite. ¹⁵ Shin Kiristtoosa hintte wozanaan bonchchitenne A hintte Godaa oothite. Xoosay hinttenttoo hidooteedda de7uwaassi gaasuwa oochchiyaa oosinne zaaruwaa immanaw ubba wode giigi uttite; ¹⁶ shin hewaa ashikketethaanne yashshatethaan oothite. Qassi Kiristtoosan hintte de7iya lo77o de7uwaa iitabaa ootheddawaadan, hintte bollan iitabaa haasayiyyaa asay bare zigiriyaawan yeellatana mala, hintte wozanay geeshsha gido. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoosay geeddawaa gidoppite, iitabaa oothedda diraw waayyettiyaawaappe, lo77obaa oothedda diraw waayyettiyaawe keeka. ¹⁸ Ayissi gooppe, Kiristtoosi nuuna Xoossaakko afanaw, barew xillo gidiidde, makkalanchchatuwaa diraw, itti gede ubbaa nagaraw hayiqqeedda; I bare asatethan hayiqqeedda; shin ayyaanan

paxeedda. ¹⁹ Qassi he Ayyaan, qashuwan de7iya ayyaanatuwaakko biide, untunttoo qaala odeedda. ²⁰ He ayyaanatu amareedda, hosppun asatuu haathan atteedda markkabiya Nohe keexxishshin, Xoossay danddayiide gami77eedda wode, Xoossaw azazettibeenna asaa ayyaanatuwaa. ²¹ Hewe xinqqataw leemisuwaa gidiide, hinttena ha77i ashsee; suure wozanaappe Xoossaa woossiyaawaappe attin, bollaa qitaa meecciyaawaa gidenna; hewe hinttena Yesuusi Kiristtoosi hayiquwaappe denddeeddawaan ashsee. ²² Saluwaa biide Xoossaappe ushechcha baggan I uttiide, kiitanchchaa ubbaa, maataanna de7iyaawantanne wolqqaamatuwaa mooddee.

4

Geeshshatethan De7ana De7uwaabaa

¹ Hewaa diraw, Kiristtoosi bare ashuwan nuussi waayyetteedda diraw, hintteikka he qofaan dancettite. Ayissi gooppe, bare ashuwan waayyetteedda uray nagaraa oothiyaawaa aggeedda. ² Hawaappe sinthan, ha sa7an shemppuwaanna de7anaw atteedda wodiyaan, Xoossay koyyiyaawaadan de7anaw bessiyaawaappe attin, asaa amuwaadan de7anaw bessenna. ³ Ayissi gooppe, ammanenna asay oothanaw dosiyaawaa hintte oothiide, woshummanaw kajeeliyaawaan, amuwan, mathuwan, yethaan, ushsaan, pokkiyaa eeqaw goyinniyaawan, de7eedda kase aadhdheedda wodii hinttenttoo gidanawa. ⁴ Ammanenna asaanna hintte shoray bayinna oosuwaa ittippe oothenna diraw maalalettiide, hinttena boriino. ⁵ Shin untuntu paxa de7iya asaa bollanne hayqqeedda asaa bolla pirdanaw giigi utteedda Xoossaw zaaruwaa immana. ⁶ Hayqqeedda asay * bare asatethan asay pirdettiyaawaadan pirdettanawunne qassi ayyaan Xoossay de7iyaawaadan de7anaw, wongalaa mishiraachchuu untunttoo hewoo odetteedda.

Xoossay Immeedda Imotatuwaa Loythi Ayissiyaawaa

⁷ Ubbabawukka wurssethay matatteedda. Hewaa diraw, Xoossaa woosanaw qofaan geeyyiide, hinttena naagitenne minnite. ⁸ Siiquu daro nagaraa kammiyaa diraw, ubbabaappe aathiide ittuu ittuwaanna wozanaappe siiqettite. ⁹ Zuuzummennan ittuu ittuwaa imathatethaan mokitte. ¹⁰ Hintte huuphiyan huuphiyan Xoossaappe dumma dumma aadho keekatethaa akkeeddawaadankka, Xoossaa dumma imuwaa hadaraa loythi kesiyaawantudan, ittuu ittoo oothite. ¹¹ Yesuusi Kiristtoosa bagganna ubbabaani Xoossay galatettana mala, ooninne odiyaawaa gidoope, qaala Xoossaappe akkiide odiyaawaadan odo. Qassi ooninne maaddiyaawaa gidoope, Xoossay aw immiya wolqqan maaddo. Bonchchuunne godatethay Xoossaassi medhinaappe medhinaw gido. Amen77i.

Metuwaa Wode Minniyaawaa

¹² Ta siiqatoo, hintte gidon tamaadan guuddiide paacciyaa waayyii yiyaawaa oorathabay haniyaawaadan malalettoppote. ¹³ Shin Kiristtoosa bonchchuu beettiya wode hintte nashettana mala, aananna waayyettiyaawan nashetite. ¹⁴ Asay hinttena Kiristtoosa sunthaa diraw boriyaawaa gidoope, hintte anjjetteddawannta; ayissi gooppe, bonchcho Ayyaanay, Xoossaa Ayyaanay, hintte bolla shemppana. ¹⁵ Hintteppe ooninne shemppuwaa wodheeddawaadan, woy kayisuwaadan, woy iitabaa oothedda asaadan, woy hara asaa yewuwaa geleeddawaadan waayyettoppo. ¹⁶ Shin

3:20 Dom 6:1-7:24 * **4:6** Hayqqeedda asay: Yesuusa ammananaappe kasenna hayqqeeddawannta woy Nohe wode asatuwaa. 3:19 xeellite. **4:8** Lem 10:12

ooninne Kiristtaaniyaa gidiyaa diraw waayyettooppe, Kiristtoosa sunthaa diraw, Xoossaa galatanaappe attin, yeellatoppo.

¹⁷ Ayissi gooppe, pirdday Xoossaa golliyan doomettiyaa wodii gakteedda. Qassi he pirdday koyiro nu bolla doomettiyaawaa gidoope, A wonggalaw azazettennawanttu wurssethay ayaa gidanee? ¹⁸ Xillo asay tuggaan attiyaawaa gidoope, makkalanchchayenne nagaranchchay yaatina waanane? ¹⁹ Hewaa diraw qassi, Xoossay geeddawaadan waayyettiyaawanttu lo77obaa oothiidde, barenttu shemppuwaa hadaraa barena medhdheedda ammanettiya Xoossaw immino.

5

Xoossaa Asaa Ayissanaw Imetteedda Zoriyaa

¹ Simmi taani woosa golliyaa cimatuwaanna cima gidiyaawenne, Kiristtoosa waayyiyaa markkattiyaawe, qassi qonccana bonchuwaa shaakkanawe hintte gidдон de7iya cimatuwaa zoray. ² Hintte gidдон de7iya Xoossaa wudiyaa Xoossay koyiyaaawaadan heemmite. Dosuwaanappe attin, wolqqan gidenna. Qassi hintte go77a xalalaa xeellennan, lo77o gofaan heemmite. ³ Wudew hintte leemisuwaa giditeppe attin, hintte heemmiyaawantta wolqqaan heemmoppite. ⁴ Qassi heemmiyaawanttu kaappuu qoncciyaa wode, bayenna bonchcho akililiyaa hintte akkana.

⁵ Hewaadankka yalaga asatoo, cimatoos moodettite. Ubbaykka ittuu ittoo oothanaw hintte huuphiyaa kawushshiyaawaa afileadan mayyite. Ayissi gooppe, Xoossay otorettiyaawantta ixxee; shin barena kawushshiyaawanttoo aadho keekatethaa immee. ⁶ Xoossay bare lo77o wodiyaan hinttena dhoqqu oothana mala, wolqqaama Xoossaa kushiyaappe garssanna hinttena toochchite. ⁷ I hinttenttoo qoppiyaa diraw, hinttena hirgissiyaa ubbabaa A bolla olite.

⁸ Xalahiyaa kaappuu, hintte morkkii, mittiyaa uraa koyyiide, gudiyaawaa gaammuwaadan hintte yuushshuwan yuuyyiyaa diraw naagettitenne beegottite. ⁹ Sa7an de7iya hintte ishataw hewaadan waayyettiyaawaa eriide, ammanuwan minniide, aananna eqettite. ¹⁰ Aadho keekatethaa ubbaa Xoossay, bare medhinaa bonchcho Kiristtoosi Yesuusa bagganna hinttena xeeseeddawe, amareedda wodiyaawaa hintte waayyetteeddawaappe guyyiyan, I bare huuphew hinttena shiri orathananne minissana. Qassi I hinttena maaddananne baasi essana. ¹¹ Wolqqay medhinaappe medhinaa gakkanaw aw gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

¹² Hawe Xoossaa tumu aadho keekatethaa gidiyaawaa taani hinttenttoo markkattaaddenne hinttena zoraadde, hinttenttoo qanthaan xaafeedda dabidaabbiyaa ammanettiya ishaa gaade taani qoppiyaa Sillaase bolla kiitaaddi; he aadho keekatethan minneeddita.

¹³ Hinttenana ittippe dooretteedda Baabiloonen * de7iya woosa golliyaa asayenne ta na7ay Marqqoossi hinttena “Saro saro” giino. ¹⁴ Siiquwaa yeretaa yerettiidde, ittuu ittuwaa sarotite.

Hinttew, Kiristtoosanna ittuwaa gideeddawanttoo ubbatuwaassi sarotethay gido. Amen77i.

4:18 Lem 11:31 **5:5** Lem 3:34 * **5:13** Baabiloone: Saxaa Maxaafaa qofaadan, ha sunthay Roome guussaa gidennaan aggenna.

Phexiroosi Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteen da Phexiroosi xaafeedda laa7entho kiitay xaafetteed-dawe, dumma dumma sa7an de7iya, beni ammaniyaa asatuwaassa. Ki-itaw huuphe qofay worddo asttamaaratuwaa iita oosuwaanne untuntu timirttiyaa gaasuwan medhetteen da pokko de7uwaa eqettiyaawaa. Med-hetteenna metatuwaa qaaranaw maado gidiaawe Yesuusa barenttu ay-ifiyan be7eeddanne I tamarissiyaa wode barenttu hayithan siseenna asatuu tamarisseenna timirttiyaa bagganna Xoossaabaanne Godaa Yesu-usi Kiristtoosawaa ammanthiyaa eraa demmiyaawaa. Xaafii dumma naagiide odeeddabay, “Kiristtoosi laa7etho yeenna” yaagiyaa wordduwaa timirttiyaabaa. Hewaa xeelliaawaan haasayiidde, “Kiristtoosi simmiide yeennaan gami77eeddawe, Xoossay, asay ubbay bare nagaraappe sim-manawaappe attin, ooninne dhayanawaa koyyenna diraassa” yaage.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteenna Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ammaniyaa asaa xeessaa (1:3-21)

Worddo Asttamaaratuwaa (2:1-22)

Yesuusa laa7entho yuussaa (3:1-18)

¹ Taani Simooni Phexiroosi, Yesuusi Kiristtoosa xillotethaa bagganna nuwaa mala ammanuwaa akkeeddawanttoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Xoossaanne nu Godaa Yesuusa hintte eriyaawan aadho keekatethayenne sarotethay hinttenttoo palahiide gido.

Xoossaa Xeessaanne A Dooruwaa

³ Nuuni Xoossaa bonchchuwaanne lo77otethaa laattana mala, nuuna xeeseeddawaa nuuni eriyaawan, de7uwaassinne Xoossaa malatussassi nuuna koshshiyawaa ubbaa Xoossaa wolqqay nuussi immeenna.

⁴ Hintte A imuwaa bagganna sa7an de7iya bayizziya amuwaappe kessi akkanaadaninne Xoossaa Xoossatethaa laattanaadan, I bare immana geenna daro wolqqaamanne al77o imuwaa nuussi immeenna. ⁵ Hewaa diraw, hinttena bessiyawaa ubbaa minni oothiidae, hintte ammanuwaa bolla lo77otethaa, lo77otethaa bolla eratethaa, ⁶ eratethaa bolla hinttena naagiyaawaa, hinttena naagiyaawaa bolla genccaa, genccaa bolla Xoossaa malatiyaawaa, ⁷ Xoossaa malatiyaawaa bolla ishatethaa siiquwaa, ishatethaa siiquwaa bolla siiquwaa gujjite. ⁸ Ayissi gooppe, hawanttu hinttenttoo loythi dariyaawaa gidoope, hinttena Godaa Yesuusi Kiristtoosa eratethan tishshanne ayifiyaanna de7iyaawantta oothana. ⁹ Shin hawanttu bayinna uray bare matan de7iyaawaa xalalaa demmee; qassi I qooqaa; I kase ootheenna nagaray atto geetteeddawaa dogeenna.

¹⁰ Hewaa diraw, taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, hinttena Xoossay xeeseeddawaanne dooreeddawaa loythi erissanaw, kasewaappe aadhdhi minnite; ayissi gooppe, hintte hewaa oothiyaawaa gidoope, dhubettikkita.

* ¹¹ Hewaadan qassi nu Godaanne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa medhinaa kawutethaa geliyaa kumentha maatay hinttenttoo imettana.

¹² Hewaa diraw, hintte ha yewatuwaa eriyaawaa gidoopekka, qassi hintte oyqqeedda tumuwaan minneeddawatanta gidoopekka, taani hinttena ha yewatuwaa ubbaa wode hassayissiyawaa aggikke. ¹³ Taani paxa

* **1:10** dhubettikkita: Nagaraan kunddikkita.

de7eedda keenan, hinttena hassayissaade qaasethanaw koshshiyaawaa taw malatee. ¹⁴ Nu Goday Yesuusi Kiristtoosi taw qoncciyaan odeeddawaadan, taani ha hayiqqiyaasatethaa gami77ennan qaara olanaawaa eray. ¹⁵ Taani hayqqeeddawaappe guyyiyan gidinakka, hintte ha yewatuwaa ubba wode qoppañaw danddayana mala, taw danddayetteeddawaa ubbaa oothana.

Kiristtoosa Bonchchuwaa Bare Ayifiyan Be7eedda Markkatuwaa

¹⁶ Nuuni A wolqqaama bonchchuwaa nu ayifiyan be7iide odettoppe attin, medhdhi akkeedda tossaan nu Godaa Kiristtoosa wolqqaanne yuussaa hinttenttoo odibeykko. ¹⁷ Ayissi gooppe, daro wolqqaama bonchchuwaappe, “Taani aani daro nashettiyaa ta siiqo Na7ay hawaa” yaagiyaa kooshshay yeedda wode, Xoossaa Aawuwaappe bonchchuwaanne galataa I akkeedda. ¹⁸ Qassi nuunikka geeshsha deriyaa bollan aananna de7iidde, he kooshshay saluwaappe yeeddawaa siseeddo.

¹⁹ Asay hewaappe loythi aadhdhiyaa timbbitiyaa odiyaaawanttu haasayeedda nuuna loythi ammanthiya qaalay nuussi de7ee; hintte he qaalaa naagiyaawaa gidoope loytheedda. Ayissi gooppe, hewe sa7ay wontana gakkanaassinne wonta xoolinttiyaa poo7uu hintte wozanaan poo7ana gakkanaw, dhumaani poo7iya poo7uwaa mala. ²⁰ Ubbaappe kasetiide, hawaa erite; Xoossaa Maxaafan xaafetteedda timbbitiyaa odeeddawaa ooninne barekka billanaw danddayenna. ²¹ Ayissi gooppe, timbbitiyaa odeeddawe ubbay geeshsha asatu Geeshsha Ayyaanay kaaletthina, Xoossaa qaalaa haasayeeddinoppe attin, asaa sheniyaan haasayettibeenna.

2

Worddo Asttamaaratuwaa

¹ Shin timbbitiyaa odiyaa worddatuu asaa gidдон kase de7iyaawaadan, hintte gidдонikka wordduwaa tamarissiyaawanttu de7ana. Unttuntu barena wozeedda, Godaa kaddiide, bayizziya worddo timirttiyaa ahana; qassi unttuntu akeekenna bashshaa barenttu bolla ahana. ² Qassi daro asay yeellayiyaa unttuntu iita ogiyaa kaallana; unttuntu gaasuwan tumuwaa ogii borettana. ³ Wordduwaa tamarissiyaa hewanttu shaloo yaaretiyaawan barenttu medhdhi akkeedda tossaan hinttena bonqqana; benippe doommiide, unttuntu pirdday giigi utteedda; unttunta dhayisiyaawe beegottiide naagee.

⁴ Nagaraa ootheedda kiitanchchatoo Xoossay qarettennaan, pirddaa gallassay gakkanaw dhuma ollaan unttuntu qashetti utteedda Gaannamiyan yeggeedda. ⁵ Xoossay nagaranchchatuwaa bolla bashshaa haathaa yeddeddappe attin, beni asaw keekibeenna; shin xillotethaabaa odeedda Nohanne hara laappu asatuwaa ashsheedda. ⁶ Xoossay Sodoomaanne Gamoora giya katamatuwaa biittaa bidintha udiide, guuddi dhayissiide, nagaranchcha gidiyaaawantta gakkanabaw leemisuwaa ootheedda. ⁷ Higgew azazettenna tunatethaa oothiyaa asatuwaa gidдон tuggattiide de7iyaa xilluwaa Looxa Xoossay ashsheedda. ⁸ He lo77o bitani unttuntu gidдон de7iidde, unttuntu oothiyaa iita oosuwaa gallassi gallassi be7eedda wodenne siseedda wode A lo77o wozanay un77etteedda. ⁹⁻¹⁰ Hewaa gidoope, Goday Xoossaw goyiniyaa asatuwaa paaciyaappe wooti ashshamento eree; nagaranchchatuwaa qassi ubbaappe aathiide, tuna amuwan ashuwaa amuwaa kaalliyaawantanne qassi Xoossaa wolqqa kadhiyaawantta, pirddaa gallassay gakkanaw Goday muriide wothanawaakka eree.

Wordduwaa tamarissiyaa hewanttu xalanne otoranchchaa gideeddawaan, bollan de7iya bonchcho medhetaa boriinoppe attin, bonchchikkino. ¹¹ He wordduwaa taamarissiyaa asatuwaappe daro minonne wolqqaama gidiyaa kiitanchchatuukka untuntta Godaa sinthan boriyan mootanaw koyyikkino. ¹² Shin he asatuu oyqqettiide dhayanaw yelettedda barenttu medhetaan wozanay bayinna woraa do7atuwaadan haniino; untuntu erennabaa boriino; qassi barenttu bayizzuwan, untuntu coo dhayana. ¹³ Untuntu barenttu medhdheedda metuwan metootana; gallassi yexxiidde duriyaawaa nashechchiyaabaa giide qoppiino; untuntu kawushissiyaawantanne tunatuwaa gidi uttiide, hinttenanna miyaa qumaa muussaan nashettiino. ¹⁴ Caaratiyaa macca asaa xeelliyawaa aggenna ayfii untunttoo de7ee; qassi nagaraa oothiyaawaakka aggikkino. Ammanuwan minnibeenna asaa cimmiino. Amuwaa dooyeedda wozanay untunttoo de7ee; untuntu sheqetteeddawantta. ¹⁵ Suure ogiyaa aggiide baleeddino. Bi7oora na7aa Balaama ogiyaanna beeddino; Balaami makkalaan miishshaa akkanaw koyyeedda. ¹⁶ I timbbitiyaa odiyaawaa; shin A nagaraa diraw, A harii asaadan haasayan seeriide, gooshshaa mala hanuwaappe A te77eedda. ¹⁷ He asatuu melidiggeedda pulttuwaa mala; qassi gotuu tookkiide afiyaa shaariyaa mala; Xoossay untunttoo sakkana dhuma giigissi wotheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, untuntu melanne ooro haasayaa hasayiino; baliidde de7iyaa asaappe kesi yeeddawantta wolqqaama ashuwaa amuwan cimmiino. ¹⁹ Untuntu barew bashshaa amuwaanna de7iidde untuntta, “Hintte ayilletthaappe kesana” yaagiino; ayissi gooppe, itti asay barena xooneddabaw ayawunne ayilliyaa. ²⁰ Untuntu nu Godaanne nuuna ashshiya Yesusi Kiristtoosa erathan ha sa7aa tunatthaappe kessi akkeeddawaappe guyyiyan, guyye simmiide, aani dhubettiide xoonettiyaawaa gidoope, kase de7iya de7uwaappe guyyewe untunttoo iitana. ²¹ Ayissi gooppe, untunttoo imetteedda geeshsha azazuwaa eriidde aggiyaawaappe untuntu xil-lotethaa ogiyaa erennaan aggintto lo77a shin. ²² “Kanay bare cooshshaakko guyye simmee” giya leemisuunne qassi, “Meecetteedda gudunthay guyye simmiide, urqqaan gondorettee” giya leemisu tuma gidiyawaa untuntta gakeeddawe bessee.

3

Goday Yesuusi Yaana Nashechchaa

¹ Ta siiqatoo, hawe taani hinttenttoo xaafeedda laa7entho dabidaabbiyaa; taani he laa77u dabidaabbatuwaakka hintte suure qofaa qoppaanaan denthethanaw hinttena hassayissanaadan xaafaaddi. ² Geeshsha gideedda nabatuu beni odeedda qaalaa hintte hassayana malanne Goday hinttena ashshiyaawe, bare kiitteeddawanttu bagganna hinttena azazeedda azazuwaa hintte hassayana mala koyyay. ³ Wodiyaa wurssethaan, asaa toochchiyaa barenttu amuwaadan de7iyaawanttu asaa toochchiidde dendanawaa ubbaappe kasetiide erite. ⁴ Untuntu, “I ‘Yaana’ yaageedda. Gibeennee? Yaatina haqan de7ii? Ayissi gooppe, nu aawotuu hayiqqi diggeeddino; shin ubbabaykka sa7ay medhettoodeppe doommiide de7iyaawaadankka de7ee” yaagana. ⁵ Daro wodiyaappe kase Xoossay haasayina, saluunne sa7ay medhetteeddawaa eriide, untuntu akeekennaan ixceeddino. Sa7ay haathaappenne haathan medhetteedda. ⁶ Qassi hewaa gaasuwan, he wode de7iya sa7ay he haathan mitetti dhayeedda.

⁷ Shin ha77i de7iya saluunne sa7ay, Xoossaw goyinnenna asatuu pirddet-tiyaa gallassaynne dhayiyaa gallassay gakkanaw takkiide, he qaalaan tamaa naagiino.

⁸ Shin ta siiqatoo, ha itti yewatto dogoppite; Godaa matan, itti gallassay sha77a laythaa mala gidiyaawaanne, qassi sha77a laythay itti gallassaa mala gidiyaawaa dogoppite. ⁹ Ittu ittuu qoppiyaawaadan, Goday bare oothana geeddawaa oothanaw takkenna; shin ooninne bare nagaraappe simmanaadan koyyeppe attin, ooninne dhayana mala koyyenna diraw, hinttessi giide danddayaan gam77ee.

¹⁰ Shin Godaa gallassay kayisuwaadan yaana. He gallassi salatuu wolqqaama gunthan dhayana; saluwaa medhetatuu wolqqaama seelaan siilana; sa7aynne A bollan de7iya ubbabay dhayana. ¹¹ Ubbabaykka hewaadan dhayiyaawaa gidoope, hintte ay mala asaa gidanaw bessii? Hintte de7uu geeshshanne Xoossaa malatiyaawaa gidanaw koshshee. ¹² Hintte Xoossaa gallassaa naagishshina, he gallassay ellekka gakkanaadan, hinttenttoo danddayettiyaawaa oothite; he gallassi salatuu guudettiide dhayananne saluwaa medhetatuukka wolqqaama seelaan siilana. ¹³ Shin nuuni Xoossay immana geedda ooratha saluwaanne ooratha sa7aa xilluu de7anasaa naageetto.

¹⁴ Hewaa diraw, ta siiqatoo, he gallassaa naagiidde, pokuunne yeellayiyaabay bayinnawantta gidiide, aananna sarotethaan de7ana mala lo77obaa ubbaa oothite. ¹⁵ Godaa danddayay atotethaa gidiyaawaa hintte wozanaan qoppite; hewaadan qassi nu siiqo ishay Phawuloosi, Xoossay barew immeedda aadhdheedda eratethan hinttenttoo xaafeedda. ¹⁶ Bare xaafiyaa dabidaabbiyaan, he yewuwaabaa xaafiyaa wode, tamaribeenna asatuunne minnibeenna asatuu hara Xoossaa Maxaafatuwaa geellayiyaawaadankka, he dabidaabbiyaa gidдон de7iya akeekanaw waayissiyaa yewuwaa geellayiino. Untuntu hewaa oothiyaawan barenttu bolla bashshaa ahiino.

¹⁷ Hewaa diraw, ta siiqatoo, hintte hewaa eriya diraw, makkalanchchatuwaa balaan cimettiide, wora beenna malanne, qassi minniide de7iya sa7aappe kunddena mala naagettite. ¹⁸ Shin hintte nu Godaa, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaaninne eratethan diccite. Aw ha77inne medhinaa gallassay gakkanaw galatay gakko. Amen77i.

Yohaannisi Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiittedda Yohaannisi xaafeedda koyro kiitay, laa77u huuphe qopatuwaa oyggeedda; hewanttukka: nabbabiyaawanttoo Xoossaannanne A na7aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetethay de7anaadan menthethanaassanne ha ittippetethaa dhayissanaw danddayiyaa worddo timirttiyaappe untunttu haakkana mala, minissiide akeekissanaa. He wode dendeedda worddo timirttii “Iitatethay pulitiyaawe ha nuuni de7iya wolqqaama alamiyaanna gaketiyaa gakethaanna gidiyaa diraw, Xoossaa Na7ay Yesuusi mulekka asaa gidanaw woy, asatethaa eeshshay aw de7anaw danddayenna” yaagiyaawaa. He asttamaaratuu, “Atotethaa guussay alamiyaa de7uwaassi un77ettiyaawaappe la77a kesiyaawaa” yaagiino. Hewaa bollaakka qassi “Iitaanne keekaa shaakkiide oyyqiyaawaa woy, hara asaw siiquwaa bessiyaawaa gidooppekka, atotethaanna untuntta gathiyaabay baawa” yaagiino.

Xaafii ha timirttiyaa eqettiide, “Yesuusi Kiristtoosi polo asa; Yesuusan ammaniyaawanttunne Xoossaa siiqiyaawanttu ubbay barenttu giddonikka ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee” yaagiide odeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Poo7uwaanne dhumaa (1:5-2:29)

Xoossaa naanaanne xalahiyaa naanaa (3:1-24)

Tumuwaanne balethuwa (4:1-6)

Siiquwaa wolqqanthuwa (4:7-21)

Xooniyaa ammanuwaa (5:1-21)

De7uwaa Qaalaa

¹ Nuuni koyiruwaappe doommiide de7iyawaa, nu ayifiyan be7iide, nu kushiyan A bochchi be7eedda de7uwaa qaalaabaa hinttenttoo xaafetto. Nuuni A be7eeddo; nu kushiikka A bochchi be7eedda. ² He de7uu qonccina, nuuni A be7iide, aabaa hinttenttoo markkateetto; qassi Xoossaa Aawuwaa matan de7iya nuussi qoncceedda medhinaa de7uwaabaa hinttenttoo odeetto. ³ Qassi nuunanna hinttenttoo ittippetethay de7ana mala, nuuni be7eeddawaanne siseeddawaa hinttenttoo odeetto; nuussi Aawuwaannanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetethay de7ee. ⁴ Nuuni nu nashechchay polettana mala, hawaa hinttenttoo xaafetto.

Xoossay Poo7uwaa

⁵ Nuuni Xoossaa na7aappe sisiide, hinttenttoo odiyaa kiitay, “Xoossay poo7uwaa; aani dhumay mulekka baawa” yaagiyaawaa. ⁶ Nuuni nuussi aananna ittippetethay de7ee giide dhumaani de7ooppe, nu haasayaaninne nu oosuwan worddoteetto. ⁷ Shin poo7uwan I de7iyaawaadan, nuunikka poo7uwan de7ooppe, nuussi ittoo ittuwaanna ittippetethay de7ee; qassi A Na7aa, Yesuusi Kiristtoosa suuthay nagaraa ubbaappe nuuna geeshshee.

⁸ Nuuni nagaraa oothibeykko gooppe, nuurekka nuuna cimmeetto; nuunan tumatethaykka baawa. ⁹ Shin nuuni Xoossaw nu nagaraa paaxooppe, I nu nagaraa atto gaanawunne nu bayizzo oosuwaa ubbaappe nuuna geeshshanaw, ammanettiyaawaanne tumuwaa oothiyaawaa. ¹⁰ Nuuni

nagaraa oothibeykko gooppe, Xoossaa wordduwaa geetto; A qaalaykka nu wozanaan de7enna.

2

Kiristtoosi Nuussi Gaannatiyaawaa

¹ Ta naatoo, nagaraa hintte oothennaadan, taani hawaa hinttenttoo xaafay; shin ooninne nagaraa oothooppe, Aawuwaa matan nuussi gaannatiyaa Yesuusi Kiristtoosi, Xilluu, de7ee. ² Qassi nuuni nu nagaraa atto geetettussaa Kiristtoosa bagganna demmeetto; Kiristtoosi yarshshetteed-dawe asaa ubbaa nagaraa digganaassappe attin, nu nagaraa xalalaa digganaassa gidenna.

³ Nuuni Xoossaa azazuwaa naagoope, tumu A eriyaawaa hewan shaakkanaw danddayeetto. ⁴ Itti uray, “Taani A eray” giide, qassi A azazuwaa naagennan aggooppe, he uray wordduwaa; tumatethaykka aani baawa. ⁵ Shin A qaalaw azazettiya oona gidooppenne, he uray Xoossaa siiqiyaawe tumu poletteedda. Nuuni Xoossaan de7iyaawaa hawe nuuna erissee. Hewekka, ⁶ “Taani, Xoossaan de7ay” giya ooninne Kiristtoosi de7eeddawaadan de7anaw bessee.

Ooratha Azazuwaa

⁷ Ta siiqatoo, taani hinttenttoo koyiruwaappe de7iya eca azazuwaa xaafayppe attin, ooratha azazuwaa xaafikke; he eca azazuu hintte siseedda qaalaa. ⁸ Gidooppekka, taani hinttenttoo laa7enthuwaa ooratha azazuwaa xaafay; he azazuwaa tumatethaykka Kiristtoosaninne hinttenan beettee. Ayissi gooppe, dhumay dhayee; tumu poo7uu ha77i poo7ee.

⁹ Poo7uwaan de7ay giidde, bare ishaa ixxiyaa ooninne hanno gakkanaas-sikka dhumaani de7ee. ¹⁰ Bare ishaa siiqiya ooninne poo7uwan de7ee; he uran hara uraa dhubbiyaabay ayayne baawa. ¹¹ Shin bare ishaa ixxiyaa ooninne dhumaani de7ee; dhumaani hamettee. Dhumay A ayfiyaa qooqissi wotheedda diraw, haqa binttonne erenna.

¹² Ta naatoo, Xoossay Kiristtoosa sunthaa diraw,
hintte nagaraa atto yaageedda diraw, taani
hinttenttoo xaafay.

¹³ Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Yalagatoo,
xalahiyaa kaappuwaa hintte xoneedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Guutha naatoo, Xoossaa Aawuwaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

¹⁴ Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Yalagatoo,
hintte mino gidiyaa dirawunne
Xoossaa qaalay hinttenan de7iya diraw,
qassi xalahiyaa kaappuwaa hintte xoneedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

¹⁵ Ha alamiyaa woy alamiyaan de7iya ayaanne siiqoppite. Hintte ha alamiyaa siiqooppe, Xoossaa siiquu hinttenan baawa. ¹⁶ Ayissi gooppe, ha alamiyaan de7iyaa ubbabay, hewekka: asatethaa amuu, ayifiyan xeelliide

kajjeeliyaawenne bare de7iyaawaan ceeqettiyaawe ha alamiyaappe yeed-dawaappe attin, Xoossaappe yibeenna. ¹⁷ Ha alamiinne ha alamiyan asay amottiyaa ubbabay aadhdhana. Shin Xoossay geeddawaa oothiyaa uray medhinaw de7ana.

Kiristtoosa Eqettiyaawaappe Naagettiyaawaa

¹⁸ Ta naatoo, wodiyaa wurssethay matatteedda; Kiristtoosa eqettiyaawe sinthaappe yaanawaa hintte siseeddawaadan, haray atto ha77ikka A eqettiyaawanttu coratuu denddeeddino. Hewaa diraw, wodiyaa wurssethay matatteeddawaa nuuni hewan ereetto. ¹⁹ Ha eqettiyaawanttu nu bagga gidenna diraw, nu giddoppe keseeddino; ayissi gooppe, untunttu nu bagga gidiyaabaa gidinttonne, nu giddon de7ana; shin untuntuppe ooninne nu bagga gidennawe erettana mala, nu giddoppe keseeddino.

²⁰ Shin Kiristtoosi hintte bolla Geeshsha Ayyaanaa gusseedda; qassi hintte ubbay tumuwaa eriita. ²¹ Tumuwaa hintte eriya dirawunne qassi tumuwaan wordduu ayaynne bayinnawaa hintte eriya diraw, taani hinttentoo xaafayppe attin, tumuwaa hintte erenna diraw xaafikke.

²² Yesuusi Oketteedda Kiristtoosa gidiyaawaa erikke giya uraappe attin, wordduu oonee? Hewe Xoossaa Aawuwaanne Na7aa erikke giyaawe Kiristtoosa eqettiyaawaa. ²³ Xoossaa Na7aa erikke giyaa oonanne Xoossaa Aawuukka erenna; Xoossaa Na7aa eray giya oonanne qassi Xoossaa Aawuukka eree.

²⁴ Hewaa diraw, koyiruwaappe hintte siseeddawaa hintte wozanaan minissiide naagite. Koyiruwaappe siseeddawaa hintte naagooppe, hinttentoo qassi Xoossaa Na7aannanne Xoossaa Aawuwaanna ittippetethay de7ana. ²⁵ Qassi Kiristtoosi bare huuphew nuussi immana geeddawe medhinaa de7uwaa.

²⁶ Taani hawaa hinttentoo he hinttena balethiya asatuwaa diraw xaafaaddi. ²⁷ Shin Kiristtoosi hintte bolla bare Geeshsha Ayyaanaa gusseedda. Geeshsha Ayyaanay hinttenan de7iya diraw, ooninne hinttena tamarissana koshshenna; ayissi gooppe, A Geeshsha Ayyaanay hinttena ubbabaa tamarissee. I tamarissiyaawe tumuwaappe attin wordduwaa gidenna. Hewaa diraw Ayyaanaa Geeshshaa timirtew azazetiidde, Kiristtoosanna ittippetethaan de7ite.

²⁸ Ta naatoo, qassi I qoncciyaa wode, nuuni yashshi bayinnawantta gidanaadaaninne, A yuussaa gallassi A sinthan nuuni yeellatennaadan, aananna ittippetethaan de7ite. ²⁹ Kiristtoosi xillo gidiyaawaa hintte erooppe, xillobaa oothiyaa ubbay Xoossaa na7aa gidiyaawaa eranaw bessee.

3

Xoossaa Naanatuwaa

¹ Nuuni Xoossaa naanatuwaa geetettiide xesettana mala, Xoossay nuuna ay keenaa siiqeeddenttonne be7ite. Nuuni tumukka A naanatuwaa. Ha alamii Xoossaa erenna diraw, nuunakka erenna. ² Ta siiqatoo, ha77i nuuni Xoossaa naanatuwaa; nuuni ayaa hananentto biro erettibeenna; shin Kiristtoosi qoncciyaa wode, nuuni A malatanawaa ereetto. Ayissi gooppe, I tumu A gidiyaawaa nuuni kumenthan be7ana. ³ Qassi Kiristtoosa be7ana giide nashechchan naagiyaa ooninne Kiristtoosi geeshsha gideeddawaadan, barena geeshshee.

⁴ Nagaraa oothiyaa ubbay Xoossaa higgiiyaa menthee; ayissi gooppe, nagaray Xoossaa higgiiyaa menthussaa. ⁵ Kiristtoosi asaa nagaraa dhayissanaw

qoncceddawaa hintte eriita; aani nagaray baawa. ⁶ Kiristtoosan de7iyaa ooninne nagaraa oothiidde de7enna; qassi nagaraa oothiidde de7iyaa ooninne A be7ibeenna woy eribeenna.

⁷ Ta naatoo, ooninne hinttena balethoppo. Kiristtoosi xillo gidiyaawaadan, xillobaa oothiyaa uray xilluwaa. ⁸ Xalahiyaa kaappuu koyiruwaappe nagaraa ootheedda diraw, nagaraa ubba wode oothiyaa uray xalahiyaa kaappuwaassa; hewaa diraw, Xoossaa Na7ay xalahiyaa kaappuwaa oosuwa dhayissanaw qonccedda. ⁹ Xoossaa naanatuwaa gidiyaa ubbay Xoossaa medhetay untuntun de7iya diraw, nagaraa ubba wode oothikkino; qassi Xoossay untunttu Aawuwaa gidiyaa diraw, nagaraa oothanaw danddayikkino. ¹⁰ Xoossaa naanatu gidduwaaninne xalahiyaa kaappuwaa naanatuwaa gidдон de7iya dummatethay hawaan erettee; xillobaa oothennawantunne woy bare ishaa siiqennawanttu ooninne Xoossaa naanatuwaa gidikkino.

Ittuu Ittuwaanna Siiqettiyaawaa

¹¹ Ayissi gooppe, koyiruwaappe hintte siseedda kiitay, “Ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee” yaagiyaawaa. ¹² Nuuni Qaayeela mala gidanaw bessenna. Qaayeeli xalahiyaa kaappuwaassa; hewaa gido diraw, bare ishaa wodheedda. I bare ishaa ayissi wodheeddee? I ootheedda oosuu iita gidina, A ishay ootheedda oosuu lo77a gideedda diraw wodheedda.

¹³ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ha sa7aa asay hinttena ixxoopspe, oorathabaa gooppite. ¹⁴ Nuuni ammaniyaawanttaa siiqiyaa diraw, hayiquwaappe de7oo pinneeddawaa ereetto; ammaniyaawantta siiqenna uray ooninne hayiquwaa gidдон de7ee. ¹⁵ Ammaniyaawantta ixxiyaa ooninne shemppuwaa wodheeddawaa; qassi shemppuwaa wodheeddawaan medhinaa de7uu bayinnawaa hintte eriita. ¹⁶ Kiristtoosi bare shemppuwaa nu diraw aathiide immeeddawaan siiquu ayentto nuuni ereeddo; nuunikka ammaniyaawanttu diraw, nu shemppuwaa aathiide immanaw bessee. ¹⁷ Shin dure asay ooninne bare ishay metootiyaawaa be7iidde, aw qarettenaan ixxoopspe, bare wozanaan Xoossaa siiqay gaanaw waani danddayii? ¹⁸ Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatethaan siiqettoytteppe attin, coo haasayan woy bolla doonan siiqettanaw bessenna.

Xoossaa Sinthan Ammanettiide Eqqiyaawaa

¹⁹⁻²⁰ Nuuni tumuwaa baggan de7iyaawaa hewan erana; qassi nu wozanay nu bolla pirddiyaa wode ubbaan, Xoossaa sinthan tumatethaa nuuna hewan erissee. Ayissi gooppe, Xoossay nu wozanaappe wolqqaama; qassi I ubbabaa eree.

²¹ Ta siiqatoo, nu wozanay nu bolla pirddennawaa gidoope, nuuni Xoossaa sinthan yayyokko. ²² Nuuni A azazuwaa naagiyaa dirawunne A nashechchiyaabaa oothiyaa diraw, woossiyaa ubbabaa aappe akkeetto. ²³ Xoossaa azazu hawaa: Kiristtoosi nuuna azazeeddawaadankka, Xoossaa Na7aa Yesuusi Kiristtoosa sunthan nuuni ammananaadaaninne ittuu ittuwaanna siiqettanaadan Xoossay nuuna azazeedda. ²⁴ Xoossaa azazuwaa naagiyaa ooninne Xoossaa gidдон de7ee; Xoossaykka A gidдон de7ee; Xoossay nuussi immeedda A Ayyaanaa bagganna I nu gidдон de7iyaawaa nuuni ereetto.

4

Tumanchcha Ayyaanaanne Worddo Ayyaanaa

¹ Ta siiqotoo, Xoossaa Ayyaanay taanan de7ee giyaa ubbaa ammanoppite; shin untuntun de7iyaa ayyaanay Xoossaappeeyee woy gidennentto paacite. Ayissi gooppe, cora worddo nabatuu ubbasaa beeddino. ² Xoossaa Ayyaana gidiyaa hintte hawaan erana; “Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanay” giyaa oonaninne de7iyaa ayyaanay ubbay Xoossaappe yee. ³ Qassi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanay geennawaa ayyaanay ubbay Xoossaappe yibeenna; aani Kiristtoosa eqettiyaa ayyaanay de7ee. Hintte hewe yaanawaa kase siseeddita; I haray atto ha77ikka ha alamiyaan de7ee.

⁴ Ta naatoo, hintte Xoossawantta; hintte gidдон de7iya Geeshsha Ayyaanay ha alamiyaan de7iya ayyaanaappe daro wolqqaamiyaa diraw, worddo nabatuwaa hintte xoneeddita. ⁵ Untunttu ha alamiyaa asa gidiyaa diraw, ha alamiyaabaa haasayiino; ha alamiyaa asaykka untunttu haasayaa sisee. ⁶ Nuuni Xoossawantta; Xoossaa eriya ooninne nuuni giyaawaa sisee. Xoossaa erenna ooninne nuuni giyaawaa sisenna. Nuuni tumu ayyaanaanne worddo ayyaanaa hewan shaakkeetto.

Xoossay Siiquwaa

⁷ Ta siiqatoo, siiquu Xoossaappe yiyaa diraw, ane ittuu ittuwaanna siiqettoytte. Siiqettiyaa ooninne Xoossaa naanaa; Xoossaakka eriino. ⁸ Xoossaa eeshshay siiqo gidiyaa diraw, siiqenna uray ooninne Xoossaa erenna. ⁹ Xoossay nuuna bare siiquwaa hawaan besseedda; nuuni A bagganna de7uwaa demmana mala, bare itti Na7aa ha alamiyaa kiitteedda. ¹⁰ Siiquwaa giyaawe hawaa; Xoossay nuuna siiqiide, nuuni nu nagaraappe maarotethaa demmeedda bare Na7aa nuussi kiitteeddappe attin, nuuni A siiqeeddawaanna gidenna.

¹¹ Ta siiqotoo, Xoossay nuuna hawaadan siiqeeddawaa gidoope, nuunikka ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee. ¹² Xoossaa ooninne mulekka be7ibeenna; nuuni ittuu ittuwaanna siiqettooppe, Xoossay nu gidдон de7ee; A siiquukka nu gidдон poletteedda.

¹³ Xoossay bare Ayyaanaa nuussi immeedda diraw, nuuni Xoossaa gidдон de7iyaawaanne ikka nu gidдон de7iyaawaa ereetto. ¹⁴ Xoossaa Aawuu bare Na7aa ha alamiyaa ashshiyaawaa gidanaw kiitteeddawaa nuuni be7iide markkateetto. ¹⁵ Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyawaa markkattiyaa O gidduwaaninne Xoossay de7ee; ikka Xoossaa gidдон de7ee. ¹⁶ Xoossay nuuna siiqiyaawaa nuuni nu huuphew ereettonne ammaneetto.

Xoossay siiquwaa. Siiquwan de7iya ooninne Xoossaa gidдон de7ee; Xoossaykka A gidдон de7ee. ¹⁷ Nu de7uu ha alamiyaan Kiristtoosi de7eeddawaa mala gidiyaa diraw, pirddaa gallassi nuuni yayyenna mala, siiquu nu gidдон poletteedda. ¹⁸ Siiquwan yashshi baawa; gaasuukka tumu siiquu yashshaa kessi olee. Yashshayne muray ittippe biya diraw, yayyiyaa uraa siiquu kumentha gidenna.

¹⁹ Xoossay koyro nuuna siiqeedda diraw, nuuni A siiqeeddo. ²⁰ Ooninne, “Taani Xoossaa siiqay” giidde bare ishaa ixkooppe, I wordduwaa. Ayissi gooppe, be7eedda bare ishaa siiqennawe be7ibeenna Xoossaa siiqanaw waani danddayii? ²¹ Qassi Kiristtoosi nuussi immeedda azazu hawaa; Xoossaa siiqiyaa uray bare ishaakka siiqanaw bessee.

5

Ha Alamiyaa Xooniyaawaa

¹ Oketteedda Kiristtoosa yaagiide, Yesuusa ammaniyaa ubbay Xoossaa nanaa; qassi Xoossaa Aawuwaa siiqiya ooninne A naanatuwaakka si-iquee. ² Nuuni Xoossaa siiqiyaawaaninne A azazuwaa naagiyaawan, Xoossaa naanatuwaa siiqiyaawaa ereetto. ³ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa siiqiyaawe A azazuwaa naagiyaawaa; A azazuukka deexo gidenna. ⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa Na7aa gidiyaa ooninne ha alamiyaa xoonanaw danddayee; nuunikka ha alamiyaa xoonanawe nu ammanuwaana. ⁵ Ha alamiyaa xoonanaw danddayiyaawe oonee? Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyaawaa ammaniyaawaa xalalay xoonana.

Kiristtoosawaa Markkatteeddawaa

⁶ Xinqqataa haathaannanne hayquwaa suuthaanna yeeddawe hawaa; ikka Yesuusi Kiristtoosa; haathaannanne suuthaanna * I yeeddawaappe attin, haathaa xalalaana yibeenna. Geeshsha Ayyaanay tuma gidiyaa diraw, hewe tuma gidiyaawaa I bare huuphew markkattee. ⁷ Ayissi gooppe, heezzu markkatuu de7iino. ⁸ Hewantu, Xoossaa Ayyaanaa, haathaanne suuthaa; ha heezzatuu ittuu ittuwawaa phalqqikkino. ⁹ Nuuni asay markkattiyaawaa ammanooppe, Xoossay markkattiyaawe asaawaappe loythi aadhdhee; ayissi gooppe, Xoossay bare Na7abaa markkatteedda markkatethay hawaa. ¹⁰ Xoossaa Na7aa ammaniyaa uraa wozanaan ha markkatethay de7ee. Xoossaa ammanenna uray ooninne Xoossay bare Na7aw markkatteedda markkatethaa ammanibeenna diraw, Xoossaa wordduwaa gee.

¹¹ Simmi markkatethay hawaa; Xoossay nuussi medhinaa de7uwaa immeedda; hewekka A Na7an de7ee. ¹² Xoossaa Na7ay de7iya oossinne de7uu de7ee; Xoossaa Na7ay bayinna oossinne de7uu baawa.

Medhinaa De7uwaa

¹³ Xoossaa Na7aa sunthan ammaniyaa hinttenttoo medhinaa de7uu de7iyaawaa hintte erana mala, hawaa hinttenttoo xaafaaddi. ¹⁴ Xoossay koyiyaawaadan, ayinne nuuni A woossooppe, I sisiyaawaa nuuni eriya diraw, A sinthan yayyokko. ¹⁵ Nuuni woossiyaa ubbaan I sisiyaawaa erooppe, nuuni A woosseeddawaa I zaareeddawaa ereetto.

¹⁶ Ooninne hayquu bessenna nagaraa bare ishay oothishshin be7ooppe, Xoossaa woossanaw bessee; hayquu bessenna nagaraa ootheddawanttoo Xoossay de7uwaa immana. Hayquu bessiyaa nagaray de7ee; taani hinttena hewoo Xoossaa woosite giikke. ¹⁷ Bayizzo oosuu ubbay nagaraa; shin hayquu bessenna nagaray de7ee.

¹⁸ Xoossaa naanay ooninne nagaraa ubba wode oothennawaa nuuni ereetto. Ayissi gooppe, Xoossaa Na7ay untuntta naagee; qassi xalahiyaa kaappuukka untuntta qohanaw danddayenna. ¹⁹ Nuuni Xoossawantta gidiyaawaanne ha alamii ubay xalahiyaa kaappuwan moodetteeddawe ereetto.

²⁰ Nuuni tumu Xoossaa eranaadan, Xoossaa Na7ay yeeddawaanne nuussi akeekaa immeeddawaa ereetto. Nuuni tumu Xoossaa gidдон, A Na7aa Yesuusi Kiristtoosa gidдон de7eetto; I tumu Xoossaanne medhinaa de7uwaa.

²¹ Ta naatoo, eeqatuwaappe hintte huuphiyaa naagite.

* **5:6** haathaannanne suuthaanna: Yesuusi ha alamiyaa yiidde xinqqataa haathaa xalalaana gidennaan bare hayquwaa suuthaan yeedda. Hewaa guussay I asaa kushiyaan xammaqettussa xalalaa gidennaan, ha alamiyan hayqqeedda guussaa.

Yohaannisi Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Yohaannisa laa7entho kiitaa, Yesuusi kiitteedda ammaniyaawantta kaaletiyyaa cimaa Yohaannisi xaafeedda. Xaafetteeddawekka, dooretteedda godatissanne izi naanatuwaassa. Izakka he wode de7iyaa ammaniyaasaa shiiquwaa bessaw. Ha qantha kiitay xaafetteeddawe untunttu ittuu ittuwaanna siiqettanaadan hassayissanaassanne worddo astamaaratuwaappenne untunttu timirttiyaappe naagettanaadan qofissanaassa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-3)

Siiquu ubbaappe bollaa (4-6)

Worddo timirttiyaappe naagettanaadan odettowaa (7-11)

Wurssethaa qutiyyaa (12-13)

¹⁻² Taani ammaniyaawantta kaaletiyyaa cimay, hinttenttoo, dooretteedda genniwwunne izi naanaw* ha dabidaabbiyyaa xaafay; nu gidдон de7iya qassi nuunanna medhinaw de7ana tumatethaa diraw, taani hinttena tumu siiqay. Qassi ta xalalaa gidennaan, tumatethaa eriya ubbatuu hinttena siiqiino.

³ Xoossaa nu Aawuwaanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, maarotethayenne sarotethay tumatethaaninne siiquwan nuunanna ittippe gido.

Tumuwaabaanne Siiquwaabaa

⁴ Xoossaa Aawuu nuuna azazeedawaadan, ne naanatuwaappe ama-reeddawanttu, tumatethaan de7iyaawaa be7aade taani daro nashettaaddi.

⁵ Siiqo gennee, ha77ikka nuuni ubbay ittuu ittuwaanna siiqettana mala, taani neena woossay; ha azazu kaseedeppe nuunanna de7iya azazuwaappe attin, taani new ooratha azazuwaa xaafikke. ⁶ Siiquwaa giyaawe nuuni Xoossaa azazuwaa naagiidde de7iyaawaa giyaawaa. Qassi koyiruwaappe hintte siseeddawaadankka, A azazuu ayee gooppe, hintte ubbay siiquwan de7anawaa.

⁷ Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanokko giyaawanttu, balethiya daro asatuu, gade giddo geleeddino. Hewaa mala uray ooninne asaa balethiyaawaanne Kiristtoosa eqettiyaawaa. ⁸ Hintte ootheeddawoo kumentha woytaa akkanaappe attin, nuuni † ootheeddawaa bayizzenna mala, hinttena naagite.

⁹ Kiristtoosa timirttiyaappe haakkiyaa urawunne qassi A timirttiyaan de7enna uraw Xoossaanna ittippetethay baawa. Kiristtoosa timirttiyaan de7iya uraw Xoossaa Aawuwannanne A Na7aanna ittippetethay de7ee.

¹⁰ Ooninne hinttekkoo yiide, ha timirttiyaa ahennaan aggooppe, hintte golle A gelissoppite; sarokka gooppite. ¹¹ Ayissi gooppe, A saro giya uray A iita oosuwwaa aananna gishettee.

Wurssetha Sarotaa

¹² Taani hinttenttoo xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin waraqataaninne qalamiyaan xaafanaw koyyabeykke; shin nu nashechchay

* **1:1-2** Dooretteedda genniwwunne izi naanaw: Ooni eri hawe xaafetteeddawe, woosa gollewwunne izin de7iyaa Godaa kaalliyaa ammaniyaawanttoo gidennaan aggenaa. **13** xeellite. **1:5** Yoh 13:34; 15:12,17 † **1:8** Nuuni: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethay, "Hinttenttu" yaagee.

polettana mala, hinttenanna doonan haasayanaw hinttekko baana gaade qoppay.

¹³ Siigo gennee, Xoossay dooreedda ne michchatti naanay neena saro saro yaagiino.

Yohaannisi Xaafeedda Heezzenho Kiitaa Geluwaa

Yohaannisa heezzenho kiitaa, Yesuusi kiitteedda ammaniyaa asaa kaaletthiyaa cimaa Yohaannisi xaafeedda. I xaafeeddawekka Gaayoosa giya itti woosa golliyaa kaaletthiyaawaassa. Xaafii, Gaayoosi hara ammaniyaawantta maaddeedda diraw A galatee; hara bagganna qassi Diyootiraafisa geetettiyaa metuwaa medhdhiyaa bitaniyaappe naagettana mala akeekissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-4)

Gaayoosi galatettowaa (5-8)

Diyootiraafise naagettanaadan odettowaa (9-10)

Dimexiroosi galatettowaa (11-12)

Wurssethaa qutiya (13-15)

¹ Taani ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimay, tumu siiqiyaa ta siiquwaa Gaayoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay. ² Ta siiqoo, neeni Xoossaanna de7iyaa de7uu lo77a gidiaawaa taani eriyaawaadan, neena ayayiinne waayissenna malanne qassi ne asatethay paxa gidana mala, Xoossaa woos-say. ³ Ayissi gooppe, amareedda ishatauu yiide, ubba wode neeni tumatethaan de7iyaawaanne ne tumatethaabaa markkatteedda wode, taani daro nashettaaddi. ⁴ Ta naanay * tumatethaan de7iyaawaa sisiyaawaappe aahdhhiide, taana nashechchiyaabay baawa.

Gaayoosabaa Asay Markkattee

⁵ Ta siiqoo, nu ishatauu imatha gidooppekka, neeni untunttoo oothiyaa oosuwaa ubbaan ammanetteedda oosuwaa oothaadda. ⁶ Qassi untunttu ne siiquwaabaa ammaniyaa asatoo markkatteeddino; untunttu qanxxennaan bare ogiyaa baana mala Xoossay dosiyaawaadan, neeni lo77obaa oothaade untuntta maaddaarikkii. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa ammanennawnttuppe ayinne akkennaan, Kiristtoosa sunthaa diraw keseeddino. ⁸ Hewaa diraw, nuuni tumatethaa untunttunna ittippe oothana mala, hawanttu mala asat-uwaa maaddanaw bessee.

Diyootiraafise Seeretteedda; Dimexiroosi Sabetteedda

⁹ Taani ammaniyaawanttoo, dabidaabbiyaa xaafaaddi; shin untunttu kaappuwaa gidanaw koyyiyaa Diyootiraafise nuuni giyaawaa akkenna. ¹⁰ Hewaa diraw, taani yaa biya wode, I nu bollan haasayiyaa iita haasayaanne I ootheedda oosuwaa hinttenttoo odana; qassi I hewe guuxxeedda giide, nu ishatauu yiyaa wode mukkenna; haray atto untuntta mokkanaw koyyiaawanttakka diggiide, ammaniyaawanttu giddoppe kessee.

¹¹ Ta siiqoo, lo77obaappe attin, iitabaa malatoppa. Lo77obaa oothiyaa ooninne Xoossaa asaa; shin iitabaa oothiyaa ooninne Xoossaa erenna.

¹² Dimexiroosi lo77a gidiaawaa asay ubbay markkattee; tumatethay bare huuphiyankka aabaa markkattee. Nuunikka qassi aabaa markkatteetto; nu markkatethay tuma gidiaawaa hintteekka eriita.

Wurssethaa Sarotaa

1:1 Kit 19:29; Rom 16:23; 1Qo 1:14 * **1:4** Ta naanay: Godaa ammaniide kaalliyaawantta guussaa.

¹³ Taani new xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin waraqataaninne qalamiyaaninne xaafanaw koyyikke. ¹⁴ Shin taani matan neenanna gakketanaw qoppay; he wode nuuni gakeettiide haasayana.

¹⁵ Sarotethay neenanna gido.

Ne dabbatuu neena saro saro yaagiino. Nu dabbatuwaa ubbaa untuntu sunthaa sunthaa xeesaade, taana saro saro geedda yaaga.

Yihuday Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Yihudaa kiitay xaafetteeddawe, ammanennaan de7iidde ammaniyaa asaa malatiide, worddo timirttiyaa laaliyaa asatuwaappe ammaniyaa asay naagettana mala, odanaassa. Ha qantha kiitay bare gidдон oyyqeed-dawan laa7enthо Phexiroosa malatee. Xaafii nabbabiyaawanttussi odiidde, “Laa7ethenna hanotaan Xoossay bare naanatuwassi itti kaallakka immeedda ammanuwaassi minniide baaxetanaadan” minissiide qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-2)

Worddo asttamaaratuwaa timirttiyaa eeshshaanne kunddethaa (3-16)

Ammanuwaa naaganaadan imetteedda zoriyaa (17-23)

Wurssethaa anjuwaa (24-25)

¹ Taani Yesuusi Kiristtoosa qoomay Yihuday, Yayiqqooba ishay, Xoossay xeeseeddawanttoo, Xoossay Aawuu siiqiyaawanttoo, qassi Yesuusi Kiristtoosi naagiyaawanttoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Maarotethay, sarotethayne siiqotethay hinttenan kumo.

Worddo Asttamaaratuwaa

³ Ta siiqatoo, nuuni ittippe shaakki akkana atosethaaba hinttentoo xaafanaw taani daro daaburiyaa wode, Xoossay bare naanato laa7ethennaan itti gede immeedda ammanoo hintte baaxetana mala, hinttena zoraade xaafanaw koshshiyawaa akeekaaddi. ⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa erenna itti itti asatuu ooninne be7ennaan hintte gidдо geleeddino. Hewanttu nu Xoossaa aadho keekatethaaba odiyaa kiitaa iita tunatethaw geellay tamarisiino; untuntu nu itti Kaatiyaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa erokko yaagiino; qassi untuntu pirddaa akkanawaa Xoossaa Maxaafatuu daro wodiyaappe kase odeeddino.

⁵ Shin hintte ha ubbabaa eriyawaa gidoopekka, Goday Israa7eeliyaa asaa Gibxe gadiyaappe wooti ashsheeddenttonne qassi ammanibeen-nawantta guyyeppe wooti dhayisseeddentto, taani hinttena hassayissanaw koyyay. ⁶ Qassi barenttu de7iyaasaa aggiide, barenttoo imetteedda kaapotethaa naagibeenna kiitanchchatuu pirddaa akkiya wolqqaama gallas-say gakkanaw Xoossay untuntta naagiyaasan, dhumaappe garssan medhinaw qachchi wothee. ⁷ Hewaadan Sodoomaanne Gamoora giya katamatuwaaninne untuntu heeran de7iya katamatuwaan de7iya asay he kiitanchchatuwaadan woshummeeddinonne woshummanaw loythi kajjeleeddino; hewanttu medhinaa tamaan eexxiide, haratoo leemisuwaa gideeddino.

⁸ Hewaadan qassi he akumettiyaa asatuu barenttu asatethaa tunisiino; Xoossaa godatethaa kadhiino; bonchcho medhetatuwaakka boriino. ⁹ Shin kiitanchchatuwaa kaappuu Mikaa7eeli Muse anhaabaa * xalahiyaanna palumetteedda wode, “Goday neena seero” geeddawaappe attin, boriyaa qaalaan A bolla pirddanaw koyyibeenna. ¹⁰ Shin he

1:5 Kes 12:51; Pay 14:29-30 **1:6** Dom 6:2 **1:7** Dom 19:1 * **1:9** Mikaa7eeli Muse anhaabaa: Hawe bessiyaawe, beni koyrottiide Ayihudatuwaa maxaafaan Musebaassi xaafetteeddawaa. **1:9** Dan 10:13,21; 12:1; Sax 12:7; Zar 34:6; Zak 3:2

asatuu barew akeekennabaa ubbaa boriino; qassi untunttu yuushshi qoppenna do7atuwaadan, medhetaa eratethan eriya yewatuu untuntta dhayis-siyaawantta. ¹¹ Untunttoo aayyeero! Ayissi gooppe, untunttu Qaayeeli hametteedda ogiyaa † hametteeddino. Shaluwaa diraw giide, Balaami ootheeddawaa ‡ mala bayizzuwaa ootheeddino. Qassi Qoore § giyaa bitani makkaliide dhayeeddawaadan, untunttukka makkaliide dhayeeddino.

¹² Hewanttu siiquwan shoobbiyaa hintte miyasaan hinttenanna yashshi bayinnaan miyaa wode, qosetteedda dhubuwaa mala. Untunttu barenttu xalalaa naagiino. Untunttu carkkuu afiyaa iray bayinna shaariyaa mala; qassi untunttu boniyan ayfiyaa ayifenna, xaphuwaanna shodettiide, mulekka meleedda mithaa mala. ¹³ Untunttu barenttu pokkuwaa genhenna hoommotiya, iita abbaa beetaa mala. Untunttu, Xoossay, medhinaw sakkana dhumaani sa7aa giigissi wotheedda yuuyiyaa xoolintatuwaa mala.

¹⁴⁻¹⁵ Heenooki Addaamappe doommina, laappuntha yeletaa gidiaaawe, daro wodiyaappe kase untunttuwaa timbbitiyaa odiidde, hawaadan yaageedda;

“Akeekite; Xoossaa erenna nagaranchcha

asatuu ootheedda iita oosuwaa ubbawunne

qassi Xoossaa erenna he iita asatuu

Xoossaa bolla haasayeedda iita haasayaa ubbaw,

Goday untunttu ubbaa bolla pirddanaw,

bare cora sha77a geeshshatuwaanna ittippe yaana”

yaageedda. ¹⁶ He asatuu ubba wode zuuzummiinonne haratuwaa amaasaliino; qassi barenttu iita amuwaa kaalliino; barenttu huuphew go77a demmanaw haratuwaa sabbiinonne barenttu kooshshaa wogaappe aathiide, dhoqqu oothi haasayiino.

Mino Akeekissuwaanne Zoriyaa

¹⁷ Shin ta siiqatoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawanttu hinttenttoo beni haasayeedda qaalaa akeekite. ¹⁸ Untunttu hinttenttoo, “Wurssethaa wodiyaan, barenttoo xoossay bayinnawanttu, barenttu amuwaa kaalliyawanttu, qassi hintte bolla qilliicciyaawanttu yaana” yaageeddino. ¹⁹ Hewanttu asaa gidдон shaakotethaa medhdhiyaawanttanne, barenttu iita amoo moodetteeddawantta; qassi Geeshsha Ayyaanay baynnawantta.

²⁰ Shin ta siiqatoo, ubbaappe aadhdiyaa geeshsha ammanuwan hintte huuphiyaa keexxite; qassi Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan Xoossaa woossite.

²¹ Qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi bare maarotethan hinttenttoo immana medhinaa de7uwaa naagiidde, hintte huuphiyaa Xoossaa siiquwan wothite.

²² Itti itti sidhii de7iya asatoo qarettite. ²³ Ittuwaa ittuwaa tamaappe dafi kessiide ashshite. Qassi haray atto untunttu iita amuwan tuneedda mayuwaa ixxiiddeekka, ittoo ittoo yashshatethaan qarettite.

Galataa Woosaa

²⁴⁻²⁵ Hintte kunddenaan, hinttena naaganawunne pokkuu baynnawantta udiide, bare bonchchuwaa sintha wolqqaama nashechchaan shishshanaw danddayiyaa nuuna ashshiya itti Xoossaw, nu Godaa Yesuusi

† **1:11** Qaayeeli hametteedda ogiyaa: Qaayeeli bare ishaa Aabeela wodheedda. Dom 4:3-8 xeellite.

‡ **1:11** Balaami ootheeddawaa: Geeshsha Qaalaa payduwaa maaraadan, bolla gujaa demmana giide Isra7eeliyaa asaa sheqqikke giide ixceedda gaasuwan untunttu Xoossaw azazettennaadan de7ana ogiyaa tamarisseedda. Pay 22:18; 24:13; 25:1-3; 31:16 xeellite. § **1:11** Qoore: Daataanenna ittippe gidiide Musewunne Aaroonew makkaleeddawaadan, makkalaa asaa tamarisseeddino. Pay 16:1-35; 26:9, 10 xeellite.

1:11 Dom 4:3-8; Pay 22:1-35; 16:1-35 **1:14-15** Dom 5:18,21-24

Kiristtoosa bagganna bonchchuu, gitatethay, wolqqayenne maatay, aadhd-
hedda wode ubbaappenne ha77inne medhinaa gakkanaw gido. Amen77i.

Yohaannisaw Yeedda Saxaa Geluwaa

Yohaannisaw yeedda saxay xaafetteeddawe, ammaniyaa asatuu Yesuusi Kiristtoosa barenttu Godaa udiide, geeshshatethan de7eedda diraw, untunta metuunne waayyii gakteedda wodiyaana. Xaafiyaa huuphe qofay, nabbabiyaawanttu hidootay kumentha gidanaadan, untunta menthethanaassanne barentta gakteedda yedesaanne metuwaa gidдон barenttu ammanuwan minnanaadan, untunta minissanaassa.

Maxaafaa gidдон dariya baggay daranne kaalli kaalliide qoncceedda saxatuwaa oyqqeeddawaa. Saxatuu he laythan de7iyaa ammaniyaa asaassi geliyaawantta. Shin haratuwaassi xuura gidiide qonccenna haasayan shiiqeeddino. Mazimuriyaa azimaachchi zaarethettiyaawaadan, ha maxaafaa gidдон de7iya huuphe yewatuwaa dumma dumma saxatuu bagganna dumma dumma malaanne dumma dumma misiliyaa paydatuwan zaari zaariide shiiqeeddino. Ha maxaafaa xeelliyawaan dumma dumma qofay de7ooppenne aw gidдо qofay qonccее. Hewenne, “Xoossay Godaa gideedda Kiristtoosa bagganna laa7ethenna hanotaan, bare morkketuwaa, Seexaanaannakka ittippe, itti gede wurssethaa xoonuwaa xoonana. Poleed-dawaappe guyyiyan barew ammanettiide de7eedda, bare baggatuwaa ooratha saluwaanne ooratha sa7aa anjuwaa laatissana” yaagiyaawaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-8)

Saxaa doyaanne Laappu Woosa Golleto kiietteedda kiitaa (1:9-3:22)

Maxaafaanne Laappu Maatafatuwaa (4:1-8:1)

Laappu Malkkatatuwaa (8:2-11:19)

Dawiyaanne Laa77u Mehetuwaa (12:1-13:18)

Dumma dumma saxatuwaa (14:1-15:8)

Xoossaa hanqquwaa laappu xuu7atuwaa (16:1-21)

Baabiloone Bashshaa, Du7aa, Worddo nabiyaanne Seexaanay xonet-tiyaawaa (17:1-20:10)

Wurssethaa pirdaa (20:11-15)

Ooratha saluwaa, ooratha sa7aanne ooratha Yeerusalaamo (21:1-22:5)

Wurssethaa qutiya (22:6-21)

¹ Elleelli hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessana mala, Xoossay Yesuusi Kiristtoosaw immeedda saxay hawaa; Yesuusi bare ki-itanchchaa kiittiide, ha saxaa bare oosanchchaa Yohaannisa erisseedda.

² Yohaannisi be77iide tumatethaan odeedda ubbaby, Xoossaa qaalaanne Yesuusi Kiristtoosa markkatethaa. ³ Ha maxaafaa nabbabiyaa uray * anjjet-teeddawaa; qassi ha timbbitiyaa maxaafaa sisiyaawanttunne ha maxaafan xaafetteeddawaa naagiyaawanttu anjjetteddawannta; ayissi gooppe, ha yewuu polettanaw wodii matattedda.

Iisiyan De7iya Laappu Woosa Golletuwassi Kiitetteedda Sarotaa

⁴ Taani Yohaannisi, Iisiyaa gadiyan † de7iyaa laappu woosa golleto yaa-gay;

* **1:3** nabbabiyaa uray: Hawaa guussay ubba asay ittippe Xoossaa goshetiya woden hewantussi qaalaa nabbabiyaa uray anjjetteddawaa guussaa. † **1:4** Iisiya gadiya, 1:4-3:22 de7iyaawe dabidaabbiyaa gidiide xaafetteedda. Iisiyaa gadii awayifii doliyaa bagganna de7iyaa Roome kawutethaa gidiide ha77i ha wodiyaan Turiike gadiyaa giide xeesettiyaawaa.

kase de7iyaa Xoossaappe,
 ha77ikka de7iyaa Xoossaappe,
 sinthappekka yaana Xoossaappe,
 qassi A kawutethaa oydiyaa sinthan
 de7iya laappu ayyaanatuwaappe,
 aadho keekatethaynne sarotethay
 hinttentussi gido.

⁵ Qassi ammanetteedda markkaa,
 hayquwaappe koyro denddeedda
 Na7aappe,
 sa7aa kaatatuwaa mooddiyaa
 Yesuusi Kiristtoosappe
 aadho keekatethaynne sarotethay
 hinttentussi gido.

I nuuna siiqeenne
 qassi nu nagaraa aylletethaappekka
 bare suuthan
 nuuna kesseedda.

⁶ Nuuni bare Xoossawunne Aawoo
 oothana mala,
 I nuuna kaatatuwaanne
 qeesatuwaa ootheedda;
 aw medhinaappe medhinaa gakkanaw
 bonchchuunne
 mooddiyaa wolqqay gido. Amen77i.

⁷ Be7ite,
 Yesuusi shaaryaani yee.
 Asay ubbay, haray atto,
 A caddeeddawanttukka
 A be7ana;
 sa7an de7iya asay ubbay
 A gaasuwan yeekkanawantta.

Hawe tumuppe hananawaa. Amen77i.

⁸ Kase de7iyaawe, ha77ikka de7iyaawe, sinthappekka yaana Goday, Ubbaappe Wolqqaama Xoossay, “Ubbabbaw Alfaynne Omeegay, koyruunne wursethay Taana” † yaagee.

Kiristtoosi Saxaan Qoncceddawaa

⁹ Taani Yohaannisi, hinttentu ishay, hinttenaana Yesuusi Kiristtoosa waayyiyaanne A kawutethaa qassi A danddayaa ittippe shaakettiyaawe, Xoossaa qaala odeedda dirawunne Yesuusawaa markkatteedda diraw, Piiximo giyaa haathay dooddo biittaaan de7aaddi. ¹⁰ Godaa gallasan taani Ayyaan de7ay; taani taappe guyyenna malakataa waasuwwa mala wolqqaama kooshshaa sisaaddi. ¹¹ He kooshshay taana, “Neeeni be7iyaawaa maxaafan xaafa; Iisiyan de7iya laappu woosa golleto, Efe-soona, Samirineesa, Pherggaamoona, Tiyaaxiroona, Sarddeesa, Pilaadeli-fiyaa, Loodooqiyaa woosa golleto yeedda” yaageedda.

1:4 Kes 3:14; Sax 4:5 **1:5** Isa 55:4; Maz 89:27 **1:6** Kes 19:6; Sax 5:10 **1:7** Dan 7:13; Mat 24:30; Mar 13:26; Luq 21:27; 1Te 4:17; Zak 12:10; Yoh 19:34,37 † **1:8** Alfaynne Omeegay: Hawaa guussay Ooratha Caaquu koyro Griike Qaalaan xaafetteedda diraw, koyruunne wurssethay gaanaw koyyiide, Alfaa giyaa Griike koyro pidoliyaa akkiide wurssethaw qay Omeegaa giyaa wurssethaan de7iyaa pidoliyaa akkeeddino. Hawantta guussay leemisuan Dawuroothuwaa pidolatuwaa akkintto [A, Z] yaagiyaawaa mala guussa. **1:8** Sax 22:13; Kes 3:14

¹² Taani taw odiiyaa kooshshaa be7anaw guyye simmaaddi; xomppiyaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa be7aaddi. ¹³ He ballatuwaa gidдон Asaa Na7aa malatiyaawaa be7aaddi; adussa afilaa bare gediya gathi mayyiide, worqqaa danccuwaa bare tiraan yuushshi aatheedda. ¹⁴ A huuphiinne A huuphiya binnanay bootha dorssaa isikiyaanne hewaappekka aadhdhiide shachchaa malatee; A ayfiikka tamaa lacuwaa malatee. ¹⁵ A gediikka coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa giyaa birataa malatee; A kooshshaykka wolqqaama shaafaa gunthaa mala. ¹⁶ I bare ushechcha kushiyan laappu xoolinttatuwaa oyyqeedda. A doonaappe laa77u bagganna qaaretteedda mashshay keseedda. A deemuukka loythi poo7iyaa awayfiyaa malatee.

¹⁷ Taani A be7eedda wode hayqqeeddawaadan hanaade, A gediya matan kunddaaddi. Bare ushechcha kushiya ta bolla wothiide, taana hawaadan yaageedda; “Yayyoppa; koyruukka wursethaykka taana. ¹⁸ Taani de7uwan de7iyaawaa. Taani hayqqaaddi; shin be7a, medhi medhinawukka de7uwan de7ay. Hayquwaa qulppiinne Si7ooliyaa qulppii ta kushiyan de7ee. ¹⁹ Simmi neeni be7eeddabaanne ha77i de7iyaawaa, qassi sinthappe hananabaa xaafa. ²⁰ Neeni ta ushechcha kushiyan be7eedda laappu xoolinttatuwaa bilethayanne qassi xomppatuwaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa bilethay hawaa; laappu xoolinttatu laappu Woosa Golletuwaa kiitanchchatuwaa; § woosa golliyyaa laappu worqqaa ballatu laappu woosa golliyyaa.

2

(1) *Yesuusi Efesoonen De7iya Woosa Gollew Goowaa*

¹ “Efesoonen de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Bare ushechcha kushiyan laappu xoolinttiyaa oyyqeeddawe, xomppatuwaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa gidduwaanna hamettiyaawe hawaadan yaagee. ² Taani ne kiitaa, ne daaburaanne ne genccuwaa eray. Qassi neeni iita asatuwaa genccanaw danddayabeennawaakka taani eray; Yesuusi kiitteeddawantta gidennaan de7iidde barentta, ‘Nuuni Yesuusi kiitteeddawantta’ giyaawantta neeni xomoosaade, untuntu worddo gidiiyaawaa demmeeddawaakka eray. ³ Neeni genccaadda; qassi ta sunthaa dirawukka metuwaa danddayaadda; daaburabeykka. ⁴ Shin taani neena kadhiyaabay de7ee; ayissi gooppe, neeni kase ne siiquwaa aggaadda. ⁵ Simmi neeni haqappe kunddaaddinttonne akeeka. Ne nagaraappe simma; neeni kase oothiyaa oosuwaa ootha. Hewe dhayooppe, taani neekko yaana; yaade neeni ne nagaraappe simmana dhayooppe, neeni xomppiyaa wothiyaa ne ballaa A sa7aappe akkadiggana. ⁶ Shin ittibiaa loythaadda; Niiqoolaawatuwaa oosuwaa, taani ixxiyaawaa neenikka ixxaadda.

⁷ ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golleto giyawaa siso; taani xooniyaa uraw Xoosaa gennetiyan mokkiyaa de7uwa mithaa ayfiya maanaw immana’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(2) *Yesuusi Samirineesan De7iya Woosa Gollew Goowaa*

1:13 Dan 7:13; 10:5 **1:14** Dan 7:9; 10:6 **1:15** Hiz 1:24; 43:2 **1:17** Isa 44:6; 48:12; Sax 2:8; 22:13 § **1:20** kiitanchchatuwaa: Hawantta guussay ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimatuwaa woy ammaniyaawanttoo kiitetteeddawantta. **2:7** Dom 2:9; Sax 22:2; Hiz 28:13; 31:8

⁸ “Samirineesan de7iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Hayqqeeddawe, hayquwaappekka denddeeddawe, koyruunne wurs-
sethay hawaadan yaagee.

⁹ ‘Taani ne waayyiyaanne ne hiyyeesatethaa eray; shin neeni dure. Ayihuda gidennaan de7iidde barentta, ‘Nuuni Ayihuda’ giyaawanttu boriyaawaa taani eray; shin untunttu Seexaanaa maabaran de7iino.

¹⁰ Neeni waayyettana waayyew yayyoppa. Be7a, xalahiyaa kaappuu hintteppe amareeddawantta xomoosanaw qasho gollen yeggana; tammu gallassa gakkanaw hinttenttu waayyettana. Hayqqana gakkanaassikka ammanetteeddawaa gida; taani new de7uwa akililiyaa * immana.

¹¹ ‘Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooy giyawaa siso; xooniyaa uray laa7ethuwa hayquwan † qohettenna’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(3) Yesuusi Pherggaamoonan De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹² “Pherggaamoonan de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaa-
gaade xaafa:

‘Laa77u bagganna leefettedda mashshay de7iyaawe hawaadan yaagee.

¹³ ‘Taani neeni de7iyaa sa7aa eray. Neeni Seexaanaa kawutethaa oydi de7iyaa sa7an ‡ de7aasa; ta sunthaa minissa naagaasa. Haray atto, Seexaanay de7iyaa sa7an hinttenttu matan asay wodheedda taani ammaniyaa markkay Anttiphaasi de7iyaa wodekka taana ammaniyaawaa aggabeykka. ¹⁴ Shin taani neena boriyaa guuthabay de7ee; Israa7eliyaa asay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaadaaninne woshummanaadan untunta nagaraa oosisseedda Baalaaqa tamarisseedda Balaama timirttiyaa tamaariyaa amareedda asatuu neenanna de7iino. ¹⁵ Hewaadankka, qassi Niiqoolaawatuwaa timirttiyaa tamaariyaa asatuu neenanna de7iino. ¹⁶ Hewaa diraw, neeni ne nagaraappe simma; hewe dhayooppe, taani neekko ellekka yaana; yaade he asatuwaanna ta doonaappe kesiyaa mashshaan olettana.

¹⁷ ‘Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooy giyawaa siso. Xooniyaa uraw taani geeman de7iya mannaappe amareeddawaa immana. Qassi taani bootha shuchchaakka aw immana; akkiya uraappe attin, ooninne erenna ooratha sunthay he shuchchaa bolla xaafetti utteedda’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(4) Yesuusi Tiyaaxiroonen De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹⁸ “Tiyaaxiroonen de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaa-
gaade xaafa:

2:8 Isa 44:6; 48:12; Sax 1:17; 22:13 * **2:10** de7uwa akililiyaa: Bonchchetteedda de7uwa. † **2:11** laa7ethuwa hayquwaa: Koyro hayqu ashuu shemppuwaappe shaakettiyaawaa gidoode, laa7etho hayqu shemppuu medhinaw metootiidde de7iyaa hayquwaa. ‡ **2:13** Seexaanaa kawutethaa oydi: Hawaa bilethay loythiide qoncce gidenna, shin hawe bessiyaawe Xoosaa erennaan ixceeddawanttu goyinniyaa goynaa sa7aa gaana danddayettee. **2:14** Pay 25:5,7; 31:16; Zar 23:4; Pay 25:1-3 **2:17** Kes 16:14-15; 16:33-34; Yoh 6:48-50; Isa 62:2; 65:15

‘Xoossaa Na7ay, tamaa lacuwaa malatiyaa ayfi de7iyaawe, qassi coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa geetettiyaa birataa malatiyaa gedi de7iyaawe, hawaadan yaagee.

¹⁹ ‘Taani ne oosuwaa, ne siiquwaa, ne ammanuwaa, ne maaduwaanne ne gencuwaa eray; neeni koyro oothiyaawappe ha77i darissaade oothiyaawaa taani eray. ²⁰ Shin taani neena kadhiyaabay de7ee; barena, ‘Taani nabatto’ yaagiyaa mishiratto Elzzaabeelo sheneko gaadda; he mishiratta ta oosanchchatuu woshummanaadaaninne eeqaw yarshsheedda qumaa maanaadan, tamarissawunne balethaw.

²¹ Iza bare nagaraappe simmana mala, taani iziw wodiyaaw immaddi; shin woshummanaw kajeeliyaawappe iza simmanaw koyyabeykku.

²² Be7ite, taani izo gisuwan kundissina; sakuwan iza waayyettana. Izinna woshummiyaawanttu he izinna oothiyaa nagaraappe simmana dhayooppe, untunttakka wolqqaama waayyiyan yeggana. ²³ Taani izi naanaakka wodhana; qassi woosa golliyaa ubbaykka taani asaa qofaanne amuwaa eriyaawaa gidiyaawaa erana; taani hinttentussi hinttentu kiitaa malaa immana.

²⁴ ‘Tiyaaxiroonen de7iya haratoo, ha iita timirttiyaa tamaribeen-nawantoo, haratuu, “Seexaanaa ciimmo yewuwaa” giyaawaa hinttentu tamaribeeyikkita; taani hinttentta hara deexuwaa toossikke gay. ²⁵ Shin taani yaana gakkanaw hinttentussi de7iyaawaa loythi naagite.

²⁶⁻²⁷ ‘Xooneeddawoonne wurssethay gakkanaw ta kiitaa naageedda-woo, asaa zariyaa ubbaa mooddana mala, taani ta Aawuwaappe akkeedda maataa malaa aw immana;

“I asaa zariyaa ubbaa birataa xam77aan mooddananne urqqaappe medhetta miishshaa menthiyaawaadan menthana.”

²⁸ Qassi taani aw bakkaaliyaa xoolinttiyaa immana. ²⁹ Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso’ yaagee” yaagaade xaafa.

3

(5) *Yesuusi Sarddeesan De7iyaa Woosa Gollew Goowaa*

¹ “Sarddeesan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Xoossaa ayyaana laappunatuunne laappu xoolinttatuu de7iyaawe hawaadan yaagee.

‘Taani ne kiitaa eray; asay neena shemppuwaanna de7aasa ginttokka, neeni hayqqaadda. ² Beegotta! Atteeddawaanne hayqqanaw mateeddawaa menthetha. Ayissi gooppe, ne kiitay ta Xoossaa sinthan polo gidennawaa taani demmadi. ³ Simmi neeni akkeeddawaanne siseeddawaa akeeka; naaga; ne nagaraappekka simma. Neeni beegottennawaa gidooppe, taani neekko kayisuwaadan yaana; taani woosaade yaanentto neeni erakka. ⁴ Shin barenttu mayuwaa qitissibeenna amareedda asatuu Sarddeesan neenanna de7iino. Untunttu bootha mayuwaa mayyiide taananna hamettana; ayissi gooppe, untunttu bootha mayuwaa mayyanaw bessiyaawantta.

⁵ Xooniyaawe hewaaddankka bootha mayuwaa mayyana. Taani A

sunthaa de7uwa maxaafaappe * quccikke; taani ta Aabbu sinthaaninne A kiitanchchatuwaa sinthan I tawaa gidiyaawaa markkattana.

⁶ ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golleto giyawaa siso’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(6) Yesuusi Pilaadelifiyan De7iya Woosa Gollew Goowaa

⁷ “Pilaadelifiyan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Daawite qulppiyaa † oyqgeeddawe, ooninne gorddanaw danddayennaadan dooyiyaawee, qassi ooninne dooyyanaw danddayennaadan gorddiyaawe geeshshayenne, tumanchchay hawaadan yaagee.

⁸ ‘Taani ne kiitaa eray. Be7a, taani ne sinthan ooninne gorddanaw danddayenna penggiyaa wothaaddi; ayissi gooppe, ne wolqqay guutha gidoppenne, ta qaalaa naagaaddanne ta sunthaakka erikke gabeykka.

⁹ Be7a, Ayihuda gidikkino shin barena, ‘Nuuni Ayihuda’ giide word-dotiyaa Seexaana Ayihuda woosa golliyaa taani ahaadde, ne sinthan goynissananne neena siiqiyaawaakka untuntta erissana. ¹⁰ Neeni

genccuwan ta azazuwaa naageedda diraw, sa7an de7iya asaa paaccanaw kumentha sa7aa bolla yiyaa waayiyaa wodiyaappe taanikka neena naagana. ¹¹ Taani ellekka yaana; ooninne ne akililiyaa akkenna mala, new

de7iyaawaa minissa oyqqa. ¹² Taani xooniyaa uraa ta Aawuwaa Geeshsha Golliyan tuussaa oothana; I hewaappe ubbaakka kessenna. Taani ta Xoossaa sunthaa, ta Xoossaa katamaa sunthaanne ta Xoossaa mataappe wodhdhana ooratha Yeerusalaame sunthaa A bolla xaafana. Qassi taani ta ooratha sunthaakka A bolla xaafana.

¹³ ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golleto giyawaa siso’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(7) Yesuusi Loodooqiyaan De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹⁴ “Loodooqiyaan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Ammanetteedda tumanchcha markkay, Xoossay medhdheeddawaa koyruu, “Amen77i” giyaawe’ hawaadan yaagee.

¹⁵ ‘Taani ne kiitaa eray. Neeni irxxa gidakka; woy seelliyaawaa gidakka; irxxa woy seelliyaawaa gidaarikkii. ¹⁶ Neeni irxxa woy seelliyaawaa gidennaan, dombboloola gidiyaa diraw, taani neena ta doonaappe cuchchana hanay. ¹⁷ Ayissi gooppe neeni, “Taani dure; mi-

ishshaanna de7ay; taana aynne koshshenna” yaagaasa. Shin neeni metootiyaa asa, qarethiyaa asa, hiyyeesaa, qooqanne kallotteedda asa gidiyaawaa erakka. ¹⁸ Hewaa diraw, neeni durettana mala, tamaan

geeyeedda worqqaa, neena yeellayiyaa ne kalluwaa kammanaw bootha mayuwanne qassi loytha xeellanaw ne ayfiyaa okkiyaa dhaliyaa taappe shammanaadan, taani neena zoray. ¹⁹ Taani siiqiya ubbaa seerayenne

muray; simmi loytha seeletta; ne nagaraappekka simma.

²⁰ ‘Be7a, taani karen eqqaade xeesay. Ooninne taani xeesiyaawaa sisiide, kariyaa dooyyoooppe, taani aakko gelaade aananna ittippe kawuwaa

* **3:5** de7uwaa maxaafaa: Xoossaa asatuwaa sunthay xaafettiyaa maxaafaa. **3:5** Kes 32:32-33; Maz 69:28; Sax 20:12; Mat 10:32; Luq 12:8 † **3:7** Daawite qulppiyaa: Hawaa guussay Daawite kawutethaa ayissuwaa maataa odiyaawaa. **3:7** Isa 22:22; Yob 12:14 **3:9** Isa 49:23; 60:14; 43:4 **3:19** Lem 3:12; Ibr 12:6

maana; ikka taananna ittippe maana. ²¹ Qassi taani xoonaa de ta Aawuwaanna A kawutethaa oydiyan utteeddawaadan, xooniyaa uraw taananna ta kawutethaa oydiyan uttiyaa maataa immana.

²² ‘Sisiyaa haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golleto giyawaa siso yaagee’ yaagaade xaafa”
yaageedda.

4

Xoossay Yohaannisa Bare Kawutethaa Oydiyaa Sintha Aheedda

¹ Hewaappe guyyiyan, taani saluwan dooya penggiyaa be7aaddi; qassi taw malakataadan odishshin, taani siseedda koyro kooshshay taana; “Hawaappe guyyiyan, hananaw bessiyaawaa taani neena bessana; haa kesa” yaageedda. ² Ellekka taani Geeshsha Ayyaanaa mooduwaa giddo gelaa aggaaddi. Be7ite, saluwan kawutethaa oydi de7ee; he oydiyan ittu utteedda.

³ He utteeddawaa malay al77o Iyaasiphphiidiyaa shuchchaadaaninne al77o Serddinoone shuchchaadaani phoolee. Kawutaa oydi zuluwaan yuuyyi aadhdhiide ubba bagganna al77o marggidiyaa shuchchaadan phoolee.

⁴ He kawutethaa oydiyaa yuuyyi aadhdhiide, hara laatamanne oydu kawutethaa oydatuu de7iino; untuntun bootha mayuwaa mayyiide, huuphiyaan worqqaa akililiyaa wotheedda laatamanne oydu cimatu utteddino. ⁵ Kawutethaa oydiyaappe walqqanthay, kooshunchchayne guugunthaa gunthay keseedda; qassi kawutethaa oydiyaa sinthan laappu xompatuu poo7iino. Hewanttu Xoossaa laappu ayyaanatuwa. ⁶ Kawutethaa oydiyaa sinthan birilliya malatiyaa burccukkuwaa abbay de7ee.

He kawutethaa oydiyaappe sinthannanne guyyenna A matan yuuyyi aadhdhiide, ayfi kumeedda oydu de7uwan de7iyaa medhetatuu de7iino. ⁷ Koyro de7uwan de7iya medhetay gaammuwaa malatee; laa7enthuu miizaa maraa malatee; heezzenhuwaa som77i asaa deemuwaa malatee; qassi oyddenthuu paalliyaa argganthaa malatee. ⁸ Oydu de7uwan de7iya medhetatoo huuphiyaan huuphiyaan usuppun qefii de7ee; untunttoo bollan garssanka ubbasan ayfi kumeedda. Untunttu qammanne gallassi,
“Geeshshaw, geeshshaw, geeshshaw,

kase de7iyaawoo, ha77ikka de7iyaawoo,
qassi sinthappe yaanawoo,

Godaw, Ubbappe Wolqqaama Xoossaw”

giyaawaa aggikkino. ⁹ He medhetatuu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7uwan de7iyaawaa mazimuriyan sabbeedda wode, bonchcheedda wodenne galateedda wode, ¹⁰ laatamanne oydu cimatu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7iyaawaa sinthan guufanniide, aw goyinniino; barenttu akililiyaa kawutethaa oydiyaa sinthan wothiide hawaadan yaagiino.

¹¹ “Nu Godaw Xoossaw,

neeni bonchchuwaa,
sabaanne wolqqaa
akkanaw besaasa.

Ayissi gooppe,
ubbabaa neeni medhdhaadda;

qassi ubbabaykka
neeni koyyeeddawaadan

haneeddanne de7eedda”
yaagiino.

5

Maxaafaanne Dorssaa

¹ Itti xaaxetto maxaafay * kawutethaa oydiyan utteeddawaa ushechcha kushiyan de7iyaawaa be7aaddi; he xaaxetto maxaafay laa77u baggannakka xaafetti utteedda; qassi laappu maatafay A bolla attametteedda. ² Taani itti wolqqaama kiitanchchay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Maatafaa dooyyiide, xaaxetto maxaafaa billanaw bessiyya uray oonee?” yaagiide, awaajjiyaawaa be7aaddi. ³ Saluwan gidina woy sa7an gidina, woy sa7aappe garssan † gidina, he xaaxetto maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw ooninne bessiyaawe baawa.

⁴ Xaatha maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw bessiyya uray baynna diraw, taani daro yeekkaaddi. ⁵ Cimatuwaappe ittu taana, “Yeekkoppa; be7a, Yihudaa zariyaa gideedda Gaammuu, Daawite zarii xooneedda. I maatafaa dooyyanawunne xaaxetto maxaafaa billanaw bessee” yaageedda.

⁶ Taani kawutethaa oydiyaappe, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaappenne qassi cimatuwappe gidduwan, shuketteedda Dorssaa malatiide eqqeeddaawaa be7aaddi; aw laappu kacetuunne laappu ayfetuu de7iino. Hewanttu alamiyaa ubbaa kiitetteedda Xoossaa laappu ayyaanatuwa.

⁷ He Dorssay biide, kawutethaa oydiyaa bolla utteeddaawaa ushechcha kushiyaappe xaaxetto maxaafaa akeedda. ⁸ I he xaaxetto maxaafaa akeedda wode, de7uwan de7iyaa oyddu medhetatuunne laatamanne oyddu cimatu A sinthan kunddeeddino. Unttuntu huuphiyaan huuphiyaan diithaanne ixaanay kumeedda worqqa miishshaa oyqqeeddino. He ixaanay geeshshatuu Xoossaa woossiyaawaa. ⁹ Unttuntu,

“Xaatha maxaafaa
akkanawunne
maatafaa dooyyaade
xeellanaw new bessee.
Ayissi gooppe,
neeni shukettaadda.
Neeni qommuwaa ubbaappe,
dumma dumma
gadiyaa qaalaa ubbaappe,
yaraa ubbaappenne
zariyaa ubbaappe
ne suuthan
Xoossaw asaa wozaadda.

¹⁰ Nu Xoossaw oothana mala,
unttunta neeni
kaatatuwaanne
qeesatuwaa oothaadda.

Qassi unttuntu sa7an mooddana”
yaagiide ooratha mazimuriyaa
yexxiino.

* **5:1** xaaxetto maxaafaa: Hawaa guussay waraqatan woy galbbaan xaafetteedda xaaxettiyyaa maxaafaa gidiide, daro kare bagganna itti woy laa77u bolla bagga galbbaan maatafay attamettee.

5:1 Hiz 2:9-10; Isa 29:11 † **5:3** sa7aappe garssan: Hayqqeeddawannta guussaa. **5:5** Dom 49:9; Isa 11:1,10 **5:6** Isa 53:7; Zak 4:10 **5:8** Maz 141:2 **5:9** Maz 33:3; 98:1; Isa 42:10 **5:10** Kes 19:6; Sax 1:6

¹¹ Hewaappe guyyiyan, taani xeellaade, kawutethaa oydiyaa, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaanne cimatuwaa yuuyyi aadhdhiide eqqeeda daro kiitanchchatuwaa kooshshaa sisaaddi; untuntu sha77aaninne miilooniyan paydetteeddino. ¹² He kiitanchchatuu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,

“Shukettedda Dorssay
wolqqaa, duretethaa,
aadhdheedda eraa,
minotethaa,
bonchchuwaa, sabaa,
galataa akkanaw bessee!”
yaageeddino.

¹³ Hewaappe guyyiyan, sa7an, saluwan, sa7aappe garssaaninne abbaa gidduwan de7iya medhetaa ubbayne qassi hewaantun de7iya medhetaa ubbay,

“Kawutethaa oydiyaa bolla
utteeddawoonne Dorssaw
galatay, bonchchuu,
sabayne wolqqay
medhi medhinaw gido!”
yaagiide yexxishshin sisaaddi.

¹⁴ De7uwan de7iya oyddu medhetatuu, “Amen77i” yaagina, cimatu guufanniide goyinneeddino.

6

He Xaaxetta Maxaafaa Maatafaa Dooyaa

¹ Dorssay laappu maatafatuwaappe ittuwa dooyyishshin be7aaddi; qassi shemppuwaanna de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu guugunthaa gunthaa malatiyaa kooshshaan, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ² Taani itti bootha paraa be7aaddi. He paraa toggeeddawe wonddaafiyaa oyiqqeeda; qassi aw akililii imetteeda. Olaa I xooniiddinne qassikka xoonanaw keseedda.

³ Dorssay laa7entho maatafaa dooyeedda wode, shemppuwanna de7iya medhetatuwaa laa7enthuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ⁴ Qassi hara daama paray keseedda. Asay ittu ittuwanna shukettana mala, he paraa toggeeddaawoo sa7an sarotethaa diggiyaa wolqqay imetteeda. Wogga mashshay aw imetteeda.

⁵ Dorssay heezzenotho maatafaa dooyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzenothuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. Yaataade karethaa paray keseeddawaa be7aaddi; qassi he paraa toggeeddawe bare kushiyan miizaniyaa oyiqqeeda. ⁶ Taani de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaa gidloppe kooshshaa malatiyaabaa sisaaddi. He kooshshay, “Itti gallassaa oosoo dirgguu bagga kiiluwaa zarggaa; qassi itti gallassaa oosoo dirgguu itti kiiluwaa bagga banggaa. Shin zaytiyaanne woyiniyaa eessaa qohoppa” yaagiyaawaa sisaaddi.

⁷ Dorssay oydentho maatafaa dooyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa oydenthuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ⁸ Taani giraace paray keseeddawaa be7aaddi. He paraa toggeeddaawaa sunthay Hayquwaa; A geeduwaa Si7oolii kaalleedda. Hayquunne Si7oolii sa7aappe oydentho kushiya olaan, koshaan, harggiyaan, do7aan wodhissana mala, untunttussi maatay imetteeda.

⁹ Dorssay ichcheshentho maatafaa dooyeedda wode, untunttu Xoossaa qaalaa odeedda dirawunne barenttu markkatethan ammanetteedda diraw, shukkeedda asaa shemppuwaa yarshshuwaa yarshshiyaasaappe garssan be7aaddi. ¹⁰ Untunttu barenttu qaalaa dhoqqu udiide, “Ubbaa Mooodiyaa Godaw, geeshshaw, tumanchchaw, sa7an de7iya asaa bolla awude pird-day? Qassi nu suuthaa awude cigettay?” yaageeddino. ¹¹ Untunttoo huuphiyaan huuphiyaan bootha mayuu imetteedda. Untunttuwaadan hayqqanaw bessiyaa untunttu laggethaa oosanchchatuwaa payduunne untunttu ishaturwaa payduu kumana gakkanaw, untunttu amareedda wodiyaa takkishshana mala, untunttussi odetteedda.

¹² Dorssay usuppuntha maatafaa dooyeedda wode, taani be7aaddi; biittay loythi qaaxxeedda. Awayfi karethaa mayuwaadan karexxeedda; agenaykka mule suuthaa malateedda. ¹³ Balasiyaa giyaa mithatti gami77e ayfi, wolqqaama carkkuu qaathina, sa7an qoqqofettiyaawaadan, xoolintatuu saluwaappe sa7an qoqqofetteeddino. ¹⁴ Saluu xaaxetto maxaafay xaaxettiyaawaadan, xaaxettiide dhayi ageedda; deri ubbatuunne haathan doodetteedda sa7ay ubbay barenttu de7iyaasaappe kichchii aggeeddino. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, sa7aa kaatuu, deriyaa mooddiyaawanttu, shaalaqatuu, duratuu, wolqqaamatuu, qassi hara asay ubbay, aylletuu, womaanatuu, deriyaa kessiide, gonggoluwaa giddoninne deriyan de7iyaa zaallaa guyye baggan qosetteeddino. ¹⁶ Yaatiide deretuwaanne shuchchaa, “Kawutethaa oydiyan utteeddawa ayfiyaappenne Dorssaa hanqquwaappe nu bolla kunddiide, nuuna genterkkiteeshsha! ¹⁷ Ayissi gooppe, untunttoo wolqqaama hanqquwaa gallassay gakkikichcheedda; he hanqquwaa danddayanawe oonee?” yaageeddino.

7

Israa7eeliyaa Asaappe 144000 Asatuwa Som77iyaan Maatafay Wodhdheedda

¹ Hewaappe guyyiyan, taani oyddu kiitanchchatuu oyddu bagga sa7aa gaxaan eqqeeddaawantta be7aaddi. He kiitanchchatuu sa7aa bollan, woy abbaa bollan, woy ay mithaa bollan, carkkuu carkkennaadan te77eeddino.

² Qassikka de7uwa Xoossaa maatafaa oyqqiide hara kiitanchchay away mokkiyaasaappe kesiyaawaa taani be7aaddi. He kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide, sa7aanne abbaa qohanaw wolqqay imetteedda oyddu kiitanchchatuwa ³ xeesiide, “Nu Xoossaa oosanchchatuwaa deemuwan nuuni maatafaa wothana gakkanaw, sa7aa gidina woy abbaa gidina, woy mithaa gidin akka qohoppite” yaageedda.

⁴ Taani Xoossaa maatafaa deemuwan wotheeddawanttu payduwaa sisaaddi. Israa7eeliyaa zariyaa ubbaappe itti xeetanne oytamanne oyddu sha77a asatuwaa deemuwan maatafay wodhdheedda.

⁵ Yihudaa zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa
deemuwan maatafay
wodhdheedda.

Roobeela zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Gaade zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.
⁶ Aaseera zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.
 Niftaaleeme zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
 Minaase zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
⁷ Simoona zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
 Leewiyaa zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
 Yisaakoora zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
⁸ Zaabiloona zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
 Yooseefo zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa.
 Biiniyaama zariyaappe
 tammanne laa77u sha77aa
 deemuwan maatafay
 wodhdheedda.

Bootha Mayuwaa Mayyeedda Cora Asatuwaa

⁹ Hewaappe guyyiyan, zariyaa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, yaraa ubbaappenne dumma dumma gadiyaa qaalaa ubbaappe ooninne paydanaw danddayenna zaway baynna cora asaa taani be7aaddi. He asay bootha mayuwaa mayyiide, zambbaa haythaa barenttu kushiyan oyqqiide, kawutethaa oydiyaa sinthaninne Dorssaa sinthan eqqeedda. ¹⁰ Unttuntu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,
 “Nu atatethaykka
 kawutethaa oydiyan
 utteedda
 nu Xoossaappenne
 Dorssaappe yee”
 yaageeddino.

¹¹ Kiitanchchatuu ubbay kawutethaa oydiyaa, cimatuwanne de7uwan de7iya oyddu medhetaa yuuyyi aadhdhiide eqqeeddino. Unttuntu kawutethaa oydiyaa sinthan barenttu deemuwan guufanniide Xoossaw goyinniide,

¹² “Amen77i!
 Anjjuu, bonchchuu,
 aadhdheedda eratethay,
 galatay, sabay,
 wolqqay, minotethay
 medhinaappe medhinaa gakkanaw
 nu Xoossaw gido.
 Amen77i!”
 yaageeddino.

¹³ Cimatuwaappe ittu taana, “Ha bootha mayuwaa mayyeedda asatuu oonee? Unttuntu haqappe yeeddino?” yaagiide oochcheedda.

¹⁴ Taani, “Ta Godaw, neeni eraasa” yaagaaddi. I taana hawaadan yaageedda;

“Hawanttu daro waayyiyyaa
 waayyettiide yeeddawannta.
 Unttuntu barenttu mayuwaa
 Dorssaa suuthan meecciide

booxxeeddawantta.
¹⁵ Hewaa diraw,
 untuntu Xoossaa kawutethaa oydiyaa
 sinthan eqqiide,
 qammanne gallassi
 A Geeshsha Golliyan
 aw oothiino.
 Qassi I bare kawutethaa oydiyan
 utteeddawe
 untuntu gidduwan de7ana.
¹⁶ Hawaappe sinthanaw ubbakka
 untuntu koshattikkino
 woy saamettikkino.
 Away untunta meenna;
 qassi ay seelaykka untunta guuddenna.
¹⁷ Ayissi gooppe,
 kawutethaa oydeew
 gidduwan utteedda Dorssay
 untunta heemmana.
 De7uwa haathaa pulstuwaakkokka
 untunta kaaalethana.
 Xoossaykka
 untuntu ayfiya afothaa ubbaa quccidiggana”
 yaageedda.

8

Xaaxetha Maxaafaa Laappuntha Maatafay Dooyetteedda

¹ Dorssay laappuntha maatafaa dooyeedda wode, bakka saatiyaa giduwaawaa keenaa saluu co77u geedda.

² Hewaappe guyyiyan, taani laappu kiitanchchatuwa Xoossaa sinthan eqqiyaawantta be7aaddi; untuntussi laappu malakatay imetteedda.

³ Ixaanaa cuwayiyaa worqqa miishshaa oyqeedda hara kiitanchchay yiide, yarshshiyaasaa matan eqqeedda. Worqqaappe medhettedda yarshshiyaasay kawutethaa oydiyaa sinthan de7ee; he yarshshiyaasaa bolla geeshsha ubbatuwaa woosaa gujjana mala, kiitanchchaw daro ixaanay imetteedda. ⁴ Ixaanaa cuway geeshshatuwaa woosaanna ittippe he kiitanchchaa kushiyaappe pude Xoossaakko beedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay ixaanaa cuwayiyaawaa akkiide, yarshshiyaasaappe tamaa bonqquwaa akkiide, aani kuntheedda. He ixaanaa cuwayiyaawaa duge sa7aa olina, gugunthay guummeedda. Walqqanthay wolqqaameedda; qassi biittaykka qaaxxeedda.

Malakatatu Punetteeddino

⁶ Qassi laappu malakataa oyqqiide laappu kiitanchchatuu malakataa punnanaw giigeeddino.

⁷ Koyro kiitanchchay bare malakataa punnina suuthaanna walaketteedda shachchayenne tamay sa7an bukkeedda. Sa7aappe heezzenho kushii guudetteedda; mithaappekka heezzenho kushii guudetteedda; maataa ubbaykka guudetteedda.

⁸ Laa7entho kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Wolqqaama deriyaa malatiyaabay taman eexxiidde, abbaan yegetteedda; yaatina, abbaappe heezzenho kushii suuthaa gideedda. ⁹ Abbaan de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzenho kushii hayqqeedda; markkabetuwaappekka heezzenho kushii dhayeedda.

¹⁰ Heezzenho kiitanchchay bare malakataa punnina shaafaappenne pultuwaa haathaappe heezzenho kushiyaa bolla saluwaappe xomppiyaadan eexxiyaa wolqqaama xoolinttii wodhdheedda. ¹¹ He xoolinttiyaa sunthay Camuwaa geetettee. Haathaappe heezzenho kushii cammeedda; qassi haathay cammeedda diraw, daro asay he haathaa ushiidde hayqqeedda.

¹² Oyddentho kiitanchchay bare malakataa punneedda. Awaappe, age-naappenne xoolinttiyaappe heezzenho kushii deshetteedda; untuntu poo7uwaappekka heezzenho kushii dhumeedda. Hewaa diraw, gallas-saappe heezzenho kushii, qammaappekka heezzenho kushii dhumeedda.

¹³ Itti argganthay saluwan paalliyaawaa taani be7aaddi. He argganthay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Heezzu kiitanchchatuu punnana bessiyaa yokko malakatay punettiyyaa wode, sa7an de7iya asaw aayyeero! Aayyeero! Aayyeero!” yaagiyaawaa sisaaddi.

9

¹ Hewaappe guyyiyan, ichcheshentho kiitanchchay bare malakataa punnina saluwaappe duge sa7aa kunddeedda xoolinttiyaa be7aaddi. He xoolint-tew ciimmo ollaa * qulppii imetteedda. ² Xoolinttii ciimmo ollaa dooyy-eedda; aako coociyaappe kesiyaa cuwaa mala cuway he ciimmo ollaappe kesseedda. Qassi awaynne sa7ay he ciimmo ollaappe kesseedda cuwan dhumeeddino.

³ Cuwaappe boolii duge sa7aa yeedda. Sa7an de7iya soggato de7iya wolqqa mala wolqqay boolewukka imetteedda. ⁴ Xoossaa maatafay deemuwan baynna asaa xalalaa qohanaappe attin, sa7an de7iya maataa woy aaciya mithaa gidina woy ay mithaa gidin akka qohenna mala, boolew odetteedda. ⁵ Boolii he asaa ichcheshu agenaa gidiyaawa paxa kaa7ana mala, maatay imetteeddawaappe attin, aw asaa wodhanaw maatay imet-tibeenna. Sogguu asaa dukkiide seelissiyaawaa keenaa boolii seelisee. ⁶ He gallassatuwan asay hayquwaa koyyana; shin demmenna. Qassi hayqqanawukka amottana; shin hayquu asaappe baqatana.

⁷ Boolii olaw giigi utteedda paraa malatee. Booliyaa huuphiyaan worqqa malatiyaa akililii de7ee; A deemuuka asaa deemuwaa malatee. ⁸ A binnaanaykka macca asaa binnaanaydaa aduqqee; A achchaykka gaammuwaa achchaa malatee. ⁹ A tiray birataan ootheedda gondalliyaa malatiyaawan goozetti utteedda; qassi A qefiyaa kooshshay olaa baanaw piriixiyaa paratuu goochchiyaa gaariyaa kooshshaa mala. ¹⁰ Aw sogguwaa dufiyaa malatiyaa dufii de7ee; A dufiyan dukkiyaabay de7ee. He dufiyan ichcheshu agenaa gidiyaawa asaa qohanaadan, aw maatay imetteedda. ¹¹ A mooddiyaa kaatii de7ee. He kaatii ciimmo ollaa kiitanchchaa. A sunthaykka Ibraayisxxe qaalaan Abiddoona; qassi Giriike qaalaan Apholiyoona geetettee. Apholiyoona giyaawoo bilethay, dhayissiyaawaa giyaawaa.

8:10 Isa 14:12 **8:11** Erm 9:15 **8:12** Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:10,31; 3:15 * **9:1** ciimma ollaa: Hawaa guussay garssa bagga biittaa darissi ciimmatiide de7iyaa iita ayyaanatuu barenttu wurssethaa muraa gallassay gakkanaw qashettiide de7iyaasaa. **9:2** Dom 19:28 **9:3** Kes 10:12-15
9:4 Hiz 9:4 **9:6** Yob 3:21; Erm 8:3 **9:7** Iyu 2:4 **9:8** Iyu 1:6 **9:9** Iyu 2:5

¹² Koyro aayyeero giyawe aadhdheedda; be7a, biro hara laa77u aayyeero giyawe yaanawaa.

¹³ Usuppuntha kiitanchchay bare malakataa punneedda. Xoossaa sinthan eqqeedda worqqaappe medhdheedda yarshshiyaasaan de7iyaa oyddu gaxaa kacetuwaappe itti kooshshaa sisaaddi. ¹⁴ He kooshshay malakatay de7iyaa usuppuntha kiitanchchaa, “Efiraaxeesa giya wogga shaafan qashetteedda oyddu kiitanchchatuwa billa” yaageedda. ¹⁵ Asaa zariyaappe heezzenotho kushiya wodhanaw, ha saatiyaassi, gallassaassi, agenaassinne laythaassi giigissi wotheedda, oyddu kiitanchchatuu biletteeddino. ¹⁶ Olaa paraa toggiiyaa asaa payduu laa77u xetu miiloone gidiaawaa taani sisaaddi.

¹⁷ Qassikka taani saxaan paratuwaanne he paratuwaa toggeedda asaa be7aaddi. Asaw tiraan wothiyaa birataa gondalliyyaa malay de7ee. He tiraan wothiyaa birataa gondalliyyaa malay tamaadan zo7o; samaaiyyaa; qassi eexxiyaa diiniyaa mala. Paratuwaa huuphii gaammuwaa huuphiyaa mala. Unttuntu doonaappe tamay, cuwaynne adilliyyaa ciishshaa malatiyaa eexxiyaa diiniyaa tamay keseedda. ¹⁸ Paratuwaa doonaappe keseedda taman, cuwaaninne eexxiyaa diiniyan ha heezzu boshatuwan asaa zariyaappe heezzenotho kushii hayqqeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, paratoo wolqqay doonaaninne dufiiyan de7ee. Unttuntu dufikka huuphiyaanna de7iyaa shooshshaa malatee; hewan unttuntu asaa qohiino.

²⁰ Ha boshatuwan hayqqennan atteedda asay bare kushiyan oothiyaawaa aggibeenna. Qassi worqqaappe, biraappe, nahaasiyaa geetettiyya birataappe shuchchaappenne mithaappe oosetteedda, xeellanaw woy sisanaw woy hamettanaw danddayenna eeqaassinne xalahiyaassi goyinniyawaakka aggibeenna. ²¹ Asay eriiddi wodheeddawaa, woy bare biteeddawaa, woy bare woshummeeddawaa, woy bare wuu77eeddawaa aggiide, bare nagaraappe simmibeenna.

10

Kiitanchchaanne Guutha Maxaafaa

¹ Qassikka taani hara wolqqaama kiitanchchay saluwaappe kesiide, duge wodhdhiyaawaa be7aaddi. Shaariyaa I mayyi utteedda; qassi zuluu A huuphiyaa yuuyyi aadhdhi utteedda. A deemuuka awaa mala; A gediikka tamaa tuussaa mala. ² He kiitanchchay dooya de7iya itti guutha xaaxetto maxaafaa bare kushiyan oyqqeedda. Bare ushechcha gediya abbaa bolla essiide, bare haddirssa gediya biittaa bolla esseedda. ³ Gudiyaa gaammuwaadan, wolqqaappe gudeedda. I gudeeddawaappe guuyyan, laappu dadatuu aananna gunthan haasayeeddino.

⁴ Unttuntu guummeedda wode taani xaafanaw qoppaaddi. Shin saluwaappe, “Laappu dadatuu haasayeeddawaa asaw qaattoppanne xaafoppa” yaagiyaa kooshshay taw sissettedda.

⁵ Hewaappe guyye, abbaa bollaanne biittaa bollan eqqide7ishshin taani be7eedda kiitanchchay, bare ushechcha kushiya saluwaa pude micceedda.

⁶ Saluwaanne saluwan de7iya ubbabaa, sa7aanne sa7an de7iya ubbabaa, abbaanne abbaan de7iya ubbabaa, medhdheedda medhi medhinaw de7iya Xoossaa sunthan caaqeedda. Yaatiide, “Wodii wuranaw gami77enna.

⁷ Shin laappuntha kiitanchchay bare malakataa punniyaa wode, Xoossay

nabatuwaa gideedda bare ashikkaretoo qaalaa odi wotheeddawaadankka, I xuureedda qofay polettana” yaageedda.

⁸ Hewaappe guyyiyan, saluwaappe haasayishshin taani siseedda kooshshay laa7enthuwa zaariide taana, “Abbaa bollaanne biittaa bollan eqqeedda kiitanchchaa kushiyan dooya de7iya xaaxetto maxaafaa baade akka” yaagiyaawaa sisaaddi.

⁹ Taani he kiitanchchaakko baade, guutha xaaxetto maxaafaa taw immana mala, A oochchaaddi. I taana, “Akkaade ma; maxaafay ne uluwaa camisanawaa; shin ne doonan eessaadan, I mal77anawaa” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe guyye, taani kiitanchchaa kushiyaappe he guutha xaaxetto maxaafaa akkaade maaddi; ta doonan maxaafay eessaadan mal77eedda. Shin taani meeddawaappe guyyiyan, ta ulo gidduu cammeedda. ¹¹ Qassikka taana, “Yaraa ubbaa, zariyaa ubbaa, dumma dumma biittaa qaalaanne kaatatuwaabaa neeni timbbitiyaa qanxxennaan haasayanaw bessee” yaageedda.

11

Laa77u Markkatuwaa

¹ Hewaappe guyye, maqqaa malatiyaa likkiyaa xam77ay taw imetteedda; taana geeddawe hawaa; “Baade Xoossaa Geeshsha Golliyaanne yarshshiyaasaa likka. Hewan goyinniyaawaantakka payda. ² Shin Geeshsha Gollew kare baggaa agga basha; hewaa likkoppa. Ayissi gooppe, he sa7ay Ayihuda gidenna asaw imetteedda. Ayihuda gidenna asay geeshsha katamaa oytamanne laa77u agenaw yedhdhana. ³ Taani gaabiyaa mayyeedda ta laa77u markkatuwaa kiittana; untuntu itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallassan Xoossaa kiitaa odana” yaageedda.

⁴ He laa77u markkatuu ha sa7aa Godaa sinthan eqqiyaa xomppiyaa wothiyaa laa77u ballatuwaa. ⁵ Ooninne untunta qohanaw koyyoope, untuntu doonaappe tamay kesiide untuntu morkketuwaakka dhayissee. Qassi ooninne untunta qohanaw koyyoope, hewaaddankka hayqqana. ⁶ Untuntu Xoossaa kiitaa odiyaa wodiyaan iray bukkennaadan, saluwaa gorddanaw untuntussi maatay de7ee. Untuntussi haathaa suuthaa kessiyaa maatay akka de7ee; qassi untuntu barena koshshiyaa wode, sa7aa dumma dumma boshan shocanaw untuntussi maatay de7ee.

⁷ Untuntu barenttu markkatethaa wursseeddawaappe guyyiyan, cimmo ollaappe pude kesiya do7ay untuntunna olettana. He do7ay untunta xooniide wodhana. ⁸ Untuntu Goday masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishettiide suletteedda katamaa wogga ogiyaan untuntu anhay gisanawaa. He katamay leemisuwan Sodoomaa woy Gibxe geetettiide xeesettee. ⁹ Qassi yaraa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, dumma dumma biittaa qaalaappenne zariyaa ubbaappe yeedda asay untuntu anhaa heezzu gallassanne baggaa be7ana. Anhay mogettenna mala, he asay diggana. ¹⁰ Sa7an de7iya asay ha timbbitiyaa odiyaa laa77u asatuwa hayquwan nashettana. Asay untuntu hayquwaa ittuu ittuwaanna imotaa laamettiide bonchchanawaa; Ayissi gooppe, sa7an de7iya asaa untuntu darissi metootherdino.

¹¹ Heezzu gallassanne baggappe guyyiyan, de7uwa shemppuwaa Xoossay untuntun shemppina, untuntu dendi eqqeeddino. Untunta be7eedda ubbay iita yashshaa yayyeedda. ¹² Hewaappe guyyiyan,

he timbitiyaa odiyaa laa77u asatuu saluwaappe, “Haa pude kesite” giya wolqqaama kooshshaa siseeddino. Barenttu morkketuu barentta xeelishshin, untunttu shaariyaan geliide, pude saluwaa beeddino.

¹³ He saatiyaan biittay loythi qaaxxina katamaappe tammuntha kushii dhayeedda. Qassi biittaa qaathan laappu sha77a asay hayqqeedda. Atteedda asay loythi kokkori yayyiide, saluwaa Xoossaa gitatethaa sabbeedda.

¹⁴ Laa7entho aayyeero giyawe aadhdheedda. Shin akeekite; heezzenho aayyeero giyawe ellekka yaanawaa.

Laappuntha Malakataa

¹⁵ Hewaappe guyyiyan, laappuntha kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Saluwan,

“Alamiyaa kawutethay

ha77i nu Godaassanne

A Kiristtoosassa;

qassi medhinaappe medhinaa gakkanaw

I mooddana”

yaagiyaa wolqqaama kooshshay sisettedda.

¹⁶ Barenttu oydiyan utteedda laatamanne oyddu cimattuu Xoossaa sinthan duge guufanniide, Xoossaw goyinniide hawaadan yaageeddino;

¹⁷ “Ha77i de7iyaawoo,

kaseppekka de7iyaawoo,

Godaw,

Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,

new wolqqaama wolqqay

de7iyaa dirawunne

neeni mooddanaw

doommedda diraw,

nuuni neena galateetto.

¹⁸ Ayihuda gidenna asay hanqqetteedda;

ne hanqquukka yeedda.

Hayqqeeddawanttu

pirddettiyaa wodii ha77a;

qassi neeni ne oosanchchattoo,

nabattoo,

geeshshattoo,

ne sunhaw yayyiyaawanttoo,

dhoqqatoonne laafattoo

untunttu oosuwaadan

immiyaa wodiikka ha77a.

Sa7aa dhayissiyaaawanttakka

neeni dhayissiyaa wodii ha77a”

yaageeddino.

¹⁹ Saluwan de7iya Xoossaa Geeshsha Golli dooyetteedda; A Geeshsha Golliyan Xoossaa Qaalaa caaquwaa Taabootay beetteedda. Qassi walqqanthay wolqqaameedda; gunthay sisettedda; guugunthay guummedda; biittay qaaxxeedda; wolqqaama shachchaykka shacceedda.

12

Taani Mishiratto, Na7aanne Dawiyaa Be7aaddi

¹ Hewaappe guyyiyan, saluwan wolqqaama mallay beetteedda. Awaa mayyeedda itti mishiratta, agenaa bolla eqqeeddawunna, tammanne laa77u xoolinttiyaa akililiyaa bare huuphiyan wotheeddawunna hewaan de7aw.

² He mishiratta shahaara; izo yeluwaa oythay, un77ethina waassaaddu.

³ Hara itti wolqqaama mallay saluwan beetteedda. Tammu kaciyaanna de7iyaa laappu huuphiyan akililiyaa wotheedda itti wolqqaama zo7o dawu de7ee. ⁴ He dawu bare dufiiyan heezzenotho kushe xoolinttiyaa saluwaappe dafiide, sa7an oleedda. He dawu yeletti wodhdhosaannakka na7aa maanaw yelana haniyaa mishiratti sinthan eqqeedda.

⁵ Mishiratta attuma na7aa, Ayihuda gidenna asaa ubbaa birataa xam77aan mooddanawaa yelaaddu. Shin na7ay Xoossaakkonne A araataakko, pude ellekka aketteedda. ⁶ Mishiratta itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallassaw miziiddenne ushshiidde wothanaw Xoossay giigissi wotheedda sa7aa bazzuwaa baqataaddu.

⁷ Hewaappe guyyiyan, saluwan olay denddeedda. Mikaa7eeli bare kiitanchchatuwaanna ittippe dawiyaa oletteedda; dawiiikka bare kiitanchchatuwanna gidiide, zaari oletteedda. ⁸ Shin dawu xoonettina dawiyaasinne A kiitanchchatuwaassi saluwan sa7ay dhayeedda. ⁹ Woliqqaama dawu, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawe, beni shooshshay, alamiyaa ubbaa balethiyaawe oletteedda; I bare kiitanchchatuwanna ittippe duge sa7aw oletteedda.

¹⁰ Hewaappe guyyiyan, taani saluwaappe hawaadan yaagiyaa kooshshaa sisaaddi;

“Xoossaa atatethay ha77i yeedda.

Xoossay barew

Kaate gidiaawadankka

bare wolqqa besseedda;

A Kiristtoosi bare maataa besseedda.

Ayissi gooppe,

qammanne gallassi

Xoossaa sinthan eqqiide,

nu ishatuwaa mootiyaawe

saluwaappe duge oletteedda.

¹¹ Nu ishatuu Dorssaa suuthaaninne

barenttu tumu markkatethan

dawiya olettiide xooneddino.

Qassi untunttu

barenttu shemppuwaa aathi immiyaawoo

qarettibeykkino.

¹² Hewaa diraw,

saluunne saluwaa gidдон de7iyaawanttu,

nashettite.

Shin sa7awunne

abbaw aayyeero!

Ayissi gooppe,

xalahiyaa kaappuu

barew guutha wodii

atteeddawaa eriyaa diraw,

wolqqaama hanqquwan

duge hinttenttukko

wodhdheedda”

yaageedda.

¹³ Qassi dawi barena duge sa7aa oleeddawaa be7eeddawaappe guyyiyan, he attuma na7aa yeledda mishiratto yederssuwaa doommeedda.

¹⁴ Mishiratto shooshshay qohenna mala, heezzu laythaanne baggaa maadenne ushaadde iza naagettiyasaa bazzuwaa paallaade baana mala, laa77u wolqqaama argganthaa qefii iziw imetteedda.

¹⁵ Hewaappe guyyiyan, mishiratto di7uu di77iide afana mala, shooshshay shaafaa haathaa keena haathaa bare doonaappe mishiratti geeduwan gusseedda.

¹⁶ Shin biittay mishiratto maaddeedda; biittay bare doonaa dooyyiide, dawiya doonaappe kaseedda haathaa mitti aggeedda. ¹⁷ Dawi mishirattiw darissi hanqqettiide, izi zerethaa Xoossaa azazuwaa naagiya ubbatuwaanne Yesuusi qonccisseedda tumu ammanettiyaawantta olanaw, ¹⁸ biide abbaa doonan de7iyaa shafiyaan eqqeedda.

13

Taani Abbaappe Kesiya Laa77u Do7atuwaa Be7aaddi

¹ Hewaappe guyyiyan, itti do7ay abbaappe kesishshin, taani be7aaddi. Aw tammu kaciinne laappu huuphii de7ee; A tammu kaciya bollan tammu akililii de7ee. A huuphiyankka boriyaa sunthay xaafetti utteedda. ² Taani be7eedda do7ay maahiyaa malatee; A gedi babbanthaa geetettiyaa iita du7aa gediya malatee; A doonay gaammuwaa doona malatee. Dawi bare wolqqa, bare kawutethaa oydiyaanne bare wolqqaama maataa he do7aw immeedda.

³ He do7aa huuphetuwaappe ittuu hayqqeeddawaa malaatiyaawaa taani be7aaddi; shin wodhiyaa maythay paxeedda. Sa7aa asay ubbay maalalettiide, he du7aa geeduwaa kaalleedda. ⁴ Dawi bare maataa do7aw immeedda diraw, asay ubbay dawew goyinneedda. Qassi he asay, "Do7aa malay oonee? Aananna olettanaw ooni danddayii?" yaagiidde, do7aw goyinneedda.

⁵ He do7aw pala yewuwaanne boriyaa haasayiyaa doonay imetteedda. Oytamanne laa77u agenaassi oothana mala, aw maatay imetteedda. ⁶ He do7ay Xoossaa, A sunthaa, I de7iyaasaanne saluwan de7iya ubbatuwa boriyaa doommeedda. ⁷ He do7ay Xoossaa asatuwaanna olettiide, untuntta xoonana mala, aw maatay imetteedda. Qommuwaa ubbaa, yaraa ubbaa, dumma dumma biittaa qaalaa ubbaanne zariyaa ubbaa modiyaa maatay aw imetteedda. ⁸ Sa7ay medhettanaappe kase shuketteedda Dorssaa de7uwa maxaafan sunthay xaafettibeenna asay, sa7an de7iyaawe ubbay, he do7aw goyinnana.

⁹ Sisiyaa haythay
de7iyaa uray siso.

¹⁰ Omoddettana asay de7ooppe,
ooninne omoddettanawaa.

Mashshaan shukettaana asay de7ooppe,
ooninne mashshaan shukettanawaa.

Geeshshatuwaa danddayaynne
ammanuu hawaan erettanawaa.

Taani Sa7aappe Kesiya Do7aa Be7aaddi

¹¹ Hewaappe guyyiyan, hara do7ay sa7aappe kesiyaawaa taani be7aaddi. Dorssa kaciya malatiyaa laa77u kacii aw de7ee; shin he do7ay dawiyaadan haasayeedda. ¹² He do7ay koyro do7aa wolqqaama maataa ubbaa

A sinthan ootheedda. Sa7aynne sa7an de7iya asay ubbay A wodhiyaa maythay paxeedda koyro do7aw goyinnana mala, he do7ay godatteedda. ¹³ He laa7entho do7ay wolqqaama malaatatuwaa ootheedda; haray atto tamaa saluwaappe asaa ubbaa sintha sa7aa wothana gakkanaw malaatatuwaa ootheedda. ¹⁴ Koyro do7aa sinthan oothanaw, aw imetteedda malaatatuwaan sa7an de7iya asaa ubbaa I baletheedda. Mashshaan maythattooppenne paxa de7iyaa koyro do7aa bonchchoo misiliyaa gigissanaadan, sa7aa asaa ubbaw laa7entho do7ay odeedda. ¹⁵ Qassi koyro do7aa misilii haasayanaadaaninne barew goyinnenna ubbaa wodhanaadan, laa7entho do7ay bare shemppuwaa koyro do7aa misiliyan shemppuwaa gelissanaw azazetteedda.

¹⁶ Asay ubbay woggaynne qeeray, manqqunne durii, womaannuunne ayilii bare ushechcha kushiyan woy bare deemuwan mallaa wothanaadan, he laa7entho do7ay godatteedda. ¹⁷ He do7aa sunthay woy A sunthaa payduu de7iyaa mallay bayna asay ooninne zali77aanawunne shammanaw danddayenna.

¹⁸ Aadhdheedda eratethay hawaan de7ee. Eray de7iyaa ooninne he do7aa payduwaa bilethaa ero; ayissi gooppe, he payduu itti asaa sunthaa. A payduu usuppun xeetanne usuppun tammanne usuppuna.

14

Taani Dorssaanne 144000 Asatuwaa Be7aaddi

¹ Hewaappe guyyiyan, taani be7aaddi. Be7ite, Dorssay Xiyoone Deriyaa bolla eqqeedda. A sunthaynne A Aabbu sunthay deemuwan xaafetteedda, itti xeetanne oytamanne oyddu sha77a asatuu aananna ittippe de7iino.

² Saluwaappe kuntho haathaa gunthanne dadaa gunthaa malatiyaa wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi. Qassi taani siseedda kooshshay diithaa diixxiyaawanttu barenttu diithaa diixxina siseetiyyaa kooshshaa malatee. ³ Itti xeetanne oytamanne oyddu sha77a asatuu kawutethaa oydiyaa sinthan, oyddu paxa de7iya medhetatuwaa sinthaaninne cimatuwaa sinthan eqqeeddino. Sa7aappe wozetteedda untuntuppe attin, haray ooninne tamaanaw danddayenna ooratha mazimuriyaa yexxeeddino. ⁴ Hawanttu geeshsha asatuwaa gidiyaa diraw, maccawanttunna gaketiiide barena tunissibeykkino. Dorssay * biyaasaa ubbaa untunttu kaalliino. Untunttu Xoossaassinne Dorssaassi bayra giddanaw, sa7aa asaa giddoppe wozetteeddawantta. ⁵ Untunttu ubbaakka worddoti erikkino; untuntun bayizzuu baawa.

Taani Xoossaa Kiitanchchaa Be7aaddi

⁶ Sa7an de7iya asaa ubbaw, zariyaa ubbaw, qommuwaa ubbaw, dumma dumma biittaa qaalaa ubbaawunne yaraa ubbaw medhinaa wonggalaa mishiraachchuwaa awaajjanaw, bolla saluwan paalliyaa hara kiitanchchaa taani be7aaddi. ⁷ He kiitanchchay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Xoosaw yayyite; A bonchchite. Ayissi gooppe, sa7aa asaa I pirddiyaa saati gakkeedda. Saluwaa, sa7aa, abbaanne haathaa pultuwaa medhdheedda Xoosaw goyinnite” yaageedda.

⁸ Hara laa7entho kiitanchchay, “Wolqqaama Baabiloona kunddaaddu; iza kunddeedda gaasuunneekka asaa zariyaa ubbaa iita oosuwaa oosissiyaa diraassa” yaagiidde, koyro kiitanchchaa kaalleedda.

14:1 Hiz 9:4; Sax 7:3 * **14:4** Dorssaa: Yesuusaw imetteedda sunthaa. **14:5** Sof 3:13 **14:8** Isa 21:9; Erm 51:8; Sax 18:2

⁹ Heezzenho kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide, hawaadan yaagiidde, koyro laa77u kiitanchchatuwa kaalleedda; “Do7awunne A misilew goyinniyaa ooninne qassi A mallaa bare deemuwan woy bare kushiyan wothiyaa ooninne de7ooppe, ¹⁰ Xoossay bare wolqqaama hanqquwaa burccukkuwan kuntheeddaa hanqquwaa woyiniyaa eessaa I ushana. Hewaa ootheedda ubbay geeshsha kiitanchchatuwaa sinthaaninne Dorssaa sinthan, tamaaninne eexxiyaa diiniyan paxa kaa7ettana.

¹¹ Unttunta paxa kaa7iyaa tamaa cuway medhi medhinaw cuwattana. Do7awunne he do7aa misilew goyinniyaa oossinne qassi he do7aa sunthaa malaataanna de7iya oossinne qammanne gallassi shemppuu baawa” yaageedda.

¹² Xoossaw azazettiyaanne Yesuusaw ammanettiya geeshshatuu dand-dayiyaa danddayay hawaana.

¹³ Hewaappe guyyiyan saluwaappe, “Hawaa xaafa; hawaappe sinthaw Godan hayqqiyaawanttu anjjetteddawannta” yaagiyaa kooshshaa taani sisaaddi.

Ayyaanay, “Tuma; untuntu barenttu daaburaappe shemppana; ayissi gooppe, untuntu lo77o kiittaw, Xoossay lo77uwan zaarana” yaagee.

Taani Qoychchaa Wodiyaa Be7aaddi

¹⁴ Qassikka taani be7aaddi. Be7ite, bootha shaarii de7ee. Shaariyaa bollan Asaa Na7aa malatiyaawe utteedda; A huuphiyaan worqqa akililii, qassi A kushiyan qara baacay de7ee. ¹⁵ Hara kiitanchchay Geeshsha Golliyaappe kesiide, shaariyaa bollan utteeddawoo bare qaalaa dhoqqu udiide, “Qoychchaa saati gakkeedda diraw, ne baacaa yeddaade kathaa qoycaa; ayissi gooppe, sa7aa kathay meleedda” yaageedda. ¹⁶ Shaariyaa bollan utteeddawe, bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7aa kathaa cakkeedda.

¹⁷ Qassikka saluwan de7iya Geeshsha Golliyaappe hara kiitanchchay kesseedda; awukka kuussa baacay de7ee.

¹⁸ Tamaw kaappo gideedda hara kiitanchchay yarshshiyaasaappe kesiide, kuussa baacay de7iyaa kiitanchchaw bare qaalaa dhoqqu udiide, “Woyiniyaa ayfi teereedda diraw, ne kuussa baacaa yeddaade, sa7an de7iya woyiniyaa turaappe hondodda ayfiyaa qanxxa!” yaageedda. ¹⁹ He kiitanchchay bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7an de7iya woyiniyaappe hondodda ayfiyaa qanxxeedda; Xoossaa wolqqaama hanqquwaa he woyiniyaa gumi77iyaa ollaan yeggeedda. ²⁰ Katamaappe gaxaan de7iya woyiniyaa ayfiyaa gumi77iyaa ollaan woyiniyaa ayfi gumi77ettee. Suuthay kesiide, he woyiniyaa gumi77iyaa ollaappe heezzu xeetu kiilo miitiriyaa keenaa haakkiide, paraw puuluwaa gakkiiyawaa keenaa dhoqqu giide eelleedda.

15

Taani Burccukkuwaa Abbaa Bee7aaddi

¹ Taani saluwan hara wolqqaamanne maalalissiyaa mallaa be7aaddi. Xoossaa hanqquu untuntu bollan polettiyaa diraw, wurssetha laappu boshanna de7iya laappu kiitanchchatuu de7iino.

² Qassikka taani burccukkuwaa abbaa malatiyaawaa tamaanna walaketteeddawaa be7aaddi. Qassi do7aa, A misiliyaanne A sunthaa payduwaa xoneeddaawantta be7aaddi. Xoossay untuntussi immeedda diithatuwaa oyqqiide, burccukkuwaa malatiyaa abbaa matan untuntu eqqeeddino.

³ Unttuntu, Xoossaa oosanchchaa Muse mazimuriyaanne Dorssaa mazimuriyaa hawaadan yexxeeddino.

“Godaw,
Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
ne kiitay gitanne maalalissiyaawaa.
Asa zariyaa ubbaa Kaatew,
ne ogii xilluwaanne tumuwaa.

⁴ Godaw, new yayyennawenne
ne sunthaa bonchchennawe oonee?
Ayissi gooppe, geeshshay ne xalalaa.
Asa zariyaa ubbay yiide,
ne sinthan goyinnana;
ayissi gooppe, ne xillo kiitay
ubbaw qoncceddada”
yaagiide yexxiino.

Laappu Boshanna De7iyaa Laappu Kiitanchchatuwaa

⁵ Hewaappe guyyiyan, taani saluwan de7iya Geeshsha Golli dooyettowaa hewekka markkatethaa dunkkaaniyaa be7aaddi. ⁶ Laappu boshanna de7iya laappu kiitanchchatuu Geeshsha Golliyaappe keseeddino. Unttuntu phooliide booxxiya laynuwaa mayuwaa mayyeeddino; barenttu tiraa worqqaa danccuwan yuushshi aathiide qachcheeddino. ⁷ De7uuwan de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu, medhi medhinaw gakkanaw de7iyaa Xoossaa hanqquu kumeedda laappu worqqaa keretuwa laappu kiitanchchatoo immeedda. ⁸ Xoossaa bonchchuwaappenne A wolqqaappe yeedda cuway Geeshsha Golliyaa kumeedda. Laappu kiitanchchatuu aheedda laappu boshatuu polettana gakkanaw, Geeshsha Golliyaa ooninne gelanaw dandayibeenna.

16

Xoossaa Hanqquu Kumeedda Keretuwa

¹ Hewaappe guyyiyan, laappu kiitanchchatoo, “Biide Xoossaa hanqquwaa laappu keriyaappe sa7an gussite” yaagiide, Geeshsha Golliyaappe haasayiyaa wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi.

² Koyro kiitanchchay biide, bare keriyaa de7iyaawaa sa7an gussina, do7aa mallay de7iyaawanttu bollanne he do7aa misilew goyinniyaawantu bolla loythi sakkiyaa maythaa keseedda.

³ Laa7entho kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa abbaan gussina abbaa haathay hayqqeedda asaa suuthaa malateedda. Qassi abbaan de7iya medhetaa ubbaykka hayqqi aggeedda.

⁴ Heezzenho kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa shaafatuwaaninne pulttatuwan gussina untuntu suuthaa gideeddino. ⁵ Haathaw aawottiya kiitanchchay hawaadan yaagiyaawaa, taani sisaaddi;

“Kasekka ha77ikka
de7iyaa Godaw,
Geeshshaw,
ha pirddaa pirddeedda diraw,
neeni xilluwaa.

⁶ Unttuntu geeshshatuwaa suuthaanne nabatuwaa suuthaa

gusseedda diraw,
neeni untuntta ushshanaw
suuthaa untunttoo immaadda.
Untunttu barenttoo
bessiyaawaa akkeeddino”
yaageedda.

⁷ Yarshshuwaa yarshshiyaasaappe,
“Godaw,
Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
ne pirdday tumuwaanne xilluwaa!”
yaagiyaa kooshshaa taani sissaadi.

⁸ Oyddentho kiitanchchay bare keriyān de7iyaawaa awayfiyaa bollan gussina bare tamaa seelaan asaa guuddanaw, awayfew maatay imetteedda.

⁹ Asay wolqqaama seelaan guudettiide ha boshatuwaa bollan maatay de7iyaa Xoossaa sunthaa boreedda. Shin bare nagaraappe simmibeennanne Xoossaa gitatethaakka bonchchibeenna.

¹⁰ Ichcheshentho kiitanchchay bare keriyān de7iyaawaa do7aa kawutethaa oydiyaa bolla gussina, he do7aa kawutethay dhumeedda. Asay bare seelaa diraw, bare inxxarssaa sa77eedda. ¹¹ Qassi asay bare seelaa dirawunne bare maythaa diraw saluwaa Xoossaa sheqqeedda. Shin bare ootheedda nagaraappe simmibeenna.

¹² Usuppuntha kiitanchchay bare keriyān de7iyaawaa wogga Efiraaxeesa geetettiyyaa shaafan gussina away doliyaa baggappe yaana kaatatuwassi ogii giiganaadan, haathay meleedda. ¹³ Hewaappe guyyiyan, taani sheedhdhiyaa malatiyaa heezzu tuna ayyaanatu dawayyaa doonaappe, du7aa doonaappenne wordduwaa timbitiyaa odiyaawaa doonaappe kesishshin be7aaddi. ¹⁴ Untunttu mallatuwaa oothiyaa xalahatuwaa ayyaanatuwa. He heezzu iita ayyaanatuu Ubbaappe Wolqqaama Xoossaa wolqqaama gallas-

san, sa7aa kaatatuwaa ubbaa olaw shiishshanaw baana.

¹⁵ “Be7a, taani kayisuwaadan yaana. Asaa sinthan kallo hamettiide yeellatenna mala, gemi77ishennan bare mayuwaa mayyiide naagiyaa uray anjjetteddawaa!” yaageedda.

¹⁶ He iita ayyaanatuu kaatetuwaawaa Ibraayisxxe qaalaan Arimaagedoona * geetettiyyaa sa7aa shiishsheeddino.

¹⁷ Laappuntha kiitanchchay bare keriyān de7iyaawaa carkkuwan gussina, Geeshsha Golliyān de7iya araataappe, “Poletteedda” yaagiyaa wolqqaama kooshshay yeedda. ¹⁸ Hewaappe guyyiyan, walqqanthay wolqqaameedda; gunthay sissettedda; guugunthaykka guummeedda.

Qassi biittay pala qaathaa qaaxxeedda. Asay sa7an medhettoodeppekka biittay hewaa mala qaathaa qaaxxi erenna; hewe ubbaappe aadhdheedda qaathaa. ¹⁹ Woliqqaama katamay heezzu kesiide za77eedda. Biittaa ubbaan de7iya katamatuu dhayeeddino. Xoossay wolqqaama Baabiloono qoppiide, bare iita hanqquwaa woyiniyaa eessay kumeedda burccukkuwaappe woyiniyaa eessaa Baabiloono ushsheedda. ²⁰ Abbaan doodetteedda biittay ubbay dhayeedda; deriikka beettibeenna. ²¹ Asaa bolla oytamu kiilo keenaa deexiya wolqqaama shachchay saluwaappe wodhdheedda. Asay he shachchaa boshaa diraw, Xoossaa boreedda; ayissi gooppe, boshay daro wolqqaama.

16:10 Kes 10:21 **16:12** Isa 11:15 * **16:16** Arimaagedoona: Ha qaalaw koyrotti de7iyaa Ibraayisxxiyaa medhetay, “Har-Maagido” yaagiyawaa gidiide, “Har-Maagido” giyaawoo de7iyaa bilethay, “Meegido-Zooziyaa” yaagiyawaa. Hawaa guussay beni wodiyaan asay cora olaa oletteedda sa7aa guussaa. **16:16** 2Ka 23:29; Zak 12:11 **16:19** Isa 51:17 **16:21** Kes 9:23; Sax 11:19

17

Baabiloone Bolla Yaana Muraa

¹ Hewaappe guyyiyan, laappu keretuu de7iyaa laappu kiitanchchatuwappe ittuu taakko yiide, taana hawaadan yaageedda; “Haa ya; daro shaafatuwaa gaxaan de7iya woshummiyaa, wolqqaama katamatta, waana murettanentto, taani neena bessana. ² Sa7an de7iya kaatatuu izinna woshummeeddino; sa7an de7iya asaykka izi woyiniyaa eessaa ushi mathottiide izinna woshummeedda” yaageedda.

³ He kiitanchchay taana Ayyaanan bazzuwaa afeedda. Hewan taani itti mishiratto boriyaa sunthay bollaa ubbaan xaafetti utteedda zo7o do7aa toggeeddawunno be7aaddi; he do7aw laappu huuphiyan tammu kacii de7ee. ⁴ He mishiratta teera ochchaa malatiyaa mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaaddu; iza qassi worqqaan, bonchcho shuchchaaninne inqquwaa geetettiyaa al77o shuchchan alleeqqaaddu. Iza woshummiyaa tunabayanne sheneyiyaabay kumeedda worqqaan burccukkuwaa bare kushiyan oyqqaaddu. ⁵ Izi deemuwan xuura yewuwaa bilethay de7iyaa sunthay,

“Woliqqaama Baabiloono;
Sa7aan De7iyaa
Woshummiyaawanttoonne
Sa7aan De7iyaa
Sheneyiyaabaw Aatto”

yaagiyaawe xaafetti utteedda.

⁶ Qassi he mishiratta geeshshatuwaa suuthaanne Yesuusaw markkatiishshin wodheeddawanttu suuthaa ushaade mathotteeddawunno taani be7aade malalettaaddi.

⁷ Kiitanchchay taana, “Neeni ayissi hawaadan malalettaaddii? Taani new mishiratti xuura yewuwaanne iza tookkeedda laappu huuphiyan tammu kacii de7iyaa du7aa xuura yewuwaa odana. ⁸ Neeni be7eedda do7ay kase de7ee; shin ha77i baawa. He do7ay ciimmo ollaappe elle kesiide, bashshaw baanawaa. Alamii medhettoodeppe doommiide, de7uwa maxaafan untunttu sunthay xaafettibeenna sa7an de7iya asay do7aa be7iide malalettana. Ayissi gooppe, I kase de7ee; ha77i baawa; shin sinthappe yaanawaa.

⁹ “Hawe aadhdheedda erathanne akeeka koyyee. Laappu huuphi mishiratta uttiyaa laappu deretuwaa; hewanttu qassi laappu kaatatuwaa. ¹⁰ Untuntuppe ichcheshu kaatatuu kundeeddino. Ittuu ha77i gakkanaasikka mooddee; yokko kaatii yibeenna. I yiide, guutha wodiya takkanaw bessee. ¹¹ Kase de7eedda do7ay, ha77i baynawee, I bare huuphew hosppuntha du7aa. I laappu do7atuwaappe ittuwaa; I dhayanaw bee.

¹² “Neeni be7eedda tammu kacetuu mooddanaw doommibeenna tammu kaatetuwa. Shin untunttu do7anna ittippe itti saatew kaatetuwan mooddanaw untunttussi maatay imettana. ¹³ Untunttussi ubbaw itti qofay de7ee; untunttu barenttu wolqqaanne barenttu maataa do7aw immana. ¹⁴ Untunttu Dorssaanna olettana; shin dorssayanne dorssaanna de7iyaawanttu, I xeegeeddawanttunne dooreeddawanttu, A kaalliyaa amanetteeddawanttu, he kaatetuwa xoonana; ayissi gooppe, I godatuwaa Godaanne kaatetuwa Kaatiyaa” yaageedda.

¹⁵ Kiitanchchay qassikka taana hawaadan yaageedda; “Caaratta utteedda he neeni be7eedda haathay yaratuwaa, cora asaa, asaa zaretuwaanne

dumma dumma biittaa qaalaa. ¹⁶ Qassi neeni be7eedda tammu kaciinne do7ay woshummewunno ixnanawantta. Unttuntu iziw de7iya ubbabaa akkidiggana. Qassi izo kallo ashshananne izi ashuwaa midiggana; yaatiide untunttu izo taman guuddana. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa qaalay tumatana gakkanaw, untunttu qofay ittuwa gidanaadan, untunttu barenttu mooddiyaa wolqqa do7aw immanaadaaninne Xoossay qoppeddaawaa untunttu oothanaadan, untunttu wozanaan Xoossay amuwaa wotheedda.

¹⁸ “He neeni be7eedda mishiratta sa7aa kaatetuwa mooddiyaa wolqqaama katamatto” yaageedda.

18

Baabilooni Kunddethaa

¹ Hewaappe guyyiyan, wolqqaama maatay de7iyaa hara kiitanchchay saluwaappe wodhdhishiina, taani be7aaddi. He kiitanchchaa bonchchuu sa7aa poo7isseedda.

² He kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide,
“Iza kunddaaddu!

Wolqqaama Baabilooni kunddaaddu!
Baabilooni xalahatuu aqiyaasaa gidaaddu;
iita ayyaanatuu ubbatuunne
ixettiyaa iita kafatuu ubbatuu
iini de7iino.

³ Ayissi gooppe,
asaa zariyaa ubbaa
bare mathoyiyaa woyiniyaa eessaa
ushshina
izinna woshummeeddino.
Qaykka sa7aa kaatatu
izinna woshummeeddino.
Izi ishalo wolqqa gaasuwan
sa7an de7iya
zali77anchchatuu duretteeddino”
yaageedda.

⁴ Hewaappe guyyiyan,
taani saluwaappe
hawaadan yaagiyaa
hara kooshshaa sisaaddi;
“Ta asaw, iippe kesite!
Izi nagaraa izinna koxxoppite!
Izi mura gishettoppite.

⁵ Ayissi gooppe,
izi nagaray
saluwaa gakkanaw dooretti utteedda.
Xoossay izi iita bayizzuwa
hassayeedda.

⁶ Iza immeeddawaa keenaa zaariide,
iziw immite.
Iza ootheeddawoo
laa77u kushiya
iziw ganxxite.
Iza hinttenttussi giigisseedda ushshaappe

laa77u kushiyau ushshaa
 izi burccukkuwaa kunthite.
⁷ Iza bonchchetteeddawaanne
 ishaleeddawaa keenaa
 izo tuggayitenne kayyoyite.
 Iza bare wozanaan,
 ‘Taani kaatattiidan uttay;
 taani asinay baynna maccawunno gidikke;
 qassi ubbaakka kayyottikke’
 yaagaw.

⁸ Hewaa diraw,
 izi boshaa ubbay
 harggi, kayyuunne koshay
 izo itti gallassi oyqqana.
 Qassi iza taman guudettana;
 ayissi gooppe,
 izi bolla pirddiyaa
 Godaa Xoossay Wolqqaama”
 yaageedda.

⁹ Sa7aa kaatatuu, izina woshummiidde ishaleeddawanttu he katamatta guudettina, kesiyaa cuwaa be7eedda wode, katamattiw untunttu waassananne yeekkana. ¹⁰ Untunttu he katamatti ugaw yayyeedda diraw, haakki eqqiide, “Ha wolqqaama katamattee! Wolqqaama katamattee! Baa-biloonee, new aayyeero! Neeni ay mala tuggattaniishsha. Neeni itti saatiyaa gidдон ne pirddaa akkaadda” yaagana.

¹¹ Untunttu markkabiyau caanaa hawaappe sinthanaw shammiyaabay baynna diraw, sa7an de7iya zali77anchchatuu he katamattiw waassananne kayyottana. ¹² Untunttu worqqau, biraa, bonchcho shuchchaa, inqquwaa geetettiyaa al77o shuchchaa, teera oochcha malatiyaa mayuwaa, suufiyaa mala mayuwaa, hariya geetettiyaa mayuwaa, zo7o mayuwaa, ubba qommo sawiyaa mithaa, ubba qommuwan oothedda danggarssaa achchaa, al77o mithaappe medhetteeddabaa, nahaasiyaa, birataa, ibineberediyaa geetettiyaa shuchchaa, ¹³ qarafaa, qimaamiyaa, ixaanaa, shittuwaa, sawiyaa ixaanaa dhiilliyaa, woyiniyaa eessaa, wogaraa zaytiyaa, liiqeedda dhiilliyaa, zarggaa, miizaa, dorssaa, paraanne paray goochchiyaa gaariyaa, untunttu aylletuwanne haray atto asaa shemppuunne shammiyaabaykka baawa.

¹⁴ Zali77anchchatuu mishirattiw,
 “Neeni amotteedda
 lo77obay ubbay neeppe halidiggeedda.
 Ne de7uunne
 alleeqqettiyaabay ubbay dhayidiggeedda.
 Neeni laa7entho
 untunta ubbaakka demmakka”
 yaageeddino.

¹⁵ He katamattin zali77iide duretteedda zali77anchchatuu izi ugaw yayyiide, iippe haakkiide eqqana. Untunttu yeekkananne kayyottana. ¹⁶ Qassi,
 “Suufiyaa geetettiyaa
 kiriyan dadetteedda mayuwaa,
 teera ochchaa malatiyaa
 mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaade,
 worqqau alleeqquwan,

bonchcho shuchchaaninne
 inqquwaa geetettiyaa
 al77o shuchchan alleeqqeedda,
 he wolqqaama katamattiw aayyeero! ¹⁷ Hawaa keena
 wolqqaama maxuu ubbay
 itti saatiyaa gidдон
 dippi gi dhayi aggeedda”
 yaageeddino.

Markkabiyyaa laaggiyaa ubbatuu, markkabiyan biya ubbatuu,
 markkabiyan oothiyaa ubbatuunne abbaan oothi go77ettiyaa ubbatuu
 haakki eqqeeddino. ¹⁸ He katamatta guudettina kesiyaa cuwaa be7eedda
 wode barenttu kooshshaa dhoggu udiide, “Ha wolqqaama katamatto
 malatiyaa katamay ubbaakka baawa” yaageeddino.

¹⁹ Unttuntu barenttu huuphiyaan baana qoliide, waasseeddinonne kayy-
 otteeddino;

“Abbaan markkabetuu de7iyaa ubbaa
 bare maxuwan dureyeedda
 wolqqaama katamattiw aayyeero!
 Qassi iziw de7iyaabay ubbay
 itti saatiyaa gidдон
 dhayi ageedda.

²⁰ He katamatta dhayeedda diraw,
 saloo, nashetta!

Geeshshatoo, Yesuusi kiitteeddawanttoo,
 nabatoo, nashettite!
 Ayissi gooppe,
 iza hinttentta ootheeddawaa
 diraw Xoossay izo pirddeedda” yaageedda.

²¹ Hewaappe guyyiyan,
 wolqqaama kiitanchchay
 woxaa malatiyaa wolqqaama shuchchaa
 denti abbaan oliide hawaadan yaageedda;

“Wolqqaama katamatta
 Baabiloona sugina,
 hawaadan kunddana;
 iza hachcheppe sinthaw
 ubbaakka beettukku.

²² Diithaa diixxiyaawanttunne
 mazimuriyaa yexxiyaawanttu,
 suusulliyaanne malakataa punniyaawanttu
 kooshshay hawaappe hini baggan
 ne gidдон ubbakka siseettenna.

Kushiyyaa hiilla eriyaa ooninne
 laa7etho ubbakka de7enna.

Woxaa kooshshaykka
 hawaappe sinthaw ne gidдон sisettenna.

²³ Xomppiyaa poo7uukka
 laa7ethuwa ne gidдон poo7enna.

Akkiyawaa kooshshayne
 gelewunni kooshshay

sinthaw ne gidдон siseettenna.
 Ne zali⁷⁷anchchatuu sa7aa
 ubbaan eretteedda wolqqaamatuwaa.
 Ne bitiyaawan asaa zariyaa ubbay
 cimetteedda.
²⁴Nabatuwaa suuthay,
 geeshshatuwaa suuthaynne
 sa7an hayqqeedda ubbatuwaa suuthay
 izin beetteedda diraw,
 Baabiloona
 murettaaddu”
 yaageedda.

19

¹ Hewaappe guyyiyan, saluwan cora asaa kooshshaadan kooshummiyaa
 wolqqaama kooshshay hawaadan yaagiyaawaa taani sisaaddi;
 “Xoossaa galatay gakko.

Atotethay,
 bonchchuunne wolqqay
 nu Xoossaassa.

² A pirdday
 tumuwaanne xilluwaa.
 Caarataade sa7aa tunisseedda
 wolqqaama caaratto
 Xoossay pirddeedda;
 Xoossaa oosanchchatuwaa
 iza wodheedda diraw,
 Xoossay izo mureedda”
 yaageedda.

³ Asay laa7enthuwa bare koshshaa dhoqqu udiide,
 “Xoossaa galatay gakko.
 He katamatta medhi medhinaw cuwattana”
 yaageeddino.

⁴ Laatamanne oyddu cimatuunne shemppuwaanna de7iya oyddu med-
 hetatuu kawutethaa oydiyan utteedda Xoossaw guufanniide, “Amen77i.
 Xoossaa galatay gakko” yaagiide goyinneeddino.

Dorssaa Bullachchaw Xeesiyaa Xeessaa

⁵ Hewaappe guyyiyan,
 “Xoossaa ayllatuu ubbay,
 Xoossaw yayyiya guuthay,
 daruu ubbay nu Xoossaa
 galatite”

yaagiya kooshshay kawutethaa oydiyaappe keseedda.

⁶ Hewaappe guyyiyan, cora asaadan kooshummiyaa, wolqqaama
 shaafaadan guummiyaa, wolqqaama guugunthaadan guugummiyaa
 kooshshaa taani sisaaddi. He kooshshay,
 “Xoossaa galatay gakko.

Ayissi gooppe,
 nu Goday,
 Ubbaappe Wolqqaama Xoossay
 kawuteedda.

⁷ Dorssaa bullachchaa
gallassay gakkeedda dirawunne
gelewunnakka bullachchaw
barena giigisseedda diraw,
nuuni pashikkoyttenne nashettoytte;
qassi Dorssaa bonchchoytte.

⁸ Gelewunniw mayyanaw
suufiyaa geetettiyaa
kiriyan dadetteedda
phooliyaa bootha mayuu imetteedda.
Suufiyaa geetettiyaa
kiriyan dadetteedda mayuu
geeshshatuwaa
xillo oosuwaa”
yaagiyaawaa, taani sisaaddi.

⁹ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “ ‘Dorssaa bullachchaw xeesetteeddawanttu anjjetteddawannta’ yaagaade xaafa” yaageedda. He kiitanchchay qassikka taana, “Hawe Xoossaa tumu qaalaa” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe guyye taani aw goyinnanaw A gediyan kunddaaddi. Shin I taana, “Hewaa oothoppa. Taani ne malanne Yesuusi untunttussi qonccisseedda tumatethaa oyqqeedda ne ishatuwaa ubbaa mala ayliiyaa. Xoosaw goyinna. Ayissi gooppe, Yesuusi qonccisseedda tumatethay timbitiyaa odiyaawoo denthethiyaawaa” yaageedda.

Bootha Paraa Toggeeddawaa

¹¹ Yaatina, saluu dooyetteeddaawaa taani be7aaddi. Hewan bootha paray de7ee; he paraa toggeeddaawe ammanettiyaawaanne tumanchchaa giide xeesettee. Toggeeddawe xillotethaan pirddeenne bare olaakka olettee.

¹² A ayfi tamaa lacuwaa malatee; qassi I bare huuphiyaan daro akililiyaa wotheedda. A bolla xaafetti utteedda sunthay de7ee; shin he sunthay ayentonne aappe attin, ooninne erenna. ¹³ I mayyeedda mayuu suuthan naaqqi kesseeddawaa. A sunthaykka Xoossaa Qaalaa. ¹⁴ Saluwaa wottaaddaratuu bootha geeshsha suufiyaa geetettiyaa kiriyan dadetteedda mayuwaa mayyiide, bootha paratuwaa toggiide, A geeduwaa kaalliino. ¹⁵ Asaa zerethaa I dhayissiyaa kuussa mashshay A doonaappe kesee. Birataa xam77aan asaa I mooddana. Ubbaappe Wolqqaama Xoosay bare hanqquwaa woyiniyaa eessay gumi77ettiyaasan, gumi77iide bessana. ¹⁶ A mayuwaa bollanne A wodiriyaa bolla, “Kaatatuwaa Kaatiyaanne godatuwaa Godaa” yaagiya sunthay xaafetti utteedda.

¹⁷ Hewaappe guyyiyan, taani itti kiitanchchay awaan eqqeeddaawa be7aaddi. He kiitanchchay saluwan dhoqqiide paalliyaa kafuwaa ubbatoo bare kooshshaa dhoqqu udiide, “Haa yiite. Xoossaa kawuwaassi ittisa7a shiiqite. ¹⁸ Yiide kaatatuwaa ashuwaa, shaalaqatuwaa ashuwaakka wottaaddaratuwaa ashuwaa miite; paratuwaa ashuwaakka paratuwaa toggeeddawanttu ashuwaakka miite; qassi asaa ubbaa ashuwaa ayliyaawaanne womaannuwaa, dhoqqaawaanne hokaawaa miite” yaageedda.

¹⁹ Paraa toggeeddaawaannanne A wottaaddaratuuwanna olettanaw, do7ayanne sa7aa kaatatu qassi untunttu wottaaddaratuu itti sa7aa shiiqi utteeddawantta taani be7aaddi. ²⁰ He do7ay A sinthaan malaataa otheedda worddo nabiyaanna ittippe oyqetteedda. Do7aa mallay

de7iyaawanttanne do7aa misilew goyinneeddawaantta I baletheeddawe he oothiyaa malaatatuwaana. Do7aynne wordduwaa timbbitiyaa odiyaaawe laa77atuukka diiniyaan eexxiyaa tamaa abbaan paxa yegetteeddino. ²¹ Unttuntu wottaaddaratuu paraa toggeeddaawaa doonaappe kesiya mashshaan hayqqeeddino. Kafatuu ubbatuu unttuntu ashuwaappe barenttoo danddayeeddawaa keenaa meeddino.

20

Sha77a Laythaa Kawutethaa

¹ Ciimmo ollaa gulppiyaanne wolqqaama santhalataa bare kushiyan oyqqeedda itti kiitanchchay saluwaappe yiyaawaa taani be7aaddi. ² Kiitanchchay dawiyaa, he beni shooshshaa, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawaa oyqeeda; yaatiide sha77a laythaw qachcheeda. ³ Kiitanchchay ciimmo ollaan A yeggiide, sha77a laythay wuranaw, asaa zerethaa laa7ethuwa balettena mala, he ciimmo ollaa gulppi gorddiide attameedda. Hewaappe guyyiyan, dawii amareedda wodiya biletanaw bessee.

⁴ Hewaappe guyyiyan, taani araatuwaanne untuntun utteeddawantta be7aaddi; untuntussi pirddiyaa maatay imetteedda. Yesuusi qoncciseedda tumaanne Xoossaa qaalaawaajjeedda diraw, barenttu qoodhiyaa qanxxetteedda asaa shemppuwaakka taani be7aaddi. Unttuntu do7aw woy do7aa misilew goyinnibeykkino. Unttuntu do7aa mallaa barenttu deemuwaan woy barenttu kushiyan wothibeeykkino. Unttuntu hayquwaappe dendiide, Kiristtoosaana ittippe kaatetuwan sha77a laythaw mooddeeddino. ⁵ Hayqqeeddawanttu coratuu sha77a laythay wurana gakkanaw, hayquwaappe denddibeykkino. Hewe koyro denduwaa. ⁶ Koyro dendduwan dendeeddawanttu anjetteeddawanttanne Xoossaa asatuwaa. Unttuntu bolla laa7entho hayqoo wolqqay baawa. Unttuntu Xoossaassinne Kiristtoosassi qeesatuwaa gidana; unttuntu aananna ittippe sha77a laythaw mooddana.

Seexaanay Xoonetteedda

⁷ Sha77a laythay wureeddawaappe guyyiyan, Seexaanay qashuwaappe biletana. ⁸ I Sa7an ubbasan de7iya asaa zerethaa balethanaw kessana; hewe Googanne Maagooga geetetiyaawaa. Seexaanay abbaa shafiyaa keena zerethaa olaw shiishshana. ⁹ He zaretuu biittaa ubbaa mayyiide geeshshatuwaa heeraanne Xoossay siiqiyaa katamatto yuuyyi aadhdi eqqeeddino. Shin tamay saluwaappe wodhdhiide, untunta meedda.

¹⁰ Do7aynne worddo nabii yegetteedda eexxiyaa diiniyaa tamaa abbaan xalahiyaa kaappuu, asaa zerethaa baletheeddawe, yegetteedda. Unttuntu qammanne gallassi medhi medhinaw paxa kaa7ettana.

Wurssetha Pirddaa

¹¹ Hewaappe guyyiyan, taani wolqqaama bootha araataanne he araataan utteeddawaa be7aaddi. Sa7aynne saluu A sinthappe baqateeddino; laa7entho beettibeykkino. ¹² Hayqqeeddawanttu, dhoqqu giyaawanttunne guthatuu araataa sinthan eqqeeddaawantta taani be7aaddi. Maxaafatuu dooyetteeddino; hara maxaafay, de7uwa maxaafaykka dooyetteedda. Hayqqeeddawanttu barenttu oosuwaadan, maxaafatuwan xaafetti utteeddawaadankka pirddetteeddino. ¹³ Abbay bare gidon de7iya hayqqeeddaawantta immeedda; hayquunne Si7oolii barenttu gidon

de7iya hayqqeeddawannta immeeddino. Ubbaykka barenttu oosuwaadan pirdetteeddino. ¹⁴ Hewaappe guyyiyan, hayquunne Si7oolii tamaa abbaan yegetteeddino. He tamaa abbay laa7etho hayquwaa. ¹⁵ De7uwa maxaafan bare sunthay xaafettibeenna asay ooninne tamaa abban yegetteedda.

21

Ooratha Saluwaanne Ooratha Sa7aa

¹ Hewaappe guyyiyan, taani ooratha saluwaanne ooratha sa7aa be7aaddi. Koyro saluunne koyro sa7ay dhayeedda. Abbaykka dhayeedda. ² Geeshsha katamatta ooratha Yeerusalaame, bare asinaw mayyaade giigeedda geliyaa wodoro naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe Xoossaa matappe duge wodhdhewunno taani be7aaddi.

³ Woliqqaama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaaddi; “Xoossaa gollii asaanna de7ee; Xoossay asaanna ittippe de7ana. Unttuntu A asaa gidana; Xoossay bare huuphew untuntunna de7ana. I untuntu Xoossaa gidana. ⁴ Xoossay untuntu ayfiya afutha ubbaa guccana. Hawaappe sinthanaw hayquunne kayyuu woy waasunne sakuu baawa. Ayissi gooppe, eccabay dhayeedda” yaageedda.

⁵ Araatan utteeddawe, “Taani ubbabaa ooraxxissay” yaageedda. Qassikka gujjiide taana, “Taani haasayiyaawe ammanettiyaawaanne tuma gidiyaa diraw xaafa” yaageedda. ⁶ Qassikka taana hawaadan yaageedda; “Polettedda. Taani Alfaanne Omeegaa; Doomethaanne Poluwaa. Saametteedda oonanne Taani de7uwaa haathaa pulttuwaappe coo ushshana. ⁷ Xooniyaa uray ooninne hawaa ubbaa laattana. Taani aw Xoossaa gidana; ikka ta na7aa gidana. ⁸ Shin yayyiyaawanttu, ammanennawanttu, tunatuu, shempuwaa wodhiyaawanttu, woshummiyaawanttu, bitiyaawanttu, eeqaassi goyinniyaawanttunne worddotiyaawanttu ubbay de7iyaa sa7ay tamayenne eexxiyaa diinii eexxiyaa abbaa gidanawaa. Hewe laa7entho hayquwaa” yaageedda.

Ooratha Yeerusalaamo

⁹ Laappu wurssetha boshatuu kumeedda laappu keretuwaa oyqqeedda laappu kiitanchchatuwappe ittuu taakko yiide taana, “Haa ya. Taani neena gelewunno Dorssaa machchatto bessana” yaageedda. ¹⁰ Kiitanchchay taana daro dhogqa deriyaa huuphiya Ayyaanan kessiide geeshsha katamatta, Yersaalaama saluwaappe Xoossaa matappe duge wodhdhewunno taana besseedda. ¹¹ He katamatta Xoossaa bonchchuwan poo7aw. He katamatti poo7uu yasphhiidiyaa geetettiyaa al77o shuchchaa mala; birilliyadan phoolaw. ¹² He katamattiw tammanne laa77u penggetuunne he penggetuwaan tammanne laa77u kiitanchchatuu naagiyaa wolqqaama adussa dirssay de7ee. Penggetuwaan tammanne laa77u Israa7eeliyaa zaretuwaa sunthay xaafetti utteedda. ¹³ Away doliyaa bagganna heezzu penggetuu de7iino. Qassi hirkki bagganna heezzu penggetuunne huuphissa bagganna heezzu penggetuu de7iino. Away wulliyaa baggaannakka heezzu penggetuu de7iino. ¹⁴ Katamatti dirssay Dorssay kiitteedda tammanne laa77atuwaa sunthay xaafetteedda tammanne laa77u shuchchatuwaa bolla gimbbetteedda.

¹⁵ Taananna haasayeedda kiitanchchaw katamatto, izi penggetuwaanne izi dirssaa likkiyaa worqqa gatimay de7ee. ¹⁶ Katamattiw oyddu gaxay

de7ee; katamati geesayne gomppay itti mala. Kiitanchchay katamatto bare gatiman likkeedda. Katamatta laa77u sha77anne laa77u xeetu kiilo miitiriyaa gidaaddu; katamatti geesay, gomppayne dhoqqatethay itti mala. ¹⁷ Kiitanchchay qassi dirssaakka likkeedda. Asaa kushiyan itti xeetanne oytamanne oyddu wadha gideedda. Hewe ooninne likkiyaa ogiyaan kiitanchchay likkinaada.

¹⁸ Katamatti dirssay yasphphiidiyaa geetettiyaa shuchchan diretteedda. Katamatta birilliyadan phooliyaa geeshsha worqqaan medhettaaddu.

¹⁹ Katamatti dirssaw hiixetteedda shuchchay bonchchetteedda shuchchaa ubbaan alleeqqetteedda; koyro hiixetteedda shuchchay yasphphiidiyaa; laa7enthuu sampperiyaa; heezzenhuu kelqqedooniyaa; oyddenthuu baluuriyaa; ²⁰ ichcheshenthuu sarddonkkisa; usuppunthuu sarddiyoona; laap-punthuu kiristtilooba; hosppunthuu biralli; uddupunthuu toophaaziyoonyaa; tammunthuu kirispheeraasiisa; tammanne ittenthuu yaakintiyaa; tammanne laa7enthuu ametesxxinoosiyaa.

²¹ Tammanne laa77u penggetuu tammanne laa77u inqquwaa geetettiyaa al77o shuchchaa; itti itti penggi itti inqquwan oosetteedda. Katamatti ogii birilliyaa mala geeshsha worqqaan.

²² Goday, Ubbaappe Wolqqaama Xoossayne Dorssay katamatti Geeshsha Golliyaa gidiyaa diraw, taani he katamattin Geeshsha Golliyaa be7abeykke.

²³ Katamattiw poo7iya away woy agenay koshshenna. Ayissi gooppe, Xoossaa bonchchuu he katamattin poo7ee; Dorssaykka he katamattiw xompiyaa. ²⁴ Asaa zerethay katamatti poo7uwan hamettana. Sa7aa katatuukka barenttu bonchchuwaa he katamattikko ahana. ²⁵ Katamatti penggetuu ubba gallassikka dooya de7ana; ubbakka gorddettikkinno. Ayissi gooppe, hewan qammay baawa. ²⁶ Asaa zerethaa gitatethayne bonchchuu he katamattikko shiiqana. ²⁷ Shin tunabay woy kawushshabaa oothiyaawe, woy worddotiyaawe ooninne he katamatto gelenna. Qassi Dorssaa de7uwa maxaafan sunthay xaafetteeddawanttu xalalay he katamatto gelana.

22

¹ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana Xoossaa kawutethaa oydiyaappenne Dorssaa kawutethaa oydiyaappe goggiyaa birilliyadan phooliyaa de7uwa haathaa shaafaa besseedda. ² He shaafay katamaa ogiyaa gidduwaanna duge goggee. Shaafaappe hefintha baggannanne hafintha bagganna agenaan itti gedenne laythan tammanne laa77u gede ayfiyaa de7uwa mithay de7ee. He mithaa bonchchuu de7iyaawe, zariyaa ubbaa harggiyaappe pathanaassa.

³ He katamaan Xoossaa sheqay aynne baawa. Xoossaa kawutethaa oydiinne Dorssaa kawutethaa oydi he katamaan de7ana. Xoossaa oosanchchatuu Xoossaw goyinnana. ⁴ Unttuntu A deemuwa be7ana; A sunthay untuntu deemuwaan xaafettana. ⁵ Hewaappe sinthaw hara qammay baawa. Unttuntoo xompiyaa woy awaa poo7uwaa koshshenna; ayissi gooppe, Goday Xoossay untuntussi xompiyaa gidanawa. Untuntu medhi medhinaw kawutana.

Yesuusa Yuussaa

⁶ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana hawaadan yaageedda; “Ha taani haasayiyaawe tumuwaanne ammanettiyaawaa. Nabatoo bare

Geeshsha Ayyaanaa immiya Goday Xoossay, matan hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessanaw bare kiitanchchaa kiitteedda” yaageedda.

⁷ Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Ha maxaafan de7iya timbbitiyaa naagiyaawanttu anjjetteddawannta” yaageedda.

⁸ Taani Yohaannisi, ha ubbabaa sisaaddinne be7aaddi. Taani hawaa siseedda wodenne be7eedda wode, hewaa taana besseedda kiitanchchaw goyinnanaw, A gediyan kunddaaddi. ⁹ Shin kiitanchchay taana, “Hewaa oothoppa. Taani nenaadaaninne nabe gideedda ne ishaturwadan, qassi maxaafan de7iyaabaw azazettiyyaa ubbatuwaadan aylliyyaa. Xoossaw goyinna” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “Hanana geedda ha maxaafaa qaalaa maatafan gorddoppa. Ayissi gooppe, ha ubbabay polettiyaa wodii matatteedda. ¹¹ Iitabaa oothiyaawe gujjiidekka iitabaa ootho; tunay gujjiidekka tuno. Lo77obaa oothiyaawe gujjiidekka lo77obaa ootho; geeshshayenne gujjiidekka geeshsha gido” yaageedda.

¹² Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Asaa ubbaw A oosuwaadan imanaw, ta woytaa akkaa yaana. ¹³ Taani Alfaanne Omeegaa; Koyruwaanne Wurssethaa; Doomethaanne Poluwaa” yaageedda.

¹⁴ Barenttu mayuwaa geeshshi meecciyaawaanttu anjjetteddawannta. De7uwa mithaa ayfiyaa maanawunne katamaa penggiyaanna gelanaw untuntussi maatay imetteedda. ¹⁵ Shin kanatuu, bitiyaawanttu, woshummiyaawanttu, shemppuwaa wodhiyaawanttu, eeqaassi goyinniyaawanttunne barenttu haasayaaninne barenttu kiitaan worddotiyaawanttu karenna de7iino.

¹⁶ “Taani Yesuusi, ha yewuwaa hinttenttussi woosa golletuwan markkattana mala, ta kiitanchchaa kiittaaddi. Taani Daawita Golliyyaa Yeletaa. Taani poo7issiyaa Wonttaa Bakkaaliyyaa” yaageedda.

¹⁷ Geeshsha Ayyaanayenne gelewunna, “Haa ya” yaagiino. Qassi hawaa sisiyawee ooninne, “Haa ya” yaago. Saametteedda asay ooninne haa yo. De7uwa haathaa koyyiyaa asay ooninne coo akko.

¹⁸ Taani ha maxaafan xaafetteedda hanana geedda qaalaa sisiyaa oonanne zoray. Ooninne ha qaalaa bolla ittibaa gujjooppe, Xoossay ha maxaafan xaafetteedda boshaa A bolla gujjana. ¹⁹ Ooninne maxaafan de7iya timbbitiyaa qaalaappe ayanne pacissooppe, ha maxaafaa gidдон qoncciseedda de7uwa mithaa ayfiyaappenne geeshsha katamaappe A gakkiiya gishuwaa Xoossay pacissana.

²⁰ Ha ubbabaw markkattiyaawe, “Tuma! Taani ellekka yaana” yaagee. Amen77i. Godaa Yesuusaa, neeni haaya.

²¹ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenaanna * ubbaanna gido. Amen77i.